

Lieut -Colonel G. E. Hyde-Cates,
Political Agent, Palanpur

THE
Palanpur Agency Directory.

VOL. I.

Compiled by
Framroz Sorabji Master B. A.,
Second Clerk to the Political Agent,
PALANPUR AGENCY.

(All rights reserved.)

“PRAJA BANDHU ” PRINTING WORKS

Ahmedabad.

1908.

TO
Colonel G. E. Hyde-Cates,

POLITICAL AGENT, PALANPUR,

THIS WORK

IS RESPECTFULLY DEDICATED BY

THE COMPILER

WITH KIND PERMISSION

IN TOKEN OF

GRATEFUL REMEMBRANCE OF PERSONAL KINDNESS

AND

AS AN HUMBLE TRIBUTE OF GENERAL RESPECT AND ESTEEM

ENTERTAINED BY THE PEOPLE OF THIS PROVINCE

ESPECIALLY

FOR SYMPATHETIC AND ZEALOUS EXERTIONS UNDERTAKEN

FOR

THE PUBLIC WEAL.

PREFACE.

1. Of the three Political Agencies in the Northern Division of the Bombay Presidency the next in importance to Kathiawar is the Palanpur Agency. It was established in 1819. It stretches from Marwar and Shirohi on the North, to Ahmedabad on the South, a distance of 103 miles; and from part of Shirohi, Danta and Gadhwada on the East to the Runn of Cutch on the West, a distance of about 100 miles. It has the Political control and supervision of two first class, one fourth class, one fifth class, and five petty estates besides 343 non-jurisdictional Talukas and villages grouped under 5 Thana Circles each incharge of a Thandar. The total area of the whole Agency is 6393.39 square miles with a population of 4,80,410. The Political Agent is Sessions Judge for the whole Agency except for the first class States, and in addition to the powers of a District Judge and District Magistrate he exercises the residuary jurisdiction in all the petty jurisdictional estates and hears appeals from the decision of all the Courts in the Agency except from those of Chiefs of the first class. Besides the general supervision of the administration of all the smaller estates including their arrangements for dealing with famine, plague and other matters of common interest, and the duties and responsibilities of a District Officer in connection with Treasury work, the Political Agent has a great deal of miscellaneous work such as the settlement of disputes and differences between the Chiefs and the Subordinate holders or relations, frontier work with Border States, the Administration of the Local Funds and general supervision of a number of Managed estates, all of which contribute to the weight of a charge, which has of recent years been rendered even more arduous than before by the effects of famine and the consequent indebtedness to Government of nearly all the States and the difficulty in recovering the tribute and other monetary demands of the administration.

2. Government has been compelled to provide a system of jurisdiction and administration of justice in these Thana Circles, merely because the estates are so small, and the authority of proprietors so weak, that otherwise no justice at all could be obtained. But they desire to interfere as little as possible with the rights of proprietors and to introduce the most economical and simple system that is possible. With the Thandars, and the Assistants to the Political Agent, a fairly good scheme of administration is provided. The States under this Agency, constituting what in official language is called "Foreign Territory" lie outside the scope of British Indian Laws and Regulations, unless they are specially extended and applied. It is for this reason natural to expect that the procedure of governing such a territory should be somewhat different from that obtaining in the Regulated or Khalsa British Districts. For this purpose various orders, circulars, and Notifications bearing on question of administration are issued by Government and the Agency from time to time. There being no official gazette, these orders and circulars are never published and to an out-sider or a newly appointed officer it is very difficult to understand and to know what rule is actually in force on a particular subject. The compiler felt this difficulty and so at much personal discomfort, he commenced the work of collecting historical facts, circulars, Notifications &c., and was subsequently encouraged in the undertaking by Lieutt. Colonel G E Hyde-Cates and Captain W. M. P. Wood. As a result of these labours are the volumes now before the public. All rules and Regulations in Kathiawar are published in the Kathiawar Gazette and besides they are all printed in a series of volumes called "The Kathiawar Directory." The Mahi Kantha Agency has got a Vernacular Manual published by a local pleader and a Vernacular Directory published by Mr. Damodar Rewadas. The Rewa Kantha Agency has got its own Directory in two volumes published in 1903 by Mr. Ladhabsai Harji Parmar, Deputy Assistant Political Agent. The Palanpur Agency was the only Agency without a Directory of its own, and the officers have often to wade through the files of several years in order to find out a rule or order passed on particular questions under consideration, an operation both slow and troublesome. The difficulty of a private person are greater than these. There is no local book or Gazette to;

which he can refer to supply the information he requires, and he has to depend upon the knowledge or records of Local Pleader or Mukhatiar. Besides the Circulars issued from time to time by the Agency are not filed and collected at one place but are distributed over numbers of files and so the Compiler had to refer to all the English files nearly 1300 in number to make the collection complete and exhaustive

13 An attempt to prepare the Directory was made by Captain Oldfield some years ago, and some circulars were collected. They were afterwards transferred to the Huzur Deputy Assistant for the purpose of being translated into Gujarati language. This collection was very meagre, and incomplete and was of no use to the Compiler. The Compiler had to collect all the necessary particulars relating to the affairs of the States and Talukas, so as to make them useful for purposes of reference, especially to the Agency and the Courts. Not only have the Circulars been collected and published upto date, but the accounts of the States and Talukas are written with care; in the latter the Palanpur Gazetteer has been largely consulted. The other books consulted are Naylor's Manual of 1892, Mr. Macpherson's work entitled "British Enactments in force in Native States" published in 1900, Aitchison's Treaties, Tod's Rajasthan &c., The Compiler has taken some pains in writing the history of the States and Talukas as accurately as possible. The history of Palanpur has given the most trouble, because the history given in the Gazetteer differed in many respects from that given in Major Keily's account and the events given in the Agency records. Keily's Selections were written in 1854, while the Gazetteer Vol. V was printed in 1890. There are glaring mistakes in the history portion of the Gazetteer relating to the Palanpur State from the reign of Salim Khan, and so the Compiler had to consult Persian books such as Mirate Ahmadi, Khatmae Sulemani, the manuscript copy of the history of Palanpur written by Munshi Gulabmian and the other documents &c. The geneological tree and the history of Palanpur thus differ in many respects from that of the Gazetteer. Necessary sanction of the Political Agent and Government was obtained for the changes made in the history. The history of the Palvi Thakardas of Kankrej, the Waghellas of Deodar, the Talukdars of Suigam and

Santalpur is given for the first time in the Directory, the materials having been collected from the Agency records, bards and chronicals and from facts collected through the Thandars and Talukdars. The geneological trees of almost all the important Talukdars are given. All the disputed trees are however omitted as far as possible.

4. There are two volumes of this Directory. A short account of the province and States and Thanas, a transcript from Aitchison's volume of the Treaties and Engagements entered into by the Chiefs on which the whole polity of Palanpur is based, and Laws and Regulations form the first volume. General information relating to Talukdars, Schools, Dispensaries &c, has been added to make the work as complete and self contained as practicable. The 1st volume is divided into three sections as follows:—

- (1). A short account of the Palanpur Agency, the States and the Talukas under the 5 Thanas, general information and statistics.
- (2). Treaties and Engagements.
- (3). Special Laws and Regulations in force in the Palanpur Agency.

5. The 2nd volume contains Circulars, Notifications and the most important Government Resolutions on important subjects. To make the Directory useful to all concerned, both the English and Gujarati knowing public, all informations are given in English as well as in Gujarati following the lines of the the Kathiawar and Rewa Kantha Directories.

6. The first volume also contain three maps which are prepared by the Government Photozinc Department and obtained at considerable expense. Separate maps of the Palanpur and Radhanpur States are given with a view to make the volume as useful and attractive as possible. A general map of the whole Agency is also given to give an idea of the whole Agency.

7. In short it will be seen that the Compiler has not spared any pains or money to make the present work thoroughly useful to the Courts of the Agency, to the Chiefs of the States and to the public in general.

8. During the last 15 years vast improvements and changes have taken place in the Agency. His Highness the De'wan Sahab of Palanpur has adopted many reforms in his administration and

given such a sound and liberal education to his two sons by private tuition that they are not only a credit to the Agency but figure most prominently among those young scions of ruling families who have received their education in the public colleges of Rajkumars. His Highness the Nawab Saheb of Radhanpur, the Chief of Tharad, Kumar Jalaludinkhan of Radhanpur, Azam Zabardastkhanji of Palanpur, Malek Joravarkhanji of Warahi, Kumar Dolatsingji of Tharad have all received education in the Rajkumar College at Rajkote, which institution has turned out many a Kumar fitted to rule over his principality on the enlightened and high principles. Railways have come to pass through the premier State of Palanpur and Radhanpur will also see the dream of Major Lyde fulfilled in the near future in having a Railway passing through it connecting Bombay with Sindh by land Suigam and other places of this Agency on the Runn will also be tapped by the said Railway. The States of Palanpur, Radhanpur and Tharad have reformed their Courts and Police and are vying with each other in developing the resources of their States under the beneficent rule of their Chiefs with the advice of the Agency.

9. Education has not as yet grown to any appreciable extent in this Agency, but is merely an exotic nurtured with much difficulty in a thoroughly congenial soil, what is really required for the development of this part of Gujarat, is the extension of primary education for the people. The Kolis, Sindhis, and other dangerous classes are the races it is most important to educate. The Political Officers are trying their utmost to persuade the Talukdars to send their sons to the Scott College at Sadra and the people are given facilities at their homes to educate the rising generation, but they are yet slow in appreciating the value of education. The premier state of Palanpur has taken the lead in the matter and established a High School at its Capital which is now bearing good fruits. It has turned out many young men who have seen the benefits of further education and have by dint of industry and perseverance become Bachelors of Arts, Laws and Literature and a recent instance of Palanpur pluck has added a solicitor to the Bombay Bar. It is highly creditable to His Highness the Nawab of Radhanpur that he has lately introduced free education in his State. It is to be hoped the extension of

railway will not only open up the country but also the vision of the people which has hitherto been dimmed by ignorance. The iron horse is likely to do immense good to the barren tracts by direct as well as indirect means.

10. High credit is due to the zealous efforts and far sighted policy of the Political officers who having at their heart the welfare of the States and the people in all matters have always striven for the improvement of their condition both moral and material, and who have by their sympathetic exertions largely contributed to bring the province into line with other prosperous and advanced parts of the country as far as possible. The system of sub-division prevailing among the landed proprietors of the Thana Circles is however a great draw back and retards the progress to a great extent.

11. The Compiler is indebted to Mr. Ruttonji Pestonji Engineer Deputy Assistant Political Agent, Kathiawar, Compiler of the recent volumes of the Kathiawar Directory for assisting him in his work by supplying pages of his work for perusal before it was out.

12. The compilation of the work was begun from March 1907 and the completion of it in so short a time is due to the energy and zeal with which my friend Mr. Moreshwar Damodar did the copying and type-writing work even at the sacrifice of his health. My thanks are due to him for the way in which he has worked so arduously upto the publication of the work. Ahmedabad being near this place it was thought advisable to give the printing work to one of the presses there. The Compiler found only one press fit to undertake such a work viz, the Praja Bandhu Printing Works. Mr. Thakorlal P. Thakore, most intelligent and promising manager and Proprietor of the press having shown great interest for the work, the printing and binding have been done at his press and I am glad to note that he has done his work satisfactorily.

13 The Compiler's grateful acknowledgements are due to Captain W. M. P. Wood, late Assistant Political Agent, Palanpur for the great help rendered to him in the preparation of these volumes. His thanks are due to Mr. Harilal Lallubhai Thakar, Hazur Deputy Assistant Political Agent, for his examination of the Gujarati translation, to Mr. Vinayek Ganesh Gadkari, District Deputy Assistant, for his sympathetic assistance and supply of useful information on

several subjects relating to the Directory, and to Mr. Ladhahbai Harji Parmar who lately succeeded Mr. Gadkari for going through the manuscript before sending it to press. The Compiler is also indebted to his kind and beloved father who has taken deep interest in the work, assisted him in the translation of the various parts of the work and encouraged him in various other ways, in carrying out this arduous and responsible and self imposed task. The Compiler's acknowledgements are due to Azam Chimanlal Harivallabhdas and Azam Aminmia Jamiatmia for their collecting a good number of subscribers.

14. The publication of the work in two volumes has been a matter of great expense, and in an Agency like Palanpur where famine has made great havoc and reduced the people, the State and Talukdars to penury, it was difficult to collect an adequate sum to meet the charges incidental to the undertakings but thanks are due to the large-minded and cordial support promised by the Chiefs of Palanpur, Radhanpur and Tharad, who came forward to purchase a large number of copies, the Compiler has been able to accomplish his task. The Compiler is also extremely grateful to the Benign Government for the great assistance given to him by purchasing copies of the work for the Secretariat Departments and other Heads of offices and by authorising various other Officers to purchase copies for themselves and this will go a long way in contributing to the defrayal of the cost

15. In conclusion, the opportunity is taken to perform a most pleasing duty viz, to associate with this volume the honoured name, with a portrait, of the present Political Agent of this Agency, Lieutt. Colonel G. E. Hyde-Cates, whose solicitude for the welfare of the Chiefs and the people is so well-known. His tenure of office has been marked by an auspicious return of prosperity and by the prevalence of peace and contentment among the Chiefs and people. The Compiler is specially indebted to him for the unvarying kindness ever shown to him

Palanpur.

9th October 1908.

}

FRAMROZ SORABJI MASTER.

CONTENTS.

	PAGES.
General Observations.	1-13
1. Description.	1
2. Area and Population.	1
3. Boundary.	2
4. States and Talukas, comprised in the Palanpur Agency.	2-3
5. Aspect.	3
6. Hills.	4
7. Rivers.	4
8. Climate.	5-8
9. Minerals.	9
10. Domestic animals.	9
11. Sacred places	10
12. Education.	10
13. Libraries.	10-11
14. Health.	11-12
15. Dispensary.	12
16. Vaccination.	12
17. Roads and Communications.	12
18. Police.	12-13
19. Revenue.	13
Appendix A. Civil and Criminal powers of States. ...	23-27
Palanpur State.	31-49
1. Origin of the word "Palanpur."	31
2-8. Topographical features.	31-33
2. Boundary.	31
3. Aspect.	31
4. Climate.	31
5. Rivers.	32
6. Hills.	32
7. Minerals.	32
8. Forest.	32-33
9. Town of Palanpur.	33
10. Mahals or Thanas	33
11. Land Administration.	34-35

	PAGES.
12. Jama.	35-36
13. Famine.	36
14. Justice.	37-38
15. Police.	38
16. Loyalty of the State.	38
17. Public works.	39
18. Education.	39
19. Hospital.	39
20. Library.	39-40
21-30. History.	40-49
Radhanpur State.	65-78
1. Origin of the word "Radhanpur".	65
2-5. Topogarpical features.	65-66
Boundary.	65
Rivers.	65-66
Climate.	66
Minerals.	66
6. The principal towns.	66
7. Land Administration.	67-68
8. Jama.	68-69
9. Military force.	69
10. Police.	70
11. Justice.	70-71
12. Bhayats.	71
13. British Administration	71-73
14. Chief events.	73-74
15-19. History.	74-78
Tharad State.	90-97
1. Origin.	90
2. Boundary... ..	90
3. General features. Soil and production	90
4. Forests	90-91
5. Land Administration.	91
6. State due.	91
7. Police.	91
8. Education.	92

	PAGES.
9. Justice.	92
10 Jama.	92
11-17. History.	93-95
18. Jamaiya villages.	96
19. Bhorole.	96
20. Particulars of the Jamaiya holders.	97
Wao State.	105-108
1. Boundary.	105
2 Topographical features	105
3. Minerals	105
4. The town of Wao.	105
5. Wao and Bhayati villages.	105-106
6. Justice.	106
7. Land Administration.	106-107
8-9. History.	107-108
Deesa Cantonment	112-118
1. Origin of Station.	112
2. Topographical features	112
3. Position and description	112
4. Adjacent Stations.	112
5. Communications... ..	113
6. Koorans.	113
7. History.	113-114
8 Cantonments	114
9. Vaccination	114
10. Civil.	115
11. Police.	115
12. Cantonment Committee... ..	116
13. Jurisdiction.	116
14. Local Civil Courts.	116-117
15. Local Criminal Courts	117
16. High Court.	117
17. Laws applied.	117-118
18. Publishing of News papers	118
19. General Sketch of the Five Thanas.	123-124
Kankrej Thana.	126-139
1. General view of the Kankrej Thana.	126
2. General features... ..	126-127

	PAGES.
3. Populations.	127
4. Police.	127-128
5. Post offices.	128
6. Jama and Varad.	128-129
7. Matadari System.	129
8. Justice.	129-130
9. Establishment.	130
10. History.	130-131
11. Ancient history of the Palvi Thakardas of Kankrej.	131-133
12-13. Thara.	133-134
14-15. General History	134-136
16. Shihori	136
17-20. Vada.	136-137
21. Bukoli and 6 other villages.	137-138
22-23. Oon Jagir.	138-139
24. Shirwada	139
25. Raner and Samau.	139
26. Khemana	139
Deodar Thana.	151 to 159
1. Boundary... ..	151
2. General features of the Taluka.	151
3. Population.	151
4. Talukdars.	151-152
5. Police.	152
6. Post offices	152
7. Fixed contribution.	152-153
8. Land Administration.	153
9. No Matadari system.	154
10. Justice.	154
11. Schools.	154
12. Sub-Treasuries.	154
13. Sacred places.	155
14-18. History of the Deodar families.	155-157
19-21. Terwada.	157-158
22-23. Bhabhar.	158-159
24. Makdala.	159

	PAGES.
Warahi Thana.	167-175
1. Boundary	168
2. General features	168
3 Tulukdars	168-169
4. Land revenue	169-170
5 Abkari	170
6 Police.	170
7 Post offices etc	170-171
8. Fixed contributions.	171
9. Justice	171-172
10 Miscellaneous.	172
11 Jupties	172
12-18 History.	172-175
Wao Thana.	182-189
1. Boundary	182
2 Villages under the Thana.	182
3 General features of the Thana... ..	182
4. Population.	183
5. Talukas.	183
6 Land Administration.	183
7. Jama.	183-184
8. Fixed contribution	184
9 Police	184
10. Schools and Post offices.	184-185
11. Abkari	185
12. Miscellaneous.	185
13-14. History of Suigam.	185-187
15. Dhima.	188
16. Benap	189
Santalpur Thana.	195-201
1. Boundary	195
2. General features	195
3. Natural and Industrial Resources.	196
4. Land Administration.	196
5. Jama.	197
6. Abkari.	197

	PAGES.
7. Police.	197-198
8. Schools and Post offices.	198
9. Justice.	198
10. Fixed contribution.	198-199
11. Miscellaneous.	199
12. Origin.	199-200
13. Chadchat	200-201
14. Morwada	201
1-5. Local Funds.	206-210
1-3. Education... ..	215-216
1-5. Vaccination.	219-220
1-11. Land Administration.	223-228
Names of different kinds of grains and other products.	232
1-13. A sketch of the Palanpur Imperial Police. ...	233-236
1-5. A sketch of the Village Police... ..	239-240
Sub division of States, Towns and Villages. ...	242-244
Detailed particulars of States and Talukas. ...	250-281
List showing the dates &c., of all the fairs and festivals held in the Palanpur Agency... ..	322-323
Post and Telegraph offices.	326
Hospitals and Dispensaries.	328
Principal stations of the Great Trigonometri- cal Survey in the Palanpur District.	329
List of Pleaders and Mukhatars working in the Agency Courts... ..	330-331
List of Political Agents... ..	334-335*
List of Assistant Political Agents.	338
Statement of Talukdars, Officers &c., who are entitled to chairs.	340-343
Table of Salutes to Royal Family and others in India.	348-349
Table of salute to Native Chiefs and Nobles of India and certain Chiefs near Aden... ..	352-354
Mode of addressing Chiefs in the Palanpur. ...	358-359
Table of daily pay or Allowance	360

	PAGES.
Interest Tables.	362-369
Income Tax Ready Reconer	377-378
Statement showing the Salt Preventive Line which passes through the Agency with the names of beats. &c.,	380
List of villages in the Palanpur Agency which are entitled to free Salt in each Post. ...	382-383
Statement of States and Talukdars who are getting opium and Salt compensation from Government	386
Glossary of Revenue and other useful terms used in the Palanpur Agency.	388-403

SECTION II.

Palanpur State.

1. Translation of an Agreement entered into in November 1809 by Feroz Khan, Dewan of Palanpur for the regular payment of Jamabandi to the Gaekwar Sarkar. 406
2. Do December 1813 by Samsherkhan, on its being resolved that Fateh Khan shall be united to him and of one counsel with him for his willingly adopting Fateh Khan as his son.. . . . 407-409
3. Do. in December 1813 by Fateh Khan Dewan on its being resolved that he shall be united to, and of one counsel with, his father Samsherkhan.. . . . 409-412
4. Do. in November 1817 by Fateh Khan, Dewan of Palanpur and Deesa for the better Government and security of the above mentioned principalities, signed and delivered to Captain Miles, Political Superintendent, Palanpur. 412-415
- 5 Do. in September 1822 by Fateh Khan for prohibiting the transit of opium through his Territory .. 415
6. Opium Agreement with Palanpur 1879. ... 415-416
7. Railway Jurisdiction Agreement with the Dewan of Palanpur 1879. 417

8.	Abolition of transit duty by the Palanpur State in February 1887.	417-418
9	Palanpur Deesa Railway Jurisdiction, 9-10-1891 ...	418
10.	Adoption Sanad granted to the Dewan of Palanpur and Nawab of Radhanpur, 11-3-1862.	419
11.	Translation of an agreement entered into between the Rana of Danta and the Dewan of Palanpur, 27-7-1819	419-421
12.	Agreement regarding the disbandment of the Palanpur levy and the maintenance of an efficient Police force and Magistracy, 20-10-1890.	421-424
13.	Opium Agreement with the Palanpur State, 26-10-1892.	425-426

Radhanpur State.

14.	Agreement between the Nawab of Radhanpur and the Gaekwar Government regarding the control of Gaekwar State under the meditation of the Honourable Company's Government in all external relations, 16-12-1813.	427-428
15.	Agreement between the Nawab of Radhanpur and the Honourable Company, 6-7-1820	428-429
16	Do. transferring his share of the Anvarpur Salt pans to the Honourable Company, 15-1-1840.	429-431
17.	Abolition of the transit duty in Radhanpur Territory, 16-2-1887.	431-432
18.	Opium Agreement with the Radhanpur State, 16-2-1897	432-435
19	Prohibiting cultivation of hemp in the Radhanpur State 16-4-04	435-436

Tharad State.

20	An Agreement with the British Government and the Thakore of Tharad on 23-8-1826.	437-439
21.	Abolition of transit duty in the Tharad State, 15-6-1887	439

Wao State.

22.	Salt Agreement with the Rana of Wao and his other relations, 27-3-1848	440
23	Abolition of transit duty in the Wao Territory, ...	441

Treaties with the Talukdars.

24.	Security bond of sixteen articles by Lieutt Colonel Ballantyne on behalf of British Government from the Chiefs of Mahi Kantha in 1812.	441-445
25.	An agreement with the Chiefs of Terwada and its dependencies, 28-7-1820.	445-446
26.	Opium Agreement with the Talukdars, 1879... ..	446-447
27.	An Agreement for the suppression of infanticide entered into by the Jarejas of Santalpur, 3-3-1827. ...	447
28.	Do. 18th June and 15th August 1853.	448-449

SECTION. III.

Rules and Regulations in force in the Palanpur Agency.

1.	Explanatory Memorandum on Procedure	486-496
2.	Revised rules relating to the original and appellate jurisdiction of the Civil Courts of the Palanpur Agency	506-511
3.	Rules for defining the jurisdiction etc, in regard to Political suits and appeals.	517-521
5.	Limitation rules	526-560
6.	Registration rules.	593-596
7.	Encumbered Estate Rules.	599-610
8.	Border Court Rules.	620-624
9.	Border Affray Rules.	629-631
10.	Waltar Rules	635-640
11.	Boundary Rules... ..	644-650
12.	Rules for the amicable settlement of boundaries, between Baroda and Palanpur	656-658
13.	Survey Rules.	660-675
14.	Arms Rules	688-702
15.	Opium Rules.	718-722
16.	Salt Rules.	726-728
17.	Giras Rules.	731-737
19.	Examination Rules	743-748

ERRATA.

				PAGE.	LINE.
For "Maximum" read "Minimum"	6	Last column.
For "periodials" read "periodicals"	11	8
For "(SSH)" read "(889H)"	41	11
For "Malukhan" read "Balukhan"	41	30
For "Malwa" read "Marwad"	41	33
For "Juzaffar" read "Muzaffar"	42	25
For "uncle" read "brother"	44	6
For "1873" read "1877"	48	5
For "Dasawa Vas" read "Dasana Vas"	138	7
For "Madabet" read "Nadabet"	183	15
For "Wadabet" read "Nadabet"	184 } 186 }	26 37
For "The item Rs. 100" read "The items upto Rs.100"				208	6
At page 256 omit the names of Thakore Khanji and 2 others at item No. 36 under "Khodla"...				256	36
At page 360 under the heading "Table of Daily Pay or allowance" in the column "Month of 31 days" from Rs. 20 to Rs. 30, please read 0-10-4 for 10-0-4 0-10-10 for 10-0-10, 0-11-4 for 10-1-4, 0-11-10 for 10-1-10, 0-12-5 for 10-2-5, 0-12-11 for 10-2-11, 0-13-5 for 10-3-5, 0-13-11 for 10-3-11, 0-14-6 for 10-4-6, 0-15-0 for 10-5-0, 0-15-6 for 10-5-6.	360	20 to 30
For "he" read "he"	434	21
For "Rs 200 five" in column 3 "Criminal" under was read "Rs. 2000 five"...	486	
For "1932" read "1902"	490	clause 6
Subject "5 Limitation Rules printed at page 521 should be read at page 526.					
For "purchasers" read "plunderers"	639	28
For "he" read "be"	649	26
For "popium" read "opium"	718	6
For "questions" read "papers"	743	19

પાલણપુર એજન્સી ડીરેક્ટરી.

વોલ્યુમ પહેલું.

રચનાર,

કરામરોજ સોરાબજી માસ્તર બી. એ.,

સેકન્ડ ક્લાર્ક ટુ ધી પોલીટીકલ એજન્ટ,

પાલણપુર એજન્સી.

(સંઘળા હક સ્વાધીન રાખ્યા છે.)

અમદાવાદ,

પ્રજાપદ્યુ પ્રીન્ટીંગ વર્ક્સ.

સને ૧૯૦૮.

મહેરબાન કર્નલ જી. ઇ. હાઈડ-કેટસ સાહેબ બહાદુર,

પોલીટીકલ એજન્ટ, પાલણપુર.

ઐમની ગ્રંથકર્તા પ્રત્યે કૃપાળુ

માયાના કૃતસ સ્મરણાર્થે

તથા

આ પ્રાંતની પ્રજાપર પડેલા દુઃખતુ

નિવારણ કરવા માટે

સહાનુભૂતિ અને ઉત્સાહી અતિશ્રમ એમણે લીધેલ

તે સંબંધી વિશેષ કરીને

સાર્વજનિક માન

અને

આદરની નમ્ર ભેટ તરીકે

ધણા માનની સાથે

ગ્રંથકર્તા તરફથી

પરવાનગીથી આ પુસ્તક એમને

અર્પણ કરવામાં આવે છે.

પ્રસ્તાવના.

૧. મુખ્યાલય ધલાકાના ઉત્તર વિભાગમાં ત્રણ એજન્સીઓ છે, તેમાં અગત્યતામાં કાઠીયાવાડ એજન્સી પહેલે નંબરે અને આ એજન્સી ખીજે નંબરે ગણાય છે. આ એજન્સી સ્થાને ૧૮૧૯ માં સ્થાપવામાં આવી હતી. ઉત્તરે મારવાડ અને સીરાહીથી તે દક્ષિણે અમદાવાદ સુધી તેની લંબાઈ ૧૦૩ માઇલ છે. પૂર્વમાં સીરાહી, દાંતા અને ગઢવાડાથી તે પશ્ચિમે કચ્છના રણ સુધી તેની પહોળાઈ આશરે ૧૦૦ માઇલની છે. આ એજન્સીની રાજ્ય પ્રકરણી સત્તા અને દેખરેખ તળે એ પહેલા વર્ગના, એક ચોથા વર્ગનું, એક પાંચમા વર્ગનું, એ પ્રમાણે ચાર રાજ્યો અને પાંચ નાની જગીરો છે. એ ઉપરાંત ૩૪૩ ખીન અધિકારવાળા તાલુકાઓ અને ગામો છે જેને પાંચ થાણામાં બહેંચી નાંખવામાં આવ્યા છે અને દરેક થાણાપર અકેક થાણુદાર રાખવામાં આવેલ છે. આ એજન્સીનું કુલ ક્ષેત્રફળ ૬૩૯૩.૩૯ ચોરસ માઇલનું છે અને તેની વસ્તી ૪,૮૦,૪૧૦ માણસની છે. પહેલા વર્ગના રાજ્યો શિવાય બાકીની આખી એજન્સી માટે સેશન્સ જડજ તરીકે પોલીટીકલ એજન્ટ અધિકાર ભોગવે છે. અને ડીસ્ટ્રીક્ટ જડજ અને ડીસ્ટ્રીક્ટ મેજિસ્ટ્રેટના અધિકારો ઉપરાંત પોલીટીકલ એજન્ટ, પહેલા વર્ગના રાજ્યો શિવાય ખીજા અધિકારવાળા તમામ રાજ્યોપર બાકીની સત્તા ભોગવે છે. અને તમામ કોર્ટોના ફેંસલા ઉપરથી અપીલ સાંભળવાનો અધિકાર છે. પોલીટીકલ એજન્ટ નાની જગીરોના વહીવટપર દેખરેખ રાખે છે. એ વહીવટની અંદર દુષ્કાળ, મરફી અને એવી બીજી સામાન્ય હિતની બાબતો સંબંધી ગોઠવણોનો તથા તીજેરી સંબંધી પ્રાંતિક અમલદારની ફરજો અને જવાબદારીઓનો સમાવેશ થાય છે. એ ઉપરાંત કાકોરો અને તેમના તાબાના જમીન ધરાવનારાઓ અથવા તેમના સગાઓ વચ્ચે, ઝગડા અને કળ્યા પતાવવાનું, સરહદપરના રાજ્યોની પરસ્પરની તકરારો પતાવવાનું, લોકલફંડનો વહીવટ કરવાનું તથા જમીનવાળી મિલકત ઉપર સામાન્ય દેખરેખ રાખવાનું, વિગેરે ઘણું પરચુરણ કામ હોય છે. એથી પોલીટીકલ એજન્ટના કામનો બોજો વધ્યો છે. વળી હાલમાં દુષ્કાળની અસરથી તથા દુષ્કાળના પરિણામે લગભગ તમામ રાજ્યો એજન્સીના દેવાદાર થઇ જવાથી ખડણી ઉધરાવવામાં તથા રાજ્ય કારોબારને લગતા નાણા ઉધરાવવામાં નડતિ મુશ્કેલીઓથી એ બોજો ઘણોજ વધી પડ્યો છે.

૨. આ થાણાઓમાં ન્યાય અને હકુમત સંબંધી જે ધોરણ નામદાર સરકારને દાખલ કરવું પડ્યું છે તેનું કારણ એ છે કે જગીરો ધણીજ નાની હોવાથી તથા જગીરદારોની સત્તા ધણીજ નબળી હોવાથી જે ઉક્ત ધોરણ દાખલ ન કર્યું હોત, તો ખીલકુલ ન્યાય મળી શકત નહિ. પણ જગીરદારોના હક્કોની આડે નહિ આવવાની અને થાણુદારો અને પોલીટીકલ એજન્ટના મદદનીશ સાહેબો વડે થઇ શકે તેવી ધણીજ કરકસરવાળી સાદી રાજ્ય પદ્ધતિ દાખલ કરવાની ઇચ્છા નામદાર સરકારની છે. આ એજન્સીના તાબાના દેશી રાજ્યો સત્તાવાળાઓના તાબામાં કહીયે તો “ પરદેશી રાજ્યો ” લેખાય છે. તેમને નામદાર સરકારના ખાલસા મુલકના કાયદા અને ધારાઓ લાગુ પડતા નથી. તોપણ ઉક્ત ધારાઓ ખાસ કરીને એ રાજ્યોને ખાસ હુકમથી લાગુ પાડવામાં આવે છે. એટલાજ કારણથી ખાલસા મુલકના રાજ્ય કારોબારથી આ મુલકનો રાજ્ય વહીવટ જુદીજ રીતે થાય એ સ્વભાવીકજ છે. એ હેતુથી આ મુલકમા રાજ્ય કારોબાર સંબંધી, નામદાર સરકાર તથા એજન્સીને જુદી જુદી જાતના હુકમો, સરકયુલરો, અને નોટીફિકેશનો કહાડવાં પડે છે, એજન્સીના સત્તાવાળાઓનું વર્તમાનપત્ર નહિ હોવાથી, ઉપર કહેલા હુકમો, સરકયુલરો

વિગેરે કોઇ દિવસ પ્રસિદ્ધ થતા નથી, અને તેથી બહારના કોઇ પણ શખસને અગર નવા નીમાયેલા આધકારીને અમુક વિષયપર, શું હુકમો થયેલા છે, અથવા કેવી પદ્ધતિ પ્રચલિત છે, તે જાણવું ઘણું મુશ્કેલ થઇ પડે છે. આ પુસ્તકના કર્તાને આ મુશ્કેલીઓ નડી હતી અને તેથી ઘણીજ મુશ્કેલીઓ વેદીને ઐતિહાસીક હકીકતો, સરકયુલરો, હુકમો વિગેરે મેળવ્યાં છે અને આ કામમાં તેમને વહાલાસાન મે. કર્નલ. જી. ઇ. હાઇડકેટસ સાહેબ અને મે. કેપ્ટન ડબલ્યું. એમ. પી. વુડ સાહેબ તરફથી ઉત્તેજન મળ્યું છે; જેને પરિણામે કર્તાએ આ બે પુસ્તકો જાહેર સમક્ષ મુક્યા છે. કાઠીયાવાડ સંબંધી તમામ નીયમો અને ધારાઓ કાઠીયાવાડ ગેઝેટમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે અને તે ઉપરાંત “કાઠીયાવાડ ડીરેક્ટરી” નામના પુસ્તકમાં તે સઘળા છાપી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યા છે. મહીકાંઠા એજન્સીમાં પણ એક સ્થાનિક વકીલે એ સંબંધી ગુજરાતી પુસ્તક બહાર પાડ્યું છે અને મી. દામોદર રેવાલાસે ગુજરાતી ડીરેક્ટરી બહાર પાડી છે. રેવાકાંઠામાં પણ મી. લા-ધાભાઇ હરજી પરમારે બે ભાગમાં સને ૧૯૦૩ માં “રેવાકાંઠા ડીરેક્ટરી” પ્રસિદ્ધ કરી છે. માત્ર પાલણપુર એજન્સીની ડીરેક્ટરી હજી સુધી કોઇએ બહાર પાડી નથી. અમુક વિષયપર શું હુકમો થયા છે તે અથવા અમુક નીયમ અથવા હુકમ શોધી કહાડવાને અમલદાર વર્ગને ઘણા વર્ષોની શ્રમલો જોવી પડે છે અને તે કામ ઘણુંજ કંટાળા ભરેલું લાગે છે અને તેમ કરવામાં ઘણાજ વખત ગુમાવવો પડે છે. વળી જે અમલદાર ન હોય તેની મુશ્કેલી તેથી પણ વધારે છે. જોઈતી ખબર મેળવવાને એક પણ સ્થાનિક પુસ્તક કે ગેઝેટ અસ્તિત્વમાં નથી અને તેને ઘણાજ આધાર સ્થાનિક વકીલ કે મુખત્યાર ઉપર રાખવો પડે છે. એજન્સી વારંવાર જે જે સરકયુલરો કહાડે છે, તેની ફાઈલ કરી એકજ જગ્યાએ રહેતી નથી. તેથી કર્તાને આ પુસ્તક સંપૂર્ણ બનાવવાને લગભગ ૧૩૦૦) અગ્રેજી શ્રમલો જોવી પડી છે.

૩. આવી ડીરેક્ટરી બનાવવાને મે. કેપ્ટન ઓલ્ડફીલ્ડ સાહેબે કેટલાક વર્ષ અગાઉ પ્રયત્ન કર્યો હતો અને કેટલાક સરકયુલરો એકઠા કર્યા હતા. પછી તે સરકયુલરો તેમજ ગુજરાતી ભાષાન્તર થવા માટે મે. હજીર ડેપુટી આસીસ્ટન્ટને ત્યાં મોકલવામાં આવ્યા. આ એકઠો કરેલો ભાગ ઘણાજ અધુરો હતો, અને તેની નકલો પણ ખરોખર નહોતી કારણ કે નકલોને અસલ સાથે મેળવી નહોતી. એ ઉપરાંત સ્ટેટા અને તાલુકા સંબંધી જોઈતી બાબતો કર્તાએ એકઠી કરી છે. તેમ કરવાનો હેતુ આ પુસ્તકને વધારે ઉપયોગી અને તમામ બાબતો ઉપર જોઈતી ખબર મેળવવાના સખળ સાધનરૂપ બનાવવાનો છે. આજદીન સુધીના તમામ સરકયુલરોને એકઠા કરી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યા છે એટલુંજ નહિ પણ સ્ટેટા અને તાલુકાઓનો ઇતિહાસ ઘણી સંભાળથી લખવામાં આવ્યો છે. એ બાબતમાં પાલણપુર ગેઝેટયરની પુષ્કળ મદદ લીધી છે. એ ઉપરાંત કર્તાએ ૧૮૯૨ નું મી. નેલરનું મેન્યુઅલ અને ૧૯૦૦ નું મી. મેકફ્રેસનનું “દેશી રાજ્યોના ખાલસાના ધારાઓ અને હુકમો” નામક પુસ્તક, એચીસનની ટ્રીટીઝ, ટોડનું રાજસ્થાન વિગેરે પુસ્તકોનો આધાર લીધેલો છે. સ્ટેટા અને તાલુકાઓના ઇતિહાસો બની શકે તેટલી ચોક્કસાઈથી લખવાને પ્રયત્ન કર્યો છે. તો પણ ઇતિહાસ લખવામાં ઘણો શ્રમ પડ્યો છે કારણ કે પાલણપુર ગેઝેટીયરમાં આપેલો હેવાલ, તથા મેજર કેલી સાહેબે આપેલો તથા એજન્સીના ઇન્તરનામાંથી મળી આવેલો હેવાલ, એક બીજાથી ઘણી બાબતોમાં જુદા પડતા છે. મે. કેલી સાહેબે એ હેવાલ સને ૧૮૫૪ માં લખ્યો હતો અને ગેઝેટીયર સને ૧૮૯૦ ની સાલમાં લખાયું હતું. મંત્રીમખાનના વખતથી ગેઝેટીયરના હેવાલ સ્પષ્ટ જુદા દેખાય છે અને તેથી કર્તાએ મીરાતે-અલ્મબદી, ખાતમાએ-મુલેમાની, મુનશી ગુલામમીયાંએ પાલણપુરનો હાથથી લખેલો ઇતિહાસ વિગેરે બીજાં કારસી પુસ્તકો અને દસ્તાવેજોની મદદ લીધી છે. આ ઇતિહાસમાં કરેલા ફેરફાર

માટે એજન્સી અને નામદાર સરકારની પરવાનગી લીધી છે. કાંકેજના પાલવી ઠાકરડા, દીઓદરના વાઘેલા અને સુધગામના અને સાંતલપુર તાલુકદારનો ઇતિહાસ પહેલીજ વખત આ ડીરેક્ટરીમાં લખવામાં આવ્યો છે. એ ઇતિહાસ કર્તાએ એજન્સી દફતરો, ભાટો, લૌકિક ઇતિહાસો, થાણુદારો અને તાલુકદારો પાસેથી મેળવલી હકીકતો વિગેરે સાહીત્યોની મદદ વડે લખ્યો છે. લગભગ તમામ અગત્યના તાલુકદારોની વંશાવલી આપવામાં આવી છે. પરંતુ તમામ તકરારી વંશાવલીઓનો સમાવેશ આ પુસ્તકમાં જાણી જોઈને કર્યો નથી.

૪. આ ડીરેક્ટરીના બે ભાગ કરવામાં આવ્યા છે. પ્રાંત, સ્ટેટો, તાલુકાઓ, અને થાણુઓનો ટુંકો હેવાલ, પાલણુપુર એજન્સી અને રાજ્યો વચ્ચે થયેલાં તહનામાં અને કોલ કરારોનો એ-ચીસનની ટ્રીટીઝમાંથી ઉતારો, કે જેના ઉપર પાલણુપુર એજન્સીની રાજ્ય પદ્ધતિ બાધવામાં આવી છે, કાયદાઓ અને કાનુનો વિગેરે બાબતોનો પહેલા ભાગમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. તાલૂકાની નીશાજો, દવાખાનાઓ વિગેરે સબંધી સામાન્ય હકીકત પણ પહેલા ભાગમાં ઉમેરવામાં આવી છે. જેથી તે ભાગ અને તેટલો ઉપયોગી અને સંપૂર્ણ થાય. પહેલા ભાગમાં ત્રણ પેટા ભાગ કરવામાં આવ્યા છે:—

(૧). પાલણુપુર એજન્સી, સ્ટેટો અને પાંચ થાણુના તાબાના તાલૂકાઓનો ટુંકો હેવાલ, સામાન્ય ખબરો અને આંકડાઓ.

(૨). તહનામાં અને કરારો.

(૩). પાલણુપુર એજન્સીમાં અમલમાં છે એના ખાસ કાયદાઓ અને ધારાઓ.

૫. બીજા ભાગની અદર સરકારનો, નોટીફિકેશનો અને અગત્યના સવાલો, અને ઉપરની ઘણાજ અગત્યના નામદાર સરકારના ઠરાવોનો સમાવેશ કરેલો છે. આ ડીરેક્ટરી ગુજરાતી જાણનાર અને ઇંગ્રેજી જાણનાર એ બન્ને વર્ગના લોકોનો ઉપયોગી કરવા માટે કાઠીયાવાડ અને રેવાકાંઠા ડીરેક્ટરીની માફક તમામ જાણતો ઇંગ્રેજીમાં તથા ગુજરાતીમાં આપવામાં આવી છે.

૬. વળી પહેલા ભાગની અદર નામદાર સરકારના ફેટાલીફાખાતા મારશલ જાણવા જોગ ખર્ચ કરી ત્રણ નકશાઓ મુકવામાં આવેલા છે. વળી પુસ્તકને જેમ અને તેમ ઉપયોગી અને ચિત્તાકર્ષક બનાવવાને પાલણુપુર અને રાધનપુર સ્ટેટના જુદા નકશાઓ આપવામાં આવેલાં છે. અને આખી એજન્સીનો ખ્યાલ આપવાને આખી એજન્સીનો પણ એક જુદો નકશો પુસ્તક સાથે ટાકવામાં આવ્યો છે.

૭. સંક્ષેપમાં કહીએ તો આ પુસ્તક એજન્સીની કોટા, ઠાકરો અને સાધારણ પ્રજા વર્ગને સંપૂર્ણ રીતે ઉપયોગી કરવાને કર્તાએ મહેનત કરવામાં કે પૈસાનો વ્યય કરવામાં જરાપણ કચાશ રાખી નથી.

૮. છેલ્લા પંદર વર્ષમાં આ એજન્સીમાં વિશાળ ફેરફાર અને સુધારાઓ થયા છે. પાલણુપુરના નામદાર દીવાન સાહેબે તેમના રાજ્ય વહીવટમાં ઘણા સુધારાઓ દાખલ કર્યા છે. અને ખાનગી શિક્ષણની મદદ વડે તેમના બે કુમારોને સરસ અને ઉદાર કેળવણી આપી છે, તેઓ એજન્સીના અલકાર રૂપ છે, અને રાજકુમાર કોલેજમાં કેળવણી પામેલા રાજ કુમારોમાં એ બે રાજકુમારો ઘણાજ દીપ્ત નીકળ્યા છે. રાધણુપુરના નામદાર નવાબ સાહેબ, થરાદના દરબાર, રાધણુપુરના કુમાર જલાલુદ્દીખાન, પાલણુપુરના ખાઝમ જખરજસ્તખાનજી, વારાહીના મલેક જોરાવરખાનજી, થરાદના કુમાર દોલતસીંગજી વિગેરે રાજવંશીઓ રાજકુમાર કોલેજમાં કેળવણી લેખ કેળવાયલા અને ઉચ્ચ નિયમો ઉપર તેમના રાજ્યોમાં રાજ્ય કરવાને લાયકાતવાળા બન્યા છે. પાલણુપુરના મુખ્ય રાજ્યની

અંદર રેલ્વે કરવામાં આવી છે. અને રાધણપુરમાં ભવિષ્યમાં થોડા વખતમાં સિંધ અને મુંબઈ વચ્ચે જમીન રસ્તે જોડાણ કરનારી રેલ્વે પસાર થશે અને મે. મેન્ડર લાઇડ સાહેબનું ભવિષ્ય સાચું પડશે. વળી તેજ રેલ્વેનો સુધગામ અને આ એન્જનીના કચ્છના રણ ઉપરના ખીજ સ્થળો સાથે સંબંધ થશે. પાલણપુર, રાધનપુર, અને થરાદના રાજ્યોએ તેમની કોટો અને પોલીસ સુધારી છે. અને તેઓ એન્જનીની સલાહથી તેમના રાજ્યોના લાભપ્રદ રાજ્ય કારોબાર તળે સ્ટેટના સાધનોની ખીલવણી કરવામાં એક ખીજ સાથે સ્પર્ધા કરે છે.

૯. આ એન્જનીમાં કેળવણીનો પ્રચાર જાણવા જોગ થયો નથી પરંતુ સંપૂર્ણ રીતે મારફત જમીનમાં તેનું પાલણપોષણ ધણીજ મુશ્કેલીથી કરવામાં આવે છે. ગુજરાતના આ ભાગની ખીલવણી માટે પ્રજા વર્ગમાં પ્રાથમિક કેળવણીનો ખહોળો ફેલાવો કરવાની જરૂર છે. કોળી, સીંધી વિગેરે ભયંકર વર્ગોને કેળવણી આપવાની ધણીજ આવશ્યકતા છે. એન્જની અમલદારો તાલુકદારોના છોકરાઓને કેળવણી માટે સ્કોટ કોલેજમાં મોકલવાને તાલુકદારોને સમજૂતી કરવા બનતો પ્રયાસ કરે છે અને પ્રજા વર્ગનો તેમના ઘર આગણે ઉછરતો આલાદને કેળવણી આપવાની સવડે કરી દેવામાં આવી છે. પરંતુ હજુ લગણુ કેળવણીની યુજ કરવામાં તેઓ ઘણાજ ધીમા છે આ બાબતમાં પણ પાલણપુર સ્ટેટ આગળ પડ્યું છે. અને પાલણપુરમાં એક હાઈસ્કૂલ સ્થાપી છે જેના સારા ફળ નજરે દેખાય છે. હાઈસ્કૂલનો પ્રજા વર્ગ લાભ લીધો છે અને તેમના કેટલાએક ઉદ્યોગ અને ખંતવડે સાહિત્ય, કાયદા, અને ઉપાત્ત કેળવણીમાં આગળ વધ્યા છે. અને એક પાલનપુરના રહેવાસીએ મુંબઈ સોલીસીટરની પરિક્ષા પાસ કરી છે. હાલમાં રાધણપુરના નામદાર નવાબ સાહેબે પોતાના સ્ટેટમાં કેળવણી મફત આપવાનું શરૂ કર્યું છે તેથી તેમની કાર્તી વધારે ઉજવળ બની છે. વળી રેલ્વેના વધુ પ્રચારથી દેશનો પરસ્પરનો વ્યવહાર વધશે એટલુજ નહિ પણ લોકોની દ્રષ્ટી જે અજ્ઞાનપણાથી ઝાંખી થઈ ગઈ છે તે સતેજ થશે. સીંધી તથા આડકતરી રીતે રેલ્વે ઉજ્જડ પ્રદેશોને ધણીજ લાભદાયી થઈ પડશે.

૧૦. એન્જની અમલદારો સ્ટેટોનું અને પ્રજાનું હિત મનમાં લાવી નૈતિક અને ભૌતિકસ્થિતિ બહેતર કરવાને હરહમેશ પ્રયત્ન કરતા રહ્યા છે. વળી તેમણે દીલસોજ શ્રમ લઈ આ પ્રાન્તને ખીજ આબાદ પ્રાન્તોની પરિસ્થિતિ ઉપર મુકવા પ્રયાસ કર્યો છે, એ સઘળા માટે તેમને ભારે માન ધટે છે. થાણાના જમીનદારોમાં મિલકતની વહેંચણી કરવાની જે રૂઢી ચાલે છે તે ઘણે 'અંશે' સુધારા અને આબાદીની આડે આવે છે.

૧૧ આ કામમાં કાઠીયાવાડ ડીરેક્ટરીની નવી પ્રતના કર્તા મી. રતનજી પેસ્તનજી, કાઠીયાવાડના મે. ડેપ્યુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એન્જીનેર તેના પુસ્તકો પ્રકાશ પામવા પહેલાં કર્તાને વાચવા આખ્યા તે માટે કર્તા તેમનો ઉપકાર માને છે.

૧૨. આ ગ્રંથનો આરંભ ૧૯૦૭ ના માર્ચ માસથી કરવામાં આવ્યો હતો. અને તે ધણીજ થોડી મુદતમાં પુરો થઈ શક્યો તેનું સઘળું માન મારા મીત્ર શ્રીયુત મોરેશ્વર દામોદરને ધટે છે કારણ કે તેમની તખ્તીયતના જોગે અથાગ શ્રમ અને ઉત્સાહવડે નકલનું અને ટાઇપ કરવાનું કામ કરી આપ્યું હતું. અને તે માટે હું તેમનો અતઃકરણપૂર્વક આભાર માનું છું. અમદાવાદ પાસે હોવાથી આ પુસ્તક ત્યાના કોઈ પણ પ્રેમમાં છપાવવું ઉચિત લાગ્યું. આ સાહસ માથે ઉઠાવવા લાયક મન એકજ "પ્રજાબંધુ પ્રીન્ટીંગ વર્ક્સ" કર્તાને લાગ્યું. "પ્રજાબંધુ-પ્રીન્ટીંગ વર્ક્સ" ના ઘણા યુદ્ધિસાગી અને ચળરાક માલિક અને વ્યવસ્થાપક શ્રીયુત હાકોરલાલ પરમોદરાએ ખંતથી આ પુસ્તક

તેમના પ્રેસમાં છાપ્યું છે, અને પુસ્તક બંધાવવાનું કામ તેમનાજ પ્રેસમાં થયું છે. કર્તાને લખવાને આનંદ ઉપજે છે કે તેમણે તેમનું કામ ધણીજ સંતોષકારક રીતે બજાવ્યું છે.

૧૩. આ પુસ્તકો તૈયાર કરવામા આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ મે. ડબ્લ્યુ. એમ. પી. વુડ સાહેબે ધણીજ સારી મદદ કરી છે તેને માટે કર્તા તેમનો ઉપકાર માને છે. વળી કર્તા ગુજરાતી તરજુમો તપાસનાર મહેરબાન હજુર ડેપ્યુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ મી. હરીલાલભાઈ લલુભાઈ દક્કરનો ડીરેક્ટરીના સંબંધમાં કેટલીએક અગત્યની સુચનાઓ તથા માહિતી તથા દીલસોજ સહાય માટે મહેરબાન ડીરેક્ટરીકેટ ડેપ્યુટી આસિસ્ટન્ટ મી. વિનાયક ગણેશ ગડકરીનો, આ પુસ્તક પ્રેસમાં મોકલવા પહેલા તે જોઈ જવા માટે તથા ખીજી સુચનાઓ કરવા માટે મી. ગડકરીની જગ્યાએ આવનાર મી. લાલાભાઈ હરજી પરમારનો કર્તા ઉપકાર માને છે. વળી કર્તા, તેના માયાળુ અને વહાલા બાપે, આ અતિ મહત્વનું જવાબદારીવાળું અને શ્રમયુક્ત કાર્ય પાર પાડવામાં વખતો વખત સહાય આપી, અને કર્તાનો ઉત્સાહ પ્રેર્યો, તરજુમો જોઈ જવામાં મદદ કરી તે માટે કર્તા તેમનો ધણીજ આભારી થયો છે. છેવટમાં કર્તા આ પુસ્તકોના ગ્રાહકો કરવામાં આજમ ચીમનલાલ હરીવલ્લભદાસ અને આજમ અમીનમીયા જમીયતમીયાંએ જે શ્રમ લીધો છે તે માટે તેમનો ઉપકાર માને છે.

૧૪. આ ગ્રંથ બે ભાગમાં બહાર પાડવાથી ધણીજ ખર્ચ થયો છે. પાલણપુર એજન્સિમાં દુષ્કાળને લીધે લોકોની, સ્ટોટોની, અને તાલુકદારોની સ્થિતિ ધણીજ નીર્ધન અને પાયમાલ થઈ ગઈ છે. તેથી આ પુસ્તકનું સધળું ખર્ચ પુસ્તકની કિંમતથી વસુલ થઈ શકવું મુશ્કેલ હતું. પણ પાલણપુર, રાધણપુર, અને થરાદના નામદાર રાજાઓએ મોટું દીલ બતાવી આ પુસ્તકની બજાવવા જોગ નકલો ખરીદ કરવાનું વચન આપ્યાથી કર્તાથી આ કામનું અંતગમન થઈ શક્યું છે જે માટે કર્તા તેમનો સંપૂર્ણ આભારી છે. વળી નામદાર સરકારે પણ સેક્રેટરીએટ માટે આ પુસ્તકની નકલો ખરીદી છે. એટલુંજ નહીં પણ દરેક ખાતાવાળાને આ પુસ્તક ખરીદવાની પરવાનગી આપી છે. તેથી કર્તા તેમનો અતિ આભારી થયો છે. કારણકે એટલા પુસ્તકો ખપવાથી થયેલું ખર્ચ કરવામાં એ મદદ રૂપ થઈ પડશે.

૧૫. છેવટમાં કર્તાને ધણીજ મનગમતી ફરજ બજાવવાની છે. અને તે એક આ પુસ્તક સાથે પાલણપુર એજન્સીના હાલના પોલીટીકલ એજન્ટ વાલાસાન મે. કર્નલ જી. ઇ. હાઇડ-કેટસ સાહેબની છબી તથા તેમનું માનવંતું નામ જોડવામા આવ્યું છે. તેઓ સાહેબ રાજાઓનું તથા લોકોનું હિત કરવાને ધણીજ ખાચેશ ધરાવે છે એ વાત પ્રસિદ્ધ છે. તેમની કારકીર્દીમા આબાદી અને શાન્તિ આ પ્રાન્તમાં વધ્યાં છે અને રાજા તેમજ પ્રજા વર્ગ સતુષ્ટ છે. કર્તા તરફ તેઓ સાહેબે હર હંમેશ માયાળુપણું બતાવ્યું છે, અને તે માટે કર્તા ઉપકારરૂપી ઋણમાં દબાયો છે.

પાલણપુર.

તા. ૫ મી અક્ટોબર ૧૯૦૮.

}

ફરામરોજ સોરાબજી માસ્તર.

પાલણપુર એજન્સી ડીરેક્ટરી.

સાંકળીયું.

ભાગ પહેલો.

સામાન્ય અવલોકન.	પાનું.
૧ વર્ણન.	૧૩—૨૩
૨ ક્ષેત્રફળ અને વસ્તી.	૧૩
૩ સિમા	૧૪
૪ સ્વસ્થાનો અને તાલુકાઓ.	૧૪—૧૫
૫ દેશનો દેખાવ.	૧૫
૬ ડુંગરો.	૧૬
૭ નદીઓ.	૧૬
૮ આબોહવા	૧૬—૧૭
પાલણપુર અને રાધણપુર રાજ્યમાં છેલ્લા ૧૦ વરસમાં પડેલી ગરમીનો કોઠો, પાલણપુર અને રાધણપુર રાજ્યોમાં છેલ્લા ૧૦ વરસમાં માસીક વરસાદ કેટલો પડ્યો તેનું પત્રક.					
૯ ખનીજ પદાર્થો	૧૭—૧૮
૧૦ ઉપયોગમાં આવે તેવા જનવરો.	૨૦
૧૧ પવિત્ર સ્થાનો	૨૦
૧૨ કૃષ્ણવર્ણી.	૨૧
૧૩ લાયબ્રેરીઓ	૨૧
૧૪ તંદુરસ્તી	૨૧—૨૨
૧૫ ઠવાખાનું	૨૨
૧૬ શીતળા ખાતુ	૨૨
૧૭ રસ્તા અને ખીજ આવજાવના માર્ગો	૨૨—૨૩
૧૮ પોલીસ	૨૩
૧૯ મહેસુલ	૨૩

પરિશિષ્ટ એ.

આ એજન્સીમાં આવેલાં સ્વસ્થાનોને દીવાની અને ફાજદારી અખત્યાર

આખ્યા છે તેની હકીકત ૨૮—૩૦

પાલણપુર-સ્વસ્થાન ૫૦—૬૪

૧ “ પાલણપુર ” શબ્દની ઉત્પત્તિ ૫૦

૨ સિમા ૫૦

					પાનું.
૩ દેખાવ	૫૦
૪ હવા	૫૦
૫ નદીઓ	૫૦
૬ કુંગરો	૫૦
૭ ખનીજ પદાર્થો...	૫૧
૮ જંગલ	૫૧
૯ પાણીપુર શહેર	૫૧
૧૦ મહાલ અને થાણાં	૫૨
૧૧ જમીન વહીવટ	૫૨—૫૩
૧૨ જમા	૫૩—૫૪
૧૩ દુકાળ	૫૪—૫૫
૧૪ ન્યાય	૫૫—૫૬
૧૫ પોલીસ	૫૬
૧૬ રાજ્યની વશદારી	૫૬
૧૭ જાહેર કામો	૫૬
૧૮ ટ્રેનવણી	૫૭
૧૯ હોસ્પીટલ	૫૭
૨૦ લાઇબ્રેરી	૫૭
૨૧-૩૦ ઇતિહાસ	૫૭—૬૪
રાધણપુર સ્વસ્થાન	૭૬—૮૯
૧ “ રાધણપુર ” શામ્લનુ મૂળ	૭૬
૨ સિમા.	૭૬
૩ નદીઓ.	૭૬
૪ હવા	૭૬
૫ ખનિજ પદાર્થો.	૮૦
૬ મુખ્ય કસ્ટમાઓ.	૮૦
૭ જમીનનો વહીવટ.	૮૦—૮૧
૮ ખાણી અથવા જમા	૮૧—૮૨
૯ લસ્કર.	૮૨—૮૩
૧૦ પોલીસ.	૮૩
૧૧ ન્યાય.	૮૩—૮૪
૧૨ ભાયાતો.	૮૪
૧૩ ઇંગ્રેજ વહીવટ	૮૪—૮૫
૧૪ અગત્યના બનાવો	૮૫—૮૬
૧૫-૧૯ ઇતિહાસ	૮૬—૮૯

પાત્ર
થરાદ સ્થાન	૮૮—૧૦૪
૧ મૂળ	૮૮
૨ સિમા	૮૮
૩ સામાન્ય સ્થિતિ જમીન અને પાક	૮૮
૪ જંગલ વિગેરે	૮૮
૫ જમીનનો વહીવટ	૮૮—૮૯
૬ રાજ્ય હક્ક	૮૮
૭ પોલીસ	૮૮
૮ કેળવણી	૮૮
૯ ન્યાય	૮૮
૧૦ જગા	૮૮—૧૦૦
૧૧—૧૭ ઇતિહાસ	૧૦૦—૧૦૨
૧૮ જમીનના ગામો	૧૦૨—૧૦૩
૧૯ ભોરોલ	૧૦૩
૨૦ બીજા જમીનના ગામોની હકીકત	૧૦૪
વાવ સ્થાન	૧૦૮—૧૧૧
૧ સિમા	૧૦૮
૨ દેખાવ	૧૦૮
૩ અનિજ પદાર્થો	૧૦૮
૪ વાવ કસબો	૧૦૮
૫ વાવ અને બાયાતોનાં ગામો	૧૦૮—૧૧૦
૬ કન્યાય	૧૧૦
૭ જમીનનો વહીવટ	૧૧૦
૮—૯ ઇતિહાસ	૧૧૦—૧૧૧
હીસા-કેન્ટોનમેન્ટ	૧૧૮—૧૨૩
૧ આ છાવણીનો મૂળ હેતુ	૧૧૮
૨ જગ્યાનું વર્ણન	૧૧૮
૩ સ્થાનિક વર્ણન	૧૧૮
૪ પડોશની છાવણીઓ	૧૧૮
૫ રસ્તાઓ	૧૧૮
૬ કુરુઓ અથવા ધાસના વાસ	૧૧૮
૭ છાવણીનો ઇતિહાસ	૧૨૦
૮ કેન્ટોનમેન્ટ	૧૨૦
૯ શીતળાખાતુ	૧૨૦
૧૦ મુલકીખાતુ	૧૨૦—૧૨૧
૧૧ પોલીસ	૧૨૧

				પાનું.
૧૨ કેન્ટોનમેન્ટ કમિટી ૧૨૧
૧૩ ધારા મુજબ અમલ ૧૨૧-૧૨૨
૧૪ સ્થાનિક દિવાની કોર્ટ ૧૨૨
૧૫ સ્થાનિક ફોજદારી કોર્ટ ૧૨૨
૧૬ હાઇકોર્ટ ૧૨૨
૧૭ કાયદોનો અમલ ૧૨૩
૧૮ વર્તમાનપત્રો છાપવા બાબત ૧૨૩
પાંચ થાણાનું સામાન્ય વર્ણન ૧૨૫-૧૨૬
ક્રીકેટ થાણા ૧૪૦-૧૫૦
૧ ક્રીકેટ થાણાનું સામાન્ય અવલોકન ૧૪૦
૨ સામાન્ય દેખાવ ૧૪૦
૩ વસ્તી ૧૪૦-૧૪૧
૪ પોલીસ ૧૪૧
૫ પોસ્ટ ઓફીસો વિગેરે ૧૪૧
૬ જમા અને વરાડ ૧૪૨
૭ મતાધારી અધારણુ ૧૪૨
૮ ન્યાય ૧૪૩
૯ નોકર ખાતુ ૧૪૩
૧૦ ઇતિહાસ ૧૪૩-૧૪૪
૧૧ ક્રીકેટના પાલવી ઠાકરડાઓનો પ્રાચીન ઇતિહાસ			...	૧૪૪-૧૪૫
૧૨-૧૩ થરા. ૧૪૫-૧૪૬
૧૪-૧૫ સામાન્ય ઇતિહાસ ૧૪૬-૧૪૭
૧૬ સીહોરી ૧૪૭
૧૭-૨૦ વડા ૧૪૮
૨૧ યુકલિ અને ખીજા છ ગામો	 ૧૪૮-૧૪૯
૨૨-૨૩ ઉણુ જાગીર ૧૪૯-૧૫૦
૨૪ સીરવાડા ૧૫૦
૨૫ રાનેર અને મમૈ ૧૫૦
૨૬ ખેમાણા ૧૫૦
દીઓદર તાલુકો ૧૬૦-૧૬૦
૧ થાણાની સામાન્ય હકીકત ૧૬૦
૨ તાલુકાનો સામાન્ય દેખાવ ૧૬૦
૩ વસ્તી ૧૬૦
૪ તોપીદારો ૧૬૦-૧૬૧
૫ પોલીસ ૧૬૧
૬ પોસ્ટ ઓફીસો ૧૬૧

				પાનું.
૭ મુકરર કરેલા ખરચનો વરાડ...	૧૬૧
૮ જમીનનો વહીવટ	૧૬૧-૧૬૨
૯ મતાદારી રીવાજ	૧૬૨
૧૦ ન્યાય	૧૬૨
૧૧ નિશાળો	૧૬૨
૧૨ પેટા તીજોરી	૧૬૩
૧૩ પવિત્ર સ્થળો				૧૬૩
૧૪-૧૮ ઇતિહાસ			...	૧૬૩-૧૬૫
૧૯-૨૧ તેરવાડા				૧૬૫-૧૬૬
૨૨-૨૩ ભાભર		૧૬૬-૧૬૭
૨૪ મકડાલા	૧૬૭
વારાહી તાલુકો			.	૧૭૬-૧૮૧
૧ સિમા		૧૭૬
૨ સામાન્ય દેખાવ .	..			૧૭૬
૩ તાલુકદારો	.			૧૭૬-૧૭૭
૪ જમીનનો વહીવટ			..	૧૭૭
૫ આબકારી	૧૭૭
૬ પોલીસ			...	૧૭૮
૭ પોસ્ટ ઓફીસો, ટેલીગ્રાફ વીગેરે	૧૭૮
૮ મુકરર કરેલો ખરચનો આંકડો	૧૭૮
૯ ન્યાય	૧૭૯
૧૦ પરચુરણ	૧૭૯
૧૧ હાલમાં જમીનો જમીન છે તેની વીગત	૧૭૯
૧૨-૧૮ ઇતિહાસ	૧૭૯-૧૮૧
વાવ થાણા	૧૮૯-૧૯૧
૧ સિમા	૧૮૯
૨ થાણાના ગામો	૧૮૯
૩ સામાન્ય સ્થિતિ	૧૯૦
૪ વસ્તી	૧૯૦
૫ તાલુકા		૧૯૦
૬ જમીનની વ્યવસ્થા				૧૯૦
૭ જમા				૧૯૦-૧૯૧
૮ નક્કી થયેલા આકડાની વરાડ				૧૯૧
૯ પોલીસ			.	૧૯૧
૧૦ સ્કુલો અને પોસ્ટ ઓફીસો				૧૯૧
૧૧ આબકારી	૧૯૨

	ગાત્રુ.
૧૨ પરચુરણ	૧૯૨
૧૩-૧૪ સુધગામનો ઇતિહાસ	૧૯૨-૧૯૩
૧૫ દીમા જગીર	૧૯૪
૧૬ એનપ જગીર	૧૯૪-૧૯૫
સાંતલપુર થાણા	૨૦૧-૨૦૫
૧ સિમા	૨૦૧
૨ સામાન્ય દેખાવ	૨૦૧-૨૦૨
૩ કુદ્રતિ અને ઉદ્યોગને લગતા સાધનો	૨૦૨
૪ જમીનનો વહીવટ	૨૦૨
૫ જમા	૨૦૨-૨૦૩
૬ આબકારી	૨૦૩
૭ પોલીસ	૨૦૩
૮ નિશાળો વિગેરે	૨૦૩
૯ ન્યાય	૨૦૩
૧૦ મુકરર કરેલો કાળો	૨૦૪
૧૧ પરચુરણ વિગતો	૨૦૪
૧૨ તાલુકદારોનું મૂળ	૨૦૪-૨૦૫
૧૩ આડચટ	૨૦૫
૧૪ મોરવાડા	૨૦૫
લોકલ ફંડ	૨૧૧-૨૧૪
કેળવણી ખાતું	૨૧૭-૨૧૮
શીતળા ખાતું	૨૨૧-૨૨૨
જમીનના વહીવટ વિષે	૨૨૮-૨૩૨
જુદી જુદી જાતનાં અનાજ તથા એવી બીજી પેદાશનાં નામ	૨૩૨-૨૩૩
પાલણપુર ઇમ્પીરીઅલ પોલીસનો હેવાલ	૨૩૬-૨૩૮
વીલેજ પોલીસનો હેવાલ	૨૪૦-૨૪૩
પાલણપુર એજન્સિના સંસ્થાનોના વિભાગ અને એક હજાર માણસની	
વસ્તી ઉપરાતવાળા કસબા તથા ગામનું પત્રક	૨૪૫-૨૪૭
પાલણપુર એજન્સિના તાબાના રાજ્યો અને તાલુકદારોનું રાજ્યસ્થા- નીક પત્રક	૨૮૨-૩૨૧
પાલણપુર એજન્સિમા ભરાતા મેળાઓ વિગેરેનું લીસ્ટ	૩૨૪-૩૨૫
ટપાલ ઓફીસો અને તાર ઓફીસોનું પત્રક...	૩૨૭
હોસ્પીટલો અને ડીસ્પેન્સરીઓનું પત્રક	૩૨૮
પાલણપુર એજન્સિમાં આવેલા ગ્રેટ ટ્રીગનોમેટ્રીકલ સર્વેનાં મુખ્ય સ્ટેશનો	૩૨૯
પાલણપુર એજન્સિમા કામ કરતા વકીલો તથા મુખ્યતારોનું લીસ્ટ	૩૩૨-૩૩૩
મને ૧૮૧૭ ના ત્રવેમ્બર માસથી જે અમલદારો પાલણપુર એજન્-	

પાનું.

ન્સીના પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ થયા તેઓની નામવાર તથા વરસ- વાર યાદી	૩૩૬-૩૩૭
તા. ૧ લી જાનેવારી સને ૧૮૮૬ થી પાલણપુર એજન્સીમાં આસી- સ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબો થઈ ગયા તેમની નામવાર તથા સાલવાર યાદી	૩૩૮
ખુરસીની બેઠકનું પત્રક	૩૪૩-૩૪૭
હિંદુસ્થાનની અંદર રાજકુટુંબી તથા ખીજાઓને અપાતી તોપોની સ- લામીનું પત્રક	૩૫૦-૩૫૧
હિંદુસ્થાનના રાજ્યકર્તાઓ તથા અમીરો અને એડન નજીકના અમુક રાજ્યકર્તાઓને મળતી તોપની સલામીનું પત્રક	૩૫૫-૩૫૭
એજન્સી તરફથી પાલણપુર એજન્સીના તાબાના રાજાઓ તથા ખીજા એ'શીસરો તરફ ગુજરાતી અરસપરસ લખાણની પદ્ધતિ ..	૩૫૮-૩૫૯
રોજ દા પગાર ગણવાનો કોડો	૩૬૧
બ્યાજ ગણવાનો કોડો	૩૭૦-૩૭૬
ઇનકમટેક્સ ગણવાનો કોડો .	૩૭૮-૩૭૯
સોલ્ટ પ્રીવેન્ટીવ લાઇનમાં આવતી ખીટોનું પત્રક	૩૮૧
પાલણપુર એજન્સીમાં જે જગોએથી માશી મીઠ જે જે ગામોને આ- પવામાં આવે છે તે ગામોનું લીસ્ટ .	૩૮૪-૩૮૫
પાલણપુર એજન્સીનાં જુદા જુદાં સ્ટેટ અને તાલુકદારોને દર વર્ષે અ- પીણ તથા નીમક કમ્પેનસેશનની રકમ આપવામાં આવે છે તેની હ- કીકતનું પત્રક	૩૮૭

ભાગ બીજો.

તહનામાં, કોલકરાર અને સનહો.

પાલણપુર સંસ્થાન.

૧. ઈ. સ. ૧૮૦૯ નો કરાર જે પાલણપુર રાજ્યના દીવાન સાહેબ સાથે ગાય-
કવાડ સરકારને જમા બરોબર આપવા થયો તે ૪૫૦
૨. સમશેરખાને, શ્તેહખાને પોતાની રાજપુત્રીથી પોતાનો દત્તક દીકરો કરી
લખ નામદાર ઇંગ્લેન્ડ સરકાર સાથે જે દસ્તાવેજ કર્યો તેના ઇંગ્લેન્ડમાં થ-
એલાં ભાષાતર ઉપરથી ગુજરાતી ભાષાતર તા ૨૩-૧૨-૧૮૧૩. ... ૪૫૦-૪૫૨
૩. તા. ૨૩-૧૨-૧૮૧૩ ના દીને દીવાન શ્તેહખાને પોતાના બાપ દીવાન સ-
મશેરખાન સાથે હળીમળી રહેવા કરી આપેલો કરાર ... ૪૫૩-૪૫૫
૪. તા. ૨૮ મી નવેમ્બર ૧૮૧૭ ના રોજ ઇંગ્લેન્ડ સરકાર તરફથી પોલીટીકલ
એજન્ટ કેપ્ટન માઇલ્સ સાહેબને પાલણપુર અને ડીસાના દીવાન શ્તેહખાને
સામે કરોબાર ચલાવવા કરી આપેલો કરાર . . . ૪૫૫-૪૫૭

પાત્ર.

૫. નામદાર દુતેહખાને પાલણપુર અને ડીસાના દીવાન સાહેબે ઈ. સ. ૧૮૨૨માં પોતાના રાજ્યમાંથી અશીણ નીકાસ થતું અટકાવ કરવા સંબંધી કરી આપેલો દસ્તાવેજ ... ૪૫૭
૬. પાલણપુરના દરબાર સાહેબ સાથે અશીણ સંબંધી થયેલો કરાર ઈ. સ. ૧૮૭૯ ૪૫૭-૪૫૮
૭. પાલણપુરના દીવાન સાહેબ સાથે રેલ્વેની હકુમત સંબંધી કરાર ... ૪૫૮
૮. રાહદારી દાણ કાઢી નાખવાનો પાલણપુર રાજ્ય સાથેનો કરાર તા. ૧૬ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૭ ... ૪૫૯
૯. પાલણપુર ડીસા રેલ્વે ઉપરની દીવાની અને ફાજદારી હકુમત નામદાર સરકારને સોંપવા બાબત... ૪૫૯-૪૬૦
૧૦. ઈ. સ. ૧૮૬૨માં નામદાર પાલણપુરના દીવાન સાહેબને દત્તક લેવા મળેલી સનંદ ૪૬૦
૧૧. તા. ૨૭મી જુલાઈ સને ૧૮૧૯ને દીવસે દાંતાના રાણા અને પાલણપુરના દીવાન વચ્ચે કરાર થયો તેનો તરજુમો ... ૪૬૦-૪૬૨
૧૨. ઈ. સ. ૧૮૯૦ માં પાલણપુર લેવી કાઢી નાખવા બાબત પાલણપુરના દીવાન સાહેબે કરી આપેલો કરાર ... ૪૬૨-૪૬૪
૧૩. તા. ૨૧ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૨ નો પાલણપુર સ્ટેટ સાથેનો અશીણનો કરાર ૪૬૫-૪૬૬

રાધનપુર સંસ્થાન.

૧૪. નામદાર રાધનપુરના નવાબ સાહેબ અને ગાયકવાડ સરકાર સાથે તા. ૧૬-૧૨-૧૮૧૩ માં થયેલો કરાર .. ૪૬૬-૪૬૭
૧૫. તા. ૬ જુલાઈ સને ૧૮૨૦ ના રોજ રાધનપુરના નવાબ શેરખાન બાબી સાહેબ અને નામદાર સરકાર સાથે થયેલો કરાર ૪૬૭-૪૬૮
૧૬. સને ૧૮૪૦ નો રાધનપુર સ્ટેટ સાથેનો મીઠોનો કરાર .. ૪૬૮-૪૭૦
૧૭. રાહદારી દાણ રાધનપુર સંસ્થાનમાંથી કાઢી નાખવાનો તા. ૧૭ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૭ નો કરાર ... ૪૭૦
૧૮. ભાંગ, ગાળનો કરાર સને ૧૯૦૪ માં રાધનપુર સંસ્થાન સાથે થયો તેનો તરજુમો .. ૪૭૧-૪૭૨
૧૯. તા. ૧૬ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૭ નો રાધનપુર સ્ટેટ સાથેનો અશીણનો કરાર ૪૭૨-૪૭૩

થરાદ સ્ટેટ.

૨૦. તા. ૨૩ મી અગસ્ટ સન ૧૮૨૬ માં થરાદના વાઘેલા કરમસીંગે નામદાર ઇંગ્રેજ સરકારને કરી આપેલો કરાર ૪૭૪-૪૭૫
૨૧. સને ૧૮૭૯ નો પાલણપુર એન્જનીની તાલુકદારોએ અશીણ સંબંધી લખી આપેલો કરાર ... ૪૭૫
૨૨. રાહદારી દાણ થરાદ સ્ટેટમાંથી કાઢી નાખવા બાબત તા. ૨૪ મી માર્ચ ૧૮૮૭ નો કરાર. ... ૪૭૬

વાવ સ્ટેટ.

૨૩. વાવના થાણા નદી તેના સગાઓ પાસેથી તા. ૨૭ મીએ માર્ચ સને ૧૮૪૮ નોરોજ થસીયા નીમકનો કર લીધેલો કરાર. ... ૪૭૬-૪૭૭
૨૪. રાહદારી દાણ વાવ સંસ્થાનમાંથી કાઢી નાખવાનો તા. ૧૫-૩-૧૮૮૭ ... ૪૭૭

તાલુકદારો સાથેના કરારો.

૨૫	નામદાર ઈંગ્રેજ સરકાર તરફથી લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ બેલેન્ટાઇન સાહેબે ઇ. સ ૧૮૧૨ માં મહીકાકાના દરબારો અને કાકેજ તાલુકદારો પાસેથી સોળ કલમનુ લખાવી લીધેલું જમીન ખત ... ૪૭૭-૪૮૦
૨૬	તેરવાડાના કસબાઓ તથા તેરવાડાના જાગીરદારોએ અને તેમના તાબાના ગામોવાળાએ નામદાર સરકાર સાથે તા. ૨૮ જુલાઈ ૧૮૨૦ ના રોજ જમીનગીરી બાબત કરી આપેલો કરાર ... ૪૮૧
૨૭.	તા ૩ માર્ચ સને ૧૮૨૭ ના રોજ સાતલપુરના જાડેજાઓએ બાળહત્યાનો અટકાવ કરવા સારૂ કરેલો કરાર ... ૪૮૨
૨૮.	તા. ૧૮ મી જુન અને તા. ૧૫ મી અગસ્ટ સને ૧૮૫૩ ના રોજ મેહરબાન મેજર કેલી સાહેબ સાથે સાતલપુર અને ચાડચટના જાડેજા ઠાકોરોએ તેઓના તાલુકામાં બાળકન્યાના વધના ગુન્હા થતા અટકાવવાને કરેલા કરારો. ૪૮૨-૪૮૪

ભાગ ત્રીજો.

નામદાર સરકારના ધારા અને કાનુનો.

૧.	સ્વસ્થાનો તથા એજન્સી કોર્ટોની વર્ગવારી અને હંકુમત વિગેરે સબધી સમજુતીની ચાદ ... ૪૯૭-૫૦૫
૨.	દીવાની કોર્ટ સબધી કાનુનો ... ૫૧૨-૫૧૭
૩.	પાલણપુરની પોલીસીકલ એજન્સીની કોર્ટોમાં પોલીસીકલ અપીલ અને અપીલના દાવાનો અમલ કરવા અને પક્ષકારોના અપીલના હક્ક, મુદત અને કોર્ટ ફી આપવા સબધી મુકરર કરેલા નીયમો... ૫૨૨-૫૨૪
૫.	મુદતનો કાયદો ... ૫૬૦-૫૬૨
૬.	દસ્તાવેજો રજીસ્ટર કરાવવાનો કાયદો ... ૫૬૬-૫૬૮
૭.	રેવાકાકા સથા મહિકાકા એજન્સીઓમાંની અને પાલણપુર સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટસીમાંની કરજદાર ઇસ્ટેટોનો વહીવટ કરવા બાબતની કાનુનો ... ૬૧૦-૬૨૦
૮.	રજપુતાના અને ગુજરાતની સરહદી પચાયતોને કામ કરવા બાબતના સુધારેલા ધારાઓ અમલમાં મુકવાનું મંજુર કર્યા બાબતનો ધારો ૬૨૫-૬૨૮
૯.	સરહદી વાધાને લગતા કાયદા . ૬૩૨-૬૩૫
૧૦.	વળતરનો કાયદો . ૬૪૦-૬૪૩
૧૧.	વડોદરા સરથાનની તથા બીજા પાસેનાં દેશી સરથાનોની અને ખ્રીષ્ટીશ ડીસ્ટ્રીક્ટોની દરમીયાનની સીમાડાની તકરારોનો નીકાલ કરવા બાબતના કાનુનો ૬૫૧-૬૫૬
૧૨.	વડોદરા અને પાલણપુર રાજ્યો વચ્ચે સરહદ સબધી કામોના સમજુતીથી નીકાલ કરવા સબધી કાયદાઓ. ૬૫૮-૬૬૦
૧૩.	સર્વે રૂલ્સ .. ૬૭૬-૬૮૭
૧૪.	હથિયારનો કાયદો . ૭૦૩-૭૧૭
૧૫.	અગ્નિશુનો કાયદો . ૭૨૨-૭૨૬
૧૬.	નીમકનો કાયદો .. ૭૨૯-૭૩૧
૧૯.	કોર્ટ ફી સ્ટેમ્પ રૂલ્સ... ... ૭૩૮-૭૪૨

શુદ્ધિ પત્રક.

અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.	પૃષ્ઠ.	લીઝી.
“એ”	“ત્રણુ”	૧૪	૩૦
“હાકોરને આપનારા”	“હાકોરને જમા આપનારા”	૧૫	૨૬
“મેહલવીયા”	“મેહલવીયા”	૫૮	૧૮
“ધ.સ. ૧૮૪૩”	“ધ.સ. ૧૮૪૩”	૫૮	૨૨
“મલુખાન”	“બલુખાન”	૫૯	૧
“શાહજીવા”	“જીવાખાન”	૫૯	૨
“માલવા”	“મારવોડ”	૫૯	૩
“૧૬૬૦”	“૧૬૬૩”	૬૦	૧૬
“કોકો”	“ભાઈ”	૬૦	૨૮
“કુવિ”	“કુરી”	૬૧	૨૨
“૧૮૭૩”	“૧૮૭૭”	૬૩	૨૪
“૩. ૩૫૦ ૧”	“૩૫૦ ૧”	૮૦	૫
“પરીદાનજી”	“પીરદાનજી”	૧૦૩	૯
“બાગણોલી”	“બામનોલી”	૧૭૬	૧૫
“૧૮૭૬”	“૧૮૮૬”	૧૮૧	૬
“ધાલાગામ”	“આલાગામ”	૧૮૧	૭
“ઢીપા”	“ઢીમા”	૧૮૧	૮
“માલા”	“આલા”	૧૮૨	૩૯
“મત્રાણી”	“અત્રાણી”	૧૮૩	૩
“તેરવાડા”	“તેરવા”	૨૪૬	કોલમ ૨૭૫. ૭
આ જાહેર ખખર ભુલથી છપાએલી છે		૫૨૫	૯
“ત્રણુમા”	“ત્રણુ માસમાં”	૬૪૨	૩૩

DISTRICTS SUBORDINATE

TO THE

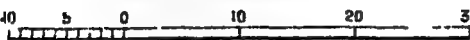
POLITICAL AGENT

AT

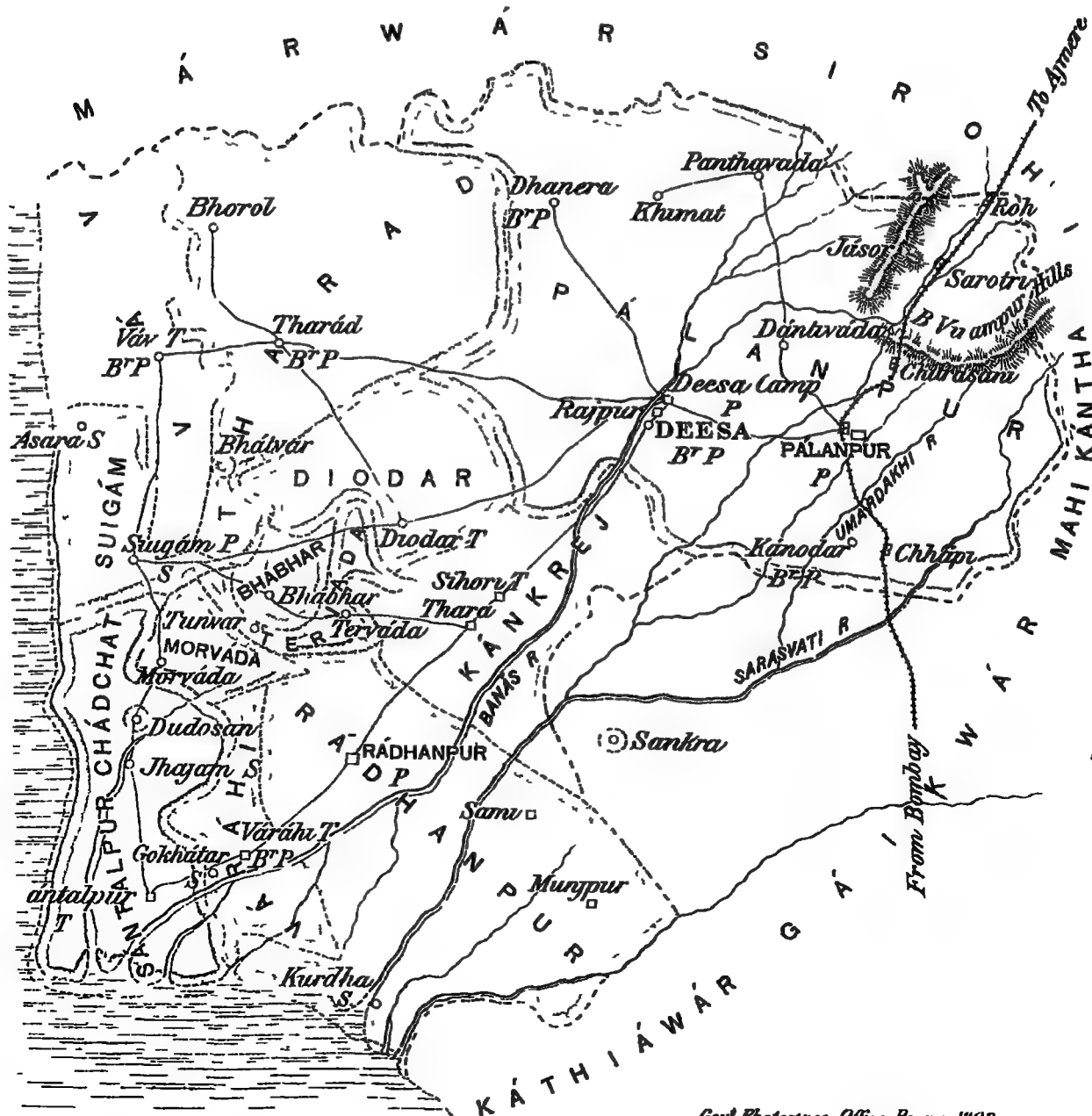
PÁLANPUR

Reference

Scale 20 Miles=1 Inch

Thana Stations ----- T
Post Offices ----- P
Branch Do Do ----- B P
Stations or Bungalows Salt Depart^t --- S
Railway & Railway Stations -----
Roads or Country tracks -----

The Palanpur Agency Directory.

General observations.

Area.	6393 39 Square miles.
Population.	4,80,410
Villages	1252.

1. The Palanpur Agency, as at present constituted, extends from 23° 30' to 24° 43 north latitude and 71° 20' to 72° 45' east longitude. The province is not a compact homogeneous territory, but is an irregular long strip of country in the north of Gujarat. The five Thanas are nothing but a conglomeration of petty estates of Musalmans, Rajputs and Koli Thakardas, Brahmins and other Jagirdars.

2. The area under this Agency is 6393 39 square miles and the population according to the census of 1901, numbered 4,80,410 souls which was a decrease of 1,50,701 on the census figures of 1891.

	1891.	1901.
Palanpur... ..	2,74,864.	2,22,627.
Radhanpur	98,017.	61,548
Tharad and Morwada (including Jamaiya villages)... ..	72,359.	49,021.
Wao State including Wao Thana.	32,848.	27,613.
Kankrej	52,579	43,195
Deodar including the two estates	48,454	37,191.
Warahi including Malek Jorawar Khan's estate	20,950.	15,059.
Santalpur and Chadchat	19,999	12,120
Deesa Cantonment	11,041.	12,036.
	<hr/> 6,31,111.	<hr/> 4,80,410

The Palanpur State with an area of 1765 91 has a population of 2,22,627 of which 17,799 are Urban and 2,04,828 rural population. And Radhanpur with an area of 1150 square miles has a population of 61,548 of which 11,879 Urban and 49,669 rural. In these districts there is a preponderance of Hindus over Mahomedans, and this in spite of most of the states under this Agency being Mahomedans.

3. The Palanpur Agency districts are situated in the north-west portion of Gujarat. They are bounded on the north by Marwar and Sirohi, east by part of Sirohi and Danta (a state subordinate to the Mahi Kantha Agency); south by the Baroda districts of Patan, and by Jinjhuwada, subordinate to the Kathiawar Agency, and west by the Runn of Cutch which divides Cutch and Sindh (Nagar Parker) from Gujarat. Its greatest length is about 100 miles and its breadth is approximately the same. Its area is 6393 39 square miles and it contains 1252 villages.

4. The Palanpur Agency comprises the following States and Talukas —

States and Talukas
Comprised in the
Palanpur Agency

- (a) The two First Class States of Palanpur and Radhanpur, the Chiefs of which have power to try for capital offences any persons except British Subjects.
- (b) The Fourth Class State of Tharad in which the Chief exercises criminal powers in connection with offences shewn in the Schedule. He can inflict sentences up to 3 years' rigorous imprisonment and fine up to Rs. 5000. In civil matters he has powers up to Rs 10,000.
- (c) The fifth class state of Wao in which the Chief exercises criminal powers in connection with those offences only as shewn in the schedule attached and he can pass sentences up to 2 years' rigorous imprisonment and fine up to Rs 2000. In civil matters he has powers up to Rs. 5000.
- (d) The following five Thana Circles, under each of which is grouped a collection of petty Jagirdars.
 - (1) Kankrej (including Thara).
 - (2). Deodar (including Bhabhar and Terwada).
 - (3) Warahi.
 - (4) Wao (including Sungam)
 - (5). Santalpur (including Chadchat and Morwada).

The Talukdars are Chohan, Waghela and Jadeja Rajputs, Koli Thakardas and Baloch and Jat Mahomedans.

The Thandars in charge of these Thanas exercise criminal powers as Second Class Magistrates and Civil powers up to Rs. 500

- (e) Within the areas of these Thana Circles five of the principal Jagirdars have been granted a limited jurisdiction (criminal powers of a Third Class Magistrate and civil powers upto Rs 250) in their own unshared villages.

The Chiefs of Palanpur and Radhanpur, the petty Chiefs in the Warahi Thana Circle and the Terwada Jagirdars under Deodar Thana are Mahomedans, the remaining being Hindus Palanpur and Kankrej pay an annual tribute to H. H. the Gaekwar, the former Rs. 38,461-8-7 and the latter Rs 5590-9-9 (including Thara Talukdars) No tribute is paid by any of the other states to the Gaekwar or the British Government.

In Palanpur and Radhanpur the Political Agent exercises merely a general supervision, and limits his direct interference for the most part to disputes with other states. For the purposes of civil and criminal jurisdiction the petty estates have been grouped under five Thanas as stated above.

On the 14th September 1904, the Tharad Thana under which the jurisdiction over certain villages, which pay Jama to the Tharad Thakore had been placed, was abolished, and the jurisdiction over these Jamaiya villages was handed over to the Thakore from that date

5. In the neighbourhood of Palanpur and to the eastward, the country is undulating and well-wooded, to the north and north-east where it marches with Sirohi there are a succession of hills and ranges of hills some of good height and size, which renders the country extremely difficult (a great deal of timber for building purposes is procured from these hills), towards Marwar and west to the Runn and southward to Jinjhuwada, and thence circling round to the eastward, the whole country is one vast level plain, but slightly wooded Towards the north and south where it borders on Marwar and Jinjhuwada, there is scarcely a tree to be seen, and along the whole
- Aspect

western border nothing but a salt marsh meets the eye.

6. In the north-east of the districts are some hills of considerable height, outliers from the Aravali Range. Of these the chief is Jasore, about 18 miles north of Hill- Palanpur, a hill of gneiss with outbursts of granite. This, about 3500 feet high, is a long hog backed mountain, and except that its water supply is scanty, well suited for a sanitarium. Another hill is the Chiklodar Matas hill about 2500 feet high (from the sea level). The conical hill called the Ram Tunk or the Queen's Peak at the western end of the Surbakri hills, and about a mile and a half from the town of Dantiwada, is a marked feature in the Deesa landscape.

7. The Banas rising in the Dhebar lake among the Udepur hills flows west, past the flourishing town and Cantonment of Rivers. Deesa and falls into the Runn of Cutch by two mouths near Gokhatar in Warahi and Agichana in Radhanpur. Entering Palanpur State to the north-east of Sarotra, it passes for about 12 miles through thick forest and for about 8 miles more has rocky banks and a rocky bed. Towards Abu its channel is 300 yards wide, six miles above Deesa a mile, at Deesa 700 yards, and at Radhanpur 400 yards. Floods in the Banas often bring down a very great volume of water. Except when in flood, the Banas may almost everywhere be forded. Its chief tributaries are the Sipu and Balaram. The Sipu rising east of the Nimaj Hills in the Sirohi district, joins the Banas near Bharath and Chhota Ranpur in Palanpur State. The Balaram rises in the hills on the north-east frontier, and flowing by the shrine of Balaram, whence it takes its name, joins the Banas near Karja in Palanpur State. There are no tides in the Banas, and its stream is too shallow for boat traffic. It is used for irrigation by building dams.

The Saraswati, which is considered holy by the Hindus, is a small stream and rises in the Mahi Kantha Hills, and crossing the south east corner of Palanpur State, passes by Sidhpur and Patan. A few miles below Patan it flows under ground for some miles, and again rising to the light passes through Radhanpur and flowing almost parallel with the Banas, enters the Runn a few miles to the south of Anwarpur.

8. The year has four seasons, hot and dry, rainy, hot and moist, and cold, the first lasts through March, April, May, June, and part of July, the second through part of July, August and half of September, the third through part of September, October and part of November, and the fourth through part of November, December, January and February. In the hot and dry season, the heat, even in the Palanpur territory, is great, and in the north towards Marwar, and in the west towards the Runn, it is intense. The thermometer rises to 112° in the hot season and 45° in the cold season.

The following two tables shew the monthly average rainfall for the last 10 years for Palanpur and Radhanpur and also the mean temperature of each month for the last 10 years of the two States.

Table showing the monthly mean temperature for the last 10 years in the Palanpur State.

Number.	Year.	January	February	March	April	May	June.	July	August	September.	October.	November	December	Maximum Temperature.	Minimum Temperature
1	1897	68	74	79	93	98	96	92	85	88	87	79	74	115	56
2	1898	70	75	84	92	97	95	89	86	84	83	76	72	111	56
3	1899	66	73	82	91	96	94	92	89	85	86	78	73	110	53
4	1900	69	73	80	88	102	98	92	88	87	89	81	71	115	50
5	1901	67	71	78	87	101	99	91	85	89	93	86	74	114	50
6	1902	72	74	84	91	99	97	90	84	80	85	79	72	112	60
7	1903	67	68	77	88	98	96	90	86	85	85	80	73	112	45
8	1904	68	74	83	90	96	93	88	86	88	86	80	70	113	42
9	1905	61	64	72	85	99	89	86	87	88	86	81	70	115	40
10	1906	62	66	79	88	96	92	84	86	86	88	76	69	112	42
	Total	670	712	798	893	982	949	894	862	860	868	796	718		
	Average	67	71 2	79 8	89 3	98 2	94 9	89 4	86 2	86	86 8	79 6	71 8		

Table giving the monthly mean temperature for the last 10 years in the Radhanpur State

Number.	Year	January.	February.	March.	April	May.	June	July.	August.	September.	October.	November.	December.	Maximum Temperature.	Minimum Temperature.
1	1897	61	68	75	89	93	99	90	87	88	77	72	65	115	42
2	1898	63	68	75	88	92	95	87	87	86	82	72	64	110	40
3	1899	61	69	79	89	89	93	91	89	87	85	51	76	108	42
4	1900	61	68	80	89	93	98	94	85	85	80	76	65	114	42
5	1901	56	67	77	89	95	99	92	86	88	87	74	71	117	40
6	1902	75	74	83	91	95	98	96	89	88	90	64	70	115	46
7	1903	78	79	77	84	94	99	95	90	94	93	82	69	117	43
8	1904	67	75	83	91	93	93	89	87	88	88	79	71	109	46
9	1905	63	65	71	84	96	92	83	83	88	85	78	65	111	43
10	1906	61	63	75	87	93	89	84	87	86	86	79	70	106	44
Total		646	696	775	881	933	955	891	870	878	853	727	686		
Average		64.6	69.6	77.5	88.1	93.3	95.5	89.1	87	87.8	85.3	72.7	68.6		

Table showing the monthly average rainfall for past 10 years in the Palampur State.

GENERAL OBSERVATIONS.

7

No.	Year	January.		February.		March		April.		May.		June.		July		August.		September		October.		November		December.		Total.			
		In	Cents.	In	Cents.	In	Cents.	In	Cents.	In	Cents.	In	Cents.	In	Cents.	In	Cents.	In	Cents.	In	Cents.	In	Cents.	In	Cents.	In.	Cents		
1	1897		4				16				68	37	10	53	13	47	8	47			56				33	60			
2	1898			..	11					..	48	9	9	53	..	37	3	83			..				16	92			
3	1899					..			58½		31	84	10	10	17	1	4	4			1		11½	3	49½				
4	1900						1				40		3	86½	17	97	6	82			..		18	30	73				
5	1901		22						17		7	37	2	25	3	82	8	24			8		5	11	44				
6	1902											49	1	84	9	75	32	21			20	64				
7	1903											38	13	53	7	77	3	32			24	91				
8	1904		8									15	4	91	..	46	1	75			7	56				
9	1905		2									15	18	4	9	9	2	29			20	66				
10	1906			1	63							91	12	19	7	6	8	3			55		24	32	61				
Total			36	1	80		40	1	91½	1	94	60	77	18½	60	77	43	0		1	20	0	18	1	21½	202	56½		
Average.		0	3-6	0	18	0	4	0	19	15	0	19	26	7	185	6	77	4	30	0	12	0	18	0	12	15	20	25	65

Table giving the monthly average rainfall for the last 10 years in the Radhanpur State.

No	Year	January		February		March		April		May		June		July		August		September		October		November		December		Total	
		In	Cents	In	Cents	In	Cents	In	Cents	In	Cents	In	Cents	In	Cents	In	Cents	In	Cents	In	Cents	In	Cents	In	Cents	In	Cents
1	1897	..	5	..	15	3	..	8	10	35	7	93	4	81	..	35	18	62	
2	1898	76	17	89	..	17	..	96	8	57		
3	1899	3	1	8			
4	1900	50	..	6	..	25	12	52	..	14	..	9	20	17	47		
5	1901	8	37	27	2	68	6	37	..	6	7	6	90		
6	1902	3	70	72	5	75	..	2	25	13	47		
7	1903	..	5	2	..	60	5	14	..	8	15	89		
8	1904	..	7	98	..	3	..	40	8	57		
9	1905	10	13	..	9	..	26	34	58		
10	1906	82	74	62	4	39	3	55	..	14	25	16	53		
Total		17	..	97	..	21	..	53	1	3	11	72	81	38	70	19	59	..	64	92	141	68		
Average		17	..	97	..	21	..	53	..	103	61.1	728	1	3	87	195	9	..	64	9.2	14	10.8		

9. There is no lime stone strata, but small lime nodules are found from ten to sixty, or even eighty feet below the surface. Mountain lime stone is found in some places but it does not seem fit for working on any large scale. There is a small lime stone quarry at Charanka under Santalpur. Granite of good quality is also found, but being far from roads it is never quarried. Gneiss and other metamorphic rock is used only near the hills, and almost all the building stone of the districts come from the Dhrangdhra quarries in Kathiawar. A coarse marble is found at Pansval, Dabhela, Rampura and Juni Vavdi in the Palanpur State.

10. The oxen of the Kankrej, Wav and Tharad States are considered better than those of any other part of Gujarat, and they are found all over Gujarat in the stables of the wealthy. They are fine, strong well built animals, of good height and in colour generally white, (*muzda*). They are bred by cultivators and Rabari herdsmen from two kinds of bulls as the *Palel* and the *Akhlo*. They are put to work at 3 years of age. They get grass or millet straw, Kadbi, pulse, Guvar, and Muth, and oil cakes (*Khol*), cotton seed (*Kapasias*), and sometimes butter or molasses. A *Palel* bull, (*Sandh*), is worth from Rs 50 to 150 and an *Akhlo* bull from Rs 25 to Rs 40. Cows calve in their third or fourth year, and give from 2 to 6 pounds of milk, morning and evening from 6 months to a year at a time. They give milk up to their 14th or 15th year. Milch cows are fed on oil-cakes (*Khol*), cotton seed (*Kapasias*), or pulse, Guvar. Female buffaloes usually calve in their fourth or fifth year, and give from 4 to 10 pounds of milk, morning and evening from 6 months to one year at a time. Male buffaloes (*Padas*) are used for breeding and for carrying water bags, (*Pakhals*) and ploughing. Sheep and goats, generally white or white and black, are bred by Rabari herdsmen who sell their wool, milk and butter. Camels are reared by land-holders and by Rabari and Sindhi herdsmen. They are used both for riding and for carrying baggage. Horses are bred in these parts by large land-lords, *Talukdars* and *Jagirdars* and by well-to-do cultivators and Banias. Ravals (grain-carriers) and Kumbhars (potters) rear asses and use them as beasts of burden. Hens, pea-

fowl, and guinea-fowl are reared. Pea-fowl are plentiful but as the people hold them sacred, their slaughter is forbidden

The beasts of prey are the tiger (Vagh), the Panther (Dipdo, *Felis leopaddus*), the bear (Rinch), the hunting leopard (Chita, *Felis jubata*), the Hyaena (Jarakh, *Hyaena striata*)! the wolf (Varu, *Canis pallipes*) These are only found in the hills in the Palanpur State Of Deer, there are the Sambhar (*Rusa aristotalis*), the Chital or spotted Deer, (*Axizmaculatus*); the Black buck (Kaliar, *Antelope bezoratica*), the Chhinkara, wild boar, (Suvar), Hare, (Saslu) etc.

11. The Palanpur Agency is also famous for its places of sanctity. The temple of Loteswar Mahadev in
 Sacred Places. Loti, a village to the west of Munjpur in the Radhanpur State attracts many pilgrims every year from various parts of India. In like manner the Jain temple of Sankheshwar in the Radhanpur State is held in great veneration by the Jains Next in importance and of local celebrity are Dhar-nidhar at Dhuma under Wav, Pataleshwar temple in Palanpur Town and Balaram temple near the Balaram river in Chitrasani under Palanpur State

12. In the whole Agency there were, in 1906-1907, 78 schools for boys including 3 guls schools with a total at-
 Education tendance of 4,000 pupils. Under the supervision of the Director of Public Instruction and the Educational Inspector, Northern Division, the school work of the Agency is conducted by a local staff of 168 strong, Of these one is a Deputy Inspector, two are Head Masters of English schools, the rest are teachers of Gujarati schools In 73 of the schools Gujarati alone is taught, in 3 English is included in the course; and in 2 Persian and Urdu are included in the course.

13 There are four libraries in this Agency, but no local news
 Libr. res- paper "The Native General Library" at Palanpur was established in 1872 Besides 18 subscribers paying Rs 170 a year, the library has for its maintenance a fund of Rs 4070 It has its own building Colonel Parr founded this institution. Colonel Wodehouse then took great interest and in 1887 the present building was constructed at a cost

of Rs. 8,000 and it is named "Victoria Jubilee Institution". In 1903 Lt. Colonel G. E. Hyde-Cates called a meeting and tried to put the library on good footing. It is provided with 674 English and 364 Vernacular books.

"The Bismilla Khan Bahadur's Library" at Radhanpur is an excellent institution well furnished and well managed with 425 English and 784 Vernacular books and 23 local and home papers, magazines and periodicals.

"The Coghill Library" at Sami is maintained by private subscription

A new library has just been opened in Santalpur by the merchants, pleaders, State Karbharies and other educated persons of the place.

14. In the year 1815--1816 the districts of Radhanpur, Sami and Munjpur were visited by a disease very like plague and so fatal that it carried off about one half of the population. The disease appeared under two forms, one with swelling in the arm-pits and groin and the other with fever and spitting of blood. Except when buboes suppurated and discharged freely, the patient seldom recovered. The same disease again appeared in 1820 at and near Radhanpur. An epidemic of Cholera visited the district in 1860 and 1864, the outbreak being specially severe in the Dhanera and Deesa sub division of the Palanpur State. In 1878 typhoid fever with Choleraic symptoms prevailed amongst the European troops in the Deesa Camp. A very fatal epidemic of small-pox and measles raged in the districts in 1854-55 and another in 1877. The bubonic plague appeared four times in the districts. First in the year 1896, of 141 cases reported 90 were fatal. It again broke out in 1897, of 674 cases reported 413 were fatal. Then in 1903 when 130 cases occurred of which 89 were fatal. The disease again appeared in 1906 when nearly 30 villages round Palanpur were infected and out of 190 cases 123 proved fatal. It also for the first time appeared in the Shihori Thana and nearly 15 villages were infected.

Fever is the commonest disease and is very prevalent from the

middle of September to December. Next to fevers,
 Diseases chiefly in the cold weather, bronchitis and other
 affections of the chest are the commonest complaints. Other prevailing diseases are derangements of the digestive organs, and different forms of skin and eye affections.

15. The medical needs of the Agency have not been lost sight of. Besides the Scott Dispensary at Palanpur, which
 Dispensary is maintained by Government, the States of Palanpur and Radhanpur have got their well equipped hospitals for the benefit of suffering humanity in their respective territories. They are under the guidance of well-qualified and intelligent doctors. Palanpur can boast of an excellent doctor who is well trained up in native and English medicines. Radhanpur has got an equally good doctor to whom the good management of hospital and dispensaries is due. The Tharad and Wao States have also got their own dispensaries which are looked after by the Hospital Assistants. The five Thanas have each got similar dispensaries. The Palanpur Scott Hospital is under the charge of an assistant surgeon, who is also in medical charge of the Agency establishment, Agency Police and the Jail.

16. The Palanpur State introduced vaccination in the State
 Vaccination. in 1849. There was no regular establishment formerly but in 1865 the necessity of maintaining efficient hands was felt. 6 vaccinators were appointed in 1873 and the Civil Surgeon Rajkote was appointed health officer. Now great interest is taken in extending vaccination through-out the States and Talukas as will appear from the progressive statement given under the chapter of vaccination. The Vaccination Department of the Radhanpur State was placed under the supervision of that State in 1897 and that of Palanpur in 1898.

17. Within the limits of the Palanpur Agency there are cross
 Roads and Commu- country tracks but no metalled roads. Rajputana
 nication- traders who formerly used to come by Pali to
 Dholera, or if going to Cutch, through Tharad or
 Wao now come by rail. In Palanpur the roads are deep with sand
 and for heavily laden carts four or six bullocks are wanted. In the

Tharad districts where the ground is harder and the roads lighter, goods are generally carried on carts or on camels. In the east the Western Rajputana State Railway opened for traffic on the 15th November 1879 passes through about 40 miles of the Agency. The Palanpur Deesa Railway was opened for traffic in 1893.

18. In 1885 a local corps was raised to discharge the police duties under the Agency, previously performed by the Gaekwar Contingent, which was disbanded in that year in accordance with agreement made in 1881 with Baroda. This police is under the control of the Assistant Political Agent who is ex-officio Superintendent of Police. The sphere of his duties is confined to the five Thana Circles.

19. The gross revenue of the States under the Agency is estimated at 14 lacs of Rupees.

Revenue.

The following are the approximate incomes of the four principal States in the Agency.

Palanpur..	Rs. 7,86,797.
Radhanpur	„ 6,01,828
Tharad...	„ 64,719
Wav.....	„ 30,000

પાલણપુર એજન્સી ડીરેક્ટરી.

સામાન્ય અવલોકન.

ક્ષેત્રફળ.....૬૩૯૩. ૩૯ ચો. મૈલ.
વસ્તી.....૪,૮૦,૪૧૦
ગામો.....૧,૨૫૨.

૧. હાલની પાલણપુર એજન્સીનો વિસ્તાર ઉત્તરે અક્ષાંસ ૨૩.૩૦ થી ૨૪.૪૩ સુધી છે, અને પૂર્વે રેખાંસ ૭૧.૨૦ થી ૭૨.૪૫ સુધી છે. આ પ્રાંત એક જથ્થે વર્ણન. આવેલો નથી, પણ ગુજરાતની ઉત્તર દિશાએ આડો અવળો લાખો એક કડકો છે. તેમાના પાચ થાણા તે મુસલમાન, રજપુત, કોળી, ઠાકરડા, બ્રાહ્મણ અને ખીબા જાગીરદારોની નાની નાની જાગીરોનો સમુદાય છે.

૨. આ એજન્સીનું ક્ષેત્રફળ ૬૩૯૩.૩૯ ચો. મૈલ છે, અને તેમાં સને ૧૯૦૧ ના વસ્તી-પત્રક પ્રમાણે ૪,૮૦,૪૧૦ માણસોની વસ્તી છે. તે સને ૧૮૯૧ માં લેવાયેલી ક્ષેત્રફળ અને વસ્તી. વસ્તીની ગણતરી કરતાં ૧,૫૦,૭૦૧ માણસની કમતી છે.

ધ. સ. ૧૮૯૧.....	ધ. સ. ૧૯૦૧
પાલણપુર.....	૨,૭૪,૮૬૪,.....૨,૨૨,૬૨૭.
રાધનપુર.....	૯૮,૦૧૭.....૬૧,૫૪૮.
થરાદ અને મોરવાડા (જમૈયા ગામો સાથે)...	૭૨,૩૫૯.....૪૯,૦૨૧.
વાવસ્વસ્થાન.	} ૩૨,૮૪૮,.....૨૭,૬૧૩.
વાવ થાણા સાથે	
કાંકેજ.....	૫૨,૫૭૯.....૪૩,૧૯૫.
દીઓદર એ જગીરો સાથે.....	૪૮,૪૫૪.....૩૭,૧૯૧.
વારાહી (જેમાં મલેક જોરાવરખાનની જગીર)	} ૨૦,૯૫૦.....૧૫,૦૫૯.
સાતલપુર અને ચારચટ.....	
ડીસા કેમ્પ.....	૧૧,૦૪૧.....૧૨,૦૩૬.
કુલ ૬,૩૧,૧૧૧ . ૪,૮૦,૪૧૦	

પાલણપુર સ્વસ્થાનનો વિસ્તાર ૧૭૬૫.૯૧ ચોરસ મૈલ છે, અને વસ્તી ૨,૨૨,૬૨૭ માણસની છે. તેમાં શહેરની વસ્તી ૧૭,૭૯૯ માણસોની અને ગામડાની ૨,૦૪,૮૨૮ માણસોની છે. રાધનપુરનો વિસ્તાર ૧૧૫૦ ચો. મૈલ છે. તેમાં વસ્તી ૬૧,૫૪૮ માણસની છે. શહેરની વસ્તી ૧૧,૮૭૯ માણસની અને ગામડાની વસ્તી ૪૯,૬૬૯ માણસની છે. આ મુલકમાં જો કે ઘણાં ખરાં રાજ્યો અને તાલુકાઓ મુસલમાનનાં છે, તેમ છતાં મુસલમાન કરતાં હિંદુઓ વધારે છે.

૩. પાલણપુર એજન્સીના પરગણાં શુજરાતના વાવ્ય ખુણામાં આવેલા છે. તેની ઉત્તરે મારવાડ અને શિરોધ, પૂર્વમાં શિરોધનો ભાગ અને મહિકાંડા તાળાનું દાંતા સિમા સ્વસ્થાન, દક્ષિણે ગાયકવાડ તાળાનો પાટણ મહાલ અને કાઠીયાવાડ એજન્સી તાળાનું ઝીઝુવાડ અને પશ્ચિમે કચ્છનું રણ છે, જે કચ્છ અને સિંધ (નગર પારકર)ને શુજરાતથી છુટો પાડે છે. તેની ઘણાં ઘણી લખાઈ એકસો માઇલ છે અને પહોળાઈ પણ લગભગ તેટલી જ છે. તેનું ક્ષેત્રફળ ૬૩૯૩.૩૯ ચો. મૈલ છે અને તેમાં ૧૨૫૨ ગામ છે.

૪. પાલણપુર એજન્સીમાં આવેલા સ્વસ્થાનો અને તાલુકાઓ.

(એ) પહેલા વર્ગનાં પાલણપુર અને રાધનપુર સ્વસ્થાનોના રાજ્ય કર્તાઓને, બ્રિટિશ સરકારની ટ્રાયલ સિવાયના માણસોના ખુનના મુકરમમાં ચલાવવાનો અધિકાર છે.

(બી) ચોથા વર્ગનું થરાદ રાજ્ય તેના રાજ્ય કર્તાને પરિશિષ્ટમાં બતાવેલા ગુન્હાઓનો ઇન્સાફ કરવાનો અધિકાર છે. વળી એ વરસની સપ્ત મજૂરી સાથની શિક્ષા અને રૂ. ૫૦૦૦ મુદ્દીનો દંડ કરવાનો અધિકાર છે. દીવાની મુકરમમાં રૂ. ૧૦,૦૦૦ મુદ્દીના સાબળવાનો અધિકાર છે.

(સી) પાંચમા વર્ગનો વાવ તાલુકો લાના રાજ્ય કર્તાને આ સાથે ઠાંકેલા પરિશિષ્ટમા બતાવ્યા પ્રમાણે ગુન્હાઓનો ઇન્સાફ કરવાનો અધિકાર છે, અને તેમને બે વરસ સુધીની સજા મળુરી સાથે કેદની અને રૂ. ૫,૦૦૦ સુધી દંડ કરવાનો અધિકાર છે. દીવાની મુકદ્દમા રૂ. ૫,૦૦૦ સુધી સાંભળવાનો અધિકાર છે.

(ડી) નીચેના પાંચ થાણાં તેમાં દરેકમાં નાના જગીરદારોનો સમુદાય છે.

(૧) કાંકેજ (થરા જગીર સુદ્ધાંત).

(૨) દીઓદર (ભાભર અને તેરવાડા સુદ્ધાંત).

(૩) વારાહી.

(૪) વાવ (સુધગામ સુદ્ધાંત).

(૫) સાંતલપુર (ચારચટ અને મોરવાડા સુદ્ધાંત).

તાલુકદારો, ચોહાણ, વાઘેલા અને જડેજ રજપુતો, કોળી ઠાકરડાઓ, બલોચ અને જત મુસલમાનો છે.

આ થાણાઓના થાણુદારોને બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટની સત્તા છે અને રૂ. ૫૦૦ સુધીનો દીવાની અધિકાર છે. આ થાણુઓમા પાંચ જગીરદારોને પોતાના સ્વાગ ગામોમા જુજ સત્તા આપવામા આવી છે. (ફેજદારી કામમાં ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટની સત્તા અને દીવાની કામમાં રૂ. ૨૫૦ સુધીના દાવા સાંભળવાની સત્તા છે). પાલણપુર, રાધનપુર, વારાહી થાણુના નાના જગીરદારો અને દીઓદર થાણુના તથા તેરવાડાના જગીરદારો, જતે મુસલમાન છે, અને બાકીના હિંદુઓ છે. પાલણપુર અને કાંકેજ ગાયકવાડ માહારાજને દર સાલ ખડણી આપે છે, પાલણપુર દરસાલ રૂ. ૩૮,૪૬૧-૮-૭ આપે છે, અને કાંકેજ રૂ. ૭૭૪૧-૧-૧ આપે છે. બીજા તાલુકાઓ ગાયકવાડ તેમ નામદાર સરકારને ખડણી આપતા નથી.

પાલણપુર અને રાધનપુર ઉપર પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની ફક્ત સામાન્ય દેખરેખ છે, અને ધણુખરૂ બીજા સ્વસ્થાનો સાથેની તકશરો હોય તેમાંજ નીકાલ કરવા દરમીયાનગીરી કરે છે. બીજા નાના નાના તાલુકાઓ દીવાની ફેજદારી હકુમતી કામોને માટે ઉપર લખ્યા પ્રમાણે પાંચ થાણુમાં વહેચાયેલા છે.

તા. ૧૪ મી સપ્ટેમ્બર સને ૧૯૦૪ ના રોજ થરાદ થાણુ જેના તાબામાં થરાદ ઠાકોરને આપનારા કેટલાક ગામોની હકુમત મુકવામા આવેલી તે થાણુ કહાડી નાખવામા આવ્યું છે, અને એ જમૈયા ગામો ઉપરની હકુમત તે તારીખથી થરાદ સ્વસ્થાનને સોંપવામા આવી છે.

૫. પાલણપુરની નજીકમાં અને પૂર્વ તરફ જમીન ઊંચી નીચી અને જગલવાળી છે. ઉત્તર અને ધશાન ખુણા તરફ શિરોષ્ઠની સીમા સુધી ટેકરીઓ અને ડુગરાઓની દેશનો દેખાવ હાર છે, તેમાં કેટલાક ઊંચા અને વિસ્તારવાળા છે. આથી એ મુલકમાં મુસાફરી કરવામા ઘણી અડચણ પડે છે. આ ડુગરાઓમાથી ધમારતી લાકડા પુષ્કળ આવે છે. મારવાડ તરફનો, રણની પશ્ચિમનો, ઝીંઝુવાડાની દક્ષિણનો, અને સાથી ચક્કર ખાઇ પૂર્વ તરફનો ભાગ સઘળો એક વિસ્તીર્ણ સપાટ મેદાનરૂપ છે. ઉત્તર અને દક્ષિણ તરફ મારવાડ અને ઝીંઝુવાડાના સીમાડા ઉપર એક ઝાડ પણ ભાગ્યેજ દીઠામાં આવે છે, અને પશ્ચિમ તરફ આખી સરહદ ઉપર ખારો પાટળ નજરે પડે છે.

૬. આ ઇલાકાના ઇશાન કોણમાં ઘણા જંગમ દુગરો આરાવલીની હારમાના છે. તેમાં મુખ્ય જસોરનો દુગર છે, તે પાલણપુરથી ઉત્તરે ૧૮ માઇલ દૂર છે. તેમાં મેગેનીઝ અને અડદીઓ પથ્થર નીકળે છે. એ દુગર ૩,૫૦૦ ફુટ ઉંચો અને લાંબો દુક્કરના જેવા ખરડાવાળો પર્વત છે, અને પાણીની તળી છે, તે નહોત તો આરોગ્યતા વર્ધક સ્થળને માટે લાયક ગણાત. ખીજો દુગર ચીકલોદર. માતાનો દુગર તે દરિયાની સપાટીથી ૨,૫૦૦ ફુટ જાંચો છે. સુરખકરીના ભાખરાના પશ્ચિમ છેડે એક ગોખુચ્છાકાર દુગર છે તેને રાણી ટુંક અથવા કવીન્સપીક કહે છે. તે દાતીવાડા ગામથી આશરે દોઢ માઇલ છેટે છે, અને તે ડીસાના દક્ષિણેયર પ્રદેશમાં દેખીતું ૩૫ છે.

૭. ખનાસ નદી જિદેપુરના દુગરોમાં ઢેખર સરોવરમાંથી નીકળી પશ્ચિમ તરફ વહે છે, અને આખાદીવાળા ડીસા કરૂઆ અને કેમ્પ આગળ થઇ વારાહી તાખાના ગોખાતર નદીઓ. નજીક અને રાધનપુર તાખાના અગીયાણા નજીક એ રીતે બે મુખે થઇ કચ્છના રણમાં પડે છે. પાલણપુર સ્ટેટમાં, સરોત્રીથી ઇશાનકોણમાંથી આવી આશરે બાર માઇલ મુઘી જગલમાં ચાલી આઠ માઇલ આગળ મુઘી તેના કિનારા ખડકના છે અને તેના બેણામાં પણ ખડક છે. આખુ તરફ તેની નાળ ૩૦૦ વાર પહોળી છે, ડીસાથી છ માઇલ આગળ જતાં એક માઇલ પહોળી અને ડીસા આગળ ૭૦૦ વાર પહોળી છે, અને રાધનપુર આગળ ૪૦૦ વાર પહોળી છે ખનાસમાં રેલ આવે છે ત્યારે ઘણું પાણી આવે છે. રેલ ન હોય ત્યારે એ નદીમાં સઘળે ઠેકાણે ઉતરી શકાય છે. એની મુખ્ય શાખાઓ સીપુ અને બાળારામ છે. સીપુ શિરોષ્ઠ તાખાના નીમજના દુગરની પૂર્વમાંથી નીકળે છે, અને પાલણપુર સ્વસ્થાનના ભડથ અને નાના રાણપુર નજદીક ખનાસને મળે છે. બાળારામ પાલણપુર સ્વસ્થાનની ઇશાન કોણની સરહદ તરફથી નીકળે છે, અને બાળારામ જે ઉપરથી એ નામ પડ્યું છે તેના દહેરા પાસે થઇ પાલણપુર સ્વસ્થાનના તાખાના કારજ આગળ ખનાસને મળે છે. ખનાસમાં ભરતી આવતી નથી, અને પાણી છછડ્ડે હોવાથી તેમાં હોડીઓ ફરતી નથી, માત્ર બધ બાધી પીત કરવામાં તેનો ઉપયોગ થાય છે સરસ્વતી નદી જેને હિંદુઓ પવિત્ર ગણે છે, અને જેનું વહેણ નાનું છે, તે મહીકાંડાના દુગરોમાંથી નીકળે છે, અને પાલણપુર સ્વસ્થાનના અગ્નિ ખુણામાં પસાર થઇ સિદ્ધપુર અને પાટણ આગળ થઇ જાય છે. પાટણથી નીચે ચોડા મૈલ છેટે તે જમીનની અદર કેટલાક માઇલ મુઘી વહે છે, અને પાછી નજરે પડે છે. તે રાધનપુરમાં થઇ અને ખનાસ નદીને સમાતર ચાલી અનવરપુરની દક્ષિણે ચોડા માઇલ છેટે કચ્છના રણમાં ખાલી થાય છે.

૮. વર્ષમાં ચાર રીતુઓ છે, ગરમ અને મુઝી, વરસાદની, ગરમ અને શરદ. પહેલી રીતુ માર્ચ, એપ્રિલ, મે, જુન, અને જુલાઇના ચોડા દિવસ મુઘી રહે છે. બીજી આખાદવા. જુલાઇનો ખીજો ભાગ, અગસ્ટ, અને અડધો સપ્ટેમ્બર મુઘી પહોંચે છે. ત્રીજી સપ્ટેમ્બરનો ચોડા ભાગ, અક્ટોબર, અને ચોડા નવેમ્બર મુઘી ચાલે છે. ચોથી ચોડા નવેમ્બર, ડીસેમ્બર, જાનેવારી અને ફેબ્રુઆરી મુઘી રહે છે. ઉનાળો અને મુઝી રીતુમાં પાલણપુરના મુલકમાં પણ તાપ સખ્ત પડે છે. ઉત્તરે મારવાડ તરફ અને પશ્ચિમે રણ તરફ ગરમી અતિશય પડે છે.

ઉનાળામાં ગરમી માપક યંત્રમાં પાસે ૧૧૨ ડીગ્રી મુઘી ચડે છે, અને શિયાળામાં ૪૫ ડીગ્રી મુઘી ઉતરે છે.

પાલનપુર અને રાધનપુરમાં ગયા દશ વરસમાં કેટલો વરસાદ પડ્યો, અને થોડામાં થોડી ગરમી કેટલી પડી, તેનું પત્રક આ નીચે ટાંકેલું છે.

પાણલપુર સ્વસ્થાનમાં છેલ્લા દશ વરસમાં મધ્યમ ગરમી કેટલી પડી તેનું પત્રક.

નંબર.	વરસ. સને	જાનેવારી.	ફેબ્રુઆરી.	માર્ચ.	એપ્રિલ.	મે.	જુન.	જુલાઈ.	અગસ્ટ.	સપ્ટેમ્બર.	ઓક્ટોબર.	નવેમ્બર.	ડિસેમ્બર.	વધુમાં વધુ ગરમી.	કમીમાં કમી ગરમી.
૧	૧૮૯૭	૬૮	૭૪	૭૯	૯૩	૯૮	૯૬	૯૨	૮૫	૮૮	૮૭	૭૯	૭૪	૧૧૫	૫૬
૨	૧૮૯૮	૭૦	૭૫	૮૪	૯૨	૯૭	૯૫	૮૯	૮૬	૮૪	૮૩	૭૬	૭૨	૧૧૧	૫૬
૩	૧૮૯૯	૬૬	૭૩	૮૨	૯૧	૯૬	૯૪	૯૨	૮૯	૮૫	૮૬	૭૮	૭૩	૧૧૦	૫૩
૪	૧૯૦૦	૬૯	૭૩	૮૦	૮૮	૧૦૨	૯૮	૯૨	૮૮	૮૭	૮૯	૮૧	૭૧	૧૧૫	૫૦
૫	૧૯૦૧	૬૭	૭૧	૭૮	૮૭	૧૦૧	૯૯	૯૧	૮૫	૮૯	૯૩	૮૬	૭૪	૧૧૪	૫૦
૬	૧૯૦૨	૭૨	૭૪	૮૪	૯૧	૯૯	૯૭	૯૦	૮૪	૮૦	૮૫	૭૯	૭૨	૧૧૨	૬૦
૭	૧૯૦૩	૬૭	૬૮	૭૭	૮૮	૯૮	૯૬	૯૦	૮૬	૮૫	૮૫	૮૦	૭૩	૧૧૨	૪૫
૮	૧૯૦૪	૬૮	૭૪	૮૩	૯૦	૯૬	૯૩	૮૮	૮૬	૮૮	૮૬	૮૦	૭૦	૧૧૩	૪૨
૯	૧૯૦૫	૬૧	૬૪	૭૨	૮૫	૯૯	૮૯	૮૬	૮૭	૮૮	૮૬	૮૧	૭૦	૧૧૫	૪૦
૧૦	૧૯૦૬	૬૨	૬૬	૭૯	૮૮	૯૬	૯૨	૮૪	૮૬	૮૬	૮૮	૭૬	૬૯	૧૧૨	૪૨
	એક દર.	૬૭૦	૭૧૨	૭૯૮	૮૯૩	૯૮૨	૯૪૯	૮૯૪	૮૬૨	૮૬૦	૮૬૮	૭૯૬	૭૧૮		
	સરાસરી.	૬૭	૭૧.૨	૭૯.૮	૮૯.૩	૯૮.૨	૯૪.૯	૮૯.૪	૮૬.૨	૮૬.૦	૮૬.૮	૭૯.૬	૭૧.૮		

રાધનપુર રાજ્યમાં છેલ્લા દશ વરસમાં મધ્યમ ગરમી કેટલી પડી તેનું પત્રક.

નંબર.	સાલ.	જાનેવારી.	ફેબ્રુઆરી.	માર્ચ.	એપ્રિલ.	મે.	જુન.	જુલાઈ.	અગસ્ટ.	સપ્ટેમ્બર.	ઓક્ટોબર.	નવેમ્બર.	ડિસેમ્બર.	ધણીમાં ઘણી કેટલી.	થોડામાં થોડી કેટલી.
૧	૧૮૯૭	૬૧	૬૮	૭૫	૮૯	૯૩	૯૯	૯૦	૮૭	૮૮	૭૭	૭૨	૬૫	૧૧૫	૪૨
૨	૧૮૯૮	૬૩	૬૮	૭૫	૮૮	૯૨	૯૫	૮૭	૮૭	૮૬	૮૨	૭૨	૬૪	૧૧૦	૪૦
૩	૧૮૯૯	૬૧	૬૯	૭૯	૮૯	૮૯	૯૩	૯૧	૮૯	૮૭	૮૫	૫૧	૭૬	૧૦૮	૪૨
૪	૧૯૦૦	૬૧	૬૮	૮૦	૮૯	૯૩	૯૮	૯૪	૮૫	૮૫	૮૦	૭૬	૬૫	૧૧૪	૪૨
૫	૧૯૦૧	૫૬	૬૭	૭૭	૮૯	૯૫	૯૯	૯૨	૮૬	૮૮	૮૭	૭૪	૭૧	૧૧૭	૪૦
૬	૧૯૦૨	૭૫	૭૪	૮૩	૯૧	૯૫	૯૮	૯૬	૮૯	૮૮	૯૦	૬૪	૭૦	૧૧૫	૪૬
૭	૧૯૦૩	૭૮	૭૯	૭૭	૮૪	૯૪	૯૯	૯૫	૯૦	૯૪	૯૩	૮૨	૬૯	૧૧૭	૪૩
૮	૧૯૦૪	૬૭	૭૫	૮૩	૯૧	૯૩	૯૩	૮૯	૮૭	૮૮	૮૮	૭૯	૭૧	૧૦૯	૪૬
૯	૧૯૦૫	૬૩	૬૫	૭૧	૮૪	૯૬	૯૨	૮૩	૮૩	૮૮	૮૫	૭૮	૬૫	૧૧૧	૪૩
૧૦	૧૯૦૬	૬૧	૬૩	૭૫	૮૭	૯૩	૮૯	૮૪	૮૭	૮૬	૮૬	૭૯	૭૦	૧૦૬	૪૪
	કુલ.	૬૪૬	૬૯૬	૭૭૫	૮૮૧	૯૩૩	૯૫૫	૮૯૧	૮૭૦	૮૭૮	૮૫૩	૭૨૭	૬૮૬		
	સરાસરી.	૬૪.૬	૬૯.૬	૭૭.૫	૮૮.૧	૯૩.૩	૯૫.૫	૮૯.૧	૮૭.૦	૮૭.૮	૮૫.૩	૭૨.૭	૬૮.૬		

૯. ચુનાના પત્થરોનાં પડ નથી, પરંતુ દસ ડુટથી ૬૦ ડુટ અને ૮૦ ડુટની ઊંડાઇમાં પણ ચુનાના કાકરા મળે છે, કુંગરી ચુનાના પત્થરો કોઇ કોઇ ઠેકાણે મળે છે, ખનીજ ખાંચો. પણ મોટા પાયા ઉપર કામ કરવાને લાયક જણાતા નથી. સાંતલપુર તાબાના ચારણકામા એક નાની ખાણ ચુનાના પત્થરની છે, સારી જાતનો અડદીયો પત્થર મળે છે, પણ રસ્તાઓથી ઘણે છેટે હોવાથી તે ખોદી કઢાડવામાં આવતા નથી. રંગ ભેરંગી પત્થરોનો ઉપયોગ હુમરોના નજીકમાં થાય છે. આ પરગણાઓમાં ખાંધકામોમાં જોઇતા સઘળા પત્થરો ડ્રાંગદ્રા તામે કાઢીયાવાડની ખાણોમાંથી અને લાવવામાં આવે છે. પાલણપુર સ્વસ્થાનમાં પાન્સવાલ, ડાલેલા, રામપુરા, અને જુની વાવડીમાંથી સગેમરમરનો ખરબચડો આરસ મળે છે.

૧૦. કાકેજ, વાવ, અને થરાદ સ્વસ્થાનોમાના બળદો ગુજરાતના ખીજ ભાગના બળદો કરતાં સારી જાતના ગણાય છે, અને શ્રીમંતોના તબેલામાં તે બળદો જો-ઉપયોગમાં આવે તેવાં વામાં આવે છે. તેઓ દેખાવમાં સુંદર, મજબુત, સારા બાધાના, સારી ઉંચા-જનવરો. ધવાળા, અને ઘણે ભાગે સફેદ રંગના મુજડા હોય છે. ખેડુતો અને રખા-રીઓ પાલેલ અને આખલા એ બે જાતના સાંઢમાંથી તે ઉત્પન્ન કરે છે. ત્રણ વર્ષના થાય છે કે તેમને કામે લગાડે છે. તેઓને ખસલી, ખાજરીના પુળા, કડબ, કડોળ, ગવાર, મઠ, ખોળ, કપાસીઆ, અને કોઇ કોઇ વાર ધી અને ગોળ ખવડાવવામાં આવે છે. પાલેલ સાદની કિંમત રૂ. ૫૦ થી રૂ. ૧૫૦ સુધી હોય છે, અને આખલા સાદની કિંમત રૂ. ૨૫ થી રૂ. ૪૦ સુધીની હોય છે. ગાય ત્રીજો અથવા ચોથો વરસે ફળે છે, અને છ માસથી તે બાર માસ સુધી સાજ સવાર બેથી છ શેર સુધી દૂધ આપે છે. તે ચૈદથી પદર વર્ષની થાય છે ત્યાં સુધી દૂધ આપે છે. દુઝણી ગાયને ખોળ, કપાસીઆ, કડોળ, અને ગવાર આપવામાં આવે છે. ભેસો ચાર અથવા પાંચ વરસની થાય છે ત્યારે ફળે છે, અને સવાર સાજ ચારથી દસ શેર સુધી દૂધ ટંકે છ મહિનાથી એક વર્ષ સુધી આપે છે. પાડાઓ જનવરો ઉત્પન્ન કરવાને માટે તથા પાણીની પ-ખાલને માટે અને હળે જોડવામાં વપરાય છે. ઘેટાં અને બકરા જેઓ ઘણે ભાગે સફેદ અથવા સફેદ અને કાળાં હોય છે તે રખારી ગોવાળ ઉછેરે છે, અને તેઓ તેનું જીન, દૂધ, ધી વેચે છે. ઉટો જમીનદારો, રખારીઓ, અને સિધી લોકો ઉછેરે છે, અને તે સ્વારી માટે તથા બોળે લઇ જવા લાવવા માટે વપરાય છે. આ મુલકમાં ઘોડા મોટા જમીનદારો, જગીરદારો, તાલુકદારો, પૈસાવાળા ખેડુતો, અને વાણીઆઓ ઉછેરે છે. રાવળો અને કુંભારો ગધેડા ઉછેરી ભાર ઉચકવાના કામોમાં તેનો ઉપયોગ કરે છે.

મુરઘીઓ, મોર, અને ગીનીકાકડલ પુષ્કળ ઉછેરે છે. મોરને હિંદુ લોકો પવિત્ર ગણે છે તેથી તેનો વધ કરવાની મનાઇ છે.

શિકારી જનવરોમાં વાઘ, દીપડા, ચીતરા, જરખ, રીંછ અને વર છે. તે માત્ર પાલણપુરના કુંગરોમાં મળે છે. હરણની જાતમાં સાબર, ચીતલ, કલીઆર, છીંકારા, જગલી સુવર અને સ-મલા વિગેરે છે.

૧૧. પાલણપુર એનન્સી પવિત્ર સ્થળો માટે પણ પ્રસિદ્ધ છે. રાધનપુર રાજ્યમાં મુજપુરની પવિત્ર મ્થાનો. પશ્ચિમ નિશાએ લોટીમાં લોટેશ્વર મહાદેવનું દેર છે. ત્યાં હિંદુસ્તાનના ઘણા ભાગોમાંથી જાત્રાળુઓ દર વરસે આવે છે. એજ પ્રમાણે રાધનપુર સ્વમ્થા-નમાં સખેશ્વરનું જૈન દહેર છે, તેને જૈન લોકો ઘણું પવિત્ર માને છે. તે પછી અગત્યનું અને મ્થાનિક પ્રખ્યાતીમાનું વાવ તાબાના દીમામાં ધરણીધરનું દહેર છે. પાલણપુર શહેરમાં પાતાળેશ્વરનું દહેર અને પાલણપુર તામે ચીત્રાસણીમાં બાળારામ નદીને કાંઠે બાળારામ મહાદેવનું દહેર છે.

૧૨. આખી એજન્સીમાં ઇ. સ. ૧૯૦૬-૦૭ માં ૭૮ નિશાળો હતી તેમાં છોડીઓની ૩ નિશાળો હતી, તેમાં ૪,૦૦૦ છોકરાઓ કેળવણી લેતા હતા. મહેરબાન ડી-કેળવણી. રેક્ટર આવ પબ્લીક ઇન્સ્ટ્રક્શન સાહેબ તથા ઉત્તર વિભાગના મહેરબાન એજ્યુકેશનલ ઇન્સપેક્ટર સાહેબની દેખરેખ તળે ૧૬૮ શિક્ષકોથી કેળવણીનું કામ ચાલે છે. તેમાં એક ડેપ્યુટી ઇન્સપેક્ટર, ઇંગ્રેજ સ્કુલના બે હેડ માસ્ટરો અને બાકીના ઇંગ્રેજો ને ગુજરાતી નિશાળોના શિક્ષકો છે. ૭૩ નિશાળોમાં એકલુ ગુજરાતી શીખવવામાં આવે છે. ત્રણ નિશાળોમાં ધોરણમાં ઇંગ્રેજ દાખલ કરેલું છે અને બે નિશાળોમાં ફારસી અને ઉર્દૂ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે.

૧૩. આ એજન્સીમાં ચાર લાયબ્રેરીઓ છે. પણ સ્થાનિક વર્તમાનપત્ર એકે નથી. ઇ. સ. ૧૮૭૨ માં પાલણપુર શહેરમાં એક “ નેટીવ જનરલ લાયબ્રેરી ” સ્થાપવામાં લાયબ્રેરીઓ આવી છે. ૧૮ લવાજમ ભરનારાઓ વર્ષ દહાડે રૂ. ૧૭૦ આપે છે, તે ઉપરાંત આ લાયબ્રેરીના નિભાવને માટે રૂ. ૪,૦૭૦ નું એક ફંડ છે, અને મકાન ખુદ લાયબ્રેરીનું છે મે. કર્નલ પાર સાહેબે આ લાયબ્રેરી સ્થાપન કરી મે. કર્નલ વુડહાઉસ સાહેબે આ બાબતમાં ઘણો ઉત્સાહ લીધો, અને આ મકાન બાંધવામાં આવ્યું તેમાં રૂ. ૮,૦૦૦ નો ખર્ચ થયો અને તેનું નામ વિંક્ટોરિયા જ્યુબીલી ઇન્સ્ટીટ્યુશન રાખવામાં આવ્યું છે. ઇ. સ. ૧૯૦૩ માં મહેરબાન પોલીટીકલ એજન્ટ લેફ્ટનનન્ટ કર્નલ હાઇડ કેટસ સાહેબે મીટીંગ બોલાવી લાયબ્રેરીને સારા પાયા ઉપર મૂકવાને કોશીશ કરી હતી. આ લાયબ્રેરીમાં ૬૭૪ ઇંગ્રેજ અને ૩૬૪ ગુજરાતી પુસ્તકો છે.

રાધનપુરમાં “ ખીસમીક્ષાખાન બહાદુર લાયબ્રેરી ” નામનું ઉત્તમ પુસ્તાકલય અને તેમાં સર સામાન સારો છે. તેમાં ઇંગ્રેજ ૪૨૫ અને ગુજરાતી ૭૮૪ પુસ્તકો છે. તેમાં સ્થાનિક તથા વિદાયતના વર્તમાનપત્રો તથા ચોપાનીયા તથા પીરીઓડીક્લસ સંઘળાં આવે છે.

સમીમાં “ કોગહીલ લાયબ્રેરી ” છે જેનો ખર્ચ ખાનગી ઉધરાણાથી થાય છે.

સાતલપુરમાં એક નવી લાયબ્રેરી ત્યાંના વેપારીઓ, વકીલો, રાજ્યના કારભારીઓ, અને ખીન્ન વિદ્વાન પુરૂષો તરફથી ખોલવામાં આવી છે.

૧૪. ભયંકર રોગો—ઇ. સ. ૧૮૧૫-૧૬ માં રાધનપુર, સમી અને મુજપુરમાં પ્લેગના જેવો એક રોગ ફેલાયો હતો તેથી એટલું બધું નુકસાન થયું હતું કે તે રોગથી અર્ધી વસ્તીનો નાશ થયો હતો. એ રોગના બે પ્રકાર હતા. એકતો બગલ અને બગલના કાતરામાં સોળે આવવો, અને બીજો તાવની સાથે થુંકમાં લોહી પડતું ગાંઠ પાકી પુષ્કળ પૈં નિકળ્યા સિવાય માણસ ક્વચિતજ બચતું. એજ રોગે ઇ. સ. ૧૮૨૦ માં રાધનપુર અને તેની આસપાસ પાછો દેખાવ દીધો હતો. કોલેરાના રોગે આ મુલકમાં ઇ. સ. ૧૮૬૦ અને ૧૮૬૪ માં દેખાવ દીધો હતો તેમાં પાલણપુર તાબાના ધાનેરા અને ડીસામાં ઘણો સખત સપાટો ચાલ્યો હતો.

ઇ. સ. ૧૮૭૮ માં ડીસા કેમ્પમાં યુરોપીયન લશ્કરમાં સન્નિપાત જવરની સાથે કંઈક કોલેરાની અસર જેવો રોગ ચાલ્યો હતો. ઇ. સ. ૧૮૫૪-૫૫ માં તથા ૧૮૭૭ માં મોટા બળીયા અને ઓરીનો ભયંકર રોગ ઘણા જોરથી આ એજન્સીમાં ફેલાયો હતો. આ મુલકમાં ગાંડીયા પ્લેગ ચાર

વખત દેખાવ આપ્યો છે. પ્રથમ ઇ. સ. ૧૮૯૬ માં તેમાં ૧૪૧ માણસોને રોગ લાગુ થયો તેમાંથી ૯૦ મરણ પામ્યા, ફરી ઇ. સ. ૧૮૯૭ માં તેમાં ૬૭૪ જણને મરણી લાગુ પડી હતી તેમાં ૪૧૩ માણસ મરી ગયાં, તે પછી ઇ. સ. ૧૯૦૩ માં તેમાં ૧૩૦ માણસને રોગ લાગુ પડ્યો તેમાં ૮૯ માણસો મરણ પામ્યાં, તે પછી ઇ. સ. ૧૯૦૬ માં રોગ ચાલુ થયો, આ વખતે પાલણપુરની આસપાસના ૩૦ ગામો સપડાયા અને ૧૯૦ જણને મરણી લાગુ થઈ તેમાંથી ૧૨૩ માણસ મરણ પામ્યા એ સાલમાં પહેલવહેલી મરણી સીહોરી થાણામાં દાખલ થઈ અને લગભગ ૧૫ ગામોમાં ફેલાઈ.

સામાન્ય રોગો:—તાવ એ એક સાધારણ બીમારી છે અને તે સપ્ટેમ્બર અથવા રતાથી ડીસેમ્બર સુધી ચાલે છે. તાવથી ઉતરતી બીમારી ખાસ કરી શિયાળામાં ખાસી અને છાતીનાં બીજાં દરજ્જે એ સાધારણ બીમારીઓ છે. બીજી ચાલતી બીમારીઓમાં મદ જઠરાગ્ની અને જુદા પ્રકારના ત્વચા અને આખના દરદો છે.

૧૫. આ એનન્સીમાં દવાખાનાની જરૂરીયાતો લક્ષ બહાર રહી નથી. પાલણપુરમાં સ્કોટ ડીસ્પેન્સરી જે સરકારના ખર્ચથી ચાલે છે તે સિવાય પાલણપુર અને રાધનપુરમાં મનુષ્ય દુઃખ દૂર કરવા માટે પુસ્તાં સાહિત્ય સાથેની એ હોસ્પિટલો છે. તેમાં સારા લાયક થએલા અને બાહોશ ડોક્ટરો રાખવામાં આવ્યા છે. પાલણપુર પોતાના હોશિયાર ડોક્ટર માટે મગરૂર થઈ શકે છે જેઓ ઇંગ્લેન્ડ અને દેશી દવાનો સારો અનુભવ ધરાવે છે. રાધનપુરમાં પણ તેવાજ કુશળ ડોક્ટર છે અને તે સ્વસ્થાનમાં હોસ્પિટલ અને દવાખાના જે સારી હાલતમાં છે તેનું માન તેઓને ધટે છે. થરાદ અને વાવ સ્વસ્થાનોમાં તેઓના પોતાના દવાખાનાં છે અને તેમાં હોસ્પિટલ આસીસ્ટન્ટો છે. પાંચ થાણામાં પાંચ જુદી જુદી ડીસ્પેન્સરી છે. પાલણપુરમાં સ્કોટ હોસ્પિટલ, આસીસ્ટન્ટ સરજનના હવાલામાં છે, અને એનન્સી ખાતાના નોકરો તથા પોલીસની જેલ તેઓના હવાલામાં છે.

૧૬. પાલણપુર રાજ્યમાં ઇ. સ. ૧૮૪૯ માં શીતળા ટાંકવાનું કામ દાખલ કરવામાં આવ્યું. પ્રથમ રીતસર ખાતું નહોતું, પરંતુ ઇ. સ. ૧૮૬૫ ની સાલમાં હોશિયાર શીતળા ખાતુ માણસો રાખવાની જરૂર જણાઈ. ઇ. સ. ૧૮૭૩ માં ૬ શીતળા કહાડનાર રાખવામાં આવ્યા અને રાજકોટના મહેરબાન સીવીલ સરજન સાહેબને હેલ્થ ઓફીસર ઠરાવ્યા. હવે સંઘના સ્વસ્થાનો અને તાલુકાઓમાં શીતળા ટાંકવાના કામનો વધારે પ્રસાર કરવામાં થયો ઉત્સાહ ધરાવવામાં આવે છે. એ વાત શીતળાના મથાળા નીચે પત્રક આપવામાં આવ્યું છે તેથી જણાશે રાધનપુર રાજ્યનું શીતળા ખાતું તે રાજ્યને ઇ. સ. ૧૮૯૭ની સાલમાં સોંપવામાં આવ્યું, અને પાલણપુરને ઇ. સ. ૧૮૯૮ માં સોંપવામાં આવ્યું છે.

૧૭. પાલણપુર સ્વસ્થાનમાં ગાડા ફેરવવાના આડા અવળા રસ્તાઓ છે, પણ પાકી સડકો નથી. આગળ રજપુતાનાના વેપારીઓ પાલીને રસ્તે ધોલેરા આવતા અને રસ્તા અને બીજા આવ - કચ્છ જતા થરાદ અને વાવને રસ્તે જતા, તેઓ હવે રેલવેને રસ્તે જાય નવના માર્ગો છે. પાલણપુરના રસ્તાઓ ઘણા રેતાળ છે તે સમયે ભાર ભરેલા ગાડા ખેંચવા માટે ચાર થી છ બળદો જોડવામાં આવે છે. થરાદ મેટમાં જ્યાં જમીન ટકતી અને રસ્તાઓ રેત વગરના છે ત્યાં માલ ગાડામાં અથવા ઊંટો ઉપર લઈ જવામાં આવે છે પરંતુ તરફ વેપારી રજપુતાના રેલવે તા. ૧૫ મી નવેમ્બર ૧૮૭૯ થી ખુલ્લી મૂકવામાં

આવી તે આ મુલકમા ૪૦ મૈલ સુધી પસાર થાય છે. પાલણપુર—ડીસા રેલવે સને ૧૮૯૩ માં ખુલ્લી મૂકવામા આવી હતી.

૧૮. પ્રથમ ગાયકવાડ કટીન્ડના માણસો જે પોલીસનુ કામ કરતા તે કરવા માટે ઇ. સ. ૧૮૮૫ માં આ એજન્સીમાં એક સ્થાનિક ફોજ ઉભી કરવામા આવી, અને તે પોલીસ કટીન્ડ ફોજ ઇ. સ. ૧૮૮૧ મા વડોદરા સાથે કરાર થએલા તે પ્રમાણે તોડી નાખવામાં આવી. આ પોલીસ, મહેરબાન આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટના ઉપરીપણા નીચે છે, અને તેઓ એક્ષ ઓફીશીઓ પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ કહેવાય છે. તેઓનો અખત્યાર પાય થાણાઓમાં છે.

૧૯. આ એજન્સી તાબાના સસ્થાનોની વાર્ષિક ઉપજ આશરે ૧૪ લાખની છે.

મહેસુલ

આ એજન્સીનાં ચાર મુખ્ય સસ્થાનોની ઉપજ નીચે મુજબ છે.

પાલણપુર	રૂ. ૭,૮૬,૭૯૭.
રાધનપુર.....	રૂ. ૬,૦૧,૮૨૮.
થરાદ,.....	રૂ. ૬૪,૭૧૯.
વાવ.....	રૂ. ૩૦,૦૦૦.

APPENDIX A.

Extent of Criminal and Civil Jurisdiction permitted to the States in this Agency.

The following Notification and circulars are published ad verbatim from the Kathiawad Directory as Tharad and Wav States enjoy powers of Fourth and Fifth Class States as the terms are understood in Kathiawad.—

NOTIFICATION.

The Political Agent has the honour to notify that after a correspondence concluding with the Resolution of Government, No. 1332 of 14th May 1866, the following arrangements have been sanctioned regarding the jurisdiction of the various Chiefs, Talukdars and Bhomias in Kathiawar.

2. There will in future be seven classes, the persons composing which will be entitled to exercise Jurisdiction according to the following scale —

1st Class

As at present.

2nd Class.

As at present.

3rd Class.

In Criminal matters.—Seven years' rigorous imprisonment and fine to the extent of Rs. 10,000

Civil Jurisdiction.—To the extent of Rs. 20,000.

4th Class.

Criminal.—Three years' rigorous imprisonment and fine to the extent of Rs 5000.

Civil Jurisdiction.—To the extent of Rs. 10,000.

5th Class.

Criminal.—Two years' rigorous imprisonment and fine to the extent of Rs. 2,000.

Civil jurisdiction.—To the extent of Rs. 5,000.

6th Class.

Criminal.—Three months' rigorous imprisonment and fine to the extent of Rs. 200

Civil Jurisdiction.—To the extent of Rs. 500

7th Class.

Criminal.—Fifteen days' rigorous imprisonment and fine to the extent of Rs. 25.

Civil Jurisdiction.—None.

3. In the divided villages no Jurisdiction has been allowed, but it will in all cases be optional for the community to elect a respectable person to exercise authority, on whom the Political Agent will confer powers of the 7th class

4 On the other hand it must be understood that, as the partition of property proceeds in petty Talukas, the jurisdiction will require revision.

5 This notification supercedes the Provisional Regulations published in the Kathiawar Political Agency Gazette of 8th February 1860.

R. H. KEATINGE,
Political Agent

Raykote, 11th June, 1866.

A,

CIRCULAR No. 1 OF 1874.

To,

THE ASSISTANT POLITICAL AGENTS,

In charge of Prants.

SIRS,

I find that there is no uniform practice as to the committing the cases by the Darbar Courts to the Principal Court of Criminal Justice. It is in my opinion advisable that the States should commit under certain restrictions, as the President of the Principal Court of Criminal Justice will thus be in a position to observe the manner in which they deal with serious crime. I therefore request to make known the following regulations in your Prant

1 All States of 3rd and 4th Classes, except such as are specially forbidden on the ground of bad administration, will commit to the Principal Court of Criminal Justice cases beyond their Criminal Jurisdiction and triable by the Principal Court

2 Any Taluka of the 5th Class specially empowered on the ground of good administration, shall commit to the Principal Court of Criminal Justice cases beyond their Criminal Jurisdiction and triable by the Principal Court

3 Talukdars below the 5th Class are not empowered to commit.

4 Cases committed to the Principal Court of Criminal Justice are to be sent through the Assistant Political Agent of the Prant who will see that the case is complete and that all the necessary witnesses are sent up

5. The Assistant Political Agent in charge of a Prant may take the commitment of any case into his own hands for special and sufficient reason to be recorded in writing

2. I request that you will inform me what, if any, Talukas in your Prant should in your opinion be forbidden to commit under regulation, or empowered to commit under regulation

3. Any inconvenience which will in your opinion arise from the regulations should be pointed out

I have the honour to be,

Sirs,

Your Most Obedient Servant,

J B. PEILE,

Acting Political Agent.

Kathiawar Political Agent's Office,
Camp Wadhwan, 6th January 1874.

A.

Extract para 4 from the Political Agent's Circular No. 2 dated 12th January 1874, to the address of the Assistant Political Agents in charge of Prants.

4. As an aid in preventing cases from being improperly dealt with, I append an order (provisional and subject to future amendment), which I request that you will communicate to the States concerned within your Prant

The offences which the States of Class III, IV, V, are required to commit, include all those which it is expedient on the public grounds to have tried by the *Principal Court of Criminal Justice*.

Besides the offences named in the order, they should of course also commit cases in which though the offence is ordinary within their powers, the highest punishment awardable is beyond their powers and a sentence within their powers would be inadequate.

APPENDIX TO CIRCULAR NO. 2 OF 1874.

With reference to the extent of Criminal Jurisdiction permitted to the States of Kathiawar of Classes III, IV, V, VI, VII, the said States will guide themselves by the following rules:—

(Note—The Sections of the Penal Code are named for the guidance of the Prant Officers, and not for communication to the States)

States of class III should invariably commit to the Principal Court of Criminal Justice persons accused of the following offences —

1. Murder, Sections 302, 303, 304, 307.
2. Dacoity with Murder, Section 396.

States of Classes IV and V should invariably commit to the Principal Court of Criminal Justice persons accused of the following offences.—

1. Murder.
2. Dacoity with murder.

3. Giving or fabricating false evidence with intent to procure conviction of an offence, Sections 194, 195.
4. Resisting or obstructing the lawful apprehension of, or rescuing any person under sentence of death, Section 225.
5. Causing Miscarriage, Sections 312, 313, 314, 315, 316.
6. Offences connected with Kidnapping, Abduction and Slavery, Sections 363-373 inclusive
7. Rape, Section 376.
8. High-way Robbery by night. Section 392
9. Dacoity, and receipt, or possession of property stolen in Dacoity, Sections 395, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 412.

Talukdars of Class VI will try only the following offences —

1. Theft and Criminal misappropriation of property. Sections 379, 380, 403.
2. Assault and Criminal force, Sections 352, 358.
3. Committing a public Nuisance, Section 290
4. Defiling the water of a public spring or reservoir, Section 277.
5. Hurt, Sections, 323, 334.
6. Wrongful restraint, Section 341
7. Mischief, Section 426.

Talukdars of Class VII will try only the following offences —

1. Petty theft, Section 379
2. Assault and Criminal force, Sections 352, 358.
3. Committing a public Nuisance, Section 290
4. Defiling the water of a public spring or reservoir, Section 277.

J. B. PEILE,
Acting Political Agent.

Kathiawar Political Agent's Office.

Camp Wadhwan, 6th January 1875.

પરિશિષ્ટ એ.

આ એજન્સીમાં આવેલાં સ્વસ્થાનોને દીવાની અને ફોજદારી અખત્યાર
આપ્યા છે તેની હકીકત.

આ એજન્સીના સ્વસ્થાનો થરાદ અને વાવ કાઠીયાવાડના ચોથા અને પાંચમા સ્વસ્થાનોની માફક અખત્યાર ભોગવતા હોવાથી કાઠીયાવાડ ડીરેક્ટરીમાંથી નીચલું જાહેરનામું અને સરક્યુલરો એમના એમ છાપ્યા છે:—

જાહેરનામું.

કાઠીયાવાડ પ્રાતના રાજ તથા તાલુકદાર, તથા ભોમીયાઓનો અખત્યાર સખધી લખાણ ચાલતાં તે બાબત સરકારનો ઠરાવ નં. ૧૩૩૨ તા ૧૪ મી મે સને ૧૮૮૬ નો આવતાં, અખત્યાર મુકરર કરવામાં આવ્યા છે, તે બધાને ખબર થવા સાડ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ નીચે મુજબ પ્રગટ કરે છે:—

હવે પછી સાત કલાસ મુકરર કરવામાં આવતા તે કલાસવાળાઓને નીચે મુજબ હકુમત ચલાવવાનો અખત્યાર મળ્યો છે.

ફર્સ્ટ કલાસ—હાલ ચાલે છે તે મુજબ.

સેકન્ડ કલાસ—હાલ ચાલે છે તે મુજબ.

થર્ડ કલાસ.

ફોજદારી કામમા શીક્ષા—સાત વરસ સખત કેદ તથા રૂ. ૧૦૦૦૦ સુધી દંડ. દીવાની મુકદ્દમા રૂ. ૨૦૦૦૦ સુધીના.

ચોથો કલાસ.

ફોજદારી કામમા શીક્ષા—ત્રણ વરસ સખત કેદ તથા રૂ. ૫૦૦૦ સુધી દંડ. દીવાની મુકદ્દમા રૂ. ૧૦૦૦૦ સુધીના.

પાંચમો કલાસ.

ફોજદારી કામમા શીક્ષા—એ વરસ સખત કેદ તથા રૂ. ૨૦૦૦ સુધી દંડ. દીવાની મુકદ્દમા રૂ. ૫૦૦૦ સુધીના.

છઠ્ઠો કલાસ.

ફોજદારી કામમા શીક્ષા—ત્રણ માસ સખત કેદ તથા રૂ. ૨૦૦ સુધી દંડ. દીવાની મુકદ્દમા રૂ. ૫૦૦ સુધીના.

સાતમો કલાસ.

ફોજદારી કામમાં શીક્ષા ૧૫ દીવસ સખત કેદ તથા રૂ. ૨૫ સુધી દંડ. દીવાની મુકદ્દમા સાબળવાનો અખત્યાર નથી.

૩. મજમુ ગામોમા હકુમત ચલાવવાનો કોઇને અખત્યાર આપવામાં આવ્યો નથી. પણ તેના ગામના લોકો હકુમત ચલાવવા માટે પોતાના તરફથી કોઇએક આબરુદાર માણસને મુખી કરતી સંજે, ને તેવા મુકરર કરેલ મુખીને પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ માતમા કલાસ પ્રમાણે હા અખત્યાર આપશે.

૪. નાના તાલુકાઓમાં જેમ જેમ ગરાસની વેચણ થઈ જુદા જુદા ભાગ પડતા જશે, તેમ હાલ મુકરર કરેલ ત્યાની હકુમતમાં ફેરફાર કરવો પડશે.

૫. તા. ૮ મી ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૬૬ ના કાઠીયાવાડ પોલીટીકલ એજન્સી ગેઝેટમાં જે કામ-ચલાઉ ધારા છાપેલા છે તે બધ કરી તેને બદલે આ બહેરનામામાં લખેલા ધારા પ્રગટ કરવામાં આવ્યા છે.

(સહી) આર. એચ. કીટીન્જ,
પોલીટીકલ એજન્ટ.

તા. ૧૧ જુન ૧૮૬૬ ઈસ્વી.
રાજકોટ.

સરકયુલર નં. ૧ સને ૧૮૭૪.

પ્રાંતોના આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબો તરફ.

સાહેબ—ફોજદારી ધનસાફની મુખી કોર્ટને દરબારી કોર્ટથી કમીટ થતા કેસોમાં એક સરખી રીત નહી હોવાનું જોવામાં આવે છે. અમારા અભીપ્રાય પ્રમાણે મુનાસબ છે કે સ્વસ્થાનોએ અમુક પ્રતીબંધ સાથે કેસો કમીટ કરવા જોઈએ, કે જેથી ફોજદારી ધનસાફની મુખી કોર્ટના પ્રેસીડન્ટ સાહેબ તેઓ ભારે ગુન્હાઓની કેવી રીતે વ્યવસ્થા કરે છે તે જોઈ શકે, માટે નીચે લખ્યા ધારાઓ આપના પ્રાંતમાં પ્રસીદ્ધ કરશો.

૧. ખરાબ રાજકારોબારના સબબથી જેઓને ખાસ રીતે મના કરવામાં આવી છે તે સી-વાયના તમામ ત્રીજા તથા ચોથા વર્ગના સ્વસ્થાનોએ પોતાની ફોજદારી હકુમત ઉપરાંતના અને મુખી કોર્ટથી તજવીજ થઈ શકે તેવા કેસો ફોજદારી ધનસાફની મુખી કોર્ટને કમીટ કરવા જોઈએ.

૨. પાંચમા વર્ગના કોઈ તાલુકદારને સારા રાજકારોબારના સબબથી ખાસ અખતીયાર આપવામાં આવ્યો હોય તે તાલુકાએ પોતાની ફોજદારી હકુમત ઉપરાંતના તથા મુખી કોર્ટથી તજવીજ થઈ શકે તેવા કેસો ફોજદારી ધનસાફની કોર્ટને કમીટ કરવા જોઈએ.

૩. પાંચમા વર્ગ નીચેના તાલુકદારોને કમીટ કરવા અખતીયાર નથી.

૪. ફોજદારી ધનસાફ મુખી કોર્ટને કમીટ કરવાના કેસો પ્રાંતના આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ મારફત મોકલવા જોઈએ, કે જેથી તેઓ સાહેબ તપાસી જોઈ શકે કે કેસ પુરેપુરો છે તેમજ તમામ જરૂરના શાક્ષી મોકલવામાં આવ્યા છે

૫. પ્રાંતના આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ કોઈપણ કેસ કમીટ કરવાનું કામ ખાસ અને પુરતા કારણ દર્શતર ઉપર લખીતવાર નોંધી પોતાના હસ્તકમાં લઈ શકે છે.

૨. આપના પ્રાંતમાં કોઈ એવા તાલુકદાર હોય કે જેને આપના અભીપ્રાયમાં ધારાની રૂએ કમીટ કરવાની મનાઈ કરવી અથવા કમીટ કરવાની સત્તા આપવી જોઈએ, તેવા નીચેના જાણ કરવા વીનતી કરવામાં આવે છે.

૩. આ ધારાથી કોઈ અગવડતા ઉઠવાનું આપના અભીપ્રાયમાં આવતું હોય તો તે અ-મોને જણાવશો.

આપનો વિગેરે વિગેરે

જે. બી. પીલ.

આકટીંગ પોલીટીકલ એજન્ટ

કાઠીયાવાડ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની ઓફીસ.

મુ. વઢવાણ.

તા. ૬ જાનેવારી ૧૮૭૪.

કાફીઆવાડના પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબના નખર ૨ તારીખ ૧૦ જાનેવારી સને ૧૮૭૪ ના પ્રાતોના મહેરબાન આસીન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબો તરફ કરેલા સરકયુલરમાંથી પારીઆફ ૪ નો ઇન્ટેખાબ.

૪ ગેરરીતસર કામો ચલાવતા અટકાવવાની મદદ દાખલ આ સાથે (કામચલાઉ તથા હવે પછી સુધારો થાય તેવો) એક હુકમ ટાંકવામા આવે છે. જેની ખખર આપના પ્રાંતના લાગતા વળગતા સ્વસ્થાનોને આપશો.

ત્રીજા, ચોથા અને પાચમા વર્ગના સ્વસ્થાનોને જે ગુન્હાઓ કમી કરવાના છે તે ગુન્હાઓમાં સાર્વજનીક કારણોસર ઇનસાફની મુખ્ય ફોજદારી કોર્ટ જે કેસો ચલાવવા જોઇએ તે બધાનો સમાવેશ થાય છે. એ હુકમમા જે ગુન્હાઓ લખેલા છે તે ઉપરાંત જે કામો સાધારણ રીતે પોતાના અખતીયાર અદરના હોય પણ જે ગુન્હાઓ માટે ઝાઝામા ઝાઝી અપાતી સજા તેમના અખતીયાર બહાર હોય અને પોતાના અખતીયારની સજા ઓછી થાય તેવાં કામો પણ કરવાં જોઇએ.

સને ૧૮૭૪ ના સરકયુલર નખર ૨ નું સાધણ.

કાફીઆવાડના ત્રીજા, ચોથા, પાચમા, છઠ્ઠા અને સાતમા વર્ગના તાલુકાઓને ફોજદારી અખતીયાર આપ્યો છે, તે બાબત સદરહુ તાલુકાઓએ નીચેના ધારા પ્રમાણે વર્તવું:—

નીચે લખ્યા ગુન્હાનુ જે શખ્સોના ઉપર તહોમત હોય તેઓને ચોથા અને પાચમા વર્ગના તાલુકાઓએ કાફીઆવાડમાં ફોજદારી ઇન્સાફ કરનાર મુખ્ય કોર્ટમા અવસ્ય કમીટ કરવા જોઇએ.

૧ ખુન. ૨ ખુન સાથે ડાકાઘટી. ૩ કોઇ ગુન્હો કોઇની ઉપર સાખીત કરાવવાના ઇરાદાથી ખોટી સાહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો. ૪ મોતની શીક્ષાનો હુકમ થયો હોય એવા કોઇ શખ્સને કાયદા મુજબ પકડતા હોય તેમાં કોઇ બીજા શખ્સે સામા થવું અથવા હરકત કરવી અથવા કેદમાંથી તેને છોડાવવો. ૫ ગર્ભપાત કરવો. ૬ મનુષ્ય હરણુ, મનુષ્ય નયન અને ગુલામી સબધી ગુન્હો. ૭ બળાતકાર સભોગ. ૮ રાતે ધોરી રસ્તા ઉપર અપહરણુ કરવું. ૯ ડાકાએટી અને ડાકાએટીમા ચોરેલી મીલકત લેવી અથવા હવાલામા રાખવી.

છઠ્ઠા વર્ગના તાલુકાઓએ ફક્ત નીચે લખેલા ગુન્હાઓનોજ તપાસ કરી ચુકવવા.

૧ ચોરી અને મીલકતનો બદલનતથી ખોટો ઉપયોગ કરવો. ૨ હુમલો અને સાપરાધ બળ. ૩ લોકોપકારક કૃત્ય કરવું. ૪ સાર્વજનીક ઝરા અથવા જળાશયનુ પાણી મેલુ કરવું. ૫ વ્યથા. ૬ ગેરબ્યાજખી અટકાવ. ૭ બગાડ

સાતમા વર્ગના તાલુકાઓએ ફક્ત નીચે લખ્યા ગુન્હાઓનોજ તપાસ કરી ચુકવવા.

૧ હલકી ચોરી. ૨ હુમલો અને સાપરાધ બળ. ૩ લોકોપકારક કૃત્ય કરવું; ૪ સાર્વજનીક ઝરા અથવા જળાશયનુ પાણી મેલુ કરવું.

જે. બી. પીલ.

આક્ટીંગ પોલીટીકલ એજન્ટ

કાફીઆવાડ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની ઓફીસ.

મુ. વઢવાણ.

તારીખ ૬ જાનેવારી સને ૧૮૭૪.

PALANPUR.

Area.....	1765.91. Square miles.
Population.....	2,22,627
Gaekwad Jama.....	Rs. 38,461-8-7.
Average Revenue.....	,, 7,86,797.

1. Palanpur was anciently called Pralhadan Patan, from the name of the founder, who was a fief of the ancient Parmar principality of Chandravati. It was founded by Pralhadan Dev, brother of Dharavarsh Parmar of Chandravati. It is said to have been desolate two centuries before the beginning of the Samvat era. It was afterwards re-peopled by Palansi Chohan from whom it took its modern name. Others say it was founded by Pal Parmar whose brother Jagdev founded Jagana.

2. Palanpur, with its four divisions, Dhandhar, Deesa, Dhanera and Panthawada stretches about 54 miles north and south from Mount Abu to the Gaekwad districts of Patan, and about 60 miles east and west from Virampur to Tharad. It is bounded on the north by Marwar and Sirohi; on the east by Sirohi and Danta in the Mahi Kantha, on the south by the Gaekwad districts of Patan and Kheralu, and on the west by Deodar, Tharad and Kankrej.

3. Near the town of Palanpur the land rises in rows of sandy hillocks; to the north and east among the outliers of the Aravali Hills, the country is wild and rough; and west towards Tharad and Kankrej it is a level plain, much of it covered in the low brush wood. About 12 miles north of Palanpur, a range of high hills begins, and, running nearly north to Mount Abu, partly divides Palanpur from Sirohi.

4. Except in September and October, the climate is good, though the heat at times is excessive. The maximum and minimum ranges of the thermometer is in winter 82° and 45°, in summer 112° and 60°; in monsoon 98° and 72°. The average rainfall is about 20 inches and 25 cents.

5. The rivers that water the Palanpur territory are the Banas, the Sarasvati, the Umerdasi and some small streams
 Rivers. All but the Banas rise from the mountains in the north-east and flowing west, fall into or disappear near the Runn. The Banas which rises in the Oodeypur hills follows the same course. The chief of them is the Banas.

6. There is a range of hills called Hathidra the principal peaks of which are Sankhdevi, Divania, Ganghoo, Surbaki, Guruka Pahad, Lolan, &c. Jasor and Chotila are famous for their scenery.
 Hill-.

7. There has been no geological survey of the Palanpur State, nor has there been a thorough prospecting upto this time. It is therefore impossible to say what minerals exist in the Palanpur limits. But it appears from information received from the concessionaire that he has come across some traces of tin, copper, and manganese. Mica has been found in some parts, but it is of an inferior quality and has consequently no economic value. His Highness the present Dewan Sahib and his Chief Minister Mr Patwari take deep interest in the development of the mineral resources of the State, but their efforts have so far borne no substantial fruit.
 Minerals

8. The area of the forest as roughly estimated amounts to nearly 300 Square miles. The most important trees of the forest are *Baral*, *Acacia arabica*, *Khair*, *Acacia catechu*; *Dhar*, *Anogeissus latifolia*; *Salar*, *Boswellia thurifera*, *Kuth*, *Feronia elephantina*; *Bili*, *Aegle marmelos*; *Bor*, *zizyphus jujuba*; *Shisum*, *Dalbergia sisoo*; *Abnus*, *Diospyros melanoxylon*, *Kachnar*, *Banhinia Variegata*, *Jhinhara*, *Banhnia racemosa*; *Karaya*, *Sterculia Urin*; *Beda*, *Termanalia lullerica*; *Rohan*, *Soymida felerifuga*; *Jambu* *Eugenia jambolana*; *Pipal*, *Ficus religiosa*; *Bar*, *Ficus hengalensis*; *Khakhra*, *Butia frondosa*; *Aritha*, *Sapindus emarginatus*; *Girmala*, *Cassia fistula*; *Awal*, *Cassia auriculata*; *Amla*, *Phyllanthus evellica*; *Nim*, *Melastoma indica*; *Bansra*, *Bambusa strictus*; honey wax, *Moosli* black or white, soap-nut, *Beda terminalia bellerica*; *Dam* flowers, *Grisha tometosa*; *Amla*, *Tamarindus indica*; *Munj*, *Sacharum munja*; *Jangli Bhindi*, *Malakra capitata*; *Akra* *fibres latropis procera*;

Awal bairk, *Cassia auriculata*, *Bhabhar* grass, *Urtica pterophylla*; *Reos* grass, *Salab misri* and other pasturable grasses are some of the minor products. The revenue of the forest department during last year was Rs 17,356-5-0 and the expenditure Rs. 4,445-10-2.

9 In 1813 a census shewed a total of 6100 houses. In 1872 there were 17,189 souls. The population in 1901 Town of Palanpur. was 17,799 of which 9,035 were Hindus, 6,334 Musalmans, 2,366 Jains and 64 of other castes. The Musalmans many of whom are in the service of the State are generally poor; and most of the traders are Jains who as a class are prosperous and well-to-do. The local manufacture of perfumes, the essential oils of the *Champa*, *Michelia champaka* and the *Kevda*, *Pandavas odoratissimo* is important enough to bring traders from Marwar and other places. Its chief exports are clarified butter, sessamum, rapeseed, honey, and wax, and its chief imports iron, groceries, molasses, tobacco, ivory, and cloth. The town is surrounded by a brick and mortar wall, built in 1750 by Dewan Bahadur Khanji (1743-1781), from 17 to 20 feet high, six feet thick and about 3 miles round with 7 bastioned gateways and at the corners round towers. In the town are 4 Jain temples and 17 mosques, none of them of any special interest. Outside the walls are two Hindu temples and three rest-houses, and the tombs of the former Chiefs and their families, and richly carved mausoleums (rozas) in Musalman style. Of the Hindu temples that of Pataleshwar Mahadev, so called from being under ground, is said to have been built by Sidhraj Jeysing (1094-1143) of Patan, who, according to the local story was born at Palanpur. Outside the town also are the offices of the Political Agent, his three Assistants and other Agency buildings. There are two hospitals, a post and a telegraph offices. A municipality has been started in the time of the present Dewan Sahab and Metal roads between the Railway station and the town, and the Political Agent's bungalow were constructed.

MAHALS AND THANAS.

10. The Palanpur State is divided into 4 Mahals viz Dhandhar Mahal including Roho, Hathudra, Samdhi and Jethi, Deesa Mahal, Dhanera Mahal including Khimat, and Panthawada Mahal including Dantiwada. The State has 7 Thanass viz, Palanpur, Gadhi, Meta, Chitroda, Deesa, Dhanera and Panthawada. There are in all 508 villages. The Dhandhar Mahal includes four Thanass, Palanpur with 117 villages, Gadhi with 30 villages, Meta with 43 and Dhanali with 62 villages. The total revenue of this Mahal is Rs. 3,75,000. The Deesa Mahal has 127 villages with Rs. 85,000 revenue. Dhanera is

the third Mahal with 74 villages and Rs 28,000 yearly revenue. Panthawada is the fourth Mahal with 50 villages and a revenue of Rs 12000 Besides these there are 5 villages of Gadhwada which are lately added to the Dhanali Thana Thus there are in all 508 villages with a total + revenue of Rs. 5,00,000 Besides these 508 populated villages there are some other deserted villages Of these populated villages 255 are Khalsa villages, 129 co-shared, 13 Dharmada, 32 Patawat, 8 Bhayati, 13 given in Jiwai, 41 Jamaiya and 17 Jagiri.

11 There is no class which can be said to enjoy the status of Mulgirasia as in Kathiawar There are Rajputs and other Jagirdars in the State who enjoy certain revenue rights In all there are 255 Khalsa villages In some of these villages the Vighoti system is already introduced, and in others it is being introduced with the progress of the survey work. The rate of the Vighoti is not uniform. The assessment is based on the average receipts of a few preceeding years In some villages in the Dhandhar Mahal there has been a regular classification In the villages in which Vighoti is not introduced the system of Kaltar (appraisement) prevails In some Mahals the system of charging a lump sum per plough, which is called *Italia* is in force This system is in force in most villages of all the Mahals except Dhandhar, in which Vighoti has not been introduced. In fixing the lump sum per plough the number of bullocks and the number of persons in the family of the occupant are taken into account His Highness the Dewan Sir Sher Mahomed Khanji has taken a special interest in the construction of new wells and in populating new villages Since the accession of His Highness to the Gadi in 1877, 69 new villages have been populated and vast tracts of culturable land lying waste, have been brought under tillage There has been also a fair increase in the number of Katcha wells The class of agriculturists chiefly consists of Kadva, Moomans, Rajputs, Rabaries, Kolis Brahmins, Bhils and Dheds. Of these the Moomans are the best cultivators Before the famine of 1956 St. there was a reserve Fund in the State from which advances were made to needy cultivators for the construction of wells, at 3 per

† Note The revenue of the Khalsa villages of Palanpur comes to Rs 5,00,000 but if the revenues of the Patawat and the Bhayati villages are added the figure will come to Rs 7 86 797 as given at the top.

cent, interest. These amounts were recovered by small instalments such as the cultivators could afford. There is a system of village Patels and village Talatis, who are responsible for the regular payment of the assessment and the State dues in the villages. There are Chokiats who hold lands on service tenure in consideration of their Choki service in the villages. The land assigned in service tenure to the Chokiats yield the annual revenue of about Rs 46,680. A Havaladar is also kept in all the villages. The Talati and the Havaladar get their Haks from the village. The Patel in consideration of his service enjoys a certain amount of land free of Raj Hak.

The land is chiefly sandy (thalia) and light mixed with sand *Goradu*. The *Goradu* is fitted for different kinds of pulse and the sandy for Tal, sesamum &c. The soil in the Dhandhar Mahal and in some portion of Deesa, Dhanera and Panthawada is fertile and yields Chomasu, Shialu, Unalu and Ravi crops, while the soil in other parts of Deesa, Dhanera, Khimat, Dabhela, Hathidra, Virampur and Jethi is not fertile and yields only the Chomasu crop. The Chomasu crop consists of Kathol, Bajri Juwari, Tal, Sarsav and Erda and the Shialu pak of Juwari, Chino and rice.

There are in all 4569 pacca wells and 4144 Katcha wells. 297 villages have been surveyed and in 187 villages the Vighoti system is introduced. The survey work in the State was begun in St. 1935 and in 1943 the Vighoti system was introduced.

Besides the export and import duties, octroi duties are levied in Palanpur, Deesa, Dhanera and Panthawada at a very moderate rate. From the octroi duties municipal expenses are met. The average receipts of octroi duty during the last 13 years come to about Rs. 3,000 per year.

12 The Palanpur State pays Rs 38461-8-7 as Jama to the Baroda Darbar. The following villages of Baroda pay Jama to Palanpur —

Jama

1. Lukharan ...27-0-0	5 Muna..... ..36-0-0
2 Samoda.... ...45-0-0	6. Khadedda18-0-0
3 Mudvada..... 25-0-0	7. Deha-thali... ..20-0-0
4. Nagvasana...109-0-0	

The following villages of Tharad pay Jama to Palanpur:—

1. Duva.....45-8-0	6. Serao.....5-0-0
2. Wara.....7-0-0	7. Pavudasan.....5-0-0
3. Tharvada20-0-0	8. Lalpura.....12-0-0
4. Sidhotra..5-0-0	9. Katan.....7-0-0
5. Ghodasar.....4-0-0	

The following villages of Palanpur pay Hak to Tharad.—

1. Vasna.....3-0-0	6. Magarawa.25-0-0
2. Lakhni.....41-0-0	7. Lelava.....6-0-0
3. Balodhar2-8-0	8. Kunarla.....8-0-0
4. Vichhivadi.....13-0-0	9. Jadia.....6-0-0
5. Lavara..15-0-0	10. Nenava Bhajna41-0-0

The Palanpur State had 7/ 16th part in the produce of the Danta State and in *lieu* thereof an annual sum of Rs. 500 was fixed in 1848 A. D.

13 The dreadful famine of St 1956 has done great damage to the people and the State. The State managed the famine operations in the beginning but on 10th December 1899 the Political Agent received charge of the control and operation of the relief works They were closed in August 1900. Between December and August the Agency borrowed on behalf of the State 8,00,000 of rupæes from Government and spent the entire sum on the relief works as below.—

1. Hadmatia Tank.....	2,77,125
2. Deesa Road.. ..	2,09,727
3. Metal breaking at Chitrasam.....	1,16,695.
4. Gobri Tank at Palanpur... ..	77,522.
5. Mansarovar Tank at Palanpur.....	53,740
6. Tank at Jagani.....	36,768.

7,71,577.

During the famine of 1899-1900 Palanpur borrowed a further sum of Rs. 50,000 from Government for Tagavi advances to cultivators During the scarcity of 1901 and 1902 the State borrowed a sum of Rs. 75,000 from Government, for the famine purposes of which Rs 25,000 were spent on the construction of a cart road from Roho to Lolan hill which has been a source of great blessing to pilgrims going to Ambaji In 1902-03 Government was pleased at the request of Palanpur to advance a further sum of 3 lakhs for the entire liquida-

tion of State Banker from whom the State had borrowed 3 lakhs of rupees for famine purposes in the year 1899-1900. Subsequent to this last loan the treasury system has been introduced into the State. On the representation of the Palanpur State, Government have been pleased to remit the entire amount of Rs 2,77,000 spent by the Agency on the Hadmatia Tank, which was one of the chief relief works undertaken in the famine year 1899-1900. Since 1899 Palanpur has been regularly paying instalments of the Government loans. It owes now Rs 8,64,237-13-1 to Government

14 (1) *Huzur Court* All final appeals are heard by the Chief Minister and applications for reviews are entertained by the Chief Minister in consultation with His Highness the Dewan Sahab. It has all extraordinary powers.

(2) *Appellate Court* First appeals from both civil and criminal courts are heard in this court. It has the powers of a Sessions court. Against the decision of the Sessions Court the Chief Minister hears appeals. For sentence of 5 years and above the sanction of the Huzur is required.

(3) *Sir Nyayadhis Court.* In criminal matters it has powers to pass sentence up to 2 years imprisonment and to fine up to 1000 rupees. In civil matters claims above Rs. 1000 are heard.

(4) *First Class Magistrate's Court* It has powers up to 1 year's imprisonment and Rs 200 fine

(5) *Dwani Court.* It hears claims up to Rs 1000/

(6) *Small Causes Court.* It hears simple claims up to Rs 75

THE POWERS OF TEHSILDARS.

The Deesa Tehsildar has powers of a First Class Magistrate and hears claims up to Rs 1000/- in civil matters. The Dabhela Tehsildar has no criminal powers but has civil powers up to Rs. 30/- and the rest of the Tehsildars have 2nd class Magisterial powers. The Dhanera Tehsildar has civil powers up to Rs 500. The Panthawada Tehsildar has civil powers up to Rs. 200/- and those of Gadha, Meta, and Dhunali have civil powers up to Rs 50/. The Bapla Kamdar on behalf of Limbaji Jagirdars who has three villages in Dhanera Mahal has criminal powers up to 2 months and can fine up to Rs 50/- and civil powers up to Rs 500/. In return of this privilege the Limbaji Thakore is to serve the State with 2 sowars when required.

The following local laws are in force—

- (1) Civil Procedure Code (1899).
- (2) Criminal Procedure Code (1899).
- (3) Penal Code (1899).
- (4) Limitation Act (1896).
- (5) Registration Act (1893).
- (6) Stamp Act (1896).
- (7) Police Act (1892)
- (8) Act of frequent cruelty to animals (1898)
- (9) Customs Act (1830)
- (10) Municipal Act (1888)
- (11) Arms Rules (1905)

15. The regular Police was established in the State after the abolition of the Palanpur Levy. The Palanpur Police consist of one Police Kamdar, 11 Foujdars, 1 Drill master, 1 Bugler, 440 foot Police, 163 Sowars, 12 Camel sowars, 2334 Village Police and 100 Vajedars. There is one opium Inspector. The total cost of the Police is Rs. 84,682. The Police Kamdar gets Rs 100/-per mensem and looks after the entire Police. In the Dhandhar Mahal there are 3 Chief Constables or Foujdars—one for the Districts, one for the city and one remains in Chitrasani. 2 remain in Deesa and Agthala and one in each of the remaining Mahals

Formerly the prisoners of the State and Agency were kept in the old Jail of the State but in St 1949 a new Jail at a cost of Rs. 90,000 was constructed.

16. The Palanpur State is known for its loyalty to the British Raj and on various occasions it has rendered assistance to the Sircar. On the occasion of the Afghan War the State gave 200 camels in assistance, in the year 1879-1880, 400 ponies were given on the occasion of the Kabul embassy in 1885-86. In recognition of this loyalty and for other charitable works H. II. the Dewan Sir Sher Mahomed Khanji of Palanpur was given the title of K. C. I. E. in 1893 and G. C. I. E. in 1899.

17. The principal useful buildings and works constructed during the rule of the present Chief are the Agency bungalow, Talukdari School at a cost of Rs. 7000 in 1884, Khas Mahal at Rs 20,000 in 1884, Dil Khushal Bag at a cost of Rs, 40,000, Jail Building in 1890 at a cost of Rs. 90,000. The Victoria Jubilee Institution, the Good Fellow Hospital, the Scott Girl School, the High School Building are works of utility which all were organised during the rule of the present Dewan. His Highness ranks among the most enlightened chiefs in the Bombay Presidency. Palanpur is a leading State and the State administration is exemplary.

18. The Palanpur High School was opened in 1890 There are now 236 boys studying in it. There are two Taluka Schools with 409 boys, one Girl School with 101 girls, one Urdu School with 142 students, and 17 village schools with 916 pupils There are two grant-in-aid schools. The State is spending Rs 15,000 every year for the education of its subjects Since the establishment of the High School in 1890, 42 students have passed their Matriculation Examination, 7 have passed the School Final Examination; 4 have passed the L. M. & S Examination, 3 have passed the Bachelor of Arts, 4 the B A. LL B, and one Solicitor, one has passed as a High Court Pleader and 5 have passed the Hospital Assistants Examinations

19. The State Hospital was founded in 1838 It was then managed by qualified Hospital Assistants The first qualified doctor was engaged in 1870. The Hospital was for the first time put on good footing by Dr. Sir Bhalchandra Bhatvadekar L. M. & S. It was for 7 years looked after by the Agency Assistant Surgeon but was finally separated in 1891 The annual expense for the up-keep of the Hospital comes to Rs 10,000.

20. The Library Fund was organised in the year 1872 at the suggestion of Colonel Parr. His Highness contributed Rs 2500 to the institution and Colonel Parr collected Rs 2500 from the States and Talukas of the Agency. Thus a fund was started with Rs. 5000 capital Mr.

Mambhai Jashibhai the then Personal Assistant to the Political Agent took deep interest in the development of this institution. His Highness gave a further sum of Rs. 1000 in 1885. The present nice building is also due to the philanthropic nature of His Highness who spent Rs. 9000 on it and the institution is now known as the Victoria Jubilee Institution. There are 674 English books, 406 Gujarati books and 40 Urdu books.

21. Palanpur in early times is said to have been called Pralhadan Patan, and to have been founded by Pralhadan Dev, brother of Dharvarsh Parmar of Chandravati History. It seems probable that, falling waste about the time of the conquest (1303) of Abu and Chandravati by the Devra Chohans, it may have been repeopled by Palansi. The Chohans seem to have held Palanpur and the country round till about the middle of the 14th century, they were driven out by the southward progress of the Musalmans. The Musalman leaders who conquered Palanpur and Deesa were the Jhaloris, a family originally of the Lohani Afghan stock, who claim to have been governors (Subhas) of Behar. About 1370 Malik Yusuf, the head of the family, with relations and retainers, left Behar to seek a settlement elsewhere and failing this to go to Macca. On the way to Macca he and his party came to Songhad Jhalor the famous seat of the Songhad Chohans of whom Kanardev is the favourite Rajput hero. This about 1373 Malik Yusuf took, some say from Vinandev, some from Visaldev, and most from Popanbai Visaldev's widow. Dying in 1395 (798 H.), after ruling for 23 years, Malik Yusuf was succeeded by his son Malik Husan, who enlarged his kingdom and was recognised by the Emperor as the ruler of Jhalor.

22 While the Tughlak dynasty (1325-1403) lasted, the Jhaloris, though almost independent, were their vassals, under the control of the Subedar at Patan. After Taiymur's invasion (1339) the Delhi sovereigns were unable to control their distant provinces, and the Jhaloris for a time became independent. But soon (1412) the powerful kings of Ahmedabad asserted their sway, and the Jhalor house became their vassals, serving them with 7000 horse.

† According to Bhats and Chataus Khurram Khan was the founder of the family.

23. After a reign of 45 years Malīk Husan died in 1440 (19th Zilkad 843 H.) leaving 3 sons, Malīk Salar, Malīk Usman, and Hetam Khan. Of these the eldest, Malīk Salar Khan, succeeded, and ruling for 21 years died in 1461 (865 H.). Malīk Salar was succeeded by his brother Malīk Usman, also called Jab-da-tul-Malik (Malik Jubdal), a chief famous for his magnificence, and who was converted to the Madhavyyah sect to which the Jhaloris have since belonged. It is said that Hazrat Sayad Mahamad Mehdi the founder of this sect stayed for 4 months at Jhalor, and that it was on this occasion that Malīk Jabdal was converted. After a reign of 22 years Malek Usman was, in 1483 (88 H.), succeeded by his nephew Malek Budhan, son of Salarkhan. Malek Budhan Khan reigned for 22 years and 7 months, and dying in 1505 (911 H.), was succeeded by his son Malek Mujahid Khan. While on an hunting expedition Malek Mujahid Khan was surprised and carried away prisoner to Sirohi. He was treated with great kindness, given a palace to live in, and as much luxury as he chose. In revenge for his capture Maleks Mina and Piara, the leaders of his forces, ravaged the Sirohi districts. One night making their way to the palace where Malek Mujahid was confined they found him enjoying the society of a beautiful courtesan. He refused to leave the lady and the Maleks returned disappointed. Shortly after, they succeeded in capturing Kunvar Mandan, the heir to Sirohi, while he was sitting at night over a forest pool waiting for game. Threatening to make the Kunvar a Mahomedan, the Jhaloris so frightened the Rao, that he not only set Malek Mujahid free but ceded to him the district of Virgam. After ruling at Jhalor for 5 years Malek Mujahid died in 1509 (915 H.). While Mujahid was in captivity at Sirohi, Malek Hetam Khan ruled in Jhalor. After Mujahid Khan's death Sultan Mahomed Begada entrusted the rule of Jhalor and Sanchor to Shah Jiva son of Malu Khan. Shah Jiva died in 1512 (918 H.), and was succeeded by Malek Ali Sher, son of Budhan Khan Jhalori. During Malek Ali Sher's rule, the Rathods of Mandovar in Malwa advanced against Jhalor, forced their way close to the city, and were with difficulty driven back, after a three days' fight. He died in 1525 (931 H.), and was succeeded by his son Malek Shikandar Khan, who, like his father, suffered much from the attacks of his Hindu neighbours. In 1542 (949 H.), Rao

Maldev of Jodhpur besieged, took, and plundered Jhalor, and in the next year (1543), took and plundered Sanchor. Dying in 1548 (955 II), Malek Sikandar was succeeded by Malek Gazni Khan, son of Hetain Khan, who, during a reign of 2 years, restored the power of the Jhalori family and was succeeded by Malek Khanji, a man of great bravery and of prodigious personal strength. In 1555 (962 II) 5 years after the death of Gazni Khan, Fateh Khan, Baloch of Terwada and Radhanpur, one of the most powerful of the Gujarat nobles, marched against Jhalor. Malek Khanji and Khurram Khan joined battle with the Baloch force before Jhalor. But, in spite of the greatest bravery on the part of his defenders, Jhalor was taken and Khorram Khan slain. For 15 years the Baloch held Jhalor. Then, in 1570 (977 H) Malek Khanji, gathering some followers, came against the city. They found the garrison ready to meet them and with them an elephant of great size. Malek Khanji called to his men. "There are two foes the elephant and garrison, which shall I take." "Elephant" said they, "should go against elephant," and Malek rushing forward wounded his foe; it turned to fly, threw the defenders into disorder, and lost them the day.

24. Malek Khanji died in 1576 (984 H). He left two sons Ghazni Khan and Firoz Khan, and a daughter named Tarabai. He was succeeded by Ghazni Khan, who, according to the *Mirat-i-Ahmedi*, served the state with 7000 Horse, and had a revenue of about Rs. 10,00,000. For attempting to raise North Gujarat on behalf of Sultan Juzaffar, he was imprisoned by Akbar's order; but, afterwards submitting, was in 1589-90 reinstated at Jhalor. 7 years' later (1597), according to the Palanpur records, Gazni Khan driving back an invasion of the Afghan tribe, received the title of Dewan and the Government of Lahor.

25 According to old and reliable chronicles of bards and *Charans*, which formed the chief basis of Todd's *Rajasthan* and the *Rasmala*, the title of the Dewan was conferred by Akber in recognition of the eminent services done by Gaznikhan in the battle of Attok which was undertaken by Akber in revenge of the death of Raja Birbal. Akber also entered his name in the list of Amirs of four century (*Ayam Akbari* Volume 1 part 11. Buzur-gani-Javid Dolutt statement No 261, *Bharat Rajmandal* page 184). The assertion made

in the foot note of the Bombay Gazetteer that this title was probably assumed after Tharad was taken is not warranted by any reliable data. It is difficult to say on what materials Major Watson based his assertion and surmise. The mere fact that the Thakore of Tharad calls himself the Dewan—the title not recognised by Government cannot justify the inference in the absence of any record that this title was assumed by the Palanpur Chief when Tharad was in his possession. There are many families of Kayasths and others also in Gujarat, which are called Dewan. There cannot be one common origin for the title and the surname in all cases

26. During his rule Gaznikhan's brother Malek Firozkhan took Palanpur and Deesa establishing himself at Palanpur. Gazni Khan died in 1614 (1023 H.), and was succeeded by his son Pahad Khan who, being found guilty of matricide, was in 1616, by the Emperor's orders trampled to death by an elephant. Pahad Khan was succeeded by his uncle Malek Firoz Khan also called Kamal Khan, a distinguished soldier. He died in 1638 A. D. and was succeeded by his son Mujahid Khan who enlarged the family estate. He is said to have obtained the title of Nawab and was appointed Governor of Pattan in 1624 under prince Muradbax. He died in 1660 and was succeeded by Kamal Khan alias Karan Kamal.¹ In 1670 Karan Kamal was sent to levy the capitation tax from the Hindus of Palanpur and Jhalore,² and in 1699 the government of Jhalore and Sanchores was taken from him and given to Ajitsingh Rathod.³ Jhalore was never recovered and from that time, the head quarters of the family have been at Palanpur. Karan Kamal was dethroned for a period of one year and a half and during this period his elder brother Dewan Fateh Khan was on the throne.⁴ Fatehkhan died in A. D. 1688, leaving an only son, Pirkhan, who was supplanted in his rights by his uncle Kamal Khan who, subsequently, being unable to withstand the increasing power of the Rathods of Marwar was compelled in

(1) See Bharat Raj Mandal page 185 and an inscription on the gate of the Palanpur Palace.

(2) See Mirate Ahmedi Volume 1 page 142.

(3) See Todd's Rajasthan volume 2 page 66.

(4) See Mirate Ahmedi volume 1 page 307.

A. D. 1698, to quit the country and retire with his family and dependents to Palanpur where the family has remained ever since.

The Palanpur Districts were at that time composed of the Talukas of Palanpur and Deesa. Kamalkhan died in 1705, on which Pirkhan¹ applied to Delhi for assistance in obtaining his rights, of which he had been deprived by his uncle Ferozkhan. The son of Kamalkhan also exerted his influence at the Court of Delhi and through bribes, obtained a Sanad in his name, and Pirkhan, seeing the inability of further opposition, accepted a grant of 10 or 12 villages and withdrew from the contest.

27. After 8 years (1716) Ajitsingh Rathod of Jodhpur was chosen Viceroy of Gujarat, and, as he passed from Jhalore to Ahmedabad, Ferozkhan went to meet him and in return for an offer of service received the Sirohi Districts of Dantawada. In the anarchy that prevailed at this time (1720), the Jhaloris turned their thoughts to gaining independence. Feroz Khan died in 1722 leaving 5 sons behind him namely Karimdadkhan, Bahadurkhan, Usman Khan, Fatehkhan and Himatkhanji. Two of his sons namely Fatehkhan and Karimdadkhan struggled for the chiefship. Karimdadkhan won in the end and put his brother to death. During his viceroyalty of Gujarat Karimdadkhan accompanied Rathod Abheysingh, Maharaja of Jodhpur, in his expedition against Sirohi and won Palanpur, Dhanera, Malana, Surbakri, Dabhela Roho and Sarotri from Sirohi. He died about 1735 and was succeeded by his son Pahadkhan, who ruled until about 1744, when he died without male issue. During his rule in 1736, Kantaji Kadam and Malharrao Holkar made a sudden descent on North Gujarat and plundered Palanpur when the Chief agreed to pay a tribute of Rs 100,000. On Pahadkhan's death his uncle Bahadurkhan, son of Ferozkhan succeeded and continued in the Chiefship till 1782. In 1763 Bahadurkhan was forced by Patel Vithal Sakdev to agree to a yearly payment of Rs 10000 and five years later (1768), the Peshwa's Deputy, Shadashiv Ramchandra, com-

(1) Document of 1707 passed between Pirkhan son of Fatehkhan and one Shahukar Girdhar Gothi from whom he borrowed Rs 10750 to undertake the journey to Delhi to fight out his claim.

pelled him to pay a tribute of 35000 Rs. Bahadurkhan drove Chuhan Jetmalji of Dhema out of Tharad and held this estate until dispossessed by Nawab Kamaluddin Khan Babi, formerly known as Jowamard Khan the second. Bahadurkhan was succeeded by his son Salim Khan who ruled till 1785, when he died and was succeeded by his son Sherkhan, who killed his brothers fearing that they might compete with him for the chiefship. Sherkhan died without male issue in 1792. On his death his sister Sonabubu, who had married into the Babi family, raised her son Mubariz Khan to the chiefship. The nobles displeased at her conduct, revolted and dethroning Mubariz Khan placed Shamsheer Khan on the throne. Firoz Khan, grandson of Pirkhan, who had withdrawn from the contest in 1705 now preferred his claim, and, with the aid of the vassals gained the Chiefship in 1795. The State was, in 1809, brought in contact with the British Government, when an agreement was entered into by the Chief to pay the Gaekwar a yearly tribute of Babashai Rs. 50001. For some years the chief power had been in the hands of a faction of Sindhi Jamadars who, in 1812 under the suspicion that he was to reduce their power, murdered Firoz Khan, when out hunting. They offered the succession to his only son Fateh Khan, then 13 years old. Fateh Khan, on the advice of his mother, a woman of strong mind, who well knew that her son would be a tool in the hands of the Jamadars, refused the offer, and applied to the British and Gaekwar Governments for help and protection from his father's murderers. On this the Jamadars seized and imprisoned him, and raised his uncle Shum-Sher Khan, then chief of the districts of Deesa and Dhanera, to the chiefship. Meanwhile the British and Gaekwar Governments deeming it necessary to interfere in favour of the rightful heir, Captain Carnac the Resident at Baroda with the British and Gaekwar forces under the command of General Holmes, proceeded to Palanpur to restore Futeh Khan. On the way news was brought that, on the approach of the force to Palanpur, the Jamadars intended to carry off Futeh Khan in order that his presence might give a sanction in the country to any lawless measures it might suit their interests to pursue. General Holmes, in the hope of preventing the carrying off of Futeh Khan, marched at once to Palanpur and threatened to assault the town unless Futeh Khan was immediately

given up. The outcome of this threat was the surrender of Futeh Khan, which was shortly followed by that of Shum-Sher Khan, and the town was given up, the Jamadars flying to the hills.

28. After much discussion regarding Shum-Sher Khan's claim, it was decided to consolidate the interests of the rival party claimants. On the 22nd December 1813, Futeh Khan was invested with the chiefship of Palanpur, and Shum Sher Khan having no issue, adopted him, and, after making a small provision for a son of his own, should one be born, made him heir to all his possessions including Deesa and Dhanera. It was also arranged that Shum Sher Khan should manage the State and give his daughter in marriage to Fateh Khan. From this to 1816 was a time of constant dissensions between the uncle and nephew. About the end of 1816, Fateh Khan complained to the Resident at Baroda of his uncle's conduct in alienating the revenues of the State and other mismanagement. Lieutenant Robertson was sent to Palanpur to inquire into the grievances complained of. Both the parties were summoned to Sidhpur, about 18 miles from Palanpur, and a long inquiry showed that Shum Sher Khan had, in several instances, departed from his agreement, and that under his management the debts of the State had greatly increased; that since 1813 the Gaekwar tribute of Babashai Rs. 50,000 a year had remained unpaid; and that he had, without the consent of Futeh Khan, alienated about 100 villages to his own distant relations, thereby depriving the State of nearly Rs. 50,000 or upwards of one fifth of the yearly revenue. The Agent also learnt that Shum Sher Khan had threatened to take the life of the young chief, should he be deprived of the management of affairs. Lieutenant Robertson, having received instructions from the Resident, addressed a letter to Shum Sher Khan, in the name of the British Government, informing him that in consequence of his having failed in administering the affairs of the State according to his agreement, it was deemed essential, in order to secure the rights and interests of Futeh Khan, to deprive him of all authority. He was also told that any resistance to this measure would deprive him of all claim to consideration and the chance of retaining his authority over Deesa. On receiving this letter, Shum Sher Khan, as a last resource, opened communication with Fateh Khan trying to persuade him that the British Govern-

ment wished to benefit itself at their expense and that Fateh Khan would merely become their pensioner. He also promised at once to marry his daughter to him, 'a measure so long delayed by their quarrels. This had the desired effect. Fateh Khan, in company with Shum Sher Khan, secretly left the Agent's camp and withdrew to Palanpur. On this Lieutenant Robertson returned to Baroda, and a force, under Colonel Elrington, was ordered against Palanpur to enforce a settlement of its affairs. Captain Miles accompanied it to conduct the negotiations. On its approach on the 10th October 1817, Shum Sher Khan with the Palanpur troops attacked the force, and after a slight skirmish retreated inside the walls. The town was then assaulted and carried. Shum Sher Khan and his followers retired to the hills taking Fateh Khan with them

29 Being pursued, Shum Sher Khan took refuge in the foreign territory of Nimaj (Neemuch). Fateh Khan speedily submitted, and in consideration of his youth and inexperience, was received into favour. Unable to manage the State, he, a few days later, through the Gaekwar Government requested the British to allow him an English Officer to control his affairs, and also that the Gaekwar Government would depute a respectable native as agent to help in revenue matters, and ensure the regular payment of the Gaekwar tribute. Both requests were agreed to. Captain Miles was appointed Political Agent; the villages alienated by Shum Sher Khan were resumed; and an agreement was entered into by the Chief, to subsidize 250 horse, to receive an agent from the Gaekwar in the confidence of the British Government, and to follow his advice, to pay the tribute punctually, and to protect no offenders against the British or Gaekwar Governments. A guarantee was also given to the State banker, and the chief placed on a fixed allowance, *nemnuk*, and the remaining income was not to be spent except with the sanction of the Political Superintendent. Next year (1819) Shum Sher Khan surrendered himself, and was given nine villages, yielding about Rs. 25,000 a year, for his life. On his death in 1834 a provision to the amount of Rs. 6000 a year was made for his widows. In 1822 Fateh Khan agreed to forbid the transport of contraband opium through his territory. In 1848 the appointment of the Gaekwar's Agent was abolished and six years later (1854), Fateh Khan died

leaving four sons, Zorawar Khan and Ahmad Khan by Shum Sher Khan's daughter, and Usman Khan and Sikandar Khan by another wife. He was succeeded by Zorawar Khan who gave the British much help in the mutiny of 1857. He died on the 28th August 1873 and was succeeded by his son Sher Mahomed Khan the present Chief.

30. In 1892 His Highness the Dewan entered into an opium agreement (No. CIX (a)) by which he received an annual compensation of Rs. 31500/- in return for loss to the State revenues, but he is obliged to maintain a preventive establishment at a cost of not less than Rs. 12500 per annum.

The system of *Veth* (forced labour) was abolished in 1892.

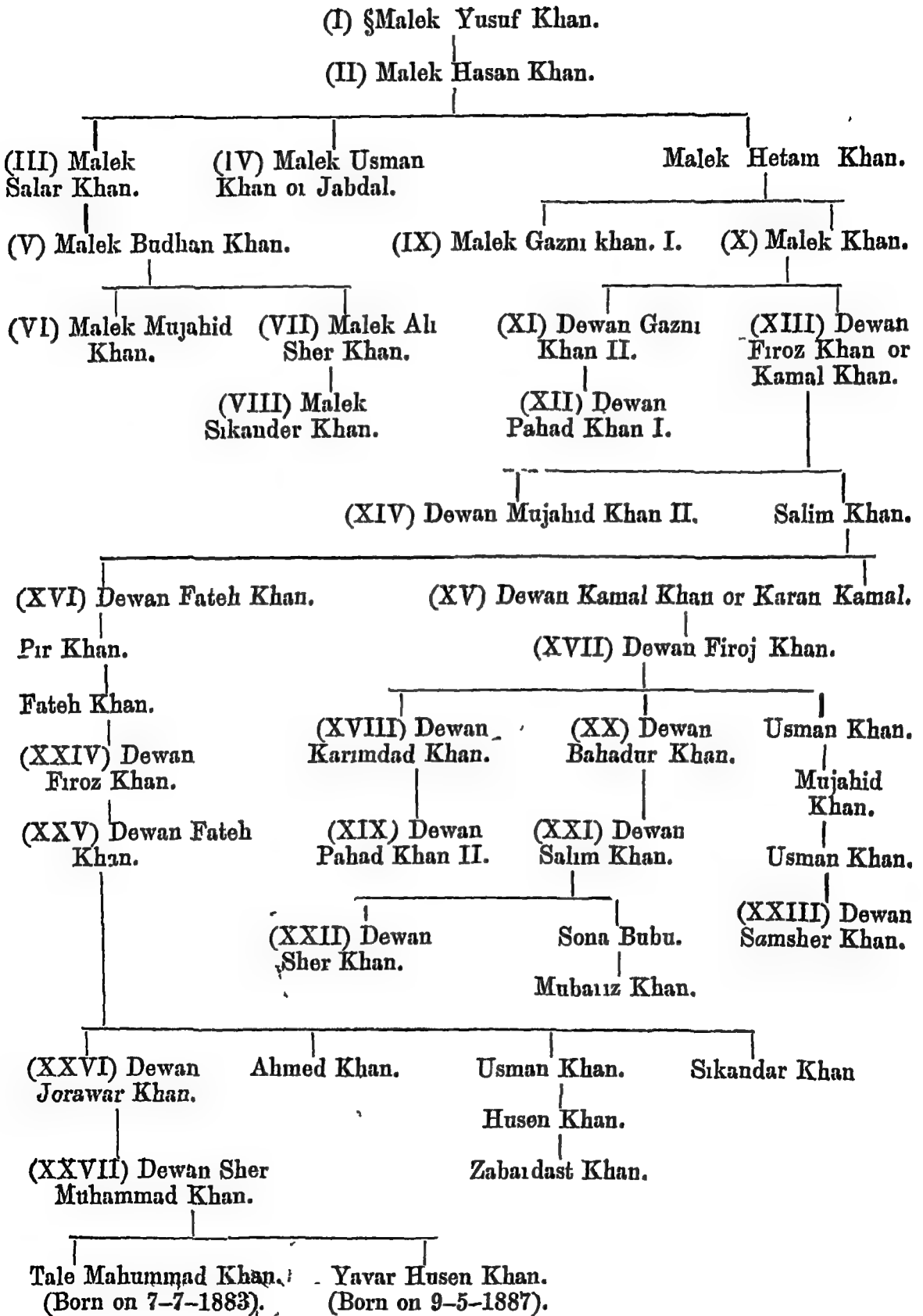
The British currency was introduced in 1896, the old Siccai currency being discontinued.

In 1898 the insignia of G. C. I. E. was conferred upon His Highness the Dewan Sahab

In 1904, an agreement (No. CIX (b)) was entered into, by which the cultivation of hemp in the State is prohibited.

In 1904 the rules regarding the control of Arms and ammunition were brought into force. Of the many charitable works done by His Highness, the most important is the foundation of an asylum called "Sher Mahomed Mohotaj Khana". The foundation stone of this institution was laid by Colonel G. E. Hyde-Cates on the 26th June 1907, the birthday of His Most Gracious Majesty the Emperor Edward VII. The object of this institution is to accommodate orphans and others who have no means of livelihood and who are unable to work. Nearly 150 persons are to be accommodated in this institution.

His Highness the Dewan Sir Sher Mahomed Khanji has two sons viz., Sahebjada Tale Mahomed Khanji aged 24 and Sahebjada Yavarhuseinkhanji aged 20. Both have received good education under their father's care.

§ The founder of this family was Khurramkhan.

પાલણપુર.

ક્ષેત્રજ્ઞ.....૧૭૬૫ ૯૧ ચો. મૈલ:

વસ્તી.....૨,૨૨,૬૨૭.

ગાયકવાડ જમીન.....૩, ૩૮,૪૬૧-૮-૭.

સરાસરી ઉપજ.....૩. ૭,૮૬,૭૯૭,

૧. પાલણપુરને આગળ પ્રહ્લાદપાટણ તેના વસાવનારના નામ ઉપરથી કહેતા હતા, અને તે વસાવનાર ચંદ્રાવતીના જુના પરમાર રાજ્યનો એક સરદાર હતો. ચંદ્રાવતીના ધારાવર્ષ પરમારના ભાઇ પ્રહ્લાદદેવે તે વસાવ્યું હતું. સંવત શકની શરૂઆત પહેલાં બે સદી સુધી એ દેશ ઉજ્જડ રહ્યો હતો એમ કહેવાય છે. ત્યાર પછી પાલનસી નામના ચહુઆણે તે દરે વસાવ્યું તેના ઉપરથી હાલનું પાલણપુર નામ પડ્યું છે. ખીજાઓ એમ કહે છે કે પાલ પરમારે તે વસાવ્યું અને તેના ભાઇ જગદેવે જગાણા વસાવ્યું.

૨. પાલણપુર સંસ્થાન તેના ત્રણે ભાગો ધાણદાર, ડીસા અને ધાનેરા તે સુંદાંત આયુર્વેદથી ગાયકવાડના પાટણ પરગણા સુધી ઉત્તર દક્ષિણ ૫૪ માંધલ અને વિરમપુરથી થરાદ સુધી પૂર્વ પશ્ચિમ ૬૦ માંધલના વિસ્તારમાં આવેલું છે, તેની ઉત્તરે મારવાડ અને શિરોધ, પૂર્વે શિરોધ અને મહિકાંડા માંહેનું દાંતા, દક્ષિણે ગાયકવાડ તાળાના પાટણ અને ખેરાળ તાલુકા અને પશ્ચિમે થરાદ, દીઓદર ને કાંકેજ છે.

૩. પાલણપુર કસબાની નજીકમાં રેતીની ટેકરીઓ આવેલી છે. ઉત્તર અને પૂર્વમાં અરવલી પહાડનો પ્રદેશ જંગલી અને ખાડાં ટેકરાવાળો છે. અને પશ્ચિમે થરાદ ને કાંકેજ તરફનો ભાગ ઝાડીવાળો છે ને જંગલો આવેલાં છે. પાલણપુરથી ઉત્તરે ૧૨ મૈલ સુધી પહાડોની હારો શરૂ થાય છે તે પાલણપુરને સીરોહીથી છુટું પાડે છે.

૪. સપ્ટેમ્બર અને ઓક્ટોબર સિવાય હવા સાંરી રહે છે તોપણ કોઇ કોઇ વખત ગરમી સખત પડે છે. શિયાળામા ૮૨ થી ૪૫ ડીગ્રી સુધી પારો રહે છે, ઉનાળામા ૧૧૨ થી ૬૦ ડીગ્રી સુધી રહે છે, અને ચોમાસામાં ૯૮ થી ૭૨ ડીગ્રી સુધી પારો રહે છે. સરાસરી વરસાદ ૨૦ ઇંચ ને ૨૫ ઇંચ સુધી પડે છે.

૫. પાલણપુર સંસ્થાનમાં ખનાસ, સરસ્વતી અને ઉમરદસી એ ત્રણ નદીઓ વહે છે અને નાનાં નાનાં આવેલાં છે. ખનાસ સિવાયની બધી નદીઓ ઇશાન તરફના ડુંગરોમાંથી નીકળી પશ્ચિમ તરફ વહી રણમાં અથવા તે નજીકમાં ખાલી થાય છે અથવા અદ્રશ્ય થઇ જાય છે.

૬. હાથીદરા નામના ડુંગરોની એક હાર છે; જેમાં મુખ્ય શિખરો શંખદેવી, દીવાનીઆ, ગંધુ, સુરખડરી, ચંદ્રકા પહાડ અને લોલન વિગેરે છે, જસોર અને ચો-હાલાના ડુંગરો કુદરતી દેખાવ મોટે પ્રસીદ્ધ છે.

૭. પાલણપુર રાજ્યમાં ભૂસ્તર સંબંધી માપણી થઇ નથી તેમ અધાપી સુધી ખરોખર તપાસ થયો નથી, તે ઉપરથી આ રાજ્યમાં કંઈ કંઈ જાતના ખનીજ પદાર્થો ખનીજ પદાર્થો. છે તે કહેવું અશક્ય છે પણ તે બાબતમાં ઇજારા માગનારાઓ તરફથી મળેલી હકીકત ઉપરથી જણાય છે કે કલ્ક, ત્રાંચુ અને મેંગેનીઝનાં ચીન્હ જણાય છે. કેટલાક ભાગમાં અખરખની ખાણો છે, પણ તે હલકી જાતની છે એટલે તેમાં ફાયદા જેવું નથી. હાલના નામદાર દીવાન સાહેબ અને મુખ્ય કારભારી મી. પટવારી રાજ્યમાં ખનીજનો ઉદ્યોગ વધારવા ઘણી ખંત રાખે છે, પણ તેમને હજી સુધી ફતેહ મળી નથી.

૮. જંગલનું ક્ષેત્રફળ અંદાજે લગભગ ૩૦૦ ચોરસ મૈલ છે. તેમાં ઘણાં અગત્યનાં ઝાડો-માં બાવળ, ખેર, ધવ, સાલર, કથ, બારસીસમ, અબતુસ, કછનર, જાંજરા, જંગલ કડાયા, ખેડા, રોન, જાલુ, પીપળા, ખાખરા, અરીઠા, ગરમાળા, આવળ, આમલી, નીમ, ખાનસરા, મીંચુ, કાળી અને સફેદ મુશળી, ખીલી, મુજ, આંબળાં, જંગલી ભીંડી, આકડાતા કેસા, આવળની છાલ અને બાબરકાસ છે. ચારાની ખીજ જાતની ઘસો એ સામાન્ય પેદાશ છે. ગયા વરસમાં જંગલની પેદાશ રૂ. ૧૭,૩૫૬-૫-૦ ની આવી હતી અને ખર્ચ રૂ. ૪,૪૪૫-૧૦-૨ થયું હતું.

૯. ઇ. સ. ૧૮૧૩ ના વસ્તી પત્રક પ્રમાણે આ શહેરમાં ૬,૧૦૦ ઘર હતાં ત્યાર પછી ઇ. સ. ૧૮૭૨ ના વસ્તી પત્રક પ્રમાણે ૧૭,૧૮૯ માણસોની વસ્તી હતી. પાલણપુર શહેર અને ૧૯૦૧ ની વસ્તી સુજળ ૧૭,૭૯૯ માણસોની વસ્તી હતી જેમાંના ૯,૮૩૫ હિંદુઓ, ૬,૩૩૪ મુસલમાન, ૨,૩૬૬ જૈન અને ૬૪ ખીજ જાતનાઓ હતા. મુસલમાનોનો મોટો ભાગ દરબારની નોકરીમાં છે, તેઓ ગરીબ હાલતમાં છે. જૈનોની સખ્યા વિશેષ છે અને તેઓ મોટા વેપારી ને પ્રેસાવાળા પણ છે. અત્રે ઘણી જાતનાં સુગંધી તેલો થાય છે, જેવા કે ચંપા અને કેવડાનું—અને તે માટે મારવાડ ને બીજા ઠેકાણાના વેપારીઓ અહીં તણાઈ આવે છે. અહીંની મુખ્ય નિકાસ—ધી, તલ, સરસવ, ત્રધ અને મીંચુની છે, અને મુખ્ય આયાતમાં લોખંડ, કરીયાણું, ગોળ, તમાકુ, હાથીદાંત અને કાપડ છે.

- શહેરને ધરતો ઇંટ અને ચુનાકી બાધેલો કોટ છે. તે દીવાન બહાદુરખાનજી (૧૭૪૩-૧૭૮૧) એ ઇ. સ. ૧૭૫૦ માં બંધાવ્યો હતો. કોટની ઊંચાઈ ૧૭ થી ૨૦ ફુટ છે, જાડાઈ ૬ ફુટ છે અને ઘેરાવામાં ૩ મૈલ છે. કોટને ધુરજવાળા સાત દરવાજા છે અને તેના ખુણાઓમાં ધુરજો છે. શહેરમાં ચાર જૈન દેરાસરો છે ને ૧૭ મસ્જિદો જુઓ છે, તેમાં કંઈ પણ જોવા જેવું નથી. કોટની બહાર બે હિંદુ ધર્મના મંદિરો છે, ત્રણ ધર્મશાળાઓ છે અને આગળના રાજકર્તાઓ તથા તેમના કુટુંબની કબરો છે, તેમજ સારા કોતર કામના મુસલમાની ઢાળના રોજઓ છે. હિંદુઓનાં મંદિરો પૈકી પાતાલેશ્વર મહાદેવનું મંદિર જે નામ જમીનની અંદર હોવાથી પ્રદેલું છે. તે પાટણના સિદ્ધરાજ જયસિંહે (ઇ. સ. ૧૦૯૪-૧૧૪૩ માં) બંધાવ્યું હતું એમ કહેવાય છે અને તે સિદ્ધરાજનો જન્મ સ્થાનિક ઇતિહાસ પ્રમાણે પાલણપુરમાં થયો હતો.

શહેરની બહાર પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની અને તેમના ત્રણ આસીસ્ટન્ટની કચેરીઓ છે અને બીજાં મકાનો છે. બે હોસ્પિટલો, એક પોસ્ટ ઓફિસ અને એક તાર ઓફિસ છે. હાલના દીવાન સાહેબના વખતમાં મ્યુનિસિપાલખાતું કહાડવામાં આવ્યું છે અને રેલ્વે સ્ટેશનથી શહેર અને રેસીડેન્સી સુધીના રસ્તા બાંધવામાં આવ્યા છે.

માહાલ અને થાણાં.

૧૦. પાલણપુર સંસ્થાન ચાર મહાલમાં વહેચાયેલું છે. ધાણુધાર મહાલ જેમાં રોહો, હા-થીદરા, સામઢી અને જેથી આવી જાય છે, ડીસા મહાલ, તથા ધાનેરા મહાલ જેમાં ખીમત સ-માયલું છે. અને પાંચાવાડા મહાલ જેમાં દાંતીવાડા છે. પાલણપુર સંસ્થાનમાં સાત થાણાં જેઓનાં નામ પાલણપુર, ગઢ, મેતા, ચીત્રોડા, ડીસા, ધાનેરા અને પાંચાવાડા છે. બધાં મળી ૫૦૮ ગામો છે. ધાનધાર મહાલમાં ચાર પરગણાં છે. પાલણપુર પરગણામાં ૧૧૭ ગામો છે, ગઢમાં ૩૦, મેતામાં ૪૩ અને ધનાલીમાં ૬૨ ગામો છે. આ મહાલની એકંદર ઉપજ રૂ. ૩,૭૫,૦૦૦ ની છે. ડીસા મહાલમાં ૧૨૭ ગામો છે અને વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૮૫,૦૦૦ ની છે. ધાનેરા એ ત્રીજો મહાલ છે જેમાં ૭૪ ગામો છે અને વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૨૮,૦૦૦ ની છે. પાંચાવાડા ચોથો મહાલ છે જેમાં ૫૦ ગામો છે અને ઉપજ રૂ. ૧૨,૦૦૦ ની છે. આ શિવાય ખીજાં પાંચ ગઢવાડાના ગામો છે જે થોડુંક થયું ધનાલી પરગણામાં ઉમેરવામાં આવ્યાં છે. આ બધાં મળી ૫૦૮ ગામોની કુલ ઉપજ રૂ. ૫,૦૦,૦૦૦ ની થાય છે. આ ૫૦૮ વસ્તીવાળાં ગામો સિવાયનાં ખીજાં કેટલાંક વેરાન ગામો છે. આ વસ્તીવાળાં ગામોમાં ૨૫૫ ગામો ખાલસાના છે, ૧૨૯ ગામો જગીરદારો સાથે ભાગવાળાં છે, ૧૩ ગામો ધર્મોદાનાં છે, ૩૨ ગામો પટાવતનાં છે, ૮ ગામ ભાયાતોનાં છે, ૧૩ ગામો છવા-ધમાં આપેલાં છે, ૪૧ જમૈયા ગામો છે અને ૧૭ જગીરી ગામો છે.

૧૧. કાઠીયાવાડની માફક મુલ ગરાસીયાના દરજ્જાનો કોઇ વર્ગ આ રાજ્યમાં નથી. આ

સંસ્થાનમાં રજપુતો અને ખીજા જગીરદારો છે જેઓ અમુક મહેસુલનો

જમીન વહીવટ. હક્ક ધરાવે છે. બધાં મળી ૨૫૫ ખાલસા ગામો છે તેમાંના કેટલાએકમાં

વીઘોટી દાખલ કરવામાં આવી છે અને માપણીનું કામ જેમ જેમ પૂરું

થતું જાય છે તેમ તેમ ખીજા ગામોમાં વીઘોટી દાખલ કરવામાં આવે છે. વીઘોટીનો દર એક સ-રખો નથી. આગળનાં થોડાંએક વરસોની સરાસરી ઉપજ ઉપર દર મુકરર કરવામાં આવે છે. ધાણુ-ધાર મહાલમાં રીતસર વર્ષવારી કરવામાં આવી છે. જે ગામોમાં વીઘોટી દાખલ કરવામાં આવી નથી તે ગામોમાં કળતરનો રીવાજ છે કેટલાક મહાલોમાં દર સાતીડે ઉચક રકમ લેવાય છે તેને હળોઓ કહે છે. ધાણુધાર મહાલ જેમાં વીઘોટી દાખલ કરી છે તે શિવાયના બધા મહાલોના ધણા ગામોમાં આ વહીવટ છે. સાંતી ઉપર દર મુકરર કરવામાં બળદની સખ્યા અને કુટુંબમાં કેટલાં માણસો છે તેનો ખ્યાલ કરવામાં આવે છે. નામદાર દીવાન સાહેબ સર શેરમહમદખાનજી સાહેબે નવા કુવાઓ બનાવવામાં અને નવા ગામો વસાવવામાં ઘણી કાળજી રાખી છે. તેઓ ઇ. સ. ૧૮૭૭ માં ગાદીએ આવ્યા ત્યાર પછી ૬૯ ગામો નવાં વસાવ્યાં અને ઘણી ખેડવા લાયક જમીન જે ઉતર પડી હતી તે ખેડાવી. કાચા કુવાની સખ્યામાં પણ વધારો સારો થયો છે. ખેડુત વર્ગમાં મુખ્ય કરી કડવા કણુખી, સુમનો, રજપુતો, રખારી, કોળી બ્રાહ્મણ, ભીલ અને ઢેડ લોકો છે તેમાં સુમનો અને આંજણા કણુખીઓ સારા ખેડુતો છે.

સંવત ૧૯૫૬ ના દુકાળના વખત પહેલાં રાજ્યમાં શીલીક હતી તેમાંથી તંગ હાલતના ખે-ડુતોને કુવા બાંધવા સારૂ દર વરસે દર સેકડે ત્રણ ટકાના વ્યાજે પૈસા ધીરવામાં આવ્યા હતા. આ રકમ ખેડુતો ભરી શકે તેવા નાના નાના હપતાથી તેમની પાસેથી વસુલ કરવામાં આવે છે.

૧ પાલણપુર રાજ્યના ખાલસા ગામોની ઉપજ રૂ. ૫,૦૦,૦૦૦ છે પણ ખીજા પટાવત અને ભાયાતી ગામોની ઉપજ ગણીએ તો એકંદર આકડો રૂ. ૭,૮૬,૭૯૭ મુકયો છે તેટલી ઉપજ છે.

ગામોમાં પટેલ અને તલાટીનું બંધારણ છે તેઓ જમીનનું મહેસુલ અને રાજ્યનું લહેણું બરોબર વસુલ કરવાને બંધાયેલા છે ગામોમાં ચોકીયાતો હોય છે તેઓ ગામની ચોકી કરે છે અને તેના બદલામાં ચાકરીઆ જમીન તેમને મળે છે. ચોકીયાતોને જે ચાકરીયા જમીન મળે છે તેની વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૪૬,૬૮૦ ની છે. દરેક ગામમાં એક હવાલદાર હોય છે. તલાટી અને હવાલદારને તેમનો હક્ક ગામમાંથી મળે છે. પટેલોને તેમની ચાકરીના બદલામાં અમુક જમીન માપીમાં મળે છે અને તે ઉપરાંત કેટલાક હક્ક મળે છે. જમીન રૈતાળ છે તેને થલીયા કહે છે. હલકી રૈતી સાથે મળેલી ગોરાડુ જમીન જુદી જુદી જાતના કઠોળને માટે લાયક છે અને રૈતાળ જમીન તલ વિગેરે માટે લાયક છે.

ધાણુધારમા ડીસા, ધાનેરા અને પાંથાવાડાના અમુક ભાગોમાં જમીન ફળદ્રુપ છે અને તેમાં ચોમાસુ, શિયાળુ, ઉનાળુ અને રવીનો પાક થાય છે. ડીસા ધાનેરા, પાંથાવાડા, ખીમત. ડાબેલા, હાથીદરા, વીરમપુર અને જેથીના ખીજ ભાગોમાં જમીન ફળદ્રુપ નથી અને તેમાં ફક્ત ચોમાસું પાક થાય છે, જેવા કે કઠોળ, બાજરી, જુવાર, તલ, સરસવ અને એરંડા, અને શિયાળુ પાકમાં જુવાર, ચણા અને ડાંગર.

રાજ્યમાં બધા મળી પાકા કુવા ૪૫૬૯ અને ૪૧૪૪ કાચા કુવા છે. ૨૯૭ ગામોમાં માપણી થઈ છે અને ૧૮૭ ગામોમાં વીઘોટી દાખલ કરવામાં આવી છે.

સંવત ૧૯૩૫ માં માપણીનું કામ શરૂ થયું હતું અને સંવત ૧૯૪૩ માં વીઘોટી દાખલ કરવામાં આવી હતી.

નિકાસ અને આયાત જકાત શિવાય પાલણપુર, ડીસા, ધાનેરા અને પાંથાવાડામાં નાકાવેરો સાધારણ દરથી લેવામાં આવે છે તેમાંથી મ્યુનિસિપાલિટીનું ખર્ચ કરવામાં આવે છે. છેલ્લા ૧૩ વરસની નાકાદાણની સરાસરી વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૩,૦૦૦ ની થાય છે.

૧૨. પાલણપુર રાજ્ય વડોદરા દરબારને દર વરસે રૂ. ૩૮,૪૬૧-૮-૭ ની જમાં આપે છે.
જમાં. વડોદરા રાજ્યનાં નીચે જણાવેલા ગામો પાલણપુરને દર વરસે નીચે પ્રમાણે જમાં આપે છે.

			રૂ. આ. પાઇ.
૧	હુખારણ...	...	૨૭—૦—૦
૨	સમોદા...	...	૪૫—૦—૦
૩	મુડવાડા...	...	૨૫—૦—૦
૪	નાગવાસણા	...	૧૦૯—૦—૦
૫	મુણા...	...	૩૬—૦—૦
૬	ખારડા...	...	૧૮—૦—૦
૭	દેલીઆથલી...	...	૨૦—૦—૦

થરાદનાં નીચે લખ્યાં ગામો પાલણપુરને નીચે પ્રમાણે જમાં આપે છે.

			રૂ. આ. પાઇ.
૧	હુઆ...	...	૪૫—૮—૯
૨	વારા...	...	૭—૦—૦
૩	થારવાડા...	...	૨૦—૦—૦
૪	સીધાતરા...	...	૫—૦—૦

૫	ગોડાસર...	૪—૦—૦
૬	સેરાઓ...	૫—૦—૦
૭	પાવડાસણ...	૫—૦—૦
૮	લાલપુરા...	૧૨—૦—૦
૯	કોરડા...	૭—૦—૦

પાલણપુરનાં નીચે લખ્યાં ગામો થરાદને જમા આવે છે.

૩. આ. પાઇ.

૧	વામણા વાતમ	૩—૦—૦
૨	લાખણી	૪૧—૦—૦
૩	બલોધર	૨—૮—૦
૪	વેંછીવાડા	૧૩—૦—૦
૫	લવારા	૧૫—૦—૦
૬	મધરાવા	૨૫—૦—૦
૭	લેલાવા	૬—૦—૦
૮	કુંવારલા	૮—૦—૦
૯	જડીયા	૬—૦—૦
૧૦	નેનાવા ભાજણા	૪૧—૦—૦

દાંતા સંસ્થાનમાં પાલણપુર સ્ટેટનો $\frac{૭}{૬}$ ભાગ હતો, તેને બદલે હવે દાંતા દર વર્ષે રૂ. ૫૦૦ પાલણપુર સ્ટેટને આવે છે.

૧૩. સવત ૧૯૫૬ ના ભય કર દુકાળે લોકોને તથા રાજ્યને મોટું નુકશાન કુર્યું છે. રાજ્ય તરફથી શરૂઆતમાં દુકાળના કામનો બંદોબસ્ત કરવામાં આવ્યો હતો, પણ દુકાળ તા. ૧૦ મી ડીસેમ્બર સને ૧૮૯૮ ના રોજ એ કામનો બંદોબસ્ત મે.

પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબે મીતાના હસ્તક લીધો. એ કામ સને ૧૯૦૦ ના અગસ્ટ માસમાં ખલાસ થયું. ડીસેમ્બરથી અગસ્ટ સુધીમાં દુકાળને માટે એજન્સીએ આ સંસ્થાનની વતી સરકાર પાસેથી રૂ. ૮,૦૦,૦૦૦ લીધા અને તે રકમ પુરેપુરી નીચે લખેલ દુઃખભોગ્યન કામોમાં ખર્ચી.

	રૂપિયા.
૧. હરમતીયાનું તળાવ	૨,૭૭,૧૨૫.
૨. ડીસાનો રસ્તો	૨,૦૯,૭૨૭.
૩. ચીત્રાસણીમાં પથ્થર } ફાડવાના કામ માટે	૧,૧૬,૬૯૫.
૪. ગોખરીનું તળાવ પાલણપુર પાસે	૭૭,૫૨૨.
૫. માનસરોવર તળાવ પાલણપુર પાસે	૫૩,૭૪૦.
૬. જગાણાનું તળાવ	૭૬,૭૬૮.

૭,૧૧,૫૭૭.

૪. સ. ૧૮૯૯—૧૯૦૦ ના દુકાળમાં ખેડૂતોને તગાવી આપવા પાલણપુર રાજ્યે ખીજ પચામ હજાર રૂપિયા સરકાર પાસેથી લીધા. ૪. સ. ૧૯૦૧ અને ૧૯૦૨ ના તંગીના વરસોમાં સરકાર પાસેથી પંચોતેર હજાર રૂપિયા લીધા. તેમાંથી પચીસ હજાર રૂપિયા રોહોથી લોલન પ-મુધી ગાડા રસ્તો બાંધ્યો જેથી અબાજી માતાએ જનાર જનાણાઓને મોટું સુખ થયું છે.

૫. સ. ૧૯૦૨-૦૩ માં પાલણપુર દરબારની અરજ ઉપરથી સરકારે મહેરબાની કરી બીજા ત્રણ લાખ રૂપિયા; ૫. સ. ૧૮૯૯-૧૯૦૦ ના દુકાળમાં આ સંસ્થાને રાજ્યના પોતદાર પાસેથી ત્રણ લાખ રૂપિયા લીધા હતા તેનો ચુકતે શરૂ કરવા સાફ થીયા. ત્યાર પછીથી રાજ્યમાં ત્રીજેરીનો વહીવટ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. પાલણપુર દરબારની અરજ ઉપરથી નામદાર સરકારે મહેરબાની કરી હડમતીયા તળાવ જે સને ૧૮૯૯-૧૯૦૦ના દુકાળમાં દુઃખમોચનના મુખ્ય કામો પૈકીનું એક હતું, તે કામ ઉપર એન્જિનિસ હસ્ટકર્થી ખર્ચેલા રૂ. ૨,૭૭,૦૦૦ પુરેપુરા માફ કર્યા છે. ૫. સ. ૧૮૯૯ પછી પાલણપુર રાજ્ય તરફથી કરેલ હપતા વખત સર સરકારને દેવા પેટે ભરવામાં આવે છે. હવે સરકારના એ રાજ્ય પાસે રૂ. ૮,૬૪,૨૩૭-૧૩-૧ બાકી છે.

૧૪. હજુર કોર્ટ—છેવટની અપીલો મુખ્ય કારભારી સાંભળે છે, અને પુનરાવલોકનનું કામ ન્યાય. નામદાર દીવાન સાહેબ અને મુખ્ય કારભારી મળી કરે છે. બધા વિશેષ અધિકાર તેમને છે.

(૨) એપેલેટ કોર્ટ—દીવાની અને ફોજદારી મુકદ્દમાઓની પ્રથમ અપીલ આ કોર્ટ સાંભળે છે. આ કોર્ટને સેશન કોર્ટનો અધિકાર છે. સેશન કામ સામેની અપીલ મુખ્ય કારભારી સાંભળે છે અને પાંચ વરસની ટીપ અને તે ઉપરાંતની ટીપ માટે હજુરની મંજુરી લેવી પડે છે.

(૩) સર ન્યાયાધીશની કોર્ટ—ફોજદારી કામમાં એ કોર્ટને બે વર્ષની ટીપ અને રૂ. ૧,૦૦૦ સુધી દંડ કરવાનો અધિકાર છે. દીવાની કામમાં રૂ. ૧,૦૦૦ ઉપરાંતના દાવા સાંભળવાનો અધિકાર છે.

(૪) પહેલા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટની કોર્ટ—આ કોર્ટને એક વર્ષની ટીપ અને રૂ. ૨૦૦ સુધી દંડ કરવાનો અધિકાર છે.

(૫) દીવાની કોર્ટ—રૂ. ૧,૦૦૦ સુધીના દાવા સાંભળે છે.

(૬) સ્મોલકોઝ કોર્ટ—હલકા અને નાણાં સંબંધી દાવાઓ રૂ. ૭૫ સુધીના સાંભળે છે.

તહેસીલદારોના અખત્યાર.

ડીસા તહેસીલદારને પહેલા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટનો અને દીવાની કામમાં રૂ. ૧,૦૦૦ સુધીના દાવા સાંભળવાનો અધિકાર છે. ડાહેલા તહેસીલદારને ફોજદારી સત્તા નથી, પણ રૂ. ૩૦ સુધીના દીવાની દાવા સાંભળવાનો અધિકાર છે. બીજા તહેસીલદારને બીજા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટનો અધિકાર છે. પાંચાવાડ તહેસીલદારને રૂ. ૨૫૦ સુધીના દીવાની દાવા સાંભળવાનો અધિકાર અને ગઢ, મેતાને ધનાલીના તહેસીલદારને રૂ. ૫૦ સુધીના દીવાની દાવા સાંભળવાનો અધિકાર છે. લીમંજના જગીરદારો જેઓને ધાનેરા મહાલમાં ત્રણ ગામ છે તેઓના તરફથી બાપલા કામદારને ફોજદારી અધિકાર બે માસની સજા અને રૂ. ૫૦ સુધીનો દંડ કરવાનો અધિકાર છે તથા રૂ. ૫૦૦ સુધીના દીવાની દાવા સાંભળવાનો અધિકાર છે. આ હક બદલ લીમંજના ઠાકોરને બ્યારે માંગે ત્યારે બે સ્વારો લઈ રાજ્યની નોકરી કરવી પડે છે.

આ સંસ્થાનમાં નીચે લખ્યા સ્થાનિક કાયદાઓ અમલમાં છે.

(૧) દીવાની કામ ચલાવવાનો કાયદો	(ધ. સ. ૧૮૯૯)
(૨) ફોજદારી કામ ચલાવવાનો કાયદો...	...	(ધ. સ. ૧૮૯૯)
(૩) પીનલ કોડ.	(ધ. સ. ૧૮૯૯)
(૪) મુદતનો કાયદો.	(ધ. સ. ૧૮૯૬)
(૫) રેજિસ્ટ્રેશનનો કાયદો.	(ધ. સ. ૧૮૯૩)
(૬) સ્ટેમ્પનો કાયદો.	(ધ. સ. ૧૮૯૬)
(૭) પોલીસનો કાયદો	(ધ. સ. ૧૮૯૨)
(૮) જનવરો ઉપર ધાતકીપણું અટકાવવાનો કાયદો.	...	(ધ. સ. ૧૮૯૮)
(૯) કસ્ટમ એક્ટ....	...	(ધ. સ. ૧૮૯૦)
(૧૦) મ્યુનિસિપલ એક્ટ	(ધ. સ. ૧૮૮૮)
(૧૧) હથીયારને લગતા નિયમો.	...	(ધ. સ. ૧૯૦૫)

૧૫. પાલણપુર રાજ્યમાં લેવી કહાડી નાખ્યા પછી ધોરણ સર પોલીસ સ્થાપવામાં આવી છે.

પાલણપુર સંસ્થાનની પોલીસમાં એક પોલીસ કામદાર, ૧૧ ફોજદારો, ૧ પોલીસ. ડીલ માસ્ટર, ૧ બ્યુગલચી, ૪૪૦ ખાદલ પોલીસ, ૧૬૩ સ્વારો, ૧૨ ઉંટ સ્વારો અને ૨૩૩૪ ગામડાંની વીલેજ પોલીસને ૧૦૦ વજેદારો છે. એક

ઓપીયમ ઇન્સપેક્ટર છે. પોલીસનું કુલ ખર્ચ રૂ. ૮૪,૬૮૨ નું છે. પોલીસ કામદારને દર માસે રૂ. ૧૦૦ નો પગાર છે અને તે મધ્યસ્થ પોલીસ ઉપર દેખરેખ રાખે છે. ધાણધાર મહાલમાં ત્રણ ચીફ કોન્સ્ટેબલો અથવા ફોજદારો છે; તેમાં એક પરગણા માટે, એક શહેર માટે અને એક ચી-ત્રાસણીમાં રહે છે. બે ફોજદારો ડીસા અને આગલમાં અને એક એક બાકીના મહાલોમાં રહે છે. આગળ રાજ્ય અને એનન્સિના કેદીઓને રાજ્યની જુની તુરંગમા લેગા રાખવામાં આવતા હતા, પણ સંવત ૧૯૪૯ માં રૂ. ૯૦,૦૦૦ ના ખર્ચથી નવી જેલ બાંધવામાં આવી છે.

૧૬. પાલણપુર રાજ્ય ઇંગ્રેજ સરકાર તરફ વશદારી માટે પ્રસિદ્ધ છે અને જુદે જુદે પ્ર-

રાજ્યની વફાદારી. સંગે નામદાર સરકારને મદદ આપી છે. અશ્વગાન લડાઇ વખતે સરકારને

૨૦૦ ઉટ્ટોની મદદ સને ૧૮૭૯-૮૦ માં આપવામાં આવી હતી. અને ધ. સ. ૧૮૮૫-૮૬ માં ૪૦૦ ટકુઓ કાચુલ ખાતે જતા એલચી માટે આપ્યાં હતાં. આ વશદારીના બદલામાં તેમજ ખીજા ધર્મોદા કામોના બદલામાં નામદાર ઇંગ્રેજ સરકારે ધ. સ. ૧૮૯૩ માં કે. સી. આઇ. ધ. નો અને ધ. સ. ૧૮૯૯ માં જી. સી. આઇ. ધ. ના ખિતાબો આપ્યા છે.

૧૭. હાલના નામદાર દીવાન સાહેબના વખતમાં જે ઉપયોગી મકાનો બંધાવ્યાં તેમાં મુખ્ય નીચે પ્રમાણે છે:—એનન્સી બંગલો મોટા ખર્ચથી બંધાવેલો છે. તાલુ-

બહેર કામો. કદારી સ્કુલ સને ૧૮૮૪ માં રૂ. ૭૦૦૦ ના ખર્ચથી, ખાસ મહેલ ધ.

સ. ૧૮૮૪ માં રૂ. ૬૦,૦૦૦ ના ખર્ચથી દીલખુશાલે બાગ રૂ. ૪૦,૦૦૦ ના ખર્ચથી અને ધ. સ. ૧૮૯૦ માં રૂ. ૯૦,૦૦૦ ના ખર્ચથી જેલ બંધાવામાં આવી છે. અને વિક્ટોરીયા બ્યુબીલી ઇનસ્ટીટ્યુશન, ગુડફ્રેડો હોસ્પિટલ, સ્કોટ કન્યાશાળા, હાઇસ્કુલ બીલ્ડીંગ, લી-નેટ મારશીટ તથા જેક્શન હોલ એ ઉપયોગી મકાનો હાલના નામદાર દીવાન સાહેબના અમલમાં બંધાવવામાં આવ્યા છે.

મુખાઇ ઇલાકાના મુધરેલા વિચારના રાજ્યોમાં તેઓ એક છે. પાલણપુર રાજ્ય એક આ-ગેવાની ધરાવનાર અને તેના રાજકારોબાર દાખલો લેવા લાયક છે.

૧૮. પાલણપુરમાં હાઇસ્કૂલ ઇ. સ. ૧૮૯૦ માં ઉઘાડવામાં આવી છે તેમાં હાલ ૨૩૬ છોકરાઓ ભણે છે. આ રાજ્યમાં જે તાલુકા સ્કૂલો છે તેમાં ૪૦૯ છોકરા ભણે છે. એક કન્યાશાળા છે તેમાં ૧૦૧ છોકરીઓ ભણે છે. એક ઉર્દૂ સ્કૂલ છે તેમાં ૧૪૨ છોકરા ભણે છે અને ૧૭ નિશાળા ગામડાઓમાં છે તેમાં ૯૧૬ છોકરા ભણે છે. વળી જે ગ્રેન્ટ ઇન એડ નિશાળા છે. એ પ્રમાણે આ રાજ્ય દરવરસે રૂ. ૧૫,૦૦૦ પોતાની રૈયતની કેળવણી પાછળ ખર્ચે છે. ઇ. સ. ૧૮૯૦ માં હાઇસ્કૂલ ઉઘડ્યા પછી ૪૨ છોકરાઓ મેટ્રીક્યુલેશન પરિક્ષામાં, ૭ છોકરાઓ સ્કૂલફાઇનલની પરિક્ષામાં, ૪ એલ. એમ. એન્ડ એસ. ની પરિક્ષામાં અને ૩ બી. એ. ની પરિક્ષામાં પાસ થયા છે, વળી ૪ જાણી બી. એ. એલ. એલ. બી. અને એક સોલીસીટર, એક જાણી હાઇકોર્ટ પ્લેડર અને ૫ જાણી હોસ્પિટલ આસીસ્ટન્ટ થયા છે.

૧૯. પહેલ વહેલી ઇસ્પિતાલ ઇ. સ. ૧૮૩૮ માં ઉઘાડવામાં આવી તે વખતે તેમાં કેળવણીના હોસ્પિટલ આસીસ્ટન્ટથી કામ ચાલતું હતું. પછીથી ચોગ્ય થયેલ, ઇસ્પિતાલ પહેલ વહેલો ડાક્ટર ઇ. સ. ૧૮૭૦ માં રાખવામાં આવ્યો. ડાક્ટર સર ભાલયદ્ર ભાટવડેકરે આ ઇસ્પિતાલને સારા પાયા પર મૂકી, ત્યાર પછી સાત વર્ષ સુધી એજન્સી હોસ્પિટલના આસીસ્ટન્ટ સરજનની દેખરેખ નીચે રહી, પણ આખરે ઇ. સ. ૧૮૯૧ માં છુટી પડી. આ ઇસ્પિતાલનો ખર્ચ વાર્ષિક રૂ. ૧૦,૦૦૦ નો છે.

૨૦. લાયબ્રેરીનું ફંડ કર્નલ પાર સાહેબની સુચના ઉપરથી ઇ. સ. ૧૮૭૨ માં ઉભું કરવામાં આવ્યું. તેમાં નામદાર દીવાન સાહેબે રૂ. ૨,૫૦૦ ની રકમ ભરી અને લાયબ્રેરી. રૂ. ૨,૫૦૦ પાર સાહેબે એજન્સીમાંનાં સ્વસ્થાનો અને તાલુકાઓમાંથી ભેગા કર્યા. આ પ્રમાણે રૂ. ૫,૦૦૦ ની મૂડીથી ફંડ ઉભું કરવામાં આવ્યું હતું. આ સંસ્થાનની વૃદ્ધિ માટે એજન્સીના તે વખતના પરસનલ આસીસ્ટન્ટ મી. મણિભાઈ જશભાઈએ ઘણી સારી ઉલટથી ભાગ લીધો હતો. નામદાર દીવાન સાહેબે ખીજ રૂ. ૧,૦૦૦ ની મદદ ઇ. સ. ૧૮૮૫ માં કરી હતી. નામદાર દીવાન સાહેબે પોતાની હમેશની ઉદારતા પ્રમાણે હાલમાં જે સુદર મકાન વિઠોરીયા જ્યુબિલી ઇનસ્ટીટ્યુશન લાયબ્રેરીના નામથી ઓળખાઈ છે, તે રૂ. ૯,૦૦૦ નો ખર્ચ કરી બંધાવી આપ્યું છે તેમાં ૬૭૪ ઇંગ્રેજી પુસ્તકો, ૪૦૬ ગુજરાતી અને ૪૦ ઉર્દૂ પુસ્તકો છે.

૨૧. પ્રાચીનકાળમાં પાલણપુર પ્રહ્લાદ પાટણના નામથી ઓળખાતું હતું, અને તે ચંદ્રાવતીના ધારા વર્ષ પરમારના ભાઈ પ્રહ્લાદ દેવે વસાવ્યું હતું એમ કહેવાય છે. ઇતિહાસ. ઇ. સ. ૧૩૦૩ માં દેવડા ચહુઆણાએ આગુ અને ચંદ્રાવતી જીતી લીધાં તે અરસામાં આ શહેર ઉજ્જડ પડ્યું હશે તેથી પાલનરી રજપુતોએ ફરી વસાવ્યું એ સંભવિત જણાય છે. ચહુઆણાનાં કળામાં પાલણપુર અને તેની આસપાસનો પ્રેશ ચૌદમી સદીના મધ્યકાળ સુધી હતો એમ જણાય છે. પણ મુસલમાનોનું દક્ષિણ તરફ વધવું થવાથી તેઓને હાંકી મૂક્યા હતા. જે મુસલમાન સરદારોએ પાલણપુર અને ડીસા જીત્યાં તેઓ જાલોરીઓ હતા, અને તેઓ અસલ લોહાણી અફગાન ઓલાદના હતા, જેઓ વીહારના સુખાહતા એવો દાવો તેઓ ધરાવે છે. ઇ. સ. ૧૩૭૦ ના અરસામાં મલીક યુમક જે આ કુટુંબનો મુખ્ય પુરૂષ હતો, તેણે પોતાના કુટુંબ અને નોકરો સાથે ખીજ જગાએ વસવા અને તેમ નહિ બને નો

૧ ભાટ અને ચારણના કહેવા મુજબ આ કુટુંબનો વડો મલેકચુસક નહિ પણ મલેકચુરરમખાન હતો.

‘મકે જવા ખીહાર છોડ્યુ. મકે જતા રસ્તામાં સોનગઢ ચહુઆણો જેઓમાં કનડદેવ નામનો પ્રસિદ્ધ રજપુત યોધો હતો તેઓની પ્રખ્યાત રાજધાની સોનગઢ ઝાલોરમાં આવી પહોંચ્યો.

આ શહેર મલીક યુસફે કેટલાકના કહેવા પ્રમાણે વીશજદેવની વિધવા પોપાખાઈ પાસેથી ઇ. સ. ૧૩૭૩ ની સાલમાં લીધુ. મલીક યુસફે ૨૩ વરસ રાજ્ય કરી ઇ. સ. ૧૩૯૫ (હી. ૭૯૮) માં મરણ પામ્યો; બાદ તેની પાછળ તેનો દીકરો મલીકહસન ગાદીએ બેઠો. તેણે પોતાના રાજ્યનો વિગ્તાર વધાર્યો; અને દિલ્લીના શહેનશાહે તેને ઝાલોરના રાજ્યકર્તા તરીકે કબુલ રાખ્યો.

૨૨. તથલક વંશના રાજ્ય દરમીયાન (ઇ. સ. ૧૩૨૫ થી ૧૪૦૩) જે કે ઝાલોરીઓ લગભગ સ્વતંત્ર હતા, તોપણ તેઓ રાજ્યના તાબેદાર ગણાતા અને પાટણના સુબેદારની સત્તા તળે હતા. તૈમુરની ચઢાઈ (ઇ. સ. ૧૩૩૯) પછી દિલ્લીના બાદશાહે પોતાના દૂરના પરગણાઓ ઉપર કબજો રાખી શક્યા નહિ, અને ઝાલોરીઓ થોડો વખત સ્વતંત્ર થયા; પણ ‘તુરતજ (ઇ. સ. ૧૪૧૨) અમદાવાદના બળવાન રાજાઓએ પોતાની સત્તા બેસાડી અને ઝાલોરી કુટુંબ તેમજ આશ્રિત થયું, અને સાત હજાર સ્વારો સાથે નોકરી કરવા લાગ્યુ.

૨૩. ૪૫ વરસ રાજ્ય કર્યા પછી મલેક હસન ઇ. સ. ૧૪૪૦ (હિજરી તા. ૧૯ જુલ-કાદ ૮૪૩)ની સાલમાં ત્રણ દીકરા, મલેક સલાર, મલેક ઉસમાન અને મલેક હેતમખાન એ પ્રમાણે મૂકી ગુજરી ગયો. તેમનો વડો દીકરો મલેક સાલારખાન ગાદીએ આવ્યો, તે ૨૧ વરસ રાજ્ય કરી ઇ. સ. ૧૪૬૧ (હિજરી ૮૬૫)માં મરણ પામ્યો તે પછી તેનો ભાઈ મલેક ઉસમાન ગાદીએ આવ્યો તેને જુબ-દ-તુલ-મુલક (મલેક જબલ) મલેક જબલ પણ કહેતા હતા. તે પોતાના ભલકાને માટે પ્રખ્યાત રાજ હતો અને સખી હતો. તે મહેલવીયા પંથમાં ગયો હતો જે પંથમાં તે વખતથી ઝાલોરીઓ છે.

એવુ કહેવામાં આવે છે કે આ પંથનો સ્થાપનાર હજરત સૈયદ મુહમ્મદ મેહદી ઝાલોરમાં ચાર માસ રહ્યો હતો. અને એ પ્રસંગે મલેક જબલને મહેલવી કયો હતો. ૨૨ વરસ રાજ્ય કર્યા પછી ઇ. સ. ૧૮૪૩ માં મલેક ઉસમાનની પછી તેનો ભત્રીજો અને સાલારખાનનો દીકરો મલેક ખુદન ગાદીએ આવ્યો. મલેક ખુદને ૨૨ વરસ ને ૭ મહિના રાજ્ય કર્યું અને ઇ. સ. ૧૫૦૫ (હિજરી ૯૧૧) માં મરણ પામ્યો. તેની પછી તેનો દીકરો મલેક મુન્નહીદખાન ગાદીએ આવ્યો. મલેક મુન્નહીદખાન એક વખતે શિકારે ગયેલો ત્યાં તેને ઓચિંતો સપડાવી ક્રેદ કરી શિરોધ લઈ ગયા. ત્યાં સારી પેટે ખીદમત કરવામાં આવી, રહેવા માટે મહેલ આપ્યો અને તેની મરણ માફક મોજશાખ પુરી પાડી, તેને પકડ્યો. તેના વેરમાં તેના લશ્કરના સરદારો મીના અને પીયારાએ શિરોધનો મુલક લુટી પાયમાલ કર્યો. અને એક વખત રાત્રે જે મહેલમાં મલેક મુન્નહીદ ક્રેદ હતો તે મહેલમાં જઈ પહોંચ્યા નો ત્યાં એક ખુબસુરત નાયક સાથે મોજમઝા ઉડાવતાં જોયો, પણ આ ખુબસુરત સ્ત્રીને છોડવા મલેક મુન્નહીદે ના પાડી તેથી તે મલેકે નાઉમેદ થઈ પાછા ફર્યા. થોડા વખત પછી શિરોધનો પાટવીકુંવર માંડન એક રાત્રે એક તળાવ આગળ શિકારની રાહ જોતો બેઠો હતો તેને પકડવામાં તેઓ શતેહ પામ્યા, અને તેઓએ કુવરને મુસલમાન બનાવવાની ધમકી આપી. ઝાલોરીઓથી રાવ એવો ખીની ગયો કે તેણે મલેક મુન્નહીદને છોડી મૂક્યો એટલુંજ નહિ પણ તે સાથે તેને વડગામ પરગણુ આપ્યુ. ઝાલોરમાં પાંચ વરસ રાજ કર્યા પછી ઇ. સ. ૧૫૦૯ (હિજરી ૯૧૫) માં મલેક મુન્નહીદ મરણ પામ્યો. બ્યારે મુન્નહીદખાન શિરોધમાં ક્રેદ હતો તે દરમીયાનમાં મલેક હેતમખાન ઝાલોરમાં રાજ્ય ચલાવતો હતો. મુન્નહીદખાનના મરણ પછી મુલતાન

મહમદ બેગડાએ જાલોર અને સાચોરની ગાદી મલુખાનના દીકરા શાહજીવાને આપી. ઇ. સ. ૧૫૧૨ (હી. ૯૧૮) માં શાહજીવા મરણ પામ્યો. તેની પછી યુદ્ધનખાન જાલોરના દીકરા મલેક અલી-સેર ગાદીએ આવ્યો. તેના રાજ્યમાં માળવાના મહોવરના રાઠોડોએ જાલોર સામે હલ્લો કર્યો અને શહેરની નજદીક જઈ પહોંચ્યા. પણ મહા મુસ્કેલીએ તેઓને ત્રણ દિવસની સખત લડાઈ પછી હાંકી કહાડવામાં આવ્યા. તે ઇ. સ. ૧૫૨૫ (હી. ૯૩૧) માં મરણ પામ્યો. તેની જગ્યાએ તેનો દીકરો મલેક સિકદરખાન ગાદી ઉપર આવ્યો તેને પણ પોતાના બાપની માફક પડોશના હિંદુઓ તરફથી ઘણો ત્રાસ વેઠવો પડ્યો. ઇ. સ. ૧૫૪૨ (હી. ૯૪૮) માં જોધપુરના રાવ માલદેવે જાલોરને ઘેરો ઘાલી લીધું અને હુટ્યું, અને ખીજ વરસે (૧૫૪૩) સાચોર લીધું અને હુટ્યું. ઇ. સ. ૧૫૪૮ (હી. ૯૫૫) માં મલેક સિકદર મરણ પામ્યો. અને હેમતખાનનો દીકરો મલેક ગીજનીખાન ગાદીએ બેઠો. તેણે જે વરસના રાજ્યમાં જાલોરની કુળની સત્તા પાછી મેળવી. ત્યાર પછી મલેકખાનજી ગાદીએ આવ્યો, તે ઘણો બહાદુર ને જાતે જોરાવર હતો. ગીજનીખાનના મરણ પછી પાચ વરસે એટલે ઇ. સ. ૧૫૫૫ (હી. ૯૬૨) માં તેરવાડા અને રાધનપુરના બંધોય શતેહખાન જે ગુજરાતના અમીરોમાં ઘણો બળવાન હતો તેણે જાલોર ઉપર હુમલો કર્યો. અને જાલોર આગળ મલેકખાનજી અને ખુરરમખાનજી બંને બંધોય સાથની લડાઈમાં સામીલ થયા પરંતુ બંધોય કરનારાઓની ઘણી બહાદુરી છતાં જાલોર લીધું અને તેમાં ખુરરમખાન મરાયો. પદર વરસ સુધી બંધોયો જાલોરમાં રહ્યા. બાદ ઇ. સ. ૧૫૭૦ (હી. ૯૭૭) માં મલેકખાનજીએ લશ્કર ઉભું કરી શહેર સામે આવ્યો. કિલ્લાનું લશ્કર લડાઈ કરવા તૈયાર હતું અને તેઓ પાસે એક જખરદસ્ત હાથી હતો એમ જણાયું. મલેકખાનજીએ પોતાના માણસોને પોકારી કહ્યું કે આપણી સામે જે દુશ્મનો છે, એક હાથી ને ખીજું લશ્કર. તે બેમાં હું શું લઉં ? તેઓએ કહ્યું કે હાથી સામે જવું જોઈએ. એટલે આગળ ધસી મલેકે પોતાના દુશ્મનને ઘાયલ કર્યો. તે નાસવા લાગ્યો તેથી કિલ્લાનું લશ્કર નાસભાગમાં પડ્યું અને તે દિવસ હાર થઈ.

૨૪ મલેકખાનજી ઇ. સ. ૧૫૭૬ (હી. ૯૮૪) માં મરણ પામ્યો. તેને જે દીકરા ગીજનીખાન અને શીરોજખાન હતા અને એક તારાબાઈ દીકરી હતી. તેના પછી ગીજનીખાન ગાદીએ બેઠો. તેણે મિરાતે એહમદી પ્રમાણે સાત હજાર સ્વારો સાથે રાજ્યની નોકરી કરી અને તેની ઉપજ આશરે રૂ. ૧૦,૦૦,૦૦૦ ની હતી. સુલતાન મુજફ્ફર તરફથી ઉત્તર ગુજરાતમાં તેમની સત્તા બેસાડવાની કોશીશ કરી તે ઉપરથી અકબર બાદશાહના હુકમથી તેને કેદ કર્યો, પણ તે ત્યાંથી થવાથી ઇ. સ. ૧૫૮૯-૯૦ માં તેને જાલોરની ગાદી પાછી આપી. ઇ. સ. ૧૫૯૭ માં એટલે આ વાત બંધ પછી સાત વરસે પાલણપુર રાજ્યના દસ્તાવેજ પ્રમાણે ગીજનીખાને અફગાન લોકોનો હલ્લો પાછો લડાવ્યો. તે ઉપરથી તેમને દીવાનનો ખિતાબ અને લાહોરના હાકેમનો ઓધો મળ્યો.

૨૫. ભાટ અને ચારણોના પુરાણ અને ભરૂસો રાખવા લાયક લેખો કે જેના ઉપર કરનલ ટાડ સાહેબના રાજસ્થાન અને રાસમાળાના કર્તાએ મુખ્ય આધાર લીધો છે તે ઉપરથી માલુમ પડે છે કે, દીવાનનો ખિતાબ રાજ ખીરબલના મરણના કીનામાં અકબરે અટકની લડાઈ કરી હતી તેમાં ગીજનીખાને સારી સેવા બજાવી તેના બદલામાં અકબર બાદશાહે ખિતાબ આપ્યો હતો અને બાદશાહે ચારસદીના અમીરોની ટીપમાં તેનું નામ દાખલ કર્યું હતું. (આખરે અકબરી વોલ્યુમ પહેલું ભાગ ખીજે યુઝરગાને જલવીદ દોલતની હકીકત પાને ૨૬૧. અને ભારત રાજ મહળ પાનુ ૧૮૪.) બોમ્બે ગેઝેટીયરની નીચે નોટ કરવામાં આવી છે કે થરાદ લીધા પછી આ પદ

ધારણ કરવામાં આવ્યું છે, તેને કોઈ પણ ભરસાદાર ટેકો મળે એવી સાહાદત દેખાડવામાં આવી નથી; આ એક મુશ્કેલ બાબત છે કે મેજર વાટસન સાહેબે ખાતરી સાથે અનુમાન કયા અધારે ઉપજાવી કહાડ્યું છે ! ખરી હકીકત એમ છે કે થરાદના ઠાકોર પોતાને દીવાન લખાવે છે પણ તે ખિતાબ સરકારે મંજૂર રાખ્યો નથી; તે ઉપરથી કોઈ પણ જાતના પુરાવાની ગેરહાજરીમાં પાલણપુરના નવાબે થરાદ લીધા પછી એ નામ ધારણ કર્યું છે એમ કહેવાય નહિ. ગુજરાતમાં કાયસ્યો અને બીજી જ્ઞાતીનાં કુટુંબો છે, કે જેઓ દીવાન અટક લખાવે છે, આ ખિતાબ અને અટક માટે બધા દાખલામાં એક સામાન્ય મૂળ હોય નહિ.

૨૬. તેના રાજ્યમાં ગીજનીખાનના ભાઈ મલેક શીરોજખાને પાલણપુર અને ડીસા લીધું અને તે જગ્યાપર પોતાની ગાદી સ્થાપી. ગીજનીખાન ઈ. સ. ૧૬૧૪ (હી. ૧૦૨૩) માં મરણ પામ્યો અને તેનો દીકરો પહાડખાન ગાદીએ આવ્યો જેને પોતાની માને મારી નાખવાથી ઈ. સ. ૧૬૧૬ માં પાદશાહના હુકમથી હાથીના પગ તળે મારી નાખવામાં આવ્યો. પહાડખાનની જગ્યાએ તેના કાકા મલેક શીરોજખાન જેને કમાલખાન પણ કહેતા તે ગાદીએ બેઠો. તે નામીયો સિપાઈ બન્યો હતો. તે ઈ. સ. ૧૬૩૮ માં મરણ પામ્યો અને તેની પછી તેનો દીકરો મુજહીદખાન ગાદીએ બેઠો. તેને કુટુંબની જગીરમાં ઘણો વધારો કર્યો. અને એવું કહેવામાં આવે છે કે તેણે નવાબનો ખિતાબ મેળવ્યો હતો. શાહજહાં મુરાદ બક્ષની સુબાગીરીમાં ઈ. સ. ૧૬૨૪ માં મુજહીદખાનને^૧ પાટણનો હાકિમ નીમવામાં આવ્યો હતો. તે ઈ. સ. ૧૬૬૦ માં મરણ પામ્યો અને તેની ગાદી ઉપર કમાલખાન ઉર્ફે કરણકમાલ ગાદીએ ઈ. સ. ૧૬૭૦ માં આવ્યો. કરણકમાલખાનને પાલણપુર અને જાલોરના હિંદુઓ પાસેથી માથાવેરો લેવા મોકલ્યો.^૨ ૧૬૯૯ માં જાલોર અને સાચોર તેની પાસેથી લઈ અજીતસીંગ રઠોડને^૩ આપવામાં આવ્યું. ત્યાર પછી જાલોર તે પાછું લઈ શક્યો નહિ અને તે વખતથી તેની ગાદી પાલણપુરમાં થઈ. કરણકમાલને દોઢ વરસ સુધી ગાદીએથી પદભ્રષ્ટ કર્યો અને તે દરમિયાન તેના વડા ભાઈ દીવાન ફતેહખાનને તે ગાદી આપવામાં આવી.^૪ ફતેહખાન ઈ. સ. ૧૬૮૮ માં મરણ પામ્યો. તેને એકજ છોકરો પીરખાન હતો જેનો હક તેના કાકા કમાલખાને છીનવી લીધો. તે પછવાડેથી મારવાડના રઠોડોની વધતી જતી સત્તાની સામે થવાને અશક્ત હતો તેથી ઈ. ૧૬૯૮ માં શહેર છોડી જવાની ફરજ પડી. તે પોતાનો કુટુંબ અને આશ્રીતો સાથે પાલણપુર જઈ રહ્યા બધાં પોતાનું કુટુંબ અઘાપી સુધી રહે છે.

પાલણપુરનાં પરગણાં તે વખતે પાલણપુર અને ડીસાના તાલુકા હતા. કમાલખાન ૧૭૦૫ માં મરણ પામ્યો. તે ઉપરથી પીરખાને પોતાના હકો મેળવવાને દીક્ષીના પાદશાહને અરજ કરી જેનો હક તેના કાકા પીરોજખાને છીનવી લીધો હતો. કમાલખાનના છોકરાએ પણ દીક્ષીની દરબારમાં પોતાના વગનો ઉપયોગ કર્યો અને પોતાના નામની સનદ મેળવી. અને પીરખાન સામે થવાને અશક્ત હોવાથી ૧૦-૧૨ ગામો લેવાને કમુલ થયો અને આ જગામાંથી નીકળી ગયો. પછીથી કમાલખાને પોતાની જગીરીનો વહીવટ ઘણી સારી રીતે ચલાવ્યો. ત્યાર પછી ઈ. સ. ૧૭૦૮ માં તેનો દીકરો શીરોજખાન ગાદીએ આવ્યો જેને ગીજનીખાન પણ કહેતા હતા.

૨૭. આશરે આઠ વરસ પછી ઈ. સ. ૧૭૧૬ માં લેધપુરના અજીતસીંગ રઠોડને ગુજરાતનો સુબો નીમવામાં આવ્યો. અને તે જાલોરથી અમદાવાદ જતા શીરોજખાન તેને મળવા ગયા અને નોકરી કરવાની

૧ જુઓ ભારત રાજ્ય ડળનું પાનું ૧૮૫ અને પાલણપુર દરબારના દરવાજા ઉપરનો લેખ

૨ જુઓ મીરાતે અહમદીનું વોલ્યુમ ૧ હુ પાનું ૧૪૨ સુ

૩ જુઓ ટોટ રાજસ્થાનનું વોલ્યુમ ૨ જુ પાને ૬૬

૪ જુઓ મીરાતે અહમદીનું વોલ્યુમ ૧ હુ પાને ૩૬૦.

ખુશી બતાવી, તેના બદલામાં શીરોહી તાબાનું દાંતીવાડા પરગણું તેમને આપ્યું. ઇ. સ. ૧૭૨૦ માં દિલ્લીમાં અંધાધુધી ચાલવાથી ઝાલોરીઓએ સ્વતંત્ર થવાનો વિચાર કર્યો. શીરોજીખાન ઇ.સ. ૧૭૨૨ માં પોતાની પ-છવાડે પાંચ છોકરાઓ મુકી મરણ પામ્યો—કરીમદાદખાન, બાહાદુરખાન, ઉસમાનખાન, ફતેહખાન અને હતમખાન. તેના બે દીકરાઓ ફતેહખાન અને કરીમદાદખાન ગાદી મેળવવા માટે મારામારી કરી લડવા લાગ્યા. આખરે કરીમદાદખાન જીત્યો અને તેના ભાઈને મારી નાખ્યો. પોતાની ગુજરાતની સુબાગીરીના વખતમાં કરીમદાદખાન, બેધપુરના મહારાજ અબેસીંગ રાઠોડે અમદાવાદ ઉપર સ્વારી કરી તેમના તેમની સાથે ગયો અને શિરોઇ પાસેથી ધાનેરા, મલાણા, સુરખકરી, ડાબેલા, રોહો અને સરોતરી જીતી લીધાં. આશરે ઇ.સ. ૧૭૩૫ માં મરણ પામ્યો. અને તેની પછી તેનો દીકરો પહાડખાન ગાદીએ આવ્યો. તેણે ઇ.સ. ૧૭૪૪ સુધી રાજ કર્યું અને દીકરા વગર મરણ પામ્યો. તેના રાજ્ય દરમિયાન ઇ.સ. ૧૭૩૬ માં કંથાજી કદમ અને મહાવરાવ હોદ્દકર ઓચિંતા ઉત્તર ગુજરાતમાં ઉતરી આવ્યા, અને પાલણપુર લુટ્યું ત્યારે રાજ્યકર્તાએ એક લાખ રૂપિયા ખડણી આપવા કમુલ કરી. પહાડખાનના મરણ બાદ તેમના કાકા અને શીરોજીખાનના દીકરા બાહાદુરખાન ઇ.સ. ૧૭૪૪ માં ગાદીએ આવ્યા. તેણે ઇ.સ. ૧૭૮૨ સુધી ગાદી ભોગવી. ઇ.સ. ૧૭૬૩ માં પટેલ વિઠ્ઠલ સતદેવે બહાદુરખાનને દર વરસે રૂ. ૧૦,૦૦૦ આપવાની ફરજ પાડી, અને તે પછી પાંચ વરસે ઇ.સ. ૧૭૬૮ માં પેશ્વાના નાયબ સદાશીવ રામચંદ્રે રૂ. ૩૫,૦૦૦ ની ખડણી આપવાની ફરજ પાડી. બહાદુરખાને દીમાના ચહુ-આણુ જેતમલજીને થરાદની બહાર કાઢી મૂક્યો, અને તે જગીર, નવાબ કમાલુદ્દીનખાન બાપી જેને જીવાનમદખાન બીજે કહેતા તેણે પાછી મેળવી. બહાદુરખાન પછી તેનો દીકરો સલીમખાન ૧૭૮૨ માં ગાદીએ આવ્યો. સલીમખાને ઇ.સ. ૧૭૮૫ સુધી રાજ્ય કર્યું. તેના મરણ પછી તેનો દીકરો શેરખાન ગાદીએ આવ્યો. તેણે પોતાના ભાઈઓ ગાદીનો દાવો કરશે એવી બીકથી ભાઈઓને મારી નાખ્યા. ઇ.સ. ૧૭૯૨ માં શેરખાન વારસ વગર મરણ પામ્યો. તેના પછી તેની બેન સોના યુયુ જે બાપી કુટુંબમાં પરણ્યાં હતા તેણે પોતાના દીકરા મુબારીજખાનને ગાદીએ બેસાડ્યો. આ ઉપરથી તેણીની આ વર્તણૂકથી અમીરો નારાજ થયા અને બળવો કરી મુબારીજખાનને ગાદીપરથી ઉઠાડી સમશેરખાનને ગાદીએ બેસાડ્યા. પીરખાનના દીકરાના દીકરા શીરોજીખાન જે ૧૭૦૫ માં ગાદી મેળવવાના ઝગડામાંથી નીકળી ગયો હતો તેણે પોતાનો દાવો કર્યો અને પોતાના અમીરોની મદદથી ઇ.સ. ૧૭૯૫ માં ગાદી મેળવી. ઇ.સ. ૧૮૦૯ માં આ રાજ્ય ઇંગ્લેન્ડ સરકારના સબધમાં આવ્યું તે વખતે રાજ્ય કર્તાએ ગાયકવાડ સરકારને દરસાલ રૂ. ૫૦,૦૦૧ બાબાશાહી ખડણી તરીકે આપવાનો દસ્તાવેજ કરી આપ્યો. કેટલાક વરસ સુધી સિન્ધી જમાદારોની એક પાર્ટીના હાથમાં રાજ્યની મુખ્ય સત્તા રહી. તેમણે આપણી સત્તા ઓછી કરવા ધારે છે એવા શક ઉપરથી ઇ.સ. ૧૮૧૨ માં શીરોજીખાનને શિકાર કરવા ગયેલ ત્યાં મારી નાખ્યો, અને તેમનો એકનો એક દીકરો ફતેહખાન જેની ઉંમર ફક્ત ૧૩ વર્ષની હતી તેને ગાદી આપવાની ખુશી બતાવી. ફતેહખાનની મા જે ધણી મજબુત મનની બાઈ હતી તે સારી પેઠે જાણતાં હતાં કે તેમનો દીકરો ફતેહખાન જમાદારોના હાથમાં ફક્ત એક હથિયારરૂપ થઈ પડશે; તે ઉપરથી આ માગણી તેમણે કમુલ કરી નહિ અને ફતેહખાનના આપના જીનને માટે ઇંગ્લેન્ડ સરકાર અને ગાયકવાડ સરકારનો આશરો અને મદદ માગવાની ચરજ કરી. તે ઉપરથી જમાદારોએ તેને પકડી કેદ કર્યો, અને તેના કાકા સમશેરખાન જેઓ ડીસા ને ધાનેરાના મુખી હતા તેમને ગાદી આપી. એટલામાં ઇંગ્લેન્ડ અને ગાયકવાડ સરકારને ખરા હકદાર અને વારસના લાભ અર્થે દરમિયાનગીરી કરવાની જરૂર જણાયાથી કેપ્ટન કર્નાક જે વડોદરાનો રેસીડેન્ટ હતા તે ઇંગ્લેન્ડ અને ગાયકવાડની ફ્રેન્ડ જ-

નરલ હોલમસની સરદારી નીચે લઈ ફતેહખાનને પાછા ગાદીએ બેસાડવાને માટે પાલણપુર આવ્યા. રસ્તે જતાં એવી ખબર મળી કે પાલણપુર તરફ ફેંજ આવે એટલે જમાદારો ફતેહખાનને નસાડી લઈ જવા ધરાદો રાખે છે કે તેઓ ગેરકાયદે પોતાના લાભને માટે જે જે કૃત્યો કરે તેની ફતેહખાનની હાજરીના સખએ મંજૂરી ગણાય. જનરલ હોલમસ ફતેહખાનને લઈ જતા અટકાવવાની ઉમેદથી એકદમ કુચ કરતો પાલણપુર આવી પહોંચ્યો અને ફતેહખાનને એકદમ સોંપી નહીં દો તો શેહેર ઉપર હલ્લો કરવાની ધમકી આપી. આ ધમકીથી ફતેહખાનને તરત સોંપી દીધો. ચારપછી થોડીવારે સમશેરખાન તાબે થયો અને શેહેર પણ સોંપી દીધું અને જમાદારો પહાડો તરફ નાશી ગયા.

૨૮. સમશેરખાનના હક સબંધી ઘણી તકરાર ચાલ્યા પછી એમ ઠરાવ થયો કે એક બીજાના હકો સુકરર કરવા ઇ. સ. ૧૮૧૩ ની તા. ૨૨ મી ડીસેમ્બરે પાલણપુરના રાજ્ય કર્તા તરીકે ફતેહખાનને સ્થાપન કર્યા. અને સમશેરખાનને દીકરો નહોતો તેથી તેમણે ફતેહખાનને દત્તક લીધા, અને સમશેરખાનને દીકરો થાય તો તેના ભરણપોષણને માટે બંદોબસ્ત કરી ફતેહખાનને ડીસા અને ધાનેરા સુદ્ધાંત તેમના આખા રાજ્યના વારસ ઠરાવ્યા. વળી એવી ગોઠવણ કરવામાં આવી કે સમશેરખાન રાજ્યનો વહીવટ કરે અને ફતેહખાનજીને પોતાની દીકરી પરણાવે. એ પછી ઇ. સ. ૧૮૧૬ સુધી કાકા અને ભત્રીજા વચ્ચે હમેશાં તકરારો ચાલી. સને ૧૮૧૬ ની આખરે ફતેહખાને પોતાના કાકાની ચાલના માટે વડોદરાના રેસીડેન્ટ સાહેબને ફરિયાદ કરી કે બીજાઓને રાજ્યની ઉપજ આપી દે છે અને બીજી ગેરવ્યવસ્થા કરે છે. આ ફરિયાદોની તપાસ કરવા માટે લેફ્ટેનન્ટ રોબર્ટસન સાહેબને પાલણપુર મોકલ્યા. પાલણપુરથી આશરે ૧૮ માઇલ દૂર સિદ્ધપુર મુકામે બંને પક્ષકારોને બોલાવ્યા અને લાંબા વખત સુધી તજવીજ કરતાં માલુમ પડ્યું કે સમશેરખાને ઘણી બાબતોમાં કરારોનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે, અને તેના વહીવટમાં રાજ્યનું કરજ વધી ગયું છે. ઇ. સ. ૧૮૧૩ પછી ગાયકવાડ સરકારની ખડણી દરસાલ રૂ. ૫૦,૦૦૦ બાબાશાહી આપવામાં આવી નથી, અને ફતેહખાનની મંજૂરી વગર આશરે ૧૦૦ ગામ પોતાના દૂરના સગાઓને આપી દીધાં છે જેથી રાજ્યને દર વરસે ૫૦,૦૦૦ રૂપિયાનું એટલે કે રાજ્યની વાર્ષિક ઉપજના પાંચમા ભાગ ઉપરાંત નુકશાન થાય છે. એજન્ટને વળી એમ ખબર પડી કે જો રાજ્ય વહીવટ પોતાની પાસેથી લઈ લેવામાં આવે તો સમશેરખાને જીવાન રાજ ફતેહખાનનો જીવ લેવાની ધમકી આપી છે. લેફ્ટેનન્ટ રોબર્ટસને રેસિડેન્ટ તરફથી હુકમ મળ્યા અનુસાર સમશેરખાન ઉપર ઇંગ્લેન્ડ સરકારના નામથી એક કાગળ લખ્યો. તેમાં જણાવ્યું કે, તમારી સાથે જે કરાર કરવામાં આવ્યા છે તે મુજબ વહીવટ કરવામાં તમે નિષ્ણ જાણ છો તે માટે ફતેહખાનજીના લાભ અને હકો જળવી રાખવા, તમારી પાસેથી બધી સત્તા છીનવી લેવાની ઘણી જરૂર જણાય છે. વળી તેમને એમ કહેવામાં આવ્યું કે આ પ્રમાણે કરવામાં તમે સામા થશો તો તમારા ઉપર રહેમીયત કરવાનો હક ખોશો અને ડીસા ઉપર તમારી સત્તા રાખવાની તક ખોશો. આવો કાગળ મળવાથી સમશેરખાને છેલ્લા ઉપાય તરીકે ફતેહખાનજી સાથે પત્ર વ્યવહાર ચલાવ્યો તે એમ સમજવવાને કે આપણા ખરચથી ઇંગ્લેન્ડ સરકાર પોતાનો લાભ શોધે છે અને તમે માત્ર તેમના પેન્સનર થશો. વળી આટલા વખત કળ્યા થવાથી પોતાની દીકરીને તેમની સાથે પરણાવી નહોતી તે પરણાવવાની એકદમ કમુલત આપી. તેથી ફતેહખાન ઉપર બેઠતી અસર થઈ. ફતેહખાનજી, સમશેરખાન સાથે શુપચુપ એજન્ટની છાવણી છોડી પાલણપુર આવતા રહ્યા. આ ઉપરથી લેફ્ટેનન્ટ રોબર્ટસન વડોદરે પાછા ફર્યા અને કર્નલ એલરીન્ડટન સાહેબની સરદારી તળે પાલણપુર રાજ્યનો બંદોબસ્ત કરવા ફેંજ મોકલવામાં આવી. કેપ્ટન માઇલ્સને ભાજગડ કરવા સાથે મોકલવામાં આવ્યા. ઇ. સ. ૧૮૧૭ ની તા. ૧૦ મી અક્ટોબરે પાલણપુર ફેંજ આવી પહોંચતા સમશેરખાને પાલણપુરની ફેંજથી ઇંગ્લેન્ડ સર-

કારની ફોજ ઉપર હુમલો કર્યો, ત્યાં સહજ ઝપાઝપી થઈ; પછી કોટની અદર પાછા જતા રહ્યા. પછો શહેર ઉપર હલ્લો કરી લઈ લીધું. સમશેરખાન અને તેના આશ્રિતો ફતેહખાનજીને લઈ ઢુંગરોમાં નાશી ગયા.

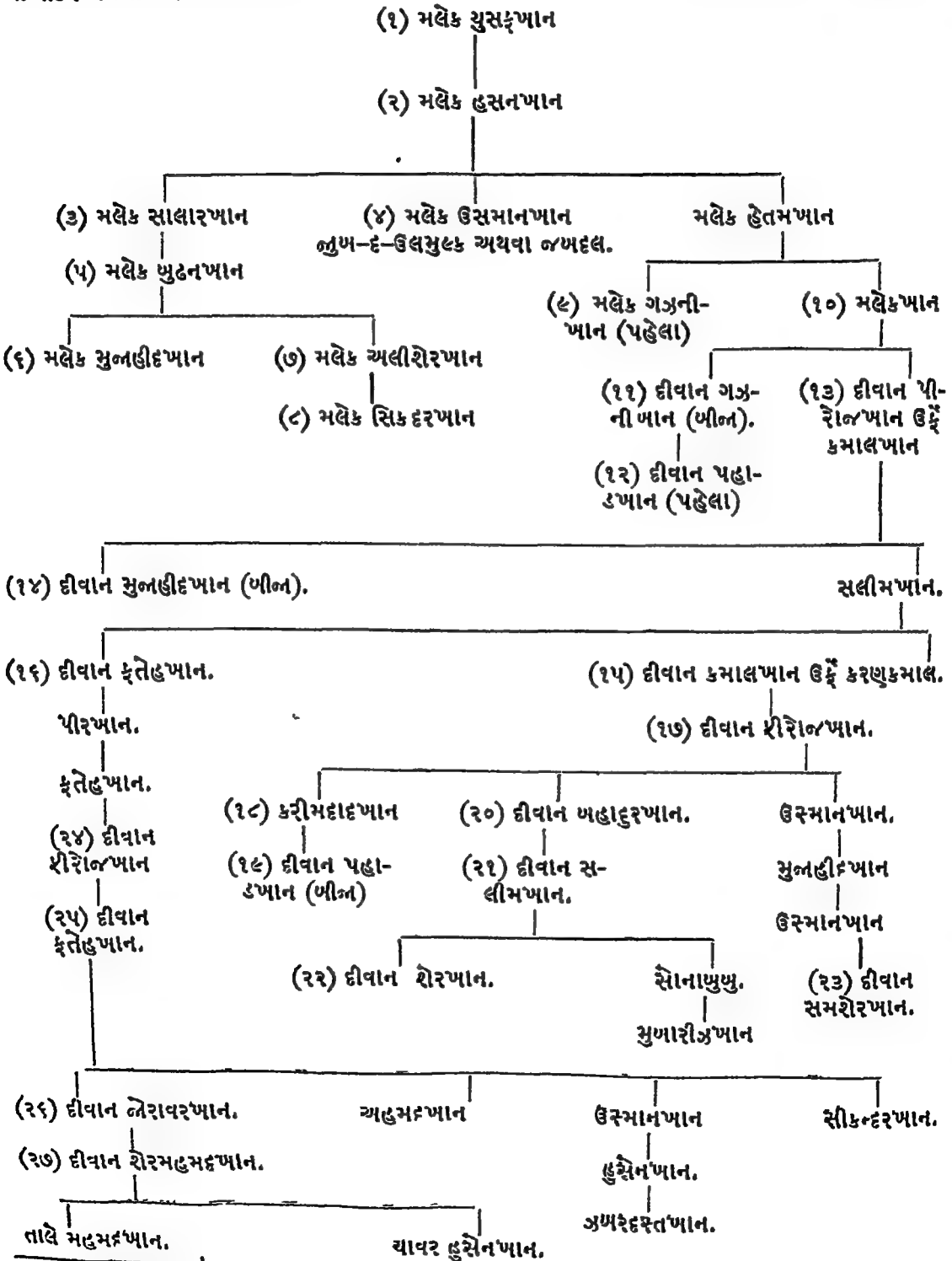
પીછો લેવાથી લીમજના પરરાજ્યમાં સમશેરખાંએ આશરો લીધો પણ ફતેહખાનજી તરતજ શરણુ થયા. તેમની યુવાવસ્થા અને ખીનઅનુભવ ઉપર વિચાર કરી તેમના ઉપર મહેરબાની કરી. રાજ્ય ચલાવવાને અશક્ત હોવાથી થોડા દિવસ પછી ફતેહખાનજીએ ગાયકવાડ સરકારની મારફતે ઇંગ્લેન્ડ સરકારને પોતાના રાજ્યનો વહીવટ ચલાવવા ઇંગ્લેન્ડ અમલદારની માગણી કરી. અને ગાયકવાડ સરકાર મહેસુલી કામમાં મદદ કરવા સાડ અને ગાયકવાડની ખડણી વખતસર ભરાય એવી ગોઠવણુ કરવા સાડ એક દેશી આબરૂદાર વકીલ નીમે એવી માગણી કરી. બંને માગણીઓ કમુલ કરવામાં આવી. કેપ્ટન માઇલ્સ સાહેબ પોલીટીકલ એજન્ટ તરીકે નીમાયા. જે ગામો સમશેરખાનજીએ ખીનજીએ આપી દીધાં હતા તે પાછા લઈ લેવામાં આવ્યા. રાજ્યકર્તા પાસેથી કરાર કરી લેવામાં આવ્યા કે અહીંસે સ્વાર રાખવા, ઇંગ્લેન્ડ સરકારના ભંડેસાનો ગાયકવાડ સરકાર તરફથી વકીલ રાખવો અને તેની સલાહ પ્રમાણે ચાલવું, ખડણી બરોબર વખતસર આપવી અને ઇંગ્લેન્ડને ગાયકવાડ સરકાર સામેના ગુનેહગારોને આશરો આપવો નહિ. રાજ્યના પોતદારને બાંહેધરી આપવામાં આવી અને રાજ્યકર્તાની ચોક્કસ નીમણોક કરી આપવામાં આવી અને બાકીની ઉપજમાંથી પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટની મંજૂરી વગર ખરચ કરવું નહિ. ખીજે વરસે ઇ. સ. ૧૮૧૯ માં સમશેરખાન શરણુ થયા. તેમને વાર્ષિક પચીસ હજારની ઉપજનાં નવ ગામો તેમની હયાતી સુધીને માટે આપવામાં આવ્યા. ઇ. સ. ૧૮૩૪ માં સમશેરખાનજી ગુજરી ગયા ત્યારે તેમની વિધવાજીને દરસાલ રૂપિયા છ હજારની નીમણોક બાંધી આપવામાં આવી. ઇ. સ. ૧૮૨૨ માં ફતેહખાનજી પોતાના રાજ્યમાંથી ગેરકાયદે અપ્રીણુ જતુ અટકાવવાને કમુલ થયા. ઇ. સ. ૧૮૪૮ માં ગાયકવાડ સરકારના વકીલની જગા કાઢી નાખવામાં આવી. અને ફતેહખાનજી પોતાના ચાર દીકરા-સમશેરખાનજીની દીકરીના પેટના જોરાવરખાનજી અને અહમદખાનજી, અને ખીજાં બેગમના ઉસમાખાનજી અને સિકદરખાનજી મુકી મળું પામ્યા. ત્યાર પછી જોરાવરખાનજી ગાદીપર આવ્યા. તેમણે ઇ. સ. ૧૮૫૭ ના બળવામાં ઇંગ્લેન્ડ સરકારને ઘણી મદદ કરી હતી. તા. ૨૮ મી અગસ્ટ સને ૧૮૭૩ માં તેઓ મરણુ પામ્યા. તેમના મરણુ પછી હાલના દીવાન સાહેબ શેરમહમદખાનજી ગાદીએ બેઠા. ઇ. સ. ૧૮૯૨ માં નંબર ૧૦૯ એ. અપ્રીણુનો કરાર કર્યો તેથી રાજ્યના મહેસુલને નુકસાન થાય તેના બદલામાં દરવરસે રૂપિયા એકત્રીસ હજાર પાચસે ઉચક આપવાના ઇંગ્લેન્ડ સરકારે નક્કી કર્યા પણ દરવરસે બારહજાર પાચસેથી કમી નહિ એવા ખરચથી પ્રીવેન્ટીવ ખાતું દીવાન સાહેબને રાખવું પડે છે. ઇ. સ. ૧૮૯૨ માં વેઠ કાઢી નાખવામાં આવી છે.

૩૦. ઇ. સ. ૧૮૯૬ માં ઇંગ્લેન્ડ સિક્કા દાખલ કરવામાં આવ્યા છે, અને પહેલાંનું સિક્કા ચલણુ બંધ કરવામાં આવ્યું છે. ઇ. સ. ૧૮૯૮ માં નામદાર દીવાન સાહેબને જી. સી. આઇ. ઇ. નો ખિતાબ આપવામાં આવ્યો છે. ઇ. સ. ૧૯૦૪ માં નંબર ૧૦૯ ખી. નો કરાર કરવામાં આવ્યો છે તેની રૂઢએ ભાગ-ગાળના પાકનો અટકાવ કરવામાં આવ્યો છે.

ઇ. સ. ૧૯૦૪ માં હથિયાર અને દારૂગોળાની દેખરેખ વિષેના નિયમો અમલમાં મૂક્યા છે.

નામદાર દીવાન સાહેબના કેટલાંક સખાવતી કામોમાં સર્વેથી અગત્યનું કામ “ શેરમહમદ મોહતાજખાન ” નું છે. આ મકાનનો પાયો નાખવાનું કામ મહેરખાન કર્નલ જી ઇ. હાઇડકેટસ સાહેબે શહેનશાહ એડવર્ડ સાતમના જન્મ દીવસે યાને તા. ૨૬ જુન સને ૧૯૦૭ ને દીને કરી હતી. આ મોહતાજખાનનો મુખ્ય હેતુ જે માળાપ વગરના અને અશક્ત અને અપગ હોય તેઓને પાળવાનો છે. એમાં લગભગ ૧૫૦ માણસોનો સમાસ કરવામાં આવશે.

નામદાર દીવાન સાહેબને એ કુવર છે, જેમના નામ સાહેબજીદ તાલેમહમદખાનજી સાહેબ અને સાહેબજીદ યાવરહુસેનખાનજી સાહેબ છે. ફુપાટવી કુમારની ઉમ્મર ૨૪ વર્ષની અને નાના કુમારની ઉમ્મર ૨૦ વર્ષની છે. બંનેએ પોતાના પિતાજીની દેખરેખ નીચે ઘણી ઉત્તમ કેળવણી સંપાદન કરી છે.

RADHANPUR.

Area.....	1150 Sq. miles.
Population.....	61,548.
Jama.....	Nil.
Average revenue.....	6,01,828.

1 Radhanpur, now held by the celebrated Babi family, who, ever since the reign of Humayun, have been prominent in Gujarat history, is said to have belonged to the Waghellas and to have been called Lunawada after Waghela Lunaji of the Sardhara branch of that tribe. Subsequently it was held as a fief under the Mahomedan kings of Gujarat by Fateh Khan Baloch, and is said to have been named Radhanpur after Radhankhan of that family.

TOPOGRAPHICAL FEATURES.

2. It is bounded on the North by Bhabhar and Terwada, on the East by Terwada, Kankrej and Pattan District of His Highness the Gaekwar, on the South by Vanod, Dasada and Jhinjhuwada and on the West by the Runn and Warahi Square in shape and about 35 miles across it has an area of 1150 Square miles, a population of 61,548 souls according to the census of 1901. The country is an open plain without hills and with few trees

3. There are three rivers passing through Radhanpur viz., Bannas Saraswati and Rupen In order to bring water in the tank of Radhanpur a canal of nearly 9 miles was constructed The river Saraswati which rises from the hills of Arasur passed through Sidhpur, Pattan and falls into the Runn of Cutch after passing through Jorawarpura and Kaddha. The third river Rupen takes its source from Koteshwar near Mt. Abu and passes through Fatehpur and Tuvad and enters into Vanod, Dasada and Jhinjhuwada in Kathiawar. There are a number of very fine tanks built up which contain water throughout the year. The tank at Vaghel is probably the finest in Gujarat; it is of great extent, built up with steps all round it. It was constructed by the Waghela Rajputs, and is in good preservation.

The inhabitants of the Radhanpur districts depend on the tanks for their drinking water, which is generally procurable, even after the tanks are dried up, by digging in the beds of the tanks. Towards the surface the water is good and sweet, but is always brackish the deeper the soil is penetrated. Water is found from 10 to 30 feet deep but wells are usually dug in the bed of tanks or streams.

4 Lying close to the Runn, during April, May, June and July the heat is very great. If it rains August and September are pleasant, although October and November are hot, December, January, February and March are delightful. Rain generally falls during July, August and September, but the supply is small, lighter even than in Palanpur.

5. Stone is nowhere to be found except in "Vachhadu Bet" belonging to Radhanpur and situated in the Runn. It is a very soft stone and not fit for building purposes. There were salt pans belonging to the State at Anwarpur but they are now stopped and Government pay a compensation of Rs 11,048 and 350½ maunds (Indian) of Salt to the State. Salt-petre is produced in some parts of Radhanpur, Sami, Munjpur, Kunvar, Nayka. There is a big factory of Salt-petre at Sami.

6. The principal towns are Radhanpur, Sami and Munjpur. Radhanpur which is the seat of the Nawab, contains about 5000 houses, with a population amounting to 11,879 souls. The town is surrounded with a wall, with loop-holes, partly built of stone and partly of brick, from 20 to 25 feet high having towers at the angles, with 8 gateways flanked with bastions, and having the usual outworks in front of them, one side rests on the tank.

Sami contains about 1200 houses with a population amounting to 3001 souls. Like Radhanpur it is surrounded with a good wall, with towers etc, about 20 or 25 feet high, with out-works before the gate ways which are flanked by towers. One side of the town is protected by a very large deep tank. A palace now in poor repair, is built over-hanging the tank.

Munjpur is without any defences. It possesses a fine tank, and the inhabitants used to carry on a thriving trade with Dholera Bunder but now with Viramgam and Mandal.

7. The area of the State is 1150 Square miles of which 3,53,534 acres of land is culturable. But only 2,34,002 acres Land Administration. are cultivated. These figures vary from time to time as sometimes land near the Runn becomes saltish. Upto St. 1942 it was customary to recover Vaje by the system called *Ubha Molni Dhal* or estimate made at the time when the crops are standing, but in the year 1887 this custom was changed and the Raj Hak has been since then recovered after the crops are removed to the Khalawad (grainyard) and their actual produce is ascertained by weighment. This system is called Makhal. The Vighoti system was also then introduced. Thus in some villages Vighoti system is observed and in some Bhagbatai (share-system) Except the Kolis of the Balodhan villages who pay *Ankado* (lump sum in cash) *Chokha Bhag* is taken from those who pay Vaje in kind. The survey Department was opened in 1886 and upto now 147 villages are surveyed.

The present land revenue assessments are based on the average of 10 years' produce in kind. A revision survey and classification were commenced and finished in the time of Colonel Lyde, the first administrator. The land revenue collection amounts to nearly Rs. 3,00,000 in a good year and Rs. 2,00,000 in an ordinary year. Most of the villages in the State pay the assessment in cash, but in some villages of Radhanpur Mahal where the cultivators are in poor circumstances and in most of the alienated villages, belonging to the late Suba Safdar Khan and Inamdar Sidhi Mahomed Sarur recently lapsed to the State, the assessment is taken in kind. The School Falo (cess) is recovered at the rate of 1 anna on each rupee of the Vero, Chori dapu, or Sadi Vero (Marriage tax), and Nazarana (tax at the time of installation)

The most common grain produced during the year are wheat, Chana (gram), Chola, Bajri, Juwar, Gamthi Juwar, Mag, Muth, Jav, Chino, Banti, Kuri, and Chhasatio. Two kinds of grass viz, Kadab and Zinuo are also produced. Stalks of Juwar and Bajri and grass are used as fodder for cattle

The annual revenue of the Sami Mahal i e the average of 10 years is Rs 2,12,640 and the revenue derived from the customs duty is Rs. 40,880 The total comes to Rs 2,53,520 The annual revenue

of the Radhanpur Mahal is Rs. 1,18,533 and the customs duties come to Rs. 22,962. The total comes to Rs. 1,41,495.

There are three different soils, the sandy, black, and saline, from which all the common grains and wheat are produced. Cotton in large quantity is also produced. Hard or "*Katha*" wheat is produced without being watered. "*Vaja*", "*Wadia*" or soft wheat is produced by irrigation. Irrigated wheat is produced only in the villages of the Radhanpur Mahal. Water is found from 10 to 30 feet deep, but is only sweet when found near the surface.

There were originally 4 Mahals Sami, Munjpur, Radhanpur and Balodhan. To curtail expenditure in 1902 the Munjpur and Balodhan Mahals were abolished and they were respectively attached to the Mahals of Sami and Radhanpur. One Mahalkari and Tajvijdar managed the Sami Mahal which has 30 Tehsils. Radhanpur Mahal has 21 Tehsils containing 82 villages. The Mahalkaries look after the revenue work and the customs inspectors after the customs work. All the Tehsildars (Talatis) are under the direct supervision of the Mahalkari. The Revenue Assistant is the head of the whole department. He has 1st Class Magisterial powers.

Over and above the Vaje, some Lagats or rights are levied which are §Sukhdi Bharamani, Dotho, Kharajat. Besides these Santi Vero at the rate of Rs 4 to Rs 7 is levied on each Santidi. There are ginning factories at Sami, Munjpur and Lolada.

8. The following list shews the number of villages paying Jama to Radhanpur.

Jama.

§ These terms are explained under the head "Glossary of Revenue Terms."

Serial No.	Villages paying Jama			Amount.	Remarks
	Name of village.	Taluka.	Agency.		
1	2	3	4	5	6
1	Masali	Chadehat	Palanpur	13-0-0	Siccai rupees
2	Soneth	Do.	Do.	30-0-0	Do
3	Boru	Do	Do	7-8-0	Do
4	Varsoda	Do.	Do	6-4-0	Do
5	Kilana	Do	Do	21-0-0	Do
6	Zazam	Do.	Do	12-8-0	Do
7	Lembunee	Do	Do.	18-8-0	Do
8	Sayedpur	Wairahi	Do	51-0-0	Do.
9	Gadsai	Santalpur	Do	20-0-0	Do
10	Gosana	Vanod	Kathiawar	100-0-0	British rupees
11	Chhatiol	Do.	Do	154-0-0	Do
12	Eriawada	Do	Do	151-0-0	Do.
13	Susia	Do	Do	50-0-0	Do
14	Dhakdi	Dasada	Do	300-0-0	In Siccai or Rs. 277-14-0 British
15	Jadiana	Jhunjhuwada	Do	617-0-0	In Siccai or Rs 568-10-8 British
16	Padiwada	Do	Do	82-0-0	In Siccai or Rs 75-9-2 British
17	Surel	Do	Do	10-0-0	In Siccai or Rs 9-3-6 British
18	Rozwa	Do	Do	150-0-0	It is fixed at Rs. 150 in 1898

9. The Radhanpur Body Guard consists of one Risaldar and 2 Duffedars armed with swords and 24 Sowars Military Force. armed with lances They are drilled regularly by one of the Duffedars formerly in a Native Cavalry Regiment and serve as escort to the members of the Chief's family and any officer visiting Radhanpur. The cost of maintenance of the body guard comes to rupees ten to fourteen thousand The Radhanpur Paltan including band consists of 100 men. They are drilled regularly by a pensioned non-commissioned officer of the Indian Army. They are armed with Muzzle loading Enfield Muskets They are chiefly employed on guard duty at the Jail, Treasuries and Magazine and on ceremonial occasions The cost of the Paltan comes up to Rs 12,000 Both the Body Guard and the Paltan are quartered at Radhanpur and are mostly recruited locally

10. The Police Force was organised in 1896 by the late Colonel Lyde mostly recruited locally, and consists of 147 unmounted men of all ranks below Head Constables of whom 23 are armed with muzzle loading Muskets and Bayonets and 124 with Batons; and 54 mounted including 17 regular and 37 irregular, armed with swords and 14 Camel sowars unarmed. The total number of the Police Force is 225 and the cost is about Rs. 48,000. The ratio of Police to population and area is one to every 114 inhabitants, and 2 11 square miles respectively.

The number of Village Police is 435 of whom 299 are paid in cash and the rest hold land on service tenure. Besides the ordinary duties of guardians of the village and the threshing floors, they have a number of miscellaneous duties to perform, such as carrying treasure and post to the Mahal Head Quarters

11. There are 8 Courts in the State as follows —
Justice.

- (1) Huzur Court.
- (2) Court of the Sar Nyáyadhish.
- (3) Court of the Nyaydhish at Radhanpur.
- (4) Court of the Nyaydhish at Sami-Munjpur.
- (5) Court of the Thandar at Balodhan.
- (6) Court of the Revenue Assistant.
- (7) Court of the Mahalkari of Sami-Munjpur.
- (8) Court of the Mahalkari of Radhanpur-Balodhan.

The Court of the Thandar at Balodhan exercises the powers of a Third Class Magistrate in criminal matters within the limits of the Balodhan Taluka.

The Court of the Nyaydhish of Sami-Munjpur exercises within the limits of the Sami and Munjpur Talukas the following powers.—

- (1) In Criminal matters, all the powers of a second Class Magistrate as defined in schedule III (II) and Schedule IV of Criminal Procedure Code.
- (2) In civil matters original cases to the value of Rs. 1000 and powers of a small Causes Court in suits value of which does not exceed Rs. 20

The Nyaydhish at Radhanpur exercises all the powers mentioned in the last preceding paragraph within the limits of the Town of Radhanpur and Balodhan Talukas.

The court of the Sar Nyaydhish exercises the following powers within the State of Radhanpur :—

1. In Criminal matters the powers of a District Magistrate as well as of a Session Judge.
2. In Civil matters —
 - (a) All original cases exceeding Rs 1000 in value.
 - (b) Appeals against the decisions of the Subordinate courts of the Nyaydhish at Radhanpur and Sami-Munjpur.

The Huzur Court exercises in civil matters all the powers of a District Court as well as those of High Court and in Criminal matters the powers of a High Court within the State of Radhanpur.

The Court of the Sami Munjpur and Radhanpur Balodhan Mahalkaries exercise the power of a Third Class Magistrate, in Revenue matters within the limits of their respective Mahals and the court of the Revenue Assistant exercises the powers of a First Class Magistrate in revenue matters in the whole State with powers to hear appeals against the orders of the court of the Mahalkaries. On application by the ryots during the administration the principal British Acts and Laws have been introduced into the State

12. There are 3 Bhayats at present who possess Bhayati villages under them. One is Suba Nade Ali Khanji who has 7 villages under him namely Kuvarad, Delana, Dholkada, Memana, Murtujanagar, Nanapura, and Karsangad. Suba Mardan Ali Khanji and Jorawar Khanji possess 7 villages of Tuvad, Kathi, Vaval, Kamalpur, Sinad, Kathiwada and Nani Chandur.

13. His Highness Nawab Saheb Bismillah Khanji Saheb died on the 19th December 1895. Captain Beale took charge of the State on the 22nd December and remained in charge until final orders were passed as to the administration. At the time he took over charge the balance in the State Treasury was Rs. 68,794-0-0.

British Admini-
stration.

Early in 1896 orders were passed for a British Administration and on the 17th April 1896 Lieut Colonel Lyde took over the reins of management

From the 17th April 1896 until 19th March 1898 Lieut. Colonel Lyde was in charge. He was succeeded by Major Wodehouse who remained in charge till Colonel Lyde's return on 29th November 1898. Colonel Lyde proceeded on leave on 5th July 1899 and was succeeded by Captain Carnegy who remained in charge until 8th October 1899, when Colonel Lyde was recalled owing to famine. From that date until his death on 11th July 1900 from Cholera, Colonel Lyde was in charge. He was succeeded after an interval of two days by Lieut Colonel O'Donnell, who remained in charge till 11th May 1901 when he was succeeded by Major Wodehouse who in turn was again succeeded by Colonel O'Donnell in 1901. Major Wodehouse again assumed charge on 13th December 1901 from Colonel O'Donnell. He in turn was succeeded by Captain Jacob on 11th November 1902 and again resumed charge on 3rd February 1903 until 30th April 1903. On the 1st May 1903 Captain Coghill assumed charge of the Administration and remained in charge without a break from then till 5th May 1906, a period of 3 years and 4 days. This is the longest uninterrupted period of the Administration. Captain Harold took charge on 6th May 1906 and remained in charge until 1st March 1907 on which date Captain Wood relieved him. The total length of the Administration is practically 11 years. It started on the 17th April 1896 and ceased on the 13th April 1907.

Colonel Lyde died in Radhanpur on duty at his post fighting with the Cholera and famine of 1899-1900. His name is one which will not soon be forgotten and which is still deeply venerated by many who remember what he did and how he died, working for the good of the State and its ryots

Famine was the order of the day from 1899 till 1903 and necessitated loans from Government amounting to Rs. 6,90,000 to cover expenses. From 1903 until February 1907 the administrators had the task before them of paying off that Government loan which hampered all efforts to do any thing in the way of expensive improvements. In February 1907 the last of the loan was paid off and the State was

handed over^s to His Highness not only clear of debt but with a working balance of Rs 1,94,645-12-6 (including balance in the Bank of Bombay) in the Treasury.

14. The Chief events of public interest during the administration were

Chief Events.

- (1) In 1897 the State entered into an engagement prohibiting the cultivation of poppy and regulating the sale of opium.
- (2) The conversion of the Jorawarshai currency into British currency in November 1900.
- (3) The famine of 1899-1900 and subsequent years.
- (4) The Chhota Bima Saheb's marriage with the Sahebzada of Junagadh
- (5) In 1904, the cultivation of hemp was prohibited by an agreement and the rules regarding the control of arms and ammunition were introduced in the same year.
- (6) The visit of His Highness the Nawab Saheb to Europe and his performance of the Haj ceremony.

The total sum spent on famine relief works from 1899 to 1903 inclusive was Rs 5,73,666-9-10 Of this sum Rs. 4,57,389-13-2 were spent in the year 1899-1900. The works undertaken were mostly of an unremunerative character. Two were earth-works for protective railways which will now never be laid but they formed the foundation of useful roads one from Radhanpur to Sami and the other from Radhanpur towards Deodar in the Agency. The third large work was the Radhanpur-Dhadhana Road which is in use but needs repairs

During the administration the following villages have reverted to the State.—

Lolada, Khejadiali, Fatehganj, Aritha, Sochanath, Agichana, Kunsila, Subdalpura and Kharcharia owing to the death of Suba Safdarkhanji in 1903

Babri, Chandarani and Chalcwada owing to the death of Sidi Mahomed Sarur in 1904.

Jetalpura owing to Kadarmai's death in 1902.

Santhali owing to Godad Jamadar's death in 1902.

There are now two Hospitals in Radhanpur and 4 dispensaries in the districts and a travelling dispensary available in times of sickness.

In 1898 the Diamond Jubilee Hospital for women² was erected by public subscription. It is entirely supported by the State.

In the same year a dispensary was opened by the State at Rafu now at Kunwar and in 1902 another dispensary was opened at Balodhan. This was started by funds left by a widow of Umed Jawer but at the end of the year these were exhausted and the dispensary is now maintained by the State.

In 1900 a trained nurse was entertained for service in the State more specially in connection with the Diamond Jubilee Hospital.

In 1901 the post of Chief Medical Officer was created.

A large supply of instruments and Medical requisites has been obtained for the various hospitals and dispensaries and the whole department is in a most satisfactory condition.

The cost to the State has risen from about Rs. 8,000 to about Rs. 15,000 a year.

In 1898 the Vaccination Department was handed over to the State by the Agency

In commemoration of His Royal Highness the Prince of Wales' visit to India Mr. Chandulal Harilal Thakore, a leading Sirdar and Inamdar of two villages of Radhanpur State and Revenue Officer of the State built a Rest House for the poor at a cost of Rs. 2000/- on the banks of his Jorawar Tank and Garden laid out by his late father Mr. Harilal Amratlal Thakore, the late Dewan of the State. The foundation stone of this Rest House was laid by Mrs. Merewether and the opening ceremony was performed by Doctor John Pollen C I E, in the presence of His Highness the Nawab Saheb. This building is known as "His Royal Highness Prince of Wales' Rest House for the poor". Besides this Mr. Chandulal has arranged to give two prizes every year known as "coronation prize", to the students of the Radhanpur English School who stand first in the 3rd and 4th standard.

15 The first Babi that entered Hindustan was one who accompanied Humayun. From the time of Akbar the Babis have been attached to Gujarat, where one Bahadur Khan Babi was, in the reign of Shah Jahan (1627-1658), appointed Manager of Tharad, and his son Sher Khan Babi was (1654-1657) sent to aid Prince Murad Baksh in

History

Gujarat. In 1663, he was made manager of Chunval. In 1693, his son Jafar Khan, whose talent and local influence gained him the title of Safdar Khan and the charge of Radhanpur, Sami, Munjpur, and Terwada, was deputy Governor of Pattan, and 11 years later (1704), Governor of Vijapur. In 1706, he was made Governor of Pattan. His son Khan Jahan or Khanji Khan, with the title of Jawan Mard Khan was, in 1715, appointed Governor of Radhanpur, and in 1725, of Pattan. Four years later while Governor of Petlad, he was killed by a Koli of Balor. His eldest son Kamal-ud-din-Khan was given the title of Jawan Mard Khan, and his second son Muhammad Anwar, the title of Safdar Khan, with the charge of Radhanpur, Sami, Munjpur, Tharad, Terwada and Warahi, and 15,000 acres (30,000 Bighas) of land in an islet in the Runn.

16. During the next 15 years, (1729-1744), Jawan Mard Khan was one of the strongest of the Gujarat nobles. At the same time, a branch of the house established itself at Junagad in Kathiawar and at Wadasinor in the Reva Kantha. The founder of the Junagadh house, who was also the first Babi of Wadasinor, was Mahammad Bahadur, otherwise known as Sher Khan. In 1730 Jawan Mard Khan was appointed Governor of Vadnagar, and three years later of Viramgam. From Viramgam he was, in the next year, transferred to Kadi and Vijapur, and in 1738 was sent to Pattan, his brother Jorawarkhan getting Kheralu instead of Parantij. About 1743 Jawan Mard Khan began to aspire to the post of Viceroy. He was already laying claim to the revenue of the district round Ahmedabad, when Fida-ud-din, who had, by a forged order, usurped the Viceroyalty, appointed Jawan Mard Khan his deputy. Soon after, Fida-ud-din's troops mutinied and he fled leaving Jawan Mard Khan in possession of the city. Jawan Mard Khan now usurped the viceroyalty, and opposed and defeated the next two Viceroys, Muftakhir Khan and Fakhr-ud-daulah. A third Viceroy Maharaja Vakhatsing, though appointed, never took up the charge.

17. In 1753, while Jawan Mard Khan and his brother Zorawar Khan were levying tribute in Sabar Kantha, Raghunathrav Peshwa and Damaji Gaekwar suddenly appeared before Ahmedabad. Hastening by forced marches, Jawan Mard Khan reached Ahmedabad and by night succeeded in entering the city. After a most brilliant

defence, his funds failed him and he was forced to surrender. It was agreed that, for himself and his brother, Jawan Mard Khan should receive, free from any Maratha claim, the districts of Pattan, Vadnagar, Sami, Munjpur, Visnagar, Tharad, Kheralu, Radhanpur with Terwada and Vijapur, and that one of Jawan Mard Khan's brothers should serve the Marathas with 300 horse and 500 foot, the expenses of the force being paid by the Marathas. It was at the same time agreed that the Marathas should give Jawan Mard Khan the sum of Rs 1,00,000 besides presenting him with an elephant and other articles of value. In 1755, driven by Momin Khan from Ahmedabad the Marathas called Jawan Mard Khan to their aid. Coming from Pattan, he helped the Marathas, and, in 1757, after the surrender of the city again retired to Pattan. After the death of Jawan Mard Khan, Damaji Gaekwar, in 1765, succeeded in wresting from his sons Gazi-ud-din and Nazm-ud-din, Pattan, Visnagar, Vadnagar, Vijapur, and Kheralu, leaving them only Radhanpur, Sami, Munjpur, Tharad, Terwada and two villages in Pattan, Danora and Palpur.

18. Sami and Munjpur were kept by Gazi-ud-din Khan and Radhanpur, Tharad, and Terwada by his brother, who, dying childless in 1787, the districts lapsed to the elder brother Gazi-ud-din Khan who had two sons, Sher Khan and Kamal-ud-din Khan. On his death in 1813, the elder son kept Radhanpur and the younger, Sami and Munjpur. Tharad and Terwada seem to have been lost.

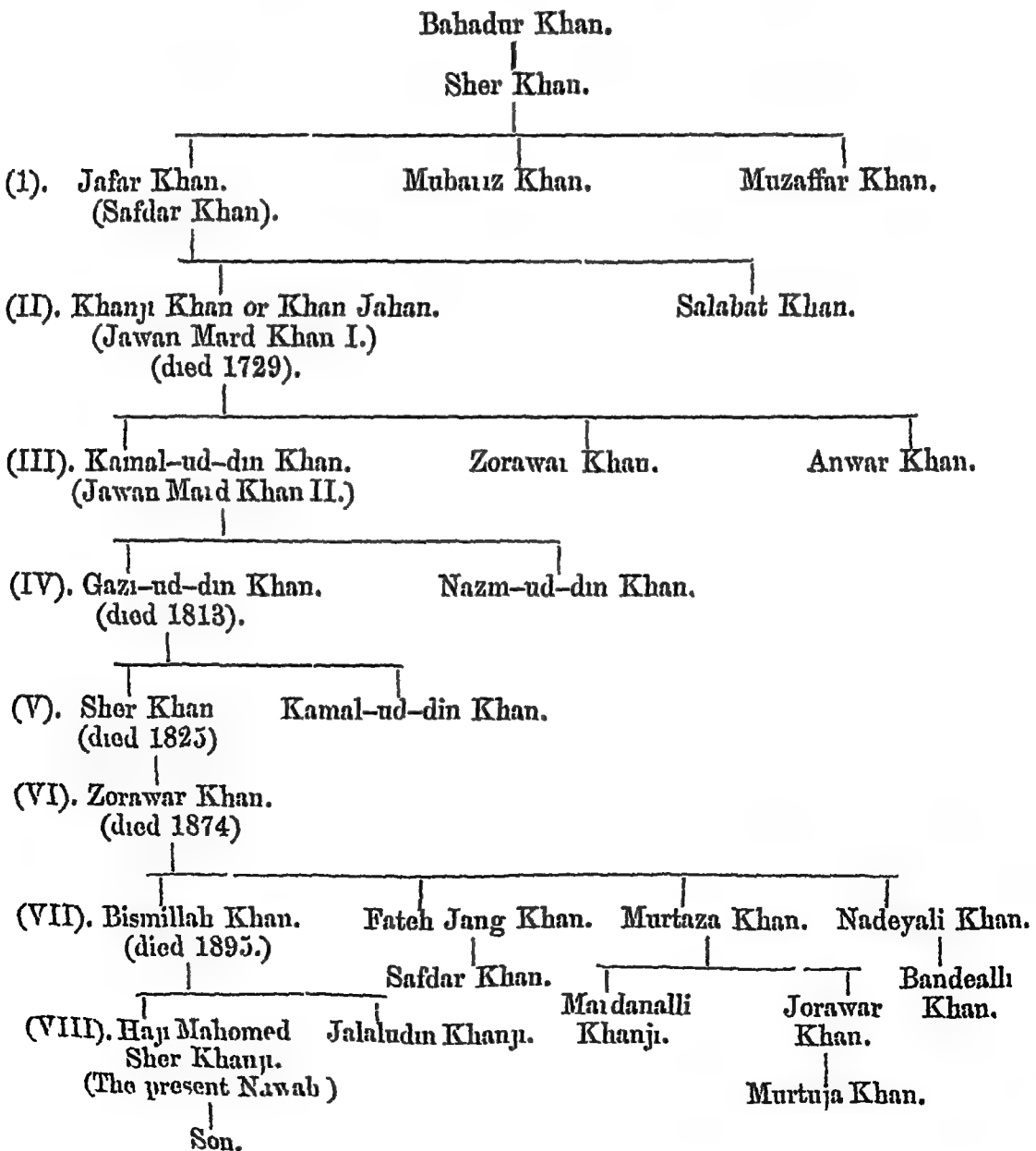
Shortly after his accession, under the advice of Captain Carnac, Resident at Baroda, Sher Khan made a treaty with the Gaekwar. In this the Gaekwar, though he could not meddle with the internal management of Radhanpur, was empowered, under the advice and mediation of the British Government, to control his external relations and to help the Nawab in defending his State from foreign invasion. During the next five or six years, the Nawab finding himself powerless to check the raids of the Khosas and other Sind marauders, sought the help of the British Government, and offered to pay his share of the cost of crushing the banditti. Help was at once given. In 1819, Colonel Earklay expelled the marauders from all parts of Gujarat; and Major Miles who accompanied him as Poli-

tical Agent, by the orders of the Bombay Government, negotiated an agreement with the Nawab. Under the terms of this agreement the Nawab bound himself not to harbour robbers, plunderers, or enemies of the British Government, to accompany the British troops with all his forces, and to pay a yearly tribute in proportion to his means. On the 18th February 1822 the yearly tribute was for five years fixed at a sum of Rs. 17,000. It continued to be levied for three years, when (26th July 1825) the Court of Directors, deeming the State unable to pay so large a sum, remitted it in full. Tribute has never again been imposed.

19. Kamal-ud-din Khan, dying in 1824, his elder brother succeeded to the State. He died in 1825. He was succeeded by his son Zorawar Khan a child of three years old, Sardar Bibi the second wife of the late Nawab, being appointed regent. When of age, in 1837 Zorawar Khan was entrusted with the management of the State, and after ruling for 50 years, was, in October 1874, succeeded by his eldest son Bismillah Khan who came on the Gadi at the age of 32 years. He introduced many reforms in the State both in Revenue and Judicial Departments. Regular Courts were established for the first time in his reign. Many useful institutions were built. Hospital was opened for the first time in his reign. The first English School and the Library were opened in the year 1875 to commemorate the visit of H. R. H. the Prince of Wales in India. The Jubilee Hall was erected in 1887 in honor of the Jubilee of Her Most Gracious Majesty the Queen Empress of India. A large canal called "the Scott Canal" was constructed in the year 1891 at a great cost and labour. Its length is 9 miles. The transit duty which amounted to one lac of rupees was abolished in 1887 in commemoration of the Jubilee. The Bismillah Khan Printing Press was also opened. He died at the age of 53 on the 19th December 1895 after a rule of 21 years. He was succeeded by his son Haji Mahomed Sher Khan, the present Nawab who is now (1907) 21 years of age. His Highness Nawab Saheb Haji Mahomed Sher Khan was born on 4th Ramjan 1303 Hijri. He received his education in the Rajkumar College Rajkot. He is a good rider and as a student in the College won many shooting and riding prizes. He won Gordon Athletic Medal and Ranjitsingji's Athletic Challenge Cup. After leaving the college he was for some time under

charge of Captain W. M. P. Wood. He afterwards joined the Imperial Cadet Corps and then went on tour to Europe with Dr. John Pollen C. I. E., L. L. D. On his return from Europe he went to Macca for Haj. He was put on the Gadi on the 13th April 1907 at the orders of Government by Colonel G. E. Hyde-Cates in open Darbar. After the installation, His Highness the Nawab Saheb has introduced free education in the State and prohibited the slaughter of cows, a step which has pleased the Hindu community of Radhanpur.

The following is the Radhanpur family tree.

રાધનપુર.

ક્ષેત્રફળ...	૧,૧૫૦ ચો. મૈલ.
વસ્તી...	૬૧,૫૪૮
જામા...	નથી.
સરાસરી રાજ્યની ઉપજ	રૂ. ૬,૦૧,૮૨૮.

૧. રાધનપુર જેમાં પ્રખ્યાત બાબી કુટુંબ રાજ્ય કરે છે, જેઓ હુમાયું પાદશાહના વખતથી ગુજરાતના ઇતિહાસમાં પ્રસિદ્ધ છે તેને માટે એમ કહેવાય છે કે તે વાઘેલા “રાધનપુર” શબ્દનું રજપુતોનું હતુ, અને તેને વાઘેલા લુણાજી જે સરધરા શાખાના હતા, તેના મૂળ નામ ઉપરથી લુણાવાડા કહેવાતું હતું. પાછળથી ગુજરાતના મુસલમાન પાદશાહોના વખતમાં ફતેખાન બલોચના કબજામાં જમીનદાર તરીકે હતું અને તે કુટુંબમાંના રાધનખાનના નામ ઉપરથી રાધનપુર નામ પડ્યું.

૨. ઉત્તરે ભાભર અને તેરવાડા, પૂર્વમાં તેરવાડા અને નામદાર ગાયકવાડ સરકાર તાબે પાટણ તાલુકો, દક્ષિણમાં વનોડ, દસાડા અને ઝીજીવાડા અને પશ્ચિમે રત અને સિમા. વારાહી તાલુકો આવેલા છે. તેનો આકાર સમચોરસ અને લંબાઈ ૫-હોળાઈ ૩૫ મૈલ છે. તેનો વિસ્તાર ૧,૧૫૦ ચો. મૈલ છે. અને સને ૧૯૦૧ ની વસ્તી પત્રક પ્રમાણે તેમાં ૬૧,૫૪૮ માણસની વસ્તી છે. આ દેશ ખુદ્દા મેદાન જેવો છે અને તેમાં થોડાં ઝાડો છે પણ કુરો નથી.

૩. રાધનપુરના મુલકમાં ત્રણ નદીઓ વહે છે; તેનાં નામ બનાસ, સરસ્વતી અને રૂપેણ. રાધનપુરના તળાવમાં પાણી લાવવા ૯ મૈલની એક નહેર બાંધવામાં આવી નદીઓ. છે. સરસ્વતી નદી જે આરાસુરના કુંગરમાંથી નીકળે છે, તે સિદ્ધપુર, પાટણ થઈ નેરાવરપુરા અને કંધા આગળ થઈ કચ્છના રણમાં ખાલી થાય છે. ત્રીજી નદી રૂપેણ આખુણા પહાડ કોટશ્વર આગળથી નીકળી ફતેપુર અને તુવડ આગળ થઈ કાઠીયાવાડમાં આવેલા વણોદ, દશાડા અને ઝીજીવાડાની હદમાં જાય છે. તેમાં ફેટલાંક સારાં બાંધલાં તળાવો છે. તેમાં આખું વરસ ચાલે એટલું પાણી રહે છે. વાઘેલનું તળાવ ગુજરાતમાં સર્વથી સાફ ગણાય. છે તેનો વિસ્તાર ઘણો છે, અને આસપાસ ચઢ ઉતરને માટે પગથીયાં બાંધેલાં છે. તે તળાવ વાઘેલા રજપુતોએ બંધાવેલું છે અને હજુ તે સારી હાલતમાં છે.

રાધનપુર તાખાના ગામડાના લોકો પીવાના પાણીનો આધાર તળાવ ઉપર રાખે છે. અને તળાવો સુકાઈ ગયા પછી પણ તેના તળીયામાં ખોદવાથી પાણી મળે છે. જમીનની સપાટી નજીક ખોદવાથી પાણી સાફ મળે છે અને જેમ ઉડા જઈએ તેમ પાણી ખાફ મળે છે. દસથી ત્રીસ ફુટ ઉડાઈમાં પાણી મળે છે, પણ ઘણું કરી તળાવોના તળીયામાં અથવા વહેણાઓના બેણાંમાં કુવા ખોદવામાં આવે છે.

૪. એપ્રિલ, મે, જુન અને જુલાઈમાં રણની પાસે આ સ્વસ્થાન આવેલું હોવાથી ગરમી ઘણી સખ્ત પડે છે. વરસાદ થાય તો અગસ્ટ અને સપ્ટેમ્બર ખુશનુમા હવા લાગે છે, તોપણ અકટોબર અને નવેમ્બરમાં ગરમી પડે છે. ડીસેમ્બર, જાનેવારી, ફેબ્રુઆરી અને માર્ચ મહિના ઘણા આનંદદાયક હોય છે. વરસાદ ઘણું કરી જુલાઈ, અગસ્ટ અને સપ્ટેમ્બરમાં પડે છે, પણ થોડો પડે છે અને પાલણપુર કરતાં પણ ઓછો પડે છે.

૫. પત્થરો કોઇ ઠેકાણે મળતા નથી પણ વછાકુ ખેટ જે રાધનપુરનું છે અને રણમાં આવેલું છે ત્યાં થાય છે. નરમ હોવાના સખખથી ખાંધકામના કામમાં આ-
ખનિજ પદાર્થો વતા નથી. અનવરપુર આગળ આ રાજ્યના નીમકના અગરો હતા, પણ તે બંધ કરવામાં આવ્યા છે. અને તેના વળતર માટે સરકાર રૂ. ૧૧,૦૪૮ અને રૂ. ૩૫૦ $\frac{૧}{૨}$ મળુ મીઠું આપે છે. રાધનપુર, સમી, મુજપુર, કુવર અને નાયકાના કેટલાક ભાગોમાં સુરોખાર થાય છે. સમીમાં તેનું એક મોટું કારખાનું છે.

૬. મુખ્ય કસબાઓ રાધનપુર સમી અને મુજપુર છે. રાધનપુરમાં નવાખ રહે છે. તેમાં પાંચ હજાર ઘર છે, અને ૧૧,૮૭૯ માણસોની વસ્તી છે. શહેરની આસ-
મુખ્ય કસબાઓ પાસ ફરતો કોટ છે તેમાં બારાં મૂકેલાં છે, અને તે પત્થર તથા ઇંટથી બા-
ધેલો છે. કોટ બિચાઈમાં વીસથી પચીસ ફુટ છે અને દરેક ખુણામાં યુર-
ને છે. તેને આઠ દરવાજા છે તેની બન્ને બાજુએ યુરને છે અને મોખરામાં બહાર કોટ છે. એક બાજુ તળાવ ઉપર છે.

સમીમાં ૧,૨૦૦ ઘરો છે અને વસ્તી ૩,૦૦૧ માણસની છે. રાધનપુર માફક તેની આસ-
પાસ ફરતો સારો કોટ છે અને તેને યુરને વિગેરે છે. કોટ આશરે વીસથી પચીસ ફુટ બિચાઈમાં છે.

દરવાજાની બાજુએ યુરને છે અને આગળ બહાર કોટ છે. એ શહેરની એક બાજુ મોટા અને ઊંડા તળાવથી રક્ષિત થયેલી છે. એ તળાવ ઉપર ઝુકેલો એક મહેલ છે પણ તે સારી હા-
લતમાં નથી. મુજપુર બચાવ કામથી રહીત છે. ત્યાં એક સાડ તળાવ છે અને ત્યાંના વેપારીઓ આગળ ઘોડેરા બદર સાથે અને હાલમાં વીરમગામ અને માંડળ સાથે સારો વેપાર કરે છે.

૭. આ સ્વસ્થાનનું ક્ષેત્રફળ ૧,૧૫૦ ચો. મૈલ છે. તેમાં ૩,૫૩,૫૩૪ એકર જમીન ખેડવા લાયક છે પણ ૨,૩૪,૦૦૨ એકર જમીન માત્ર ખેડાય છે. આ આકડામાં વખતો જમીનનો વહીવટ. વખત ફેરફાર થયા કરે છે. સખખ રણ તરફની જમીનમાં ખાર આવી જાય છે. સવત ૧૯૪૨ સુધી ઉભા મોલની ઢાળથી એટલે મોલ ઉભો હોય તે વખતે ઢાળ કરી વળે લીધામાં આવતો, પણ ૧૮૮૭ માં એ વહીવટ ફેરવી ખલવાડ કરી રાજ્ય-
ભાગ તોળી લેવામાં આવે છે. આ વહીવટને માખલ કહે છે. વીઘોટીનો વહીવટ પણ તેજ વખતે કાખલ કરવામાં આવ્યો. એ પ્રમાણે કેટલાક ગામોમાં વીઘોટી અને કેટલાક ગામોમાં ભાગ બટા-
ઈનો વહીવટ છે. બલોધણ ગામના કોળીઓ આકડો યાને ચોકસ રોકડ રકમ આપે છે તે સીવાયના જોઓ વળે ભરે છે તેઓ પાસે ચોખ્ખા ભાગ લેવામાં આવે છે. ઇ. સ. ૧૮૮૬ માં સરવૈ ખાતુ કહાડવામાં આવ્યું હતું અને આજ સુધીમાં ૧૪૭ ગામોની મોજણી થઈ છે. હાલની જમીનનો વીઘોટીનો દર મોજણીમાં આગળના દસ વરસની સરાસરી અનાજની નીપજ ઉપજ સુકરર કર-
વામાં આવ્યો છે. જાતવારી મોજણીની ફેર તપાસણી અને વર્ગવારીનું કામ શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું, અને તે મહેરબાન કર્નલ લાઇડ સાહેબ જોઓ પહેલ વેહેલા એડમીનીસ્ટ્રેટર નીમાયા હતા તે-
ઓના વખતમાં તે કામ પ્રગ્ન થયું હતું. જમીનની ઉપજ દરવરસે સારા વર્ષમાં રૂ. ૩,૦૦,૦૦૦ ની અને નબળા વર્ષમાં એ લાખ રૂપિયાની છે. ઘણા ગામોમાં જમીનનું મહેસુલ રોકડ નાણાંમાં આવે છે, પણ રાધનપુર મહાલના કેટલાક ગામોમાં જ્યાં ખેડુતો ગરીબ છે ત્યાં, તેમજ માછ સુખા સફ-
દરબાન અને ઈનામદાર સીધી મહમદ સરના ગામો જે આ સ્વસ્થાનના તાબામાં આવ્યા છે, ત્યાંના ખેડુતો ગરીબ હોવાથી જમીનનું મહેસુલ અનાજમાં આપે છે. નિશાળોનો શાળો વેરાના દર

રૂપિઆ એકે એક આના મુજબ લેવામાં આવે છે. ચોરી દાપુ, અથવા સાદી વેરો એટલે લમ્બો કર લેવામાં આવે છે. ગાદી ઉપર બેસતી વખતે નજરાણાનો કર લેવામાં આવે છે.

સામાન્ય પાક—ધઉં, ચણા, ચોળા, બાજરી, જુવાર, ગામડી જુવાર, મગ, મઠ, જવ, ચણા, બટી, કુરી અને છાસટીઓ છે. બે જાતના ઘાસ થાય છે કડબ અને ઝીંઝવો તે જાનવરોના ખાધામાં આવે છે.

સમી મહાલની દસ વરસની સરાસરી ઉપજ રૂ. ૨,૧૨,૬૪૦ છે અને જકાતના રૂ. ૪૦,૮૮૦ ઉપજે છે, એકંદર ઉપજ રૂ. ૨,૫૩,૫૨૦ ની છે. રાધનપુર મહાલની મહેસુલ વાર્ષિક રૂ. ૧,૧૮,૫૩૩ છે અને જકાતના રૂ. ૨૨,૯૬૨ મળીને એકંદર રૂ. ૧,૪૧,૪૯૫ ની છે.

આ રાજ્યમાં ત્રણ જાતની જમીન છે. રેતાળ, કાળી અને ખારી. એમાંથી સઘળાં સામાન્ય અનાજ અને ધઉં ઉત્પન્ન થાય છે. રૂ પશુ મોટા જથ્થામાં થાય છે. “કાઠા” અથવા સખત ધઉ પાણીથી ઉગાડવામાં આવે છે. “વાળુઆ” અથવા “વડીઆ” યાને પોચા ધઉ પીતથી થાય છે. રાધનપુર મહાલનાજ ગામોની અંદર પીતથી ધઉ થાય છે. પાણી દસ ફુટથી ત્રીસ ફુટ ઉડાં હોય છે, પણ જે જમીનની સપાટી નજીક હોય છે તેજ પાણી મીઠું હોય છે.

રાધનપુર સ્વસ્થાનમાં પહેલાં ચાર મહાલો હતા, સમી, મુજપુર, રાધનપુર અને બલોધન. ઇ. સ. ૧૯૦૨ મા ખરચ કમી કરવા સારૂ મુજપુર અને બલોધન મહાલો કહાડી નાખવામાં આવ્યા, અને તે મહાલો સમી ને રાધનપુર સાથે અનુક્રમે જોડી દેવામાં આવ્યા. એક મહાલકારી અને એક તળવીજદાર તે સમી મહાલ જેમાં ૩૦ તહેસીલ છે તેનો વહીવટ કરતા, અને રાધનપુર મહાલમાં ૨૧ તહેસીલ ને ૮૨ ગામો છે. મહાલકારી જમીનની મહેસુલનું કામ કરે છે અને જકાતી ઇન્સ-પેક્ટરો જકાત ખાતાનું કામ કરે છે. તહેસીલદારો (તલાટીઓ) મહાલકારીની સીધી દેખરેખ તળે છે. રેવન્યુ ઓફીસર ઓ બધા ખાતાનો ઉપરી છે ને તેને પહેલા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટનો અધિકાર છે.

વજે ઉપરાંત ક્રેટલીક લાગતો અથવા હકો લેવાય છે, જેવા કે જસુખડી, ભરામણી, દોથો, ખરાજાત, એ સિવાય સાંતી વેરો દર સાતીએ રૂ. ૪ થી રૂ. ૭ સુધી લીધામાં આવે છે. સમી, મુજપુર અને લોલાડામાં જીનીંગ ફેક્ટરીઓ છે.

૮. ખંડણી અથવા જમા.

રાધનપુરને નીચે લખેલ ગામો જમા આપે છે.

નંબર.	જમા આપનારાં ગામડાં.			રકમ.			વિશેષ હકીકત.
	ગામનું નામ.	તાલુકા.	એન-સી.	રૂપિયા.	આનાં.	પાઇ.	
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮
૧	મસાલી	ચારચટ સાંતલપુર	પાલણપુર	૧૩	૦	૦	સીક્કા રૂપિયા
૨	સોનેથ	"	"	૩૦	૦	૦	"
૩	ખોડ	"	"	૭	૮	૦	"
૪	વરનોસડા	"	"	૬	૪	૦	"
૫	કીલાના	"	"	૨૧	૦	૦	"
૬	જામ	"	"	૧૨	૮	૦	"
૭	લેખુની	"	"	૧૮	૮	૦	"
૮	સૈયદપુર	વારાહી	"	૫૧	૦	૦	"
૯	ગાડસાઇ	સાંતલપુર	"	૨૦	૦	૦	"
૧૦	ગોસના	વનોડ	કાઠીયાવાડ	૧૦૦	૦	૦	(ઇંગ્રેજી) કલદાર રૂપિયા
૧૧	છત્રોલ	"	"	૧૫૪	૦	૦	"
૧૨	એરાવાડા	"	"	૧૫૧	૦	૦	"
૧૩	સુસીયા	"	"	૫૦	૦	૦	"
૧૪	ધાકડી	દસાડા	"	૩૦૦	૦	૦	સીક્કા અથવા રૂ. ૨૭૭-૧૪-૦ કલદાર
૧૫	જડીઆણા	ઝીંજુવાડા	"	૬૧૭	૦	૦	સીક્કા અથવા રૂ. ૫૬૮-૧૦-૮ કલદાર
૧૬	પાડીવાડા	"	"	૮૨	૦	૦	સીક્કા અથવા રૂ. ૭૫-૮-૨ કલદાર
૧૭	સુરેલ	"	"	૧૦	૦	૦	સીક્કા અથવા રૂ. ૯-૩-૬ કલદાર
૧૮	રોજવા	"	"	૧૫૦	૦	૦	ધસ્વી. ૧૮૯૮માં રૂ. ૧૫૦) નક્કી કરવામાં આવ્યા છે.

૯. રાધનપુર અંગ રક્ષણિક સ્વારોમાં એક રસાલદાર અને બે દફદારો છે. તેઓને હથિયારમાં તરવાર હોય છે અને ૨૪ સ્વારોને હથિયારમાં ભાલા હોય છે. આ ગળ ઇંગ્રેજ કેવલરીમાં રહેલો દફદાર સ્વારોને રીતસર કવાયત શીખવે છે. તેઓ નવાખ માહેબના કુટુંબના માણસોના અને કોઇ અમલદાર રાધનપુરની સુલાકાતે આવે તેઓના રક્ષણને માટે નોકરી બબલે છે. આ યોડીગાર્ડનો વાર્ષિક ખર્ચ રૂ. ૧૦,૦૦૦ થી રૂ. ૧૪,૦૦૦ સુધી છે. રાધનપુરની પલટણમાં બેન્ડ સાથે ૧૦૦ માણસો છે તેઓ એક અંગ્રેજ સરકારની ફોર્સમાં આગળ નોન કમીશન્ડ ઓફિસર હતા, તેઓ રીતસર કવાયદ શીખવે છે. તેઓને હથિયારમાં મોટા આગળથી ભરવાની એનરીલ્ડ બતની બંદુકો આપેલી છે. તેમને મુખ્ય

લશ્કર

કરી જેલ, તીજેરી અને દારૂખાનાના પહેરા ઉપર તથા કોઇ માંગણિક પ્રસંગ ઉપર કામે લગાડવામાં આવે છે. એ પલટણનો ખર્ચ દરવરસે રૂ. ૧૨,૦૦૦ છે. રક્ષણ કરનાર સ્વારો અને પલટણ અને રાધનપુર શહેરમાં રહે છે અને ભરતી ત્યાંની વસ્તીમાંથી કરવામાં આવે છે.

૧૦. ઇ. સ. ૧૮૯૬ માં કર્નલ લાઇડ સાહેબે પોલીસ ફોજ મુખ્ય કરી ત્યાંની વસ્તીના માણસોની ભરતીથી ઉભી કરી છે. તેમાં હેડ કોન્સ્ટેબલથી ઉતરતા દરજ્જાના ૧૪૭ પાયદળ છે તેમાં ૨૩ બંદુકો ને સગીનવાળા અને ૧૨૪ ડા-વાળા માણસો છે. ૫૪ સ્વારો તેમાં ૧૭ દેશી અને ૩૭ ખીન દેશી છે. તે-

ઓને હથિયારમાં તરવારો છે. ૧૪ સાંઢણી સ્વારો છે તેમની પાસે હથિયાર નથી. આખી પોલીસ ફોજની સંખ્યા ૨૨૫ છે અને તેનો ખર્ચ લગભગ રૂ. ૪૮,૦૦૦ નો છે. વસ્તી અને ક્ષેત્રફળ સાથે પોલીસનું પ્રમાણ ૧૧૪ માણસે એક પોલીસ અને ૨.૧૧ ચો. મૈલે એક પોલીસનું પ્રમાણ આવે છે.

વીલેજ પોલીસની સંખ્યા ૪૩૫ માણસોની છે તેમાં ૨૯૯ ને રોકડ પગાર મળે છે અને બાકીનાઓને ચાકરીયા જમીન આપવામાં આવી છે. તેઓને ગામડાંની અને ખજાંની ચોકી કરવા ઉપરાંત ખીન ઘણાં પરચુરણ કામો કરવા પડે છે, જેવા કે મહાલના મુખ્ય સ્થળે તીજેરી અને કાગળો પહોચાડવા વિગેરે.

૧૧. આ રાજ્યમાં આઠ કોર્ટો છે. કોર્ટો નીચે પ્રમાણે છે.

ન્યાય

- ૧ હજુર કોર્ટ.
- ૨ સર ન્યાયાધીશની કોર્ટ.
- ૩ રાધનપુર ન્યાયાધીશની કોર્ટ.
- ૪ સમી મુજપુર ન્યાયાધીશની કોર્ટ.
- ૫ બલોધણ થાણદારની કોર્ટ.
- ૬ રેવન્યુ આસીસ્ટન્ટની કોર્ટ.
- ૮ રાધનપુર બલોધણ માહાલકરીની કોર્ટ.

બલોધણ થાણદારની કોર્ટ બલોધણ તાલુકાની હદની અંદર ત્રીજા ક્લાસના માજીસ્ટ્રેટની સત્તા ચલાવે છે.

સમીમુજપુરના ન્યાયાધીશની કોર્ટ સમીમુજપુરના તાલુકાઓની હદમાં નીચે પ્રમાણે સત્તા ચલાવે છે.

- ૧ ફોજદારી બાબતોમાં કીમીનલ પ્રોસીજર કોડની પરિશિષ્ટ ૩ ની પેટા રકમ (૨) તથા પરિશિષ્ટ ૪ માં બતાવ્યા પ્રમાણે ખીન વર્ગના માજીસ્ટ્રેટની સંઘણી સત્તા.
- ૨ દીવાની બાબતોમાં રૂ. ૧,૦૦૦ સુધીની કિંમતના મુળ દાવાઓ તથા જે દાવાઓનો વિષય રૂ. ૨૦ કરતા જાદે ન હોય તેવા દાવાઓ સ્મોલકોજ કોર્ટની રૂએ સાંભળવાનો અખસાર.

રાધનપુર ન્યાયાધીશ રાધનપુર શહેરની અને રાધનપુર અને બલોધણ તાલુકાની હદની અંદર છેલ્લા આગલા પેરેગ્રાફમાં બતાવેલ સંઘણી સત્તા ચલાવે છે.

સર ન્યાયાધીશની કોર્ટ રાધનપુર સસ્થાનની અંદર નીચે પ્રમાણે સત્તા ચલાવે છે.

૧ ફેબ્રુઆરી બાબતોમાં ડિસ્ટ્રીક્ટ માજિસ્ટ્રેટની તેમજ સેસન્સ જજની સત્તા.

૨ દીવાની બાબતોમાં:—

(અ) રૂ. ૧,૦૦૦ ઉપરાંતની કિંમતના તમામ મુળ દાવાઓ.

(બ) રાધનપુર અને સમીમુજપુર ન્યાયાધીશની તાબાની કોર્ટોના ઠરાવ વિરુદ્ધ અપીલો.

દીવાની દાવાની બાબતમાં હજુર કોર્ટ, રાધનપુર સસ્થાનની અંદર ડિસ્ટ્રીક્ટ કોર્ટની તેમજ હાઇકોર્ટની તમામ સત્તા અને ફેબ્રુઆરી બાબતોમાં હાઇકોર્ટની સત્તા ચલાવે છે.

સમીમુજપુર અને રાધનપુર બંને બંધોળ મહાલકરીઓની કોર્ટ રેવન્યુ બાબતોમાં તેઓના પોતાના પોતાના માહાલોની હદની અંદર ત્રીજા વર્ગનાં માજિસ્ટ્રેટની સત્તા ચલાવે છે, અને રેવન્યુ આસીસ્ટન્ટની કોર્ટ માહાલકરીઓની કોર્ટોના ઠરાવ સામે અપીલો સાંભળવાની સત્તા સાથે આપના સંસ્થાનની અંદર રેવન્યુ બાબતોમાં પહેલા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટની સત્તા ચલાવે છે. એડમીનીસ્ટ્રેશનના વખતમાં રૈયતની અરજ ઉપરથી મુખ્ય અંગ્રેજી કાયદાઓ આ રાજ્યમાં હામલ કરવામાં આવ્યા છે.

૧૨. આ રાજ્યમાં હાલમાં ત્રણ ભાયાતો છે: તેમના તાબામાં ભાયાતી ગામો છે. એક સુબા નાદેઅલીખાનજી છે તેમના તાબામાં ૭ ગામો કુવરડ, ડેલાણા, ઢેલકડા, ભાયાતો. મેમણા, મુસ્તુજનનગર, નાગપુરા અને કરસનગઢ છે. સુબા મદાન અલીખાનજી અને જોરાવર ખાનજીના તાબામાં ૭ ગામો; તુવડ, કાઠીવાવલ, કામલપુર, સીનાડ, કાઠીવાડા અને નાની ચંદુર છે.

૧૩. ઇ. સ. ૧૮૫૫ માં તા. ૧૯ ડીસેમ્બરે નવાબ સાહેબ ખીસમીલાખાનજી મરણ પામ્યા અને કેપ્ટન ખીલ સાહેબે એડમીનીસ્ટ્રેશનનો બંદોબસ્ત થાય ત્યાં સુધી તા. ઈંગ્રેજ વહીવટ. ૨૨ મી ડીસેમ્બરે આ રાજ્યનો ચાર્જ લીધો. તેઓએ ચાર્જ લીધો તે વખતે રાજ્યની તીજેરીમાં રૂ. ૬૮,૭૮૪-૦-૦ ની શીલીક હતી. ઇ. સ. ૧૮૬૬ ની શરૂઆતમાં અંગ્રેજ એડમીનીસ્ટ્રેશન સ્થાપવાનો હુકમ થયો અને તા. ૧૭ એપ્રિલ સને ૧૮૬૬ માં લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ લાઇડ સાહેબે રાજ્યના વહીવટની લગામ હાથમાં લીધી.

તા. ૧૭ એપ્રિલ સને ૧૮૬૬ થી તા. ૧૯ માર્ચ સને ૧૮૮૮ સુધી લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ લાઇડ સાહેબ પાસે ચાર્જ રહ્યો. બાદ કર્નલ લાઇડ સાહેબ તા. ૨૯ નવેમ્બર સને ૧૮૮૮ ના રોજ પાછા આવ્યા ત્યાં સુધી મેજર વુડહાઉસ સાહેબ પાસે ચાર્જ રહ્યો. તા. ૫ જુલાઈ સને ૧૮૮૮ ના રોજ કર્નલ લાઇડ સાહેબ રજા ઉપર ગયા અને તેમની જગ્યા ઉપર કેપ્ટન કોર્નેલ સાહેબ આવ્યા. તેઓ તા. ૮ અક્ટોબર સને ૧૮૮૮ સુધી રહ્યા. પછી તે સાલમાં દુકાળ પડવાથી કર્નલ લાઇડ સાહેબને રજાપરથી પાછા બોલાવવામાં આવ્યા ત્યારથી તે તા. ૧૧ જુલાઈ સને ૧૯૦૦ ના રોજ તેઓ કોલેરાથી મરણ પામ્યા ત્યાં સુધી એડમીનીસ્ટ્રેટર તરીકે રહ્યા.

બે દિવસ પછી લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ ઓડોનલ સાહેબની નીમણુંક થઈ. તેઓ તા. ૧૧ મે સને ૧૯૦૧ સુધી રહ્યા. તેમની પછી તે જગ્યાએ મેજર વુડહાઉસ સાહેબ નીમાયા. ફરી ઇ. સ. ૧૯૦૧ માં કર્નલ ઓડોનલ સાહેબ નીમાયા. તેમની પછી તા. ૧૩ ડીસેમ્બર સને ૧૯૦૧ માં મેજર વુડહાઉસ સાહેબ ખીજવાર નીમાયા. તેમની પછી તે જગ્યાએ કેપ્ટન જોક્સ સાહેબ નીમાયા. તા. ૧૧ નવેમ્બર સને ૧૯૦૨ માં અને ફરી તા. ૩ ફેબ્રુઆરી સને ૧૯૦૩ થી તા. ૩૦ એપ્રિલ સને ૧૯૦૩ સુધી તેમનો અખત્યાર રહ્યો. તા. ૧ મે સને ૧૯૦૩ માં કેપ્ટન કોગડીલ સાહેબે એડમી-

નીસ્ટ્રેટર તરીકેનો ચાર્જ લીધો અને કોઇ પણ જાતની દુટ વગર તા. ૫ મે સને ૧૯૦૬ એટલે ત્રણ વરસ ને ચાર દિવસ સુધી તે ઓઢા ઉપર રહ્યા. એડમીનીસ્ટ્રેશનમાં આ સર્વથી લાંબી મુદત હતી. તા. ૬ મે સને ૧૯૦૬ માં કેપટન હેરોલ્ડ સાહેબે તેનો ચાર્જ લીધો તે તા. ૧ માર્ચ સને ૧૯૦૭ સુધી રહ્યા. પછી તે તારીખે કેપટન વુડ સાહેબે તેમની પાસેથી ચાર્જ લીધો. એકંદરે બ-રોબર ૧૧ વરસ સુધી એડમીનીસ્ટ્રેશન રહ્યું. એડમીનીસ્ટ્રેશન તા. ૧૭ એપ્રિલ સને ૧૮૯૬ ના રોજ શરૂ થયું તે તા. ૧૩ એપ્રિલ સને ૧૯૦૭ ના રોજ બંધ થયું.

રાધનપુરમાં કર્નલ લાઇડ સાહેબ તા. ૧૧ જુલાઈ સને ૧૯૦૦ ના રોજ કોલેરા અને દુકાળની સામે લડતા પોતાના ઓઢા ઉપર મરણ પામ્યા. તેમનું નામ જલદી ભૂલી જવાય તેમ નથી, અને તેમના નામને હજી પણ ઘણા ભારે માન સાથે તેમણે રાજ્યના અને રૈયતના ભલાને માટે શું શું કર્યું અને શું કરતા કેવી રીતે મરણ પામ્યા તે યાદ કરે છે. ઈ. સ. ૧૮૯૯ થી ૧૯૦૩ સુધી ખરેખરો દુકાળ રહ્યો તેથી નામદાર સરકાર પાસેથી છ લાખ નેવું હજાર રૂપિયા ખરચ માટે વ્યાજ લેવા પડ્યા. ઈ. સ. ૧૯૦૩ થી ૧૯૦૭ સુધી નામદાર સરકારનાં લીધેલાં નાણાં પાછાં ભરી દેવાનું કામ એડમીનીસ્ટ્રેટરોને કરવું પડ્યું, જેથી રાજ્યના ખરચાણ સુધારાઓ હાથ ધરવાને અટકી પડ્યું. ફેબ્રુઆરી સને ૧૯૦૭ માં લોનનો છેલ્લો હપતો ભરી દેવામાં આવ્યો અને નવાખ સાહેબને વગર કરજે એટલુંજ નહીં પણ મુખાઇ બેકમાંની થાપણ સુદ્ધાંત રૂ. ૧,૯૪,૬૪૫-૧૨-૬ ની સીલીક સાથે રાજ્ય સોંપવામાં આવ્યું.

૧૪. એડમીનીસ્ટ્રેશનના વખતમાં નીચે જણાવેલા રાજ્યહીતના અગત્યના બનાવો બન્યા છે.

અગત્યના બનાવો.

- (૧) ઈ. સ. ૧૮૯૭ માં આ રાજ્યે અપ્રીણી ખેતી અટકાવવાનો તથા નીચમીત ભાવે વેચવાનો સરકાર સાથે કરાર કર્યો છે.
- (૨) નવેમ્બર સને ૧૯૦૦ માં જોરાવરશાહી ચલણ બદલી અગ્રેજી ચલણ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે.
- (૩) ઈ. સ. ૧૮૯૯-૧૯૦૦ નો અને તે પછીના વર્ષોનો દુકાળ.
- (૪) છોટા ખીમાં સાહેબના જીનાગઢના સાહેબજીદ સાથે લગ્ન થયા.
- (૫) ઈ. સ. ૧૯૦૪ માં ભાગ ગાજની ખેતી બંધ કરવા સંબંધી કરાર થયો અને હથિયાર અને દારૂગોળાની દેખરેખ એજ સાલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા છે.
- (૬) નવાખ સાહેબની યુરોપની મુસાફરી, મક્કાની હજ.

ઈ. સ. ૧૮૯૯ થી ૧૯૦૩ સુધી દુકાળમાં રૂ. ૫,૭૩,૬૬૬-૯-૧૦ ખરચ કરવામાં આવ્યા તેમાં ૧૮૯૯-૧૯૦૦ ના દુકાળમાં રૂ. ૪,૫૭,૩૮૯-૧૩-૨ ખરચ થયું. નફો નહિ થાય એવાં કામો ઉપર મોટા ભાગે ખરચ કરવામાં આવ્યો હતો. રેલવે માટે જમીનની પૂરણીના બે કામો કરવામાં આવ્યા પણ હવે તે રેલવે કદી થવાની નથી. પરંતુ તે કામોથી ઉપયોગી રસ્તાઓનો પાયો થયો. એક રસ્તો રાધનપુરથી સમી સુધીનો અને બીજો રસ્તો રાધનપુરથી દીઓદર તરફ જવાનો છે, અને ત્રીજો મોટું કામ રાધનપુરથી ધંધાણનો રસ્તો જે હાલમાં વપરાય છે પણ સમરાવવાની જરૂર છે.

એડમીનીસ્ટ્રેશનના વખતમાં નીચે લખેલાં ગામો રાજ્યમાં ખાલસા થયા છે:-લોલાડા, ખેજડી-આલી, ફતેહગંજ, આરીઠા, ગોચનાથ, અગીયાણા, કુણસેલા, સખલપુરા અને ખરચરીઆ. એ ગામો સુખા સફરખાનજી ઈ. સ. ૧૯૦૩ માં મરણ પામવાથી ખાલસા થયાં છે.

ઈ. સ. ૧૯૦૪ માં સીધી મહમદ સરના મરણથી બાપ્તી, ચાંદરણી અને ચલવાડા એ ત્રણ ગામો રાજ્યમાં ખાલસા થયાં છે. કાદરમીયા ઈ. સ. ૧૯૦૨ માં મરણ પામ્યા તેથી જેતલપુર ગામ રાજ્યને ખાલસે થયું.

ગોહડ જમાદાર ઇ. સ. ૧૯૦૨ માં મરણ પામવાથી સાથલી ગામ રાજ્યને સ્વાધીન થયું છે. રાધનપુરમાં હાલમાં બે હોસ્પિટલો અને ગામડાઓમાં ચાર ડીસ્પેન્સરીઓ અને ખીમારીના વખતે કામ આવે એવી એક ફરતી ડીસ્પેન્સરી છે. ઇ. સ. ૧૮૯૮ માં ઓરતો માટે ડાયમંડ જ્યુબિલી હોસ્પિટલ જાહેર ઉદારાણુથી બાંધવામાં આવી છે. તેના બધા ખર્ચ રાજ્ય આપે છે.

તેજ વરસમાં રાજ્યના ખર્ચથી રાષ્ટ્રમાં અને હાલમાં કુચરમાં અને ઇ. સ. ૧૯૦૨ માં બોલોધનમાં દવાખાના ઉદ્ઘાડવામાં આવ્યા છે. એક ઉમેદ જવેરની વિધવા પોતાની પછવાડે મિલકત મૂકી મરી ગઇ હતી તેમાંથી આ દવાખાનું ઉદ્ઘાડવામાં આવ્યું હતું, પણ વર્ષની આખરે તે ફંડ ખુટી જવાથી તેનું ખર્ચ રાજ્ય આપે છે.

ઇ. સ. ૧૯૦૦ માં ધણુ ખડ્ડ ડાયમંડ જ્યુબિલી માટે એક કેળવાયેલી દાઇને રાખવામાં આવી છે.

ઇ. સ. ૧૯૦૧ માં ચીફ મેડીકલ ઓફીસરની જગો કાઢવામાં આવી છે.

હોસ્પિટલો અને જીલ્લા જીલ્લા દવાખાનાં માટે મોટા જથ્થામાં હથિયારો અને ખીજો જોઇતો સામાન ખરીદવામાં આવ્યો છે, અને આખું ખાતું ધણી સારી હાલતમાં છે. રાજ્યને રૂ. ૮,૦૦૦ નો ખર્ચ થતો હતો તે વધીને હાલમાં રૂ. ૧૫,૦૦૦ નો ખર્ચ થાય છે.

ઇ. સ. ૧૮૯૮ માં શીતળા ખાતું એનન્સીએ રાજ્યને સોંપ્યું છે.

૧૪. હીઝ રોયલ હાઇનેસ પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સની હિંદુસ્તાનની મુલાકાતની યાદગીરીમાં પાલણપુરના એક આગેવાન સરદાર અને બે ગામોના ઇનામદાર અને સ્ટેટના રેવન્યુ ઓફીસર મી. ચંદુલાલ હરીલાલ ઠાકોરે રૂ. ૨૦૦૦ ના ખર્ચે માજી દીવાન મી. હરીલાલ અમરતલાલ ઠાકોરે બંધાવેલ જોરાવર ટેન્ક અને ગારડન આગળ એક ગરીબોને માટે અનાથઆશ્રમ બંધાવ્યું છે, આ અનાથ આશ્રમનો પાયો મીસીસ મેરીવેધરના મુખ્યારક હાથે નખાયો હતો અને તે ખુલ્લી મુકવાની કીચા મહેરબાન દાકતર જોન પોલન સાહેબ સી. આર્ચ. ઇ. એ. નામદાર નવાબ સાહેબની હાજરીમાં કરી હતી. આ મકાનનું નામ “ હીઝ રોયલ હાઇનેસ પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ રેસ્ટ હાઉસ ” રાખ્યું છે, આ ઉપરાંત મી. ચંદુલાલે દરવરસે બે ઇનામો “ કોરોનેશન પ્રાઇઝ ” તરીકે ત્રીજા અને ચોથા ધોરણના વીધાર્થીઓમાં પહેલો આવે તેને આપવા ગોવવણુ કરી છે,

૧૫. સૌથી પહેલા બાપી જે હિંદુસ્થાનમાં આવ્યા તે પાદશાહ હુમાયુ સાથે આવેલા

હતા. અકબરના વખતથી તેઓને ગુજરાતમાં રાખ્યા હતા ત્યાં (ઇ. સ.

ઇતિહાસ ૧૬૨૭ થી ૧૬૫૮) શાહજહાંન પાદશાહે તેઓને થરાદના વહીવટદાર

નીમ્યા હતા, અને (ઇ. સ. ૧૬૫૪-૧૬૫૭) તેમના દીકરા શેરખાન

બાપીને શાહજહાંન મુરાદખાનની મદદમાં ગુજરાત મોકલ્યા. ઇ. સ. ૧૬૬૩ માં તેમને ચુ-

વાળના વહીવટદાર નીમ્યા. ઇ. સ. ૧૬૯૩ માં તેમના દીકરા જાફરખાન જેની બાહોશી

અને સ્થાનિક વગથી સફરખાનનો ઇલિકાબ મળ્યો હતો અને રાધનપુર, સમી, મુજપુર અને તે-

રવાડાનો ચાર્જ સોંપવામાં આવ્યો હતો. તેમને પાટણના નાયબ સુબા નીમવામાં આવ્યા, અને અ-

ગીયાર વરસ પછી એટલે ઇ. સ. ૧૭૦૪ માં વિજાપુરના સુબા નીમવામાં આવ્યા. ઇ. સ. ૧૭૦૬

માં પાટણના સુબા નીમવા તેના દીકરા ખાનજહાંન અથવા ખાનજીખાનને જવાનમદખાનનો ખિ-

તાબ આપી ઇ. સ. ૧૭૧૫ માં રાધનપુરના સુબા નીમવામાં આવ્યા, અને ઇ. સ. ૧૭૨૫ માં

પાટણના સુબા તરીકે નીમણુક થઈ. ચાર વરસ પછી જ્યારે પેટલાદના સુબા હતા, તે વખતે બા-

લોરના કોળીને હાથે તેઓ મરાયા. તેના મોટા દીકરા કમ્બાલુદીનખાનને જવાન મદખાનનો ખિતાબ

અને ખીજા દીકરા મહમદ અનવરને સફરખાનનો ખિતાબ આપ્યો, અને રાધનપુર, સમી, મુજ-

પુર, થરાદ, તેરવાડા અને વારાહીનો ચાર્જ આપ્યો, તે સાથે રણુના એક ટાપુમા ૧૫,૦૦૦ એકર એટલે ૩૦,૦૦૦ વીધા જમીન આપવામાં આવી.

ત્યાર પછી પદ્મ વર્ષ દરમીયાન (ઇ. સ. ૧૭૨૯-૧૭૪૪) જવાનમર્દખાન ગુજરાતના અમીરોમાં ધણુ બળવાન ગણાતા હતા. તેજ વખતે તેમાંની એક શાખાએ કાઠીયાવાડ તાબેના જુનાગઢમાં નિવાસ કર્યો, અને રેવાકાઠામા વાડાસિનોરમાં નિવાસ કર્યો. જેણે જુનાગઢ કુળની સ્થાપના કરી તેજ વાડાસિનોરના પ્રથમ બાળી હતા. તેમનું નામ મહમદ બાહાદુર હતું, અને શેરખાનને નામે પણ ઓળખાતા. ઈ. સ. ૧૭૩૦ માં જવાનમર્દખાન વડનગરના સુબા નીમાયા, અને ત્રણ વરસ પછી વીરમગામના સુબા નીમાયા. વીરમગામથી બીજે વરસે કડી ને વીજપુર બદલી થઈ અને ઈ. સ. ૧૭૩૮ માં પાટણ મોકલવામાં આવ્યા અને તેમના ભાઈ જોરાવર ખાનને પ્રાંતીજને બદલે ખેરાળુ સોંપ્યું ઈ. સ. ૧૭૪૩ માં જવાનમર્દખાને ગુજરાતની સર સુબાગીરી મેળવવાની લાલચ કરી.

અમદાવાદની આસપાસના ગામોની મહેસુલી ઉપર તેઓ દાવો કરતા હતા, તે વખતે શીદાહીન જે બનાવટી દસ્તાવેજ કરી સુબાગીરી દબાવી પડ્યો હતો, તેણે જવાનમર્દખાનને પોતાના નાયબ સુબા કર્યા. ત્યાર પછી તરતજ શીદાહીનના લશ્કરે બળવો કર્યો અને જવાનમર્દખાનને શેહેર સોંપી તે નાસી ગયો, એટલે જવાનમર્દખાન સુબાગીરી દબાવી પડ્યા, અને બે સુબાઓ સુદાખીરખાન અને શકરદાસની સામે થઈ તેમને હરાવ્યા. ત્યાર પછી ત્રીજા સુબા મહારાજ વખતસીંગ નીમાયા પણ તેમણે સુબાગીરીનો ચાર્જ લીધોજ નહિ

ઈ. સ. ૧૭૫૩ માં જ્યારે જવાનમર્દખાન અને તેના ભાઈ જોરાવરખાન સાબરકાંઠામાં ખંડણી વસુલ કરતા હતા તે વખતે, રઘુનાથરાવ પેશ્વા અને દામાજી ગાયકવાડે ઓચિંતો અમદાવાદ આગળ દેખાવ દીધો. જવાનમર્દખાન જલદી કુચ કરી અમદાવાદ આવી પહોંચ્યા અને રાત્રે શેહેરમાં દાખલ થયા. ઘણા સારા બચાવ કર્યા પછી પૈસા ખુટી પડ્યા તેથી તાબે થવાની ફરજ પડી, અને એવો કરાર થયો કે, તેમને અને તેમના ભાઈ જોરાવરખાનને મરાઠાઓની કોઈ પણ જાતની લાગત સિવાય પાટણ, વડનગર, સમી, મુજપુર, વિસનગર, થરાદ, ખેરાળુ, રાધનપુર, તેરવાડા અને વિજપુરનો મુલક આપવો, અને જવાનમર્દખાનજનો એક ભાઈ ૩૦૦ સ્વારો અને ૫૦૦ પાયદળ સાથે મરાઠાની નોકરી કરે ને તેનો ખરચ મરાઠાઓ આપે. વળી એવો પણ કરાર કરવામાં આવ્યો કે મરાઠાઓ જવાનમર્દખાનને એક લાખ રૂપિયા અને એક હાથી ને બીજી કીમતી ચીજો ધનામમાં આપે. ઈ. સ. ૧૭૫૫ માં મોમીનખાને મરાઠાઓને અમદાવાદમાંથી હાંકી કહાડ્યા તેથી તેઓએ જવાનમર્દખાનની મદદ માગી. પાટણથી તેઓએ આવી મરાઠાઓને મદદ કરી અને ઈ. સ. ૧૭૫૭ માં અમદાવાદ સર થયા બાદ તેઓ પાછા પાટણ ગયા. જવાનમર્દખાનના મરણ બાદ ઈ. સ. ૧૭૬૫ તેઓના દીકરા ગાંજીદીન અને નીજમુદીન પાસેથી દામાજી ગાયકવાડે પાટણ, વિસનગર, વડનગર, વિજપુર અને ખેરાળુ લઈ લીધાં, અને તેમના હાથમાં રાધનપુર, સમી, મુજપુર, થરાદ, તેરવાડા અને પાટણ તાબાના બે ગામો દનોરા અને પાલીપુર રહ્યા

સમી અને મુજપુર ગાંજીદીનખાને રાખ્યાં અને રાધનપુર, થરાદ અને તેરવાડા તેના ભાઈએ રાખ્યા. પણ તેઓ સત્તાન વગર ૧૭૮૭ માં મરણ પામ્યાથી તેમનાં પરગણા વડા ભાઈ ગાંજીદીનને મળ્યા. ગાંજીદીનને બે દીકરા નામે શેરખાન અને કમાલુદીનખાન હતા તેઓ ઈ. સ. ૧૮૧૩ માં મરણ પામ્યા, એટલે વડા દીકરાએ રાધનપુર રાખ્યું અને નાના દીકરાએ સમી અને મુજપુર રાખ્યાં. થરાદ અને તેરવાડા તેમના હાથમાંથી જતા રહ્યા જણાય છે. શેરખાન ગાદીએ આવ્યા પછી વડોદરાના રેસિડેન્ટ સાહેબ કેપ્ટન કર્નાકની સલાહથી ગાયકવાડ સરકાર સાથે તેઓને

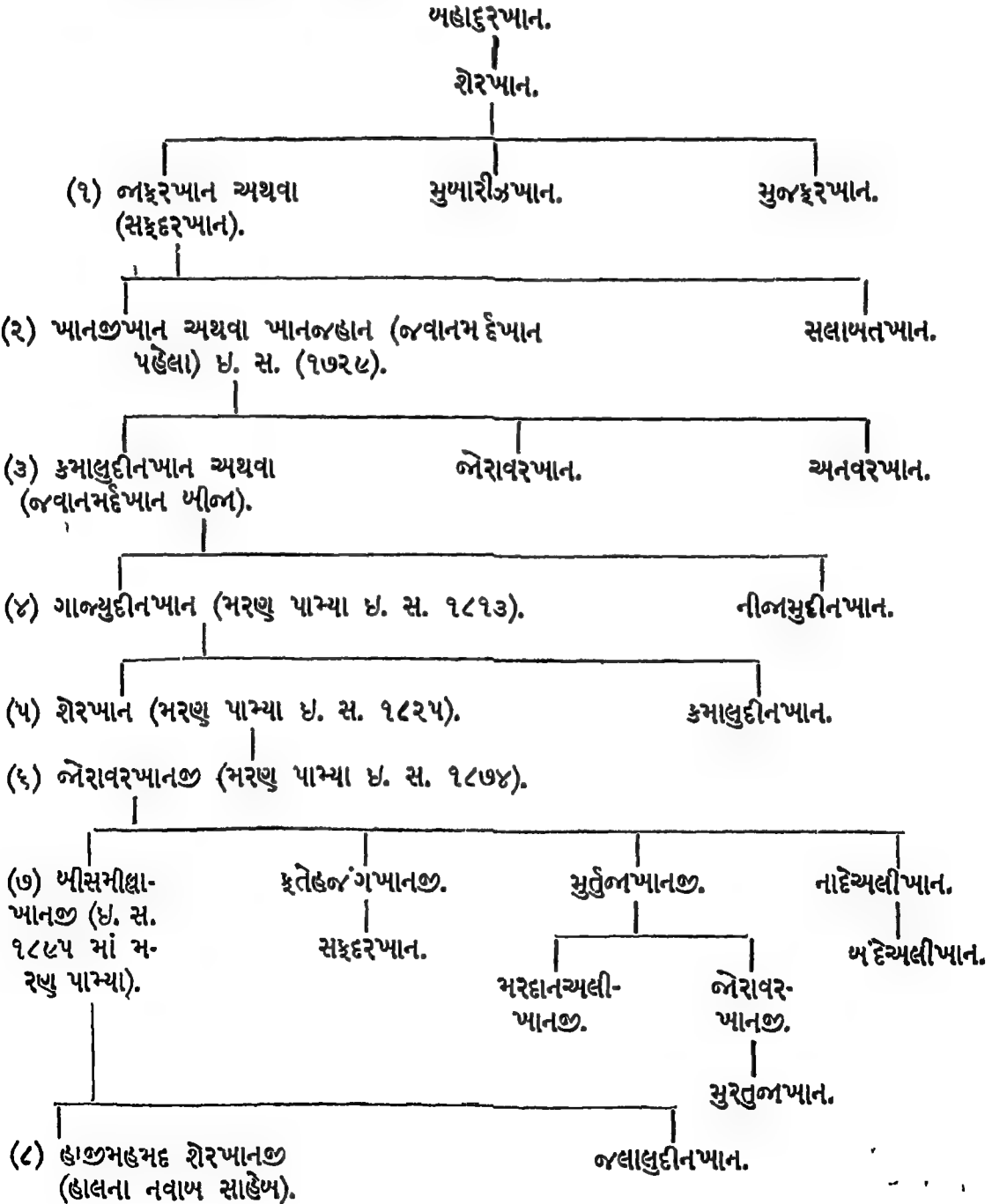
કોલકરાર થયા તેમાં ગાયકવાડ સરકાર જો કે રાજ્યના અદરના કારભારમાં વચ્ચે આવી શકે નહિ, તોપણ પરરાજ્યો સાથેના વ્યવહાર ઉપર અને બહારના હુમલાઓ સામે નવાખતુ રક્ષણ કરવા માટે ઇંગ્લેન્ડ સરકારની સલાહ અને દરમીયાનગીરીથી દેખરેખ રાખવાની સત્તા ગાયકવાડને આપવામાં આવી. તે પછી પાંચ છ વરસમા નવાખ પોતે ખોસા લોકોના અને ખીજા હુમલા અટકાવવાને અશક્ત જણાયાથી ઇંગ્લેન્ડ સરકારની મદદ માગી, અને લૂટારાઓને સીધી લૂટારાઓના દાખી દેવાના ખરચમાં ભાગ આપવા કમ્પલ કર્યું. તે મદદ તુરત આપવામાં આવી. ઈ. સ. ૧૮૧૯ માં કર્નલ બારકલે સાહેબે લૂટારાઓને ગુજરાતના બધા ભાગમાંથી હાંકી કહાડ્યા, અને તેઓ સાથે મેજર માઇલ્સ પોલીટીકલ એજન્ટ તરીકે હતા તેઓએ મુખ્ય સરકારના હુકમથી નવાખની સાથે કોલકરાર કર્યા. તેમાં નવાખ સાહેબે એમ કમ્પલ કર્યું કે, ચોર લૂટારાઓ અથવા ઇંગ્લેન્ડ સરકારના દુશ્મનોને આશરો આપવો નહિ, પોતાની બધી ફોજ સાથે ઇંગ્લેન્ડ લશ્કર સાથે જવું અને પોતાની શક્તિ પ્રમાણે વાર્ષિક ખડણી આપવી. તા. ૧૮ ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૨૨ ના રોજ પાંચ વર્ષ સુધી દર વર્ષે રૂ. ૧૭,૦૦૦ ખડણી આપવાની મુકરર થઈ. ત્રણ વરસ સુધી એ પ્રમાણે ખડણી લેવામાં આવી પછી તા. ૨૬ જુલાઈ સને ૧૮૨૫ ના રોજ કોર્ટ આવ દીરેક્ટરોને એવડી મોટી રકમની ખડણી આપવાને રાજ્ય અશક્ત છે એમ જણાયાથી તે બધી ખડણી માફ કરવામાં આવી. ચારપછી કોઈ પણ વખતે ખડણી લાગુ કરવામા આવી નથી.

ઈ. સ. ૧૮૨૪ માં કમાલુદ્દીનખાન મરણ પામ્યા અને તેઓના વડા ભાઈ ગાદીએ બેઠા. તેઓ ઈ. સ. ૧૮૨૫ માં મરણ પામ્યા. તેમની પછી તેમના ત્રણ વરસની ઉમ્મરના દીકરા જોશવરખાનજી ગાદીએ આવ્યા અને સરદાર ખીખી મહુમ નવાખ સાહેબની ખીજા બેગમને જોશવરખાનજીના વાલી અને રાજ્ય કર્તા તરીકે મુકરર કરવામાં આવ્યા. ઈ. સ. ૧૮૩૭ માં તેઓ ઉમ્મર લાયક થવાથી તેઓને રાજ્યનો વહીવટ સોંપવામાં આવ્યો. તેઓ પચાસ વરસ રાજ્ય કર્યા પછી પછી ઈ. સ. ૧૮૭૪ ના અકટોબર માસમાં મરણ પામ્યા. તેમની પછી તેમના વડા દીકરા ખીસમીલ્લાખાનજી ગાદીએ આવ્યા. ગાદીએ આવ્યા ત્યારે તેમની ઉમ્મર ૩૨ વર્ષની હતી. જ્યુડીશીયલ અને રેવન્યુ બંને ખાતામાં તેઓએ ઘણા સુધારા દાખલ કર્યા. નીચમસર કોર્ટો તેમના વખતમાં પહેલ વહેલી સ્થપાઈ. ઘણાં ઉપયોગી કારખાતા બાધ્યાં. તેમના વખતમાં દવાખાતુ પહેલ વહેલુ ઉઘાડવામાં આવ્યું. હિંદુસ્તાનમાં નામદાર પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ સાહેબની પહેલ વહેલી મુલાકાતની યાદગીરીમાં ઇંગ્લેન્ડ નિશાળ અને લાયબ્રેરી ખોલવામાં આવ્યાં. સને ૧૮૮૭ માં જ્યુબિલી હોલ નેકનામદાર મલીકા મચ્ચાઝમ કૈસરે હિંદ માહારાણી સાહેબની જ્યુબિલીના માનમાં ખોલવામાં આવ્યો. સને ૧૮૯૧ માં ઘણી મહેનત અને ખર્ચથી એક મોટી નહેર જેને સ્ટ્રોટ કેનાલ કહે છે તે બાધવામાં આવી તેની લખાઈ નવ માઇલ છે. જ્યુબિલીની યાદગીરી દાખલ રાહદારી જકાત જેની ઉપજ એક લાખ રૂપિયાની હતી તે સને ૧૮૮૭ માં કહાડી નાખવામાં આવી. વળી ખીસમીલ્લાખાન નામતું છાપખાતું ખોલવામાં આવ્યું. એકવીશ વરસ રાજ્ય કરી તા. ૧૯ ડીસેમ્બર સને ૧૮૯૫ ના રોજ ૫૩ વર્ષની ઉમ્મરે તેઓ ગુજરી ગયા. તેઓ પછી તેમના દીકરા હાજી મહમદ શેરખાનજી હાલના નવાખ સાહેબ ગાદીએ બેઠા. તેમની ઉમ્મર હાલમા (૧૯૦૭) ૨૧ વરસની છે.

નામદાર નવાખ સાહેબ હાજીમહમદ શેરખાનજીનો જન્મ તા ૪ રમઝન ૧૩૦૩ હીજરીના રોજ થયો તેઓએ રાજકોટની રાજકુમાર કોલેજમા કેળવણી લીધી છે. તેઓ સારા ઘોડેસ્વાર છે અને વિદ્યાર્થી તરીકે બદુકની નિશાનખાજીમા અને ઘોડેસ્વારની બાબતોમાં તેમજ ખીજા ઘણા ઈનામો મળેલા છે. તેઓએ ગોરડન એથલેટીકલ મેડલ અને રણજીતસીંગજી એથલેટીકલ એલેન્

કપનાં ઇનામ લીધા છે. કોલેજ છોડ્યા પછી તેઓએ મહેરખાન કેપટન ડબલ્યુ. એમ. પી. વુડ સાહેબની દેખરેખ નીચે હતા. ત્યાર પછી તેઓ ઇમ્પીરીયલ ક્રેડેટકોરમાં જોડાયા. પછી તેઓ ડોક્ટર જોન પોલન સાહેબ સી. આઈ. ઈ. એલ. એલ ડી. સાથે યુરોપની મુસાફરી કરી યુરોપથી પાછા ફરતાં મક્કાની હજ કરવા ગયા હતા. ત્યાંથી આવી નામદાર સરકારના હુકમથી મે. કર્નલ જી. ઈ. હાઈડકેટસ સાહેબે તા. ૧૩ એપ્રિલ સને ૧૯૦૭ ના રોજ તેઓને ગાદીએ બેસાડ્યા. ગાદી ઉપર આવ્યા પછી પોતાની રૈયતને મફત કેળવણી આપવાનું ધોરણ દાખલ કર્યું છે અને ગાયનો વધ કરવાનો અટકાવ કર્યો છે, જે બનાવથી હીંદુઓ ધણા ખુશ થયા છે.

આ સાથે રાધનપુરના રાજ્યકર્તાઓની વંશાવળી આપવામાં આવી છે.

THARAD STATE.

Area.940 Sq. miles.

Population.....49,021.

Gaekwar Jama.....Nil.

Average revenue.....Rs. 80,000.

Number of villages.....158 including Jamaiya villages.

1. According to tradition, Tharad town is said to have been first populated by one Tharpal Dhru in Samvat 101, and it appears to have received its name from the said founder.
Origin.
2. Tharad is bounded on the north by Marwar, on the east by Palanpur, on the south by Deodar and Suigam and on the West by Wao.
Boundary.
3. The district is a flat sandy plain, covered here and there with low jungle. The soil being sandy, yields a good monsoon crop. Bajri, Mag, Muth, Gowar, and productions. Sesamum, Juwar, and Chola are the chief produce of the soil. If there is good rain in the month of October castor seeds (Eranda) and Sersav (linseed) are also produced. Sowing is done over an extensive area and an ordinary cultivator with two bullocks as a rule sows about 60 acres of land. A winter crop is not produced as the cultivators remain busy in reaping the monsoon crop till the end of March. In the famine of 1901-1902 a good many Pacca wells were constructed but now the cultivators rarely use the water for irrigation purposes.
General features.
4. There is no mine within the limits of the State. There are also no forests. Jal, Babul, Kerda, and Khejda, naturally grow in plenty in the grazing grounds near the villages. Nimb trees are planted in the villages by the cultivators and they are generally to be found near the vicinity of the villages.
Forests &c.

The temperature varies from 40° to 48° degrees in winter, 90° to 118° in the summer and from 70° to 95° in the rainy season.

The domestic animals are cows, bullocks, buffaloes, horses, camels, goats and sheep. The bullocks of the local breed are well known for their stature and mettle and they are generally considered to be the best in the whole of Gujarat.

There is an old temple of goddess Narandevi and a few Jāin temples at Tharad, but these are not so well known as to attract pilgrims from distant places.

5. The villages of this State are for administrative convenience grouped under 3 Mahals viz, Tharad, Morwada Land Administration. and Terwa. There are 8 villages under Morwada, 14 under Terwa and the rest under Tharad. The yearly revenue income of the Terwa and Morwada Mahals is about Rs. 10,000/ each and that of the Tharad Mahal is Rs. 60,000/. 9 villages are assigned to Bhayats for their maintenance but the State has reserved the rights of exercising jurisdiction, levying Dan, taking Veth, Bigar, selling opium and levying general or special Varads (cesses) such as famine relief cess.

6. The Bhagbatai system is in vogue in this State. Each cultivator pays half a rupee for each Bawta of land State Due. (equal to 5 Bighas) and in addition a sixth share of the produce of the field. Besides Bhag and Narwa, each cultivator pays one rupee every year as Nazarana and one *mana* of grain as Kamdar Sukhdi.

In the case of Dodgam it is decided by Government by their Resolution No. 1824, dated the 13th March 1908 in the Political Department that road duties or "rahadari dan" which have been held to include import and export duties should be collected by Tharad, without prejudice to Wao to establish its claim by regular proceedings. Jurisdiction over Dodgam is in dispute between Tharad and Wao, and the settlement of that dispute will affect the right to these duties.

7. The Police force consists of 12 Sowars, 3 camel Sowars and 45 foot and the force is maintained at a cost of Police. Rs. 7200 per year Kumar Shri Dolatsingji is looking after the Police.

8. There is a Vernacular school and a girl's school at Tharad and 5 other schools at Morwada, Uchosan, Dooa, Education. Bhorole and Madka. The expenses of the last three schools are paid by the Jamaiya holders and that of Uchosan school by the Tharad Thakore and the Maleks of Uchosan. The total number of boys attending the schools is about 248 and the number of girls is 16.

9. Tharad is a fourth class State as the term is understood in Kathiawar. The chief is authorized to try such Justice. offences as are shewn in the appendix A. page 24 and to inflict sentences upto 3 years rigorous imprisonment and a fine upto Rs. 5000/. In civil matters he has powers upto Rs. 10,000/.

10. The villages under other States and Talukas which pay Jama. Jama to Tharad are given below.—

Sunval.	}	All under Wao Thana.
Kumbhardi.		
Fangli.		
Mithavi.	}	Suigam.
Arjanpura.		
Chala.		
Suneth.	}	Under Chadchat of the Santalpur Thana.
Kelana.		
Dhrechana.		
Lenbunee.		
Nenava.	}	Under the Palanpur State.
Magrava.		
Vinchivadi.		
Lavaria.		
Bhajana.		
Lelava.		
Kunvarla.		

The following villages under other States and Talukas pay Cash Hak to Tharad.

Sedav.	Under	Warahi.
Chatra.		Terwada.
Lakhni.	}	Under the Palanpur State.
Vasana.		
Watam.		
Jadia.		
Balodher.		

11. Tharad is said to have originally belonged to Parmar Rajputs, and to this day many Parmars of the Suvar and Kalma clans are found in subordinate positions in several of the Tharad villages. According to a Jain account, the last of the Parmar line became a convert to the Jain faith, and resigned his chieftdom to his sister's son, the Chohan of Nadol. Others say that the Chohan killed his natural uncle and usurped the chieftdom. The Chohans, with the title of Rana ruled at Tharad for about 6 generations. In the reign of Rana Punjaji, they were attacked by the Mahomedans, their capital stormed, and their chief slain. Thenceforward Tharad became a Mahomedan holding and for several generations a family with the patronymic Multani, ruled as proprietors, Jagirdars, and commandants

12. This Mahomedan conquest probably took place in the reign, either of Muhammad Shabbuddin Ghorî (1174-1206) or of Kutubuddin Eibar (1206-1210). In the latter monarch's reign, the change of capital from Lahore to Delhi, and his numerous wars, made the Multani family's position very difficult. That they were able to hold their own was due to the aid of a family of Naiks, who, originally Chohans, had become converts to Islam. In return for their services the Naik family received the grant of several villages, which they still hold. At this time the smaller estates were chiefly in the hands of vassals of the Gohil and Parmar clans. Kubhara and Ledau were held by Chohans, Duva, Rah and Tithgam by the Bhilria Waghelas of Bhilrigadh, Eta and other villages by the descendants of Chibhadia Brahmîns who held them from the Rathods of Kanouj, and the rest by other persons of whom scarcely a trace remains. After the Musalman conquest of Tharad, the wife of Rana Punjaji, Sodhi by caste fled with her infant son to her father's house at Parker. On growing up, her son Vajoji, returning to Tharad in 1244 built a well, *Vav* and successfully beating off the attacks of the Multanis took the title of Rana, and after his well, called his town Wao. His descendants rule there to this day.

13. Compared with that of the Multani family, the cause of the Wav Rana was popular, and though for fear of drawing on himself the army of the Patan Governor, the Rana dared not attempt to win

back Tharad, yet he slowly spread his rule over many of the smaller holdings, and built up a fairly powerful chieftdom. His cadets gradually won back many of the Tharad holdings, turning out the Gohil Suvar and Kalma Rajputs, but continuing to hold their estates from Tharad whose ruler they probably propitiated with gifts. In this way most of the smaller Tharad fiefs fell into the hands of Nadola Chohans, cadets of the Wao house or of the old Ranās of Tharad by whom they are still held.

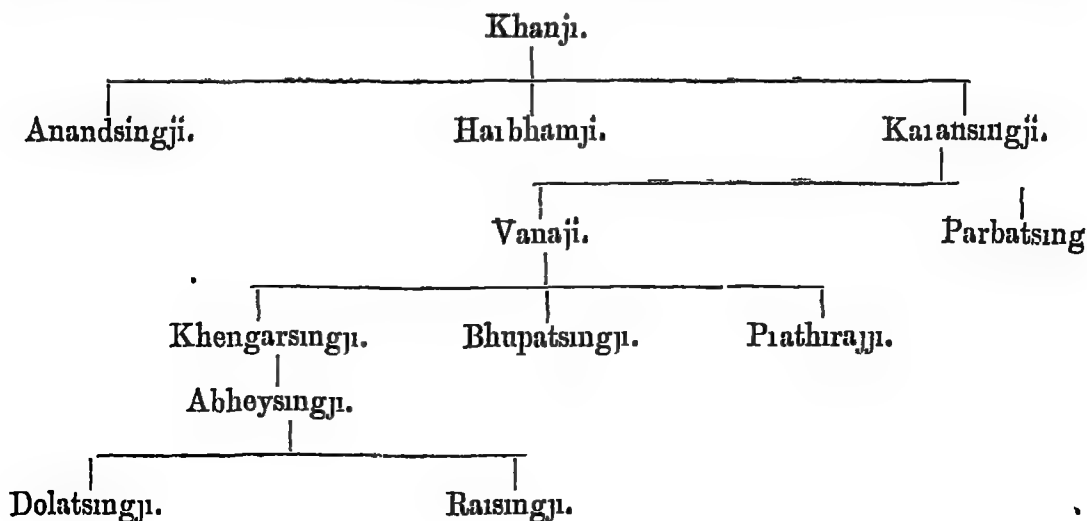
14. On the rise of the Musalman dynasty of Ahmedabad (1403), the Multani family became its vassals. Later on Fateh Khan Baloch, one of the chief Gujarat nobles, held Terwada and Radhanpur, ousting the Multani family who sank into obscurity, and now have only the Tharad village of Kothigam.

15. When, about 1700, the Jhalori family were driven from Jhalor and settled at Palanpur, Firoge Khan Jhalori obtained the chief power at Tharad. This lasted only a short time. About 1730 Tharad was given to Jawan Mard Khan Babi of Radhanpur. Very soon after, when Abheysing (1730-1737) was viceroy, the Babi was turned out and in his place a deputy was stationed at Tharad. The next ruler of Tharad was Chohan Jetmalji, a cadet of the Wav house, who established himself there in 1736. In the following year, Rana Vajrajji, the head of the Wav house, fearing that Jetmalji might prove a dangerous rival, invited Bahadur Khan of Palanpur to oust him. Bahadur Khan agreed, and driving out Jetmalji kept the chiefship in his own hands. Within a few years (about 1740) the district was given either as an estate, Jaghirdari or as a charge, Foujadari, to Nawab Kamal-ud-din Khan till, in 1759, he handed it over to Waghela Khanji, chief of Morwada, one of the supporters of the Babi family. This Khanji belonged to the Sardhara branch of the Waghela tribe who took their name from the conquest of Sardhargadh, in Saurashtra. A man of much talent and strength Khanji before his death (1786), succeeded in making himself independent of his former patron.

16. The first connection of this estate with the British Government was in 1819 A. D. when, the then ruler being much harassed by the Khosas and other plunderers from the Desert and when the

country was nearly depopulated in consequence, sought for, and obtained, the aid of the British Government, and, as in the case of the Nawab of Radhanpur, voluntarily agreed to pay a share of the expenses of the equipment of a force. In the year 1820, after the Khosas had been expelled, Harbhamsing, Chief of Tharad entered into an agreement similar to that concluded with the Radhanpur State and on the 14th February 1821 it was decided by the British Government, with reference to its last article, that no tribute should be exacted until the revenue had increased one-half beyond its then amount, when one-third of that increase was to be paid. This remained in force until A. D. 1825, when the State was relieved from paying any tribute whatever, and in 1826 a further agreement, partly in supercession of the former one, was signed, and delivered to the British Government, wherein the chief agreed to allow no Kolis, Rajputs, or armed men of other districts to live in his territory; to give up to the British and Baroda Governments any robbers or peace-breakers who sought shelter in his domain, to aid the British forces in the supercession of robbers, to keep the public peace and wage no private war, to refer all disputes to the British Government; and to be responsible for irregularities committed in the neighbouring British or Gaekwar territories by the Koli, Rajput, or other inhabitants of his district.

17. In 1823 Harbhamji died and was succeeded by Karansing, who died in 1859, the Gadi devolving on Khengarsing. The present Talukdar Abheysingji was born on the 9th March 1859 A. D. and came to the Gadi in the year 1892. He took his education in the Rajkumar College Rajkote and the most notable event in his time is the handing over the civil and criminal jurisdiction over Jamaiya villages to Tharad in 1904. He has two sons Kunvar Dolatsingji and Kunvar Raisingji. The geneology of the Tharad family is given below:-

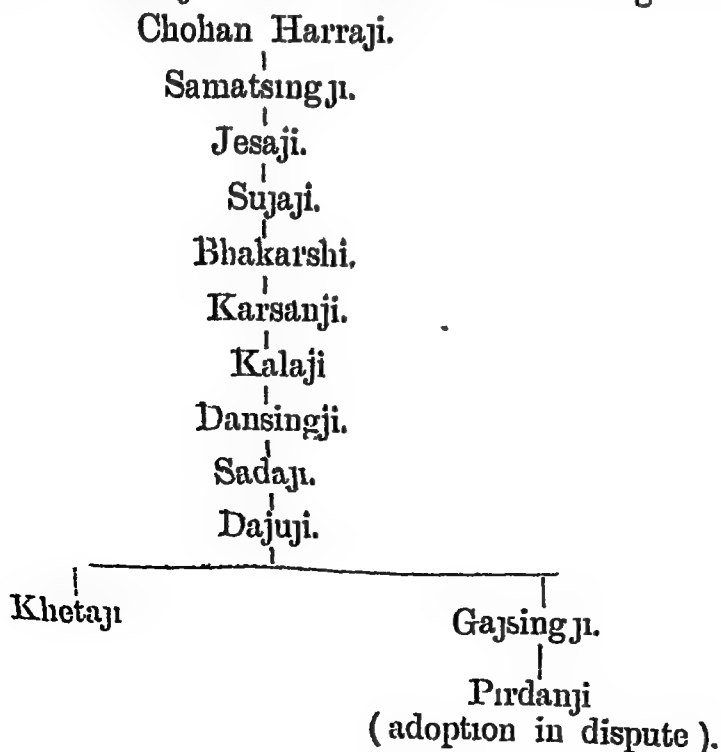

18. There were 107 villages under the Tharad Thandar called Jamaiya villages. The majority of the holders are Jamaiya villages. Chohan Rajputs. The most important Jamaiya holders are those of Dua, Valadar, Bhorole, Naroli, Jetda, Madka, and Eta. The Thakors of Bhorole, Valadar, Waghasan, Bhapi and some of the other Jamaiya Thakors such as Jetda and Madka are Chohan Rajputs. All these Jaghirdars pay Jama annually to the Tharad Thakore. In addition to Jama, the Jamaiya villages pay Police cess to the State. The import and export duties, grazing fee, and opium duty on the sale of opium are also recovered by the State in the said villages.

19. Of the many Jamaiya estates, Bhorole is an important one and so a short account of it is given here.

Bhorole.

It is comprised of 10 Khalsa villages, with a population of 3478. It has an area of 33 Square miles. Its annual revenue varies from Rs. 10,000 to 13,000. The Thakore exercises the powers of a Third Class Magistrate in Criminal matters and hears suits upto the value of Rs. 250/. The Jagir is under attachment since the death of Thakore Gajsingji owing to the adoption of Pirdanji being disputed. It pays Jama to Tharad. Most of the important Jamaiya holders are Chohan Rajputs and the Talukdars of Bhorole, Waladar, Waghasan and Bhapi derived their origin from a common ancestor viz. Chohan Harraji. The Bhorole tree is as given below.:-

Particulars of other Jamaiya Holders.

Number	Name of Taluka	Caste of the Talukdar	Area in square miles	Number of villages.	Revenue.	Remarks.
1	Dooa . . .	Waghela .	29	9	4000	
2	2nd vas of Dooa or Motu Pavdasan .	Do .	16	6	2500	
3	Valadai . . .	Chohan .	22	7	3150	
4	Naroli . . .	Do .	21	8	2600	
5	Jetda . . .	Do .	18½	6	2000	
6	Madka . . .	Do .	15	4	3000	
7	Lavana . . .	Do .	6	3	2400	
8	Eta . . .	Brahmin .	13	5	2100	
9	Waghlasan . . .	Chohan .	9	2	2900	
10	Khadol . . .	Malck .	13	3	1700	
11	Piluda . . .	Chohan .	8	1	1600	
12	Mesia . . .	Do .	4	1	1300	
13	Karboon . . .	Do .	16	2	1100	
14	Itadha . . .	Do .	4½	2	1080	
15	Raha . . .	Waghella .	1½	2	1000	
16	Daidaida . . .	Nayak .	6½	3	1000	
17	Changada . . .	Do .	3½	1	1000	
18	Daiap . . .	Chohan .	8	1	1000	
19	Tithgam . . .	Waghella .	10	3	950	
20	Morikha . . .	Kanbi .	5	1	700	
21	Bhapi . . .	Chohan .	4½	2	650	
22	Bhuia . . .	Nayak .	2½	1	625	
23	Takhuva . . .	Chohan .	2½	2	625	
24	Khoda . . .	Faku . .	4	1	600	
25	Seian . . .	Chohan .	2½	1	600	
26	Bhalasia . . .	Nayak .	2	1	575	
27	Selda . . .	Chohan .	5	2	525	
28	Del . . .	Devda .	4	1	500	
29	Kamali . . .	Nayak .	3	1	450	
30	Vedla . . .	Brahmin .	2½	1	400	
31	Korda . . .	Do .	2	1	400	
32	Kumbhara . . .	Chohan .	1½	1	350	
33	Charada . . .	Do .	4	1	350	
34	Lakhapura . . .	Sindhi Musalman.	1½	1	250	
35	Kasvi . . .	Barot .	2½	1	250	
36	Dendava . . .	Brahmin .	1½	1	250	
37	Bhadvel . . .	Do .	2	1	250	
38	Ledan . . .	Chohan .	2½	1	200	
39	Ghantiali . . .	Barot .	1	1	200	
40	Bhatasna . . .	Brahmin .	2	1	200	
41	Methavi . . .	Chohan .	3	1	150	
42	Khardol . . .	Brahmin .	2½	1	125	

થરાદ સ્વસ્થાન.

ક્ષેત્રફળ...	૯૪૦ ચો. મૈલ.
વસ્તી	૪૯,૦૨૧.
ગાયકવાડ જમીન	૦
સરાસરી ઉપજ	રૂ. ૮૦,૦૦૦
ગામની સંખ્યા	૧૫૮ જમૈયા ગામો સહીત.

૧. થરાદ કસબાની ઉત્પત્તિ—સવત ૧૦૧ માં થર્પાલધર નામના પુરુષે વસાવેલું છે એવી દત કથા છે, અને તેના નામપરથી આ કસબાનું નામ પડ્યું છે.

મૂળ.

૨. થરાદની ઉત્તરે મારવાડ, પૂર્વમાં પાલણપુર, દક્ષિણે દીઓદર ને મુછગામ, અને પશ્ચિમે વાવ.

સિમા.

૩. આ પરગણું સપાટ રેતીનું મેદાન છે અને તેમાં છુટી છવાઈ નાની ઝાડી છે. જમીન રેતાળ હોવાથી તેમાં ચોમાસુ પાક સારો થાય છે. ગવાર, બાજરી, મગ, મકં, તલ, સામાન્ય સ્થિતિ, જમીન જીવાર અને ચોળા વિગેરે એ મુખ્ય પાક છે. અકટોબર મહિનામાં સારો અને પાક. વરસાદ થાય તો, તેમાં એરડીઆ અને સરસવ થાય છે અને એક સાધારણ ખેડુત બે બળદથી ૬૦ એકર જમીન વાવે છે. શિયાળુ પાક થતો નથી, કારણ ખેડુત લોકો ચોમાસાનો પાક લેવામાં છેક માર્ચ માસની આખર સુધી કામે વળગેલા હોય છે. ઇ. સ. ૧૯૦૧-૦૨ ના દુકાળ વખતે ઘણા પાક કુવા બાંધવામાં આવ્યા છે, પણ હમણાં ખેડુત લોકો તેનો જવલેજ ઉપયોગ પીતને માટે કરે છે.

૪. આ રાજ્યની હદમાં કોઈ જાતની ખાણો નથી, તેમ જંગલો નથી. જળ, ખાવળ, કેન્ડા અને ખીજડા વિગેરે ઝાડો, ગામ નજદીક ઢોરોને ચરવાની જગાઓ જગલ વિગેરે હોય છે તેમાં પુષ્કળ કુદરતી રીતે ઉગે છે. ગામડામાં ખેડુત લોકો લીમડાનાં ઝાડો રોપે છે, અને તે ઝાડો ગામની નજદીકમાં જોવામાં આવે છે.

શિયાળામાં ૪૦ થી ૪૮ ડીગ્રી અને ઉનાળામાં ૯૦ થી ૧૧૮ ડીગ્રી સુધી ગરમી રહે છે, અને વરસાદમાં ૭૦ થી ૯૫ ડીગ્રી સુધી ગરમી પડે છે.

પાણેલાં જાતવરોમાં ગાય, બળદ, ભેસ, ઘોડા, ઊંટ, બકરાં અને ઘેટાં હોય છે. સ્થાનિક ઉત્પન્ન કરેલા બળદો મોટા કદના અને મજબૂત બાંધાના હોય છે, તે આખા ગુજરાતમાં સારી જાતના ગણાય છે.

થરાદમાં નારણદેવીનું જૂનું મંદિર અને કેટલાક જૈન મંદિરો છે, પણ તે એવાં પ્રસિદ્ધ નથી કે છોટાના લોકો જાત્રાએ આવે, તે લાળા રસ્તા તરફ આવેલાં જૈન મંદિરો તરફ જવાને ખેચાય.

૫. આ રાજ્યના ગામો વહીવટની સગવડતા માટે ત્રણ મહાલોમાં વહેંચી નાખવામાં આવ્યાં છે. થરાદ, મોરવાડા, અને ટેરવા મોરવાડામાં ૮ ગામો, ટેરવામાં ૧૪ ગામો, અને જમીનનો વહિવટ ખાટીના ગામો થરાદમાં છે. ટેરવા અને મોરવાડાની વાર્ષિક ઉપજ દરેકની રૂ. ૧૦,૦૦૦ ને આશરે છે, અને થરાદ મહાલની ઉપજ રૂ. ૬૦,૦૦૦ ની છે. ૯ ગામો ભાયાતોને તેઓના પોપણ માટે આપવામાં આવ્યા છે, પણ ઘણું લેવાનો હક, વેક,

ખીંગાર, અપ્રીણ વેચવાનો હક, અને સામાન્ય અથવા વિશેષ વરાડ જેમકે દુકાળનો કર તે લેવાનો હક સ્વસ્થાને પોતાના હાથમાં રાખ્યો છે.

૬. ભાગ બટાઇ વહીવટ આ રાજ્યમાં ચાલે છે. દરેક ખેડુત અર્ધો રૂપિયો દર આવટા જ-
મીને આપે છે. એક આવટા પાચ વીધા છે, તે સિવાય પાકનો $\frac{1}{4}$ ભાગ
રાજ્ય હક્ક. પાકમાથી આપે છે. ભાગ અને નરવા સિવાય નજરાણાના કરનો એક રૂ-
પિયો અને કામદાર સુખડીનું એક માણુ અનાજ દરેક ખેડુત આપે છે.

નામદાર સરકારે તેઓના નં. ૧૮૨૪, તા. ૧૩ મી માર્ચ ૧૯૦૮ થી દોડગામ માટે એવી રીતે ઠેરવ્યું છે કે રસ્તા જકાત અને “રાહદારી” દાણુ જેમા આવક અને જવક દાણુનો સમામ થાય છે તે થરાદે એકડી કરવી, પણ તેથી વાવના હકને તુકશાન થશે નહીં અને તે પોતાના હક કાયદાની કોર્ટમા સાબીત કરી શકશે. દોડગામની હકુમત બાબત થરાદ અને વાવની તકરાર જારી છે, અને તેનો નીકાલ તેઓના હક ઉપર અસર કરશે.

૭. પોલીસ ફોજમાં ૧૨ સ્વારો, ત્રણ સાહણી સ્વારો અને ૪૫ પ્યાદા છે. પોલી-
સનો વાર્ષિક ખર્ચ રૂ. ૭,૨૦૦ નો છે. કુમાર શ્રી દોલતસીંગજી પોલીસનો
પોલીસ. બંદોબસ્ત રાખે છે.

૮. થરાદમાં એક ગુજરાતી નિશાળ અને એક કન્યાશાળા છે. મોરવાડા, ઉચોસણ, હુઆ,
ભોરોલ અને માડકામા એ રીતે પાચ નિશાળો છે. છેલ્લી ત્રણ નિશાળોનો
કેળવણી. ખર્ચ જમેયા ઠાકોરો આપે છે, અને ઉચોસણની નિશાળનો ખર્ચ થરાદ
ઠાકોર અને ઉચોસણના મલેક આપે છે. બધા મળીને ૨૪૮ છોકરા અને

૧૬ છોકરીઓ કેળવણી લે છે.

૯. થરાદ, કાડીયાવાડમાં ગણાતા ચોથા વર્ગમાં છે. ઠાકોરને એપેનડીકસ “એ” પાતુ ૨૪
મા જણાવ્યા પ્રમાણે ગુન્હાઓ તપાસવાની સત્તા આપવામા આવી છે. તેઓને
ન્યાય. ત્રણ વર્ષની સજા મળુરી અને રૂ. ૫,૦૦૦ સુધી દડ કરવાની સત્તા છે.
દીવાની મુકદ્દમા રૂ. ૧૦,૦૦૦ સુધીના સાબળવાનો અધિકાર છે.

૧૦. નીચે લખેલાં ગામો જે બીજાં સ્વસ્થાનો અને તાલુકાઓમાં આવેલાં છે, તે થરાદને નીચે લખ્યા પ્રમાણે જમા આપે છે.

સનવાલ	}	વાવ થાણામા છે.
કુભારડી		
શગલી		
મીઠાવી	}	સુઈગામ તાલુકામા છે.
અરજનપરા		
ચાલા		
સુનેલ	}	સાનલપુર થાણાના ચારચટમા છે.
કેલાણા		
દેવચણા		
લેખુણી		

નીનાવા	}	પાલણપુર સ્વસ્થાનમાં છે.
મગ્રાવા		
વીન્ચીવાડી		
લવારીયા		
ભાજના		
લેલાવા		
કુંવરલા		

નીચે લખેલાં ગામો જે બીજા સ્વસ્થાન અને તાલુકાઓમાં આવેલા છે તે થરાદને રોડડ હક આપે છે:—

સેડવ	વારાહી તાલુકામાં છે.
ચત્રા	તેરવાડામાં છે.
લાખણી	}	પાલણપુર સ્વસ્થાનમાં છે.
વસાણા		
વાટમ		
જડીયા		
ખાલોધર		

૧૧. થરાદ પહેલા પરમાર રજપુતોનું હતું એમ કહેવાય છે, અને હાલ પણ સુવર અને કલમા વર્ગના પરમારો, થરાદના ધણા ગામોમા ઉતરતા દરબજામાં રહેતા ઇતિહાસ. માલુમ પડે છે. જૈન ઇતિહાસ પ્રમાણે પરમાર વંશના છેલ્લા પુરૂષે જૈન પ-થનો સ્વીકાર કર્યો હતો, અને પોતાના ભાણેજ નાડોલના ચોહાણને પોતાનું રાજ્ય આપ્યું. બીજાઓનું કહેવું એમ છે કે એ ચોહાણે પોતાના સગા મામાને મારી નાંખી પોતે ગાદી દબાવી પડ્યો. છ પેઢી સુધી થરાદમાં ચોહાણોએ રાણાના ઇલ્કાબતી રાજ્ય કર્યું. રાણા પુ-નજીના વખતમા મુસલમાનોએ આ રાજ્ય ઉપર હુમલો કર્યો ને તેઓની રાજધાની લઈ રાજને મારી નાખ્યો, ત્યાર પછી થરાદ મુસલમાનોનું પરગણું થયું, અને ઘણી પેઢી સુધી એક મુસલમાનીના નામથી ઓળખાતા કુટુંબે તેના માલિક જાગીરદાર અને લશ્કરના સરદાર તરીકે આ સ્વ-સ્થાનમાં રાજ્ય અમલ કર્યો.

૧૨. આ મુસલમાન જીત ઘણું કરી (ઈ. સ. ૧૧૭૪ થી ૧૨૦૬) મહમદ શાહમુદ્દીન ગોરી અથવા કુતબુદ્દીન ઇબ્રીની વખતમાં થયેલી જણાય છે. (ઈ. સ. ૧૨૦૬-૧૨૧૦) તેમાંના છેલ્લા પાદશાહના વખતમા લાહોરથી પાચતમ્ત દિલ્લીમાં કરવામા આવ્યું, અને તેઓએ ઘણા મુલકો જીત્યા તે ઉપરથી મુલતાણીઓની સ્થિતિ ઘણી ધાસ્તી ભરેલી થઈ પડી હતી, પણ તેઓ નાયક-ના કુટુંબ જેઓ આગળ ચોહાણ રજપુત હતા ને વટલીને મુસલમાન થયા હતા તેઓની મદદથી પોતાનો કબજો જાળવી રાખ્યા, તેઓની સેવાના બદલામા ઘણા ગામો તેઓને જાગીરમા મળ્યા, જે હજી તેઓના કબજામાં છે. આ સમયમા નાની નાની જાગીરો, પરમાર અને ગોહીવ શાખાના આશ્રિતોના હાથમા હતી. કુભારા અને લેલક ચોહાણના હાથમા હતા. હુઆ, રાહા, તીથ-ગામ અને ભીલરીઆ વાંચેલા જેઓ ભીલરીગઢના હતા તેઓના હાથમા હતા. એટા અને બીજા ગામો ચીલડીયા બ્રાહ્મણોના વંશોએ કબજામાં રાહોડો તરફથી મેળવ્યા હતા, અને બીજા જાગીરો બીજા ધણાઓ પાસે હતી, પણ હાલ તેઓના નામ નિશાન વડીક જણાતા નથી. થરાદ મુસલમાનોએ જીતી લીધું ત્યાર પછી, રાણા પુનજીની સોઢી રાણી પોતાના નાના કુવરને લઈ નગર

પારકર જઈ પોતાના બાપને ઘેર રહી, તેનો દીકરો વળેજી ઉમ્મર લાયક થયો ત્યારે તે ઈ. સ. ૧૨૪૪ માં થરાદ પાછો આવ્યો, ત્યાં એક વાવ બાંધી, અને મુલતાણીઓના હુમલા હઠાવી રાણાનો ખિતાબ ધારણ કર્યો અને પોતે વાવ બાંધેલી તેના નામથી તે કસબાનું નામ વાવ આપ્યું. તેઓના વશને હજુ સુધી તેમા રાજ્ય કરે છે.

૧૩. મુલતાણી વંશ સાથે સરખાવતાં વાવના ઠાકોરનું હિત લોકપ્રિય હતું. અને જો કે થરાદ લેતા પાટણના હાકેમની ફોજ તેના ઉપર હુમલો લઈ આવશે તે બીકથી રાણાએ થરાદ લેવાની કોશીશ કરી નહિ, પણ ધીમે ધીમે નાની જગીરો ઉપર પોતાનો અમલ બેસાડતો ગયો, અને તેમાથી સામર્થ્યવાન રાજ્ય બનાવ્યું. તેના ભાયાતોએ થરાદ તાબેનાં ઘણાં ગામો જીતી લીધાં. ગોહીલ, સુવર અને કલમા રજપુતોને હાકી કહાડી તેઓની જગીરો થરાદના તરફથી પોતે રાખી, થરાદના રાજ્યકર્તાને ભેટો આપી રાજ રાખવા. એ રીતે થરાદની નાની જગીર નડોલા ચોહાણોના હાથમાં આવી. તેઓ વાવ અથવા થરાદના આગળના રાણાઓના વંશના છે, અને એ જગીરો હજુ તેમના કબજામાં છે.

૧૪. મુસલમાનોના અમલવાદના રાજ્યમા વૃદ્ધિ થવાથી મુલતાણીઓ તેના ખંડીયા થયા (ઈ. સ. ૧૪૦૩.) પછી ૨તેહખાન બલોચ જે ગુજરાતનો એક મુખ્ય અમીર હતો તેણે તેરવાડાને રાધનપુરનો કબજો મુલતાણી કુટુંબને કહાડી કર્યો. તેથી તેઓનો વશ તદ્દન અધકાર સ્થિતિમાં આવી પડ્યો, અને હમણા થરાદમા તેઓનું એક કોઠીગામ નામે ગામ છે.

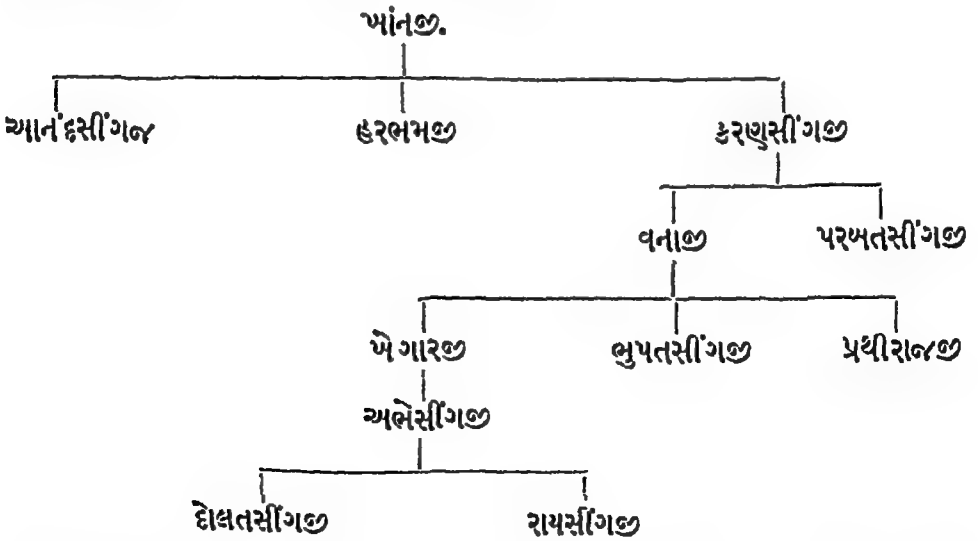
૧૫. ઈ. સ. ૧૭૦૦ માં ઝાલોરી કુટુંબને ઝાલોરમાંથી હાંકી કહાડ્યા, અને તેઓ પાલણુપુરમાં આવી રહ્યા, ત્યારે શ્રીરોજખાન ઝાલોરીએ થરાદમા મુખ્ય સત્તા મેળવી. આ સત્તા થોડો વખત રહી. આશરે ઈ. સ. ૧૭૩૦ મા થરાદ તાલુકો રાધણુપુરના જવાનમહંમદખાન બાબીને આપવામાં આવ્યો. સાર પછી દુકે મુદતમા ઈ. સ. ૧૭૩૦-૩૭ મા બ્યારે અલેસીગજી સરસુબો થયો, તે વખતે બાબીને કહાડી મૂકવામા આવ્યા, અને તેની જગ્યા ઉપર એક નાયબને થરાદ મૂકવામાં આવ્યો. તે પછી થરાદના હાકેમ ચોહાણ જેતમલજી થયા જેઓ વાવના ભાયાત હતા. તેઓ ત્યાં ઈ. સ. ૧૭૩૬ મા સ્થાપન થયા. બીજે વર્ષે વાવના મુખી રાણા વજરાજીએ જોયું કે જેતમલજી તેનો ભય કરે હરીફ થઈ પડશે તે બીકથી તેને હાટ્ટી કાઢવા પાલણુપુરના બહાદુરખાનજીને બોલાવ્યા. બહાદુરખાનજી કમુલ થયા અને જેતમલજીને હાંકી કહાડી રાજ્ય પોતાને કબજે કર્યું. થોડા વરસમા એટલે ઈ. સ. ૧૭૪૦ મા નવાબ કમાલુદ્દીનખાનને તે જગીર જગીરદાર તરીકે અથવા ફોજદારી ચલાવવા માટે આપવામા આવી. તેઓએ ઈ. સ. ૧૭૫૯ મા મોરવાડા મુખી વાઘેલા ખાનજીને આપી જે બાબી કુટુંબના મદદ આપનારામાના એક હતા. આ ખાનજી વાઘેલાની સરધરા શાખાનો હતો જેઓએ સૌરાષ્ટ્રમા સરદારગઢ છે તે ઉપરથી એ નામ ગ્રહણ કર્યું હતું. ખાનજીઘણો અક્કલમદ અને જોરાવર હતો. તેણે પોતાનું મરણ જે ઈ. સ. ૧૭૮૬ મા થયું તે આગમય પોતાના આગળના મુરખીથી સ્વતંત્ર થયો હતો.

૧૬. આ સ્વસ્થાન સાથે પહેલો સબધ ઇંગ્રેજ સરકારને ઈ. સ. ૧૮૧૯ માં થયો તે વખતના ઠાકોર ઉપર, ખોસા લોકો અને રણુમાથી આવેલા હુટારા લોકો ઘણા હુલા કરતા, જેથી દેશ તદ્દન ઉજ્જડ થઈ ગયો હતો, તેથી ઇંગ્રેજ સરકારની મદદ માગવી પડી, અને તેઓએ મદદ આપી રાધનપુરના નવાબની માફક પોતાની ખુશીથી લશ્કરના ખર્ચમા શજો આપવા કમુલ થયા. ઈ. સ. ૧૮૨૦ મા ખોસા લોકોને હાકી મૂક્યા. પછી થરાદના ઠાકોર હરભમસીજે રાધનપુરના રા-

જ્યની માફક કરાર કરી આપ્યો, અને ઇ. સ. ૧૮૨૧ ના ફેબ્રુઆરીની તા. ૧૪ ના રૉજ ઇંગ્રેજ સરકારે કરારની છેલ્લી કલમ બાબત એમ કરાવ્યું કે, હાલમાં જે ઉપજો છે તેથી દોઢી ઉપજ થાય ત્યાં સુધી ખંડણી લેવી નહિ, બ્યારે તે પ્રમાણે થાય ત્યારે વધેલી ઉપજનો ત્રીજો ભાગ લેવો. આ કરારનો અમલ ઇ. સ. ૧૮૨૫ સુધી રહ્યો. ત્યાર પછી એ સ્વસ્થાન પાસેથી ખંડણી લેવાનું બિલકુલ છોડી દેવામાં આવ્યું. ઇ. સ. ૧૮૨૬ માં આગળના કરારનો થોડો ભાગ કહાડી નાખી, એક ખીજને કરાર સહી કરી બ્રિટિશ સરકારને આપ્યો; જેમાં ઠાકોરે એવી કમ્યુલત આપી કે, ખીજ રાજ્યના કોળીઓ, રજપુતો અથવા હથિયારબંધ માણસોને, પોતાના રાજ્યમાં રહેવા દેવા નહિ; અને ઇંગ્રેજ તથા ગાયકવાડ સરકારને, જે હુંડારાઓ અથવા સુલેહનો ભગ કરનારાઓ, જે આ રાજ્યમાં આશ્રી લે તેઓને પકડી, અને રાજ્યોને સ્વાધીન કરવા; હુંડારાઓને તોડવામાં ઇંગ્રેજ સરકારની ફોજને મદદ આપવી, સુલેહ જાળવવી, કોઇપણ જાતની ખાનગી લડાઈ કરવી નહિ, કંઈપણ તકરાર હોય તો ઇંગ્રેજ સરકાર આગળ રજુ કરવી, અને આ સ્વસ્થાનના કોળીઓ, રજપુતો, અથવા ખીજ લોકો કંઈપણ ગેરકાયદે કામો ઇંગ્રેજ અથવા ગાયકવાડ સરકારની હદમાં કરે, તેની જીમેદારી આ સ્વસ્થાનને શીર રહેશે.

૧૭. ઇ. સ. ૧૮૨૩ માં ઠાકોર હરભમજી મરણ પામ્યા. તેઓ પછી કરણસીંગજી ગાદીએ આવ્યા, તેઓ ઇ. સ. ૧૮૫૯ માં મરણ પામ્યા. તે પછી ગાદી ખેંગારસીંગજીને મળી. હાલના ઠાકોર અભેસીંગજીનો જન્મ ઇ. સ. ૧૮૫૯ ના માર્ચ મહિનાની તા. ૯ મીના દિવસે થયો. તેઓ ગાદી ઉપર ઇ. સ. ૧૮૯૨ માં આવ્યા. તેઓએ રાજકોટ રાજકુમાર કોલેજમાં કેળવણી લીધી છે. તેમના વખતમાં મોટી નોંધ કરવા જેવી બાબત એ છે કે, ઇ. સ. ૧૯૦૪ માં જમૈયા ગામો ઉપરની દીવાની તથા ફોજદારી હકુમત તેમને સોંપવામાં આવી છે. તેઓને જે દીકરા કુંવર દોલતસીંગજી અને કુંવર રાયસીંગજી છે.

થરાદ વંશની વંશાવળી નીચે આપવામાં આવી છે.

૧૦૭ ગામો પહેલાં થાણુદારને તામે હતા તે જમૈયા ગામો કહેવાતાં. આ જગીરદારોમાંના ઘણા ખરા ચુલાણુ રજપુતો છે. તેમાં અગત્યના જગીરદારો કુઆ, વઘાદર, ભોરોલ, નારોલી, જે-તણ, માડકા ને એટલાના છે. ભોરોલ, વળાદર, વાધામણ, ભાપી અને કેટલાક જમૈયા ઠાકોરોમાંના

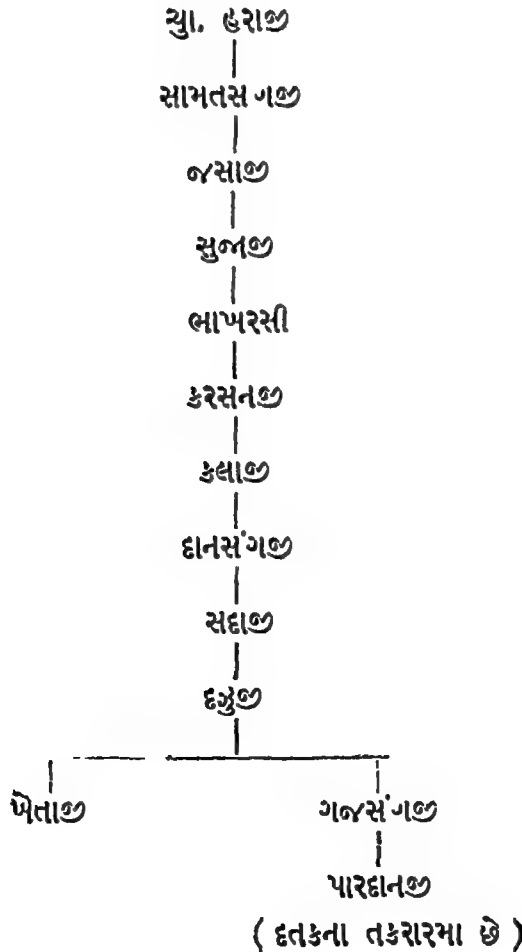
જેવા કે જેતડા અને માડકાના ઠાકોરો ચુહાણુ રજપુતો છે. આ જગીરદારો થરાદ ઠાકોરને વાર્ષિક જમા આપે છે. જમા સિવાય જમૈયા ગામો પોલીસ વરાડ રાજ્યને આપે છે. આ ગામોમા આવક ને નીકાસ દાણુ, ચરાધરી અને અશીણના વેચાણુ ઉપરની ડ્યુટી રાજ્ય લેછે.

૧૯. સઘળાં જમૈયા ગામોમા ભોરોલ અગત્યનો તાલુકો છે, તેટલા માટે તેનો સંક્ષિપ્ત હેવાલ અત્રે આપ્યો છે.

ભોરોલ

તેમાં દસ ખાલસા ગામો છે અને વસ્તી ૩,૪૭૮ માણસની છે. તેનું ક્ષેત્રફળ ૩૩ ચો. મૈલ છે અને વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૧૦,૦૦૦ થી રૂ. ૧૩,૦૦૦ સુધી છે. ત્યાંના ઠાકોરને ફોજદારી કામમા ત્રીજા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટની સત્તા છે અને રૂ. ૨૫૦ સુધીના દીવાની દાવા સાંભળવાનો અધિકાર છે. ઠાકોર ગજસીંગજી ગુજરી જતા પરીદાનજીના દત્તકપણા બાબત તકરાર હોવાથી હાલમાં તાલુકો જમીમા છે. આ જગીર થરાદને જમાં આપે છે.

જમૈયા ગામોવાળા ઘણાખરા ચુહાણુ રજપુતો છે અને તેઓમાંના ભરોલ, વળાદર, વાઘાસણુ અને ભાપીના તાલુકદારો મુળ પુરૂષ ચુ. હરાજી ઉપરથી ઉતરી આવેલા છે. ભરોલ કુટુંબનું ઝાડ નીચે મુજબ છે.

બીજા જમૈયા ગામોની હકીકત.

નંબર	તાલુકાનું નામ.	તાલુકદારની જાત	ગ્રામસ્થ મલકનો વિસ્તાર	ગામની સંખ્યા	પેદાશ રૂપિયા	ટીકા.
૧	હુઆ	વાઘેલા	૨૯	૯	૪,૦૦૦	
૨	મોહુ પાવડાસણ અથવા હુ- આનો બીજો વાસ	૧૬	૬	૨,૫૦૦	
૩	વલાદર ..	ચોહાણ	૨૨	૭	૩,૧૫૦	
૪	નારોલી	૨૧	૮	૨,૬૦૦	
૫	જેતડા	૧૮	૬	૨,૦૦૦	
૬	માડકા	૧૫	૪	૩,૦૦૦	
૭	લવાણા	૬	૩	૨,૪૦૦	
૮	ઈડા .. .	બ્રાહ્મણ	૧૩	૫	૨,૧૦૦	
૯	વાઘાસણ .. .	ચોહાણ	૯	૨	૨,૬૦૦	
૧૦	ખડોલ .. .	મલેક	૧૩	૩	૧,૭૦૦	
૧૧	પીલુડા .. .	ચોહાણ	૮	૧	૧,૬૦૦	
૧૨	મેસરા	૪	૧	૧,૩૦૦	
૧૩	કરચુણ	૧૬	૨	૧,૧૦૦	
૧૪	ધટાડા	૪	૨	૧,૦૮૦	
૧૫	રાહા .. .	વાઘેલા	૧૧	૨	૧,૦૦૦	
૧૬	દધદરડા .. .	નાયક	૬	૩	૧,૦૦૦	
૧૭	ચનગારા	૩	૧	૧,૦૦૦	
૧૮	દધઅપ .. .	ચોહાણ	૮	૧	૧,૦૦૦	
૧૯	તીથગામ .. .	વાઘેલા	૧૦	૩	૯૫૦	
૨૦	મોરીખા .. .	કણબી	૫	૧	૭૦૦	
૨૧	ભાપી .. .	ચોહાણ	૪	૨	૬૫૦	
૨૨	ભુરીઆ .. .	નાયક	૨	૧	૬૨૫	
૨૩	તાખવા .. .	ચોહાણ	૨	૨	૬૨૫	
૨૪	ખોડા .. .	ચોહાણ અને ફકીર	૪	૧	૬૦૦	
૨૫	સેરાઉ .. .	ચોહાણ	૨	૧	૬૦૦	
૨૬	ભલાસરા .. .	નાયક	૨	૧	૫૭૫	
૨૭	સેરલા .. .	ચોહાણ	૫	૨	૫૨૫	
૨૮	દેલ .. .	દેવડા	૪	૧	૫૦૦	
૨૯	કમાલી .. .	નાયક	૩	૧	૪૫૦	
૩૦	વેદલા .. .	બ્રાહ્મણ	૨	૧	૪૦૦	
૩૧	કોરડા	૨	૧	૪૦૦	
૩૨	કુભારા .. .	ચોહાણ	૧	૧	૩૫૦	
૩૩	ચારડા	૪	૧	૩૫૦	
૩૪	લખાપુરા .. .	સીધી મુસલમાન	૧	૧	૨૫૦	
૩૫	કારાવી .. .	બારોડ	૨	૧	૨૫૦	
૩૬	ડેડાવા .. .	બ્રાહ્મણ	૧	૧	૨૫૦	
૩૭	ભટ્ટેલ	૨	૧	૨૫૦	
૩૮	લેડાઉ .. .	ચોહાણ	૨	૧	૨૦૦	
૩૯	વડીયાલી .. .	બારોડ	૧	૧	૨૦૦	
૪૦	ભલાસણા .. .	બ્રાહ્મણ	૨	૧	૨૦૦	
૪૧	મેઠાવી .. .	ચોહાણ	૩	૧	૧૫૦	
૪૨	ખરડોલ .. .	બ્રાહ્મણ	૨	૧	૧૨૫	

WAO STATE.

Area.380 Sq. miles.

Population..... 8,279.

Number of villages.....51.

Average revenue.....30,000.

1. It extends from north to south about 25 miles, and from east to west 15 miles, it is bounded on the north by Sanchoe in Marwar, south by Suigam, east by Tharad; and on the west by the Runn.

2. Like Tharad it is a flat plain and sandy except where the soil is hard and clayey. There are no rivers but in average years ponds hold water till March. During the hot season water is drawn from wells of which there are many. Water is plentiful though somewhat brackish.

In the sandy soil Bajri, Mug, Muth, Juwar and Guwar are grown. There are some acres of land just near the town of Wao which produce wheat by irrigation. There is some land at Mawsari and Kundalia which produce wheat when inundated by the Luni river.

3. There is neither mineral nor forest wealth in the State. The minimum and maximum of thermometer are 46° and 112° respectively.

4. Wao, north latitude 24° 18' east longitude 71° 37', an un-walled town with a population of 2668 souls, is standing on rising ground in a flat country. It is the residence of the Rana of Wao, a Chohan Rajput who claims kindred with Prithiraj the last of the Chohan kings of Delhi (1193). It is also the head-quarters of a subordinate officer, *Thandar*, placed over the estates of the cadets of the Rana's house. The streets are narrow and houses irregular.

5. Before the advent of the British Raj the whole of the Wao Taluka was under the jurisdiction of the Ranaji of Wao. On the establishment of the British supremacy one Karkoon was kept at the expense of the Ranaji to manage the Taluka. The Wao Taluka is divided into two parts, Khalsa villages and Bhayati villages.

There are 25 populated villages, 3 waste and 2 under Marwar Raj belonging to the Ranaji and which are known as Khalsa villages. Formerly there were 53 Bhayati villages, but as Vavdia Vas is taken into Wao State and Bhachli into Tharad, the Taluka is composed of 51 villages. The Thandar exercises jurisdiction over Bhayati villages and the Ranaji over his Khalsa villages. Varanba and Sarvana in Marwar are Khalsa villages of Wav, but the jurisdiction is enjoyed by the Marwar Raj. There are some other villages belonging to Dhuma and Benap Thakardas in Marwar. Thus Khasarva belongs to Dhuma and Vedia and Pavtha to Benap. Bhoiatra, Bakhasar, Tanpi, Duthva, Surachan, Lontdi, Madali and others are Bhayati villages of Wav in Marwar, and the Talukdars of the above villages have also shares in other Bhayati villages of the Wao State in this Agency. Owing to mismanagement and frequent quarrels in the family the State was placed under management in the year 1901. The Government instalments are paid regularly. The Ranaji is now Joint Administrator. Besides the above rights, the right of *Narva* (revenue in cash) and *Pan Charai* are levied over the villages of Kareli and Balotri. Harsodi (right of levying 2 maunds of Bajri on each plough) is levied on some of the cultivators of Kareli. The State has 3 Jamaiya villages Dodgam, Bhakhri, and Loirani. It also takes 5 pounds of cotton thread from Bhakhri every year. A fee of Re. 1 is levied from a person who makes a *Natvara* (caste dinner) in any of the villages of the Taluka.

6. This State has Civil and Criminal powers of the 5th class State in the Kathiawar. In criminal matters the

Justice.

State can pass sentences up to 2 years rigorous imprisonment and fine to the extent of Rs. 2000. In

civil matters it can try cases up to Rs. 5000

7. Vaje and Vero called Narva are levied on land. $\frac{1}{8}$ th part of the whole produce, is taken from a cultivator and Vero is levied according to the fertility of the soil. The average is 8 annas per Bavtava (5 Bighas). Other taxes are Kanked and Sukhdi or Dasturi.

Land Admini-
stration

Half a rupee is levied as Dasturi from each cultivator and one anna on each Sai (two maunds) of grain which is called Kanked. Other

trivial Babats are Malat, Meh, Police Cess, Hath Garna (marriage tax), Khanbaras (death tax). One pound of cotton is taken on certain shops at Wav. There are no Mulgirasias but there are some Rajputs who enjoy land on feudal service. A Police Cess of Rs 2-8-0 is levied on each house belonging to a Rajput. An agreement was entered into between the Wao Ranaji and the Bhayats on Bhadarwa Sud 13th Thursday Samvat 1879 which lay down the rights of the Ranaji and his Bhayats and Mulgirasias.

8. The Wav family came from Sambhar and Nandol in Marwar and claim kindred with Prithiraj, the Chohan of Delhi, who was defeated and slain by the Afghans in 1193. After many turns of fortune, Dedhrav, driven out of Nandol, settled at Tharad, then under the Anhilwad kings. Rana Punjaji the seventh in descent from Dedhrav was killed in battle, and his son Rana Vajoji, stripped of the Tharad estates built the town of Wao. All the members of Rana Punjaji's family were put to the sword except his wife who escaped and took shelter with Bhil Dipa then living on the hill called Dipa Thumbada, just near Wao. Bhil Dipa took her to her father's house in Nagar Parker where she gave birth to a son called Vajoji who when he came to age built a town called Wao. Rana Umedsing is eighteenth in descent. The origin and nature of relations between Wao and the British Government differ little from those of Tharad. Harassed by the Khosas and other wanderers, this State, in 1819, sought and received the aid of the British Government, and in the following year (1820) became bound by the same agreement as that concluded with the Radhanpur State in 1820. Freed from the payment of tribute in 1826, the chief, on the 29th August of that year signed an agreement like that of at the same time concluded with the Tharad State. This remains in force to the present day.

9. The present Rana Chandansingji was adopted by the Rana Umedsingji. He is the fourth son of Thakore Dosaji of Dharadhra and great-grandson of the 15th Rana Gajsingji of Wav. He came to the Gadi on Jeth Vad 11th St 1940 (19th June 1884). The Ranaji was appointed Joint Manager in 1905. In the time of the present Ranaji a good many reforms were introduced. The Dhima Dan case was decided in favour of Wao by which the State got the right of levying $\frac{1}{2}$ the duty on the goods imported and exported into Dhima. The two important Giras cases of Tobha and Nubhoi were decided in favour of the Ranaji. He has 2 Kunvars viz, Gambhirsingji and Harisingji. The former is 28 years old and the latter 18. Gambhirsingji was educated in the Talukdari school at Palanpur and

Harisingji is studying in the Palanpur High School, The geneological tree of the Wao family is given below :—

1. Rana Vajaji.
2. „ Sawaji.
3. „ Roodaji
4. „ Sraji.
5. „ Meraji.
6. „ Vanvirjee.
7. „ Sangajee.
8. „ Pathaji.
9. „ Kallajee.
10. „ Bhojarajji.
11. „ Chandajee.
12. „ Jogurajuji.
13. „ Pachanjee.
14. „ Vajerajjee.
15. „ Gajsingjee.
16. „ Bhagwanjee died without male issue.
17. „ Adopted Jalamsingji son of Bharaji and grandson of Gajsingji.
18. „ Sardarsingjee.
19. „ Oomedsingjee died without heir.
20. „ Adopted present Rana Chandansingji son of Dosajee, great-grandson of Rana Gajsingji.

Kumar Gambhirsingji. Harisingji.

વાવ સ્વસ્થાન.

ક્ષેત્રફળ...	૩૮૦ ચો. મૈલ.
વસ્તી	૮,૨૭૯.
ગામની સંખ્યા	૫૧
સરાસરી ઉપજ	૩. ૩૦,૦૦૦

૧. ઉત્તરે મારવાડ તાળાનું સાચોર, દક્ષિણે સુધગામ, પૂર્વમાં થરાદ, અને પશ્ચિમે રણુ આવેલું છે. ઉત્તર દક્ષિણ લંબાઈ ૨૫ મૈલ અને પૂર્વ પશ્ચિમ પહોળાઈ ૧૫ મૈલ છે.

૨. થરાદની માફક આ એક સપાટ મેદાન છે. અને જ્યાં જમીન કંકણ અને માટીવાળી છે તે સિવાય રેતાળ છે. તેમાં નદીઓ નથી પણ તળાવો છે. તેમાં સાધારણ વર્ષોમાં માર્ચ માસ સુધી પાણી રહે છે. ગરમીની મોસમમાં પાણી કુવામાંથી લેવામાં આવે છે અને કુવા ઘણા છે. પાણી પુષ્કળ છે. પણ

જરા ભાભલું છે.

રેતાળ જમીનમાં બાજરી, મગ, મઠ, જુવાર અને ગવાર નિપજે છે. વાવ કસબા પાસે થોડા એકર જમીન છે, ત્યાં પાણીથી ઘઉં પાકે છે. માવસરી અને કુડાલીઆ પાસે થોડી જમીન છે, તેમાં લુણી નદીમાં રેલ આવવાથી ઘઉં નિપજે છે.

૩ સ્વસ્થાનમાં ખનીજ પદાર્થો અથવા જંગલો નથી. કમીમાં કમી અને વધુમાં વધુ ગરમી ખનીજ પદાર્થો અનુક્રમે ૪૬ અને ૧૧૨ ડીગ્રી સુધી પડે છે.

૪. વાવ ઉત્તર અક્ષાંશ ૨૪° ૧૮' અને પૂર્વ રેખાંશ ૭૧.૩૭ છે. આસપાસ કોટ નથી. કસબાની વસ્તી ૨,૬૫૮ માણસની છે સપાટ પ્રદેશમાં ઉચાણમાં તે આવે-
વાવ કસબા લું છે, તેમાં વાવના રાણા સાહેબ રહે છે. તેઓ જાતે ચોહાણુ રજપુત છે અને દિલ્લીના છેલ્લા રાજા પ્રથુરાજ ચોહાણુ (ઇ. સ. ૧૧૯૩) ની સાથે સગાઈનો દાવો રાખે છે. આ કસબામાં વાવના ભાયાતોની જગીરો ઉપર નિમાયેલ થાણુદારની કચેરીનું સ્થળ છે. રસ્તાઓ ઘણા સાકડા છે અને ઘરો બરોબર નિયમસર બાંધવામાં આવ્યાં નથી.

૫. બ્રિટિશ રાજ્ય આવ્યા પહેલાં વાવનો આખો તાલુકો રાણાજીની સત્તા તળે હતો. ઉપરી સત્તા સ્થાપન થયા પછી રાણાજીના ખરચથી તાલુકાનો વહીવટ ચલાવવા વાવ અને ભાયાતોના એક કારકુન નીમ્યો હતો. વાવ તાલુકાના બે ભાગ છે, ખાલસા અને ભાયાતી ગામો. તેમાં ૨૫ ગામો વસ્તીવાળા છે, ૩ ગામ વેરાણુ છે, અને બે ગામ મારવાડ રાજ્યમાં છે, તે રાણાજીના ખાલસા ગણાય છે. આગળ ૫૩ ગામો ભાયાતી હતાં, પણ વાવડીયાવાસ વાવ સ્વસ્થાનમાં, અને ભાચલી ગામ થરાદ તાલુકામાં દાખલ થયા તેથી હવે ૫૧ ગામો રહ્યા છે. ભાયાતી ગામો ઉપર થાણુદાર અને ખાલસા ગામો ઉપર રાણાજીની હકુમત છે. મારવાડમાં વરણુઆ અને સર્વાના એ વાવના ખાલસા ગામો છે. પણ તે ઉપર હકુમત મારવાડ રાજ્યની છે. ઢીમાં અને બેનપના ઠાકરડાઓના કેટલાક ગામો મારવાડમાં છે. જેમકે ખાસરવા ઢીમાંનું અને વડીઆ ને પાવઠા બેનપના છે બોધઆત્રા, બાખાસર, તાન્પી, હુઠવા, સુરાચણુ, લોનાડી, મડલી અને ખીજા ગામો મારવાડમાં વાવના ભાયાતોના છે અને તે

ગામોના તાલુકદારોનો વાવમાં જે ભાયાતી ગામો છે તેમાં ભાગ છે. વાવ સ્વસ્થાનમાં ગેરવહીવટ અને કુટુંબમાં વારવાર તકરારો થવાથી, સને ૧૯૦૧ માં જમીના લેવામાં આવ્યું હતું. અને સરકારી હપતા નિયમીત ભરાય છે. રાણાજીને હાલમાં સચુક્ત એડમીનીસ્ટ્રેટર નીમવામાં આવ્યા છે. નરવા અને પાનચરાઈ કાલેરી અને ખાલોત્રી પાસેથી લેવામાં આવે છે. કારેલીમાં કેટલાએક ખેડુતો પાસેથી હળસોડી એટલે દર હજે બે મણુ ખાજરી લેવામાં આવે છે. આ સ્વસ્થાનમાં ત્રણ જમૈયા ગામો છે: ડોડગામ, ભાખરી અને લોઢાણી. દર વરસે ભાખરીમાંથી પાંચ શેર સુતર લેવામાં આવે છે. તાલુકાના કોઇ પણ ગામમાં કોઇ ન્યાતી વરો કરે છે તેની પાસેથી રૂપિયા એકનો કર લેવામાં આવે છે.

૬. કાઠીઆવાડમાં પાંચમા વર્ગને જે ફેજદારી અને દીવાની અધિકાર છે તે અધિકાર આ સ્વસ્થાનને આપવામાં આવ્યો છે. ફેજદારી ખાખતમાં બે વરસની સખ્ત મન્યાય. જુરી અને રૂ. ૨,૦૦૦ મુઘી દંડ કરવાની સત્તા છે અને દીવાનીમાં પાંચ હજાર મુઘીના દાવા સાંભળવાનો અધિકાર છે.

૭. વળે અને વેરો જેને નરવા કહે છે, તે જમીન ઉપર લેવામાં આવે છે. દરેક ખેડુત પાસેથી ઉપજનો $\frac{1}{4}$ ભાગ લેવામાં આવે છે. અને જમીન સારી ઉતરતી જોઇ જમીનનો વહીવટ તે પ્રમાણે વેરો લેવામાં આવે છે. ખાવઠાવા જે પાત્ર વીધાનો થાય છે તે ઉપર સરાસરી આઠ આના લેવાય છે. ખીજા કરો કાકડ અને સુખડી અથવા દસ્તુરી છે. દસ્તુરી દરેક ખેડુત પાસેથી આઠ આના, અને દરેક સઘ એટલે બેમણુ અનાજે એક આનો લેવાય છે. તેને કાકડ કહે છે. ખીજા નાની ખાખતોમાં માલાત, મે, પોલીસ વેરો, હાથગરણુ (એટલે લગન ઉપર કર) અને ખાણુઆરથી (એટલે મૈયત ઉપર કર) લેવામાં આવે છે. વાવમાં કેટલીક દુકાનો ઉપર દુકાન દીઠ એક શેર રૂ. ૩ લેવામાં આવે છે. આ તાલુકામાં મૂળગરાસીયા નથી, પણ તેમાં કેટલાક રજપુતો છે, જેઓ ચાકરી બદલ જમીન ખાય છે. રજપુતના દર ઘર ઉપર રૂ. ૨-૮-૦ પોલીસ વેરાના લેવામાં આવે છે. સંવત ૧૮૭૯ ના ભાદરવા મુદ્દ ૧૩ ને શુક્રવારે રાણાજી અને તેમના ભાયાતો વચ્ચે દસ્તાવેજ થયો છે, તેમાં રાણાજીના તેમના ભાયાતો અને મુળ ગરાસીયાઓના હકો દર્શાવવામાં આવ્યા છે.

૮. વાવનું કુટુંબ મારવાડ તાખાના સમ્ભર અને નાડોલથી આવેલ છે, અને દિલ્હીના પ્રથુરાજ ચોહાણુ જે અફગાનોના હાથે ઇ. સ. ૧૧૯૩ માં મરાયો હતો, તેની ઈતિહાસ સાથે સગપણ હોવાનો દાવો ધરાવે છે. તેમના નસીબથી ઘણી વખત ચઢતી પડતી થયા પછી, દેધરાવ જેને નાડોલમાંથી હાકી કાઢ્યો હતો, તે થરાદમાં આવી રહ્યો. થરાદ તે વખતે અણહિલવાડના રાજાઓને તાબે હતું દેધરાવથી સાતમી પેઢીએ રાણા પુન્નજી લલાઇમાં મરાયા અને તેમના દીકરા રાણા વજ્જજીએ થરાદની જગીર જવાથી વાવ કસબો ખાધ્યો. રાણા પુન્નજીના કુટુંબના સઘણા માણસો મરાયા પણ તેમની રાણી બચ્યા તેઓ નાસી ભીલ દીપો જે વાવ નજીક દીપાથુલડા નામની ટેકરી ઉપર રહેતો હતો તેનો આશ્રય લીધો. ભીલ દીપો નગર પારકરમાં તેના આપને ઘેર તે રાણીને લઇ ગયો. ત્યાં વજ્જજી નામનો તેમને પુત્ર થયો. તે બ્યારે ઉમ્મર લાયક થયા, ત્યારે તેમણે વાવ કસબો ખાધ્યો. રાણા ઉમેદસીંગ તેના સ્થાપનાર વજ્જજીથી અટારમી પેઢીએ છે. ઇંગ્લેન્ડ સરકાર અને વાવ વચ્ચેના સબંધમાં થરાદ સ્વસ્થાન સાથેના સબંધ કરતાં જુજ ફેરફાર છે. ખોસા અને ખીજા ભટકતી જતોથી રાજ્યને ઘણી પીડા થઈ તેથી ઇ. સ. ૧૮૧૯ માં ઇંગ્લેન્ડ સરકારની મદદ માગી તે મદદ આપવામાં આવી અને તે પછી ખીજે વરસે (ઇ. સ. ૧૮૨૦ માં) રાધનપુર સ્વસ્થાન સાથે જે કરાર થયો તેવા જ કરાર આ સ્વસ્થાન

થે થયો. ઇ. ૧૮૨૬ માં આ સ્વસ્થાનની ખડણી માફ કરવામાં આવી તેથી, તે વરસમાં થરાદ સ્થાન સાથે જે કરાર થયો તેવો જ કરાર આ સ્વસ્થાન સાથે થયો, તે આજ સુધી અમલમાં છે.

૯. હાલના રાણા ચંદ્રસીંગજીને રાણા ઉમેદસીંગજીએ દત્તક લીધા છે. તેઓ ધરાદરાના ઠા-
' ૨ ડોસાજીના ચોથા દીકરા અને વાવના પદરમા રાણા ગજસીંગજીના પૌત્રના દીકરા થાય છે.
તેઓ સ. ૧૯૪૦ ના જેઠ વદી ૧૧ ને તા ૧૯ મી જુન સને ૧૮૮૪ માં ગાદી ઉપર આવ્યા.
રાણાજીને ઈ. સ. ૧૯૦૫ માં સયુક્ત વહીવટવદાર નીમવામાં આવ્યા છે. હાલના રાણાજીના વખ-
માં ઘણા સુધારા દાખલ કરવામાં આવ્યા છે. ઢીમા દાણુનો ૫૩ઓ રાણાજીની તરફેણમાં થયો છે
જેથી ઢીમામાં જતા અને આવતા માલ ઉપરની જકાતનો અર્ધો ભાગ, આ સ્વસ્થાનને મળે છે.
જાભા અને નભોઈના અગત્યના ગીરાસને લગતા મુકદ્દમાનો ફરિયાદ પણ રાણાજીની તરફેણમાં થયો
છે. તેઓને બે કુવરો છે ગભીરસીંગજી અને હરીસીંગજી. મોટા કુવર ૨૮ વરસના અને નાના
' વર ૧૮ વરસના છે. ગભીરસીંગજીએ પાલણુપુર તાલુકા સ્કુલમાં અભ્યાસ કર્યો છે. હરીસીંગજી
પાલણુપુર હાઈસ્કુલમાં અભ્યાસ કરે છે. વાવ સ્વસ્થાનની વંશાવળીનું ઝાડ નીચે આપવામાં આવ્યું છે.

(૧) રાણા વજીજી

(૨) „ સવાજી

(૩) „ રૂડાજી

(૪) „ સીઆજી

(૫) „ મેરાજી

(૬) „ વનવીરજી

(૭) „ સગાજી

(૮) „ પથાજી

(૯) „ કાળાજી

(૧૦) „ ભોજરાજી

(૧૧) „ ચદાજી

(૧૨) „ જોગરાજી

(૧૩) „ પચાનજી

(૧૪) „ વજરાજી

(૧૫) „ ગજસીંગજી

(૧૬) „ ભગવાનજી (વગર વારસે મરણ પામ્યા).

(૧૭) „ જલમસંગજી દત્તક (ભારજીના દીકરા અને ગ-
જસીંગજીના પૌત્ર.

(૧૮) „ સરદારસીંગજી

(૧૯) „ ઉમેદસીંગજી (વગર વારસે મરણ પામ્યા).

(૨૦) „ ચંદ્રસીંગજી હાલના રાણા (ડોસાજીના દીકરા અને
રાણા ગજસીંગજીના પૌત્રના પુત્ર).

ગભીરસીંગજી

હરીસીંગજી

DEESA CANTONMENT.

1. Deesa was established in 1821 for the purpose of maintaining order in the Palanpur State, which had been subject to many disturbances since the year 1813, and to overawe the wild Bhil and Rajput outlaws, who from time immemorial had been the terror of the surrounding districts

2. The Cantonment is situated on an extensive plain on the left bank of the river Bannas. The part occupied by the barracks of the British Infantry is on a slightly higher level (about 20 feet) than the rest of the camp. It is intersected by two large and one small nullah, all of which fall into the Bannas. They only contain water, however, after a very heavy downfall and run dry in a few hours. The largest of these nullahs is called the Rajpur or Khatki nullah. The other large nullah flows between the Infantry and Royal Artillery Lines.

3. The Cantonment of Deesa is situated in the territory of His Highness the Dewan of Palanpur, on the left banks of the Bannas river, at an altitude of 470 feet from sea-level in $24^{\circ} 15'$ North latitude, $72^{\circ} 14'$ East longitude. It is called Deesa after the Dewan's town of that name, situated $3\frac{1}{2}$ miles south-west of the Cantonment. It contains barracks for European and Native troops, a large Bazaar and many officers' bungalows. As the station is reduced to a fourth class station, it contains a Native Infantry and all the huge barracks and many bungalows are now in a dilapidated condition.

4. Ahmedabad is $93\frac{1}{2}$ miles to the south, Rajkote is $191\frac{1}{2}$ miles to the south-west and Mount Abu is 50 miles to the north-east.

5. A branch railway from Palanpur to Deesa 17.12 miles in length, passing through Chandisar was opened in 1893. Previous to that communication was by road.

6. The following is a statement of the grass Koorans near Deesa Koorans. with their distances from Camp and size —

In Palanpur territory.	Warlee about	$\frac{1}{2}$ mile	to the North of Camp.	657	acres.
	Chattrah	$10\frac{1}{4}$ miles	to S W. of Camp.	552	„
	Oomree	21	„ S.W.	406	„
	Bookhaili	$15\frac{1}{4}$	„ S W.	550	„
	Jabadia 2 Birs	12	„ S.W.	245	„
	Ana Dasanavas	7	„ S.W.	222	„
	Karjana	12	„ S W.	390	„
	Sudderpur	9	„ S W.	177	„
	Rakhoria	$5\frac{3}{4}$	„ S W.	345	„
	Lunpur	8	„ S W.	735	„
	Padkhan Khero	$5\frac{1}{4}$	„ S.W.	735	„
	Sammou	$13\frac{1}{2}$	„ S W.	313	„
	Surbhakri	22	„ N E.	2941	„
	Khara	18	„ N E.	4117	„
	Ranawas	12	„ N.E.	77	„
In Baroda territory.	Khadera	9	„ S.	246	„
	Naita	$22\frac{1}{2}$	„ S.	1094	„
	Mhoona	8	„ S.	195	„
	Raviana	$12\frac{1}{2}$	„ S	514	„
	Lodhi	22	„ S	381	„
	Sudasnee	21	„ S.	276	„
	Vehloda	$22\frac{1}{2}$	„ S	406	„
	Ajoojra	9	„ S W.	232	„
	Morta	32	„ S.	125	„

The grass grown in most of the birs round Deesa is very good more especially so in the birs belonging to Baroda Darbar, viz, Lodhi, Naita, Vehloda Sudasan and Norta.

The following grasses found in these birs are very good for horses.—Jhinjira, Doab, Kooree, Dhamun, Tarraka, Muncheer, Gundiahe. The inferior sorts are:—Soornabe or oppar grass, Lampra, Rurroo and Rosra.

HISTORY.

7. The Deesa Cantonment though situated centrally in the Palanpur State, is within very short distance of the Military Station. frontiers of the Western Rajputana States of Jodhpur and Shirohi, and its object is the maintenance of order in these districts, and the Bhil country to the east. In former times the peaceable inhabitants of Palanpur were much troubled by constant inroads of regularly organized bands of robbers from Marwar,

The Deesa Garrison was formerly called the Deesa Field Brigade on account of the troops being in constant preparation for service in the field against the plundering and marauding Chiefs living between Cutch and Abu, and to protect the inhabitants of the district against the incursions of the desert and Parker Khosas into Vagad and N. W. Gujarat.

AREA 1786 ACRES.

8. There is accomodation for a British Infantry Regiment, a battery of Artillery, a Native Infantry Regiment, and a Native Cavalry Regiment, with the necessary followers and Commissariat Department line. Most of the buildings are now in a state of collapse.

The Cantonment Hospital was closed from the 10th August 1895 under instructions from the Government of India The Victoria Jubilee Hospital opened in 1887 is also closed from 30th September 1905, owing to the withdrawal of the troops The Cantonment authorities have opened their own dispensary. The expenses are met from Cantonment Fund. There is a Hospital Assistant on Rs. 25, compounder on Rs. 12, and ward boy on Rs. 6 The poor are treated free and others have to pay fees.

There are two churches in Camp, a Protestant Church and a Roman Catholic Chapel.

There is a Government Anglo-Vernacular school in the Bazaar which is under the supervision of the Educational Inspector N. D. The students are taught up to St. V. The average daily attendance of boys is 38 The school is grant-in-aid as Government gives one third of the expenses. The Vernacular school in which students are taught only up to IV Standard is under the supervision of the Head Master, Anglo Vernacular school The daily attendance is 35.

9. Vaccination in the Cantonment Bazaar is under the direct supervision and control of the Superintendent of Vaccination, Western Gujarat Circle, whose headquarters are at Rajkote, in the Kathiawar Political Agency. There is a Vaccinator and a peon in Deesa, who receive a moiety of their pay, viz, Rs 10-8-0 per month from the Cantonment Fund and a moiety of Rs. 10-8-0 per month from Imperial Funds.

10. The Government Telegraph Department possesses two bungalows in Camp. The officer in charge of the Deesa Civil, Sub-division of Telegraph has his headquarters at Deesa. The Post Office is situated in the Bazaar and is a Sub-office. Mails are received and forwarded once daily from and to Palanpur.

Rural posts are also daily sent to Deesa town, Dhanera, Morwada, Sanchor, Suigam, Tharad and Wao offices.

It is controlled by the Superintendent of Post Offices Ahmedabad Division.

The Civil Jail is situated in the Sudder Bazaar on the main street opposite the Police station. The building for the lock-up was enlarged in the year 1886, and an accomodation for 28 prisoners provided and it was declared a subordinate Jail under Government Notification No. 1062, dated the 21st February 1888. Prisoners sentenced by the Cantonment Magistrate to terms of imprisonment up to 3 months are confined in this jail, and those over 3 months are sent to the Ahmedabad District Jail in charge of Cantonment Police escorts. Civil prisoners are also confined in this Jail.

11. The Deesa Cantonment Police are now administered by the Cantonment Magistrate, Deesa, subject to the general Police, control and direction of the Officer commanding the Station

The force consists of:—

1	Chief Constable (including horse allowance)	Rs. 70
1.	Head Constable, 1st class	Rs. 30
1.	, 3rd class	Rs. 16
3	„ 4th class	Rs. 13 each.
8	Constables 1st class	Rs. 11 each.
10.	„ 2nd class	Rs 10 each.
11.	„ 3rd class	Rs. 9 each.

The charges of the Cantonment Police, which annually amount to Rs. 6259/—, including the cost of establishment, clothing, contribution towards pension, and contingencies, are wholly defrayed from the Cantonment Fund.

CANTONMENT COMMITTEE.

12. The Cantonment Committee is composed of following members.—
Cantonment
Committee.

President.—Officer Commanding the Station.
Secretary.—Cantonment Magistrate.

Members.

Senior Medical Officer.

One Officer from the Regiment.

Officer appointed by P. W. D.

One Native member.

EXECUTIVE.

13. (a) At present there is only one Native Infantry Regiment stationed there. There is no Commisariat Department. This station is at present a part of the Nasirabad Brigade. The Governor in Council of Bombay is empowered to exercise the same executive powers in Deesa as he may lawfully exercise in the Presidency of Bombāy. (Governor General in Councils Notification No. 402-1 of 1885, para 1).

Jurisdictional
Section.

(b) Registration of Births and Deaths.

The Cantonment Magistrate is appointed Registrar of Births and Deaths for the Cantonment under Section 13, Act VI of 1886, in respect of classes of persons indicated in Section 11, sub-section (1), clause (b) of that Act. For the purposes of Section 24, sub-section 2 of the Act, the Registrar General of Bombay is appointed Registrar General for the Cantonment.

14. (a) A Court of full original Civil jurisdiction (excepting as regards Small Cause Court Cases) exists, which is presided over by the Cantonment Magistrate (Governor-General in Council's Notification No. 402-1 of 1885, para 2 Appendix No 100).

Local Civil Comts.

(b) The Court of the Political Agent of Palanpur hears first appeals, when they lie, against the decrees and orders of the above Court

- (c) A Court of Small Causes was established in 1821 under Section 6, Act XXII of 1864, which is presided over by the Cantonment Magistrate. Its constitution and powers are now regulated by a special enactment, the Deesa, Small Cause Court Law 1889.

15. (a) The Magistracy consists of a Cantonment Magistrate
Local Criminal Courts. appointed under the Cantonment Act.

- (b) A Sessions Court exists, which is presided over by the Political Agent, Palanpur, (Governor General in Council's Notification No. 402-I of 1885, para 4).

- (c) The Cantonment Magistrate, being a European British subject, is appointed a Justice of the Peace within the limits of the charge.

16. (a) The Governor in Council has all the authority and
High Court. jurisdiction of a High Court in matters both Civil and Criminal; in Civil cases he decides second appeals, when they lie, against decrees and orders of the Political Agent, and in Criminal cases he decides appeals against the decisions and orders of that officer, subject to the provisions of the Criminal Procedure Code (Governor General in Council's notification No. 402-I of 1885 paras 3, 4 and 5).

- (b) An appeal from certain orders of the Small Cause Court lies to the Political Agent of Palanpur (Deesa Small Cause Court Law 1889 Section II). The power of revising decrees and orders of that Court and the superintendence of it vests in the Governor in Council (ib, section 12 and 14), but administratively the Court is subject to the control of the Political Agent, Palanpur.

SECTION B.

17. A few enactments were extended by separate notifications
Laws applied. to the Cantonment of Deesa previous to the 4th February 1885, but on that date the Governor General in Council issued his Notification No. 403-1 declaring in supersession of all the said previous notifications, what enactments were on that date in force.

A special Law, the Deesa Small Cause Court, 1889, has also been framed by the Governor General in Council for the Cantonment.

18. Rules regulating the editing, printing and publishing of newspapers &c., in any local area administered by the Governor General in Council, but not forming part of British India, have been laid down in the Governor General in Council's Notification No. 2651-1 of 25th June 1891.

ડીસા કેન્ટોનમેન્ટ.

૧. પાલણપુર રાજ્યમાં બરોબર બંદોબસ્ત રાખવા ઈ. સ. ૧૮૨૧ માં આ કેમ્પ ઉભી કરવામાં આવી છે. ઈ. સ. ૧૮૧૩ ની સાલથી આ સ્વસ્થાનમાં ઘણા બપેડા આ છાવણીનો મૂળ હેતુ થવા લાગ્યા, તેમ અસલથી જંગલી ભીંસો અને રજપુત બારવટીઆઓ આસપાસના પરગણામાં ત્રાસ વર્તાવતા હતા, તેઓને વશ રાખવાનો હેતુ આ કેમ્પ સ્થાપવાનો હતો.

૨. બનાસ નદીના ડાબા કાંઠા ઉપર આ છાવણી એક વિશાળ મેદાનમાં આવી છે. છાવણીના બીજા ભાગ કરતાં, આશરે ૨૦ ફુટ ઉંચા ભાગમાં ગોરી પહાડોની જગ્યાનું વર્ણન. બેરેકો છે. તેની વચ્ચે બે મોટા અને એક નાનું નાળુ આવેલું છે. તે બધાનું પાણી બનાસ નદીમાં ખાલી થાય છે. તેમાં જ્યારે ઘણો મોટો વરસાદ આવે છે, ત્યારેજ તેમાં પાણી રહે છે, અને થોડા કલાકમાં તે સુકાઈ જાય છે. સર્વેથી મોટું નાળુ છે તેને રાજપુર અથવા ખાટડી નાળુ કહે છે. બીજું મોટું નાળુ પાયદળ અને રાયલ આર્ટીલરીની લાઇન્સ વચ્ચે વહે છે.

૩. બનાસ નદીને ડાબે કાંઠે પાલણપુરના દીવાન સાહેબના સ્વસ્થાનની હદમાં ડીસા કેમ્પ આવેલું છે. તે દરિયાની સપાટીથી ૪૭૦ ફુટ ઊંચાઈએ, ઉત્તર અક્ષાંશ સ્થાનિક વર્ણન. ૨૪-૧૫ છે અને પૂર્વ રેખાશ ૭૨-૧૪ છે. પાસે નામદાર દીવાન સાહેબનો ડીસા કસબો છે, તે ઉપરથી આ છાવણીનું નામ આપવામાં આવ્યું છે તે તે છાવણીથી ૩૩૦ મૈલ નૈઋત્ય ખુણામાં આવેલ છે. તેમાં યુરોપીયન અને ફેશી પહાડોની બરાકો છે. એક મોટું બજાર અને અમલદારોના બગીચા આવેલા છે. આ છાવણીને ચોથા વર્ગમાં ઉતારી નાખેલ તેથી તેમાં એક દેશી પહાડો રહે છે, અને મોટી બરાકો અને યુરોપીયન અમલદારોના ઘણા બગીચાઓ ભાગતુટ હાલતમાં છે.

૪. દક્ષિણે અમદાવાદ ૯૩ $\frac{૧}{૨}$ મૈલ છેટે છે, નેરુલે રાજકોટ ૧૯ $\frac{૧}{૨}$ મૈલ છેટે છે, અને ધરોળની છાવણીઓ શાન તરફ આશુનો પહાડ ૫૦ મૈલ છેટે છે.

૫. ઈ. સ. ૧૮૫૩ માં પાલણપુરથી ડીસા સુધીની રેલવે અદીસર થઇ ૧૭૪૨ મૈલ લાંબી રસ્તાઓ. બાંધવામાં આવી તે આગમ્ય રસ્તાથી વહેવાર હતો.

૬. નીચે ડીસા નજીકના ધાસના કુરણોનું પત્રક આપવામાં આવ્યું છે. તેમાં કેમ્પથી દરેક કુરણો અથવા ધાસના કુરણ કેટલા મૈલ છે તે અને કંઈ દિશાએ અને કેટલા એકરનું તથા કોની વાડા કોની હદમાં આવેલ છે તે વિગતવાર જણાવવામાં આવ્યું છે.

પાલણપુર એજન્સી તાબાનાં ગામ.

વારલી	$\frac{૧}{૩}$	મૈલ	નૈરત્ય તરફ	૬૫૭	એકર
છત્રાહ	$૧૦\frac{૧}{૪}$	„	„	૫૫૨	„
ઉબરી	૨૧	„	„	૪૦૬	„
બુકોલી	$૧૫\frac{૧}{૪}$	„	„	૫૫૦	„
ઝાખડીયામા	૧૨	„	„	૨૪૫	„
બેખીડ					
દસાનો વાસ	૭	„	„	૨૨૨	„
કરજના	૧૨	„	„	૩૯૦	„
સદરપુર	૯	„	„	૧૭૭	„
રાખોરીયા	$૫\frac{૩}{૪}$	„	„	૩૪૫	„
લુણપુર	૮	„	„	૭૩૫	„
પાડખાનખેરો	$૫\frac{૧}{૪}$	„	„	૭૩૫	„
સમૌ	$૧૩\frac{૧}{૩}$	મૈલ	નૈરત્ય તરફ	૩૧૩	એકર
સુરભાકી	૨૨	„	ધશાન તરફ	૨,૮૪૧	„
ખરા	૧૮	„	„	૪,૧૧૭	„
રાંણાવાસ	૧૨	„	„	૭૭	„

ગાયકવાડ સરકારની હદમાં.

ખડેશ	૯	મૈલ	દક્ષિણ તરફ	૨૪૬	એકર.
નૈતા	$૨૨\frac{૧}{૩}$	„	„	૧,૦૬૪	„
મુના	૮	„	„	૧૯૫	„
રવીઆણા	$૧૨\frac{૧}{૩}$	„	„	૫૧૪	„
લોઢી	૨૨	„	„	૩૮૧	„
મુદાસણી	૨૧	„	„	૨૭૬	„
વેલોડા	$૨૨\frac{૧}{૩}$	„	„	૪૦૬	„
અળુજરા	૯	„	„	૨૪૨	„
નર્તા	૩૨	„	„	૧૨૫	„

ડીસાની આસપાસ ધાસના ખીડોમાં ધાસ સાફ થાય છે. તેમાં વડોદરા દરબારે તાબેના લોઢી, નૈતા, વેલોડા, મુદાસણી અને નર્તાના ખીડોમાં ધાસ ધણું સાફ થાય છે

એ ખીડોમાં નીચે જણાવેલાં ધાસ થાય છે તે ઘોડાઓ માટે ધણી સારી છે. ઝીંઝવો, ડો-આખ, કુરી, ધામણ, તરાસા, મનચીર, ગનડીઆહી, હલકી જાતના ધાસમાં સુરમોળ અથવા ભા-લાના આકારનું ધાસ લપ્રા, રફ, અને રોસરા.

૭. આ છાવણી પાલણપુર સ્વસ્થાનના મધ્ય ભાગમાં આવી છે. તોપણ પશ્ચિમ દિશામાં રજપુતાના તાબેના રાજ્યો બેઘપુર અને શિરોહીની હદ આ છાવણીની ન-છાવણીનો ઇતિહાસ. જદીક આવેલી છે. આ છાવણી રાખવાનો મૂળ હેતુ આ રાજ્યોનો બદોબસ્ત રાખવાનો, તેમ પૂર્વ ભાગમાં ભીલાડ દેશનો બદોબસ્ત જાળવવાનો છે. પહેલાંના વખતમાં મારવાડથી હથિયાર બધ ચોરાનાં ટોળા વારવાર આવી પાલણપુર સ્વસ્થાનના લોકોને ઘણો ત્રાસ આપતા હતા. આગળ ડીસાના લશ્કરને ડીસા શીલ્ડ બ્રીગેડ કહેતા; તેવું નામ આપવાનો સબબ એ હતો કે, આ ફોર્સને કચ્છ અને આખુ વચ્ચે જે છુટારા સરદારો રહેતા તેઓને જેર કરવા સાડ, અને આ એન્જન્સી તાબાની રૈયતનો જગલ અને પારકર તરફથી ખોસા લોકો વાગડમાં અને ઉત્તર ગુજરાતમાં ધાડા નાંખતા તેમથી બચાવ કરવા સાડ તેમને હમેશાં નોકરીને માટે તૈયાર રહેવું પડતું હતું.

૮. છાવણીનું ક્ષેત્રફળ ૧,૭૮૬ એકર છે. તેમાં એક યુરોપીયન પાયદળ પલટણ, એક તોપ-ખાતાની એટરી, એક દેશી પલટણ, અને એક નેટીવ કેવલરી (થોડેસ્વાર કેન્ટોનમેન્ટસ પલટણ) ને તેને લગતા માણસો રહી શકે એટલો સમાસ છે. હાલમાં મકાનો ઘણા ખરાં ખીસ્માર હાલતમાં છે. નામદાર હિંદુસ્તાનની સરકારના હુકમથી તા. ૧૦ મી અગસ્ટ સને ૧૮૯૫ થી કેમ્પની હોસ્પિટલ બધ કરવામાં આવી. વિક્ટોરીયા બ્યુઝિલી હોસ્પિટલ જે ઈ સ. ૧૮૮૭ માં ઉદ્ધાડવામાં આવી હતી, તે પણ થોડેસ્વારો ખેંચી લેવાથી તા. ૩૦ સપ્ટેમ્બર સને ૧૯૦૫ થી બધ કરવામાં આવી છે. કેમ્પના સત્તાવાળાઓએ પોતાનું ઇલાખાનું ઉદ્ધાડ્યું છે અને તેનું ખરચ કેન્ટોનમેન્ટ ફંડમાંથી આપવામાં આવે છે. તેમાં રૂ. ૨૫ ના પગારનો એક હોસ્પિટલ આસીસ્ટ રહે છે, અને એક કમ્પાઉન્ડર રૂ. ૧૨ ના પગારથી, અને વાઈબોય રૂ. ૬ ના પગારથી રાખવામાં આવ્યા છે. ગરીબોને મફત ઇલા આપવામાં આવે છે, અને ખીનઓ પાસેથી શી લેવામાં આવે છે.

કેમ્પમાં બે દેવળો છે. તેમાં એક પ્રોટેસ્ટન્ટ ચર્ચ અને બીજું રોમન કેથોલીક ચેપલ છે.

કેમ્પમાં એક અંગ્રેજી ગુજરાતી નિશાળ છે. તે ઉત્તર વિભાગના એન્જ્યુકેશનલ ઇન્સપેક્ટરની દેખરેખ નીચે છે. તેમાં ઇંગ્રેજી પાઠ્યમાં ધોરણ સુધી શીખવવામાં આવે છે. છોકરાઓની દરરોજની સરાસરી હાજરી ૩૮ છે. આ નિશાળ ગ્રાન્ટ ઇન એડ છે એટલે ખરચમાં ત્રીજો ભાગ સરકાર આપે છે. ગુજરાતી નિશાળમાં ફક્ત ચોથા ધોરણ સુધી અભ્યાસ કરાવવામાં આવે છે. અને તે નિશાળ ઇંગ્રેજી રકુલના હેડ માસ્ટરની દેખરેખ તળે છે. દરરોજની સરાસરી હાજરી ૩૫ છે.

૯. કેમ્પના બબ્બરમાં શીતળા કહાડવાનું ખાતું પશ્ચિમ ભાગના શીતળા ખાતાના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ સાહેબના તાબામાં છે જેઓની ઓફિસ રાજકોટમાં છે. તેમાં એક શી-શીતળા ખાતું તળા કહાડનાર અને એક સીપાઈ છે. તેઓનો અર્ધો ખરચ રૂ. ૧૦-૮-૦ કેન્ટોનમેન્ટ ફંડમાંથી અને અર્ધો ખરચ સરકારમાંથી મળે છે

૧૦. સરકારી તાર ઓફીસના તાબામાં કેમ્પમાં બે બજવા છે. તાર ખાતાના ડીસા વિભાગના અમલદારની ઓફિસ ડીસા કેમ્પમાં છે. પોસ્ટ ઓફિસ બબ્બરમાં છે મુલકી ખાતું અને તે સબ ઓફીસ છે પાલણપુરથી એક વખત ટપાલ આવે છે અને એક વખત જાય છે ગામડાની ટપાલો દરરોજ ડીસા કસબા, ધાનેરા, મોરવાડ, સાચોર, મુર્ગામ, થરાદ, અને વાવ જાય છે. એ અમલદાર દીવીઝનના મહેરબાન પોસ્ટલ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ સાહેબના તાબામાં છે.

સીવીલ જેલ. પોલીસ સ્ટેશનની સામે સરીયામ રસ્તાપર સદર બબરમા છે. ઇ. સ. ૧૮૮૬ માં એ જેલના બાધકામમાં વધારો કરવામાં આવ્યો હતો, અને તેમાં ૨૮ કેદીઓ રહી શકે એવી સગવડ કરવામાં આવી હતી અને સરકારી બહેર ખર્ચ ન. ૧૦૬૨ તા. ૨૧ ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૮૮ થી તેને સબોર્ડિનેટ જેલ બહેર કરવામાં આવી છે. કેન્ટોનમેન્ટ માશ્ટ્રેટ સાહેબ જેઓને ત્રણ માસ સુધીની શિક્ષા કરે, તેવા કેદીઓને આ જેલમાં રાખવામાં આવે છે, અને ત્રણ માસથી જેઓને વધારે શિક્ષા થાય, તેઓને અમદાવાદની ડીસ્ટ્રીક્ટ જેલમાં કેન્ટોનમેન્ટ પોલીસના પહેરામાં મોકલવામાં આવે છે. દીવાની કેદીઓને પણ આ તુરગમાં રાખવામાં આવે છે.

૧૧. ડીસા કેમ્પની પોલીસનો વહીવટ હવે કેન્ટોનમેન્ટ માશ્ટ્રેટ કેમ્પના કમાન્ડીંગ ઓફીસર સાહેબના ઉપરી પણા નીચે અને તેમના હુકમ અનુસાર કરે છે.

એ પોલીસ ફોર્સ નીચે પ્રમાણે છે.

૧	ચીફ કોન્સ્ટેબલ ધોડા ખરચ સાથે	રૂ. ૭૦
૧	હેડ કોન્સ્ટેબલ ફર્સ્ટ ક્લાસ	રૂ. ૩૦
૧	ત્રીબલ વર્ગનો હેડ કોન્સ્ટેબલ	રૂ. ૧૬
૩	ચોથા વર્ગના હેડ કોન્સ્ટેબલ દરેકને	રૂ. ૧૩
૮	પહેલા વર્ગના કોન્સ્ટેબલ દરેકને	રૂ. ૧૧
૧૦	બીબલ „ „ „	રૂ. ૧૦
૧૧	ત્રીબલ „ „ „	રૂ. ૮

કેન્ટોનમેન્ટ પોલીસનો ખરચ દર વરસે રૂ. ૬,૨૫૯ નો છે. તેમાં નોકરોનો પગાર, પોલીસ ફ્રેસ, પેન્સન ફડ, અને કંટીનન્ટ ખરચનો સમાસ થાય છે, તે કેન્ટોનમેન્ટ ફડમાથી બધો આપવામાં આવે છે.

૧૨. કેન્ટોનમેન્ટ કમિટી નીચે પ્રમાણે મેમ્બરોની બનેલી છે.

કેન્ટોનમેન્ટ કમિટી.

પ્રેસીડેન્ટ—કેમ્પમાં જે ઓફિસર કમાન્ડીંગ હોય તે.

સેક્રેટરી—કેન્ટોનમેન્ટ માશ્ટ્રેટ.

મેમ્બરો.

૧. સીનીયર મેડીકલ ઓફિસર.
૨. પલટણના એક અમલદાર.
૩. બહેર બાધકામ ખાતા તરફથી નિમાયેલ એક અમલદાર.
૪. એક દેશી મેમ્બર.

૧૩. હાલમાં આ કેમ્પ ખાતે એક દેશી પલટણ રહે છે. કોમીસરિયેતખાતું નથી. હાલમાં આ કેમ્પ નશીરાબાદ બ્રીગેડનો એક ભાગ છે.

ધારા મુજબ અમલ.

(એ) મુબાઇના નામદાર ગવર્નર દર ઇબ્દલાસ કાઉન્સીલના સાહેબને મુબાઇ ઇલાકામાં જે અમલ ચલાવવાની સત્તા છે તે સત્તા આ કેમ્પમાં તેઓને છે. (ગવર્નર જનરલ દર ઇબ્દલાસ કાઉન્સીલના બહેરનામાનો નં. ૪૦૨-૧ સને ૧૮૮૫ ના પહેલા પેરા પ્રમાણે.)

(ખી) જન્મ અને મરણની નોંધ.

ઇ. સ. ૧૮૮૬ ના છઠ્ઠા કાયદાની કલમ સેક્શન બેની પેટા કલમ (ખી) પ્રમાણે જે જાતના માણસોનું જન્મ અને મરણનું રજીસ્ટર રાખવા તે કાયદામાં જણાવ્યું છે, તેના રજીસ્ટ્રાર તરીકે કેન્ટોનમેન્ટ માજિસ્ટ્રેટ સાહેબને રજીસ્ટ્રાર નીમવામાં આવ્યા છે. એ કાયદાની કલમ ૨૪ ની પેટા કલમ (ખી) મુજબ અમલ કરવાને મુખાઇ ધલાકાના રજીસ્ટ્રાર જનરલ સાહેબને કમ્પના રજીસ્ટ્રાર જનરલ નીમવામાં આવ્યા છે

૧૪. (એ) સ્મોલકોઝ કોર્ટના દાવા સિવાય ખીજ અસલ દીવાની દાવા ચુકવવાના પુરા અધિકાર સાથેની કોર્ટ છે, જેમાં કેન્ટોનમેન્ટ માજિસ્ટ્રેટ બેસે છે. (ગવર્નર સ્થાનિક દીવાની કોર્ટો જનરલની જાહેર ખબર નં. ૪૦૨-૧ સને ૧૮૮૫ ના પેરા બે અને વધારા નં. ૧૦૦ મુજબ.)

(ખી) પાલણપુરના પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટને, તેમના ચુકાદા ઉપર અપીલો ચાલી શકતી હોય તેવી સાબળવાનો અધિકાર છે.

(સી) ઇ. સ. ૧૮૬૪ ના ૨૨ મા કાયદાની કલમ છ પ્રમાણે ઇ. સ. ૧૮૨૧ માં સ્માલકોઝ કોર્ટ સ્થાપવામાં આવી છે, અને તેના અધ્યક્ષ પણ કેન્ટોનમેન્ટ માજિસ્ટ્રેટ સાહેબ છે. ડીસા કમ્પની સ્માલકોઝ કોર્ટ માટે, તેના બધારણુ અને અખતિયાર વિષે એક ખાસ કાયદો ડીસા સ્મોલકોઝ કોર્ટ લો સન ૧૮૮૯ નો કરવામાં આવ્યો છે.

૧૫. માજિસ્ટ્રેટસી ખાતે, કેન્ટોનમેન્ટના કાયદા પ્રમાણે નિભાયેલ કેન્ટોનમેન્ટ માજિસ્ટ્રેટ છે, સ્થાનિક ફોજદારી કોર્ટો

(ખી) પાલણપુરના મહેરબાન પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની સેશન કોર્ટ છે. (ગવર્નર જનરલ દર ઇજલાસે કાઉન્સીલની જાહેર ખબર નં. ૪૦૨-૧, ઇ. સ. ૧૮૮૫ ના પેરા ૪)

(સી) કેન્ટોનમેન્ટ માજિસ્ટ્રેટ યુરોપીયન રૈયત હોવાથી તેઓને તેમની હદમાં જસ્ટીસ ઓફ ધી પીસ નીમવામાં આવ્યા છે.

૧૬. (એ) ગવર્નર દર ઇજલાસ કાઉન્સીલ સાહેબને, ફોજદારી અને દીવાનીમાં હાઇકોર્ટની બધી સત્તા છે. દીવાની કામમાં પોલીટીકલ એજન્ટના હુકમો અને હુકમના હાઇકોર્ટ માની સામે ખીજ અપીલો તેઓ સાબળે છે, અને ફોજદારી મુકદ્દમામાં ક્રિમીનલ પ્રોસીજર કોડ પ્રમાણે અનુસરીને તે અમલદારના હુકમ અને ફરાવોની સામે અપીલ સાબળે છે. (ગવર્નર જનરલ ઇન કાઉન્સીલની જાહેર ખબર નં. ૪૦૨. આર્ક. ઇ. સ. ૧૮૮૫ ના પેરા ૩, ૪, ૫ મુજબ).

(ખી) સ્માલકોઝ કોર્ટના અમુક હુકમો સામે, પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ અપીલ સાંભળે છે. (ડીસા સ્માલ કોઝ કોર્ટ લો, ઇ. સ. ૧૮૮૯ ની કલમ ૨ મુજબ) એ કોર્ટના હુકમનામાં અને હુકમોની ફરી તપાસ કરવાનો અને તેની ઉપર દેખરેખ રાખવાનો અધિકાર ગવર્નર દર ઇજલાસ કાઉન્સીલને છે. (તેજ કાયદાના સેક્શન ૧૨ અને ૧૪) આ કોર્ટ ઉપરની કારોબારી સત્તા પાલણપુરના પોલીટીકલ એજન્ટને છે.

૧૭. તા. ૪ ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૮૫ આગમચ, ડીસા કેમ્પમાં જુદી જાહેર ખબરોથી થોડક કાયદા લાગુ કરવામાં આવ્યા હતા, પણુ ગવર્નર જનરલ દર ઇજલાસ કાયદાનો અમલ. કાઉન્સિલે પોતાના તરફની જાહેર ખબર નં. ૪૦૩-૧ પ્રસિદ્ધ કરી જે જે જાહેર ખબરોથી કાયદા લાગુ કરવામાં આવેલા તે રદ કરી, ઉપર લખી તા-ખે જે જે કાયદાઓ અમલમાં હોય તે લાગુ કર્યા.

ડીસા કેમ્પ સ્માલ કોઝ કોર્ટનો સને ૧૮૮૯ નો કાયદો, તે પણુ ગવર્નર જનરલ દર ઇજલાસ કોન્સિલે ધડેલો છે.

૧૮. વર્તમાનપત્રો લખવા, છાપવા અને જાહેર કરવા બાબતના નિયમો, કોઇ પણ સ્થાનિક હદમાં જ્યાં, ગવર્નર જનરલ દર ઇજલાસે કાઉન્સિલની સત્તા હોય, પણુ વર્તમાન પત્રો છાપવા તે બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં ગણાતુ નહીં હોય, તેને માટે ગવર્નર જનરલ દર ઇજલાસ કાઉન્સિલની તે નં. ૨૬૫૧-૧, તા ૨૫ જુન સને ૧૮૮૧ ની જાહેર ખબરથી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યા છે.

GENERAL SKETCH OF THE FIVE THANAS.

1. Before the Thana system came into vogue the Talukas were managed by Karkuns who were first instituted in 1823-24 on small pay. Seven District Karkuns were employed in the 9 districts. Each karkun was assisted by 2 peons and 99 Sowars of the Gaekwar Contingent

2 Colonel Phayre, Lt. Colonel Parr, and Major W. Watson were the pioneers of the present administrative system in the Agency which was sanctioned by Government by their Resolution No. 4671 A, dated 25-7-1873. The up-keep of the Thanas is maintained by contribution from the petty Talukdars and land-holders of the districts concerned. There are generally Rajputs in Santalpur, Wao, Tharad and Deodar, Koli Thakardas in Kankrej, and Mahomedans (Jats) in Warahi and Balochs in Terwada. They are all much reduced in circumstances. The want of a law of primogeniture and the custom of divided patrimony has produced a large class of needy share-holders who are hardly able to sustain their position as gentry. The Rajputs are opium eaters and the Koli Thakardas are addicted to drinking. The Jats of Warahi are free from these disabilities but they are much depressed by debt and poverty, and their fine houses in the town of Warahi are in ruins.

3. At the commencement there was one Native Personal Assistant whose appointment was sanctioned by Government Resolution

No. 1076 dated 25-6-1847 (in the General Department) As the work increased a 2nd Native Assistant was appointed under Government Resolution No. 5153 dated 16th August 1873. This appointment was only temporary but the post was subsequently confirmed under Government Resolution No. 4093 dated 29-9-1876 and the two Assistants were designated Senior and Junior Assistants to the Political Superintendent. The duty imposed on the new Assistant was to supervise the Thana Circles and the attached estates and to examine and audit all the accounts of the Thanas and attached estates and to settle petty boundary disputes. In 1887 the place of Junior Assistant was abolished and an European Assistant appointed under the sanction of Government of India's letter No. 3782-L dated 7-11-1885 Financial Department. A new place of a Native Deputy Assistant was again created from the Provincial Revenues in A. D. 1892 under Government Resolution No. 1053, dated the 11th February 1892. The new Deputy was designated District Deputy Assistant Political Agent and placed in charge of all the Thanas and Japtis while the old Deputy was styled Personal Assistant and placed in charge of the Treasury, Opium Depot, Records and account offices and was invested with criminal and civil jurisdiction over that for line of the R. M. Ry. which lay in Palanpur territory and with residuary jurisdiction in petty jurisdictional estates. He is now designated as the Huzur Deputy Assistant.

4. The Thana establishment was revised and fixed at its present strength under Government Resolution No. 3564 dated 7-8-1898, Financial Department.

5. The Tharad Thana was abolished in 1904 as the jurisdiction over the Jamaiya villages was handed over to the Tharad Thakore.

6. This system of jurisdiction and administration of justice was introduced by Government in the Thana Circles merely because the estates are so small and the authority of the proprietors so weak, that otherwise no justice at all could be obtained. But Government desire to interfere as little as possible with the rights of proprietors and to introduce the most economical and simple system that is possible With the Thandars and the Assistants to the Political Agent, a fairly good scheme of administration is provided.

પાંચ થાણાનું સામાન્ય વર્ણન.

૧. થાણાની ગોઠવણુ દાખલ થઇ તે આગમ્ય તાલુકાઓનો વહીવટ કારકુનોથી ચાલતો હતો. તે કારકુનોને ઇ. સ. ૧૮૨૩ અને ૧૮૨૪ મા પ્રથમ દુંકા પગારથી દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. નવ તાલુકાઓમાં થઇ સાત કારકુનો રાખવામાં આવતા, દરેક કારકુનના તાબામાં બે પટાવાળા આપવામાં આવતા, અને ગાયકવાડ સરકારની કંટીજન્ટ ફોજમાંથી ૯૯ સ્વારો આપવામાં આવતા.

૨. હાલની આ વહીવટી ગોઠવણુ જે નામદાર સરકારે પોતાના ન. ૪૬૭૧, એ, તારીખ ૨૫-૭-૧૮૭૩ થી મંજૂર કરી હતી તેના અગ્રેસરો મે. કર્નલ ફેર સાહેબ, લેફ્ટનન્ટ કર્નલ પાર સાહેબ, અને મેજર ડબલ્યુ વાટસન સાહેબો હતા. સબ ડાયરેક્ટર નાના નાના તાલુકાઓ અને જમીનદારો પાસેથી ફોજો લઈ આ થાણાનો ખર્ચ ચલાવવામાં આવે છે. સાંતલપુર, વાવ, થરાદ અને દીઓદરમાં આ જાગીરદારો ધણા ખરા રજપુતો છે, કોંકેજમાં કોળી ઠાકરડા છે, વારાહીમાં જત મુસલમાનો અને તેરવાડામાં બલોચ છે. તેઓની સ્થિતિ ધણી નબળી થઇ ગઈ છે. જેષ્ઠ પુત્રને વારસાધના હકનો કાયદો નહીં હોવાથી, અને જાગીરો વારસોમાં વહેચાઈ જવાનો રીવાજ હોવાથી તંગ હાલતના ધણા ભાગદારો થઇ ગયા છે જેઓ પોતાની કુલીન તરીકેની સ્થિતિ જાળવી રાખવાને ભાગ્યેજ શક્તિવાન થાય છે. રજપુતો અશીષુ ખાતા થઇ ગયા છે અને કોળી ઠાકરડાઓ દારૂને વશ થઈ ગયા છે. વારાહીના જત લોકો આ નાલાયકીઓથી મુક્ત છે, પણ તેઓ કરજ અને નિર્ધનપણાને લીધે ધણી પડતી સ્થિતિમાં આવી ગયા છે, અને વારાહીમાં તેઓનાં સારા સારા મકાનો ખંડેર થઈ ગયાં છે.

૩. શરૂઆતમાં એક જ દેશી પરસનલ આસીસ્ટન્ટ હતા, જે નીમણુક તા. ૨૫ મી જુન સન ૧૮૪૭ મા સામાન્ય જનરલ ખાતામાં નામદાર સરકારના ઠરાવ ન. ૧૦૭૬ થી મંજૂર કરવામાં આવી હતી કામમાં ધણો વધારો થઈ પડવાથી નામદાર સરકારના ઠરાવ ન. ૫૧૫૩, તા. ૧૬ મી આગસ્ટ સન ૧૮૭૩ નાથી બીજા નેટીવ આસીસ્ટન્ટની નીમણુક મંજૂર કરવામાં આવી. આ જગ્યા હગામી તરીકે કાઢવામાં આવી હતી, પણ પછી નામદાર સરકારના ઠરાવ ન. ૪૯૯૩ તા. ૨૯ સપ્ટેમ્બર સન ૧૮૭૬ થી કાયમ કરવામાં આવી હતી અને તે બે આસીસ્ટન્ટોને પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબના સીનીયર અને જુનીયર આસીસ્ટન્ટ એવો હોદ્દો રાખવામાં આવ્યો હતો. નવા આસીસ્ટન્ટ થાણાઓની અને જમીનોની દેખરેખનું, થાણા અને જમીનો હીસાબો તપાસવાનું, અને નાના સીમાડાની તકરારોનો નીકાલ લાવવાનું કામ સોંપવામાં આવ્યું હતું. ઇ. સ. ૧૮૮૭ માં તા. ૭-૧૧-૧૮૮૫ ના ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઈન્ડિયાના પ્રીનેનશીયલ (નાણાં પ્રકરણી) ખત્ર ન. ૩૭૮૨, એલ. મા આપેલ મંજૂરી પ્રમાણે જુનીયર આસીસ્ટન્ટની જગા કાઢી નાખી યુરોપીઅન આસીસ્ટન્ટની નીમણુક થઈ. ઇ. સ. ૧૮૯૨ મા નામદાર સરકારના રેઝોલ્યુશન ન. ૧૦૫૩, તા. ૧૧-૨-૧૮૯૨ થી એક નેટીવ ડેપુટી આસીસ્ટન્ટની નવી જગો કહાડવામાં આવી. નવા ડેપુટી-ને ડિસ્ટ્રીક્ટ ડેપુટી આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ એવું નામ આપ્યું અને બધા થાણા અને જમીનોની દેખરેખ સોંપી બ્યારે જુના ડેપુટીને પરસનલ આસીસ્ટન્ટનું નામ આપ્યું અને ટ્રેઝરી, અશીષુ ખાતુ, રેકર્ડ અને હીસાબી ખાતાની ઓફીસોનો ચાર્જ સોંપ્યો, અને પાલણપુર સ્વસ્થાન-થી પાસ થતી આર. એમ. રેલ્વેની હદમાં થતા ફોજદારી ચુકાદામાં અને દીવાની દાવા સામળવાનો અધિકાર આપેલો છે અને નાના જ્યુરીશીડકશનલ તાલુકાઓની હકુમત ઉપરાતના દાવા તેઓ સાંભળે છે, હવે હજુર ડેપુટી આસીસ્ટન્ટના નામથી આ જગો જણાયેલી છે.

૪. મહેસુલી ખાતા તરફના નામદાર સરકારના ઠરાવ નં. ૩૫૬૪, તા. ૭ મી અગસ્ટ સને ૧૮૯૮ ના આધારે થાણા ખાતાના નોકરો હાલ છે તે પ્રમાણે ફેરફાર કરવામા આવ્યો.

૫. ઇ. સ. ૧૯૦૪ માં થરાદના જમૈયા ગામો ઉપરની હકુમત થરાદના ઠાકોરને આપવામાં આવી તેથી તે થરાદ થાણુ કહાડી નાંખવામા આવ્યું છે.

૬. હકુમતની અને ન્યાય આપવાની આ ગોઠવણુ થાણામા નામદાર સરકારે દાખલ કરી, તેનુ કારણુ એ કે જગીરો એવી નાની અને તે જગીરોના માલિકોની સત્તા એવી નબળી કે, એમ ક્યાં સિવાય ધન્સાદ્ર દોષને મળી શકે નહિ. પરંતુ સરકારનો હેતુ તાલુકદારોના હકમાં જેમ અને તેમ આપું દરમ્યાન આવવુ, અને જેમ અને તેમ કમી ખરચ અને સાદી ગોઠવણુ તેમાં દાખલ કરવી. આજમ થાણુદારો અને મહેરબાન પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબના આસીસ્ટન્ટોથી વહીવટ કરવાની સારી સુગમ ગોઠવણુ કરવામા આવી છે.

KANKREJ THANA.

Area.....810 Sq. miles.

Population.....43,195.

Gaekwar Jama.....5590-9-9.

Average revenue.....67,962.

The fixed Thana Varad.....3107-10-7 including other Varads..

1. The Kankrej Taluka is bounded on the North by Palanpur, east by the Gaekwar Districts, South by Radhanpur and west by Terwada and Deodar. It was General view of the Kankrej Thana. originally in the Mahi Kantha Agency, but in the year 1844 it was transferred to this Agency for administrative convenience. It consists of 92 villages with a population of 43,195 persons according to census of 1901. Its Head-quarter town is Sihori which is about 21 and 18 miles respectively from the Railway Stations of Deesa and Pattan. The average rainfall is 17 inches and 87 cents and the minimum and maximum temperature is respectively 60 and 112 degrees. The climate is generally good. The principal diseases are Malarial fever and rheumatism.

2. A flat open country tolerably wooded, and situated on both sides of the Bannas River. There are two kinds of soil, sandy and black. It produces the usual monsoon crops and sor^{is} irrigated crops as well. General Features The principal products are Bajri, Jowari, wheat, sesamum, Linseed,

Mug, Muth, Adad, Tuver, Barley and Castor-seeds. Wheat, Juwari and Barley are grown by irrigation. The water level is at a depth of 8 to 30 cubits. Water is generally sweet, in a few villages however it is somewhat brackish. There is no forest proper but there are shrubs and bushes of small plants here and there. There are some Jal and Bordi trees. There are no articles of trade manufactured anywhere in this Thana.

3. The Taluka is chiefly populated by the Mevasi people, who are well known to be troublesome. Since the advent of the British Raj the Talukdars and their Ryots, who are for the most part Kolis, have always behaved with loyalty and fidelity even in the time of the Mutiny, and they have been leading a peaceable existence. The Thakardas are Koli Chiefs formerly of Rajput origin but who have lost caste by inter-marriages with Koli women. The following table gives a general idea of the castes of Rajputs and Brahmins and others who own villages in the Kankrej Thana —

Waghela	Jadav	Aimvadia	Solanki	Brahmin	Bhat	Kabdi	Bava.
Oon Bhalgam Ranokpur. Kharia. Thana Indaimana. Kakai Dungiasan Akoli Manpur. Balochpur Aganvada Umbli.	Samau Rane	Dasanavas. Lunpur. Sadapur. Jhabadia. Bhadrewali Bukoh Aimvada	Kamboi.	Ranavada	Rumi.	Chembla.	Thali Oghad.

The other villages are divided and sub-divided among numerous Bhayats, all independent of each other, and acknowledging obedience to no power but that of the British Government.

POLICE.

4. The marginally noted force of Agency Police is maintained in Shihori.

- 1 Chief Constable
 2 2nd Class Head Constables
 1 3rd Class Head Constable.
 3 4th Class Head Constables.
 25 Constables.
 1 Duffedari.
 3 Lance Duffedaris.
 8 Sowars.

44

There are six out-posts Lunpur, Samau, Kamboi, Thara, Un, and Khemana.

The Head Constable at Thara has powers to send charge sheets direct to the Magistrate, but in other matters he is subordinate to the Chief Constable of the Thana. For a group of three to ten villages there is a Village Police Patel, whose appointment is made by the Assistant Political Agent. In each village there are from 2 to 4 Chokiats.

They are also appointed by the Assistant Political Agent. The monthly pay of a Police Patel varies from 5 to 10 rupees according to size of the village and those of Chokiats from Re. 1 to 4.

POST OFFICES &c.

5. There are Branch Post Offices at Shihori, Thara, and Un. The posts of Thara and Un are despatched by the Patan Post Master to Thara to be distributed to other places. The post for Sihori is sent in a similar way from Patan. The postal work is performed by the school masters of the places, and they receive extra allowances varying from Rs 6 to 8 p.m. There is no Telegraph Office any where, but the line to Radhanpur and Cutch passes through Khimana and Padardi. There are schools in Samau, Shihori, Un, Umbri, Thara, Kamboi and Vada, where primary education up to the 6th standard in Gujarati only is given to boys. There is a dispensary at Shihori.

JAMA AND VARAD.

6. The Talukdars noted below pay tribute as specified against their names to H. H. the Gaekwar of Baroda. The tribute is recovered by the Thandar and it is subsequently credited into the Thana Treasury for payment to the Baroda Darbar.

1. Kamboi.	172-13-8	12. Ranekpur.	144-4-7
2. Bukoli	61-14-6	13. Un.	691-6-10
3. Sudderpur.	37-2-4	14. Jhabadia.	120-7-8
4. Bhadrevali.	40-0-0	15. Raner	346-10-8
5. Samau.	288-4-5	16. Shihori.	151-2-1
6. Arniwada	23-13-0	17. Aganwada.	178-1-7
7. Indermana.	39-0-10	18. Umbri.	370-7-7
8. Lunpur.	192-6-2	19. Kakar.	100 15-3
9. Bhalgam.	104-12-2	20 Thara	2381-14-6
10. Khimana	47-13-8		
11. Vada	97-2-3		
Total Rs. §5590-9-9			

§ This figure includes the snipav given to Matadars. The exact Jama payable to Baroda is Rs. 5122-11-0.

Besides the tribute, fixed contributions as specified below are recovered in shares from all the Talukdars.

- (A). Thana Varad.....1934-12-0.
- (B). Vaccination Varad.....340-14-7.
- (C). Education Varad.....172-0-0.
- (D). Dispensary Falo.....660-0-0.
- (E). Majumudari Dasturi.....46-9-10.

MATADARI SYSTEM.

7. In those villages where there are numerous share-holders, Mattadars (Headmen) varying from 2 to 8 are appointed by the Political Agent, for the management of the villages. They are held responsible for furnishing whatever information is required by the Agency, and also for the payment of Thana Varad &c. If they so please they can appoint Talaties to keep their accounts, but accounts are nowhere regularly kept. Mattadars are not paid any emoluments in cash for their services which are considered honorary, but at the end of each year, with the consent of the share-holders, they get some clothes (Shirpav) out of the revenue of the village, which consists of land revenue recovered from persons other than the Talukdars. For the punctual collection of the tribute due to His Highness the Gaekwar, the Talukdars furnish securities, who are approved by the Political Agent. These sureties are called Nishadars. They collect Narva from the cultivators and pay the amount of the tribute into the Thana Treasury. The Nishadars do not get any pay, but whenever they or their servants visit the villages for which they have stood surety they get food gratis from the Talukdars. They also get something for Paghdī varying from Rs. 15 to 30 per annum. Besides this they charge interest on the amounts paid into the treasury, but not recovered by them on due dates. This interest is paid by the Talukdars.

JUSTICE.

8. With the exception of Thara, where there are two parties, the remaining Talukdars are non-jurisdictional. The Thara Talukdars are authorized to try Criminal cases within the cognizance of a third class magistrate and to try Civil suits up to the value of Rs. 250 in their Swang villages only. They have appointed a Kamdar with the

approval of the Political Agent to dispose of the Criminal and Civil work. The residuary jurisdiction is exercised by the Agency. For other villages the Thandar, who is usually a 2nd class Magistrate, tries Criminal cases and hears Civil suits up to the value of Rs 500.

There is a Juptidar at Raner, Umbri and Kamboi. The villages are under attachment owing to mismanagement of the Talukdars and disputes among them. There is also a Juptidar at Vada owing to the mismanagement of the estate. One half of the Thara Jagir is also under attachment.

ESTABLISHMENT.

9. The following establishment is maintained in the Thana viz., a Thandar on Rs, 100, one Aval Karkun on Rs. 30, one 2nd Karkun on Rs. 15, one 3rd Karkun on Rs. 12. The salaries of the Thana establishment are paid from the Thana Varad. The Vaccination establishment consists of one vaccinator and a peon and they are under the Agency Assistant Surgeon. Their salaries are paid out of the Vaccination Varad. The school masters' salaries are paid by the Talukdars direct, but a contribution is levied for the salary of the Deputy Educational Inspector who examines the schools. Out of the dispensary Falo the expenditure connected with the dispensary is met. The Majmudari Dasturi is at present paid to one Bhoianath of Mahi Kantha.

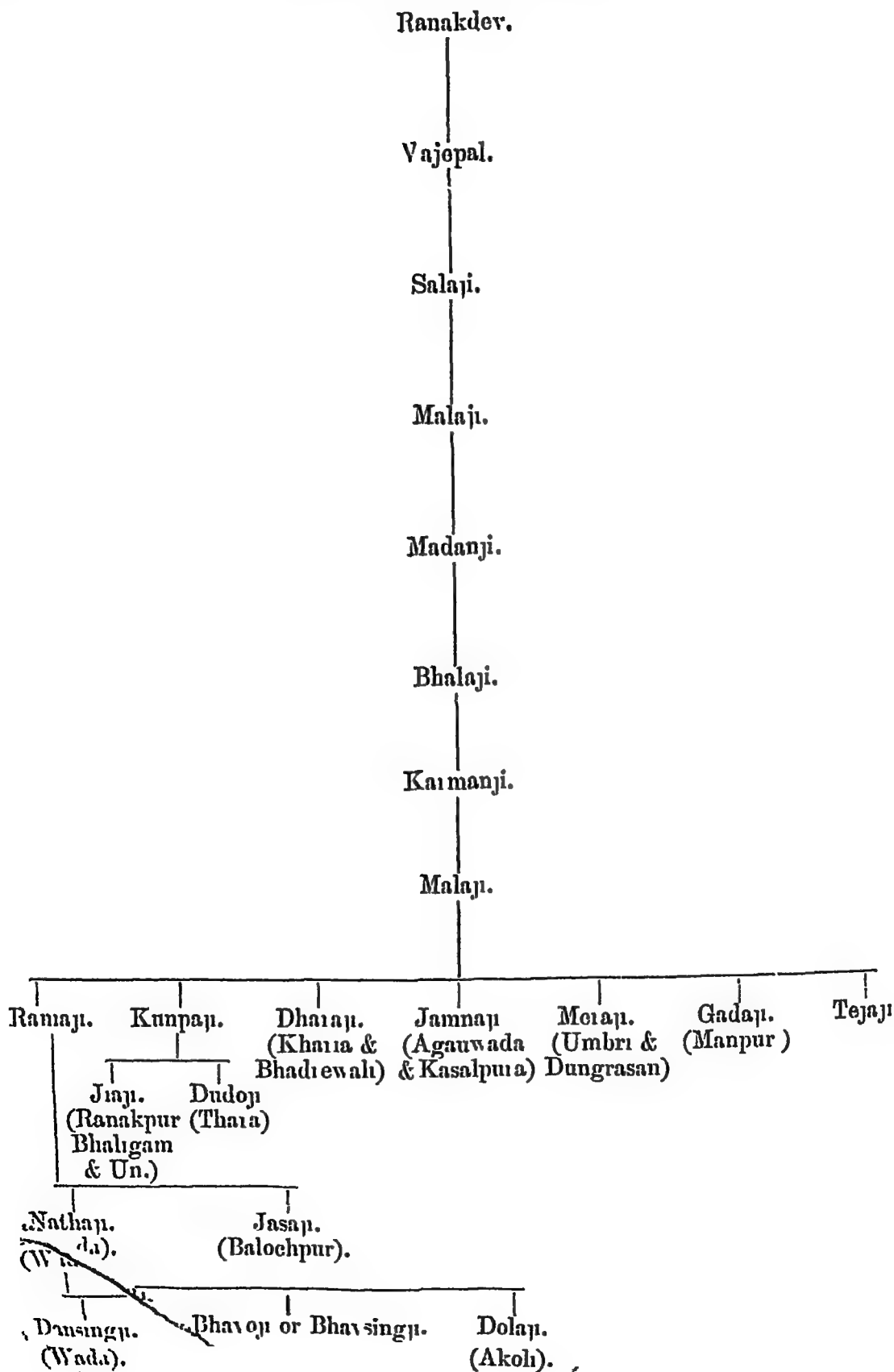
There is a sub treasury at Shihori where a balance of Rs. 3000/- is allowed to be kept. The accounts are embodied in the Palanpur Sub-treasury accounts. The accounts are kept in the forms prescribed by Government for the Palanpur and Mahi Kantha Agencies.

10. From early times the Taluka is divided into various Jagirs held by Rajputs and Palvi Thakardas springing originally from Waghella Rajputs. They have given some villages to Brahmins and Bhats. There are 34 Talukdars. Of these Thara, Vada, Un, Ranekpur, Bhalgam, Khengarpur, Indermana, Nathpura, Kakar, Kamboi, Khi-
 History mana, and Amblun each owns more than one village or holds portions of village jointly with others. There are numerous Bhayats of these petty Talukdars but the lands are not actually divided by

metes and bounds. The Talukdars and their Bhayats are occupiers of as much land as they can cultivate. They are almost reduced to the status of cultivators. The Talukdars of Thara are Rajputs by caste. The villages of Sherwada and Ranawada are owned by Brahmins and Runi is owned by Bhats. Chembla is owned by Kapdis. Besides these there are two Jagirs owned by religious heads, one known as Oghad Maharaj whose head-quarters are at Dev Darbar, and the other is Swamiji of Thali. All the Talukas were originally subordinate to His Highness the Gaekwar, who maintained a contingent for their protection, and the collection of tribute. But the British Government having undertaken to recover the tribute due to His Highness the Gaekwar, and the Gaekwar having agreed to pay a lac of rupees in cash per annum, the contingent was disbanded in the year 1884 A. D. Out of the sum paid yearly by Baroda the expenses of the Agency Police are now met. The Talukdars are generally addressed as Thakardas. Some are required to pay to their Barots from Rs. 4 to Rs. 10 per annum to become sureties (fael zamin) for their good behaviour. The Kankrej Taluka does not pay tribute to the British Government but pays Ghasdana and Jamabandi in the proportions shewn in the annexed statement to the Baroda State. In addition to this local cesses known as Thana Varad, Vaccination Varad, Dispensary Varad and Deputy Varad and Village Police Varad are levied in order to meet the administrative charges.

11. The present Palvi Thakardas of Vada, Akoli, Balochpur, Un, Bhalgam, Ranekpur, Thara, Kharia, Bhadrevali, Aganwada, Kasalpura, Umbri, Dungrason, and Manpura are descendants from a common ancestor Ranek Devji, a Waghela Rajput, who came from Deodar. The story is that in the family of Deodar there were two brothers Ranek Devji and Manek Devji, the present Waghela Thakores of Deodar and their cousins round Deodar are descendants of Manek Devji. His brother Ranek Devji one day went out on a shooting excursion and chanced to see a woman of a Koli family of Atimba worshipping in the temple of Jetgar, which was a solitary place in the jungle. He married her and their descendants are the Palvi Thakardas in Kankrej. Their line of succession is as under.—

Ancient History of the
Palvi Thakardas
of Kankrej

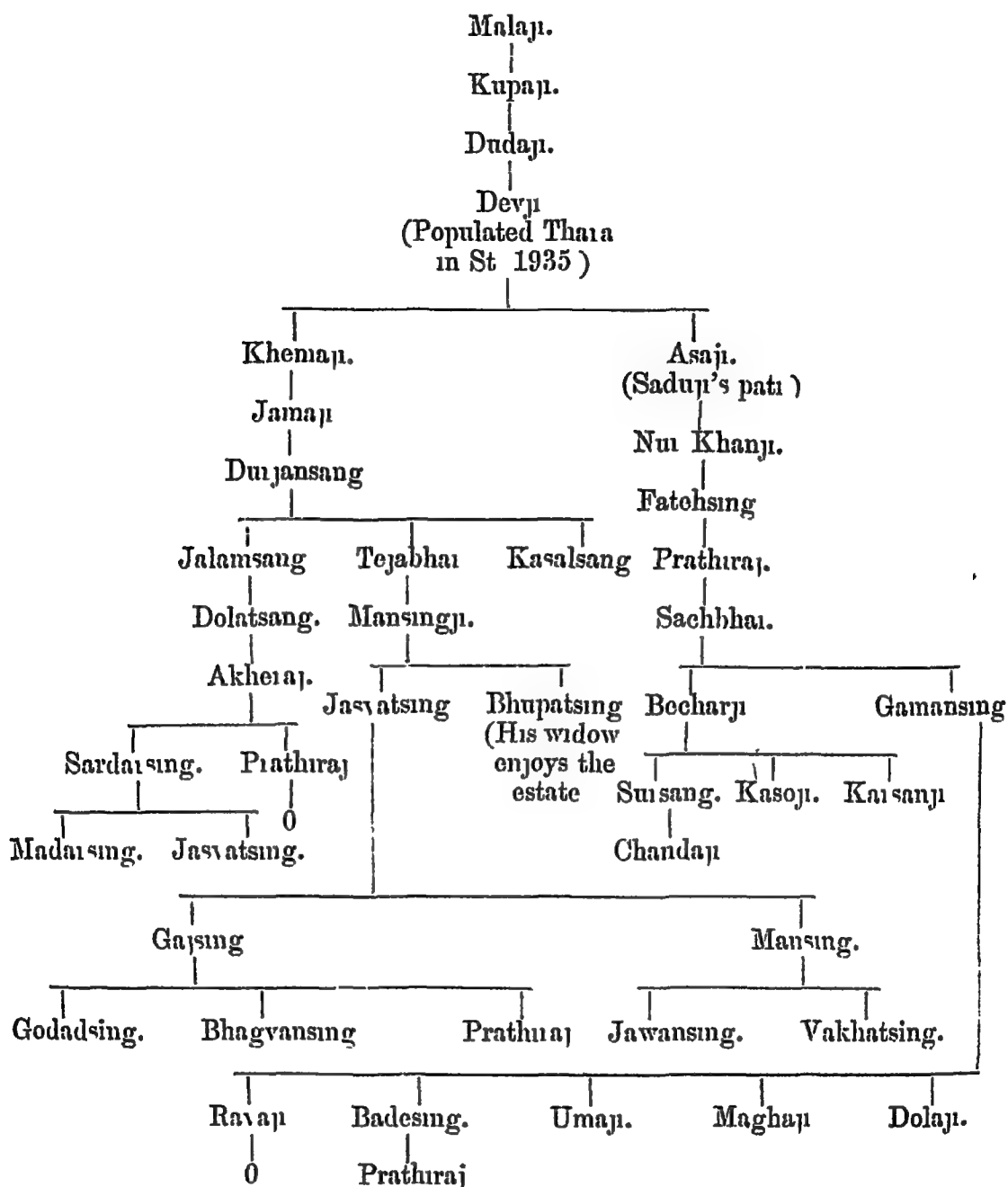

Primogeniture is not observed in any of the estates in the Kankrej Taluka. But the Giras is divided up in equal shares among all the sons.

THARA.

12. The first and the most important Jagir is that of Thara. The total revenue of the Jagir is approximately Rs 30,000. There are two chief Patils. One was represented by Sardarsingji, a half sharer in the Jagir, who died in 1906 and his estate is put under management owing to heavy debt and on account of the inability of the eldest son Madarsing to manage the property. The estate is managed by a Manager appointed by Government who gets Rs. 60/- plus Rs. 10/- horse allowance per mensem. Government by their Resolution No. 633, dated the 25th January 1908 in the Political Department accepted the concurrent opinions of Captain W. M. P. Wood, the Political Agent and the Commissioner N. D. that the inquiry has failed to establish the illegitimacy of Jaswatsing younger brother of Waghella Madarsing. The other party is represented by Godadsing and his two brothers Bhagwansing and Akheraj, who own 6 annas share in the other half, Juwansing derives 5 annas share and Gen-Kunvarbai widow of Waghella Bhupatsing owns 5 annas share which share will revert to Godadsing and Juwansing after her demise. Amongst the Thara Talukdars the rule of primogeniture is not observed but the sons divide the estate among themselves equally after the death of their father.

The present Thakores of Thara claim their descent from Jamaji (as per geneological tree given below) who lived in Jampur, at present a small village near Thara where there are remains of his buildings still visible. Jamaji though making inroads in the surrounding districts had got a powerful name before the advent of the British Raj. In the time of Shahu Raja Jamaji went to Poona and brought from there some mercenaries to aid him in a quarrel against the Raj of Dhrangdhra. On this occasion the Peshwa through the favor of his mistress who was a Wagheli Rajputani bestowed upon Jamaji the signs of a ruler namely Danko, Chopdar, and Nishan. Saduji's pati of Thara has a share in Thara, Changa and Adgam, but their shares are not defined and the jurisdiction of their three villages is enjoyed by the Thandar.

14 As there is much sameness in the history of these estates, Kamboi may be taken as a typical instance. In General History. the Samvat year 1456 an army under prince Ahmed Shah, the founder of Ahmedabad, marched against the Solanki Chieftains of Kalrigad, two to three miles north-east of Behchra. The fight was long and hard, but in the end the Solanki Chieftains Tejmalji, Srangji and Vajroji were slain and the fortress Kaligad stormed. On the victor's side 42 nobles among them Moghul

Ali Khan, 1300 men and 17 elephants were slain. The descendants of Kalrigad Solankis settled in different places. Some went to Khemat now under Palanpur, some to Dharampur, some to Virpur, and others to Sagwada while one settled at Rupavati Nagri. When Vajroji fell at Kalrigad his wife Anopbai, a Devri Rajput of the Sirohi stock, being pregnant, fled with 125 horse and many followers, of whom the chief were Sakhra Virchand, the minister, Harivalabh a goldsmith, Vasram a barber, Vela a potter and Dudo the family priest. They fled to the Oghar forest, which stretched for miles round where Oghar Thali now stands, and there founded a village, calling it Dudosan after Dudo the family priest. Sukhra Virchand, the minister built a well, and to the east of the village a temple of Mahadev. Rani Anopbai also built a well and gave birth to a son called Venidas. He, when he grew up, gathered 200 horsemen, and, under the name of Mohologi, took to a life of plunder. When he had laid waste some 42 villages, the village head-men, with lighted stoves on their heads in token of submission, besought Ahmed Shah who was then on the throne of Ahmedabad for aid. Ahmed Shah sent an army to Dudosan, where, with their hands bound in token of submission, Sukhra Virchand, Dudo, Agra the head-man, and others came to meet them. Ahmed Shah ordered them to produce Venidas and they did so, but to hide his origin passed him off as a Koli Thakore. Ahmed Shah forced him to marry Ratanbai daughter of a Koli Thakore of Tervada, and then gave him the 12 villages of Dudosan, Rakhol, Kharu, Sangla, Akhin, Mahasan, Lodhi, Jalia, Charada, Kalodhi, Vadiu, and Valodu. Ahmed Shah granted these villages in gift, and a copper plate deed and a writing, in the bard Anchla's book, were drawn up.

15. Venidas had 3 sons by his Koli bride, Vajrajji, Jasoji and Nanuji. Jasoji left Dudosan and came to Kamboi where he built 4 wells. His descendants are called Kamboias. Nanuji served Ahmed-Shah and was exceedingly useful to him in settling Kankrej and Chunval and received from him Arniwada and 12 villages. His descendants are called Arniwadias. Jasoji of Kamboi had 3 sons, Bhimoji, Khemoji and Khadalji. Bhimoji and Khemoji having plundered Chunval, troops from Ahmedabad were sent against them and they were forced to submit. Bhimoji had one son Sunderji and

his brother Khemoji had four, Udayraj, Udoji, Bharmalji and Kanarji. Udoji leaving Kamboi founded Arduwada. Sunderji had 3 sons Bharmoji, Napoji, and Mepaji. The descendants of Napoji are called Vasmanis and those of Mepaji Khokhanis.

SHIHORI.

16 Shihori is owned by Palvi Thakardas known as Bhatesaria Thakardas. They claim their descent from Dabhi Rajputs. They originally belonged to Ajapur a village near the Jasor Hill. One of their ancestors married a daughter of a family in Tana, which is at present a small village near Thara. The name of the mother is not known, but after she became a widow she came to her father with her 3 sons. First the village of Undra was given to her sons, but it was taken away by the people of Sampra, and so the family removed to Shihori. The exact period is not known, but the Thakardas say that they came there about Samvat year 1712. There are about 125 houses of the Thakardas. Some families maintain themselves either on cultivation or labor. As there are many share-holders, a few according to the size of each village are held responsible for the management of the village and they are called *Mattadurs*. The Mattadars are nominated by the Agency. The revenue of some of the villages is hardly enough to meet the tribute to be paid to His Highness the Gaekwar, the administrative cess and the other village expenses and the Thakardas never remember having shared the village revenue among themselves. The revenue of Shihori is merely Rs 500. They pay to His Highness the Gaekwar Rs 151-2-1 as Ghasdana and Jamabandi.

VADA.

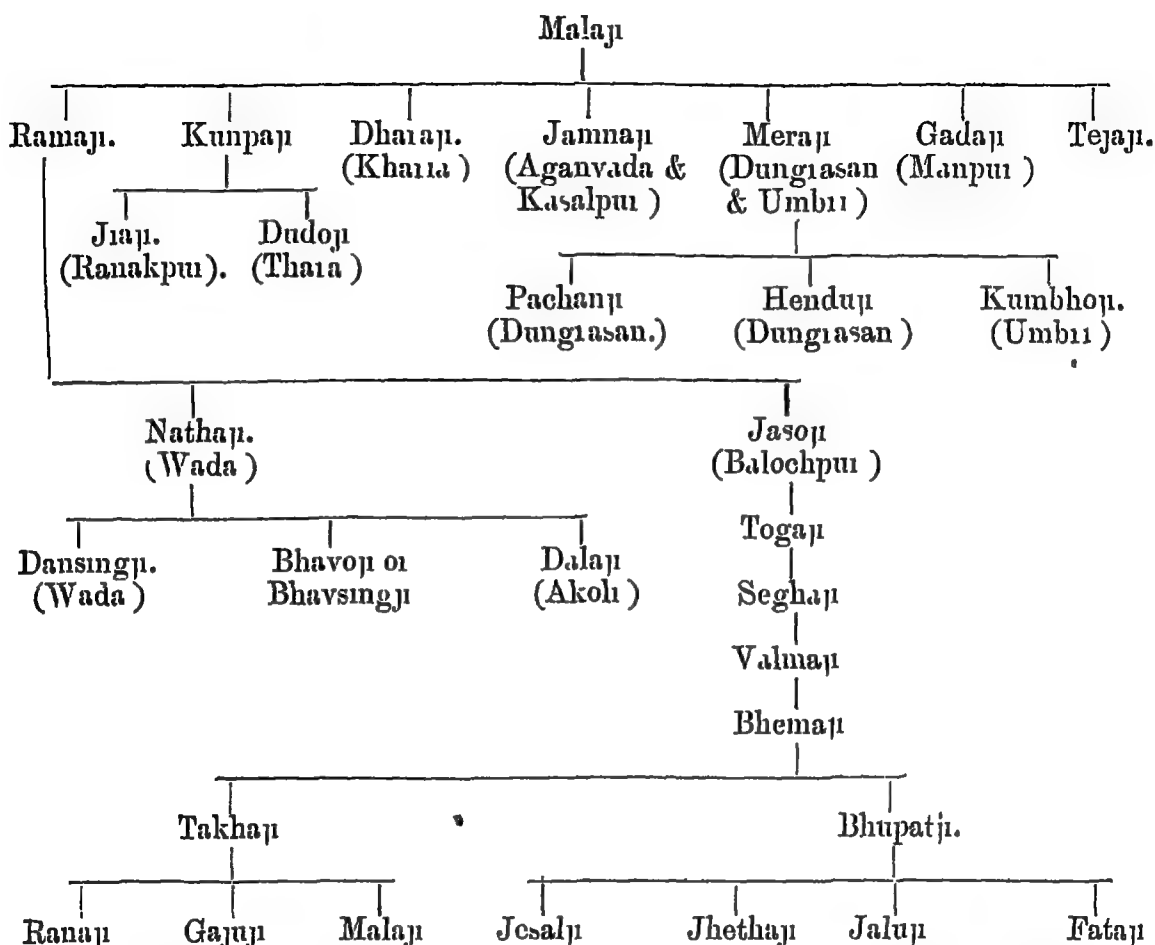
17. The Thakardas of Vada are Palvi Thakardas. The Vada family is comprised of many other families who are ruling over other places as will appear from the geneological tree given below. They claim their descent from a Waghela Rajput, who came from Deodar by name Ranek Devji, and married a Koli woman in Atimba, now a waste village in the limits of Vada, and since then they have been classed as Palvi Thakardas. Their ancestor Kamaji came to Vada from Tana about 300 years ago. Almost all of them live by cultivation and not on any revenue derived from the estate.

18. The income of the whole Jagir amounts to nearly Rs. 8000.

19. The revenue affairs are managed by the Thakardas themselves. Mattadars appointed by the Agency look after the Government interests as to tribute &c. The revenue Vahivat is looked after by too many interested persons and is not smoothly carried out.

20. The Jagir of Vada pays Rs 97-2-3 as Ghasdana and Jamabandi to His Highness the Gaekwar of Baroda besides the local cesses levied in the Agency for administrative charges.

Geneological Tree of the Talukdars of Wada, Akoli, Bhadrewali, Kasalpura, Dungrasan, Balochpur, Umbri &c.

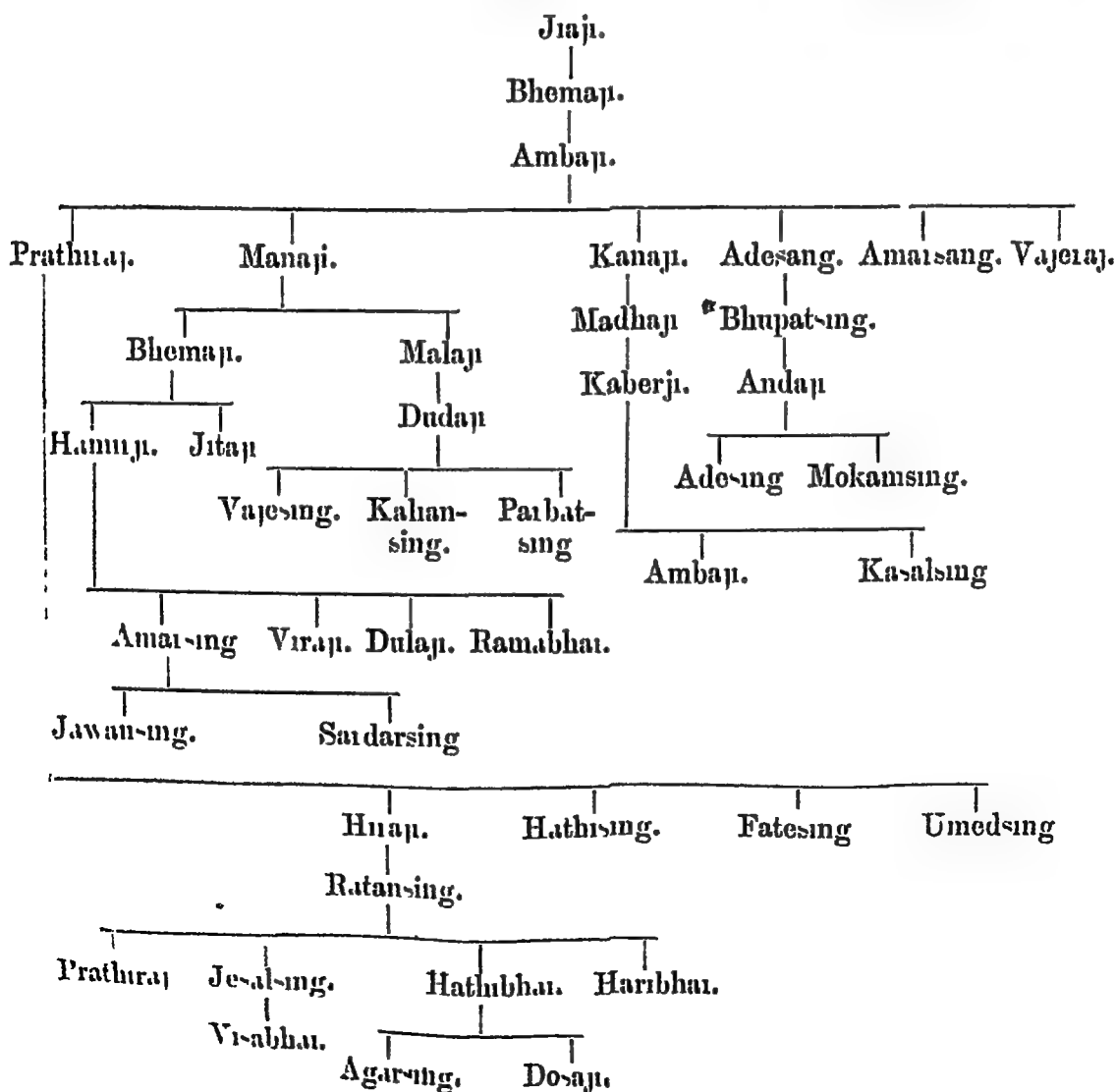
NOTE—This tree differs in some respect from that given in para 11, and so it is difficult to say which of the two is correct. But as the trees throw great light on the history of the Palvi Thakardas both the trees are given.

BUKOLI AND SIX OTHER VILLAGES.

21. The present Thakardas of Bukoli, Arniwada, Bhadrewali, Jhabadia Sadarpur, Lunpur, and Dasanawas are descendants of a common ancestor. They claim their descent from a Solanki Rajput who came originally from Patan to Kalrigad, a village still in existence in the Patan Mahal. When an army of King Ahmedshah of Ahmedabad came to Kalrigad all the people were massacred, but Anopbai, wife of Vajraji ran away with Dudo, her family priest and 3 others to the Oghad forest. They were followed there by the Mahomedans and the Brahmin Dudo was called by the Sardar of the Mahomedan Army and was asked to hand over the two boys. This version differs from that given of Kamboi and it is difficult to state which is correct. The Brahmin said the boys were not the boys who were wanted but the boys who lived in his house and were the sons

of a Koli, the Sardar thereupon sent for the boys and they were made to drink the water of a Koli. Thus they were forcibly made Kolis. On the entreaty of the mother the Sardar gave them 48 villages, 24 on each side of the River Bannas; but one brother lived in Kamboi and the other established himself in Arnivada and his descendants are the present Thakardas of Bukoli, Arnivada, Jhabadia, Lunpur, Sudderpur and Dasawa Vas, who were also styled Arnivadia Kolis. The Thakardas of Bukoli, Bhadraval, Jhabadia and Dasanavas are the descendants of a common ancestor by name Viraji. The Thakardas of Arnivada and Sudderpur are the descendants of Meghaji and the Thakardas of Lunpur are the descendants of Govaji.

22 The Thakore of Un are Palvi Thakors being the descendants of Ambaji who came from Ranakpur; Ambaji was the son of Bhemaji, who was a son of Jiaji who established himself in Ranakpur.

23. The Thakors of Un pay Jamabandi and Ghasdana to the Baroda State. There is no event worth mentioning in the family history of Un.

SHIRWADA.

24. This village is owned by Brahmins. Their ancestors lived in Punda, now a waste village site between the villages of Jakhel and Mandla. They were the "Gor" (priests) of the Waghelas of Terwada; but after that the village had become waste, and in Samvat 1846 the Brahmins were re-established by an ancestor of Waghela Godadsingji of Thara and in consideration of the service to guard against the man-lifting by the Jats, Jadejas, and other marauders. The Brahmins pay Rs 3 annually to the Thara Thakore. The village does not pay any Jamabandi or Ghasdana to the Baroda State, but they pay Thana Varad &c, to the Agency.

RANER AND SAMAU.

25. The Thakardas of Raner and Samau are Palvi Thakardas. They believe themselves to be Jadev Rajputs and seem to have derived their origin from Jadeja in Kathiawar near Junagadh. One of their remote ancestors, by name Jaswantsing, came from Patan and established himself in Vayad a village under Patan Mahal near Raner. From Vayad they took first Raner and then Samau and settled there. They became Palvi as one of their ancestors in Raner married a woman in Arniwada. The villages of Raner and Samau pay Jamabandi and Ghasdana to His Highness the Gaekwar of Baroda.

KHEMANA

26. The Thakardas of Khemana are Palvi Thakardas. They claim descent from the Parmar Rajputs. They say their ancestors came to Patan from Muli in Kathiawar. From Patan they came to Khemana which place they usurped from the Waghelas of the place. They seem to have been converted into Palvi Thakardas in Bhildi. They were pursued by the Mahomedans and seeing no other way of being saved they took shelter among the Palvis residing in Bhildi. The present Thakardas cannot point out the exact date of these events, nor do they remember the name of their first ancestor who came and settled in Khemana.

કાંકેજ થાણા.

ક્ષેત્ર કૃષિ	૮૧૦ ચો. મૈલ
વસ્તી	૪૩,૧૮૫
ગાયકવાડની જમીન	૩. ૫,૫૮૦-૮-૮
સરાસરી કિંમત	૩. ૬૭,૮૬૨
થાણા ખરચને માટે મુકરર કરેલો વરાડ ખીજ વરાડો સાથે	૩. ૩,૧૦૭-૧૦-૭.

કાંકેજ થાણાનું સામાન્ય અવલોકન

૧. કાંકેજ તાલુકાની ઉત્તરે પાલણપુર, પૂર્વમાં ગાયકવાડના પરગણાં, દક્ષિણે રાધનપુર, અને પશ્ચિમે તેરવાડ ને દીઓદર છે. આગળ એ તાલુકો મહીકાદા એજન્સીમાં હતો પણ ઇ. સ. ૧૮૪૪ માં વહીવટની સગવડને ખાતર, આ તાલુકો આ એજન્સીમાં મૂકવામાં આવ્યો છે. તેમાં ૯૨ ગામો છે. અને સને ૧૯૦૧ ના વસ્તી પત્રક પ્રમાણે તેમાં ૪૩,૧૮૫ માણસની વસ્તી છે. થાણુ સીહોરીમાં છે, જે ડીસા અને પાટણના રેલવે સ્ટેશનોથી અનુક્રમે ૨૧ અને ૧૮ મૈલ છેટે છે. સરાસરી વરસાદ ૧૭ ઇંચ ને ૮૭ ઘોઠા છે અને કમીમાં કમી ૬૦ અને વધુમાં વધુ ગરમી ૧૧૨ ડીગ્રી છે. હવા સામાન્ય રીતે સારી છે. સામાન્ય રોગોમાં બદલવાનો તાવ અને સધીવા છે.

સામાન્ય દેખાવ.

૨. એક સપાટ ખુલ્લો અને સાધારણ ઝાડીવાળો પ્રદેશ છે, અને ખનાસ નદીની બંને બાજુએ આવેલો છે. તેમાં બે જાતની જમીન છે. રેતાળ અને કાળી. તેમાં સામાન્ય વરસાળુ ધાન્ય તેમ રબીનો મોલ પાકે છે. મુખ્ય પાક બાજરી, જુવાર, ઘઉં, તલ, સરસવ, મગ, મઠ, અડદ, તુવર, જવ અને એરંડી છે. ઘઉં, જુવાર અને જવ, પીતથી થાય છે. પાણી ૮ થી ૩૦ હાથની ઉંડાઇએ છે. સાધારણ રીતે પાણી મીઠું છે, તોપણ થોડા ગામોમાં કઠક ભાભળુ છે. તેમાં ખરૂં જંગલ નથી, પણ છૂટાં છવાયા નાના ઝાડી જળા છે. કંઈ કંઈ જળ અને એરંડીના ઝાડો છે. આ થાણામાં વેપારની કોઈ ચીજો બનતી નથી.

વસ્તી.

૩. એમાં ઘણી ખરી મેવાસી લોકોની વસ્તી છે. તેઓ તોફાની તરીકે સારી રીતે પ્રસિદ્ધ છે. ખ્રિસ્તી શત્રુઓનો પસાર થયો ત્યારથી તાલુકદારો અને તેમની રૈયત જેઓ ઘણા ખરા કોળીઓ છે, તેઓ હુમલાઓ, બળવાના વખતમાં પણ સરકાર સાથે વફાદારી અને નીમકહલાલીથી વર્તના આવ્યા છે અને તેઓ મુલેહ સપથી રહે છે. કાકરડાઓ કોળી તાલુકદારો છે. તેઓ અસહ્ય રુપેનો હતા, પણ કોળી ઓરતો સાથે પરણવાથી તેઓ જાતી બ્રહ્મ થયા છે. કાંકેજ થાણામાં રુપેનો, આદમી અને ખીજાઓ જે ગામોના માલિક છે, તેનો ખ્યાલ નીચેના કોષ્ટક ઉપરથી આવશે.

વાઘેલા.	જલ્લ.	અરણીવાડીયા	સોલંકી.	બ્રાહ્મણ.	ભાટ.	કાપડી.	બાવા.
ઉણ. ભલગામ. રાણકપુર. ખારીયા. થરા. ધંદરમાણા. કાકર. હુંગરાસણ. આકોલી. માનપુર. બલોચપુર. આંગણવાડા ઊંખરી.	સમૌ. રાનેર.	દસાનોવાસ. લુણપુર. સદરપુર ઝાખડીયા. ભદ્રેવાલી. બુકોલી. અરણીવાડા	કંબોઈ.	રણાવાડા. શીરવાડા.	રણી.	ચેંબલા.	થલીના સ્વામીજી. ઓઘડ મહારાજ.

ખીજ ગામોમા ભાયાતો થઇ ઘણા વિભાગ અને પેટા વિભાગ થઇ ગયા છે. અને તેઓ એક ખીજથી છુટા પડી ગયા છે. તેઓ બ્રિટીશ સરકાર સિવાય ખીજ કોઇની તાબેદારી કયુલ કરતા નથી.

પોલીસ.

૪. મારજનમાં જણાવ્યા મુજબ સીહોરીમા એજન્સી પોલીસની ફોજ રાખવામાં આવે છે. તેમા છ પેટા થાણાં છે, લુણપુર, સમૌ, કંબોઈ, થરા, ઉણ અને ખેમાણ. થરાના હેડ કોન્સ્ટેબલને માજસ્ટ્રેટ તરફ ખારોખાર કેસ કમીટ કરવા સત્તા છે. પણ ખીજ બાબતમા થાણાના ચીફ કોન્સ્ટેબલના તાબામાં છે. ત્રણથી દસ સુધી ગામોના એક સમુદાયમાં એક પોલીસ પટેલ રહે છે. તેની નીમણુક મહેરબાન આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ કરે છે. દરેક ગામમા બેથી ચાર સુધી ચોકીયાતો હોય છે, તેમની નીમણુકો પણ મહેરબાન આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ કરે છે. પોલીસ પટેલનો માસીક પગાર ગામના કદના પ્રમાણમા રૂ. ૫ થી રૂ. ૧૦ સુધી હોય છે અને ચોકીયાતોનો રૂ. ૧ થી રૂ. ૪ સુધીનો પગાર હોય છે.

પોસ્ટ ઓફીસો વિગેરે.

૫. સીહોરી, થરા અને ઉણમા બાન્ય પોસ્ટ ઓફીસો છે. પાટણની પોસ્ટ ઓફીસમાંથી થરા અને ઉણની ટપાલ આવે છે અને સાથી ખીજ ગામોમાં વહેચાય છે. સીહોરીની ટપાલ પણ પાટણથી આવે છે. પોસ્ટનુ કામ ત્યાંની નિશાળના મહેતાજીઓ કરે છે. તેઓને રૂ. ૬ થી રૂ. ૮ સુધી જુદુ લવાજમ મળે છે. આ થાણામા તાર ઓફીસ કોઇ જગોએ નથી, પણ રાધનપુરના તારનુ દોરકુ કચ્છ તરફ ખેમાણા અને પાદરડી થઈ જાય છે. સમૌ, સીહોરી, ઉણ, ઊંખરી, થરા, કંબોઈ અને વડામાં નિશાળો છે. તેમા પ્રાથમિક કેળવણી છઠ્ઠા ધોરણ સુધી રૂઝા ગુજરાતી ભાષામા આપવામાં આવે છે. સીહોરીમાં એક દવાખાનુ છે.

જમા અને વરાડ.

૬. નીચે લખ્યા તાલુકદારો તેમના નામ સામે ખતાવ્યા પ્રમાણે વડોદરાના ગાયકવાડ મહારાજને ખંડણી આપે છે થાણુદાર ખંડણી વસુલ કરે છે, અને વડોદરા દરબારને આપવા સાડ થાણુ તીજેરીમા જમા કરે છે.

ગામ.	રકમ.	ગામ.	રકમ.
૧ કબોઇ.	૧૭૨-૧૩-૮ (૧૧)	વડા.	૯૭-૨-૩.
૨ યુકેલી.	૬૧-૧૪-૬ (૧૨)	રાણુકપુર.	૧૪૪-૪-૭
૩ સદરપુર.	૩૭-૨-૪ (૧૩)	ઉણ.	૬૯૧-૬-૧૦.
૪ ભટ્ટેવાલી.	૪૦-૦-૦ (૧૪)	ઝાળદીયા.	૧૨૦-૭-૮.
૫ સમૌ.	૨૮૮-૪-૫ (૧૫)	રાનેર.	૩૪૬-૧૦-૮.
૬ અરણીવાડા.	૨૩-૧૩-૦ (૧૬)	સીહોરી	૧૫૧-૨-૧.
૭ ઈંદરમાણા.	૩૬-૦-૧૦ (૧૭)	આગણુવાડા.	૧૭૮-૧-૭.
૮ લુણપુર.	૧૯૨-૬-૨ (૧૮)	ઉબરી.	૩૭૦-૭-૭.
૯ ભલગામ.	૧૦૪-૧૨-૨ (૧૯)	કાકર.	૧૦૦-૧૫-૩.
૧૦ ખીમાણા.	૪૭-૧૩-૮ (૨૦)	થરા,	૨૩૮૧-૧૪-૬.
		કુલ. રૂપિયા	૪૫૫૯૦-૬-૬.

આ ખંડણી સિવાય સધળા તાલુકદારો પાસેથી ભાગ પ્રમાણે મુકરર કરેલા શાળા લેવામા આવે છે.

	ફા.	આ.	પા.
(એ) થાણુ વરાડ...	૧૯૩૪-૧૨-૦
(બી) શીતળા વરાડ...	૩૪૦-૧૪-૭
(સી) કેળવણી વરાડ...	૧૭૨-૦-૦
(ડી) દવાખાનાનો ફાળો	૬૬૦-૦-૦
(ઈ) મજમુદારી દસ્તુરી	૪૬-૯-૧૦

મતાદારી બંધારણ.

૭. જે ગામોમાં ઘણા ભાગદારો હોય છે, તે ગામોનો વહીવટ કરવા માટે એથી આઠ સુધી મતાદારો મહેરબાન પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબ નીમે છે. તેઓને એનન્સીને નોંધતી હકીકત આપવાને, અને થાણુ વરાડ વિગેરે વસુલ કરી આપવાને માટે જુમદાર ગણવામા આવે છે. જે તેઓની મરજીમાં આવે તો હિસાબ રાખવા તલાટીઓ નીમી શકે છે, પણ કોઇ પણ ઠેકાણે હિસાબ બરોબર રાખવામા આવતો નથી. મતાદારોને નોકરી બદલ રોકડ મહેનતાણું મળતુ નથી, સખબ તેઓ આબરૂની ખાતર કામ કરે છે. પણ તાલુકદારોની સંમતીથી તેઓને વરસની આખરે શીરપાવ તાલુકદારો સિવાયના લોકો પાસેથી જમીનની મહેસુલની ઉપજમાંથી મળે છે. ગાયકવાડ મહારાજની લહેણી ખંડણી બરોબર વખતસર વસુલ થાય, તે માટે પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબ કબુલ કરે એવા જમીન તાલુકદારો આપે છે. આ જમીનદારોને નીશાદાર કહે છે. તેઓ ખેડુત પાસેથી નવાં ઉધરાવે છે, અને ખંડણીની રકમ થાણુ તીજેરીમાં ભરે છે. નીશાદારોને પગાર મળતો નથી, પણ જ્યારે તેઓ અથવા તેઓના નોકરો જે ગામને માટે તેઓએ નીશા કરી હોય તે ગામોએ જાય ત્યારે તાલુકદારો તરફથી તેમને પેટીયા મળે છે. તે સિવાય તેઓને પાંચડીના રૂ. ૧૫ થી રૂ. ૩૦ સુધી દરસાલ મળે છે. તે સિવાય તીજેરીમાં તેઓ નાણું ભરે તેનુ વ્યાજ જે વખતસર ખંડણીની રકમ વસુલ ન થઇ હોય તો લે છે, ને તે વ્યાજ તાલુકદારો આપે છે.

* આ આકરો ખતાવ્યો છે તે મતાદારોના ગીરપાવ સાથે છે. વડોદરાની કુલ જમાનો ખરો આંકરો રૂ. ૫,૧૨૨-૧૧-૦ છે.

ન્યાય.

૮. થરા જેમા બે પાટીઓ છે, તે સિવાય બાકીના તાલુકદારો ખીન અખસારી છે. થરા તાલુકદારોને તેઓના સ્વાગ ગામોમા ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ સાબળી શકે તેવા ગુન્હાઓનો ધન્સાફ અને રૂ. ૨૫૦ સુધીના દીવાની દાવા સાબળવાનો અધિકાર છે. તે સ્વાગ ગામો માટે મહેરબાન પોલી-ટીકલ એજન્ટ સાહેબની મજુરીથી તેઓ એક કામદાર ફેજદારી અને દીવાની કામ કરવા રાખે છે. તે ઉપરાંતની હકુમત એજન્સી ભોગવે છે. ખીજા ગામો માટે થાણુદાર જેને ખીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રે-ટની સત્તા છે, તે ફેજદારી કામ કરે છે, અને રૂ. ૫૦૦ સુધીના દીવાની દાવા સાબળી શકે છે.

રાનેર, ઉબરી અને કંબોધમાં જમીદાર છે. ત્યાંના તાલુકદારોની ગેરવ્યવસ્થાથી અને તેઓની માહોમાહીની તકરારોથી એ ગામો જમીમા છે વડામા પણ તેઓના ગેરકારોબારથી જમી મૂકવામાં આવી છે. થરા જગીરનો અર્ધો ભાગ પણ જમીમા છે.

નોકર ખાતું.

૯. આ થાણામા નીચે મુજબ નોકરો છે. એક થાણુદાર રૂ. ૧૦૦ ના પગારથી, એક અવલ કારકુન રૂ. ૩૦, ખીજો કારકુન ૧૫ અને ત્રીજો કારકુન રૂ. ૧૨ નો છે. થાણાના નોકરોનો પ-ગાર ખરચ થાણા વરાડામાંથી આપવામાં આવે છે શીતળા ખાતામાં એક વેકસીનેટર અને એક સિપાઇ નોકર છે, તેઓ એજન્સીના મે. આસીસ્ટન્ટ સરજન સાહેબના તાબામાં છે. તેઓનો પ-ગાર શીતળા વરાડામાંથી આપવામા આવે છે. નિશાળના મહેતાજીઓનો પગાર તાલુકદારો પોતે પરભાર્યો આપે છે. પણ ડેપુટી એજ્યુકેશનલ ઇન્સપેક્ટર જે નિશાળોની પરિક્ષા લે છે, તેમના પગારને માટે શજો લેવામા આવે છે. દવાખાનાને લગતો ખરચ તેના ફાળામાંથી લીધામા આવે છે. મજમુદારી દસ્તુરી મહીકાંઠાના મી. ભોળાનાથ નામના સખ્સને આપવામા આવે છે

સીહોરીમા સખ ટ્રેઝરી છે, તેમા રૂ. ૩૦૦૦ સુધી શિલીક રાખવાનો હુકમ છે. એનો હીસાબ પાલણપુર સખ ટ્રેઝરીના હીસાબમાં ભેળવાય છે પાલણપુર અને મહીકાંઠા એજન્સીઓ માટે નામ-દાર સરકારે જે નમુના પસંદ કર્યા છે તે નમુના મુજબ હીસાબ રાખવામા આવે છે.

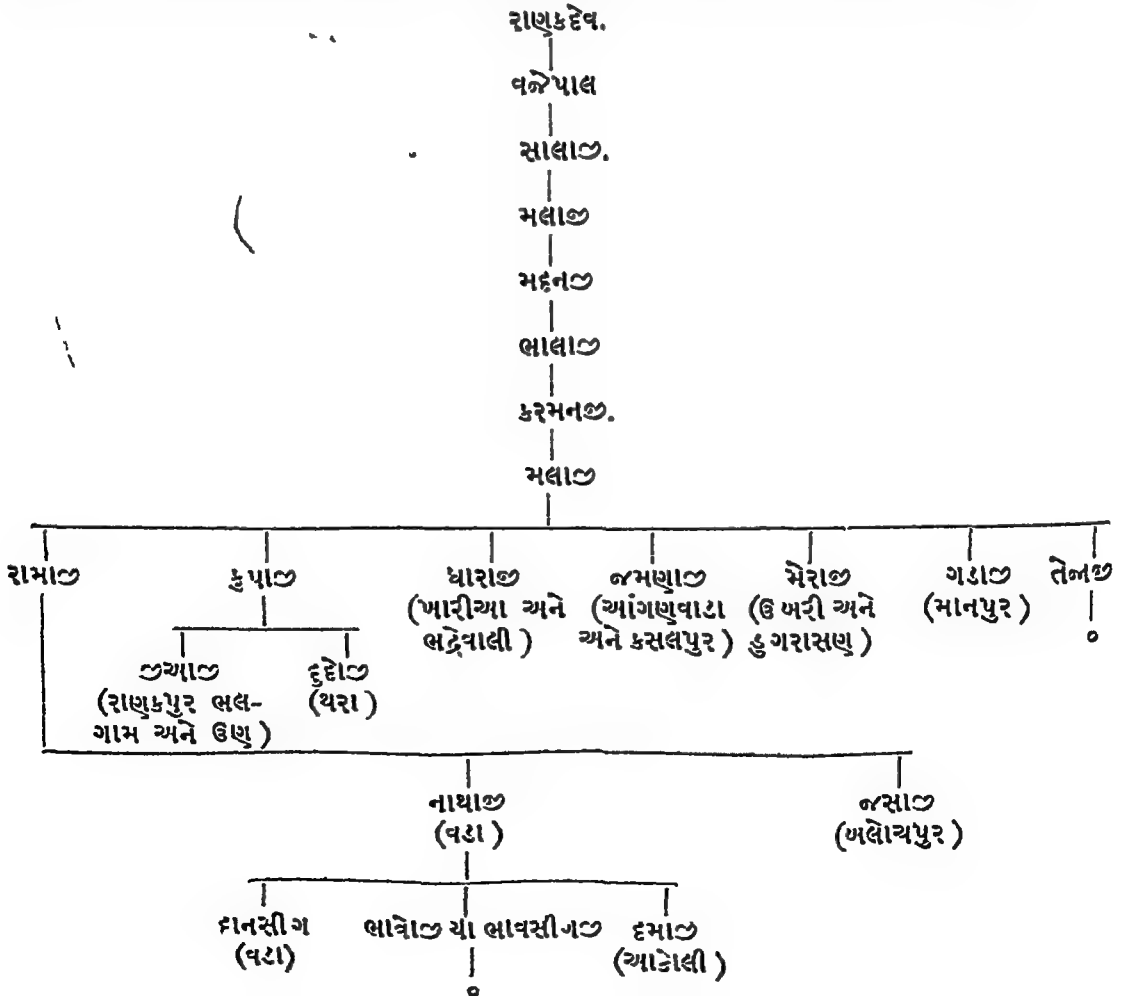
ધતિહાસ.

૧૦. ઘણા જુના વખતથી આ તાલુકો જુદી જુદી જગીરોમાં વહેંચાયેલો છે. એ જગી-રોના માલિકો અસલ વાંધેલા રજપુતોમાંથી નીકળેલા રજપુતો અને પાલવી ઠાકરડાઓ છે. તે-ઓએ બ્રાહ્મણ અને ભાટને ગામ આપેલા છે આ તાલુકામા ૩૪ તાલુકદારો છે. તેમા થરા, વડા, ઉણ, રાણકપુર, ભલગામ, ખેગારપુર, ઈંદરમાણા, નાથપુરા, કાકર, કંબોધ, ખીમણા અને આંબ-લુણ એ એકથી વધુ ગામ અથવા ખીજાઓ સાથે ગામોમા અમુક ભાગ ધરાવે છે. આ નાના તાલુકદારોના ઘણા ભાયાતો છે, પણ જમીનની રીતસર વહેંચણી થઇ જુદી પડી નથી તાલુકદારો અને તેઓના ભાયાતો જેટલી જમીન તેઓ ખેડી શકે તેટલી તેઓ રાખે છે. તેઓ તદ્દન ખેડુતની સ્થિતિએ આવી ગયા છે થરાના તાલુકદારો જાને રજપૂતો છે સીરવાડા અને રણાવાડાના માલિકો બ્રાહ્મણો છે, રૂણીના માલિક ભાટો છે અને ચેબલામા જગીદાર કાપડી છે. આ સિવાય બે જ-ગીરોના માલિક ધર્માધારીઓ છે, તેમાના એક ઓધડ મહારાજના નામથી ઓળખાય છે, તેઓનું રહેઠાણ દેવદરબારમા છે અને ખીજા થળીના સ્વામીજી છે આ બધા તાલુકદારો આગળ ગાયકવાડ માહારાજના તાબામા હતા, જે તેઓના બચાવ માટે અને ખડણી ઉધરાવવા માટે કડીજન્ટ ફેજ રાખતા પણ બ્રિટીશ સરકારે ગાયકવાડ માહારાજની ખડણી વસુલ કરી આપવાનું માંચે લીધું અને ગાયકવાડ માહારાજએ રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ (એક લાખ રૂપિયા) દર વરસે રોકડા આપવાનું કમુલ કર્યાથી કડીજન્ટ ફેજ ઇ. સ. ૧૮૮૪ મા કાઢી નાખવામા આવી. અને તે રકમમાંથી એ-

નન્સી પોલીસનુ ખર્ચ કરવામા આવે છે. તાલુકદારોને ઘણુ કરી ઠાકરડાઓ કરી લખવામાં આવે છે. કેટલાકોને પોતાના ખારોટોને રૂ. ૪ થી રૂ. ૧૦ સુધી વર્ષાસન તેઓની ચાલ માટે ફેલ જમીન થવા બદલ આપવા પડે છે. કાંકેજ તાલુકો બ્રિટીશ સરકારને ખંડણી આપતો નથી, પણ ગાયકવાડ વડોદરા રાજ્યને ધાસ દાણો તથા જમાખંધી આ સાથેના પત્રકમાં બતાવેલા પ્રમાણમાં આપે છે. આ ઉપરાંત વહીવટ ખર્ચ માટે તેઓ પાસેથી ચાણા વરાડ, શીતળા વરાડ, ડીરપેન્સરી શણો, ડેપ્યુટી વરાડ તથા વીલેજ પોલીસ વરાડ લીધામા આવે છે.

કાંકેજના પાલવી ઠાકરડાઓનો પ્રાચીન ઇતિહાસ.

૧૧. વડા, આકોલી, બલોચપુર, ઉન, ભલગામ, રાણકપુર, થરા, ખારીઆ, ભદ્રેવાલી, આંગણવાડા, કસળપુર, ઉબરી, હુગરાસણ અને માનપુરાના હાલના પાલવી ઠાકરડાઓ, રાણકદેવજી નામનો વાઘેશો રપૂજત જે દીઓદરથી આવેલો હતો, તેના વંશમાથી ઉતરેલા છે. એ માટે એમ કહેવાય છે કે દીઓદરમાં બે ભાઇઓ નામે રાણકદેવજી અને માણેકદેવજી હતા. હાલના દીઓદરના ઠાકોરા અને દીઓદર આસપાસના તેઓના પીતરાઇઓ માણેકદેવજીથી ઉતરેલા છે. તેના ભાઈ રાણકદેવજી એક દિવસ શિકારે બહાર નીકળી પડ્યો, સાં અતીબાના કુટુંબની એક કોળણ સ્ત્રીને તે જગલના એકાંત ભાગમા આવેલા જેતગરના મદિરમા પુજન કરતા જોઇ તે સ્ત્રીને રાણકદેવજી પરણ્યો. અને તેના વશજો પાલવી ઠાકરડા કહેવાયા છે. તેઓની વશાવળી નીચે મુજબ છે

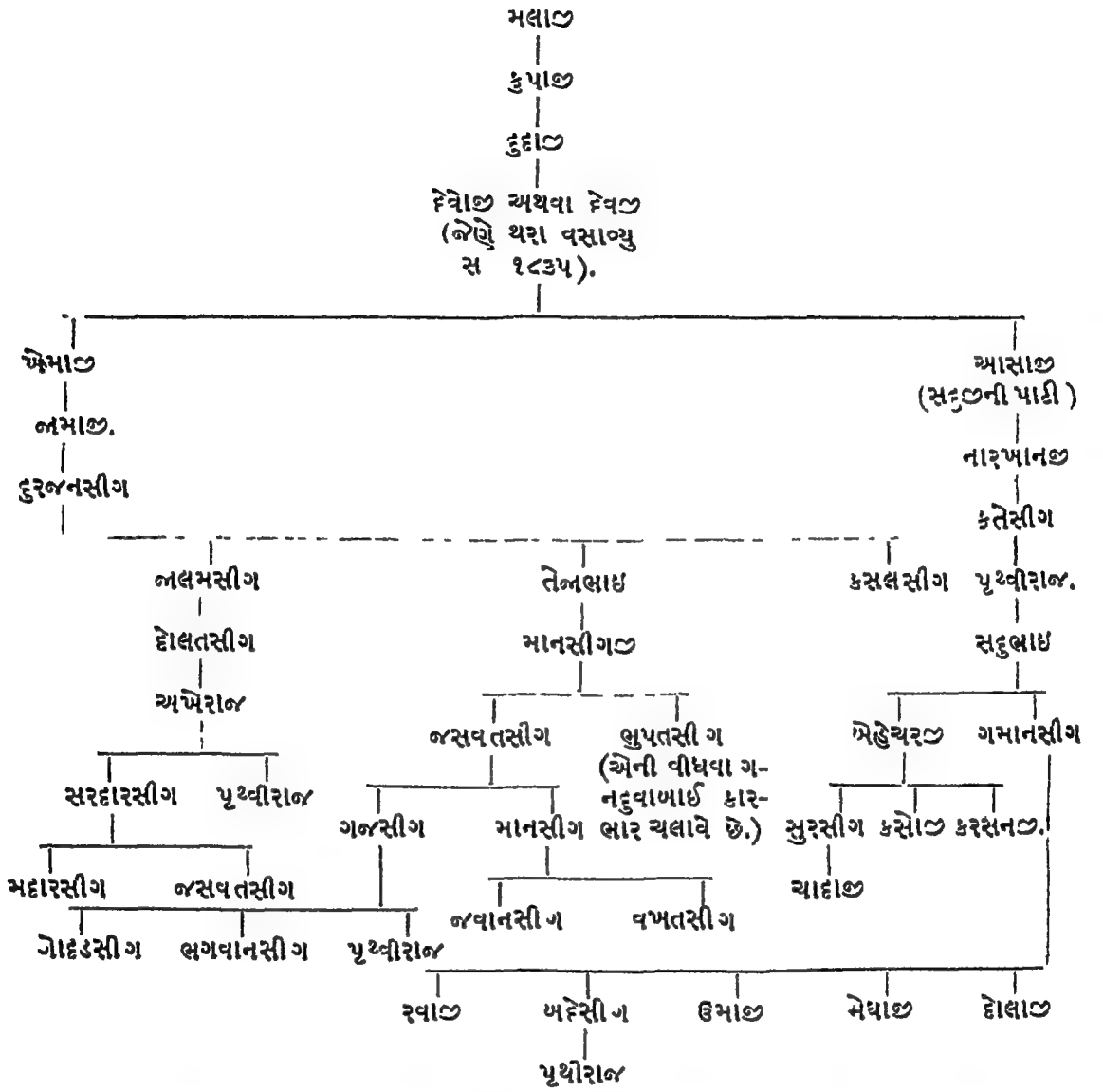
કાંકેજ તાલુકામાં પાટવી ફટાયાનો રીવાજ નથી પણ દીકરાઓ સરખે હીસે જગીર વહેંચી લે છે.

થરા.

૧૨. સૌથી પહેલો અને સર્વથી અગત્યનો તાલુકો થરા છે. જગીરની કુલ ઉપજ આશરે રૂ. ૩૦,૦૦૦ ની છે. તેમાં મુખ્ય બે પાટીઓ છે. એકના મુખી સરદારસીગજ હતા તેઓનો અર્ધો ભાગ છે. તેઓ ઇ. સ ૧૯૦૬ માં મરણ પામ્યા છે. ભારે કરજ અને વડા દીકરા મદાર-સીગની વહીવટ કરવાની અશક્તિના સમજથી એ જગીર જમીના લેવામાં આવી છે. એ જગીરનો વહીવટ સરકારથી નીમેલ મેનેજર કરે છે. તેને દર માસે રૂ. ૬૦ અને ઘોડા ખર્ચના રૂ. ૧૦ મળે છે. નામદાર સરકારે તેઓના ઠરાવ નં. ૬૩૩, તા. ૨૫ મી જાન્યુઆરી ૧૯૦૮ થી મે. કેપ્ટન વુડ, મે. પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ અને મે. કમીસનર સાહેબના મતને મળતા થઈ એવું ઠરાવ્યું છે કે મદારસીગના નાના ભાઈ જશવતસીગ ખોટા છે એવી તકરાર તપાસમાં નીજ્જણ નીવડી છે. ખીજી પાટીમાં ગોદડસીગ અને તેના બે ભાઈઓ ભગવાનસીગજ અને અખેરાજ છે. તેઓનો બાકીના અર્ધો ભાગમાં છ આની ભાગ છે, જુવાનસીગજનો પાંચ આની, અને ગેનકુવર બાઈ વાઘેલા ભૂપતસીગજની વીધવાનો પાંચ આની ભાગ છે. આ ભાગ તે બાઈના મરણ બાદ ગોદડસીગજ અને જુવાનસીગજને જશે. થરાના તાલુકદારોમાં પાટવી ફટાયાનો રીવાજ નહિ હોવાથી, બાપના મરણ પછી દીકરાઓ સરખે ભાગે જગીર વહેંચી લે છે.

૧૩. હાલના થરાના ઠાકોરો પોતાનો વંશ જમાજીથી જણાવે છે. (નીચે આપેલી વંશાવળી પ્રમાણે.) એ જમાજી થરા નજીક આવેલા જમપુર ગામમાં રહેતા ત્યાં તેમના ધરોના ખડેર હજુ જોવામાં આવે છે. બ્રિટીશ રાજ્યનો અમલ થતા અગાઉ એ જમાજી આસપાસના પરગણામાં હુટાશટ કરતા, તેમ છતાં તેમનું મોટું નામ થયું. શાહુ રાજના વખતમાં જમાજી પુને ગયા હતા, ત્યાંથી ધ્રાગધ્રાના રાજ્ય સાયેના કજ્યામાં પોતાને મદદ કરવા સારું કેટલુંક લશ્કર લઈ આવ્યા હતા. આ પ્રસંગે પેશ્વાએ પોતાની રખાયત જે જાતની વાઘેલી રજપુતાણી હતી, તેની મહેરબાનીથી જમાજીને રાજ્યનિશાન તરીકે ડકો, ચોપદાર, અને નિશાનની બક્ષિસ કરી હતી. થરાની સહજની પાટીનો થરા, ચાંગા ને અધગામમાં ભાગ છે પણ તેઓનો ભાગ કેટલો છે તે મુકરર થયો નથી, તેથી આ ત્રણ ગામોમાં હકુમત ચાલુદાર ચલાવે છે.

થરાના ઠાકોરોની વંશાવળી નીચે પ્રમાણે છે.

સામાન્ય ઇતિહાસ.

૧૪. આ જગીરોનો ઇતિહાસ ધણોખરો એક સરખો છે કબોઈનો ઇતિહાસ દાખલા તરીકે લઈએ. સવત ૧૪૫૬ માં અમદાવાદના સ્થાપક શાહજહાં અહમદશાહે બહેચરાથી ઇશાન કોણુમા બે ત્રણ માઇલ છેટે કલરીગડ છે, ત્યાંના સોલકી સરદારો સામે ચડાઈ કરી. લડાઈ સખ થઈ અને લાખો વખત ચાલી, પણ આખરે સોલકી સરદારો તેજમલજી, સારગજી અને વજરોજી મરાયા, અને કલરીગડના કિલ્લા ઉપર હલ્લો થયો. જીતનારના તરફના ૪૨ અમીરો મરાણા, તેમાં મોગલ અલીખાં, ૧૩૦૦ સિપાઈ અને ૧૭ હાથી મરાણા કલરીગડના સોલકીઓના વશજો જીતે જીતે ઠેકાણે જઈ રહ્યા; તેમાં કેટલાકો ખીમત જે પાલણપુર તામે છે ત્યા ગયા, કેટલાકો ધરમપુર, કેટલાક વીરપુર અને ખીબજો સાગવાડે જઈ રહ્યા, અને એક રૂપાવતી નગરીમાં જઈ રહ્યા. બ્યારે કલરીગડમાં વજરોજી લડાઈમાં પડ્યા, ત્યારે તેની સ્ત્રી અનોપખાઈ જે શિગોઈના કુળની દેવડી રૂપુતાણી હતી તેને ગર્ભ હતો. તે ૧૨૫ સ્વારો અને ઘણા હજુરીઆઓ લેઈ નાઠી. તેમાં મુખ્ય મખરો વીરચંદ કારભારી, હરીવલ્લભ સોની, વસરામ હજમ, વેલો કુભાર અને દુદો કુળગોર હતો. તેઓ ઓગડના જગલમાં નાઠી તે જગલમાં હાલમાં બ્યા ઓગડથી જામ છે, તેની આસપાસ

ધણા મૈલમાં એક ગામ વસાવ્યું. અને તેનું નામ પોતાના કુળગૌર દુદાના નામ ઉપરથી દુદાસણુ પાડ્યું. કારભારી સખરા વીરચદ્રે એક કુવો બધાવ્યો, અને ગામની પૂર્વ દિશાએ એક મહાદેવનું દેવળ બધાવ્યું. બાઇ અનોપબાઇએ પણ એક કુવો બધાવ્યો, અને એક છોકરાને જન્મ આપ્યો. તેનું નામ વેણીદાસ પાડ્યું. જ્યારે તે મોટો થયો ત્યારે મોહોલોગી એવું નામ ધારણ કરી ૨૦૦ સ્વારો એકઠા કરી હુટકાટનો ધધો કરવા માડ્યો, તેણે ૪૨ ગામ ઉજ્જડ કર્યાં, એટલે ગામના મુખીઓએ તાબેદારોની નિશાની તરીકે માથા ઉપર બળતી સગડીઓ લઈ અહમદશાહ જે વખતે અમદાવાદની ગાદી ઉપર હતો તેની મદદ માગી. અહમદશાહે દુદોસણુ ઉપર ફ્રેન્ચ મોકલી ત્યારે સખરા વીરચદ્રે, દુદો અને અગરા નામનો મુખી વિગેરે તાબે થવાની નિશાની તરીકે પોતાના હાથ બાંધી તે ફ્રેન્ચને મળવા ગયા. બાદશાહે તેઓને વેણીદાસને હાજર કરવાનો હુકમ કર્યો અને તેઓએ તેને હાજર કર્યો, પણ તેની જાત છુપાવવા તેને કોળી ઠાકોર તરીકે પસાર કર્યો. અહમદશાહે તેરવાડાના કોળી ઠાકોરની દીકરી રતનબાઈ સાથે પરણવાની તેને ફરજ પાડી, અને પછી તેને દુદોસણુ, રાખોલી, ખાંડ, સાગલા, અખીણુ, માહસણુ, લોહી, જળીઆ, ચરાડા, કલોધી, વડીયુ અને વલોડુ એ રીતે બાર ગામો આપ્યા. એ ગામો અહમદશાહે બક્ષીસ તરીકે આપ્યાં, અને તેનું તાબા પત્ર કરી આપી ભાટ આચલાની ચોપડીમા લેખ કરી આપ્યો.

૧૫ કોળણુ ચોરતથી વેણીદાસને ત્રણ દીકરા નામે વજરાજી, જસોજી અને નાનુજી થયા. જસોજી દુદોસણુ છોડી કમોઈમા આવી વસ્યા, અને ત્યા ચાર કુવા બાધ્યા તેથી તેના વશજે કમોઈયા કહેવાયા. નાનુજી અહમદશાહની નોકરીમા રહ્યો, અને કાકેજ ને ચુંવાળનો બદોબસ્ત કરવામા ધણો ઉપયોગી થઈ પડ્યો તેથી તેને અહમદશાહ તરફથી ચરણીવાડા અને બાર ગામો મળ્યા. તેના વશજે ચરણીવાડીઆ કહેવાય છે, કમોઈના જસોજીને ત્રણ દીકરા થયા ભીમાજી, ખેમાજી અને બડલજી તેમા ભીમાજી અને ખેમાજી ચુંવાળ હુટવા લાગ્યા તે ઉપરથી તેમની સામે અમદાવાદથી ફ્રેન્ચ મોકલી તેથી તેઓને તાબે થવું પડ્યું. ભીમાજીને એક દીકરા સુદરજી થયો અને તેના બાઇ ખેમાજીને ઉદેરાજ, ઉદોજ, ભારમલજી અને કનારજી એવા ચાર દીકરા થયા. ઉદોજીએ કમોઈ છોડી ચરકવાડા વસાવ્યું સુદરજીને ત્રણ દીકરા ભારમલજી, નેપાજી અને મેપાજી થયા નેપાજીના વશજે વગ્માણી કહેવાય છે અને મેપાજીના વશજે મોખાણી કહેવાય છે.

સીહોરી.

૧૬ સીહોરીના ધણી પાલવી ઠાકરડા છે તેઓ ભટાસરીયા ઠાકરડાના નામથી ઓળખાય છે. તેઓ ડાભી રજપુતોથી ઉતરેલા છે એમ કહે છે. તેઓ પહેલા જસોરના કુગર પાસે અન્નપુર ગામના હતા. તેઓનો એક વડીલ તાણા જે થરા પાસે હાલમાં નાનું ગામ છે ત્યાં એક કુટુંબની છોકરી સાથે પરણ્યો તેની માનું નામ માલૂમ પડ્યું નથી, પણ તે વિધવા થયા પછી પોતાના ત્રણ દીકરાઓને લઈ પોતાના બાપને ઘેર આવી. પહેલા ઉદરા નામનું ગામ તેણીના દીકરાઓને આપવામા આવ્યું, પણ તે ગામ સાપરાના લોકોએ તેમની પાસેથી લઈ લીધું. તે ઉપરથી આ કુટુંબ સીહોરી જઈ રહ્યું તેઓ ક્યારે આવી વસ્યા તેની તારીખ ચોક્કસ જણાઈ નથી, પણ ઠાકરડાઓના કહેવા પ્રમાણે તેઓ મવત ૧૭૧૨ મા આવી વસ્યા સીહોરીમા આશરે ૧૨૫ ઠાકરડાના ધરો છે તેમાના કેટલાક કુટુંબો ખેતી અથવા મજુરી ઉપર પોતાનો નિર્વાહ કરે છે. ગામમા ધણા ભાગદારો હોવાથી ગામના કદના પ્રમાણમા તેમાના થોડાઓને ગામના વહીવટને માટે જવાબદાર ઠરાવવામા આવે છે. તેમને મતાદાર કહે છે આ મતાદારોને એજન્સી નીમે છે. કેટલાક ગામોની ઉપજ એટલી બધી થોડી છે કે ગાયકવાડ મહારાજની ખડણી, રાજ્ય વહીવટી શાળા અને ખીજ ગામાત ખરચો મુશીબતથી પુરા થાય છે તેઓએ ગામની ઉપજ કદી વહેચી લીધી હોય એમ તેઓને યાદ આવતું નથી સીહોરીની ઉપજ આશરે રૂ. ૫૦૦ ની છે. તેમા ગાયકવાડ મહારાજને ધાસ દાણા અને જમાબદીના રૂ. ૧૫૧-૨-૧ આપવા પડે છે.

વડા,

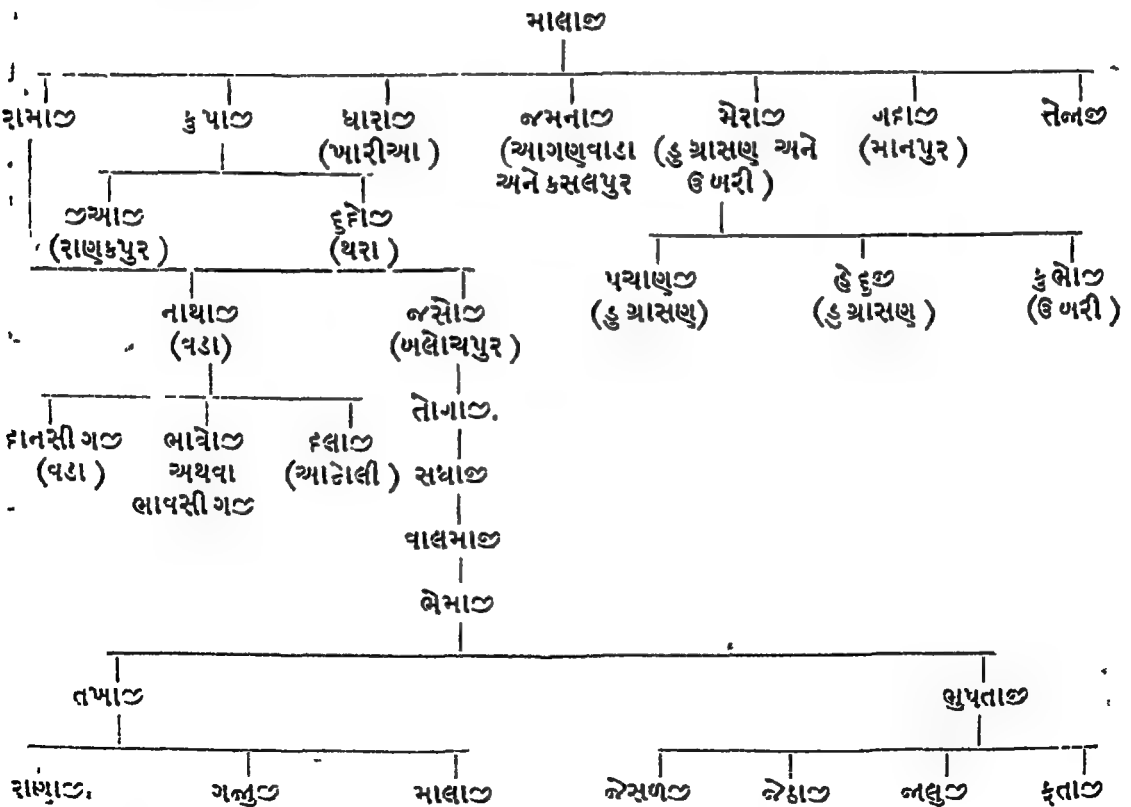
૧૭. વડાના ઠાકરડા પાલવી ઠાકરડા છે. વડાનું કુટુંબ બીજાં ઘણાં કુટુંબો મળી થયું છે, જેઓ જુદા જુદા ઠેકાણા ઉપર, નીચેની વંશાવળીમા બતાવ્યા પ્રમાણે રાજ્ય કરે છે. તેઓ દીઓ-દરથી આવેલા રાણકદેવ નામના વાઘેલા રજપુત, જે વડાની હદમાં હાલ ઉજ્જડ પાદર છે ત્યાં અ-નીયા ગામની કોલણને પરણ્યા હતા, તેનાથી ઉતરેલા છે એમ તેઓ જણાવે છે અને ત્યારથી તેઓ પાલવી ઠાકરડા તરીકે ગણાય છે. તેઓનો વડકોનો કમાણ તાણા ગામથી, આશરે ત્રણસો વર્ષ ઉપર વડામા આવ્યો હતો. તેઓમાના લગભગ બધા ખેતી ઉપર નિર્વાહ ચલાવે છે, પણ જ-ગીરની કોઇ પેદાશ ઉપર તેમનો નિર્વાહ ચાલતો નથી.

૧૮. આખી જગીરની ઉપજ લગભગ રૂ. ૮,૦૦૦ ની છે.

૧૯. જગીરનો મહેસુલી વહીવટ ઠાકરડા પોતે કરે છે. એજન્સી તરફથી નીમાયલા મતા-દારો ખડણી વિગેરે સરકારના હિતની બાબતોની સલાહ રાખે છે. મહેસુલી વહીવટની દેખરેખ હિત ધરાવનારા ઘણા માણસોથી ચાલે છે તેથી તે વહીવટ સરળ રીતે ચાલતો નથી.

૨૦. વડાની જગીર વડોદરાના ગાયકવાડ મહારાજને રૂ. ૯૭—૨—૩ ધાસ દાણા તથા જમાઈદીના આપે છે. તે સિવાય એજન્સી કોરોબાર માટે સ્થાનિક કરો લીધામાં આવે છે.

વડા, આકોલી, ભદ્રેવાલી, કસળપુરા, ડુંગરાસણ, બલોચપુર વિગેરેની વંશાવળીનું જાડ નીચે પ્રમાણે છે —

બુકોલી અને બીજાં છ ગામો.

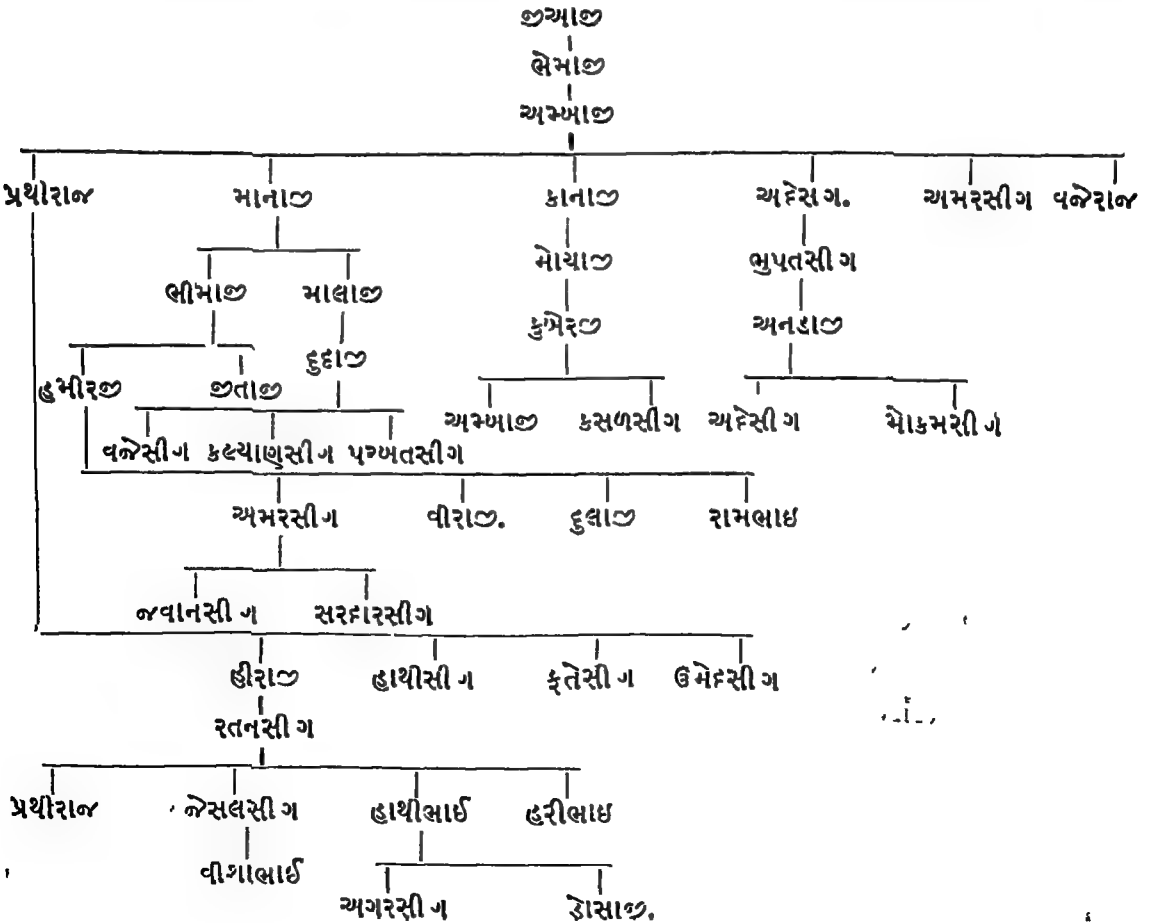
૨૧. બુકોલી, અરણીવાડા, ભદ્રેવાલી, ઝાબડીયા, સદરપુર, લુણપુર, અને દસાનોવાસ એ ગામોના ઠાકરડા એકજ વડીલથી ઉતરી આવેલા છે. તેઓ સોલકી રજપુત જે અસલ પાટણથી

આ વંશાવળી પેરા ૧૧ મા આવેલાથી કેટલીક રીતે જુદી પડે છે અને તેથી બેમા કઇ વંશ-વળી ખરી એ સુકરર કચું મુશ્કેલ છે પણ આ વંશાવળીઓ પાલવી ઠાકરડાઓના ઇતીહાસ ઉપર કેટ-લી રોગની નામે છે તેથી બંને વંશાવળીઓ આપવાની જરૂર જણાય છે,

આવી, કલરીગડ જે ગામ પાટણ મહાલમા હાલ આબાદ છે ત્યાં આવી રહેલ, તે સોલકી રજ-પુતથી ઉતરેલા છે એમ દાવો રાખે છે. જ્યારે અમદાવાદના રાજા અહમદશાહની ફ્રેન્ચ કલરીગડ આવી ત્યારે બધા લોકોની કતલ કરવામા આવી હતી, પણ વજરાજની ઓરત અનોપબાઈ તેણીના કુળગોર દુદા અને ખીજ સો માણસો સાથે ઓધડના જંગલમા નાસી ગઈ. ત્યાં મુસલમાનોએ તેનો પીછો લીધો અને બ્રાહ્મણ દુદાને તે ફ્રેન્ચના સરદારે ખોલાવી બંને છોકરાઓને સોંપી દેવા કહ્યું. (કંબોઈની હકીકત આપી છે તે હકીકતથી આ વાત જુદી પડે છે તેથી એ બેમાની ખરી કંઈ તે નક્કી કરવું મુશ્કેલ છે.) દુદા બ્રાહ્મણે જાહેર ક્યું કે જે છોકરાઓ જોઈએ છે તે એ છોકરા નથી, પણ જે છોકરાઓ તેના ઘરમા રહે છે તે કોળીના છોકરા સાથે છે. તે ઉપરથી તે સરદારે તે છોકરાઓને તેડાવ્યા, અને તેમને કોળીનું પાણી પીવાની ફરજ પાડી. તેથી આ પ્રમાણે તેઓને જ-બરાઈથી કોળી થવાની ફરજ પડી તે છોકરાઓની માની આજીજ ઉપરથી તે સરદારે તેઓને ૪૮ ગામો આપ્યા. તેમાંનાં ૨૪ ગામ બનાસ નદીના એક કાંઠે અને ૨૪ ગામ ખીજે કાંઠે આવેલાં હતાં, પણ તેમાનો એક ભાઈ કમોઈ આવી રહ્યો અને ખીજે અરણીવાડામાં જઈ રહ્યો તેના વ-શજો તે હાલ ખુકોલી, અરણીવાડા, ઝાખડીયા, લુણપુર, સદરપુર અને દસાનાવાસના ઠાકરડાઓ છે, તેઓને અરણીવાડીઆ કોળીઓ કહે છે. ખુકોલી, ભદ્રેવાલી, ઝાખડીયા અને દસાનાવાસના ઠાકરડાઓ વીરાજી નામના એક વડઉઆના વંશના છે. અરણીવાડા અને સદરપુરના ઠાકરડા વાઘાજીના વંશ-માથી ઉતરેલા છે અને લુણપુરના ઠાકરડાઓ ગોવાજીથી ઉતરેલા છે.

ઉણ જાગીર.

૨૨. ઉણના ઠાકોરો પાલવી ઠાકરડા છે તેઓ અમ્બાજી જે રાણકપુરથી આવ્યા તેમનાથી ઉતરેલા છે. અમ્બાજી, ભીમાજીનો છોકરો અને ભીમાજી, જીઆજીનો છોકરો થાય, જે રાણક-પુરમા આવી રહ્યા છે.

૨૩. ઉણના ઠાકોરો વડોદરા રાજ્યને ધાસ દાણો તથા જમાબદી આપે છે. ઉણના કુંદુ-બના ઇતિહાસમા કંઈ જાણવા જોગ હકીકત નથી.

સીરવાડા.

૨૪. આ ગામ બ્રાહ્મણોની માલિકીનું છે. તેઓના વડીલો પુન્ડા ગામમા રહેતા હતા, જે ગામનું ઉજ્જડ પાદર જાપેલ અને માનડલાની વચ્ચે છે. નેરવાડાના વાઘેલાના તેઓ ગોર હતા. પણ તે પછી તે ગામ ઉજ્જડ થયું અને સવત ૧૮૪૬ માં થરાના ગોદડસીગજીના વડવાએ તેઓને, જત, જડેજ અને બીજા લુટારાઓ માણસોને ઉપાડી જતા, તેમાથી રક્ષણ કરવાની નોકરી બદલ ફરી વસાવ્યા. આ બ્રાહ્મણો થરાના ઠાકોરોને દર વરસે રૂ. ૮ આપે છે. આ ગામ વડોદરા રાજ્યને ધાસદાણો અથવા જમાબદી આપતું નથી, પણ એજન્સીમા થાણા વરાડ વિગેરે આપે છે.

રાનેર અને સમૌ.

૨૫. રાનેર અને સમૌના ઠાકરડાઓ પાલવી ઠાકરડા છે. પોતે જાદવ રજપુત છે એમ તેઓ માને છે. અને જુનાગઢની પાસે જડેજાઓ રહે છે તેઓના વંશથી કિતરી આવેલા છે એમ જાણાવે છે. તેઓનો ધણો જુનો વડકોનો નામે જસવતસીંગ પાટણથી આવી રાનેર નજીક હાલ પાટણ મહાલના વાયડ ગામમા વસ્યો. વાયડથી તેઓએ પહેલું રાનેર અને પછી સમૌ લીધું અને ત્યાં રહ્યા. રાનેરમાં તેઓના વડીલમાંથી એક અરણીવાડાની એક બાઈડી સાથે પરણ્યો તે ઉપરથી તેઓ પાલવી થયા. રાનેર અને સમૌ વડોદરાના ગાયકવાડ માહારાજને જમાબદી તથા ધાસ દાણો આપે છે.

ખેમાણા.

૨૬. ખેમાણાના ઠાકરડા પાલવી ઠાકરડાઓ છે. તેઓ પોતાની ઉત્પત્તિ પરમાર વંશથી છે એમ તેઓ દાવો રાખે છે. તેઓ એમ કહે છે કે તેઓના વડીલો કાઠીયાવાડમા મુળી છે ત્યાંથી પાટણ આવ્યા, અને પાટણથી ખેમાણા આવ્યા અને તે ગામ વાઘેલાઓ પાસેથી છીનવી લીધું. તેઓ ભીલ-ડીમાં વટલી પાલવી ઠાકરડા થયા. તેઓની પછવાડે મુસલમાનો લાગેલા હતા, અને તેઓથી બચવાનો એક રસ્તો જોયો નહિ, એટલે ભીલડી આવી ત્યાંના પાલવીનો આશરો લીધો. હાલના ઠાકરડા એ બનાવ ક્યારે બન્યો અને ખેમાણામા તેઓના વડીલ કોણ આવી રહ્યા, તેનું નામ તેઓ કહી શકતા નથી.

DEODAR THANA.

Area.364½ Sq miles

Population37191§

Villages.114.

Gackwar JamaNil

Average revenue.....41,929.

The fixed Thana Varad.....31-9-14-7 including other Varads.

§ This figure includes the population of Waghela Anandsingji, Sardarsingji and Samat-singji's Jagir.

GENERAL SKETCH OF THE THANA.

1. It is bounded on the north by Tharad, south by Bhabhar and Terwada, east by Kankrej, and west by Suigam and Tharad
 Boundary
- 2 The land is a flat plain, covered with low jungle, and sandy throughout. Only one crop yearly of the common grains is produced, some irrigated crops are also produced. Water is found at the depth of from 12 to 60 cubits. Water is generally sweet. In a few villages, however, it is somewhat brackish Its headquarter town is Deodar which is about 27 miles from either of the Railway Stations of Deesa or Pattan. The average rainfall is 16 inches and 27 cents and the minimum and maximum temperature is respectively 52 and 112 degrees There are a few tanks, which contain water till March. Cultivation of the soil is the principal occupation of all. The Bania population is small but they are good traders and ghee is exported in large quantity. The principal diseases are malarial fevers, eye diseases, dyspepsia and Asthma
 General features of the Taluka
3. The population consists chiefly of Rajputs, Brahmins and Banias There are a few Musalmans who follow the trades of potters and oilmen. The Talukdars of Deodar, Forna, Vatam, Duchakwada, Bhatvar, Golvi, Dhrunsal, Chalva, Varsada and Vajapur are Waghela Rajputs by caste, and those of Bhabhar, Mojru, Gangoon, Kaprupur are Kolis; those of Terwada are Baloch Musalmans, those of Ujanwada, Delwada, and Surana are Brahmins, those of Sanadar and Malukpur are Bhats and the rest are Kapdis, Desais and Ghadvis (Charan).
 Population.
4. There are 43 Talukdars of whom only those of Deodar, Terwada, Bhabhar, Makdala, Forna, Vatam, Jalodha, Duchakwada, Chatra, Dhrunsal, Panvi, and Oghadpura own more than one village The rest either own one village or hold portions of villages jointly with others. There are numerous Bhayats of these petty Talukas but the lands are not divided by metes and bounds. The condition of the big Jagirdars, though at present not good, as they are involved in debt, is likely to improve after some years if the future years prove to
 Talukdars

be good, but that of the petty Talukdars and Bhayats is deplorable. They are worse off than their tenants. They themselves cultivate some land as Gharkhed but the income derived therefrom is hardly sufficient for their maintenance. These Talukdars are not subordinate to His Highness the Gaekwar and they do not pay him any tribute.

POLICE.

5. A force of Agency Police as noted in the margin is maintained in this Thana. There are five out-posts, Terwada, Bhabhar, Soni, Chibhda and Kotarwada.
1	Chief Constable.	
1	2nd Class Head Constable.	
2	3rd Class Head Constable	
2	4th Class Head Constable.	
24	Constables.	
1	Duffedar	
1	Lance Duffedar.	
9	Sowars.	
- There are Village Police as well which are at present under Agency charge. For group of 3 to 10 villages there is a Police Patel whose appointment is made by the Assistant Political Agent, Palanpur. In each village there are from 2 to 4 Chokiats. The monthly emoluments of the Police Patel vary from Rs. 5 to 10 according to the size of the village and those of Chokiats from Re. 1 to Rs. 4.

POST OFFICES.

6. There is only one Post Office at Deodar, the postal work being done by the school master of the place who is paid an extra allowance of Rs 4 per month. There is no telegraph office anywhere. The post is despatched by runners from Pattan.

FIXED CONTRIBUTIONS

7. Fixed contributions as specified below are recovered in shares from all the Talukdars —

(A).	Thana Varad	1945-13-7
(B).	Vaccination Varad.	299-1-0.
(C).	Deputy Falo	75-0-0
(D).	Dispensary Falo	810-0-0

The Thana Varad is credited to the General Fund of the Agency out of which the salaries of the Thana establishment are paid. The Vaccination establishment consists of one vaccinator and a peon and they are under the Agency Assistant Surgeon. Their salaries are paid out of the Vaccination Varad. The school masters' salaries are paid through the Thandars who recover the same from Talukdars.

A contribution is levied for the salary of the Deputy Educational Inspector who examines the schools. There is a dispensary at Deodar. The Dispensary establishment consists of one Hospital Assistant and a peon. The expenditure connected with the dispensary is met out of the Dispensary Falo. He gets Rs 30 as pay per mensem.

LAND ADMINISTRATION

8 The lands are not surveyed anywhere in the Thana and the Talukdars and their Bhayats are not required to pay any Vighoti or Vero for the lands they cultivate. For these reasons it is not possible to ascertain the actual revenue of each village. The land is flat and the soil sandy and not very fertile. The principal products are Bajri, Juwari, Math, Mug, Chola, Kuri, Adad, Castor seed, Rape seed and wheat and cotton are very rarely sown in a few places. The Talukdars are the owners of the land and their cultivators are merely tenants at will. The latter cultivate those fields which are not occupied by the Talukdars and have to pay Narva varying from Rs 5 to Rs. 20/ per Santida of land. Each Santida consists of 15 Bantavas. Besides the Vero in cash the cultivators have to pay a portion of crop reaped by them varying from $\frac{1}{8}$ th to $\frac{1}{6}$ th of the produce. Non-agriculturists pay house Vero varying from Re 1 to 5. The income derived in this way is considered the revenue of the village, and out of this income the Thana Varad and other Agency dues, Government and Guaranteed loans and private debts are generally paid. This revenue is further supplemented by the other miscellaneous items such as opium fees, Abkari receipts, and forest produce etc. There is no forest proper but there are shrubs and bushes of small plants here and there. There are also some Khijdas, Babul, Jal, and Bordi trees. In all villages in this Thana export duty is levied on all articles of food and on cattle. The rates vary in different villages. The Abkari rights belong to the Talukdars and they give contracts for the manufacture and sale of liquor. Bhang and Ganja are nowhere sold. As to opium the Ijara system is followed at present and the Political Agent sanctions the Ijara for the whole year on a lump sum, which is divided among the Talukdars in proportion to the amount of the Thana Varad paid by them. Out of this amount however half the sum is withheld to meet the expenses of the Thana establishment.

9. In this Thana there are no Matadars but in any village where there are numerous share-holders 2 or 3 of No Matadari system. them are held responsible for the recovery of the Thana Varad and for furnishing needful information to the Agency. Excepting in Terwada and Bhabhar and in those Jagirs which are under-management, proper accounts are not kept by any of the Talukdars Some of the Talukdars do not even keep any accounts. In some places the Kolis do not pay any Narva.

Salt is spontaneously produced in Bhatwar and Ganjesar. In the former village the people are allowed to use it while in the latter it is destroyed by the Customs Department.

10. Excepting the two shareholders of Deodar the remaining Talukdars are all non-jurisdictional. Formerly Justice. Terwada Talukdars exercised some limited jurisdiction but as they are not getting a competent Kamdar they are deprived of the jurisdiction which is now exercised by the Thandar. The Deodar Talukdars are authorized to try Criminal cases within the cognizance of a 3rd Class Magistrate and to hear Civil suits up to the value of Rs. 250. The Jagir has now been under attachment, a manager has been appointed, and he does the Civil and Criminal work of the 25 villages within the Jagir. The Thandar tries Criminal cases within the Jurisdiction of a 2nd Class Magistrate and hears Civil suits up to the value of Rs. 500. The Criminal cases beyond the jurisdiction of the Manager and the Thandar are tried by the District Deputy Assistant Political Agent who also hears Civil suits up to Rs. 5000 and suits beyond this amount are tried by the Assistant Political Agent, Palanpur.

11. There are schools at Deodar, Bhabhar and Terwada where primary education in Gujarati is imparted to boys and girls up to the VIth Standard. Schools.

12. There is a Sub-Treasury at Deodar where a balance of Rs 3000 is allowed to be kept. The accounts are Sub Treasury incorporated into the Palanpur Sub-Treasury accounts They are kept in the forms prescribed for the Palanpur and Mahi Kantha Agencies by Government.

13. The Oghad Thali fair at Terwada, held on Ashad Vad 30th in honour of Oghadnathji, a Hindu saint, is attended by about 2000 Hindus and lasts for one day.

Sacred places.

14. Vahivancha Barot Karman Vira aged 61 in 1852 traced the history of Deodar as back as Vanraj Chavda, when Terwada was under Pattan and Deodar was under Terwada. Mulraj defeated Van Raj and Waghela Devaji, one of the ancestors of Deodar, being driven from Bhilri to Samau and thence to Kakar and Terwada, came and settled in Deodar, while Waghela Harbhanji settled himself in Terwada and Forna. Deodar is held by Bhilria Waghelas, who on the overthrow of Rajput power in Pattan, took (1297) Bhilri, now under Palanpur, and for some generations held it. Driven out of this by the Mahomedan power, they successively occupied Samau in Kankrej, Munjpur (now under Radhanpur), and afterwards Terwada. Being again obliged to yield to the Musalmans, they obtained possession of the Deodar district

History of Deodar families.

The Deodar Taluka formerly consisted of 84 villages, but now not more than half that number remain to the family, many of the remaining villages having been taken possession of by the Kankrej and Bhabhar Kolis. In the famine of A. D 1786 the district was deserted, the Chief with his family seeking a maintenance elsewhere. One of the Bhayats Punjaji took service with the Nawab of Radhanpur, and having given much satisfaction, was assisted by the Nawab in recovering possession of the Deodar district from the Kolis who had possessed themselves of it on the departure of Waghelas. Punjaji at considerable expense re-established some of the villages, and in the absence of the elder branch usurped its rights and refused to restore them on the return of the Chief. A complaint was brought before Colonel Miles in 1828, but, as the usurpation dated from before the establishment of the British authority, the elder branch was not restored, but only provided with a maintenance. The district was shared by the two sons of Punjaji, Akhesing and Chandaji, who were considered the chiefs of Deodar, in supersession of the elder branch. Akhesing and Chandaji died, and Maluji, son of Akhesing and Bhupatsing, grandson of Chandaji, became Thakores. Maluji having no son,

Anandsing inherited his estate and his son Khanji is the present Jagirdar and his Jagir is known as Waghela Khanji's estate. The annual revenue of this Jagir is Rs. 9,000. Khanji has one son Viramji who is 10 years of age at present. The other half of the Deodar Jagir is divided between the sons of Bhupatsing. The half of this Jagir is held by Waghela Samatsing Bhupatsing and the other half is held by the sons of Sardarsingji viz., Chamansingji and Vajesing. The annual revenue of this Jagir is Rs. 10,000. The State has entered into an engagement with the British Government, similar to the Radhanpur engagement of 1820 and the Tharad engagement of 1826. It has also signed an agreement forbidding the transit of opium through its territory. Both the Jagirs are under Agency management since 1st November 1901 owing to debt over the Jagir. There is a Government debt of Rs. 18,500 over Khanji's estate and of Rs. 20,020 over Samatsingji's estate. The geneological tree is as under.—

15. Waghela Khanji's estate consists of the following villages— $\frac{1}{2}$ of Deodar, Vakha, Salpura, Kotda, Rahia, $\frac{1}{2}$ of Jesale $\frac{1}{2}$, of Sesan, $\frac{1}{2}$ of Mojru, Rantila, Lawana, Lebau, Vajegadh, Kotarwada, Fafrali, Anandpura. Dauva, share in Niladar, $\frac{1}{2}$ share in Khanoder and Vajapur,

16. Three villages are enjoyed in Jiwai (maintenance) by the widows, Kotda by the widow of Maluji, Rantila by the widow of Umedsing and Lebau by that of Devaji.

17. The Samatsingji's estate consists of the following villages— $\frac{1}{2}$ of Deodar, Lodra, Mesra, Bhesana, Dhrandav, Vadia, Nokha, Asana, Ravel, Sardarpura, Jada, Chamanpura, Bhatwar, $\frac{1}{2}$ of Jesali, $\frac{1}{2}$ of Khanoder, and Vajapur, and Rs. 150 from the revenue of Khari Paldi.

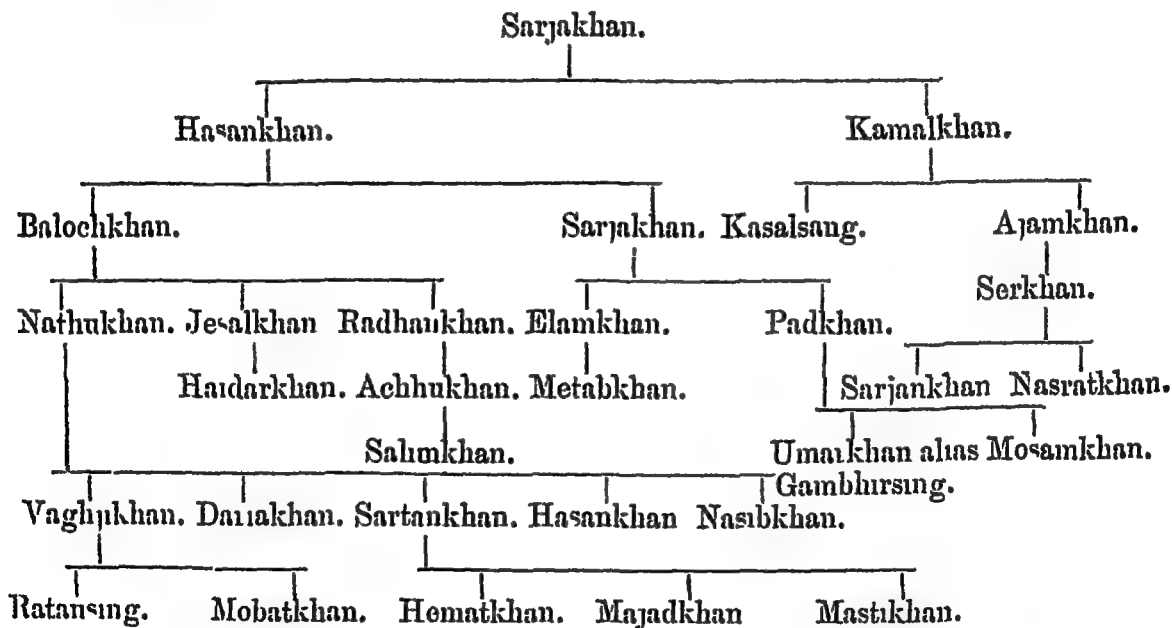
18. The Talukdars have the powers of a 3rd Class Magistrate and Civil powers up to Rs. 250. As the Jagirs are at present under management the manager holds these powers on their behalf.

19. It is bounded on the north by Deodar, on the east by Kankrej, on the south by Radhanpur and on the west by Bhabhar.
Terwada.

20. Terwada, once the chief town of a large district, was, along with the neighbouring estates of Deodar, held by the Bhilria Waghelas. Under the Ahmedabad Sultans, Terwada together with Radhanpur, Morvada, Sami, Munjpur, Kankrej, Santalpur, and Tharad came into the hands of Fateh Khan and Rustom Khan Baloch, members of one of the most powerful families of Gujarat nobles. With Terwada as their head-quarters, the Baloch family continued to hold these lands till, early in the eighteenth century, they were taken by Nawab Kamal-ud-din Khan Babi and confirmed to him by the Viceroy Mubariz-ul-Mulk (1723-1730).

21. The present Baloch holders claim to be the descendants of the old Baloch family, but the Radhanpur Chief denies this, stating that they are soldiers of fortune who owe their rise to his house. But as he brings forward no evidence to support this statement, it seems probable that the claim of the Terwada family is well founded. The family now in possession of Terwada, originally came from Baluchistan. From the first they appear to have attached themselves

to the Nawab, serving as simple horsemen; they were probably afterwards employed as *Thandars* in keeping the district in order, and doubtless took advantage of the times to enrich themselves at the expense of their master, the Nawab of Radhanpur. During the eighteenth century, besides the parts made over to the Babi family, much of the Terwada estate was filched away from the weakened head of the house by his Koli and other marauding neighbours. Of the original 104 Terwada villages only 16 remain with the Jagir. These were, in 1822, confirmed to Baloch Khan, the father of Nathu Khan as the Nawab of Radhanpur failed to disprove his claim. This State has entered into 3 regular engagements of 1819, 1822 and 1826. Thakore Ratansingji, son of Baloch Vaghji Khan is appointed as representative Talukdar of the Terwada family under Government Resolution No. 1092, dated 15-2-05. The geneological tree of the Terwada family is as given below:—

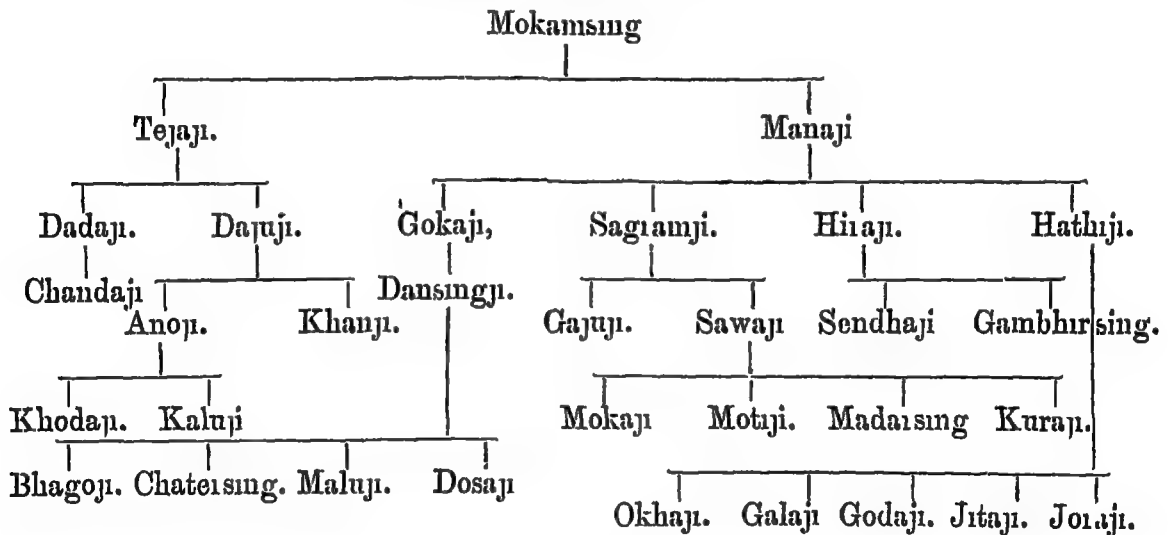
BHABHAR

22 It is bounded on the north by Deodar, on the east and south by Terwada and on the west by Suigam and Tharad. It has an area of 72 Sq miles, a population of 5968 souls and an estimated revenue of Rs 4431-8 0

23 It is held by Koli Thakardas. It has a history closely like that of the Kankrej estates. Originally part of the Terwada district,

it was taken by force by Rathod Hathiji of Kankrej, who in 1742, took advantage of the prevailing anarchy, to establish the village of Bhabhar, and by degrees to gain possession of the deserted lands of Terwada. At present there are two nominal Chiefs. The village lands are parcelled among a large body of cadets, *Bhayats* who from their original connection with the present stem think themselves independent and submit to no control from their senior branches. British relations with Bhabhar date from 1820, when the Chief signed an agreement like the Radhanpur agreement of the same date and in 1826 an agreement with the same conditions as that of Tharad. Owing to the very indifferent character of the inhabitants of this district, a very close supervision is exercised by the Agency. The Chiefs are not trusted with the exercise of any authority whatever. The geneo-logical tree of the Bhabhar Nava Vas is given below and that of Juna Vas is not given as it is a disputed one.

Bhabhar (Nava Vas).

MAKDALA

24 The Jagirdars of Makdala are descended from Hamatsingji who had two sons Hathiji and Jalamsingji. Hathiji had two sons Chatarsingji and Harisingji, and Jalamsingji had three sons Nawaji, Khetasingji and Umedsingji. The Jagirdars have 3 Swang villages of Makdala, Achhvadia and Kuvata and half shares in the villages of Sesan, Makhan and Chalwa.

દીઓદર તાલુકો.

ક્ષેત્ર ફળ	૩૬૪ ^૧ / _૨ ચો. મૈલ
વસ્તી	૧૩૭,૧૮૧
ગામો	૧૧૪.
ગાયકવાડની જમી	૦
સરાસરી ઉપજ	રૂ. ૪૧,૬૨૬
મુકરર કરેલો થાણા વરાડ ખીજ વરાડો સાથે... ..	રૂ. ૩,૧૨૯-૧૪-૭.

થાણાની સામાન્ય હકીકત.

૧. ઉત્તરે થરાદ, દક્ષિણે ભાભર ને તેરવાડા, પૂર્વમાં કંકેજ, અને પશ્ચિમે મુઘગામ ને થરાદ છે. સિમા.

૨. જમીન એક સપાટ મેદાન છે ને તેમાં નીચી ઝાડી છે, અને બધો દેશ રેતાળ છે. વરસમાં એક સામાન્ય જાતના ધાન્યનો પાક થાય છે. ફેટલીક જગ્યાએ તાલુકાનો સામાન્ય દેખાવ. કુવાના પાણીથી મોલ કરવામાં આવે છે, પાણી ધણુ ખર્ચ મીઠું છે અને થોડા ગામોમાં ભાંભળું છે અને ૧૨ થી ૬૦ ફુટની ઉંડાઈએ મળે છે. થાણું દીઓદરમાં છે, તે ડીસા અને પાટણથી ૨૭ મૈલ છે. સરાસરી વરસાદ ઇંચ ૧૬-૨૭ દોઢડા પડે છે અને ઓછામાં ઓછી ગરમી ૫૨ ડીગ્રી અને વધુમાં વધુ ગરમી ૧૧૨ ડીગ્રી છે. થોડાંક તળાવો છે તેમાં માર્ચ માસ સુધી પાણી રહે છે. સઘળી વસ્તીનો મુખ્ય ધંધો ખેતી છે. વાણીયાની વસ્તી થોડી છે, પણ તેઓ સારા વેપારીઓ છે અને પરદેશ ખાતે મોટા જથ્થામાં ધી ચઢાવે છે. મુખ્ય રોગ જંગલનો તાવ, આંખના દરદો, બદલજમી અને દમ છે.

૩. વસ્તી મુખ્ય ભાગે રજપુતો, બ્રાહ્મણ અને વાણીયાની છે, થોડા મુસલમાનો છે તેઓ કુભાર અને ધાત્તીનો ધંધો કરે છે. દીઓદર, ફેરણા, વાતમ, હુચકવાડા, ભા-
વસ્તી ટપર, ગોલવી, ધ્રુણસલ, ચાલવા, વાસરડા અને વળપુરના તાલુકદારો વા-
ઘેલા રજપુતો છે; અને ભાભર, મોજર, ગણુણ અને કપુપરના જાતે કો-
ળીઓ છે, તેરવાડાના બલોચ મુસલમાન છે, ઉજણવાડા, દેલવાડા અને સુરાણાના તાલુકદારો જાતે બ્રાહ્મણો છે, સણાદર અને મલુકપુરના તાલુકદારો ભાટ છે, બાકીના તાલુકદારો કાપડી, દેશાધ અને ગઢની (ચારણો) છે.

૪. બધા મળી ૪૩ તાલુકદારો છે તેમાં દીઓદર, તેરવાડા, ભાભર, મકડાલા, ફેરણા, વાતમ, બલોટા, હુચકવાડા, ચાત્રા, ધ્રુણસલ, પાણવી અને ઓધડપુરા, તેઓ એક તાલુકદારો. ગામથી વધુ ગામોના ધણી છે. બાકીના એક ગામના ધણી અથવા ગામોમાં ભાગદારો છે. આ નાના તાલુકાઓમાં ધણા ભાયાતો છે, પણ તેઓની જમીન પહેચાઈ જુદી પડી નથી. મોટા જગીરદારોની સ્થિતિ જો કે હાલતમાં કરજ સળએ સારી નથી,

* દીઓદરની વસ્તીમાં વાઘેલા આલુફસી ગઝ સરદારસી ગઝ અને સામતસી ગઝની જગીરોની વસ્તી ભેની આપેલી છે.

તોપણ ભવિષ્યમાં વરસો સારાં આવે તો તેઓની સ્થિતિ સુધરવા સભવ છે, પણ નાના તાલુકદારો અને ભાયાતોની હાલત તદ્દન દયા ઉપજવા જોગ છે. તેઓની હાલત તેઓના ખેડૂતો કરતાં ખરાબ છે. તેઓ ધરખેડ જમીન રાખી થોડી જમીન પોતે જાતે ખેડે છે પણ તેમાં જે પેદાશ થાય છે તે તેઓના નિર્વાહને માટે ભાગ્યેજ પુરી થાય છે. આ તાલુકદારો ગાયકવાડના તાબામાં નથી એટલે તેઓને ખડણી આપતા નથી.

પોલીસ.

૫. આ થાણામાં મારજીનમાં ખતાવ્યા મુજબ એજન્સી પોલીસ રાખવામાં આવી છે. આ

૧ ચીફ કોન્સ્ટેબલ	તાલુકામાં પાંચ પોલીસ થાણા છે—તેરવાડા, ભાભર, સોની, ચીખડા
૧ બીજા વર્ગના હેડ કોન્સ્ટેબલ	અને કોતરવાડા. તેની સાથે ગામડાની પોલીસ તે એજન્સીના ચાર્જમાં છે. ત્રણથી દસ ગામોના જથ્થા માટે એક એક પોલીસ પટેલ છે, જેની નીમણૂક પાલણપુરના મહેરબાન આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ કરે છે. દરેક ગામમાં બેથી ચાર ચોકીયાતો છે. પોલીસ પટેલને રૂ. ૫ થી રૂ. ૧૦ નો માસિક પગાર મળે છે અને ચોકીયાતોને રૂ. ૧ થી રૂ. ૪ સુધીનો માસિક પગાર મળે છે.

૪૧

૬. દીઓદરમાં એકજ બ્રાન્ચ પોસ્ટ ઓફિસ છે. પોસ્ટનું કામ દીઓદરના સ્કુલ માસ્ટરને સોંપેલું છે. તેઓને રૂ. ૪ નું જુદું લવાજમ મળે છે. એ થાણામાં એકે તાર પોસ્ટ ઓફિસો ઓફિસ નથી. ટપાલ કાસ્ટ સાથે પાટણથી મોકલવામાં આવે છે.

૭. બધા તાલુકદારો પાસેથી તેઓના ભાગ મુજબ નીચે પ્રમાણે વરાડ લેવામાં આવે છે. મુકરર કરેલા ખરચનો વરાડ

(એ) થાણા વરાડ	રૂ. ૧,૮૪૫-૧૩-૭
(બી) શીતળા ખાતાનો શજો	રૂ. ૨૮૯-૧-૦
(સી) ડેપ્યુટી ફાજો	રૂ. ૭૫-૦-૦
(ડી) ડીસ્પેન્સરી વરાડ	રૂ. ૮૧૦-૦-૦

થાણા વરાડ એજન્સીના જનરલ ફંડ ખાતે જમા થાય છે અને તેમાંથી થાણાના માણુ-સોને પગાર આપવામાં આવે છે. શીતળા ખાતામાં એક શીતળા કહાડનાર અને એક સિપાઈ છે. તેઓ એજન્સી આસીસ્ટન્ટ સરજનની દેખરેખ નીચે છે. તેમનો પગાર બધા તાલુકદારો પાસેથી વસુલ લઈ થાણુદાર મારફત અપાય છે. ડેપ્યુટી ઇન્સપેક્ટર જેઓ નિશાણોની પરિક્ષા લે છે તેમના પગાર માટે શજો લેવામાં આવે છે. દીઓદરમાં એક ડીસ્પેન્સરી છે તેમાં એક હોસ્પિટલ આસીસ્ટન્ટ અને એક સિપાઈ છે. ડીસ્પેન્સરીનો ખરચ તેના ફાજામાંથી આપવામાં આવે છે. તેઓને માસિક પગાર રૂ. ૩૦ મળે છે.

૮. થાણામાં કોઈ ઠેકાણે જમીનની માપણી કરવામાં આવી નથી. થાણામાં તાલુકદારો અને ભાયાતો જે જમીન ખેડે છે તેની વીઘોટી અથવા વેરો આપવો પડતો નથી. જમીનનો વહીવટ તેથી દરેક ગામની ઉપજ નક્કી માલુમ પડતી નથી. જમીન સપાટ અને રેતીવાળી છે, અને ઝાઝી ફળદ્રુપ નથી. મુખ્ય નીપજ બાજરી, જુવાર, મક, મગ, ચોળા, કુરી, અડદ, એરંડી અને સરસવ છે, ઘઉં અને કપાસ જવલ્લેજ થોડા ગામોમાં થાય

છે. તાલુકદારો જમીનના માલિક છે અને ખેડુતોને મરજીમાં આવે તે પ્રમાણે તેઓ રાખી કે કાઢી શકે છે. તાલુકદારો જે જમીન ખેડતા ન હોય તેવી જમીન ખેડુતો ખેડે છે. અને દર સાતીડે રૂ. ૫ થી રૂ. ૨૦ સુધી નરવા આપે છે. એક સાતી ૫દર બાવટાવાનું હોય છે. રોકડ વેરા ઉપરાંત ખેડુતો જે ખેતીનો મોલ લણે તેમાંથી $\frac{1}{2}$ થી $\frac{1}{4}$ ભાગ આપે છે. જેઓ ખેતી કરતા નથી તેઓ દર ધરે રૂ. ૧ થી રૂ. ૫ સુધી ધર વેરા આપે છે. આ રીતે જે પેદાશ થાય છે તે ગામની પેદાશ ગણાય છે, અને એમાંથી થાણા વરાડ અને બીજા એનર્સીના હકો સરકારનું અને બાંહેધરીનું કરજ, અને ખાતગી કરજ અપાય છે આ ઉપજમાં બીજી પરચુરણ બાબતો જમા થાય છે, એક અપ્રીણુ પ્રી, આખકારીની ઉપજ અને જગલની પેદાશ વિગેરે. ખરૂં જગલ નથી પણ છુટીછવાઈ નાની ઝાડીઓ છે. વળી કેટલાક ખીજડા, બાવળો, જાળ અને ખોરડીના ઝાડો છે. આ થાણાના બધાં ગામોમાં અનાજ અને ઢોરોની નીકાસ ઉપર જકાત લેવામાં આવે છે. જકાતનો દર જુદાં જુદાં ગામોમાં જુદો જુદો છે. આખકારી હકો તાલુકદારોના છે અને તેઓ દારૂ ગાળવા તથા વેચવાના ઈન્જર આપે છે. ભાંગ અને ગાંજો કોઈ ઠેકાણે વેચાતાં નથી. અપ્રીણુનો આખા વરસનો ઇન્જરો મ હેરબાન પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબ મજુર કરે છે. તેમાં ઉચક રકમ લેવાય છે. પરંતુ તેમાંથી અર્ધી ઉપજ થાણાના ખરચ માટે રાખવામાં આવે છે.

૯. આ થાણામાં કોઈ ઠેકાણે મતાદારી નથી. પણ જે ગામમાં ઘણા ભાગદારો હોય છે ત્યાં એ અથવા ત્રણ ભાગદારોને થાણા વરાડ વસુલ કરવાને અને એનર્સીને જોઈતી ખર્ચ આપવાને જુમેદાર હરાવવામાં આવે છે. તેરવાડા, ભાલર અને જે જગીરો જમીનમાં છે તે સિવાય બીજા તાલુકદારો ખરોખર હીસાબ રાખતા નથી. કેટલેક ઠેકાણે તો તાલુકદારો ખીલકુલ હીસાબજ રાખતા નથી. કેટલેક ઠેકાણે કોળીઓ ખીલકુલ નરવા આપતા નથી.

ભાટવર અને ગાંજેસરમાં કુદ્રતિ રીતે નીમક નિપજે છે તેમાં ભાટવર ગામમાં લોકોને નીમક વાપરવા દેવામાં આવે છે, પણ ગાંજેસરમાં કસ્ટમ ખાતા તરફથી તેનો નાશ કરવામાં આવે છે.

૧૦. દીઓદરના એ ભાગદારો સિવાયના બીજા તાલુકદારો બીજા અખત્યારી છે. આગળ તેરવાડાના તાલુકદારોને થોડી ઘણી સત્તા હતી, પણ તેઓને લાયક કામદાર ન મળવાથી તે સત્તા હાલમાં થાણુદાર ભોગવે છે. દીઓદરના તાલુકદારોને ત્રીજા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટની સત્તા અને રૂ. ૨૫૦ સુધીના દીવાની દાવા સાંભળવાનો અધિકાર આપેલો છે. તે જગીર હાલમાં જમીન છે, એટલે મેનેજર નીમવામાં આવ્યો છે તે એ તાલુકદારનાં ૨૫ ગામોમાં હકુમત ચલાવે છે. થાણુદારને બીજા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટની સત્તા છે અને રૂ. ૫૦૦ સુધીના દીવાની દાવા ચુકવવાનો અધિકાર છે. મેનેજર અને થાણુદારની હકુમત ઉપરાંતના મુકદમાઓ ડીસ્ટ્રીક્ટ ડેપુટી આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એન્ટ સાભળે છે, જેઓ રૂ. ૫,૦૦૦ સુધીના દાવા સાભળી શકે છે, ને તે ઉપરાંતના દાવા મે. આસી. પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબ સાભળે છે.

૧૧. દીઓદર, ભાભર અને તેરવાડામાં નિશાળો છે તેમાં છોકરાઓ અને છોકરીઓને શુભ-નિરાળો. રાત્રી છઠ્ઠા ધોરણ સુધી શીખવાડે છે.

૧૨. દીઓદરમાં પેટા ત્રીન્નેરી છે તેમા રૂ. ૩,૦૦૦ સુધી શીલીક રાખવાનો હુકમ છે, અને તેનો હીસાબ સબ ટ્રેઝરીના હીસાબમાં સામેલ કરવામાં આવે છે. પાલણુ-પેટા ત્રીન્નેરી. પુર અને મહીકાઠા એજન્સીને માટે જે શરમો મુબાઈ સરકારથી મુકરર કરવામા આવ્યા છે તે મુજબ હીસાબ રાખવામાં આવે છે.

૧૩. ઓધડ થળીનો મેજો તેરવાડામા ઓધડનાથજી જેઓ એક હિંદુ સત હતા તેમના સ્મરણર્થે અશાડ વદ ૦)) ના દીવસે ભરાય છે. તેમા આશરે બે હજાર હિ-પવિત્ર સ્થળો દુઓ એકઠા થાય છે. તે મેજો એક દિવસ રહે છે.

૧૪. વધવંચા બારોટ કરમાન વીરા જે ૧૮૫૨ મા ૬૧ વરસની ઉમ્મરનો હતો તેણે છેક ઇતિહાસ વનરાજ આવડાના વખત સુધીની વંશાવળી ઉપજવી કહાડી છે. જે વખતે તેરવાડા પાટણના તાબામાં હતું અને દીઓદર તેરવાડાના તાબામાં હતુ, તે વખતે મૂળરાજે વનરાજને અને વાઘેલા દેવાજીને જે દીઓદરના જગીરદારના એક વડીલ હતા તેમને હરાવ્યા અને ભીલડીથી સમૌમા હાકી કહાડ્યા, ત્યાંથી કાકર અને તેરવાડે ગયા અને પછી દીઓદર આવી રહ્યા, અને વાઘેલા હરભમજી તેરવાડા અને ફેરણુમાં આવી વસ્યા. દીઓદર ભીલડીયા વાઘેલા રજપુતોના હાથમા હતું. તેઓએ પાટણમા રજપુતોનુ રાજ્ય જવાથી ઇ. સ. ૧૨૯૭ મા હાલ પાલણુપુર તાબામાં જે ભીલડી છે તે લીધુ, અને ત્યાં કેટલીક પેઢી સુધી રહ્યા. પછી ત્યાંથી મુસલમાનોએ તેઓને હાકી કહાડવાથી તેઓ કાંકેજના સમૌ, પછી રાધનપુર તાબે હાલ મુજપુર છે ત્યાં, અને પછી તેરવાડામાં, એમ અનુક્રમે આવી વસ્યા. વળી શરી તેઓને મુસલમાનોને તાબે થવુ પડ્યુ તેથી દીઓદર પ્રગણુનો કબજો તેઓએ કર્યો.

દીઓદર તાલુકામા પહેલા ૮૪ ગામો હતા પણ હમણાં આ કુટુંબના હાથમાં એની અર્ધ સખ્યા કરતાં વધારે રહ્યાં નથી. બાકીના ગામોમાના વણાં ગામો કાંકેજ અને ભાભરના કોળી-ઓએ લઇ લીધા છે. ઇ. સ. ૧૭૮૬ ના દુકાળમા આ તાલુકો ઉજ્જડ થઇ જવાથી તે વખતના જગીરદાર પોતાના કુટુંબ સાથે બહાર પોતાના નીભાવ માટે ગયા, તેમાના એક ભાયાત પુજીજી રાધનપુરના નવાબની આકરીમા રહ્યા ને તેઓને સારો સતોષ આપ્યો. તે ઉપરથી દીઓદર તાલુકો જે વાઘેલાઓના ગયાથી કોળીઓ પચાવી પડ્યા હતા તેમની પાસેથી પાછા મેળવવામા નવાબે મદદ કરી. પુજીજીએ મોટો ખરચ કરીને થોડા ગામો વસાવ્યા અને વડી શાખાની ગેરહાજરીમા તે-ઓના હક પોતે બચાવી પડ્યા, અને જ્યારે તે મુખી પાછા આવ્યા ત્યારે જગીર આપવાની તેણે ના પાડી. ઇ. સ. ૧૮૨૮ મા કર્નલ માઇલ્સ સાહેબને તેઓએ શરિયાદ કરી પણ બ્રિટિશ સત્તા આ દેશમા થઈ તે આગળની વાત હતી એટલે વડી શાખાને જગીર મળી નહિ. પણ તેઓના નિર્વાહનો બદોબસ્ત કરી અપાવ્યો. આ તાલુકો પુજીજીના બે દીકરા અખેસીગ અને ચંદાજીએ સરખે ભાગે વહેચી લીધો અને તેઓ વડી શાખાને બાળુએ મુકી મુખીઓ ગણાયા. અખેસીગ અને ચંદાજી મરણ પામ્યા પછી અખેસીગના દીકરા માલુજી અને ચંદાજીના પૌત્ર ભુપતસીગ ઠાકોર થયા. મલુજીને દીકરો નહી હોવાથી અણંદસીગને વારસો મળ્યો અને તેઓના દીકરા ખા-નજી હાલના જગીરદાર છે, તેઓની જગીર વાઘેલા ખાનજીની જગીરને નામે ઝોળખાય છે. આ જગીરની વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૯,૦૦૦ ને આશરે છે ખાનજીને હાલમા એક દીકરો વીરમજી દસ વરસની ઉમ્મરનો છે. દીઓદરની બીજી અર્ધી જગીર ભુપતસીગજીના દીકરાઓ વચ્ચે વહેચાયલી

છે. આ જાગીરના અર્ધા ભાગની જાગીર વાઘેલા સામતસીંગ ભુપતસીંગ અને અર્ધામાં સરદાર-સીંગના બે દીકરાઓ અમનસીંગ અને વજેસીંગ છે. આ જાગીરની વાર્ષિક પેદાશ રૂ. ૧૦,૦૦૦ની છે. આ જાગીરે ઈંગ્લેન્ડ સરકારને રાધનપુર સાથે ઇ. સ. ૧૮૨૦ માં તથા થરાદ સ્વસ્થાન સાથે ઇ. સ. ૧૮૨૬ માં કરારો થયા તે મુજબના કરારો કરી આપ્યા છે. વળી પોતાના તાલુકામાંથી રાહદારી રીતે અશીષુ પસાર નહીં થવા દેવાનો પણ કરાર કરી આપ્યો છે. આ બંને જાગીરો ઉપર કરજ થઇ જવાથી તથા તા. ૧૩ મી નવેમ્બર સને ૧૯૦૧ થી જમીમાં છે. સરકારનું લહેણું ખાનજીની જાગીર ઉપર રૂ. ૧૮,૫૦૦ નું છે અને સામતસીંગજીની જાગીર ઉપર રૂ. ૨૦,૦૨૦ નું છે.

વશાવળી નીચે પ્રમાણે છે.

૧૫. વાઘેલા ખાનજીની જગીરમાં નીચે જણાવ્યા પ્રમાણે ગામો છે. ૧ દીઓદર, વખા, સાલપુરા, કોટડા, રહીયા, ૧ જસાલી, ૧ સેસણ, ૧ મોજર, રાટીલા, લવાણા, લેખાઉ, વજેગઢ, કોતરવાડા, ધાકરાલી, આનદપુરા અને દાઉઆ, નીલાદરમાં ભાગ અને ખાણોદર તથા વજપુર ૧ ભાગ.

૧૬. ત્રણ ગામો વિધવાઓ જીવાધમાં ખાય છે. કોટડા મલુજીની વીધવા, રાટીલા ઉમેદસીંગની વિધવા અને લેખાઉ દેવાજીની વિધવા.

૧૭. સામતસીંગજીની જગીરમાં નીચેના ગામ છે ૧ દીઓદર, લોદ્રા, મેસરા, ભેસાણા, ધાંડવ, વડીયા, નોખા, અસાણા, રવેલ, સરદારપુરા, જાડા, ચમનપુરા, અને ભાટવર, ૧ જસાલી, ૧ ખાણોદર તથા વજપુર અને ખારી પારડીમાંથી ૩ ૧૫૦.

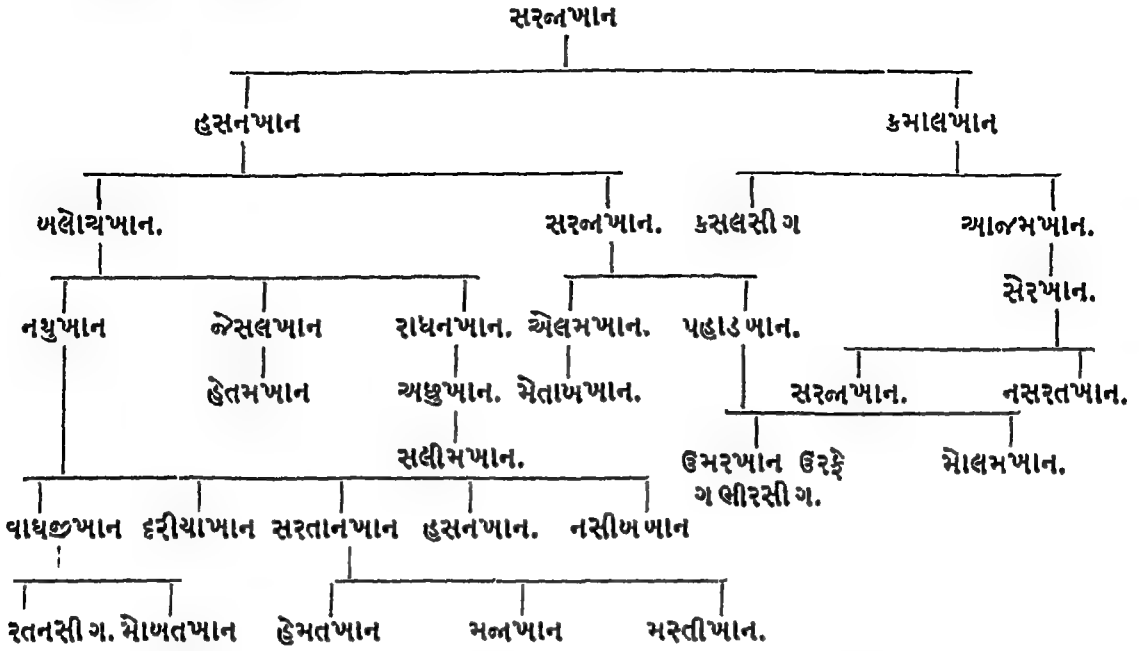
૧૮ આ તાલુકદારોને ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટની સત્તા છે અને દીવાની દલા ૩, ૨૫૦ સુધી સાબળવાનો અધિકાર છે. હાલમાં જગીરો જમીનો છે એટલે તેમના તરફથી મેનેજર એ અધિકાર ચલાવે છે.

તેરવાડા ૧૯. ઉત્તરે દીઓદર, પૂર્વમાં કાકેજ, દક્ષિણે રાધનપુર અને પશ્ચિમે ભાભર છે.

૨૦. તેરવાડા એક વખતે એક મોટા પરગણાનો મુખ્ય કસબો હતો ને તે પાડોશની દીઓદરની જગીરો સાથે ભીલડીયા વાઘેલાના તાખામાં હતો. અમદાવાદના સુલતાનોના વખતમાં તેરવાડા અને તે સાયે રાધનપુર, મોરવાડા સમી, મુજપુર, કાકેજ, સાંતલપુર અને થરાદ ફતેહખાન અને રસ્તમખાન બલોચના હાથમાં આવ્યા જેઓ જુનરાતના અમીરોમાં સર્વથી બળવત ગણાતા હતા. તેઓએ તેરવાડામાં રાજધાની રાખી. તેઓ છેક અરાઢમી સદીની શરૂઆત સુધી આ બધી જમીન રાખી રહ્યા ત્યાર પછી નવાબ કમાલુદ્દીનખાન બાબીએ તે મુલક તેમની પાસેથી લીધો અને જુનરાતના સર મુખ્યા મુખારીજીલ મુલકે ઇ. સ. ૧૭૨૩-૩૦ માં તે મુલક તેમને કાયમ રાખ્યો.

૨૧ હાલના બલોચ જગીરદારો અસલના બલોચ કુટુંબના છે એવો દાવો કરે છે પણ રાધનપુરના નવાબ તેનો ધનકાર છે અને એવું કહે છે કે તેઓ એક નસિબના સિપાઇઓ છે અને અમારા કુટુંબથીજ તેઓની ચઢતી થઇ છે. પણ નવાબ આમ કહેવાને કાઠ જાતનો પુરાવો આપી શકતા નથી, તેથી તેરવાડાના જગીરદારોનું કહેવું સભવિત જણાય છે. તેરવાડાના હાલના જગીરદારોનું મૂળ કુટુંબ આગળ સિધથી આવેલું પહેલેથી તેઓ નવાબનેજ વજગી રહી તેમની નોકરીમાં સ્વારો તરીકે રહ્યા અને પછી પરગણાના બદોબસ્ત માટે તેઓને થાણુદાર તરીકે રાખેલા એમ સભવ છે. અને બેશક તે વખતનો લાભ લઇ પોતાના ઘણી રાધનપુરના નવાબના ખર્ચે પોતે પૈમાવાળા થઈ ગયા અદારમાં સેકામાં બાબી વશને જે મુલક આપવામાં આવ્યો તેમાંથી તેરવાડાનો ઘણો ભાગ, તે વશમાં નબળો સરદાર નીકળવાથી તેના પાડોશી કોળી લોકોએ અને બીજા લુટારાઓએ લઈ લીધો તેરવાડામાં અસલ ૧૦૪ ગામો હતાં તેમાં ફક્ત ૧૬ ગામોજ એ જગીર ખાતે રહ્યા અને ઇ. સ. ૧૮૨૨ માં રાધનપુરના નવાબ પોતાનો હક સાબિત કરી નહી શકવાથી નથુખાનના બાપ બલોચખાનને એ ગામો કાયમ રાખવામાં આવ્યા આ તાલુકાએ ઇ. સ. ૧૮૧૯, ૧૮૨૨, અને ૧૮૨૬ માં ત્રણ કરારો કર્યા છે કાકેજ વાઘજીખાનના મોટા દીકરા રતનસીંગજીને તેરવાડા તાલુકાના રેપ્રીઝેન્ટેટીવ તાલુકદાર નામદાર સરકારના હુકમ નં. ૧૦૯૨, તા. ૧૫-૨-૦૫ થી નીમવામાં આવ્યા છે.

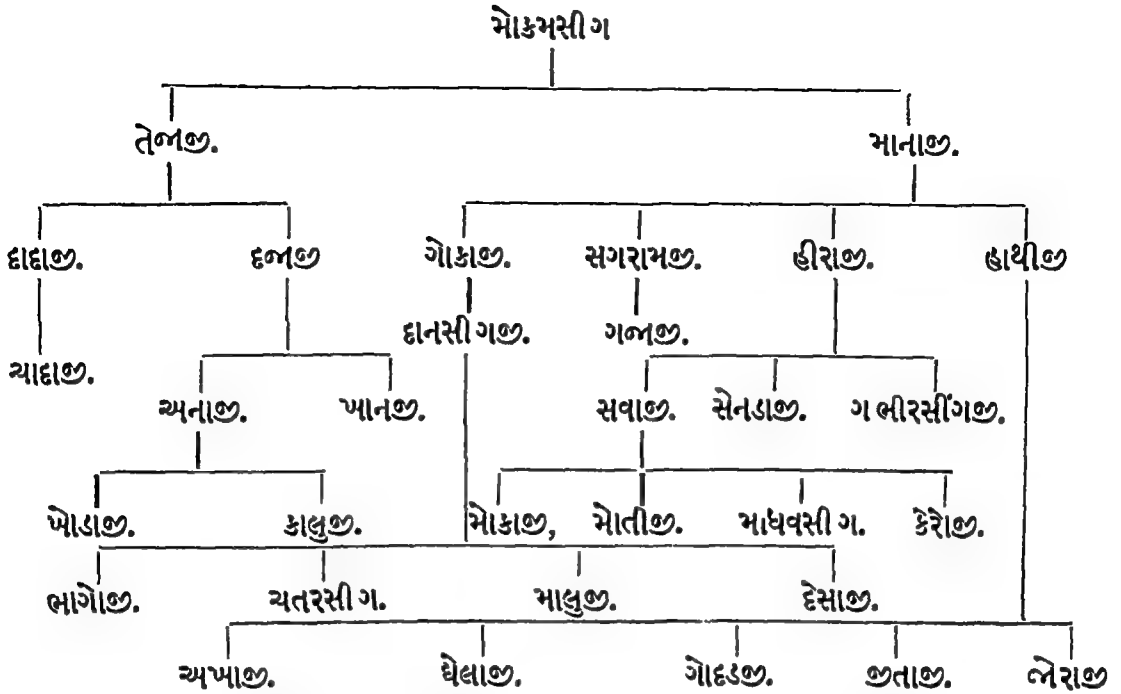
તેઓની વંશાવળી નીચે પ્રમાણે છે.

૨૨. ઉત્તરે દીઓદર, પૂર્વે અને દક્ષિણે તેરવાડા, અને પશ્ચિમે સુધગામ ને થરાદ. વિસ્તાર
લાભર ૭૨ ચો. મૈલ છે. વસ્તી ૫૯૬૮ માણસની છે. વાર્ષિક ઉપજ રૂપિયા
૪૪૩૧-૮-૫ ની છે.

૨૩. આ તાલુકો કોળી ઠાકરડાના હાથમાં છે. તેઓનો ઇતિહાસ કાંકેજ જગીરને મળતો છે. અસલ એ તેરવાડાનો ભાગ હતો. તે કાંકેજના રોડોડ હાથીજીએ જખરાઇથી લઈ લીધો હતો જેણે ઈ. સ. ૧૭૪૨ માં રાજ્યની ગેરવ્યવસ્થા જોઈ લાભર ગામ વસાવ્યું અને ધીમે ધીમે તેરવાડાની ઉજ્જડ જમીન પોતાને કબજે કરી લીધી. હાલમાં નામના બે જગીરદારો છે. ગામની જમીન ઘણા ભાગોમાં વહેંચાઈ ગઈ છે. હાલની મુળ શાખા સાથે તેઓનો મુળ સબધ તેને લઈને તેઓ સ્વતંત્ર છે એમ ગણે છે અને મોટી શાખાનું ઉપરીપણું માનતા નથી. આ જગીરનો ઇંગ્લેન્ડ સરકાર સાથેનો સબધ ઈ. સ. ૧૮૨૦ માં શરૂ થયો અને તે વખતે રાધનપુર સાથે કરાર થયો તે પ્રમાણે અને ખીજો દસ્તાવેજ થરાદ સાથે ઈ. સ. ૧૮૨૬ માં થયો તેને મળતા કરારો કર્યા. આ તાલુકાના લોકોની ચાલ બરોબર નહિ હોવાથી એમાં એજન્સીને સમ્પત જપતો રાખવો પડે છે. જગીરદારોને કોઇ પણ જાતની સત્તા આપવામાં આવી નથી.

લાભર નવા વાસના જગીરદારોની વંશાવળી નીચે આપવામાં આવી છે અને જુનાવાસની આપવામાં આવી નથી સબબ કે તેની તકરાર છે.

૧૭. આ જગીરદારો હીમતસીગજીથી ઉતરી આવેલા છે. તેને બે છોકરા હાથીજ અને જલમસીગજી હતા. હાથીજને બે દીકરા ચતરસીગજી અને હરીસીંગજી અને જલમસીંગજીને ત્રણ દીકરા નવાજ, ખેતાજી અને ઉમેદસીંગજી. આ જગીરદારોને ત્રણ સ્વાગ ગામો છે મકડાલા, અહવાડીયા અને કુવાતા અને સેસણ, મખાણુ અને ચાલવામાં અર્ધો ભાગ.

WARAH THANA.

Area	300 Sq miles.
Population	15059§
Villages	59*.
Gaekwar Jama.....	Nil
Average revenue.....	60,000.
The fixed Thana Varad.....	3097-15-1.

§ This figure includes the population of 10 villages of Jorawarkhan's estate which is 1908.

* In Agency Census book 51 villages in the Thana and 10 of Jorawarkhan are given In Karly's book 41 and in the Annual Report the number of populated villages is as 49+10, two villages being deserted. Since 1856 A D. the number of villages has increased owing to the peaceful condition of the country

1. The Taluka of Warahi is bounded on the north by Morwada and the district of Charchat, and Suigam, on the east by Radhanpur State, on the south by the Runn and on the west by Santalpur Taluka Chorwar

2 The land is a flat plain, covered with low jungles, and sandy throughout There are three kinds of soil-the sandy, black, and (towards the Runn) saline The two former produce one crop yearly of the common grains, with a large quantity of excellent wheat, which, like Radhanpur is produced from the monsoon rain, nothing is produced from irrigation Besides these Bajri, Juwar (Chhasatia), Mug, Tal (sesamum) Muth, and Guwar are produced in the monsoon. The Unalu Pak (hot season) consists of cotton, wheat, Chana (gram) Sarsav (linseed), castor seed and rape seeds The third kind of land produces only Ghasia salt The climate is like that of Radhanpur The Bannas runs through the districts, and empties itself into the Runn. There are a great number of tanks, and water is obtained as at Radhanpur, by digging in the beds of tanks and streams, the water is only good near the surface Its headquarter town is Warahi which is about 57 and 44 miles distant from the Railway Stations of Deesa and Pattan respectively. The average rainfall is 19 inches and 92 cents and the minimum and the maximum temperature is 48 and 115 degrees respectively. Malarial fever and bronchitis are the principal diseases.

3. There are 18 sub-Talukas in this Thana, namely Gokhantar, Gadha, Korda, Daldi, Unrote, Sidhada, Bamnoli, Koliwada, Daisar, Tanwad, Tetarva, Sadev, Jorwada, Indeiva, Jhundada, Chichodra, Zekda, Warahi and Undi With the exception of Talukas of Warahi and Khorda, each of which has more than one village, the rest consist of one village only The famine of 1899-1901 and the successive bad years have much affected the condition of the Talukdars and the sources of their revenue. The condition of some of them is worse than that of the tenants. All the Talukdars of the Warahi Thana are Jats but they style themselves Maleks In the village of Zandada, Gadhvis have a share who are Hindus The Taluka is called Moti

Jatwad, the district of Bajana in Kathiawar being called Nani Jatwad. These Jats, it is said, were originally inhabitants of Baluchistan. They left their home in the commencement of the eighth century and settled in Sindh. A ruler of Sindh it is further said sought to force into their harem two daughters of the head man of these settlers and the result was that these individuals were obliged to leave the country. They repaired from that place to Muli in Kathiawar and there they found shelter. They were reported to have done signal service at the siege of Champaner in return for which they were given Giras at Bajana and Warahi. Later on they became masters and owners of Warahi Taluka. The Taluka has been split into several shares. The chief share-holders are Malek Jorawarkhanji and Malek Muridkhan.

4. Excepting in the estate of Malek Jorawarkhanji no survey is made in any Taluka and so it is difficult to ascertain the actual revenue of each village. Even in the Jagir of Jorawarkhanji Vighoti system is not yet in force. The Talukdars cultivate some land as Gharkhed. The Bhayats and the Talukdars who cultivate land pay no Vaje or Vero for the same. Again most of the Talukdars are illiterate and they engage occasionally Talatis or Kamdars for the purpose of collecting their revenue. These latter look more to their personal interest than to that of their employer and keep no proper accounts or records of collections they make on behalf of the Talukdars. The owners of the land are the Talukdars, and the persons tilling the Taluka land are tenants at the will of the owners. These tenants cultivate that portion of the land only which is not the Gharkhed land. The tenants pay Vaje and Santi Vero (plough tax), the latter is levied at a rate varying from Rs 5 to Rs 10/- per plough. One Santida comprises about 10 ohavas of land and one ohava of land is equivalent to nearly $2\frac{1}{2}$ acres or 4 Bhighas. This Vero is recovered in cash while Vaje is received in kind. Vaje is recovered at a rate varying from $\frac{1}{6}$ to $\frac{1}{4}$ th of the produce. Non-agriculturists pay Jhumpi Vero (house tax) at the rate of Re. 1 per house or hut. All these collections and receipts form the revenue of the village. Opium fees supplement the above receipts. It is out of this revenue that the Thakardas pay the Thana Varad and other Agency dues and their other debts either guaranteed or private.

For the revenue purposes Malek Jorawarkhanji has divided his estate into 3 Mahals viz, Amrapur, Dhenkuali and Warahi. The revenue of each of the Mahals is about Rs. 7,000. The total income comes to about Rs. 21,000.

5. There is a liquor shop at Warahi and the sale proceeds thereof are taken by Malek Jorawarkhan exclusively. He also claims the produce of Ganja as Mukhi of the whole Taluka. As to the opium a farm is given every year by the Political Agent and Rs 5 per pound are paid to the Talukdars at the end of each year in proportion to the amount of Thana Varad paid by them. The Preventive line passes by two villages of this Thana, viz, Gokhatar and Bannoli. Free salt is distributed every year in the month of May in all the villages of this Thana and the surplus quantity of Ghassia salt is then destroyed by the Custom Department. One Inspector is stationed at Gokhatar.

POLICE.

6. A force of Agency Police as noted in the margin is maintained in this Thana. There is one out-post viz, Inderwa. There are Village Police as well which are at present under Agency charge. There are 6 Police Patels in this Thana who are paid from Rs 12 to 6 per mensem. In almost all the villages there is one Chokiat. The pay of the Village Police is paid from the Village Police Cess.

1	1st Class Head Constable working as Chief Constable.
1	2nd Class Head Constable
1	4th Class Head Constable.
14	Constables.
1	Lance Duffdai
9	Sowais

24

7. There is no separate Post Office at Warahi. The Warahi school Master does the postal work in return for which he receives an allowance of Rs 6 per mensem. The post is forwarded to this village from Radhanpur. The Telegraph line to Cutch passes through this Thana.

There are two schools in this Thana one at Warahi and the other at Abiana. Two-third of the expenses of the Warahi school is paid

by Malek Jorawarkhanji and one-third by Malek Muridkhanji, and in the Abiana School Malek Muridkhanji pays two-third and Malek Jorawarkhanji one-third. The "Deputy Falo" meets the salary of the Deputy Educational Inspector, who supervises and inspects these schools. The Warahi schools teach up to the Vith Standard

There is a dispensary at Warahi. The Dispensary establishment comprises of 1 Hospital Assistant and one Dispensary servant. The Dispensary Varad meets the expenditure connected with the Dispensary.

8. Fixed contributions as specified below are recovered in shares from Malek Jorawarkhanji and Muridkhanji of Warahi, and other Talukdars.

A.	Thana Varad.....	2056-12-10
B.	Vaccination Varad	158-2-3
C.	Deputy Falo.....	73-0-0.
D.	Dispensary Varad.....	810-0-0.

Rs 3097-15-1.

The Vaccination establishment is composed of one vaccinator and a peon both of whom are under the direct supervision of the Agency Assistant Surgeon. The pensionable servants are also the same as in other Thanas.

JUSTICE

9. Excepting Malek Jorawarkhanji and Muridkhanji of Warahi all other Talukdars in this Thana are non-judicial. Malek Jorawarkhanji has been vested with the powers of the third class Magistrate and he exercises civil jurisdiction up to Rs 250/- in the marginally noted 10 villages which exclusively belong to him. The residuary jurisdiction over these villages rests with the Agency and cases civil and criminal beyond the jurisdiction enjoyed by Malek Jorawarkhanji are heard by the Huzur Deputy Assistant Political Agent and beyond the latter's powers by the Assistant Political Agent. Malek Jorawarkhanji has been authorized to hear suits under Mamlatdar's Act (III of 1876) but his judgment is subject to approval by the Assistant Political Agent. The rest of

the Taluka is under the Agency jurisdiction and the Thandar tries Criminal cases within the jurisdiction of a 2nd class Magistrate and hears Civil suits up to the value of Rs. 500/. The Civil and Criminal work beyond the Thandar's powers is performed by the District Deputy Assistant Political Agent whose powers are specified above. The same laws are in force as applied to other Thanas

10. There are no articles of trade manufactured any where in this Thana. Saltpetre in its crude form is found at Korda. It is clarified by a Borah merchant and exported to other districts.

There is no proper forest in this Thana but shrubs and bushes of Jal, Bordi, and such other plants meet the eye of a traveller here and there throughout the Thana. It is only in some villages that Babul, Nimb, Peepal, and Banyan trees are found.

Local fairs are held at two places viz., at Gadha and Inderva. The fair at Gadha is held on the 15th day of Shravan shukla and that at Inderva on the 15th day of Kartik every year.

There is a sub-treasury at Warahi where a balance of Rs. 2,000 is allowed to be kept. The accounts are incorporated in the Palanpur Sub Treasury.

11. The following Jagirs are under attachment.—

Jupries.

- (1). Malek Muridkhan Rawaji's estate on account of the minority of Malek Muridkhan.
- (2). Kesrani Jagir on account of the indebtedness of the Jagirdars.
- (3). Malek Dolaji Asaji's and Muridkhan Asaji's Jagir at Daisar on account of indebtedness of the Jagirdar.
- (4). A portion of the Jagir of Bamnoli owing to the minority of the share-holder.

12. The Taluka of Warahi was formerly held by the Ravanias from whom it was wrested by its present Jat holders. These Jats, originally inhabitants of Baluchistan and Makran, are said to have come in 711 A. D. with the army of Mahomed Kasim, and settled in Vanga in Sind.

History.

It is said that a Sindhi Ruler sought to force into his harem two of Malek Umar Khan's daughters, and that the Jats residing were attacked and forced to fly to Cutch. Finding no shelter there, they fled to Kathiawar, where the Parmars of Muli helped them. In return for the services at the siege of Champaner (1484) Mahomed Begda gave the Jats the District of Bajana in Jhalawad under the Kathiawar Agency. Afterwards they got leave to attack Mandal, and took it after some days fighting. Before long, falling into disfavour with the Ahmedabad Government, Mandal was taken from them, and the family was split into many branches, of which the chief were Malek Haider Khan at Bajana, Malek Lakha at Sitapur and Vanod, and Malek Isaji at Valiwada. Malek Isaji called Ravanias Godar and Lakha of Warahi, who were quarreling with a view to settle their dispute, and took advantage of their dissensions to keep the one and drive away the other, who, after holding out for some time in the village of Lunkhan in Warahi fled to Konwer Katari in Chor Vaghar in Marwar and settled there. The Ravanies who stayed in Warahi, were given the villages of Mahomedabad, Javantri, and Anternes, while Malek Isaji assumed the chieftdom of Warahi, the present Talukdars being his descendants.

13 The Jats have always been fond of robbery and plunder, and before the time of British Rule, were notorious free-booters, plundering even to the walls of Ahmedabad, and forcing their weaker neighbours to buy their forbearance and protection by a money payment known as *Vol*. In the time of Nawab Sher Khan of Radhanpur, it became necessary to put down their excesses, and by order of the Peshwa's Government they were attacked in 1812, and defeated, their chief Umar Khan being taken prisoner and sent to Radhanpur.

NOTE. (The date 1812 seems doubtful as, according to Bombay Government Selection XXV 33 Sher Khan did not succeed till 1813)

14. Afterwards escaping from confinement, the Nawab in 1815, confirmed Umar Khan in his possessions. Since then under the British Government, they have given up raiding, and robbing. Relations between the petty State of Warahi and British Government date

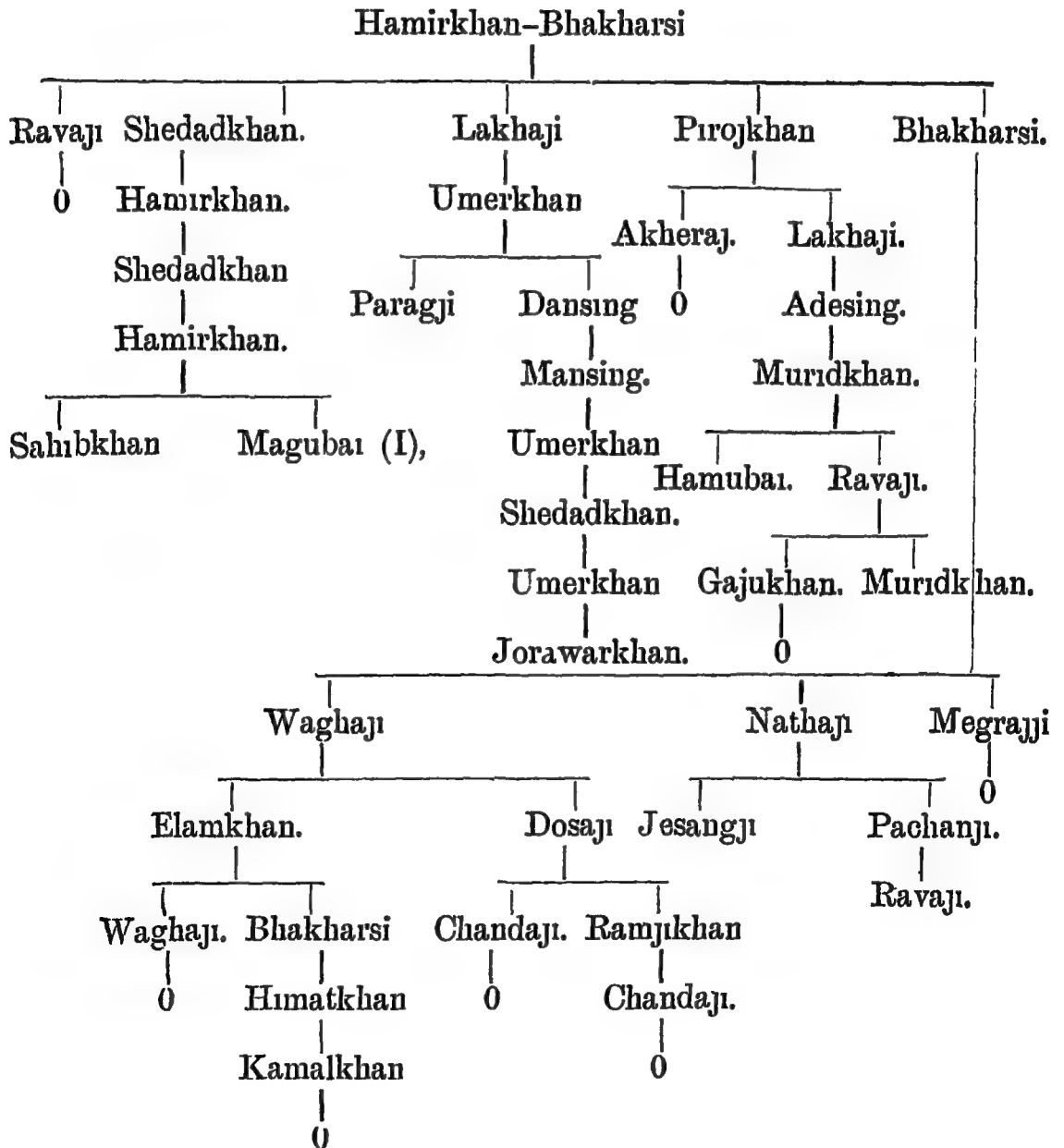
from the year 1819. In 1820 its chief Umar Khan signed an agreement like that entered into by the Nawab of Radhanpur. In 1822, he agreed to stop the cultivation of opium, and in 1826 was freed from the tribute on the same terms as those accepted by the Tharad Chief.

15. Thakore Shadad Khan the son of Umar Khan died in 1847 leaving three widows, two of whom are brought to bed of sons eight months after his death. The legitimacy of the children was questioned by the next of kin, but their proofs failed, and Umar Khan the elder child succeeded and his estate was managed by the Political Superintendent which continued upto 1873 in which year Umar Khan was given powers. He died in 1880 and the estate was again put under management on account of Malek Jorawar Khan's minority. Malek Jorawarkhanji has received his education at Rajkumar College, Rajkote and for his services during the famine of 1899-1900 was awarded the Kaiser-i-Hind (silver) medal. He claims Mukhiship over whole of the Warahi Taluka and contends that his sanction is necessary for valid adoption.

16. The second estate of Warahi which is known as Malek Muridkhan's estate is under management owing to the minority of Malek Muridkhan as also owing to indebtedness of the Jagir. Hamir-khan had five sons of whom the fourth son Firozkhan had two sons Akheraj the eldest died without heir and Lakhaji the second son was succeeded by Adesingji, who in turn was succeeded by Muridkhanji. He had one son Rawaji. Rawaji had two sons of whom the eldest Gajukhanji died in youth and the second son Muridkhanji has taken education in the Palanpur High School, has left study since September 1907. Before the management was placed on this Jagir the Political Agent granted 3rd class Magisterial powers (vide Jawak No. 533 dated the 4th July 1896) but the powers are not enjoyed up to now owing to the want of money for maintaining adequate establishment

17. The revenue of this Jagir is R. 10,000 and the annual expenditure is Rs. 7,000. The Jagir is in debt to the amount of Rs. 36867-14-1.

18. The geneological tree of the Warahi family is given below. This tree is given from the Fulbai and Hamirbai Giras case and the tree is accepted by Malek Jorawarkhanji and the Juptidar of Malek Muridkhan's estate with the exception of a dispute as to whether Magubai is the daughter of Sahib Khan as urged by Jorawarkhanji or the sister of Sahib Khan as urged by Muridkhan.

વારાહી તાલુકો.

ક્ષેત્રફળ	૩૦૦ ચો. મૈલ.
*વસ્તી.	૧૫,૦૫૯
ડુંગામ.	૫૯
ગાયકવાડની જામા.	કંઈ નહી.
સરાસરી ઉપજ.	રૂ. ૬૦,૦૦૦.

થાણાનો મુકરર કરેલો વરાડ ખીજ વરાડો સાથે રૂ. ૩,૦૯૭-૧૫-૧.

૧. વારાહીની ઉત્તરે મોરવાડ, સુધગામ અને ચાડચટ તાલુકો, પુર્વમાં રાધનપુર સ્વસ્થાન, સિમા દક્ષિણે રણુ, અને પશ્ચિમે સાંતલપુર તાલુકો (ચોરવાડ) છે.

૨. દેશ સપાટ મેદાન છે અને તેમાં નાની ઝાડી છે. એમાં ત્રણ પ્રકારની જમીન છે, રે-તાળ, કાળી અને રણુ તરફ ખારી છે. પહેલા બે પ્રકારની જમીનમાં એક સામાન્ય દેખાવ. સામાન્ય ધાન્યનો પાક થાય છે. તેમાં મોટા જથ્થામાં સારા ધઉની નીપજ છે, જે રાધનપુરની માફક ચોમાસાના વરસાદથી પાકે છે. પીતથી કંઈ પાક થતો નથી. આ સિવાય બાજરી, જુવાર, (છાસટીયો) મગ, તલ, મઠ અને ગવાર ચોમાસામાં થાય છે ઉનાળુ પાકમાં કપાસ, ઘઉં, ચણા, સરસવ અને એરડા થાય છે. ત્રીજા પ્રકારની જમીનમાં ઘસીયા નીમક સિવાય ખીજી કંઈ થતું નથી. હવા રાધનપુરને મળતી છે. આ તાલુકામાં થઈ બનાસ નદી વહે છે તે રણુમાં ખાલી થાય છે. ધણું તળાવો છે અને રાધનપુરની માફક તળાવોના તળાયામાં ખાડા ખોદવાથી અથવા નાળામાં ખોદવાથી પાણી નીકળે છે. સપાટી નજીક પાણી મીઠું હોય છે. મુખ્ય સ્થાનક વારાહી છે જે ડીસાના રેલવે સ્ટેશનથી ૫૭ મૈલ અને પાટણના રેલવે સ્ટેશનથી ૪૪ મૈલ છે. વરસાદ સરાસરી ૧૯ ઇંચ ને ૯૨ ઇંચ પડે છે અને કમીમાં કમી ગરમી ૪૮ ડીગ્રી ને વધુમાં વધુ ગરમી ૧૧૫ ડીગ્રી છે. સામાન્ય રોગોમાં જગલનો તાવ અને ઉધરસ છે.

૩. આ થાણામાં ૧૮ પેટા તાલુકા ગોખાતર, ગઢા, કોરડા, દાલ્ડી, ઉનરોટ, સીધાડા, બાગ-જોલી, કોલીવાડા, દૈસર, તનવાડ, તેતરવા, સૈડવ, જોરવાડા, ધનદરવા ઝ-તાલુકદારો ડાડા, ચીચોદરા, ઝેકડા, વારાહી અને ઉનડી છે. વારાહી અને કોરડા તાલુકામાં એક કરતાં વધારે ગામો છે. બાકી બધા તાલુકામાં એક એક ગામ છે. ઈ. સ. ૧૮૯૯-૧૯૦૦ ના દુકાળ અને ચાર પછીના ખરાબ વરસોથી તાલુકદારોની સ્થિતિ ખરાબ થઈ છે અને તેઓની મહેસુલીને મોટું નુકસાન થયું છે. તેમાંના કેટલાકની સ્થિતિ ખેડુતો કરતાં પણ નબળી છે. વારાહીના બધા તાલુકદારો જાતે જત છે, પણ તેઓ મલેક લખે છે. ફક્ત

* આ આકરામાં મલેક જોરાવરખાનજીના ૧૦ ગામડાની ૧૯૦૮ માણસની વસ્તીનો સમાવેશ થાય છે

‡ એનન્સીની ગણતરી મુજબ ૫૧ ગામો છે અને ૧૦ ગામો જોરાવરખાનજીના છે. કેલી સાહેબની ગોપડી મુજબ ૪૧ ગામો અને વાર્ષિક રીપોર્ટમાં ૪૬ ગામો અને ૧૦ ગામ જોરાવરખાનજીની વસ્તીવાળા જણાવ્યાં છે બે ગામો ઉગ્ગર જણાવ્યાં છે. ઈ. સ. ૧૮૫૬ પછી ગામોની સંખ્યામાં વધારો થયો છે તેનો સમજ સુલેહ નાન્તીને લીધે છે

ઝડાડામાં ગઢવીઓનો ભાગ છે. તેઓ હીંદુ છે. તાલુકાને મોટી જતવાડ કહે છે. કાઠિયાવાડમાં બનજી તાલુકાને નાની જતવાડ કહે છે. આ જત લોકો અસલ બલુચિસ્તાનના રહેવાશી કહેવાય છે. આઠમી સદીની શરૂઆતમાં તેઓએ પોતાનું વતન છોડ્યું, અને તેઓ સિંધમાં આવી વસ્યા. વળી એમ કહેવાય છે કે સિંધના એક રાજાએ જબરાઈથી તેઓના સરદારની બે છોકરીઓને જનાનખાનામાં દાખલ કરવા પ્રયત્ન કર્યો, તેનું પરિણામ એ આવ્યું કે તેઓ સિંધ છોડી કાઠિયાવાડ તાખાના મુળીમાં જઈ વસ્યા, અને ત્યાં તેમને આશ્રય મળ્યો. આપાનેરના ઘેરા વખતે તેઓએ કિમતી સેવા બજાવી તેના બદલામાં બનજી અને વારાહીમાં તેઓને ગીરાસ મળ્યો. આગળ જતા તેઓ વારાહી તાલુકાના ધણી થઈ બેઠા. આ તાલુકો ધણા ભાગોમાં વહેંચાઈ ગયો છે, તેમાં મુખ્ય ભાગદારો જોરાવરખાનજી અને મલેક મુરીદખાનજી છે.

૪. મલેક જોરાવરખાનજીની જગીર સિવાય બીજા કોઈ ગામોમાં હજી જમીનની મોજણી થઈ નથી, તેથી દરેક ગામની ઉપજ કહાડવી મુશ્કેલ છે. મલેક જોરાવરજમીનનો વહીવટ ખાનજીની જગીરમાં પણ હજી વીધોટી દાખલ થઈ નથી કેટલીક જમીન તાલુકદારો ધર ખેડ તરીકે ખેડે છે. ભાયાતો અને તાલુકદારો જેઓ જમીન ખેડે છે તેઓ વળે અથવા વેરો આપતા નથી. વળી ધણા તાલુકદારો અબણુ છે, તેથી વારંવાર તલાટી અથવા કામદારને ગામની મહેસુલ ઉઘરાવવા રાખે છે. પણ તેઓ તાલુકદારના લાભ કરતાં પોતાનો લાભ વધારે જુએ છે બરોબર હીસાબ રાખતા નથી અથવા વસુલાતનું દફતર બરાબર રાખતા નથી. તાલુકદારો જમીનના માલીક છે અને જે લોકો જમીન ખેડે છે તેઓ તેમના ખેડુઓ તાલુકદારની મરજી પ્રમાણે રાખી કાઢી શકાય એવા છે. આ ખેડુતો ધર ખેડની જમીન સિવાયની જમીન ખેડે છે ખેડુતો વળે અને સાતીવેરો આપે છે. તેનો દર દરસાતીએ રૂ. ૫ થી રૂ. ૧૦ સુધી હોય છે દર એક સાતીડામાં દસ ઓળીયાવા જમીન હોય છે અને એક ઓળીયાવા જમીન અઢી એકર અથવા ચાર વીધા બરોબર હોય છે વેરો રોકડ લેવાય છે અને વળેમાં અનાજ લેવાય છે. વળેનો દર ઉપજનો $\frac{1}{4}$ થી $\frac{1}{2}$ ભાગ સુધી હોય છે જેઓ ખેતી કરતા નથી તેઓ ઝુપડી વેરો (ધર વેરો) ધર અથવા ઝુપડા દીઠ દરવરસે રૂ. ૧ પ્રમાણે આપે છે આ બધી જમીની બાબતો અને આવક તે ગામની ઉપજ ગણાય છે અશીણની પેદાશ, ઉપરની આવકમાં ઉમેરાય છે. આ મહેસુલમાંથી તાલુકદારો થાણા વરાડ અથવા એજન્સીને લગતી બીજી બાબતો તેમ બીજી જમીનગીરી અથવા વગર જમીનગીરીવાળું દેવું આપે છે મહેસુલના વહીવટ માટે જોરાવરખાનજીએ પોતાની જગીરને ત્રણ મહાલમાં વહેંચી નાખી છે, અમરાપુર, ઢેકવાલી અને વારાહી. દરેક મહાલની ઉપજ આશરે રૂ. ૭,૦૦૦ છે એટલે એકદર રૂ. ૨૧,૦૦૦ ની ઉપજ છે.

૫. વારાહીમાં એક દારૂની દુકાન છે. તેની ઉપજ જોરાવરખાનજી સ્વાંગ લે છે અને આખા તાલુકાના મુખી તરીકે ગાજની ઉપજનો પણ પોતે લેવો રાખે છે. અશીણનો ઇજારો દર સાલ મે. પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ આપે છે અને તેની ઉપજ દરવરસની આખરીએ દર એક પાઉંડે રૂ. ૫ મુજબ તાલુકદારોને તેઓના થાણા વરાડના ભાગ પ્રમાણે વહેંચી આપે છે નીમક ખાતાની લાઇન દોરી આ તાલુકાના બે ગામોએ થઈ પસાર થાય છે, ગોખાતર અને આમનોલી મે મહિનામાં આ થાણાના બધા ગામોમાં ધસીયું મીઠું મફત આપવામાં આવે છે, અને વધે છે તેનો કસ્ટમ ખાતા તરફથી નાશ કરવામાં આવે છે. ગોખાતરમાં એક ઇન્સપેક્ટર રહે છે

પોલીસ.

૬. એનન્સી પોલીસ ફોજ મારજનમાં જણાવ્યા મુજબ આ થાણામાં રાખવામાં આવી છે.

૧ પહેલા વર્ગનો હેડ કોન્સ્ટેબલ	એક ઇનદરવામાં ચોકી છે. ગામડાની પોલીસ પણ છે. તે એનન્સીના ચાર્જમાં છે. છ પોલીસ પટેલો છે તેઓને દર માસે રૂ. ૬
૧ સેકન્ડ હેડ કોન્સ્ટેબલ	થી રૂ. ૧૨ સુધી પગાર મળે છે. ઘણું કરી બધાં ગામોમાં એક
૧ ત્રીયા વર્ગનો હેડ કોન્સ્ટેબલ	એક ચોકીયાત છે. ગામડાની પોલીસનો ખર્ચ ગામડામાની પોલીસ
૧૪ કોન્સ્ટેબલો	
૧ લેન્ડ ફફેદાર ..	
૬ સ્વારો...	
૨૪	સેસમાંથી અપાય છે.

૭. વારાહીમાં જુદી પોસ્ટ એટકિસ નથી, પણ નિશાળનો મહેતાજી તે કામ બજાવે છે. પોસ્ટ એટકિસો, ટલીઆફ એટકિસ અને સ્કુલો. તે કામને માટે તેને માસિક રૂ. ૬ લવાજમ મળે છે આ ગામની ટપાલ રાધનપુરથી આવે છે. આ થાણામાં થઇ કચ્છની તારની લાઈન પસાર થાય છે.

આ થાણામાં બે નિશાળો છે, એક વારાહીમાં અને બીજી અખીઆનામાં છે. વારાહીની નિશાળના ખર્ચમાં રૂ. મલેક જોરાવરખાનજી આપે છે અને રૂ. મલેક મુરીદખાનજી આપે છે. અને અખીઆનાની નિશાળના ખર્ચમાં રૂ. ભાગ મલેક મુરીદખાનજી આપે છે, અને રૂ. જોરાવરખાનજી આપે છે. ડેપુટી એજ્યુકેશનલ ઇન્સપેક્ટરના પગારનો ફાળો ડેપુટી શાળામાંથી આપવામાં આવે છે જે આ સ્કુલો ઉપર દેખરેખ રાખે છે અને સ્કુલો તપાસે છે. વારાહીની નિશાળમાં ગુજરાતી છઠ્ઠા ધોરણ સુધી અભ્યાસ કરાવવામાં આવે છે.

વારાહીમાં એક દવાખાતું છે તેમાં એક હોસ્પિટલ આસીઝન્ટ અને એક સિપાઈ છે. તેનો ખર્ચ ડીપેન્સરી વરાડમાંથી આપવામાં આવે છે.

૮. જોરાવરખાનજી અને મલેક મુરીદખાનજી અને બીજા તાલુકદારો પાસેથી ભાગ પ્રમાણે મુકદ્દર કરેલો ખર્ચનો નીચે મુજબ વરાડ વસુલ કરાવવામાં આવે છે.

	૩ આ. પા.
(એ) થાણા વરાડ	૨,૦૫૬-૧૨-૧૦.
(બી) શીતળાખાતાનો વરાડ...	૧૫૮-૨-૩.
(સી) ડેપુટી કાજો	૭૩-૦-૦.
(ડી) ડીપેન્સરી વરાડ . .	૮૧૦-૦-૦.
	૩. ૩,૦૮૭-૧૫-૧.

શીતળાખાતામાં એક શીતળા કહાડનાર અને એક સિપાઈ છે. બન્ને એનન્સી ખાતાના આર્ગીન્ટ સરજનની સીધી દેખરેખ નીચે છે. બીજા થાણાઓ માફક આ થાણામાં પેનશને-બક્ષ નોકરો છે.

ન્યાય.

૯. મલેક જોરાવરખાનજી અને મલેક મુરીદખાનજી સિવાય ખીજ તાલુકદારો ખીજ અખ તારી છે. મલેક જોરાવરખાનજીને મારજનમા ખતાવેલા ૧૦ ગામોમ ત્રીજ વર્ગના માજસ્ટ્રેટની સત્તા છે અને દીવાની દાવા રૂ. ૨૫૦ સુધી સામળવાનો અધિકાર છે. તે ઉપરાંતની સત્તા એજન્સી ચલાવે છે અને મલેક જોરાવરખાનજીના અધિકાર ઉપરાંતના કેસોને દાવા હથુન ડેપ્યુટી આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ સામળે છે અને તે

૧ અમરાપુર ૬ માનપુરા
૨ ચડીઆણા ૭ મેઘપુરા
૩ ઢેકવાલી ૮ નલીયા
૪ ફલપુરા ૯ વડપખ
૫ હુમીરપુરા ૧૦ વાઢીઆ

ઉપરાંતના આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ સામળે છે. મલેક જોરાવરખાનજીને મામલનદાર એક્ટ (સને ૧૮૭૬ નો ૩) પ્રમાણે દાવા સામળવાનો અધિકાર છે, પણ તેમના ઠરાવને માટે આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની મંજૂરી મેળવવી પડે છે. બાકીના તાલુકાઓ એજન્સી સત્તા તળે છે અને તે થાણાના થાણુદારને ખીજ વર્ગના માજસ્ટ્રેટની સત્તા છે અને રૂ. ૫૦૦ સુધીના દીવાની દાવા સામળવાનો અધિકાર છે. થાણુદારની સત્તા ઉપરાંતના દીવાની અને ફોજદારી મુકદમાઓ સામળવાનો અધિકાર ડીસ્ટ્રીક્ટ ડેપ્યુટી આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટને છે. તેઓની સત્તા વિષે આગળ જણાવવામા આવ્યું છે. ખીજ થાણાઓમા જે કાયદા લાગુ છે તે કાયદા આ થાણામા પણ લાગુ છે.

૧૦. આ થાણામા વહેપારની કોઇ ચીજ થતી નથી. કાચો સુરોખાર કોરકામાં નીકળે છે

તેને ચોખ્ખો કરી એક વહેરો વહેપારી પરદેશ મોકલે છે. આ તાલુકામાં

પરચુરણ જેને ખરી રીતે જગલ કહીએ તેવું કોઇ જગલ નથી પણ જળ, ખોરડી

અને ખીજ એવા ઝાડવા મુસાફરની નજરે છુટા છવાયાં પડે છે. ફક્ત થોડાક ગામોમા બાવળ, લીમડા, પીપળા અને વડના ઝાડો જણાય છે.

સ્થાનિક મેળા બે જગાએ ભરાય છે, ગદા અને ઇનદરવામા. ગદામા આવણુ સુદ ૧૫ ને દિવસે અને ઇનદરવામા કારતક સુદ ૧૫ ઉપર મેળો ભરાય છે.

વારાહીમા પેટા ટ્રેઝરી છે તેમા રૂ. ૨,૦૦૦ સુધી શીલીક રાખવાની પરવાનગી છે. એને હીસાબ પાલણુપુર સબ ટ્રેઝરીના હીસાબમા સામીલ કરવામા આવે છે.

૧૧. નીચેની જગીરો હાલમા જમીમા છે.

હાલમા જમીરો જમીમા
છ તેની વિગત

(૧) મલેક મુરીદખાન રવાજની જગીર જમીમા છે કારણ મલેક મુરીદખાન સગીર ઉમ્મરના છે.

(૨) કેસરાણી જગીર તેના જગીરદારોના કરજ માટે

(૩) મલેક દોલાજી આસાજી અને મુરીદખાનજી આસાજીની દમસરની જગીર તેઓની કરજદારીને લીધે જમીમા છે.

(૪) બામનોલી જગીરનો એક ભાગ તેના ભાગદારની નાની ઉમ્મરના લીધે.

૧૨. આ તાલુકો આગળ રાવણીયા લોકોના હાથમા હતો તેઓની પાસેથી હાલના જત જગીરદારોએ પડાવી લીધો છે આ જત લોકો અસલ બલુચિસ્તાન અને

ઇતિહાસ મકાણુના રહેવાશીઓ તેઓ ઇ. સ. ૭૧૧ મા મહમદ કાસમની ફોજ સાથે આવ્યા, અને સિંધમા વાનગા ગામમા આવી વસ્યા એમ કહેવાય છે. એવું

કહેવામા આવે છે કે સિંધનો હાકિમ જત લોકોના સરદાર મલેક ઉમ્મરખાનની બે દીકરીઓને જ- બરાઇથી તેના જનાનામા લઇ જવા માગતો હતો, તેથી જત લોકોની ઉપર હુમલો કરવાથી, તે- ઓને કચ્છ નાસી જવાની ફરજ પડી. ત્યાં આશરો નહી મળવાથી કાઠિયાવાડમા નાસી આવ્યા.

ત્યા મુળીના પરમારોએ તેમને મદદ આપી આપાનેરના ઘેરા વખતે મહમદ બેગડાને મદદ આપવાથી (ઇ. સ. ૧૪૮૪) તેણે એ જત લોકોને ઝાલાવાડ તાબે બળણાની જગીર આપી. ત્યાર પછી તેઓને માંડલ ઉપર હુમલો કરવાની રજા મળી, અને કેટલાક દિવસ સુધી લડાઇ કરી તેના કબજે લીધો. ત્યાર પછી થોડા વખતમા અમદાવાદના બાદશાહની તેઓના ઉપર ઇતરાજ થવાથી માંડલ તેમની પાસેથી લઇ લેવામા આવ્યું અને તેમના કુટુંબની ઘણી શાખાઓ પડી ગઇ તેમાં મુખ્ય બળણાના મલેક હંદરખાન, સીતાપુર અને વનોદના મલેક લાખા, અને વલીવાડાના મલેક ઇસાજી. ઇસાજીએ વારાહીના મલેક રાવણીયા ગોદડ અને લાખાને બોલાવ્યા કારણ કે તેઓ વચ્ચે ઝઘડો ચાલતો હતો તેનો નિકાલ કરવા લડતા હતા. તેમના અણબનાવનો લાભ લઇ એકને રાખી બીજાને કહાડી મૂક્યો. તેણે થોડો વખત વારાહી તાબેના લુણખાન ગામમા ટકર ઝીલી, આખરે મારવાડ તાબે ચોરવાઘરના કુંવરકતારીમાં નાસી ગયો ને ત્યા રહ્યો. જે રાવણીયા વારાહીમા રહ્યા તેઓને મેમદાવાદ, જનવનતરી અને આતરનીસ ગામો આપ્યા અને મલેક ઇસાજી વારાહીના માલિક થયા. હાલના તાલુકદારો મલેક ઇસાજીના વંશથી ઉતરેલા છે. જત લોકો હમેશા ચોરી અને હુટના શોખીન છે, અને ઇંગ્રેજ સરકારના આવ્યા પહેલા તેઓ પ્રસિદ્ધ હુટારાઓ હતા તે એટલા સુધી કે અમદાવાદ શહેરના કોટ સુધી હુટ ચલાવતા હતા, અને પોતાના નબળા પાડોશીઓને નડી હેરાન કરવા માટે તેમની પાસેથી પૈસો કઢાવતા જેને વોલ હક કહે છે. રાધનપુરના નવાબ શેરખાનજીના વખતમા તેઓના હદ બહારના જીલમનો અટકાવ કરવાને પેશ્વા સરકારના હુકમથી ઇ. સ. ૧૮૧૨ મા તેઓના ઉપર હુમલો કર્યો અને તેઓને હરાવ્યા, તેમજ તેમના સરદાર ઉમરખાનને કેદ કરી રાધનપુર મોકલવામા આવ્યો. (ઇ. સ. ૧૮૧૨ ની સાલ શક પડતી છે કારણ કે મુબારક સરકારના સીલકેશન નબર ૨૫ મુજબ શેરખાનજી ઇ. સ. ૧૮૧૩ સુધી ગાદીએ બેસા નથી.) કેદખાનામાંથી ઉમરખાન નાસી ગયો ત્યાર પછી નવાબે ઇ. સ. ૧૮૧૫ માં તેને તેની જગીરમા કાયમ કર્યો. ત્યાર પછી ઇંગ્રેજ સરકારના અમલમાં તેમણે હુંટકાટ અને ચોરીનો ધંધો છોડી દીધો. વારાહી તાલુકા સાથે ઇંગ્રેજ સરકારને ઇ. સ. ૧૮૧૯ માં સબધ થયો. તેના માલિક ઉમરખાન સાથે ઇ. સ. ૧૮૨૦ મા કરાર કર્યો તે કરાર રાધનપુરના કરારને મળતો છે. ઇ. સ. ૧૮૨૨ માં પોતાના સરથાનમાં અફીણનું વાવેતર બંધ કરવાને કરાર કર્યો, અને ઇ. સ. ૧૮૨૬ મા થરાદના ઠાકોરે જે સરતો કમુલ રાખી હતી તે સરતો કમુલ રાખવાથી તેઓને ખડણીથી મુક્ત કરવામા આવ્યા છે.

ઉમરખાનના દીકરા ઠાકોર શેદાદખાન ઇ. ૧૮૪૭ મા મરણ પામ્યા. તેઓ ત્રણ વિધવા મૂકી ગયા તેમા બે વિધવાઓએ શેદાદખાનના મરણ પછી આઠ મહિને છોકરાનો જન્મ આપ્યો. તેઓના નજદીકના સગાઓએ આના ખરાપણા વિષે તકરાર ઉઠાવી, પણ તેઓ પુરવાર નહી કરી શકવાથી તેમાંના વડા દીકરા ઉમરખાન ગાદીએ આવ્યા, અને તેઓની જગીરનો વહીવટ પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબે કર્યો જે ઇ. સ. ૧૮૭૩ સુધી રહ્યો, અને તે વરસમા ઉમરખાનને અખત્યાર સોંપ્યો. તેઓ ઇ. સ. ૧૮૮૦ મા મરણ પામ્યા અને મલેક જોરાવરખાનજીની સગીર ઉમ્મર હોવાથી ફરી પાછી જમી મૂકવામા આવી. મલેક જોરાવરખાનજીએ રાજકોટ રાજકુમાર કોલેજમા ડેગવણી લીધી છે. ઇ. સ. ૧૮૯૯-૧૯૦૦ ના દુકાળ વખતે તેઓએ બળવેલી નોકરી બદલ નામદાર સરકારે કેસરે હિંદનો રૂપાનો ત્યાગ આપ્યો છે. તેઓ આખા વારાહી તાલુકાના મુખીનો દાવો રાખે છે અને એવો દાવો રાખે છે કે દત્તક માટે તેમની મંજૂરીની જરૂ છે.

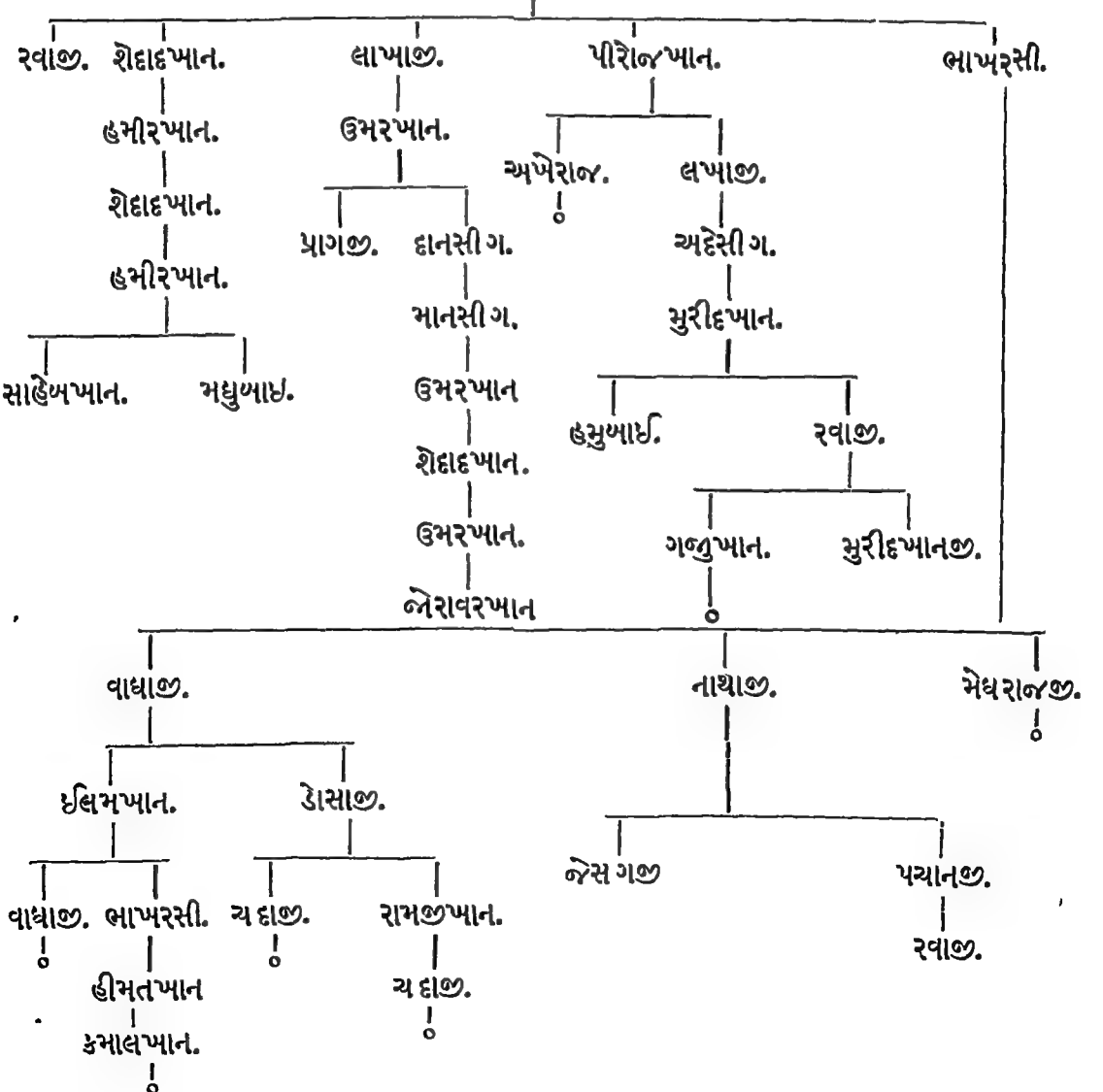
બીજા વારાહીની જગીર જે મલેક મુરીદખાનની જગીરને નામે ઝોળખાય છે તે મુરીદખાનની સગીર ઉમ્મર હોવાથી તથા જગીર ઉપર દેવુ છે તેને લીધે જમીનમા છે. હમીરખાનને પાંચ દીકરા હતા તેમાં ચોથા દીકરા ખીરોખાનને બે દીકરા હતા, તેમા વડો દીકરો અબેરાજ વારમ

વગર મરણ પામ્યો, અને ખીજ દીકરા લાખાજી અદ્દેસગજી પછી ગાદીએ બેઠા. તેમની પછી મુરીદખાન બેઠા તેમને એક દીકરો રવાજ હતા. રવાજને બે દીકરા હતા તેમાં વડો દીકરો ગજુખાનજી જીવાનીમા મરણ પામ્યો, અને ખીજ દીકરા મુરીદખાનજીએ પાલણપુર હાઈસ્કૂલમા કેળવણી લઈ સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૭ થી અભ્યાસ છોડી દીધો છે. આ તાલુકા ઉપર જમી બેસાડવા આગમ્ય મહેરખાન પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબે ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટની સત્તા આ જાગીરને આપી હતી, (જવક ન. ૫૩૩, તા. ૪ જુલાઈ સને ૧૮૭૬.) પણ હમણા સુધી તે સત્તા નાણાંની અડચણને લીધે જોઈતું ખાતું નહીં રાખી શકવાથી ભોગવી નથી.

આ જાગીરની વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૧૦,૦૦૦ ની છે અને વરસનું ખર્ચ રૂ. ૭૦૦૦ છે. જાગીરને માથે રૂ. ૩૬,૮૬૭—૧૪—૧ નું દેવું છે

આ લગત વશાવળી આપવામા આવી છે. આ ઝાડ ફુલખાઈ અને હમીરખાઈએ ગીરાસના ફેસમા રજુ કર્યું છે તે જોરાવરખાનજી અને મુરીદખાનજીના જમીદારે કબુલ રાખ્યું છે તેમા ફક્ત એક તકરાર છે તે એકે જોરાવરખાનજીનું કહેવું એમ છે કે મધુખાઈ સાહીબખાનની છોકરી થાય છે અને મુરીદખાનનું કહેવું એમ છે કે તે સાહીબખાનની બેન થાય છે

હમીરખાન-ભાખરસી.

W A O T H A N A.

Area.	377 Sq miles
Population.....	19,334.
Villages	51.
Gaekwar Jama.....	Nil.
Average revenue.. ..	32,600
The fixed Thana Varad including other Varads....	2,254-4-10.

1. It is bounded on the north by Sanchore in Marwar, on the east by Tharad, on the south by Santaipur and Warahi and on the west by the Runn of Cutch.

2. There are 51 villages under the Thana, Vavdiavas having been adjudicated to be part of Wao town and under that State, and Phachali having been transferred to the Tharad State. The Taluka of Wao consists of 30 villages and there are 21 villages in the Suigam Taluka Both these Talukas are within the Thana limits.

3. Like Tharad, the land is a flat, sandy plain It is hard and clayey on the western boundary. Generally speaking one crop is produced during the year. The head quarter town of the Thana is Wao, which is about 42 miles distant from Deesa and 51 miles from Pattan. The average rainfall is 15 inches The minimum and maximum temperature are respectively 48 and 112 degrees There are some wells, but there is scarcity of good water it being generally brackish. The principal products are Bajri, Juwar, Mug, Math, Guwar, sesamum and castor seeds In a few villages wheat and gram are grown. Cotton is not sown anywhere But when Khariff crops are plentiful people do not pay attention to Rabi cultivation There is no forest nor are there big trees anywhere There are only small shrubs of Jal and in some places small Nimb trees and Babul trees In every village there are one or two tanks the water in which lasts till the month of Fagan or Chaitar when pits are dug in the bed of the tank which supply water till the rainy season The prevailing diseases are malarial fevers and different forms of skin and eye affections.

4 The population of the Wao Thana (exclusive of the Wao State) is 19,334 according to the census of 1901
 Population As Vavdia Vas and Bhachali have been transferred to the Wao and the Tharad States the population will now be approximately 18,947 With the exception of all the Talukdars a few under this Thana are Chohan Rajputs by caste and Bhayats of the Rana of Wao Koreti and Memana belong to Charans, Dodgam belongs to an Atit and Lodrani to Bhats, Golap, Nesda and Asara Vas belong to Rajputs

5 There are 25 Sub Talukas in this Thana viz, Dhima, Benap, Wavdi, Dharadhra, Bookna, Dhanana, Sapreda, Talukas Jordiali, Balotri, Kareli, Golgam, Lodrani Dodgam, Rachhena, Asara and Nalodar The Suigam Taluka is composed of 21 villages of which 10 are Khalsa villages viz, Suigam, Devpura, Hirapura, Madahet, Bhardva, Limbala, Chala, Padan, Kubharakha, Dudhva, and of the 11 remaining villages 6 are Bhayati,, 2 are given to Charans and 3 to Rajputs

6 The cultivators of this Taluka are tenants at will, but they are not generally evicted so long as they pay revenue to the Jagudars. Almost all the Talukdars cultivate some land either in person or through their servants. The lands are nowhere surveyed and as the Talukdars cultivate some land themselves and as some land has been in the enjoyment of Girasias (Rajputs, Brahmans) from whom nothing is recovered except Dan, Kanya kundi, and trivial taxes, it is impossible to ascertain accurately the revenue of each village The cultivators pay Vaje and Vero, besides other taxes the former in kind and the latter in cash Vaje varies from 1/10th to 1/5th part of the produce in the Taluka The rates of Vero vary from Rs. 4 to Rs. 10 for such extent of land as may be cultivated by 2 bullocks Non-agriculturists have to pay house tax according to their position

7. The Talukas mentioned below pay Jama annually as stated
 Jama against their names :—

To WAO STATE	{	Lodrani	Rs. 55—0—0
		Dodgam	„ 37—0—0
		Benap for the village of Bhakhri. . . ,				51—0—0

To THANA D STATE	{	Bookna for the village of Fangli ... ,	38—0—0
		Vaydi and Achhena for the villages of Methavi and Arjanpura. ... ,	8—0—0
		Suigam for the village of Chala ...	Rs not settled.
		Dhima for the villages of Sanval and Kumbhardi.	24—12—0

8 Fixed contributions as specified below are recovered in
Fixed contributions shares from all the Talukdars.

- (a). Thana Varad ... 1,830—10—10
- (b). Vaccination Varad ... 289—10—0
- (c). Deputy Falo ... 134—0—0

The amounts of Rs. 518—11—10 on account of Thana Varad, Rs. 87—10—8 as Vaccination Varad and Rs. 54 as Deputy Falo paid by the Rana of Wao are included in the above stated amounts. The Dispensary Falo is not levied in this Taluka as the Dispensary at Wao is maintained by the Wao State.

The Thandar and his 3 Karkunhs are pensionable servants, while 3 peons, 2 runners, and a sweeper are non-pensionable.

POLICE

9. A force of Agency Police as noted in the margin is maintained in the Thana. There are 2 out posts, viz Suigam and Sunval. There are Village Police as well which are at present under Agency charge. There are 10 Police Patels in this Thana. Their salaries vary from Rs. 6 to 12 per mensem. Chokiats are paid from Re. 1 to Rs. 6 per mensem. The village of Devpura is desolate while at Wada Bet Chokiats are located at the expenses of Suigam Thakores for the protection of travellers journeying from Sind to Gujarat and vice versa. It is a halting place for travellers in the Runn.

10. There are 3 schools in this Taluka viz at Suigam, Dhima and Asara. At Suigam boys are taught up to Vth Standard and at Dhima and Asara up to Vth Standard. The expenses of the Suigam and Dhima schools are recovered from the Talukdars of Suigam.

Schools and Post
offices

and Dhima, while for the expenses of the Asara school a Falo is levied from the population of the village. The Banias pay 1 rupee and the other castes pay 8 annas per house annually. The schools are annually examined by the Deputy Educational Inspector.

There are 3 Post offices viz., at Suigam, Asara and Wao, but there is no separate post master anywhere. The school masters do the postal work and receive allowances varying from Rs 6 to 8 per mensem. The post at Suigam is received from Radhanpur and that at Asara from Deesa through Wao. There is no Telegraph office anywhere.

11 The Abkari rights belong to the Talukdars, and they give contracts for the manufacture and sale of liquor.
 Abkari There are 3 shops, at Dhima, Benap and Suigam; the last one has recently been closed. The revenue accruing from the 2 shops is very small. As to opium a contract is given by the Political Agent as in other Thanas.

The Imperial Customs line passes through Jodiali, Radha, Nesda, Kundalia, Kareli, Balotri, Rachhena, Lodrani, Asara, Golap Nesda, Radhosan, Bharadva and Suigam. There are 3 Salt Inspectors in this Thana limits with their Head-Quarters at Suigam, Asara and Kareli. Ghassia salt is spontaneously produced in this Taluka. It is distributed by the Customs Department to the population of the villages within six miles from the line according to their needs and the remainder is destroyed.

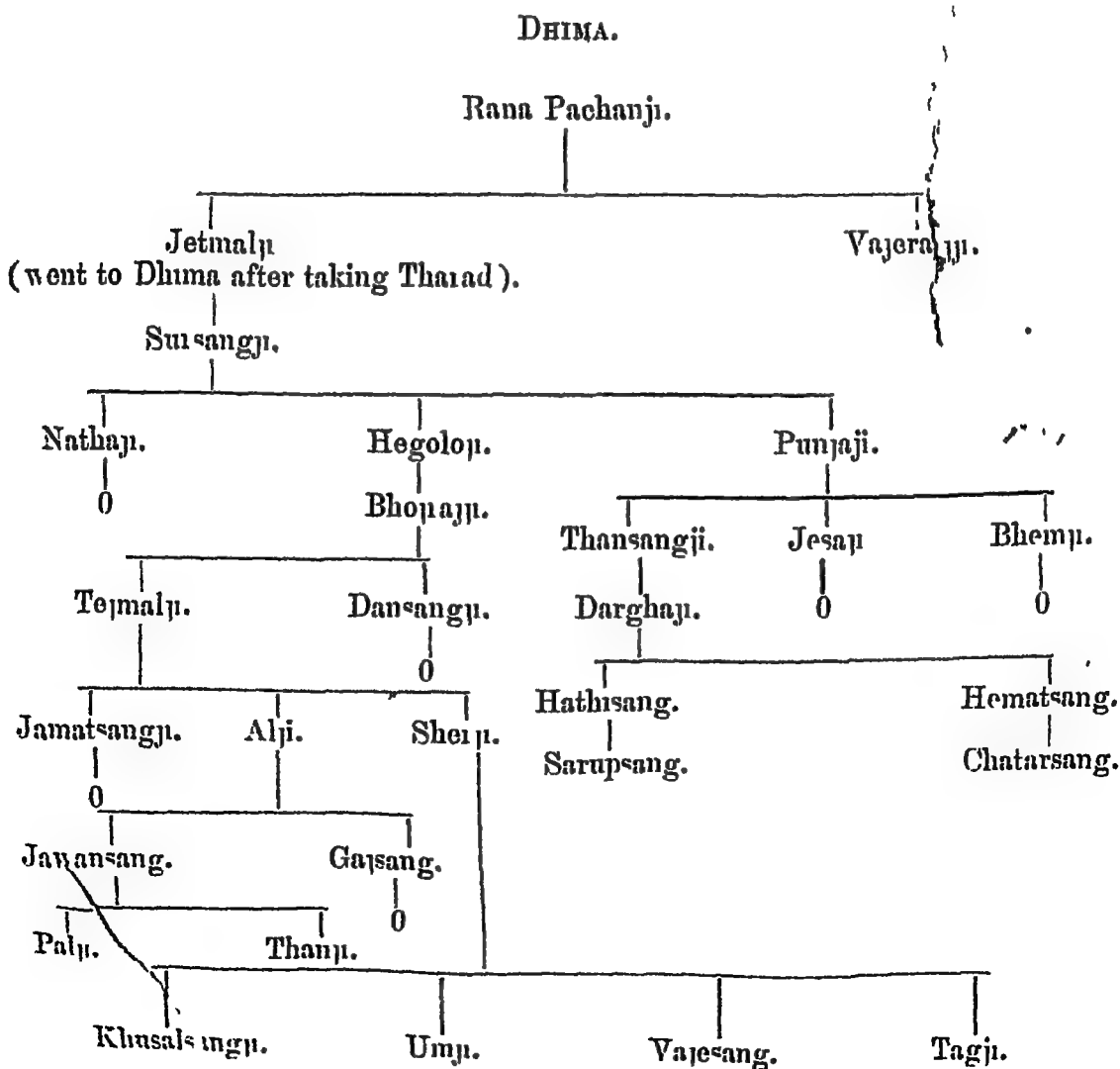
12 The places of interest are Dhima where there is a temple of Dharnidhar (an incarnation of Vishnu) and an old temple of Muleshwar Maha Dev. Annual fairs are held at Dhima on Fagan Vad 1st and Jeth
 Miscellaneous.
 Sud 11th

13. The Suigam Talukdars descend from Pachanji, the youngest son of Rana Sangaji of Wao, who, in 1569
 History of Suigam. (St. 1625) founded the village of Suigam naming it after Sui, a Rabari by caste who lived there. Rajsiji one of Pachanji's descendants founded the estate, conquering Radhosan and its five villages from Ajan Chohan, and Kumbharka and other villages from the Jats. The heads of the family had under

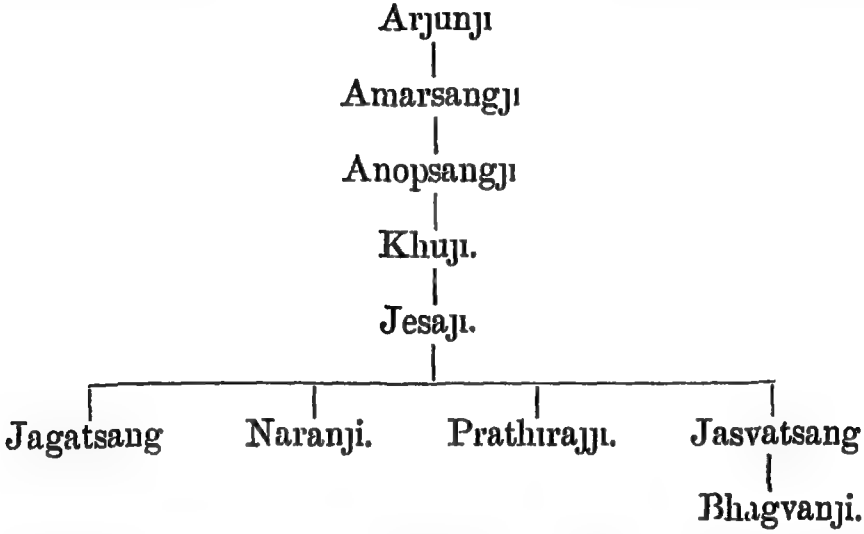
them a large, almost independent body of cadets, formerly noted free-booters and allies of the Khosas, but now for 50 years an orderly peasantry. Suigam is a petty district of Chohan Rajputs. The Talukdars are cadets of the Wao Ranaji

14. The Suigam Talukdars trace their history from Samvat 1195, when one Ratansi was reigning in Nandol under Marwar. He being driven from that place established himself at Tharad Rana Saro Gogalji, Rana Bharamji, Rana Mepalji, Rana Patalji, reigned successively in Tharad, but in Samvat 1368 Rana Pujaji was driven out from Tharad Rana Vajaji son of Pujaji established himself at Wao Rana Sawaji, Rana Rudaji, Rana Sioji, Rana Merji, Rana Vanvirji, Rana Sangaji, Rana Pitaji Tile all ruled successively in Wao Pachanji, brother of Pitaji Tile founded the old village of Suigam in Samvat 1625 near Nesda of Sui. Pachanji reigned for 30 years and during these years he added good many villages by force Radhosan, Bhavadva and Padan were taken from Chuvan Ajaji Hegolji son of Pachanji remained in power for 25 years and he in turn was succeeded by his son Chuvan Rajsiji, who during his 60 years of reign added a great deal to his territory. Kumbharkha, Gorivada, Dudhva and Chala were conquered from the Jats by creating disunion among them. Asara and Jelana were taken from Chohan Arjanji of the Ajani Chohan family Nalodhra was taken from a Kanbi who was enjoying this Giras on service tenure Similarly Kanoti was taken from the Brahmins. Thus Rajsiji became master of 13 villages namely Suigam, Radhosan, Bhavadva, Padan, Nalodar, Asara, Jelana, Kanoti, Dudhva, Kumbharkha, Gorivada, Chala and newly populated Tebada near Somasara The whole Giras was divided between his 6 sons The descendants of these 6 sons ruled in different villages and they are all cadets of the Wao Ranaji. This State's relations with the British Government are fixed by the terms of the agreements of 1820 and 1826, the same as the Radhanpur agreement of 1820 and the Tharad agreement of 1826. The present principal share holders of the Suigam Taluka are Chatrani Surajmal Pathuji, Narsingji Bhupatsingji and Maluji Nathaji The estimated revenue of this Taluka is about Rs. 7509-5-0. The total revenue of the Khalsa and Jamaya villages come to Rs. 20,520. The Runn of Cutch and Wadabet are on the west of Suigam and so natural salt

15. The next in importance is the Dhima Jagir. The Talukdars are Chohan Rajputs. The Dhima Taluka is composed of 7 villages with a total population of 3389. Its total revenue is Rs. 4785 13-0. It pays Rs. 12-6-0 as Jama to the Tharad State. The Dhima Talukdars descend from Rana Pachanji of Wao. It is said that Jetmalji the eldest son of Pachanji killed Hathi Nayak and conquered Tharad, but being driven away by the Dewan of Palanpur he came and conquered Dhima from the Gohils and Charans. The geneological tree of this family is given below.—

16 The Benap Jagir is composed of the village of Benap and $\frac{1}{2}$ of Bhakri The total revenue of the Jagir is Rs 2,365-4-6 The Talukdars derive their origin from Chandaji of Wao Shuraji is the second son of Chandaji The former had three sons Meghraj, Venidasji and Arjunji. The present Talukdars descend from Arjunji as shown below -

Savrajji defeated the Jats and conquered Benap and Bhakhri He also conquered some of the villages of Marwar by killing the old Surachands, and Mehraji was put on the Gadi of Surachand. The Benap Jagir has still Pavtha, Rayapar, Vidia, Boli, Vathdu, Dhubi and Dabli in Marwar Meruji and Bharuji have also villages in Marwar.

વાવ થાણા.

ક્ષેત્રફળ	૩૭૭ ચો. મૈલ
વસ્તી	૧૮,૩૩૪
ગામો	૫૧.
જમા	૦
સરાસરી વાર્ષિક ઉપજ	રૂ. ૩૨,૦૦૦
થાણાનો મુકરર કરેલો વરાડ ખીજ વરાડ સાથે...	રૂ. ૨૨૫૪-૪-૧૦.

૧. ઉત્તરે મારવાડ તાળાનું સાચોર, પૂર્વે થરાદ, દક્ષિણે સાંતલપુર ને વારાહી, અને પશ્ચિમે સીમા કચ્છનું રણ છે.

૨. આ થાણા નીચે ૫૧ ગામો છે. વાવડીયાવાસ વાવ સ્ટેટને અને ભાચલી થરાદ સ્વ-સ્થાનને સોંપવામા આવ્યું છે. ૩૦ ગામ વાવ તાલુકામા અને ૨૧ થાણાના ગામો ગામ સુધગામ તાલુકામાં છે. આ બન્ને તાલુકાઓ વાવ થાણામા મૂકવામા આવ્યા છે.

૩. થરાદની માફક જમીન સપાટ અને રેતાળ છે. પશ્ચિમ સરહદ તરફ જમીન કઠણ અને માટીવાળી છે. ઘણું કરીને વરસમા એકવાર પાક થાય છે. વાવ એ સામાન્ય સ્થિતિ ણાનું હેડક્વાર્ટર છે. તે ડીસાથી ૪૨ મૈલ અને પાટણથી ૫૧ મૈલ છે. વરસાદની સરાસરી ૧૫ ઇંચ છે. કમીમા કમી અને વધુમા વધુ ગરમી અનુક્રમે ૪૮ અને ૧૧૨ ડીગ્રી છે. કેટલાક કુવા છે પણ સારા મીઠા પાણીની તાણ છે. પ્રાણી ઘણું કરી ભાભળ છે.

મુખ્ય નિપજ—ખાજરી, જુવાર, મગ, મઠ, ગવાર, તલ અને દીવેલીઓ ઘઉં થોડા ગામોમાં અને ચણાનો પાક થાય છે. કોઈ જગા ઉપર રૂ થતું નથી. જ્યારે વરસાદનો પાક સારો થાય છે ત્યારે રવીના પાક ઉપર ખેડુતો લક્ષ આપતા નથી. તેમાં જગલ અથવા મોટા ઝાડો નથી. જલના છોડવા અને કાંઈ કોઈ જગાએ નાના લીમડા અને બાવળના ઝાડો છે. દરેક ગામમા એક કે બે તળાવ હોય છે. તેમા ડ્રાગણ અથવા ચૈતર માસ સુધી પાણી રહે છે, પછી તેમાં ખાડા ખોદવામા આવે છે. તે પાણી વરસાદની મોસમ સુધી ચાલે છે. ચાલુ રોગમા જગલનો તાવ અને ચામડી તથા આખના દરદો છે.

૪. વાવ સ્વસ્થાન સિવાય વાવ થાણાની વસ્તી ઇ. સ. ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ ૧૯,૩૩૪ માણસની છે. વાવડીયાવાસ વાવના તાબામાં અને ભાચલી વસ્તી થરાદના તાબામા ગયાથી હાલની વસ્તી ૧૮,૯૪૭ માણસની છે. બંધાંતા-લુકદારો સિવાય આ થાણાના તાબામાં થોડા ચોહાણુ જતના-રજપુતો છે અને તેઓ વાવના રાણાના ભાયાતો છે. કોરેડી અને માણા ગામ ચારણનાં છે, દોડગામ અતિતનુ છે, લોદરાણી ભાટોનુ છે, અને ગોલપ, નેસડા અને અસારાવાસ રજપુતોના છે.

૫. તેમા ૨૫ પેટા તાલુકા છે, હીમા, બેનપ વાવડી, ધરાધરા, યુકણા, ધનાના, સપ્રેડા, તાલુકા. નેરડીઆલી, બાલોત્રી, કારેલી, ગોલગામ, લોદરાણી, દોડગામ અને રણા, અસારા ને નાલોદર છે.

સુધગામમાં ૨૧ ગામો છે તેમા ૧૦ ખાલસા ગામો છે. સુધગામ, દેવપરા, હીરપુરા, નડાબેટ, ભરડવા, લીંબાલા, ચાળા, પાદન, દુભારખા અને દુધવા અગીયાર ગામો રહ્યાં તેમા છ ગામ ભાયાતના, બે ગામ ચારણોને, અને ત્રણ ગામ રજપુતોને આપેલા છે.

૬. આ તાલુકામા ખેડુતો તાલુકદારોની મરજી પ્રમાણે રખાય કદાય એવા છે. તો પણ જ્યાં સુધી તેઓ તાલુકદારોને મહેસુલ આપેલા સુધી તેઓને કહાડી મૂકવામાં જમીનની વ્યવસ્થા આવતા નથી. ઘણું કરી સઘળા તાલુકદારો પોતે જાતે અથવા પોતાના માણસો પાસે ખેતી કરાવે છે. કાંઈ ઠેકાણે જમીનની માપણી થઈ નથી. તાલુકદારો પોતે જાતે જમીન ખેડે છે અને કેટલીક જમીન ગરાસીયા રજપુતો અને બ્રાહ્મણોને હાથ છે. તેઓ પાસેથી કંઈ વસુલ થતું નથી, માત્ર દાણ, કન્યા કુંડી અને જુજ કરો વસુલ કરવામા આવે છે. તેથી દરેક ગામની ઉપજ કેટલી તે નક્કી કરવી મુશ્કેલ છે. ખેડુતો ખીજ કરો ઉપરાત વજે અને વેશે આપે છે વજેમાં અનાજ અને વેશે રોકડ આપે છે. વજેનો દર નીપજનો $\frac{૧}{૪}$ થી $\frac{૧}{૨}$ સુધીનો ભાગ હોય છે. વેશે રૂ. ૪ થી રૂ. ૧૦ સુધી બે બળદથી ખેતી ખેડાય તે ઉપર લેવાગા આવે છે. જોઓ ખેતી કરતા નથી તેઓને ઘર વેશે પોતાની સ્થિતિ પ્રમાણે આપવો પડે છે.

૭. નીચે લખ્યા તાલુકદારો તેમના નામ સામે બતાવ્યા પ્રમાણે જમા આપે છે

જમા

	૩. આ. પા.	
લોદ્રાણી... ..	૫૫—૦—૦	} વાવ સ્વસ્થાનને
હોડગામ... ..	૫૭—૦—૦	
બેનપ. ભાખરી ગામ બદલ... ..	૫૧—૦—૦	
બુકના, શાગલી ગામ બદલ... ..	૩૮—૦—૦	} થરાદ
વાવડી, અમ્હના, મેઘાવી ને અરજીનપુરા ગામ બદલ.	૮—૦—૦	
સુધગામ, ધાલાગામ બદલ (નક્કી નથી).		} સ્વસ્થાનને
ઢીપા, સનવાલ અને કુભારડી બદલ... ..	૨૪-૧૨-૦	
		આપે છે.

૮ સઘળા તાલુકદારો પાસેથી ભાગ પ્રમાણે નીચે લખ્યા પ્રમાણે ફાળા લેવામાં આવે છે.

નક્કી થએલા આકડાની
વરાડ

	૩. આ. પા.
(એ) થાણા વરાડ... ..	૧,૮૩૦-૧૦-૧૦
(બી) શીતળા ખાતાનો વરાડ... ..	૨૮૮-૧૦-૦
(સી) ડેપ્યુટી ફાળો.	૧૩૪-૦-૦

૩. ૫૧૮-૧૧-૧૦ થાણા વરાડ બદલ, ૩ ૮૭-૧૦-૮ શીતળાના ફાળા બદલ, અને ૩. ૫૪-૦-૦ ડેપ્યુટી ફાળો વાવના રાણાજી આપે છે તેનો ઉપર જણાવેલા વરાડમાં સમાસ થાય છે

દીરપેન્સરીનો ફાળો આ તાલુકામાં લેવામાં આવતો નથી, કારણ કે દવાખાનાનો નીભાવ વાવ સ્વસ્થાન કરે છે. થાણદાર અને તેમના ત્રણ કારકુનોની નોકરી પેન્શનેબલ છે. ત્રણ સિપાઈ, બે રત્નર, અને એક ઝાડુ કહાડનારની નોકરી પેન્શન વગરની છે.

પોલીસ.

૯. આ થાણામાં એજન્સી પોલીસ ફોજ મારજનમાં જણાવ્યા પ્રમાણે રાખવામાં આવી

૧ ચીફ કોન્સ્ટેબલ	છે બે ચોકીઓ છે એક સુધગામમાં અને એક સનવાલમાં. આ થા-
૧ પહેલા વર્ગના હેડ કોન્સ્ટેબલ	ણામાં વીલેજ પોલીસ છે તે એજન્સીના ચાર્જમાં છે. આ થાણામાં
૧ બીજા " "	દસ પોલીસ પટેલો છે તેઓને દર માસે રૂ. ૬ થી રૂ. ૧૨ નો પ-
૧ ત્રીજા " "	ગાર મળે છે ચોકીયાતો છે તેઓને દર માસે રૂ. ૧ થી રૂ. ૬ સુ-
૧૪ કોન્સ્ટેબલો	ધીનો પગાર મળે છે દેવપુરા ગામ ઉજ્જડ અને વડાબેટમાં સુધગા-
૩ લેન્ડ ફોફોર.	મના ઠાકોરના ખરચથી સિધ અને ગુજરાત વચ્ચે જતા આવતા
૬ સ્વાર	મુસાફરોના રક્ષણ માટે ચોકીયાતો રાખવામાં આવ્યા છે તેમજ રણમાં
૨૭	મુસાફરી કરનારાઓને વિશ્રામ લેવાની એ જગ્યા છે.

૧૦. આ તાલુકામાં ત્રણ સ્કુલો છે, સુધગામ, ઢીમા અને અસારા. સુધગામમાં ગુજરાતી

સ્કુલો અને પોસ્ટ ઇઠ્ઠા ધોરણ સુધી અભ્યાસ અને ઢીમા અને અસારાની નીશાળોમાં પાંચમા ધોરણ સુધી અભ્યાસ કરાવવામાં આવે છે. સુધગામ અને

ઓફિસો ઢીમાની સ્કુલોનો ખરચ સુધગામ અને ઢીમાના જગીરદારો પાસેથી લેવામાં

આવે છે અને અસારા ગામની સ્કુલનો ખરચ ગામના લોકો ઉપર ફાળો નાખી વસુલ કરવામાં આવે છે તેમાં વાલીયાઓ ધર દીઠ રૂ. ૧ આપે છે અને બીજા લોકો ધર દીઠ

રૂ. ૦ા દર વરસે આપે છે દર વરસે સ્કુલોની પરિક્ષા મે. ડેપ્યુટી એજ્યુકેશનલ ઇન્સપેક્ટર લે છે.

ત્રણ અન્ય પોસ્ટ ઓફિસો સુધગામ, અસારા અને વાવમાં છે પોસ્ટ ઓફિસનું કામ સ્કુલના મા-

સ્તરો કરે છે પણ જુદો પોસ્ટ માસ્તર કોઈ ઠેકાણે નથી તે બદલ તેઓને માસિક રૂ. ૬ થી રૂ. ૮

લવાજમ સ્કુલના પગાર ઉપરાંત મળે છે. સુધગામની ટપાલ રાધનપુરથી આવે છે અને અસારાની ટપાલ ડીસા કેમ્પથી વાવ થઈ આવે છે. આ તાલુકામાં કોઈ ઠેકાણે તાર ઓફિસ નથી

૧૧. આખકારી હક તાલુકદારોના છે એટલે તેઓ દારૂ બનાવવાનો તથા વેચવાનો ધંજરો આપે છે. તેમા ત્રણ દારૂની દુકાનો દીમા, એનપ અને સુધગામમાં છે. તેમા આખકારી સુધગામની દુકાન બંધ કરવામા આવી છે. જે એ દુકાનમાં દારૂ વેચાય છે તેની ઉપજ ઘણી થોડી છે. અપ્રીણનો ધંજરો ખીજ થાણા મારફત મે. પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબ આપે છે.

પાદશાહી જકાત ખાતાની લાઇન આ તાલુકામાં નેડીઆલી, રાધા, નેસડા, કુનડાલીયા, કારેલી, ખાલોત્રી, રાછેણા, ભરડવા અને સુધગામ થઇ જાય છે. તેમાં ત્રણ નીમક ખાતાના ઇન્સપેક્ટરો આ થાણાની હદમાં છે અને તેમનું હેડક્વાર્ટર સુધગામ, આસારા અને કારેલીમાં છે. આ તાલુકામાં ધસીયુ નીમક કુદરતિ રીતે પાકે છે. જકાત ખાતા તરફથી સદરહુ લાઇન દોરીથી છ મૈલ સુધીના લોકોને તેઓની જરૂર પ્રમાણે ધસીયુ મીઠું વહેચી આપે છે અને ખાકીના નીમકનો નાશ કરવામાં આવે છે.

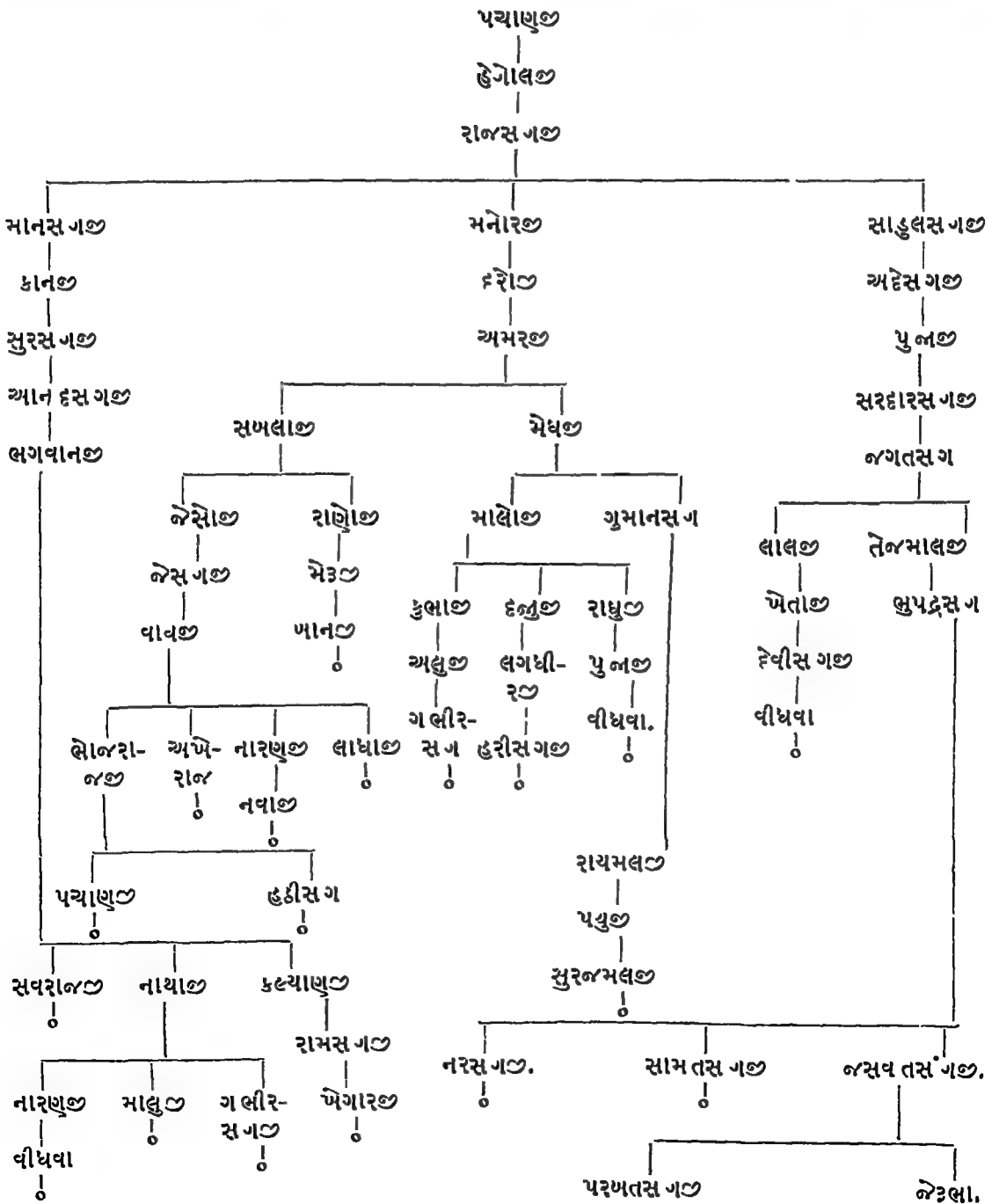
૧૨. જાણવા જોગ જગ્યા દીમા છે. તેમા ધરણીધરનું દહેરું છે (વિષ્ણુની મૂર્તિ) અને મૂળેશ્વર મહાદેવનું જીનું દહેરું છે. દીમામા વરસમા એ વખત મેળા ભરાય છે. એક શગણુ વદ ૧ અને ખીજને જોડ શુદ્ધ ૧૧.

૧૩. સુધગામના તાલુકદારો, વાવના રાણા સાગાજીના સર્વથી નાના દીકરા પચાણજી જેણે ઇ. સ. ૧૫૬૯ (સં. ૧૬૨૫) મા સુધગામ વસાવ્યું (જે સુધનામનો સુધગામનો ઇતિહાસ સ્થાપી તે જગા ઉપર રહેતો હતો તેના નામ ઉપરથી આ સુધગામ પાડ્યું) તે પચાણજીથી ઉતરેલા છે પચાણજીના વંશમા એક રાજસીજી નામના પુરૂષે અજ્ઞાન ચોહાણ પાસેથી રજાસન અને તેના પાંચ ગામ જીતી લઇ અને કુંભારકાને ખીજના ગામો જત લોકો પાસેથી જીતી લઇ આ જગીર સ્થાપન કરી. આ કુટુંબના વડા પુરૂષોને ઘણા પણ સ્વતંત્ર ભાયાતો હતા જેઓ આગળ પ્રસિદ્ધ હુદારાઓ અને ખોસા લોકોના મિત્રો હતા, પણ હમણા ૫૦ વર્ષથી શાંત ખેડુતો તરીકે રહે છે. સુધગામ ચોહાણ રજપુતોનો એક નાનો તાલુકો છે. તેઓ વાવ રાણાજીના ભાયાતો છે.

૧૪. સુધગામના તાલુકદારો પોતાનો ઇતિહાસ સં. ૧૧૯૫ થી બતાવે છે. જે વખતે એક રતનસી નામનો પુરૂષ મારવાડના નાદોલમા રાજ્ય કરતો હતો. ત્યાંથી તેને કહાડી ચૂકવાથી તે થરાદમા આવી રહ્યો. રાણા સરો ગોગલજી, રાણા હરભરમજી, રાણા મેપાલજી અને રાણા પાતલજી એઓએ એક પછી એક થરાદમા રાજ્ય કર્યું. પણ સં. ૧૩૬૮ મા રાણા પુજીજીને થરાદમાથી હાંકી કહાડ્યા. રાણા પુંજીજીના દીકરા વળજી વાવમા આવી સ્થાપન થયા. રાણા સવાજી, રાણા રૂડાજી, રાણા સીઓજી, રાણા મેરજી, રાણા વનવીરજી, રાણા સાગાજી, રાણા પીતાજી તીલે બધાઓએ અનુક્રમે એક પછી એક વાવમા રાજ્ય કર્યું એમા પીતાજી તીલેના નાના ભાઇ પચાણજીએ સવત ૧૬૨૫ મા સુધના નેસડા આગળ અસલ સુધગામનો પાયો નાખ્યો. પચાણજીએ ૩૦ વરસ સુધી રાજ્ય કર્યું તે દરમિયાન જેરાવરીથી ઘણા ગામો લેખવી દીધા. રડોસણ, ભરડવા અને પાદન ચુવાણ અજીજી પાસેથી લીધા. પચાણજીના દીકરા હીગોલજીએ ૨૫ વરસ રાજ્ય કર્યું. તેઓની પછી તેના દીકરા ચોહાણ રાજસીજી ગાદીએ આવ્યા. તેઓએ ૬૦ વરસ ગાદી ભોગવી તે દરમિયાન પોતાના રાજ્યનો ઘણો વધારો કર્યો. જત લોકોમા માહે માહે કલેશ કરાવી કુંભારીયા, ગોરીવાડ, દુધવા અને ચાલાજત લોકો પાસેથી લીધા; અસારા અને જેલાના ચોહાણ અજીજીના કુટુંબના ચોહાણ અરજનજી પાસેથી લીધા. નાંદોદર ગામ એક કણખી ચાકરીયા ગીરાસમા ખાતો હતો તેની પાસેથી લીધું. એજ પ્રમાણે કાનોટી ગામ આહાણો પાસેથી લીધું. એ પ્રમાણે રાજસીજી ૧૩ ગામના ઘણી થયા:—સુધગામ, રડોસન, ભરડવા, પાદન, નાંદોદર, અસારા, જેલાના, કાનોટી, દુધવા, કુંભારીયા, ગોરીવાડ, માલા, અને મુમાસરા આગળ નવું વસાવેલું ટેબડા. આ બધા ગીરાસ તેઓના છ દીકરા વચ્ચે વહેચી આપ્યો. આ છ ભાઇઓના છોકરાઓ જુદા જુદા ગામોના ઘણી

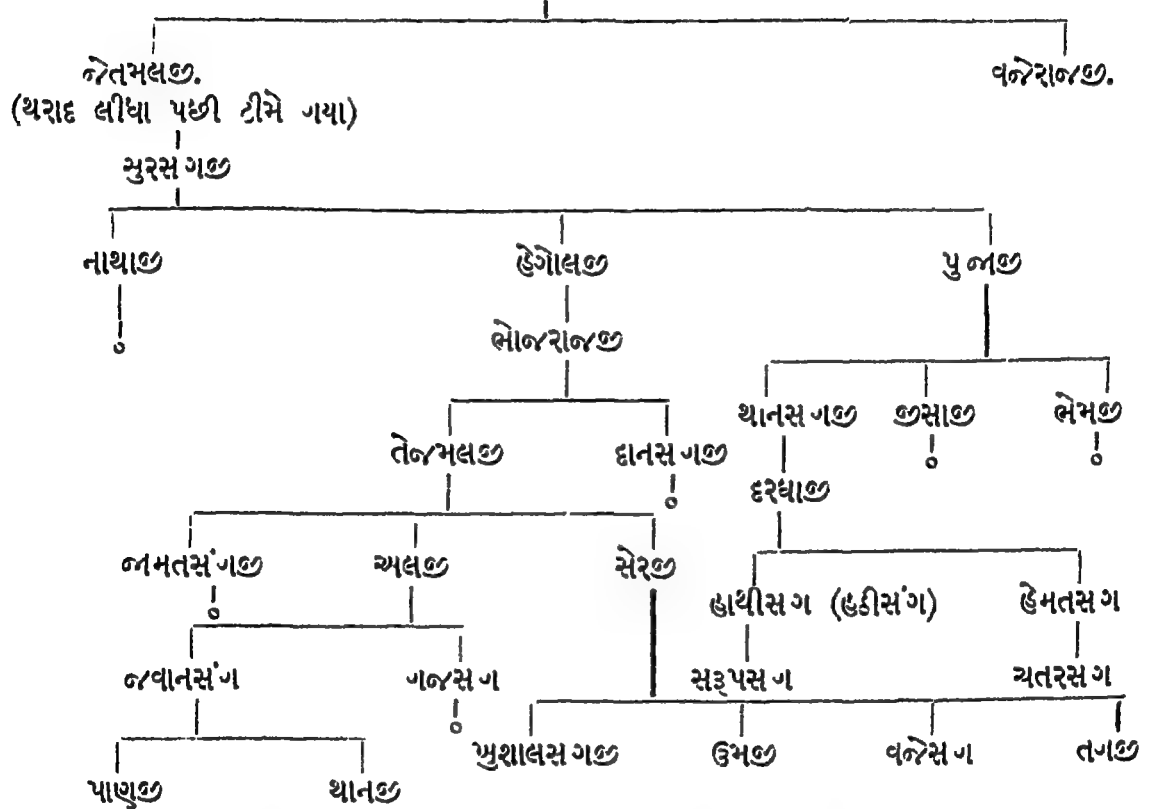
થયા જે વાવ રાણાજીના ભાયાનો છે. આ તાલુકોને ઈંગ્રેજો સાયેનો સબ ઇ. સ. ૧૮૨૦ માં અને ઇ. સ. ૧૮૨૬ માં, રાધનપુર સાથે ઇ. સ. ૧૮૨૦ માં અને થરાદ સાથે ઇ. સ. ૧૮૨૬ માં જે કરારો થયા તે મુજબના કરારો થયા. આ સુધગામ તાલુકાના હાલ મુખ્ય ભાગદારો મતરાણી સુરજમલ પયુજી, નરસીગજી ભુપતસીગજી અને મલુજી નાથાજી છે

આ તાલુકાની ઉપજ આશરે રૂ. ૭,૫૦૯-૫-૦ છે. ખાલસા અને જમૈયા ગામોની એકંદર ઉપજ રૂ. ૨૦૫૨૦ છે કચ્છનું રણ અને નડા બેટ સુધગામથી પશ્ચિમે આવેલા છે તેથી તેતરફ કુદ્રતિ નીમક પુષ્કળ થાય છે ખડકવાળી જગ્યા-ખડકવાળી જમીન જેને બેટ કહેવામાં આવે છે આ ઘાસ થાય છે અને તેની દોરચરાઈની ઉપજ તાલુકદારો લે છે. તાલુકદારોની વસાવણી નીચે આપવામાં આવી છે.

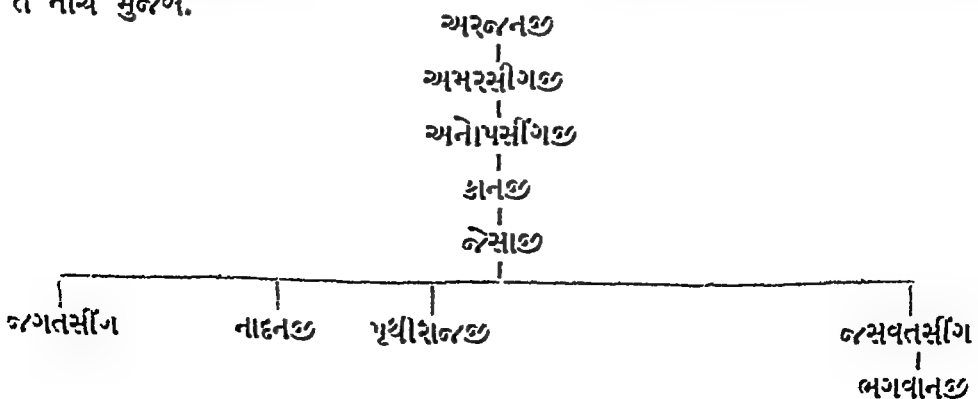
હીમા જાગીર

રાણા પચાણુજી દીમા.

૧૬. બેનપતી જગીરમા બેનપ ગામ અને ભાખરી ગામનો અર્ધો ભાગ છે. આ જગીરની કુલ ઉપજ રૂ. ૨,૩૬૫-૪-૬ છે તેઓ વાવના ચાંદાજથી ઉતરેલા છે ચાંદાજના ખીજા દીકરા સવરાજજી તેમને ત્રણ દીકરા મેધરાજજી, વેણીદાસજી અને અરજનજી હતા હાલના તાલુકદારે અરજનજીથી ઉતરેલા જણાવ છે અને તે નીચે મુજબ.

ਮੇਨਪ ਜਾਗੀਰ

સવરાજીએ જત લોકોને હરાવી બેનપ અને ભાખરી જીતી લીધા. તેણે યુદ્ધ સુરાયદને મારી નાખી મારવાડના કેટલાક ગામ જીતી લીધા અને સુરાયદની ગાદી મેરાજીને આપી. બેનપની જગીરના તાબામાં હજુ પણ મારવાડમાં પાંકા, રાજપુર, વીડીઆ, બોલી, વોટડા, ધુખી અને ધા-બળા ગામો છે. મેરજી અને ભેરજીને પણ મારવાડમાં ગામો છે

SANTALPUR THANA.

Area. 303 Square miles

Population 12,120.

Gaekwar Jama.. . . . Nil.

Average Revenue Rs 16,600

The fixed Thana Varad
including other Varads...Rs. 2,723-7-6.

1. The Santalpur Taluka is bounded on the north by the Taluka of Wao, on the south and west by the Cutch territories and the Runn of Cutch, and on the east by Radhanpur and Warahi States. The area of the Thana is 303 sq. miles and its population is 12,120 souls according to the census of 1901. The estimated revenue of the Taluka of Santalpur is about Rs. 16,000/-. The Thana is divided into two parts, namely Chorad and Charchat, the former consists of 25 villages and the latter 14 villages.

2 The Taluka is flat and open. During the rainy season when the Runn becomes full, Chorad is almost an island.

General Features Santalpur is the head-quarter station of the Thana. It is 60 miles distant from Patdi railway station and 75 miles from Deesa. The average rainfall is 13 inches and 67 cents. The minimum and maximum temperatures are respectively 52 and 114 degrees. The climate is good but the water is brackish. Pacca wells are not to be found anywhere. In every village there are one or two tanks the water in which usually lasts till the month of Fagan (March), when pits are dug in the bed of the tank which supply water till the rainy season. There are no natural springs of water in any of these tanks, which are usually filled up only by rain water during the monsoon. The prevailing diseases are Malarial fevers and skin diseases.

3 Cultivation of the soil is the principal occupation of all classes. The Bania population trades with Marwar, Ahmedabad, Kathiawar, Cutch and Parker importing all sorts of English clothes, spices &c. &c. Large quantities of Ghassia, or self produced salt, are found in the Runn. The workmen are very inferior. A superior kind of coarse cloth for carpets with a blue stripe is manufactured by the Dheds, and is much sought after.

4. The cultivators of the villages belonging to Chorad have got permanent right of occupancy of the lands they cultivate. Some of the Talukdars cultivate some land either in person or through their servants and this land is called their Gharkhed land. With the exception of the Adisar and Sanva Thakors none of the Talukdars holds more than one Swang village, though many of them have got shares in more than one village. The lands are nowhere surveyed and as the Talukdars cultivate some land themselves and as some land is in the enjoyment of Jivaidars from whom nothing is recovered, it is impossible to ascertain accurately the revenue of each village. Many of the Talukdars are illiterate and employ either a Kamdar or a Talati to look after their property. Proper accounts however are not kept. The Talukdars of Chadchat levy Nazarana from cultivators, according to their will and pleasure. The cultivators pay Vero and Vaje. The former is paid in cash and the latter in kind. Vaje varies from $\frac{1}{8}$ th to $\frac{1}{4}$ th part of the produce in Chorad. In Chadchat Vaje for all crops is levied on Bajri only. The rates of Vero vary from Rs. 8/- to 10/- for 2 bullocks in Chorad, while in Chadchat the rates vary from Rs. 2/- to 10/- in proportion to the extent of the lands. Non-agriculturists have to pay house tax according to their position. Those who are unable to pay any tax have to perform Veth. The land is sandy and black. It is not very fertile as manure is not used. The principal products are Bajri, Juwar, Mung, Muth, Gawai, Cotton and castor seeds. In a few villages wheat and gram are grown. Cotton and castor seeds are exported from this Taluka. There is no forest and very few big trees anywhere. There are only small shrubs of Jal and in a few places small Nimb trees. Stones and clay are found in some villages.

5 The Talukas mentioned below pay Jama annually as stated against their names —

					Rs	as.	p
To RADHANPUR STATE	Masali	12	5	0
	Zazam	12	0	0.
	Varnosary	5	12	0
	Kilana	24	11	3.
	Boru	7	2	0
	Ghadsai	19	0	0
	Soneth	28	8	0.
	Limboni	17	2	9.
To THARAD STATE	Soneth	15	3	10.
	Limboni	16	3	1.
	Kilana	7	9	11.
	Dhrechana	15	11	5.

6 The Abkari rights belong to the Talukdars and they give contracts for the manufacture and sale of liquor.

Abkari There are 3 shops at Santalpur, Soneth, and Ucho-san Bhang and Ganja are not sold any where.

As to opium a contract is given, by the Political Agent and a sum calculated at the rate of Rs 5/-per pound on the amount sold is divided annually among the Talukdars, in proportion to the amount of the Thana Varad paid by them Out of this amount $\frac{1}{2}$ the sum is withheld to meet the expenses of the Thana Establishment Both export and import duties are levied, the rates of which vary in different Talukas In Chorad duty is levied on cotton and wool at the rate of Rs 0-1-3 for each maund on account of Dharmada (Charity) and at the rate of Re 0-1-0 per maund for school expenses The latter is taken by the Adesar and Sanva Thakores

POLICE

7 The marginally noted force of Agency Police is maintained in Santalpur Thana There are three out-posts viz.,

1 Chief Constable	Charanka, Zazam, and Morwada
1 2nd Class Head Constable	The expenses of the village Police are met from a Police tax which
2 4th Class Head Constable	is recovered at the rate of Rs 1-8-0 per house in
21 Constables	the case of persons who own brick built houses
2 Lance Duffdais	and at the rate of Re 0-12-0 from others There
6 Sowais	are 10 Police Patels in this Thana Their salaries
	vary from Rs 5 to Rs 8 p m. Chokiats are paid
	at the rate of Rs 3 to Rs 4 p. m.

The Imperial Customs Line passes through Zazam, Varnosari, Boru, Masali, Madhupura and Limboni. The Inspector's Head Quarters is at Zazam Salt is spontaneously produced in this Taluka It is distributed by the Customs Department to the villagers according to their needs and the remainder is destroyed.

8. There are three schools namely at Santalpur, Uchosan and Morwada At Santalpur and Morwada education is imparted up to the 5th Gujarati Standard, while in Uchosan only the first three standards are taught. The expenses of the Santalpur school are met out of the import duty on cotton and wool which is levied by both Adisar and Sanva Talukdars The school at Morwada is maintained by the Thakore Saheb of Tharad and the expenditure relating to the school at Uchosan is shared by the Thakore Saheb of Tharad and the Maleks of Uchosan. The Deputy Falo is paid by Adisar, Sanva and Uchosan The schools are annually examined by the Deputy Educational Inspector

There are two Post Offices but there is no separate Post Master any where. The school masters of Santalpur and Morwada are each given a monthly allowance of Rs 5/-for postal work. The post is received in these two posts from Radhanpur There is no Telegraph Office but the Telegraph line to Cutch passes through Santalpur. The nearest Telegraph Office is at Radhanpur

9. The Talukdar of Adisar is invested with the powers of a 3rd class magistrate and authorized to hear Civil suits up to Rs 250/-. As the Talukdar lives in Adisar his Karbhari does this work. This power is exercised in the village of Ghadsa only. The Thandar has 2nd class powers in Criminal matters and is authorized to try Civil suits up to Rs 500/- Civil and Criminal jurisdiction over 39 villages is exercised by the Agency The same laws and rules are in force in this Thana as are applicable to other Thanas in this Agency

10. Fixed contributions as specified below are recovered in Fixed Contributions shares from the Talukdars under the Thana.-

Thana Varad.. .. .	1,665-3-4
Vaccination Varad.. ...	201-0-7
Dispensary Varad.....	791-3-7
Deputy Falo	96-0-0

Out of the Thana Varad the expenditure connected with the establishment of the Thana is met. The Vaccination Varad is recovered to meet the charges of the vaccinator and one peon. The Deputy Falo is utilized for the allowance of the Deputy Educational Inspector. The Dispensary Falo covers the pay of the Hospital Assistant and his peon as also for medicines. The Thandar and his three Karkuns are pensionable servants while 3 peons, 2 Runners, and a sweeper are non-pensionable. There is a sub Treasury at Santalpur where Rs 3,000/- are allowed to be kept. The accounts are incorporated into the Palanpur Treasury. The forms in account are those sanctioned for the Palanpur and Mahi Kantha Agencies.

11. In this Thana British as well as Cutch coins are in circulation. The Cutch coins are not however accepted by the Agency as legal tender but the traders and others make use of them in their private dealings. In the Jagirs under attachment, revenue used to be recovered formerly in Cutch currency but now it has been fixed in British currency.

The places of importance are Vahuva where there is a goddess and Aluwas and Soneth where there are temples of Mahadev.

As Santalpur is far from any Railway Station or big town, and as export duty is levied by Cutch at the rate of $11\frac{1}{2}$ per cent on all articles brought from there, prices for all goods in this Thana range high.

12. The proprietors of Santalpur and Chadchat are Jadeja Rajputs. According to the Local history before the Jadejas came, Santalpur was held by Turks, probably a colony from Sind. After them came the Jhalas, one of whom founded and gave his name to the village of Santalpur. Santa Jhala married a sister of Lunaji Waghela the conquerer of Gedi and Radhanpur, but offending Lunaji, was attacked by him and slain. Santalpur did not long continue under Waghela rule. Sarkhaji, the son of Lunaji was driven out by Rao Khengarji of Cutch (1548-1585) who took both Santalpur and Chadchat. 35 villages belong to Jadeja Rajputs. The village of Rozu hitherto belonged to Gadhvis but it has been claimed by the Talukdars of Babra. Morwada belongs to Waghela Rajputs, Uchosan to Maleks and Tha-

Miscellaneous.

Origin

kore of Tharad and Eval to Sama Musalmans The Jadejas first came to this part through Bhuj from Sami Nagar in Sind Their original ancestor was Jam Hamirji who had three sons. Of these Khengarji assumed the sovereignty of Bhuj and his descendants still rule there. Another of Hamirji's sons Sahebji got a Taluka consisting of 10 villages in the Cutch territories For some years Chorad was under the sway of Jhala Rajputs They were succeeded by the Waghelas who were in their turn defeated by the descendants of Sahebji Thakore Rawaji of Adisar and Jaswantsing of Sanva are 12 generations distant from Sahebji The succession is governed by the right of primogeniture The Talukdars of Piprala, Jakhotra, Mathutra, Babra, and Rasangani are the Bhayats of Adisar, while those of Bakhutra and Ramsangani are the collaterals of Sanva

There are 23 Talukas as stated in the margin in this Thana.

1	Adisar.	The Talukdars of Adisar and Sanva have their
2	Sanva	head-quarters within the limits of Cutch at a distance
3	Piprala	of about 15 miles from Santalpur and they are
4	Jakhotia	known by the names of their towns of residence
5	Madhutia	They hold some villages in this Thana and have
6	Bakhutia.	the right to Vero and Dan in many villages of
7	Roza	Chorad There are numerous petty share-holders
8	Eval	of the Talukdars other than those of Adisar and
9	Babra	Sanva. Their condition is not good since the famine
10	Charanka	year Samvat 1956 Some of them are worse
11	Pai	off than their tenants but after a few good years
12	Gairand	it is hoped that they will again be restored to their
13	Rajusia	former prosperity Some of the descendants of
14	Zazam	the Waghelas have Giras in some of the Thana
15	Varnosani.	villages
16	Kilana	
17	Lambom.	
18	Masali	
19	Uchosan	
20	Soneth.	
21	Chalandia.	
22	Morwada	
23	Antanes	

13 Chadchat is said to take its name from the Chavad or Chad branch of the Parmai tribe who conquered the district, till then occupied by the Turks Probably these are the same who settled at Santalpur This tribe was afterwards known in history as the Chavad Rajputs, though in reality a sub division of the ancient tribe of Parmais Five Chad-

chat villages were wrested from the Jadejas by Waghela Khanji of Morwada and annexed to his Jagir. The Talukas are divided among a large number of share-holders the chief of whom are Ravaji and Jasvatsingji. They have all entered into agreements with the British Government similar to the Radhanpur agreement of 1820 and the Tharad agreement of 1826. The agreement now in force is dated the 3rd January 1827. They have also signed the agreement forbidding the transit of opium

14 Morwada and the villages under the Morwada Taluka were under the present Waghela dynasty of Tharad long before its sway was extended over Tharad. Khanji, the first Waghela Chief of Tharad came to Tharad from Morwada in Samvat 1815, 1759 A D, and took possession of Tharad. The country was at that time infested by marauders and was often invaded by the neighbouring Chiefs but Khanji who was a man of much ability and energy soon established a reign of peace and order. He was succeeded by his son Harbhamji in Samvat 1843.

સાંતલપુર.

ક્ષેત્રફળ	૩૦૩ ચો. મૈલ.
વસ્તી	૧૨,૧૨૦
ગાયકવાડ જમીન	૦
સરાસરી ઉપજ	૩ ૧૬,૦૦૦
મુકરર કરેલો થાણા વરાડ ખીન્ને વરાડ સાથે	૩. ૨૭૨૩-૭-૬

૧. સાંતલપુર તાલુકાની ઉત્તરે વાવ તાલુકો, દક્ષિણે અને પશ્ચિમે કચ્છનું રાજ્ય ને કચ્છનું રણ, અને પૂર્વમાં રાધનપુર ને વારાહી છે. આ થાણાનો વિસ્તાર ૩૦૩ ચો. મૈલ છે. ઇ. સ. ૧૮૦૧ ની વસ્તીની ગણતરી મુજબ તેની વસ્તી ૧૨,૧૨૦ માણસની છે. આ તાલુકાની સરાસરી ઉપજ ૩. ૧૬,૦૦૦ છે. થાણાને બે ભાગમાં વહેંચી નાખવામાં આવ્યું છે—ચોરાડ અને ચાડચટ ચોરાડમાં ૨૫ ગામો અને ચાડચટમાં ૧૪ ગામો છે.

૨. આ દેશ સપાટ અને ખુલ્લો છે વરસાદમાં જ્યારે રણ પાણીથી ભરાય છે ત્યારે ચોરાડ એક ટાપુનું સ્વરૂપ ધારણ કરે છે. સાંતલપુર એ થાણાનું મુખ્ય સ્થળ સામાન્ય દેખાવ છે અને તે પાટડી રેલવે સ્ટેશનથી ૬૦ મૈલ અને ડીસાની ૭૫ મૈલ છે. વરસાદની સરાસરી ૧૩ ઇંચ ને ૬૭ ટોકડા છે. વધુમાં વધુ ગરમી ૧૧૪ ડીગ્રી અને કમીમાં કમી ૫૨ ડીગ્રી છે. હવા સારી છે, પણ પાણી ભાભળુ છે. પાકા કુંવા કોઇ પણ ઠેકાણે નથી. દરેક ગામમાં એક અથવા બે તળાવો છે, જેમાં ફાગણ (માર્ચ) માસ સુધી પાણી રહે છે. પછી તળાવના તળીયામાં ખાડા ખોદવામાં આવે છે. તે પાણી વરસાદ પડે ત્યાં સુધી

ચાલે છે. આ તળાવોમા કુદ્રતિ પાણીના ઝરાઓ નથી, પણ વરસાદની મોસમમા વરસાદનું પાણી જમા થાય છે. ત્યા જંગલનો તાવ અને ચામડીના રોગો સામાન્ય છે.

૩. બધા વર્ગના લોકોનો મુખ્ય ધંધો ખેતી છે. વાણીયા લોકો મારવાડ, અમદાવાદ, કાઠિયાવાડ, કચ્છ અને પારકર સાથે વેપાર કરે છે, અને બધી જાતનું ઈંદ્રતિ અને ઉદ્યોગને લગતા સાધનો ત્રેણ કાપડ, કરીયાણુ વિગેરે મગાવે છે. રણુમા મોટા જથ્થામા ઘસીયુ નીમક એટલે કુદ્રતિ નીમક મળે છે. કારીગરો ઘણા હલકા પ્રકારના છે. સેત્રજીઓ માટે ઢેડ લોકો ઉચી જાતનું જાડુ કપડું આસમાની પટાનું બનાવે છે. તેની માગણી પુષ્કળ થાય છે.

૪. ચોરાડના ગામોના ખેડુતોને જે જમીન તેઓ ખેડે છે તે ઉપર જાથુકનો ખેડ હક છે. કેટલાક તાલુકદારો જમીન પોતે ખેડે છે અથવા પોતાના નોકરો પાસે જમીનનો વહીવટ. ખેડાવે છે, તે જમીનને ઘરખેડ જમીન કહે છે. આડેસર અને સનવાના તાલુકદારો સિવાયના કોઇ પણ તાલુકદાર એક કરતા વધુ સ્વાંગ ગામના ધણી નથી, તો પણ ધણાઓને એકથી વધુ ગામોમા ભાગ છે. જમીનની કોઇ ઠેકાણે સરવધ થઇ નથી, કેમકે કેટલીક જમીન તાલુકદારો પોતે ખેડે છે અને બીજી જમીન જીવાઇ તરીકે આપેલી હોય છે જેની પાસેથી કાંઇ મહેસુલ આવતી નથી તેથી દરેક ગામની ઉપજ કેટલી છે તે મેળવવી મુશ્કેલ છે. ધણા ખરા તાલુકદારો અભણ છે અને તેઓ પોતાની સલાહ માટે કામદાર અથવા તલાટી રાખે છે, તો પણ ખરેખર હીસાબ રાખવામાં આવતો નથી. ચાડચટના તાલુકદારો ખેડુતો પાસેથી પોતાની મરજીમા આવે તેમ નજરાણુ લે છે. ખેડુતો વેરો અને વજો આપે છે. વેરો રોકડ લેવામાં આવે છે, અને વજોમા અનાજ આપે છે. ચોરાડમાં વજો નીપજના ૬ થી ૬ ભાગે લેવામા આવે છે, અને ચાડચટમા બધી નીપજના વજોમાં બાજરી લેવામા આવે છે. ચોરાડમાં બે બળદની ખેતી ઉપર રૂ. ૮ થી રૂ. ૧૦ અને ચાડચટમાં જમીનના વિસ્તાર પ્રમાણે રૂ. ૨ થી રૂ. ૧૦ મુધી વેરો લેવામાં આવે છે. જેઓ ખેતી કરતા નથી તેઓ પાસેથી તેઓની સ્થિતિ પ્રમાણે ઘરવેરો લેવામા આવે છે. જેઓ વેરો આપવાને અશક્ત હોય છે, તેઓને વેઠ કરવી પડે છે. જમીન રેતાળ અને કાળી છે. ધણી ણજીવ નથી, સખળ ખાતર નાખવામા આવતુ નથી. મુખ્ય નિપજમા બાજરી, જીવાર, મગ, મહ, ગવાર, રૂ અને દીવેલી છે. થોડા ગામોમા ઘઉં અને ચણા થાય છે. રૂ અને દીવેલીઓ બહાર ગામ ચઢે છે. આ તાલુકામા જંગલ નથી. મોટા ઝાડો કોઇ કોઇ ઠેકાણે છે. શક્ત જળના ભોથાં છે, અને કોઇ કોઇ ઠેકાણે નાના લીમડાનાં ઝાડો છે. પથર અને માટી કેટલાક ગામોમા મળે છે.

૫. નીચે જણાવેલા તાલુકાઓ તેમના નામ સામે લખ્યા મુજબ દર વરસે જમા આપે છે જમા

			૩. આ. પા.	
મસાલી	૧૨-૫-૭	} રાધનપુરને જમા આપે છે.
ઝઝામ	૧૨-૦-૦	
વનાસરી	૫-૧૫-૦	
કીલાણા	૨૪-૧૧-૩	
બોર	૭-૨-૦	
ધડસઇ	૧૯-૦-૦	
સોનેદ	૨૮-૮-૦	
લીમ્બોની	૧૭-૯-૨	

સોનેઠ	૧૫-૩-૧૦	} થરાદને જમા આપે છે.
લીમ્બોની	૧૬-૩-૧	
કીલાણા	૭-૮-૧૧	
ઘેચાના	૧૫-૧૧-૫	

૬. આખકારીનો હક તાલુકદારોને છે અને તેઓ દારૂ બનાવવાનો ને વેચવાનો ઇજારો આપે છે. સાંતલપુર, સોનેઠ, અને ઉચોસણુમા ત્રણ દુકાનો છે. ભાગ આખકારી અને ગાળો આ તાલુકામા કોઈ ઠેકાણે વેચવામા આવતો નથી. અશી-ણનો ઇજારો મહેરબાન પોલીસીકલ એજન્ટ સાહેબ આપે છે અને વર-

સની આખરીએ થાણામા તેઓ જે વરાડ આપે છે, તેના પ્રમાણમા જે અશીણ વેચાય તેના દર શેરે રૂ. ૫ પ્રમાણે ગણી તેમાથી અઘો ભાગ થાણાના ખરચ માટે કાપી લઈ, તાલુકદારોને વહેંચી આપવામા આવે છે આયાત અને નિકાસ બંને માલ ઉપર જકાત લેવામા આવે છે. તેના દર જુદા જુદા તાલુકાઓ જુદો જુદો છે ચોરાડમા રૂ. અને ઉન ઉપર એક મણે ૧૧ આનો ધર્મા-દામાં લેવામા આવે છે, અને ૧) એક આનો નિશાળોના ખરચ માટે લેવામા આવે છે. છેલ્લી જ-કાત આડેસર અને સનવાના ઠાકોરો લે છે

પોલીસ.

૭. મારજનમા જણાવ્યા મુજબ સાંતલપુર થાણામા એજન્સી પોલીસ રાખવામાં આવી છે,

૧ ચીફ કોન્સ્ટેબલ	અને તેમા ત્રણ પોલીસ ચોક્કીઓ ચારણુકા, ઝઝામ અને મોરવાડા છે.
૧ બીબ વર્ગના હેડ કોન્સ્ટેબલ	ગામઠી પોલીસનો ખરચ, ઇંટેરી ઘર ઉપર રૂ. ૧-૮-૦ અને
૨ ચોથા " " "	બીબ ઘર ઉપર દર ઘરે ૦-૧૨-૦ પ્રમાણે પોલીસ વરાડ લઈ તે-
૨૧ કોન્સ્ટેબલ	માથી આપવામા આવે છે. આ થાણામા દસ પોલીસ પટેલો છે. તે-
૨ લેન્ડ દફતાર	ઓને રૂ. ૫ થી રૂ. ૮ સુધી પગાર આપવામા આવે છે, અને ચો-
૬ સ્વાર	કીયાતોને રૂ. ૩ થી રૂ. ૪ સુધી દરમાસે આપવામા આવે છે.

પાદશાહી કસ્ટમ ખાતાની લાઇન ઝઝામ, વર્નોસરી, ખોર, મસાલી માધપુરા અને લીમ્બોણી થઈ પસાર થાય છે. કસ્ટમ ઇન્સપેક્ટરનો મુકામ ઝઝામમા છે. આ તાલુકામાં કુદ્રતી નીમક થાય છે તે ગામડાના લોકોને તેઓના ખપ પ્રમાણે વહેંચી આપવામા આવે છે અને બાકીનાનો નાશ કરવામા આવે છે

૮. તેમા ત્રણ નિશાળો છે સાંતલપુર, ઉચોસણ અને મોરવાડામા. સાંતલપુર અને મોર-વાડામા ગુજરાતી પાયમા ધોરણ સુધી અભ્યાસ કરાવવામાં આવે છે, નિશાળો અને પોષ્ટ અને ઉચોસણુમા ત્રીજા ધોરણ સુધી અભ્યાસ કરાવવામાં આવે છે. સાં-તલપુરની નિશાળનો ખરચ સાંતલપુર અને સનવાના તાલુકદારો રૂ. અને ઉન ઉપર જકાત લે છે તેમાથી કરવામા આવે છે. મોરવાડાની નિશા-

ળનો ખરચ થરાદના ઠાકોર સાહેબ આપે છે, અને ઉચોસણની નિશાળનો ખરચ થરાદના ઠાકોર સાહેબ અને ઉચોસણના મલેક આપે છે. મે. ડેપુટી એજ્યુકેશનલ ઇન્સપેક્ટરનો શાળો આડેસર, સનવા અને ઉચોસણ આપે છે. મે. ડેપુટી એજ્યુકેશનલ ઇન્સપેક્ટર દર વરસે સ્કુલો તપાસે છે.

બે બાન્ય પોસ્ટ ઓફિસો છે, પણ કોઈ ઠેકાણે જુદા પોસ્ટ માસ્ટરો નથી. સાંતલપુર અને મોરવાડાના સ્કુલ માસ્ટરોને તે કામ માટે દર માસે રૂ. ૫ નો પગાર જુદો, સ્કુલના પગાર ઉપરાંત મળે છે. આ બે ગામોને રાધનપુરથી ટપાલ મળે છે ત્યાં તાર ઓફિસ નથી, પણ કચ્છના તારની લાઇન સાંતલપુર થઈ પસાર થાય છે. નજીકમા નજીકની તાર ઓફિસ રાધનપુરમા છે.

૯. આડેસરના તાલુકદારને ત્રીજા વર્ગના માલસ્ટ્રેટની સત્તા છે અને રૂ. ૨૫૦ સુધીના દીવાની દાવા સાંભળવાનો અધિકાર છે. એ અધિકાર ફક્ત ગડસાઇ ગામમાં જ ચલાવે છે. તાલુકદાર આડેસરમાં રહે છે તેથી તેઓનો કારભારી તેઓની વતી કામ કરે છે. થાણુદારને ફોજદારી કામમાં બીજા વર્ગના માલસ્ટ્રેટની સત્તા છે, અને દીવાની દાવા રૂ. ૫૦૦ સુધીના સાંભળવાનો અધિકાર છે. ૩૮ ગામોમાં એજન્સીની સત્તા છે. આ એજન્સીના બીજા થાણુઓમાં જે કાયદા કાનુનો ચાલે છે તે આ તાલુકામાં પણ લાગુ કરેલો છે.

૧૦. થાણા તાબાના તાલુકદારો પાસેથી નીચે જણાવ્યા પ્રમાણે ફાળો ભાગ પ્રમાણે વસુલ મુકરર કરેલો ફાળો કરવામાં આવે છે.

	૩.	આ.	પા.
થાણા વરાડ	૧૬૬૫—૩—૪		
શીતળા ખાતામાં	૨૦૧—૦—૭		
ડીસ્પેન્સરી વરાડ	૭૭૧—૩—૭		
ડેપ્યુટી શેજો	૮૬—૦—૦		

થાણા વરાડમાંથી થાણુને લગતો ખર્ચ કરવામાં આવે છે. શીતળા ખાતાના ફાળામાંથી એક શીતળા કહાડનાર અને એક સિપાઇનો પગાર આપવામાં આવે છે. ડેપ્યુટી ફાળો મે. ડેપ્યુટી ઇન્સપેક્ટરના લવાજમને માટે વપરાય છે. ડીસ્પેન્સરી વરાડમાંથી એક હોસ્પિટલ આસીસ્ટન્ટ અને એક સિપાઇનો પગાર તથા દવાનો ખર્ચ કરવામાં આવે છે. થાણુદાર અને તેઓના ત્રણ કારકુનોની નોકરી પેન્શનેબલ છે અને ત્રણ સિપાઇ, એ પીઉન તથા આડુ કાઢનાર તેઓની નોકરી પેન્શનેબલ નથી. સાંતલપુરમાં પેટા ટ્રેઝરી છે, જેમાં રૂ. ૩,૦૦૦ સુધી રાખવાની પરવાનગી આપવામાં આવી છે. હીસાબ પાલણપુર ટ્રેઝરીના હીસાબમાં સામીલ કરવામાં આવે છે. હીસાબના નમુના પાલણપુર અને મહીકાંઠા એજન્સીને માટે જે મુકરર કરવામાં આવ્યા છે તે છે.

૧૧. આ થાણામાં ઇંગ્લેન્ડ તથા કચ્છના સીક્કાનું ચલણ છે, તો પણ કચ્છના સીક્કા કાયદાસર ચલણ તરીકે એજન્સીમાં લેવામાં આવતા નથી; પણ વેપારીઓ અને પરચુરણ વિગતો. બીજા લોકો પોતાના ખાનગી વેપારમાં તેનો ઉપયોગ કરે છે. જે જગીરો જમીનમાં છે તેમાં આગળ કચ્છના ચલણમાં ઉપજ ઉધરાવવામાં આવતી હતી, પણ હવે ઇંગ્લેન્ડ ચલણ મુકરર કરવામાં આવ્યું છે.

જાણવા ભેગ જગ્યામાં વહુવામાં એક દેવી છે, તથા અલુવાસ અને સોનેઠમાં મહાદેવના મંદિરો છે. સાંતલપુર કોઇ પણ રેલવે સ્ટેશનથી અથવા મોટા શહેરથી દૂર છે અને કચ્છથી જે ચીજો આયાત થાય છે તે ઉપર કચ્છ રાજ્ય ૧૧ $\frac{૧}{૨}$ ટકા દર સેંકડે જકાત લે છે તેથી બધા માલના ભાવ વધારે રહે છે.

૧૨. સાંતલપુર અને ચારચટના જગીરદારો જ્ઞાતે જાહેર રજપુત છે. લોકિક ઇતિહાસ પ્રમાણે જાહેર રજપુતો આ દેશમાં આવ્યા તે આગમ્ય સિધના તુર્ક જાતના હાથમાં આ દેશ હતો. તેઓ પછી ઝાલા આવ્યા તેમાંના એક પોતાના નામથી સાંતલપુર વસાવ્યું. શાન્તા ઝાલા ગીદી અને રાધનપુર જાતનાર લુનાજી વાઘેલાની એક બેન સાથે પરણ્યા, પણ લુનાજીનો અપરાધ કરવાથી તેની ઉપર હુમલો કરી મારી નાખવામાં આવ્યા સાંતલપુર લાગે વખત વાઘેલાના હાથમાં રહ્યું નહિ. લુના

જના દીકરા સરખાજીને કચ્છના રાજ્યો ખેગારજીએ (ઇ. સ. ૧૫૪૮ થી ૧૫૮૫ માં) હાકી કહાડી સાતલપુર અને ચાડચટ લઘ લીધાં. ૩૫ ગામો જડેજ રજપુતોનાં છે. મોરવાડા વાઘેલા રજપુતોનું છે. ઉચોસણ મલેકોનું અને થરાદ ઠાકોરનું છે અને એવલસામા મુસલમાનોનું છે. જડેજજીએ પહેલ વહેલા ભુજને રસ્તે સિંધના સમીનગરથી આવ્યા તેઓના પહેલા વડીલ હમીરજીને ત્રણ દીકરા હતા, નેમાના ખેગારજીએ ભુજનું રાજ્ય મેળવ્યું અને તેઓના વશજો હજી ત્યાં રાજ્ય કરે છે. હમીરજીના બીજા દીકરામાના સાહેબજીને કચ્છ રાજ્યમા ૧૦ ગામનો તાલુકો મળ્યો. થોડા વરસ સુધી ચોરાડ ઝાલા રજપુતોના હાથમાં રહ્યા તેઓ પછી વાઘેલા થયા તેમને સાહેબજીના વશજોએ હરાવ્યા. આડેસરના ઠાકોર રવાજી અને સનવાના ઠાકોર જસવતસીંગ, સાહેબજીથી ખારમી પેઢીએ છે. વારસાધની ખાખતમાં પાટવી ફટાયાનો રિવાજ ચાલે છે પીપ્રાલા, જખોત્રા, મધુત્રા, ખાખ્રા અને રાસંગાણી આડેસરાના ભાયાતો છે અને ખાકુત્રા અને રામસગાણી સનવાના ભાયાતો છે.

આ થાણામા મારજીનમા ખતાવ્યા પ્રમાણે ૨૩ તાલુકા છે આડેસર અને સનવાના તાલુકા

- ૧ આડેસર ૧૩ રાજીસરા
- ૨ સનવા ૧૪ ઝઝામ
- ૩ પીપ્રાલા ૧૫ વર્નાસરી
- ૪ જખોત્રા ૧૬ કીલાણી
- ૫ મધુત્રા ૧૭ લીમ્બોણી
- ૬ ખાકુત્રા ૧૮ મસાલી
- ૭ રોઝી ૧૯ ઉચોસણ
- ૮ એવાલ ૨૦ સોનેઠ
- ૯ ખાખ્રા ૨૧ ચાલતડા
- ૧૦ ચારણકા ૨૨ મોરવાડા.
- ૧૧ ૫૨. ૨૩ આતરનીસ
- ૧૨ ગરામડી

દરો સાતલપુરથી ૧૫ મૈલ વેગળે કચ્છની હદમા રહે છે, અને જે જગા ઉપર તેઓ રહે છે તે જગાના નામથી તેઓ ઓળખાય છે આ થાણામા કેટલાક ગામો તેઓના છે, અને ચોરાડના ધણા ગામોમા વેરા અને દાણુનો હક તેઓનો છે. આડેસર અને સનવાના તાલુકાદારો સિવાય ધણા નાના ભાગદારો છે તેઓની સ્થિતિ સવત ૧૯૫૬ ના દુકાળના વખતથી સારી નથી. કેટલાક તો તેઓની રૈયત કરતા પણ નબળી હાલતમાં છે, પણ થોડા સારા વરસો આવવાથી તેઓની સ્થિતિ સુધરશે. કેટલાક વાઘેલાના કેટલાક વશજોનો, થાણાના કેટલાક ગામોમા ગીરાસ છે.

૧૩. ચાડચટ એ નામ પરમારની ચાવડ અથવા ચાડ જતની શાખા ઉપરથી આપવામાં આવેલું કહેવાય છે. તે પરમારોએ, આગળ તુર્ક લોકો એના ધણી હતા,

ચાડચટ તેઓ પાસેથી આ તાલુકો જીતી લીધો. ધણુ કરી સાતલપુરમા જેઓ આવી સ્થાપન થયા તેજ આ છે ઇતિહાસમા પછવાડેથી આ જત ચાવડ

અથવા ચાડ રજપુતોના નામથી ઓળખાય છે તોપણ ખરી રીતે જેતા પરમારની અસલ જતનો આ એક વિભાગ છે. જડેજજીએ પાસેથી મોરવાડાના વાઘેલા ખાનજીએ પાંચ ગામો લઘ લીધા અને પોતાના તાલુકા સાથે જોડી દીધા. આ તાલુકાઓ ધણા તાલુકાદારો વચ્ચે વહેચાઈ ગયા છે. તેમા મુખ્ય રવાજી અને જસવતસીંગજી છે. આ તાલુકાદારોએ નામદાર સરકારને, રાધનપુરના નવાબે ઇ. સ. ૧૮૨૦ માં અને થરાદ ઠાકોરે ઇ. સ. ૧૮૨૬ માં જે કરાર કરી આપ્યા છે તેને મળતા કરાર કરી દીધા છે. જે કરાર હાલ અમલમા છે તે તા. ૩ જી જાન્યુઆરી સને ૧૮૨૭ નો છે. અગ્રીણ રાહદારી રીતે પણ બધ કરવા તેઓએ કરાર કરી આપ્યો છે.

૧૪. હાલના વાઘેલા વશની સત્તા થરાદ ઉપર વધારવામા આવી, તે પહેલાં ધણા વખત ઉપર મોરવાડા અને મોરવાડા તાલુકાના ગામો એ વશના હાથમાં હતા.

મોરવાડા થરાદના પહેલા વાઘેલા સરદાર ખાનજી સવત ૧૮૧૫ (ઇ. સ. ૧૭૫૯)

માં મોરવાડેથી થરાદ આવ્યા અને થરાદનો કબજો લીધો, તે વખતે એ મુલકમા ધોડા પાડનારાઓનો ઉપદ્રવ હતો, અને નજીકના સરદારો વારવાર હુમલાઓ કરતા હતા, પણ ખાનજી જેઓ ધણા શક્તિવાળા હતા, તેમણે તુરંતજ એ મુલક શાંત કરી બહોળસ્ત કર્યો. તેમની પછી સવત ૧૮૪૩ માં તેમના દીકરા હરભમજી ગાદીએ આવ્યા.

LOCAL FUNDS.

1. In the Palanpur Agency the only Local Funds are the following:—

1. The Agency General Fund.
2. The Education Fund
3. The Vaccination Fund.
4. The Petty Fund.

2. The exercise of jurisdiction in the several petty estates having devolved on the British Government on account of such estate holders being not fitted for various reasons to exercise it, they have been grouped in certain circles, each circle being called a Thana Circle. For the exercise of these functions necessary establishments were entertained in A. D. 1849 in every Thana Circle at the cost of the estate holders, levied by way of contribution called the Thana Varad which is fixed at the rate of $3\frac{1}{2}$ p.c. on their revenues. Formerly this fund was called the Police or Fine Fund and was formed in 1849. The Accountant-General in his letter No G/242b dated the 11th September 1872 suggested that such funds as exist in the Superintendency should be amalgamated into one fund called the Palanpur Local Fund and made subject to the Accountant-General's Department under Local Fund Rules. After some correspondence the Fund so amalgamated was decided to be called the Palanpur Agency General Fund. Formerly each Thana Circle had its separate Thana Fund, distinct from the Agency General Fund to which were credited Judicial receipts (fees and fines) of the several Agency Courts, Registration fees, Mohsal and other miscellaneous receipts. The fund bore the cost of necessary establishment in the Agency Huzur offices and of the maintenance of prisoners &c. In A. D. 1896 necessity arose of improving the Thana Funds, and $\frac{1}{4}$ th of the Opium duty received by the Talukdars under the Thana Circles was ordered to be credited towards the General Fund (vide Government Resolution, Political Department, No 3237 dated the 22nd May 1897). In A. D. 1905 this levy was raised from $\frac{1}{4}$ th to $\frac{1}{2}$ (vide Government Resolution, Political Department, No 5132 dated the 17th August 1904). Formerly there were six Thanass with six separate funds, but they were amal-

gamated with the Agency General Fund under Government Resolution No. 3730 dated the 17th July 1884. The condition of the General Fund is at present extremely poor and it is in a bankrupt condition. This condition is mainly due to the Judicial receipts having fallen down from Rs 21,625 in 1893-94 to Rs 8000 in 1904-05. Such a large falling off in the Judicial receipts is due to the poverty of the people since the last famine of 1899 and successive bad years and the prohibition to entertain monetary claims against the estate holders. The Judicial receipts which formed the main source of income of the General Fund having thus fallen down and the establishments paid from it remaining the same, the General Fund is indebted to Government to the extent of nearly Rs 45,000 on account of the pay of establishments in Foreign Service 3rd kind. When the Thana system was organized there were six Thanas but the jurisdiction over the Tharad Jamaia estates having been transferred to the Thakore of Tharad, that Thana has ceased to exist.

3. This fund was formed especially to meet the cost of the Deputy Educational Inspector's pay and collected from the Education Fund. Talukdars by way of fixed contributions. Colonel Le Geyt established a Talukdari School at Palanpur by subscriptions raised among the Talukdars. After a few years, the school proved a failure and it was abolished in 1892. The buildings were sold to the Palanpur Darbar. The purchase money and a Balance which was at that time, in hand, were credited to this Fund and its bulk consisted as below and the surplus money was invested in Government papers.

1. Balance in connection with the Talukdari School abolished in 1892.	21,500
2. Contributions received on account of the Deputy Falo	1,432
3. Deposit on account of the Hathibhai Nathabhai Scholarships	1,600
4. Balance remaining out of school fees collected from the Talukdars under an obsolete system.	3,000
	<hr/>
	27,532.

With respect to the bulk of this Fund it was intended to utilize the money either in furthering the cause of education in this Agency, or in some other useful work of public interest. But subsequent to the outbreak of famine in 1899 it was ordered by Government that the amount subscribed should be refunded together with interest to the contributors concerned. The item Rs 100 and also the contribution made by Amba Parekh, a wealthy merchant of Tharad, were not refunded but the total sum of this account was invested in the name of "The Victoria Jubilee Agricultural Bank Fund" for the Thana Circles and the interest accruing thereon is to be appropriated to assisting the poor agriculturists of the Thana Circles in the way of grain seed &c. The money of the Talukdari School having thus been disposed of, the fund is now maintained by an education Falo which amounts to Rs 143I/-from which the pay of the Deputy Educational Inspector and his staff is disbursed. The Deputy Inspector is paid Rs 75, his clerk Rs. 25 and peon Rs 8 p. m.

In 1872 Mr Pitamber Hathibhai of Palanpur invested a sum of Rs 1000 for encouraging education among the students of the Palanpur Anglo-Vernacular School. This sum is invested in Government paper and is in the custody of the Accountant-General of Bombay. The fund is called the Hathibhai Scholarship Fund.

4. This fund is maintained by a Vaccination Falo which amounts to Rs. 1252-12-5 from which vaccinators are maintained by the Agency. They are under the direct supervision of the Assistant Surgeon, Palanpur. From this fund the marginally noted establishments are maintained.

2. Second Class Vaccinators at Rs 20 p m. each.

3. Third Class Vaccinators at Rs. 15 p. m each.

5. Peons at Rs. 6 p m each.

Allowance to clerk at Rs 4. p. m.

5. The fund includes 5 minor funds viz.,
Petty Funds

(1) The Survey Fund.

(2). The Warahi Dispensary Fund.

(3) The Sihori Dispensary Fund.

(4). The Deodar Dispensary Fund

(5). The Santalpur Dispensary Fund.

(1). This fund is formed of the recoveries of expenses of survey work made in advance from the parties concerned.

Survey Fund A fixed percentage in excess of the actual expenses is recovered from the parties to meet the cost of Survey Establishments during non-working season. Fees for comparing Field books and for comparing maps are also credited to this fund. Out of the Survey Fund, two surveyors on Rs. 50 and 35 p m and 2 peons at Rs. 7 p m. each are maintained.

(2) This fund is made up partly of the surplus of the amount realised by sale of the old Thana buildings which the Talukdars agreed to give as an endowment and partly of the surplus of the annual contributions paid by the Talukdars to maintain the Dispensary after deducting expenses. This fund is also a recognised sub-head of the Palanpur Dispensary Funds the creation of which was sanctioned by Government in their Resolution No 1358 dated the 23rd February 1892 in the Political Department.

The Warahi Dispensary Fund

(3) This fund is made up partly of Rs 1000 given in 1890 by the heirs of one deceased Manji Ladha of Sihori as an endowment to defray the expenses of poor patients receiving medical relief in this dispensary.

The Sihori Dispensary Fund.

The remaining portion of the fund is the surplus of contributions paid by the petty Talukdars of the Kankrej Taluka towards the maintenance of the Dispensary and creation of a new building when necessary

The creation of the Sihori Dispensary Fund was sanctioned by Government in their Resolution No 1358 dated the 23rd February 1892 in the Political Department and the Sihori Dispensary Fund is a recognised sub-head of the Dispensary Funds. The Deodar and the Santalpur dispensaries are maintained from subscriptions paid by the Talukdars under those Thanas. From these funds the Hospital Assistants at Warahi, Sihori and Santalpur are paid Rs 25 p m. and that at Deodar Rs. 30. A Hospital Assistant on Rs 30 progressive according to the scale laid down in the British Medical Department is maintained at the Palanpur Scott Hospital as a relieving Hospital Assistant and to assist the Assistant Surgeon in his work

of supervision over the Thana Dispensaries. The relieving Hospital Assistant was paid from the General Fund but that Fund being in financial embarrassment and his cost being deemed to be a legitimate charge against the several Dispensary Funds, the item for his cost has for the last two years been transferred to the latter.

Each Dispensary Fund is treated separately and is spent entirely in the interests of the people of the Thana in which it is situated

A statement showing the receipts and expenditure of the Agency General Fund is given below —

Statement showing the ordinary receipts and charges of the General Fund of the Palanpur Agency.

No	Receipts.	Amount			Expenditure.	Amount.		
1	Thana contributions. . .	9,434	0	0	1 Jail Establishment	1,116	0	0
2	Half share of the opium duty. . .	1,450	0	0	2 Wao Thana Establishment..	2,064	0	0
3	Interest on balance. . .	698	0	0	3 Deodai Do	2,076	0	0
4	Judicial Receipts. . .	9,100	0	0	4 Santalpur Do	2,400	0	0
5	Sale proceeds of Jail manufacture. .	1 200	0	0	5 Varahi . . .	2,112	0	0
	Total	21,882	0	0	6 Kankrej	2,664	0	0
					7 Hospital Assistant Palanpur	420	0	0
					8 Pension Contribution .	1,520	0	0
					9 Other Memorial Establishment .	204	0	0
					10 Establishment in the Huzur Office . . .	3,789	0	0
					11 Contingent expenses of all the Thanas . . .	1,515	0	0
					12 Auditors fees. . .	300	0	0
					13 Law and Justice (Bhatta to witnesses) . . .	1,251	0	0
					14 Jail Expenses . . .	344	0	0
					15 Cattle pound charges. .	125	0	0
					16 Conveyance of Treasure	125	0	0
					17 Ordinary annual repairs to Thana buildings ..	750	0	0
					18 Contribution towards Palanpur Hospital Establishment .	300	0	0
					19 Travelling allowance of Huzur and Thana Establishment. . .	1,250	0	0
					Total.	23,325	0	0

લોકલ ફંડ.

૧. પાલણપુર એજન્સીમાં માત્ર નીચે જણાવ્યા પ્રમાણે લોકલ ફંડો છે.

૧. એજન્સી જનરલ ફંડ.
૨. ફળવણી ખાતુ.
૩. વેકસીનેશન ફંડ.
- ૪ પેટી (નાની બાબતનું) ફંડ.

૨. નાની જગીરોમાં હકુમતી કામ ચલાવવા ફેટલાક સખખોથી તે જગીરો લાયક નહિ હોવાને લીધે ઇંગ્લેન્ડ સરકારને માયે આવી પડવાથી તે તાલુકાઓને ભેગા એજન્સી જનરલ ફંડનો કરી જથ્થા કરવામાં આવ્યા છે તે દરેક જથ્થાને થાણા સરકલ કહે છે. ઇતિહાસ. એ કામ કરવા માટે દરેક થાણામાં જગીરદારોના ખર્ચે જોઈતું નોકરીયાત ખાતું સને ૧૮૪૯ માં રાખવામાં આવ્યું અને તે ખર્ચ જેને થાણા વરાડ કહે છે તે જે ઉપજ ઉપર દર સેકંડે સાડાત્રણ ટકા પ્રમાણે મુકરર કરવામાં આવ્યો છે તે વરાડરૂપે વસુલ કરવામાં આવે છે. આગળ આ ફંડને પોલીસ અથવા દડ ૫૬ એવું નામ આપવામાં આવ્યું હતું, અને તે ઈ સ. ૧૮૪૯ માં ઉભું કરવામાં આવ્યું હતું. ઈ સ. ૧૮૭૨ માં મહેરબાન એકાઉન્ટન્ટ જનરલ સાહેબે પોતાના તા. ૧૧ મી સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૭૨ ના પત્ર નંબર ૭ ૧૪૨૬ માં એવી સુચના કરી કે પાલણપુર સુપ્રીન્ટેન્ડેન્સીના હસ્તક જે ફંડો છે તેને ભેગા કરી એક ફંડ કરવું અને તેનું નામ પાલણપુર લોકલ ફંડ એ નામ આપવું, અને એકાઉન્ટન્ટ જનરલના તાબામાં રાખી લોકલ ફંડોના જે નિયમો છે તે લાગુ કરવા. ફેટલાક પત્ર વ્યવહાર આલ્યા પછી, એ ફંડને એકત્ર કરી પાલણપુર એજન્સી જનરલ ફંડ નામ આપવામાં આવ્યું. આગળ દરેક થાણાનું પોતાનું જુદું ફંડ હતું અને તે એજન્સી જનરલ ફંડથી અલગ હતું. તે જનરલ ફંડમાં જુદી જુદી એજન્સી કોર્ટોની જ્યુડીશીયલ ઉપજ (શી અને દડ), રેજીસ્ટ્રેશન શી, મોસલ અને બીજી પરચુરણ ઉપજો જમા થતી હતી. આ ફંડમાંથી એજન્સી હજુર ઓફીસોના જરૂરી નોકરોનું ખર્ચ અને કેદી ખોરાકનું ખર્ચ કરવામાં આવતું. ઇ. સ. ૧૮૯૬ માં થાણા ફંડોને સુધારવાની જરૂર જણાયાથી થાણા તાબાના તાલુકદારોને જે અપ્રીણની જકાત આપવામાં આવે છે તેમાંથી $\frac{૧}{૨}$ ભાગ લઈ એજન્સી જનરલ ફંડમાં લેવાનો ઠરાવ થયો. (જુઓ સરકારનો પોલીટીકલ ખાતા તરફથી તા. ૨૨ મી મે સને ૧૮૯૭ ના રોજ નીકળેલો નંબર ૩૨૩૭ નો ઠરાવ) ઇ. સ. ૧૯૦૫ માં અપ્રીણની જકાતમાંથી $\frac{૧}{૨}$ ભાગ લેવામાં આવતો તેમાં વધારો કરી $\frac{૧}{૨}$ ભાગ લેવાનો ઠર્યો (જુઓ સરકારના પોલીટીકલ ખાતા તરફથી તા. ૧૭ મી અગષ્ટ સને ૧૯૦૪ નો નંબર ૫૧૩૨ નો ઠરાવ.) પહેલાં છ થાણા હતા અને તે દરેકના જુદા જુદા ફંડો હતા, પણ તે નામદાર સરકારના તા. ૧૭ મી જુલાઈ સને ૧૮૮૪ ના ઠરાવ નં. ૩૭૩૦ થી એકત્ર કરી એજન્સી જનરલ ફંડમાં ભેળવી દેવામાં આવ્યા જનરલ ફંડની સ્થિતિ હાલમાં ઘણીજ નબળી છે અને તે નાદારી હાલતમાં છે. એમ થવાનું કારણ ઇ. સ. ૧૮૯૩-૯૪ માં જ્યુડીશીયલ રસીટ જે રૂ. ૨૧,૬૨૫ ની હતી તે ઇ. સ. ૧૯૦૪-૦૫ માં ઘટી રૂ. ૮,૦૦૦ ની થઈ. જ્યુડીશીયલ રસીટમાં ઘટાડો થવાનું કારણ ઇ. સ. ૧૮૯૯ નો દુકાળ અને પછીના નબળા વરસોથી લોકોની નબળી સ્થિતિ તથા તાલુકદારો સામે દીવાની દાવા લેવાની મનાઈને લીધે છે. આ

રીતે જ્યુડીશીયલ રસીટ જે આ ફાંટી આવકની મુખ્ય બાબત હતી તે ઘટી ગયાને લીધે એ ફાંટી ઉપજ કમી થઈ ગઈ અને તે ૧૬માથી થતુ નોકરીયાત ખર્ચ તેમનુ તેમ ચાલુ રહ્યું તેથી એનન્સી જનરલ ૧૬ નામદાર સરકારને નોકરખાતા પેટે ફેરીન સર્વિસ ત્રીજા વર્ગના ભરવાના રૂ. ૪૫,૦૦૦ નુ દેવાદાર થઈ ગયુ. જ્યારે થાણાનુ ધોરણ દાખલ કરવામા આવ્યુ તે વખતે આ એનન્સીમાં છ થાણાં હતાં પણ થરાદ જમૈયા ગામો ઉપરની હકુમત થરાદ કાકોરને આપવાથી તે થાણું નીકળી ગયુ છે.

૩. ડેપ્યુટી એન્જીનેશનલ ઈન્સપેક્ટરના પગાર માટે સસ્થાનો અને તાલુકદારો પાસેથી ચોક્કસ પ્રમાણમા વરાડ લઈ આ કડ ઉભુ કરવામાં આવ્યુ છે. કર્નલ લીબ્રેટ સા-
ફેવણી ફડ. હેબે તાલુકદારોપાસેથી ઉધરાણું કરી એક તાલુકદારી સ્કુલ ઉઘાડી હતી,
પણ થોડા વરસમા તેનુ કામ ખરોખર નહીં ચાલવાથી ઇ. સ. ૧૮૯૨ મા
તે સ્કુલ બંધ કરવામાં આવી. તેનુ મકાન પાલણપુર દરબાર સાહેબને વેચી નાખવામાં આવ્યુ. મકા-
નના વેચાણના પૈસા અને શીલીક હતી તે આ ખાતામા જમે કરવામા આવી. તે નીચે પ્રમાણે
હતી અને તેની સરકારી લોન લેવામા આવી છે.

૧. તાલુકદારી સ્કુલ કહાડી નાખવામા આવી તે વખતે	૩. આ પા.
જે શીલીક હતી તે.	૨૧,૫૦૦—૦—૦
૨. ડેપ્યુટી ખર્ચના ડાળામા મળેલા તે...	૧,૪૩૨—૦—૦
૩. હાથીભાઇ નાથાભાઇના નામની સ્કોલરશીપ ખાતે જમા કરેલી રકમ	૧૬૦૦—૦—૦
૪. તાલુકદારો તરફથી સ્કુલની શી આવેલ તે વગર ઉપયોગે રહેલી.	૩૦૦૦—૦—૦
	૩. ૨૭,૫૩૨—૦—૦

આ ફાંટો મોટો ભાગ એનન્સીના ફેવણીના કામમા વાપરવાનો અથવા કઇ ઉપયોગી
કાર્યમા વાપરવાનો વિચાર રાખવામાં આવ્યો હતો પણ ઇ. સ. ૧૮૯૯
ફેવણી. ના દુકાળ પછી સરકારી ઠરાવના ઉપરથી જેઓએ એ ખાતામા નાણા
ભર્યા હોય તેઓને વ્યાજ સાથે નાણા પાછાં આપવાનો હુકમ થયો. ૩.

૧૦૦ મુઢીની ભરેલી રકમો અને થરાદના પૈસાદાર અબા પારેખે જે રકમ ભરી હતી તે પાછી
નહીં આપતાં “વિક્ટોરીયા જ્યુબિલી એગ્રીકલચરલ એક ફડ” થાણા સરકલને માટે રોકવામા
આવી અને તેનુ જે વ્યાજ આવે તેમાથી થાણા સરકલના ગરીબ ખેડુતોને બીજવારો વિગેરેની
મદદ આપવાનો હેતુ રાખવામા આવ્યો. આ પ્રમાણે તાલુકદારી સ્કુલ ૧૬ની બાકી રકમનો નિકાલ
કરવામા આવ્યો અને હવે ફેવણી ખાતાનો ખર્ચ તાલુકાઓના ડાળામાથી કરવામા આવે છે જેની
વાર્ષિક ઉપજ રૂ. ૧૪૩૨ ની થાય છે. તેમાથી ડેપ્યુટી અને તેના ખાતાનો ખર્ચ થાય છે. ડેપ્યુ-
ટીને રૂ. ૭૫ નો પગાર, તેઓના કારકુનને રૂ. ૨૫ અને સિપાઇને રૂ. ૮ નો પગાર આપવામા આવે છે.

ઇ. સ. ૧૮૭૨ મા પાલણપુરના શેઠ પીતામ્બરભાઈ હાથીભાઈએ પાલણપુર એગ્રી વર્નાક્યુ-
લર સ્કુલના વિદ્યાર્થીઓને ઉત્તેજનાથે રૂ. ૧,૦૦૦ ની રકમ વ્યાજે
હાથીભાઈ સ્કોલરશીપ મુકી તેની સરકારી લોન લેવામાં આવી તે મુબાઈના એકાઉન્ટન્ટ જન-
રલ સાહેબના કબજામા છે. એનુ નામ હાથીભાઈ સ્કોલરશીપ ફડ આ-
પવામા આવ્યુ છે.

૪. આ ફંડ, ફાળો કરી ઉભુ કરવામા આવ્યુ છે. તે ફાળાની રકમ રૂ. ૧૨૫૨-૧૨-૫
શીતળા ફંડ ની છે. તેમાથી એજન્સી વેકસીનેટરોને પગાર મળે છે. તેઓ પાલણપુર
એજન્સીના આસિસ્ટન્ટ સરજનની સીધી દેખરેખ નીચે છે. એ રકમ
માથી નીચે મુજબ ખર્ચ કરવામા આવે છે.

૨	સેકન્ડ ક્લાસ વેકસીનેટરોને દરેકને દર માસે	રૂ. ૨૦-૦-૦
૩	થર્ડ ક્લાસ વેકસીનેટરોને દરેકને દર માસે	રૂ. ૧૫-૦-૦
૫	પટાવાળા દરેકને દરમાસે	રૂ. ૬-૦-૦
૧	કારકુનને એલાઉન્સ તરીકે દર માસે	રૂ. ૪-૦-૦
૫	નાના ફંડો.			

તેમા નીચે પ્રમાણે પાત્ર નાના ફંડો છે

૧. સરવે ૫૬.
૨. વારાહી ડીસ્પેન્સરી ૫૬.
૩. સીહોરી " "
૪. દીઓદર " "
૫. સાતલપુર " "

૧. લાગતા વળગતા પક્ષકારો પાસેથી આગળથી સરવે ખર્ચ વસુલ કરી તેનુ આ ૫૬
કરેલુ છે અને ખર્ચ ઉપરાત દર સેક્ટે અમુક ટકા વધારે પક્ષકારો
સરવે ફંડ પાસેથી લઇ તેમાથી મોસમ સિવાયના વખતમાં નોકરોનો ખર્ચ આપ-
વામા આવે છે શીલ્ડ યુકે અને નકશા મુકાબલ કરવાની શી આ ફંડમા
જમે આપવામાં આવે છે. આ સરવે ૫૬માંથી બે સરવૈયરો રૂ. ૫૦ અને રૂ. ૩૫ ના પગારે રા-
ખવામા આવે છે અને બે પટાવાળા દરેકને રૂ. ૭ ના પગારથી રાખેલા છે

૨. આ ફંડ તાલુકદારોએ જુના થાણાની ધમારત વેચી તેની શીલીક અને તાલુકદારો દર
સાલ ડીસ્પેન્સરી ચલાવવા જે ફાળો આપે છે તેમાથી ખર્ચ કાઢતા
વારાહી ડીસ્પેન્સરી ફંડ બાકી રહેલ શીલીકમાંથી ઉભુ કરવામા આવ્યુ છે આ ૫૬ને એક પેટા
હેડ તરીકે પોલીટીકલ ડીપાર્ટમેન્ટ તરફનો તા. ૨૩ મી ફેબ્રુઆરી સને
૧૮૯૨ ના ના ઠરાવ નં. ૧૩૫૮ મુજબ સ્વીકારવામા આવ્યુ છે.

૩. આ ૫૬ સીહોરીના મરહુમ મનજી લધાના વારસોએ રૂ. ૧,૦૦૦ ધ સં. ૧૮૯૦ મા
આ ડીસ્પેન્સરીમા ગરીબ દરદીઓ આવે તેમના ખોરાક ખર્ચને માટે
સીહોરી ડીસ્પેન્સરી ફંડ આપેલા તેમાથી કેટલેક અંશે થયેલુ છે એ ફંડનો બાકીનો ભાગ, કા-
કેજ તાલુકાના નાના જગીરદારો પાસેથી જે ફાળો લેવામા આવે છે તેના
વધારામાથી ડીસ્પેન્સરીના નવા મકાનની જરૂર જણાય ત્યારે બધાવવા માટે આપેલા ઉધરાણાની
રકમમાથી બચેલ રકમનો છે.

સીહોરી ડીસ્પેન્સરી ફંડને નામદાર સરકારના તા. ૨૩ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૨ ના ઠરાવ નં.
૧૩૫૮ મુજબ ડીસ્પેન્સરી ફંડનુ પેટા ફંડ તરીકે સ્વીકારવામાં આવ્યુ છે. દીઓદર અને સાત-
લપુર ડીસ્પેન્સરીનો ખર્ચ તે થાણા તાબામા જે તાલુકદારો છે તેઓ પાસેથી વરાડ ઉધરાવી
કરવામા આવે છે. આ ૫૬માંથી વારાહી, સીહોરી અને સાતલપુરના હોસ્પિટાલ આસિસ્ટન્ટોને દર

માસે રૂ. ૨૫ નો પગાર આપવામાં આવે છે અને દીઓદરના હોસ્પિટલ આસિસ્ટન્ટને રૂ. ૩૦ નો પગાર આપવામાં આવે છે. પાલણપુર સ્ટ્રોક હોસ્પિટલમાં, બ્રિટીશ મેડીકલ ડીપાર્ટમેન્ટમાં જે ધોરણ છે તે મુજબ રૂ. ૩૦ થી વધતા જતા પગારે એક હોસ્પિટલ આસિસ્ટન્ટ થાણા ડિસ્પેન્સરીઓ માટે રીલીવીંગ હોસ્પિટલ આસિસ્ટન્ટ તરીકે અને આસિસ્ટન્ટ સરજનને ડિસ્પેન્સરીઓનું કામ તપાસવામાં મદદ કરવાને રાખવામાં આવ્યો છે. એનો પગાર જનરલ ફ્રંડમાંથી આપવામાં આવતો, પણ તે ફ્રંડની હાલત હાલમાં નબળી હોવાથી મદદ કરતા હોસ્પિટલ આસિસ્ટન્ટનો પગાર ખીજી ડિસ્પેન્સરીઓ ઉપર નાખવો યોગ્ય જણાયાથી છેલ્લા બે વર્ષથી તેનો પગાર ડિસ્પેન્સરી ૫૬ ખાતેથી આપવામાં આવે છે.

દરેક ડિસ્પેન્સરીનો હીસાબ જુદો રાખવામાં આવે છે અને તેમાંથી લાના લોકોના હિતને અર્થેજ ખર્ચ કરવામાં આવે છે.

એજન્સી જનરલ ફ્રંડની ઉપજ અને ખર્ચ બતાવનારું પત્રક આ સાથે આપ્યું છે.

પાલણપુર એજન્સીના જનરલ ફ્રંડની સાધારણ આવક બાબત બતાવનારું પત્રક.

નંબર	આવક.	રકમ.	બાબત.	રકમ.
૧	થાણા વરાડ. ...	૮૪૩૪	૦	૦
૨	અપ્રીણના દાણનો $\frac{1}{2}$ ભાગ.	૧૪૫૦	૦	૦
૩	સીલીક ઉપર વ્યાજ.	૬૮૮	૦	૦
૪	ન્યાયની આવક.	૮૧૦૦	૦	૦
૫	જેલમાં થતી બતાવટનું વેચાણ ...	૧૨૦૦	૦	૦
	કુલ.	૨૧,૮૮૨	૦	૦
			૧ જેલ ખાતુ. ...	૧૧૧૬
			૨ વાવ થાણા ખાતુ...	૨૦૬૪
			૩ દીઓદર " "	૨૦૭૬
			૪ સાતલપુર " "	૨૪૦૦
			૫ વારાહી " "	૨૧૧૨
			૬ કાકેજ. " "	૨૬૬૪
			૭ હોસ્પિટલ આસિસ્ટન્ટ પાલણપુર ...	૪૨૦
			૮ પેનશન વરાડ.	૧૫૨૦
			૯ ખીજું પટાવાળા ખાતુ. ...	૨૦૪
			૧૦ હજુર ઓશીસ ખાતુ. .	૩૭૦૯
			૧૧ બધા થાણાઓનું કટીજન્ટ ખર્ચ. ...	૧૫૧૫
			૧૨ દફતર તપાસનારાઓની શી.	૩૦૦
			૧૩ કાયદો અને ઇન્સાફ (શાક્ષીઓને ભથ્થુ).	૧૨૫૧
			૧૪ જેલ ખર્ચ ...	૩૪૪
			૧૫ દોરના ડબ્બાની ઉપજ. ...	૧૨૫
			૧૬ તીજોરી લેઈજવા લાવવાનું.	૧૨૫
			૧૭ થાણાના મકાનોને વાર્ષિક સાધારણ મરામત ...	૭૫૦
			૧૮ પાલણપુર ઇસ્પીતાલ ખાતા વરાડ ...	૩૦૦
			૧૯ હજુર અને થાણાના નોકરોને મુસાફરી ભથ્થુ. ..	૧૨૫૦
			કુલ.	૨૩૩૨૫

EDUCATION.

1. In the Palanpur Agency the first Gujarati school was established at Varahi in 1855. This was maintained by the Chief of Varahi. Afterwards in 1877 Col A. Y Short the then Political Agent tried to organize a regular Educational system in the Province. The subsequent Political Agents proposed the opening of schools in the chief towns of different States and Talukas, wherever the state of the fund permitted. A local committee, consisting of the Political Agent as President and his Assistants and the Karbharis of the principal States as members, used to meet every year to discuss the questions relating to education. Colonel Le Geyt founded the Talukdari school at Palanpur by subscriptions raised among the Talukdars. Nearly Rs 30,000 were subscribed but the school proved a failure and it was abolished in 1892.

2. At the end of 1886 there were 42 schools in which 2459 students were taking education. In 1906 the number had risen to 78 with 3980 students. The Deputy Educational Inspector is supervising the Thana Circle schools and his pay is met from an Education Falo recovered from the Talukdars. He has also to examine the schools of the Palanpur and Radhanpur States, the control of both being handed over to these States in 1903 and 1901 respectively. Of the 78 Schools, 27 are in the Palanpur State, 23 in Radhanpur, 22 in the Thana Circles and 6 in the Cantonment of Deesa. Besides these there are 3 girls' classes attached to the Deesa Taluka school, the Tharad and the Varahi schools. Fees are charged in all the schools of the Palanpur State except the Girls Schools. His Highness the present Nawab Sahib of Radhanpur has introduced free education in his State.

3. The following table will show the name of the school and the number of students on roll —

No	Name of School	No on rolls	Remarks	No	Name of School	No. on rolls	Remarks.
1	The Palanpur High School	236		3	The Palanpur Guls' School ...	101	1 Head Mistress and 2 Male Assistants and 1 Monitor.
2	The Palanpur Taluka School .	229	1 Head Master and 11 Assistant Masters. The students are taught up to VII Standard.	4	The Palanpur Urdu School. .	113	1 Head Master 3 Assistants and 1 Monitor

No.	Name of School	No on rolls	Remarks	No	Name of School	No on rolls	Remarks.
5	Malan	41		40	Chandun ...	24	
6	Gola	31		41	Munppu ..	68	
7	Dhota ...	56		42	Vaghel. .	25	
8	Pilucha .	32		43	Tavadi	19	
9	Gathamani.	18		44	Kuvadi	20	
10	Vadgam .	59		45	Padla .	12	
11	Kanodai ...	110		46	Panchasai ..	20	
12	Meta. ..	115		47	Sankeshai ..	11	
13	Gadh .	62		48	Naika	18	
14	Takurwada ..	38		49	Rafu ..	18	
15	Vedancha	41		50	Radhanpuri Anglo- Vernacular School	55	
16	Chandisai .	52			Thana Circles.		
17	Deesa Taluka School .	115	Girls learn along with boys	51	Samau .	14	
				52	Sihori ..	19	
18	Rajpuri ...	56		53	Umi	22	
19	Dantivada ..	37		54	Vada .	19	
20	Panthawada ...	30		55	Thara.	79	
21	Khimat .	50		56	Un	40	
22	Dhanora .	99		57	Deodai .	39	
23	The Palanpuri Paibhulal's School .	48	These are the grant-in- aid schools of the Palan- puri State	58	Bhabhai	29	
				59	Terwada ..	21	
				60	Varahi	89	Girls learn along with the boys.
				61	Santalpuri	47	
				62	Abiana	8	
24	Jagana ...	21		63	Morwada	26	
25	Mapada .	30		64	Uchosani .	10	
26	Madana .	15		65	Sugam. ..	35	
27	Khodla .	13		66	Wao .	87	
	RADHANPUR.			67	Madka	36	
28	Radhanpuri Taluka School	266		68	Asara ..	10	
29	Radhanpuri Urdu School	65		69	Bhorole .	16	
30	Radhanpuri Girls' School	99		70	Dhima .	35	
31	Bhiloi. ..	11		71	Dooa .	38	
32	Gotaika	13		72	Tharad	123	
33	Kuveri ..	22			Do Girls' class	22	
34	Lolada	24			DEESA CAMP		
35	Gochnath .	11		73	Deesa camp Anglo- Vernacular school	42	Government grant-in- aid schools.
36	Bispi .	16		74	Do. Vernacular school ..	43	
37	Samu Taluka School .	96		75	Mission Boys' school	77	
38	Samu Girls School ..	39		76	Do Girls' school	43	
39	Gujarwada .	10		77	Mamshankar's school. ..	33	
				78	Abdul Gani - Urdu School	69	

કેળવણી ખાતું.

૧. પાલણપુર એજન્સીમાં પહેલ વહેલો ગુજરાતી નિશાળ ઈ. સ. ૧૮૫૫ માં વારાહીમાં ઉઘાડવામાં આવી હતી. તેનું ખર્ચ વારાહીના ચીફ આપતા હતા. ત્યાર પછી ઈ. સ. ૧૮૭૭ માં મહેબાન કર્નલ એ. વાઇ. શોર્ટ સાહેબ જેઓ તે વખતે પોલીટીકલ એજન્ટ હતા તેઓએ કેળવણીનું ધોરણ દાખલ કરવાની કોશીશ કરી. પછી જે જે પોલીટીકલ એજન્ટ થયા તેઓએ જે જે સ્ટેટો અને તાલુકાઓ ખર્ચ કરી શકે એવા હતા તેઓના મુખ્ય ગામમાં નિશાળો ઉઘાડવાની તજવીજ કરી. એક સ્થાનિક કમિટી નીમવામાં આવી જેમાં પોલીટીકલ એજન્ટ અધ્યક્ષ અને તેમના આસિસ્ટન્ટ અને મુખ્ય રાજ્યોના કારભારીઓ દર વર્ષે મળી કેળવણીની બાબતો વિષે વિચાર કરતા. કર્નલ લીજેટ સાહેબે પાલણપુરમાં તાલુકદારી સ્કૂલ સ્થાપી અને તાલુકદારો પાસેથી રૂ. ૩૦,૦૦૦ ની રકમ ઉભી કરી પણ તે નિશાળ શ્તેહમંદ નહીં નિવડવાથી ઈ. સ. ૧૮૯૨ માં કહાડી નાખવામાં આવી.

૨. ઈ. સ. ૧૮૮૬ ની આખરે ૪૨ નિશાળો હતી અને તેમાં ૨,૪૫૯ છોકરાઓ કેળવણી લેતા હતા. ઈ. સ. ૧૯૦૬ માં તેની સંખ્યા વધી ૭૮ ની થઇ અને તેમાં ૩૯૮૦ છોકરાઓ કેળવણી લે છે. ડેપ્યુટી એજ્યુકેશનલ ઇન્સપેક્ટર થાણાઓમાંની સ્કૂલો ઉપર દેખરેખ રાખે છે અને તેઓનો પગાર તાલુકદાર પાસેથી કેળવણીનો શણ વસુલ કરવામાં આવે છે તેમાંથી આપવામાં આવે છે. પાલણપુર અને રાધનપુર સ્વસ્થાનો દરેક રૂ. ૬૯૦-૦-૦ ડેપ્યુટી એજ્યુકેશનલ ઇન્સપેક્ટરને દેખરેખ રાખવા બદલ આપે છે. ડેપ્યુટી એજ્યુકેશનલ ઇન્સપેક્ટર પાલણપુર અને રાધનપુર સંસ્થાનોની નિશાળોની પરીક્ષા લે છે કારણકે આ બે સંસ્થાનોમાં કેળવણી સંબંધીનો અખત્યાર ઈ. સ. ૧૯૦૩ અને ૧૯૦૧ માં સંસ્થાને સોંપવામાં આવ્યો છે. ૭૮ નિશાળો પૈકી ૨૭ પાલણપુર સંસ્થાનોમાં, ૨૩ રાધનપુરમાં, ૨૨ થાણા સરકલમાં અને ૬ ડીસા કેમ્પમાં છે. એ સિવાય ડીસા તાલુકા સ્કૂલમાં અને થરાદને વારાહીની નિશાળોમાં કન્યાઓ માટે વર્ગ કહાડવામાં આવ્યા છે. પાલણપુર સંસ્થાનમાં કન્યાશાળા સિવાય બંધી નિશાળોમાં શી લેવામાં આવે છે. રાધનપુરના હાલના નવાબ સાહેબે પોતાના રાજ્યમાં મફત કેળવણી આપવાનું શરૂ કર્યું છે.

સ્કૂલોની સંખ્યા અને કેટલા નિશાળોમાં કેળવણી લે છે તેની હાજરીનું પત્રક આ લગત આપ્યું છે તે ઉપરથી જણાશે.

નંબર	સ્કૂલનું નામ.	છોકરાની સંખ્યા	રીમાર્ક.	નંબર	સ્કૂલનું નામ.	છોકરાની સંખ્યા	રીમાર્ક.
૧	પાલણપુર હા-ધસ્કૂલ		૧ હેડ માસ્ટર અને ૧૧ આસિસ્ટન્ટ છે.	૪	પાલણપુર ઉર્દુ સ્કૂલ.	૧૧૩	૧ હેડ માસ્ટર, ૩ આસિસ્ટન્ટ અને ૧ મોનીટર.
૨	પાલણપુર તાલુકા સ્કૂલ.	૨૨૯	છોકરાઓને સાત-મા ધોરણ સુધી શીખવવામાં આવે છે.	૫	માલણ.	૪૧	
				૬	ગોળા.	૩૧	
				૭	ધોતા.	૫૬	
				૮	પીલુચા.	૩૨	
૩	પાલણપુર કન્યાશાળા	૧૦૧	૧ હેડ મીસ્ટ્રેસ અને બે મરદ આસિસ્ટન્ટો ને એક મોનીટર.	૯	ગાઠમણ.	૧૮	
				૧૦	વડગામ.	૫૯	
				૧૧	કાણોદર.	૧૧૦	
				૧૨	મેતા.	૧૧૫	

નંબર	સ્કુલનું નામ.	છોકરાની સંખ્યા	રીમાર્ક.	નંબર	સ્કુલનું નામ.	છોકરાની સંખ્યા	રીમાર્ક.
૧૩	ગઢ.	૬૨	છોકરાઓ સાથે છોકરીઓ શીખે છે	૪૭	સ કેશ્વર	૧૧	છોકરાઓ સાથે છોકરીઓ શીખે છે
૧૪	ટાકરવાડા.	૩૮		૪૮	નાયકા	૧૮	
૧૫	વડેચા	૪૧		૪૯	રાધુ	૧૮	
૧૬	શ્રીડીસર	૫૨		૫૦	રાધનપુર એ જલો વર્નાક્યુલર સ્કુલ	૫૫	
૧૭	લીસા તાલુકા	૧૨૫					
૧૮	રાજપુર	૫૬			થાણા સરકલ.		
૧૯	દાતીવાડા	૩૭		૫૧	સંઘા	૧૪	
૨૦	પાથાવાડા.	૩૦		૫૨	સીહોરી	૧૯	
૨૧	ખીમત	૫૦		૫૩	ઉબરી	૨૩	
૨૨	ધાનેરા.	૯૯		૫૪	વડા.	૧૯	
૨૩	પાલણપુરમા પરભુલાલની સ્કુલ.	૪૮	પાલણપુર મેટ્રીક આન્ટ ઇન એડ આપે છે	૫૫	થરા	૭૯	છોકરાઓ સાથે છોકરીઓ શીખે છે
૨૪	જગાણા	૨૧		૫૬	ઉણુ	૪૦	
૨૫	મગદર	૩૦		૫૭	દીઓદર	૩૯	
૨૬	મડાણા.	૧૫		૫૮	ભાભર.	૨૯	
૨૭	ખાડલા.	૧૩		૫૯	તેરવાડા	૨૧	
	રાધનપુર.			૬૦	વારાહી	૮૯	
૨૮	રાધનપુર તાલુકા સ્કુલ	૨૬૬		૬૧	સાતલપુર	૪૭	
૨૯	,, ઉર્ફ સ્કુલ	૬૫		૬૨	અખીયાણા.	૮	
૩૦	,, કેન્યાશાળા	૯૯		૬૩	મોરવાડા	૨૬	
૩૧	ભીલોકટ	૧૧		૬૪	ઉચોસણુ	૧૦	
૩૨	ગોતરકા	૧૩	છોકરા છોકરીઓ	૬૫	મુધગામ.	૩૫	નામદાર સરકાર તરફથી મદદ મળે છે
૩૩	કુવર.	૨૨		૬૬	વાવ	૮૭	
૩૪	લાલાડા	૨૪		૬૭	માડકા	૩૬	
૩૫	ગોવિનાથ	૧૧		૬૮	અસારા,	૧૦	
૩૬	બામખા	૧૬		૬૯	ભોરોલ	૧૬	
૩૭	નમી તાલુકા સ્કુલ	૯૬		૭૦	ટીમા	૩૫	
૩૮	,, કેન્યાશાળા.	૩૯		૭૧	હુઆ,	૩૮	
૩૯	ગુજરાવાડા.	૧૦		૭૨	ચરાદ	૧૨૩	
૪૦	ચડોર	૨૪				૨૨	
૪૧	મુજપુર	૬૮			ડીસા કેમ્પ.		
૪૨	વાઘેલ	૭૫		૭૩	ડીસા કેમ્પ એ-જલો વર્નાક્યુલર સ્કુલ.	૪૨	નામદાર સરકાર તરફથી મદદ મળે છે
૪૩	તુવડ	૧૬		૭૪	વર્નાક્યુલર સ્કુલ	૪૩	
૪૪	દુવાર	૨૦		૭૫	મીશન સ્કુલ.	૭૭	
૪૫	ખાડલા	૧૨		૭૬	મીશન કેન્યાશાળા	૪૩	
૪૬	પચામર	૨૦		૭૭	મણીશકર સ્કુલ	૩૩	
				૭૮	અખડકગનીની ઉર્ફ સ્કુલ	૭૯	

VACCINATION

1 The control over the vaccination Department in the States of Palanpur and Radhanpur is exercised by the Chief Medical Officers of the respective States. The Assistant Surgeon Palanpur Agency is exercising the control in the Thana Circles and petty States including Tharad and Wao.

2 The Palanpur State has engaged the services of 5 vaccinators and annually spends about Rs 1667-11-3 on this Department. The State has a total population of 2,22,627 and the average population per square mile comes to 70.07. The total number of persons vaccinated last year was 6807.

3 The Radhanpur State has engaged the services of 2 vaccinators and the annual total cost of this Department comes to about Rs 956-13-11. The State has a total population of 61,548 and the average population per every square mile comes to 85. The total number of persons vaccinated last year was 2158.

4 There are 5 vaccinators in the Thana Circles and petty States and the total cost of maintaining this department comes to Rs 1661-14-10. The expenditure is recovered by levying a vaccination Falo from the Talukdars who pay the Thana Varads. The total population is 1,72,000. The total number of persons vaccinated last year was 7372.

5 A comparative statement showing the number of persons primarily vaccinated and the total number of persons whose vaccination was successful during the last 10 years in the Palanpur Agency is given as an appendix to this account.

Comparative Statement showing the number of persons primarily vaccinated and the number of those persons who were successfully vaccinated in each of the last 10 years.

Establishments	Persons Primarily Vaccinated.														Years ended on 31st March					
	1897-98		1898-99		1899-1900		1900-01		1901-02		1902-03		1903-04		1904-05		1905-06		1906-07	
	Total Number.	Number successfully vaccinated	Total Number	Number successfully vaccinated	Total Number	Number successfully vaccinated	Total Number	Number successfully vaccinated	Total Number	Number successfully vaccinated	Total Number.	Number successfully vaccinated	Total Number	Number successfully vaccinated	Total Number	Number successfully vaccinated	Total Number	Number successfully vaccinated	Total Number	Number successfully vaccinated
Palanpur . .	7268	6852	10038	9666	13959	12817	5773	5379	3641	3446	5541	5213	5550	5352	6993	6691	8402	8197	6792	6712
Radhanpur	3544	3358	4427	4319	4263	4102	1074	998	1145	1069	1701	1626	1553	1304	1835	1789	2070	1919	2140	2066
Thana Circles and Petty States ..	8153	7717	10097	9696	9410	8908	4846	4003	3965	3483	4720	4391	4692	4474	5663	5425	7905	7575	7369	7093
Total .	18965	17927	24562	23681	27632	25827	11693	10380	8751	7998	11962	11230	11797	11330	14491	13905	18377	17691	16301	15871

શીતળા ખાતું.

૧. પાલણપુર અને રાધનપુર સસ્થાનોમાં શીતળા ખાતાની દેખરેખ તેઓના મુખ્ય મેડી-કલ ઓફીસર તરફથી રાખવામાં આવે છે. પાલણપુર એજન્સીના આસીસ્ટન્ટ સરજન થાણાઓ અને નાના તાલુકાઓ જેમા થરાદ અને વાવનો સમાસ થાય છે તેમા શીતળા ખાતાની દેખરેખ રાખે છે.

૨. પાલણપુર સસ્થાને પોતાના રાજ્યમા પાચ વેકસીનેટરો રાખ્યા છે અને આ ખાતામા પાલણપુર સ્ટેટ દર વરસે રૂ. ૧,૬૬૭-૧૧-૩ નો ખરચ કરે છે. રાજ્યની એકદર વસ્તી ૨,૨૨,૬૨૭ માણસની છે, એટલે દર ચોરસ મૈલે ૭૦.૦૭ માણસની વસ્તી છે. ગયે વર્ષે ૬૮૦૭ માણસોને શીતળા કહાડવામા આવ્યા હતા.

૩. રાધનપુર રાજ્યમા બે વેકસીનેટરો છે અને રાજ્યને વરસ દહાડે રૂ. ૯૫૬-૧૩-૧૧ નો ખરચ થાય છે. રાજ્યની એકદર વસ્તી ૬૧,૫૪૮ માણસની છે, અને દર ચોરસ મૈલે ૮૫ માણસની સરેરાસ આવે છે. ગયે વરસે ૨,૧૫૮ માણસને શીતળા કાઢવામાં આવ્યા હતા.

૪. થાણાઓ અને નાના તાલુકાઓ ખાતે પાચ વેકસીનેટરો છે, તેનો ખરચ દર વરસે રૂ. ૧,૬૬૧-૧૪-૧૦ નો છે. જે તાલુકાઓ થાણા વરાડ આપે છે તેઓ પાસેથી શીતળાનો ફાળો લેવામા આવે છે અને તેમાથી તેનો ખરચ કરવામા આવે છે. એકદર વસ્તી ૧,૭૨,૦૦૦ માણસની છે. ગયે વરસે ૭,૩૭૨ માણસોને શીતળા કહાડવામાં આવ્યા હતા.

પાલણપુર એજન્સીમા ગયા દસ વરસમાં મુળ શીતળા ટાંકવામાં આવ્યા અને તેમાં ફેટલા ફતેહમદ નીવડ્યા તેનુ મુકાબલ પત્રક આ સાથે ટાંકવામાં આવ્યુ છે.

LAND ADMINISTRATION.

1 Giras is the commonest word in connection with Land Administration. It means a mouthful in its derivative sense, and from time immemorial, has been used to express the landed possessions of a member of one of the ruling tribes. It is a grant including the enjoyment of the produce of the land by cultivation and such rights as are specially assigned. As each tribe of Rajputs and Jat Mahomedans invaded the district its Chiefs bestowed on their relations portions of the lands won, in pursuance of a common custom. This share was named their *Kapal* or *Karam* Giras and passed to the children of their original grantees. The enterprising Girasias acquired lands from their neighbours and added them to their possessions. When they found themselves sufficiently strong, they separated from the parent stem, and set up as independent rulers. Others less enterprising, surrendered the great portion of their lands to a neighbouring Chief in return for protection and fell into the position of *Mul Girasias* or original sharers.

2, *Mul Girasias* are those Girasias who though submitting to powerful chieftains, still retain their hold or some portions of land which are called *Wantas*. Thus in the case of Santalpur the Waghelas were the original holders but the Jadejas defeated them. Although the Waghelas surrendered to the Jadejas still they kept some Giras for themselves and they are afterwards known as *Mul Girasias*.

3 When a Girasia had succeeded in gaining his independence he became a Talukdar or large land-holder and assumed the title of Thakore or Rana. In the Agency all proprietors who pay administrative charges for the up-keep of Thanas are entitled to rank as Talukdars.

4 As the Talukdar rose in the social state, the landed proprietor became more anxious to leave his possessions intact to his eldest son. The custom of primogeniture prevails in the States of Tharad and Wao besides Palanpur and Radhanpur. The Chiefs of Sanva and Adesar observe the right of primogeniture in Cutch, only in Santalpur the custom of partition prevails. In the rest of the

estates the custom of partition prevails and in some estates sub-division has been carried to a ruinous extent. In the Kankrej Taluka property has been very greatly divided, and the work of division continuously goes on. So much so that some estates of a single village have many shareholders, who have fallen to the level of peasants, and have a hard struggle to maintain themselves and their families. The Talukdars have only a life interest in their estates and they cannot alienate or charge their estates beyond their lives except for the good of their Jagir, and that only with the sanction of Political Agent. The petty Girasias, whether Mul Girasias or other class, owe their military liabilities and the administrative obligations to their immediate Chiefs who have to discharge the same obligations towards the British Raj.

5. There are several kinds of alienated lands, (1) *Inami* i. e. granted for long or faithful services, (2) *Patawat* granted on condition of rendering military or other service, (3) *Devasthan* for maintenance of temples, (4) *Chakariat* granted for service to the village or the State. Alienated lands are not supposed to be sold to other persons, as such disposal defeats the object of the grant, but the principle does not seem to have been rigidly observed. Various holdings or portions of them have passed into the hands of money lenders and others, within the last few years, as no hard and fast rules were ever promulgated on the subject. The broad rule which Government have laid down is that lands liable to the payment of tribute should not be sold or otherwise disposed of.

6. In the larger estates the revenue is collected by Tehsildars, who are placed in charge of sub-divisions called Revenue collections. Talukas, Parganas or Mahals. The smaller Talukdars personally supervise the collection, assisted by petty officials or the village Banias.

7. There are various systems of revenue collections i. e. Modes of Revenue collections.

(a). *Bighoti*—Cash assessment per Bigha fixed according to survey measurement and classification of soil. This system was introduced in Warahi but abandoned since the famine of St. year 1956.

- (b). *Bhagbatai*—or Kaltar assessment in kind. The landlord's share or Vaje is ascertained by estimating either the standing crop in the field or the cut crop in the village thrashing floor called *Khalwad*. The latter system prevails generally in this Agency and under this system a rough estimate or *Dhal* is made by an official in the presence of the Patel and some Panch of the village. When once this estimate is made the share of the Talukdar is ascertained and debited in the names of cultivators. There is also another system called *Makhal* in which under the supervision of a Havaldar the crops are taken to a village Khalawad where the cultivators clear the grains which are weighed and the State share is recovered. The State shares vary from $\frac{1}{4}$ th to $\frac{1}{8}$ th.
- (c). *Hakawa* or plough tax is levied in Deesa, Dhanera and other villages. A certain cash amount is levied on pairs of bullocks possessed by the cultivators irrespective of the actual extent of land cultivated by them. In the Agency proper this tax is called Narwa or Vero which is taken in some places over and above the Vaje in kind and in some places only Narwa is levied. Narwa is fixed in proportion to the extent of land which is roughly measured by paces. It varies from Rs. 5 to Rs. 20/-.
- (d). *Udhad* is a system by which the cultivators have to pay a stipulated amount for the enjoyment of a particular plot of land allotted to him by the Talukdar.

8. In addition to the State share or Raj Bhag a number of other dues are levied which are known as *Babats*

Miscellaneous Babats or cesses. These cesses are sometimes recovered before the Raj Hak or State share is recovered. The following are the principal cesses —

Havaldari is a grain allowance to the village Havaldar of about 4 lbs per Kalsi.

Sukhdi is an allowance given to the State granery keeper

Kharajat literally expresses plural of the Persian *Kharach*, is a levy to cover the costs of collecting the revenue.

Jhampo is a levy in kind on account of village guests

Kamdarni Sukhdi is an allowance originally paid to the State Kamdar but now it is taken by the Talukdar.

Tolat is an allowance given to the man who weighs the Vaje crop.

Dhahano Kharach is the food allowance given to the Panch who gather for making estimate of the crops

These cesses were probably originally levied to meet the tribute which had to be paid first to the Musalmans, and next to the Marathas. These cesses were first taken in cash because when communications were so imperfect that there was little chance of disposing of grain at remunerative process and the tribute collector declined any thing but money in lieu of his demands. In course of time the levy of *Vero* became a symbol of independence, and has frequently been quoted in proof of independence in disputes between chiefs and Girasias.

The *Jhumpi Vero* is taken on the house of both the cultivators and non-cultivators.

The *Masvadi Vero* is a grazing tax levied on Rabaris and other herdsmen.

The *Chakda Vero* is taken on each wheel at a well.

The *Bhambh Vero* is a cess levied from Dheds for the skins of dead cattle which they take

The *Kanya Kundi* is a tax on marriage of girls.

The *Vepar Vero* is taken from Bania merchants in proportion to their trade

The *Sutar Vero* is the tax on one Sheer of cotton thread taken each from Bania shop. It is levied in Dhuma only

The *Pan Charai* is taken from foreign Rabaries and herdsmen for grazing their cattle

The *Kodh Vero* is taken on each bellow of a blacksmith.

The *Sadi Venola*, or *Lagan Vero* and *Muchani Vero* or *Maran Vero* are the taxes levied on the marriage and death occasions of a member of the Jagirdar's family.

The *Nazarana* is a tax levied on the Diwali occasion from persons who come to pay respects

The *Santh Hak* means occupancy price.

The *Khichadi Hak* is taken in the Warahi Jagir from those who come to see the Jagirdar on the occasion of a death in his family.

The *Vaje* means a share of the crops received by the Talukdar in addition to cash assessment. It varies in different Jagirs and for different crops

9 Where land is shared by several proprietors according to custom of sub-division as is usually done in the case of almost all Girasias, it is usual for each shareholder to have some lands for private cultivation. This land is called his *Gharkhed* land. Area of Gharkhed land is not uniform and no register kept anywhere thereof. The rest of the village lands remain joint or Majmud. The income of the joint lands is shared by all the proprietors in accordance with the interest each has in the estate but this complicated system gives rise to such constant quarrels that one proprietor after another claims the division of the common property. Where the proprietors are tribute payers, the difficulty is to apportion the proper amount of tribute to the various shareholders.

10. Many petty proprietors are hopelessly involved in debt. Some have mortgaged the whole or nearly the whole of their property. Some have given over their lands in perpetuity or *Aghat*, in some cases the property is handed over *Pulachhut* i.e. for a term of years in re-payment of debts. In some cases the land is mortgaged without possession called *San Giro*, and the proprietor is at liberty to redeem it on re-payment of principal and interest.

11. The Girasias are not liable to *Veth*. As regards the reversion of village service or the *Pasanta* lands, the Chief with whom the jurisdiction rests, has the control over service holders, but in jointly held village, service lands revert from the joint lands and not to the jurisdictional Chiefs. In jointly held villages the Chief is bound to give the Girasias a share in the revenue administration. There are several Kolis in Deodar Taluka who enjoy land in *Inam* and pay nothing to the Talukdar except Vero. The Rajputs of Lavana in Deodar pay only Vero and no Vaje. Most of the Jagirdars take Vaje. The

cultivators of Santalpur enjoy the land on *Butta Hak* i.e. enjoy it hereditary as long as the State dues are regularly paid. The Chief of the Taluka generally takes *Avak-Javak* Dan or import or export duty. The *Singhoti Hak* is taken by the Chief on the sale of cattle. The revenues of liquor, Bhang, and Ganja are also enjoyed by the Chief. The *Harsodi* tax is levied in Santalpur in the form of Kories on the bullocks. Some Talukdars in Kankrej pay *Jamabandi* and *Ghasdana* to the Baroda State and the *Majmudari Dasturi* fees to the Majmudars. Some of the villages in Santalpur pay *Jama* to Radhanpur and the *Jamaiya* estates of Tharad pay *Jama* to Tharad. Some villages of Tharad pay *Jama* to Palanpur and some villages of the latter to Tharad. His Highness the Gaekwar of Baroda pays to *Girasias* in Kankrej *Vol* apparently as an inducement for not making depredations in the neighbouring territories.

જમીનના વહીવટ વિષે

૧. જમીનના વહીવટ સંબંધમાં સૌથી સાધારણ શબ્દ ગીરાસ છે, એનો શબ્દાર્થ “ગ્રાસ” એટલે કોળીઓ છે; અને અસલ વખતથી રાજકર્તાઓના કુટુંબના કોઇ માણસે જમીન આપી હોય તે ખતાવવાને વપરાતો આવ્યો છે. આ જતની બક્ષીસમા જમીનની ખેતી કરી જે ઉપજ આવે તે ભોગવવાનો અને ખીજ જે હકો ખાસ રીતે આપ્યા હોય તે ભોગવવાનો સમાસ થાય છે. જેમ જેમ રજપુતો અને જત મુસલમાનો આ મુલક ઉપર હુમલો કરતા ગયા તેમ તેમ તેઓના સગાઓને જીતેલી જમીનમાંથી બક્ષીસ આપતા ગયા. આ ભાગ તેઓનો કપાળ ગીરાસ અથવા કર્મ ગીરાસ કહેવાય છે અને જે મુળ પુરૂષને મળેલો તેના છોકરાઓને ઉતર્યો છે. સાહસીક ગરાસીયાઓ પોતાના પાડોસી પાસેથી જમીન જીતી પોતાની જમીનમાં વધારો કરતા. જ્યારે તેઓ પુરા બળવાન થતા ત્યારે મુળ શાખાથી છુટા પડી સ્વતંત્ર રાજકર્તા થતા, અને ખીજઓ જેઓ ઓછા પરાક્રમી હતા તેઓ પોતાના રક્ષણ અર્થે પોતાના ગીરાસનો મોટો ભાગ તેમના પાડોશના રાજાને આપતા તેથી તેઓ મૂળ ગરાસીયા અથવા તો અસલ ભાગદારોની સ્થિતિમાં આવી પડ્યા.

૨. મુળ ગરાસીયાઓ તે એકે જેઓ મોટા રાજાઓના તાબામાં પડ્યા છતાં પોતાનો કબજો રાખી રહ્યા છે, અથવા જમીનના થોડા ભાગ જેને વાંટા કહે છે તે રાખી મુળ ગરાસીયા રહ્યા છે. જેમકે સાંતલપુરમાં અસલ જમીનના માલિક વાઘેલા રજપુતો હતા, પણ જડેજઓએ તેઓને હરાવ્યા. જે કે વાઘેલાઓ જડેજઓને શરણે થયા તો પણ તેઓએ થોડી જમીન પોતાના કબજામાં રાખી જેથી તેઓ પછવાડેથી મુળ ગરાસીયા તરીકે ઓળખાય છે.

૩. જ્યારે કોઈ ગરાસીયો સ્વતંત્ર થવામાં ફતેહ પામતો ત્યારે તે તાલુકદાર અથવા મોટા જમીનદાર થઇ પડતો અને કોર અથવા રાણાનો ધલકાળ ધારણ કરતો. તાલુકદાર આ એજન્સીમાં રાણાના ખરચમાં જે જમીનદારે ફાળો આપે છે તેઓ તાલુકદારો ગણાય છે.

૪. જેમ જેમ તાલુકદાર સારી સ્થિતિમાં આવતા જાય તેમ તેમ પોતાની સઘળી જગીર પોતાના ટીકાયત કુંવર માટે મુકી જવા તેઓને વધારે જીજ્ઞાસા થતી. પાટવી ફટાયા ટવી ફટાયાનો રીવાજ પાલણપુર અને રાધનપુર સિવાય થરાદ અને વાવ અને ભાગ સસ્થાનમાં પણ ચાલુ છે. સનવા અને આડેસરના તાલુકદારોમાં એ રીવાજ માત્ર કચ્છના સબધમાં ચાલે છે, પણ સાંતલપુરમાં ભાગનો વહીવટ ચાલે છે, બાકીના સસ્થાનોમાં ભાધએ ભાગનો રીવાજ ચાલે છે અને તે રીવાજથી પાયમાલી થઇ ગઇ છે. કાકેજ તાલુકામાં જગીરો ઘણા ભાગોમાં વહેચાઇ ગઇ છે, અને તેમાં પણ ભાગ પડતા જાય છે તે એટલા સુધી કે એક ગામમાં અનેક ભાગદાર હોય છે. તેઓ ખેડુતની સ્થિતિમાં આવી ગયા છે અને તેઓને પોતાનો અને કુટુંબનો નિર્વાહ કરવો મુશ્કેલ થઇ પડે છે. જગીરોમાં જગીરદારોને પોતાની જીંદગીપર્યંત હિત છે અને જગીરના ફાયદા સિવાય તેનાથી જગીરો વેચી શકાતી નથી, તેમ તે ઉપર પોતાની જીંદગી ઉપરાતને માટે બોળે નાખી શકતો નથી, અને તેમ કરવામાં પણ મે. પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની મજબૂરીયત લેવી જોઇએ છે. નાના ગરાસીયા પછી તેઓ મુળ ગરાસીયા હોય અથવા ખીજી જાતના ગરાસીયા હોય તેઓને લશ્કરી જવાબદારીઓ તથા વહીવટી ફરજો પોતાના તાલુકદારો તરફ બજાવવાની હોય છે અને તે તાલુકદારોને તેવીજ ફરજો ઇંગ્લેન્ડ સરકાર પ્રત્યે બજાવવાની હોય છે

૫. ખારખલી જમીન ઘણા પ્રકારની છે (૧) ઇનામી એટલે લાખી અને નીમકહલાલ નોકરીના બદલામાં બક્ષીસ આપેલી. (૨) પટાવત એટલે લશ્કરી અથવા તેવી ખારખલી જમીન ખીજી નોકરી કરવાની સરતે આપેલી જમીન. (૩) દેવસ્થાન એટલે મદિરના ખરચ વાસ્તે આપેલી જમીન. (૪) ચાકરીયાત એટલે સસ્થાનની અથવા પ્રજાની નોકરી કરવા બદલ આપેલી જમીન. આ જાતની બક્ષીસ આપેલી જમીન ખીજીઓને વેચી શકાતી નથી કારણ કે એ પ્રમાણે કરવાથી બક્ષીસ આપવાનો હેતુ પાર પડતો નથી અને પડે નહિ; પણ આ નિયમ બરોબર પાળવામાં આવતો નથી ગયા થોડા વર્ષમાં એવી કેટલીક જમીન અથવા તેના કટકાઓ નાણા ધીરનારાઓના તથા તેવા ખીજીઓના હાથમાં ગયેલા છે, કારણ કે એ બાબતમાં કંઇ ચોક્કસ નિયમો કોઇ વખતે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યા નથી સરકારે જે મુખ્ય નિયમ બાંધ્યો છે તે એ છે કે જે જમીન ઉપર ખડણી લાગુ છે તેવી જમીનનું વેચાણ કરવું નહીં તેમ કોઇ રીતે તેની ખીજી વ્યવસ્થા થઇ શકે નહિ.

૬. મોટા સસ્થાનોમાં જમીનની ઉપજ તહેસીલદારો વસુલ કરે છે જેઓના તાબામાં પેટા ભાગો છે, જેને તાલુકા, પરગણા અથવા મહાલ કહે છે. નાના તાલુકદારો વસુલાત વસુલાતની જાતે દેખરેખ રાખે છે, અને પોતાને મદદ કરવામાં નાના અમલદારો કે વાણિયાઓને સાથે રાખે છે

૭ જમીનની ઉપજની વસુલાતની જુદી જુદી રીતો નીચે પ્રમાણે છે.
વસુલાતની રીત

(એ) વીઘોટી એટલે દર વીધે રોકડ લેવાની રકમ જે માપણી અને વર્ગવારી કરી ઠરાવવામાં આવે છે. આ રીત વારાહી તાલુકામાં દાખલ કરવામાં આવી હતી પણ સવત ૧૯૫૬ ના દુકાળ પછી આ ધોરણ કહાડી નાખવામાં આવ્યું છે.

(બી) ભાગ બટાઈ અથવા અનાજનું કળતર કરી ભાગ લેવાની રીત. બ્યારે ખેતરોમાં પાક ઉભો હોય છે અથવા મોલ કાપી ખજામાં લાવવામાં આવે છે ત્યારે રાબત્ય ભાગ જેને

વળે કહે છે તેની અટકળ કરવામાં આવે છે. આ છેલ્લી રીત આ એનન્સીમાં સાધારણ રીતે ચાલે છે, અને આ રીત પ્રમાણે પટેલ અને ગામનુ પચ એકઠું થઇ તેના રૂબરૂ ઢાળ કરવામાં આવે છે. ઢાળ થાય એટલે રાબત ભાગ મુકરર કરી ખેડુતોના નામ ઉપર તે રકમ લાહેણી ચઢાવી દેવામાં આવે છે. વળી એક ખીજી રીત છે જેને માખલ કહે છે તે એમ છે કે, હવાલદારની દેખરેખ તળે ગામના ખજાના ખેતીનો સકસણો મોલ લઇ જવામાં આવે છે જ્યાં ખેડુત દાણા કાઢી ભેગા કરે છે, અને અનાજને તોળી તાલુકદારનો હક તેમાથી વસુલ કરવામાં આવે છે. રાબત ભાગ $\frac{1}{2}$ થી $\frac{1}{4}$ હોય છે.

(સી) હળીઆવા અથવા હળવેરો, ડીસા, ધાનેરા અને ખીજાં ગામોમાં લેવામાં આવે છે. આમાં ખરેખર ખેડાણ કરવામાં આવતી જમીન ઉપર હીસાખ નહીં ગણાતાં ખેડુત પાસે બળદ હોય તે બળદની જોડી ઉપર લેવામાં આવે છે. આ એનન્સી તાખાના થાણાઓમાં આ દરને નરવા અથવા વેરો કહે છે. અને ફેટલીક જગોએ તે વળે ઉપરાત લીધામાં આવે છે. કદમથી જમીનનુ માપ કરી તે ઉપર નરવા ઠરાવવામાં આવે છે. તેનો દર રૂ. ૫ થી રૂ. ૨૦ સુધીનો છે.

(ડી) ઉધડ—એક ખેડુત એક ચોક્કસ જમીન તાલુકદાર પાસેથી લઇ ખેડે છે તેની અમુક રકમ ઠરાવવામાં આવે છે તેને ઉધડ કહે છે.

૮. રાબતભાગ સિવાય ખીજી ફેટલીક બાળતીઓ લેવાય છે તેને લાગતો કહે છે.

પરચુરણ બાળતો

હવાલદારી—ગામના હવાલદારને કળસી દીઠ ૪ શેર દાણા અપાય છે તે.

સુખડી—દરબારી કોઠારીને અપાય છે તે

ખરાબત—જેનો અર્થ ખર્ચ થાય છે, અને જે શરસી શબ્દનુ બહુવચન છે, તે મહેસુલ વસુલ કરવાનુ ખર્ચ પૂર કરવા સાથે લેવામાં આવે છે.

ઝાપો—ગામના મેમાન ખર્ચ બદલ લેવાય છે.

કામદારની સુખડી—કામદારને જે ખોરાક ખર્ચ પ્રથમ આપવામાં આવતું તે પણ હમણા તે તાલુકદાર લે છે.

તોલાટ—જે માણસ વળેના દાણા તોલે તેને આપવામાં આવે છે તે.

ઢાળીયાનો ખર્ચ—જે પચો મોલનો ઢાળ કરવા આવે તેઓનુ ખોરાક ખર્ચ.

આ લાગાઓ પ્રથમ મુસલમાનોને અને પછવાડેથી મરાઠાઓને ખડણી આપવી પડતી, તે બદલ ધણુ કરી લીધામાં આવતા. આ લાગાની પહેલા રોકડ રકમ લેવામાં આવતી કારણ કે આ ગળના વખતમાં આવજવનો વહેવાર બરોબર નહીં હોવાથી અનાજ શયદા પડતા ભાવથી વેચી શકાતુ નહિ અને ખડણી વસુલ કરનાર માલ બદલ રોકડ લેતો. વખત જતા વેરો, સ્વત્રતાની નિશાની ગણાઇ અને તે તાલુકદારો અને ગરાસીયાઓ વચેની તકરારોમાં સ્વત્રતાની સાબિતી તરીકે પુરાવામાં વારવાર રજુ કરવામાં આવે છે.

ઝાપીવેરો—ખેડુતો અને જેઓ ખેડુતો નહીં હોય તેઓ બનેના ઘર ઉપર લેવામાં આવે છે.

મસવડીવેરો—રબારી અને ભરવાડો પાસેથી જનવરોની ચરાઇ બદલ લેવામાં આવે છે.

ચાકડાવેરો—કુવાના દરેક ચાકડા ઉપર લેવામાં આવે છે.

ભાંભવેરો—સુએલા ઢોરનાં ચામડાં ઢેડ લઇ જાય તેમના પાસેથી લેવામાં આવે છે.

કન્યાકુદી—છોકરીઓના લગ્ન ઉપર લેવામાં આવે છે.

વેપાર વેરો—વાણીયા વેપારીઓ પાસેથી તેઓના વેપારના પ્રમાણમા લેવામા આવે છે.

સુતર વેરો—દરેક વાણિયાની દુકાને એક શર સુતર લેવામા આવે છે. (આ વેરો માત્ર દીમા તાલુકામા લેવામા આવે છે.)

પાનચરાઈ—પરહદના રખારી અને ભરવાડો પાસેથી તેઓના ઢોરોની ચરાઈ બદલ લેવામાં આવે છે.

કોઠ વેરો—લુહારની દરએક ધમણ ઉપર લેવામા આવે છે.

સાદી અથવા લગ્ન વેરો અને મુછાણી અથવા મરણ વેરો જંગીરદારના કોષ કુટુંબમાં કોષનાં લગ્ન હોય અથવા મરણ થયું હોય તે બદલ લેવામા આવે છે.

નજરાણા—જેઓ દીવાળીને પ્રસંગે સલામે આવે છે તેઓ પાસેથી લેવામાં આવે છે

સાથ હક—એટલે જમીનના કબજા માટે લેવાનો આવે તે.

ખીચડી હક—વારાહી જંગીરમા છે. જ્યારે જંગીરદારના કુટુંબમા કંઈ મરણ થાય તે વખતે જેઓ મળવા આવે તેઓ પાસેથી લેવામા આવે છે.

વજે—રોકડ રકમ ઉપરાત પાકનો અમુક ભાગ તાલુકદાર લેછે તે. વજેનો દર દરેક તાલુકામા અને જુદા જુદા અનાજને માટે જુદો જુદો હોય છે.

૯. ન્યા જંગીરમા ધણા ભાગદારો હોય છે અને જંગીરમા ભાગ પાડવાનો બધા ગરાસીયાઓમા રીવાજ છે એટલે દરેક ભાગદાર પોતાને માટે થોડી જમીન ખેતીને માટે રાખે છે. આ જમીનને ધરખેડ કહે છે. ધરખેડ જમીનનો વિસ્તાર એક સરખો નથી, અને તેવી જમીનતુ કોષ જતનુ રજીસ્ટર રાખવામા આવતુ નથી. ખાકીની જમીન મજમુ ખાતે રાખવામા આવે છે. મજમુ જમીનની પેદાશ તેઓ પોતાના હીસ્સા પ્રમાણે વહેચી લે છે, પણ આ ગુચવાડા ભરેલી રીતથી ધણીવાર માહો માહે એવા કળ્યા થાય છે કે, એક પછી બીજો ભાગદાર મજમુ જંગીરમાથી પોતાનો ભાગ મળવાનો દાવો કરે છે. જે જંગીરદારો ખડણી આપે છે તેઓ પાસેથી તેઓના ભાગના પ્રમાણમા ખડણી વસુલ કરવાને ધણી મહેનત પડે છે.

૧૦. ધણા નાના જંગીરદારો કરજમાં તદ્દન ડુબી ગયા છે. કેટલાકોએ પોતાની જંગીરો આખી અથવા તેનો ધણોખરો ભાગ ગીરો મુક્યો છે. કેટલાકોએ પોતાની જંગીર અઘાટ આપી દીધી છે. કેટલેક ઠેકાણે જંગીર પુલાછુટ માડી દીધી છે. કેટલેક ઠેકાણે જમીન કબજા વગર ગીરો છે એટલે સાન ગીરો આપેલી છે જે જંગીરદારો બ્યાજ ને મુદ્દલ આપી છોડવી શકે છે.

૧૧. ગરાસીયાઓને વેઠ કરવી પડતી નથી. ગામની ચાકરીયા અથવા પસાયતી જમીન પાછી મળવાની બાબતમા જે તાલુકદારને હકુમત હોય છે તેને એવી જમીનના કબજેદાર ઉપર સત્તા હોય છે, પણ મજમુ ગામમા તેવી જમીન મજમુમાં પાછી જાય છે પણ હકુમતવાળા તાલુકદાર એકલાને મળતી નથી. મજમુ ગામોમા તાલુકદારની રેવન્યુ વહીવટમા ગરાસીયાઓને ભાગ આપવા બધાયેલ છે. દીઓદર તાલુકામાં ધણા કોળીઓને ધનામી જમીન છે તેઓ જંગીરદારોને વેરા સિવાય બીજું કંઈ આપતા નથી. લવાનાના રજપુતો દીઓદરને માત્ર વેરો આપે છે, વજે આપતા નથી. ધણા ખરા જંગીરદારો વજે લેછે. સાતલપુરના ખેડુતો જમીન ઉપર ખુટાહક ધરાવે છે એટલે ન્યા સુધી રાજ હક બરોબર આપે ત્યા સુધી તે જમીન વંશપરપરા ખાય છે તાલુકાનો મુખી આવક જવક દાણ આવક અને નિકાસ ઉપર લેછે. જનવરોના વેચાણ ઉપર સીંગોટી હક તાલુકદાર લેછે. દારૂ, ભાંગ અને ગાજની ઉપજ પણ તાલુકદાર લેછે. હરસોડી જતનો કર સાતલપુરમા બળદો ઉપર ઝેરીમા

લેવામાં આવે છે. કેટલાક કાંકેજના તાલુકાદારો વડોદરા રાજ્યને જમા અને ધાસદણો આપે છે, અને મજમુદારી દસ્તુરી મજમુદારોને આપે છે. સાંતલપુરના કેટલાક ગામો રાંધનપુરને અને જમૈયા ગામો થરાદ તાલુકાને જમા આપે છે. થરાદના કેટલાક ગામો પાલણપુરને જમા આપે છે, તેમ પાલણપુરના કેટલાક ગામો થરાદને જમા આપે છે.

ગાયકવાડ દરબાર કાંકેજના કેટલાક ગરાસીયાઓને વેલ આપે છે તેની મતલબ એમ જણાય છે કે નજીકના મુલકમાં લુટશટ ન કરે.

NAMES OF DIFFERENT KINDS OF GRAIN AND OTHER PRODUCE.

Agtar—Monsoon or Kharif crops. Bajro (spiked millet). Juwar (great millet) Mag (small fruited kidney bean). Math (kidney bean). Chola (small fruited dolichos). Arad (Hairy podded kidney bean). Val or olia (large fruited dolichos) Kamod (Rice). Tal Ashada (Generally seed sown in June) Tal Jhakalia or Purabia (Generally seed sown in September) Kang (Italian millet) Banti (Indian millet) Chino (Italian millet) and Makai (Indian corn)

Pachtar—Winter or Ravi crops Kala (cotton pods) Kapas (cotton) Ghau (wheat) Chana (gram) Gol (molasses) Methi (Fenugreek). Unalu Juwar (hot weather Juwar) and Jav (barley).

NAMES OF DIFFERENT KINDS OF FODDER.

Kadab (Juwar grass) Dur (powdered Bajri stalks) Chhota or Datha (Bajri chaff) Shudhan (heads of Juwar ground down after the removal of grain). Shasun (ears of Bajri ground down after the removal of the grain) Kuval (powdered wheat straws). Lila Jara (hot weather Juwar or Chhastio) Gundhli (Juwar grass). Magothu or Panu (powdered Mag grass). Khariu (powdered gram plants). Paral (powdered rice grass).

જુદી જુદી જાતનાં અનાજ તથા એવી બીજી પેદાશનાં નામ.

આગતર.—બાજરો, જુવાર, મગ, મઠ, અડદ, વાલ અથવા ઓરીઆ, કમોદ (ચોખા) તલ અશાડા (જે અશાડ મહિના “જુન” માં વવાય છે તે), તલ કાકળીઆ અથવા પુરખીઆ (જે કારતીક મહિના “સપ્ટેમ્બર” માં વવાય છે તે), કાગ, બાંટી ચીણા અને મકાઈ.

પાછેતર.—કાલાં (રૂના ઝીંઝવા), કપાસ (રૂ), ઘઉં, ચણા, ગોળ, મેથી, ઉનાળુ જુવાર અને જવ.

જુદી જુદી જાતના ચારાનાં નામ.

કડબ (જુવાર—ખાજરાના સાંઠા), ડુર (ખાજરાના સાંઠાનો ભુકો), છોટા અથવા દાંઠા (ખાજરાના સાંઠાના કડકા), દુદા (જુવારના લોથામાથી જર કાઢી લીધા બાદ જે ભુકો રહે તે), ઢસુ (ખાજરાના કુડામાથી ખાજરો કાઢી લીધા બાદ ભુકો રહે તે), કુવળ (ઘઉંના છોડવાનો ભુકો), લીલા જરા (ઉનાળુ જુવાર અથવા છાસટીઓ), ગુધળી (જુવારના સાંઠા), મગોહું અથવા પાણુ (મગના ડાખળાનો ભુકો), ખારીજી (ચણાના ડાખળાનો ભુકો) અને પરાળ (ક-મોદના છોડવાનો ભુકો).

A SKETCH OF THE PALANPUR IMPERIAL POLICE

1 An agreement was signed by the Government of India and the Baroda Darbar in September 1881 by which it was agreed that the duties hitherto be performed by the Contingent of 3000 horse in the Tributary Mahals, should be in future performed by a body of Mounted and foot police entirely under the control and management of the British Government. In execution of the agreement, the contingent serving in the Agencies of Gujarat was withdrawn and in lieu of it a subsidy of 3 $\frac{3}{4}$ lakhs annually is paid by His Highness by withholding tribute collected in the several Agencies upto that amount.

2 Before the Palanpur Imperial Police was organized there were 686 sabres of His Highness the Gaekwar's Contingent. One half of the Gaekwar Contingent was removed on the 1st August 1885, some on 1st September 1885 and the remaining was finally withdrawn from 30th November 1885.

3 In the year 1885 the Palanpur Imperial Police was placed under the supervision of the Superintendent of Police, Ahmedabad not for inspection and control but with an intention to keep a good flow of promotion and a higher standard of efficiency. The object was to get a small body of the force constantly on probation for higher pay. The accounts were kept at Ahmedabad and the promotions made in the combined forces. F H Warden Esquire was appointed as the first Assistant Superintendent of Police. The entire separation of the Palanpur Police from the Ahmedabad Police was sanctioned under Government Resolution No 186 dated the 7th November 1887 Political Department. Formerly the entire force was maintained at a cost of Rs. 68,600 according to Sir Richard Temple's Minute and Rs 4764 were paid from the Agency General Fund as

per Government Resolution No. 1663 dated the 17th March 1885. Under Government Resolution No. 2218 dated the 17th April 1886 in the Political Department the following distribution of the subsidy was made:—

Kathiawar	1,60,000
Mahi Kantha	1,10,000
Palanpur.	70,000
Rewa Kantha	35,000
				<hr/>
				3,75,000

4. The Bombay District Police Act (Act VII of 1867) was introduced into the New Police under Government Resolution No. 3441 dated the 4th June 1885

5. The Administration of the Mounted Police Fund rests with the Political Agent and the Police Funds in the Gujarat Agencies were accounted for in the Government Accounts as "Excluded Local Funds" of a private nature under Government Resolution No. 1975 dated 9th July 1885 in the Finance Department. Afterwards the Agency Police Funds were provincialized under the Head XX—Police under Government Resolution No 1415 dated 22nd February 1889 and Government Resolution No. 1486 dated 25th February 1889 in the Political Department.

6. As regards Criminal Jurisdiction it was arranged under Government Resolution No. 4589 dated 25th July 1885 that the members of the new force will be dealt with for offences by the same Courts which dealt with members of the Gaekwar's Contingent for which the Imperial Police has been substituted. The members of the force, it is presumed, have the privileges of British subjects while in the service but that will not exclude the jurisdiction of some of the States.

7. The Civil Jurisdiction over the members is reserved by the Political Superintendent so far as to protect their movable property from the decrees of the State Courts and the public is warned against giving credit to men of the Police. The men's persons and pay cannot be touched by the Civil Courts of the States without the consent of the Political officers, but it seems also to be necessary to rule that

execution of all processes within the Police Line must be made through the Political officers and the rule in force in British Districts that men under decrees of debts are liable to be dismissed is enforced

The European Assistant sanctioned for Palanpur in connection with the new Police arrangements is designated "Assistant Political Superintendent and *ex-officio* Assistant Superintendent of Police" under Government orders of 1887.

8. The Deesa Cantonment Police was transferred to the Cantonment Magistrate Deesa under Government Resolution No 5701 dated 24th July 1891

9. The bills on account of Contingent charges and travelling allowances of the Mahi Kantha and Palanpur Agency Police are countersigned by the officers below under Government Resolution No 529, dated 23rd January 1892, Political Department.

Travelling Allowance bill. Commissioner Northern Division

Clothing	}	Inspector General of Police.
Arms		
Accoutrements		

Petty Construction	}	Political Agent
and Repairs		
Other Contingencies.		

10 The essential principle is that the Agency Police although assimilated in many ways with the District Police are Police serving in foreign territory under the orders of the Political Agents. The law under which they act is law not passed by the Legislative assemblies but law applied to Foreign territory by the Executive Government and their authority is derived from Paramount Power of the British Government and from its engagements with Foreign States beyond the Frontier of British India. There is thus a radical difference between the Presidency and the Agency Police

11 The Palanpur Imperial Police at present consists of 92 mounted and 225 foot police including the Inspector of Police. The Mounted Police consists of 86 Horse Sowars and 6 Camel Sowars.

Among the Mounted Police there is one Senior Dafedar getting Rs. 40 and 4 Junior Dafedars getting Rs. 35 including horse allowance. Each Sowar gets Rs 10 as personal pay plus Rs. 20 as Horse Allowance. The foot police is divided into grades There is one First Class Chief Constable getting Rs. 65 and 4 Second Class Chief Constables getting Rs. 50 each There are 4 grades among the Head Constables The first Class Head Constable gets Rs 30 of which there are 2 The second class gets Rs 20 of which there are 7. The 3rd class Rs 15 of which there are 6 and the 4th class Rs. 12 of which there are 16 Among the Constables there are 4 classes. There are 15 first class constables each getting Rs 10, 173 constables each getting Rs. 9.

12. In matters of internal economy, discipline etc, the Superintendent of Police is the Assistant of the Political Agent and in matters of Police Funds clothing and equipments the Inspector General of Police is the Controlling Officer.

13. A new post of Deputy Superintendent of Police was created under Government Notification No. 1026 dated 24th February 1908 in the Judicial Department to help the Police superintendent in his duties of control and Supervision

પાલણપુર ઇમ્પિરિયલ પોલીસનો હેવાલ.

૧. ઇ. સ. ૧૮૮૧ ના સપ્ટેમ્બર મહિનામાં નામદાર હીદુસ્તાનની સરકાર અને ગાયકવાડ સરકાર વચ્ચે કરાર ઉપર સહી થઇ છે તેમાં એવું કરાવવામાં આવ્યું છે કે અદ્યાપિ સુધી ખંડીયા રાજ્યોમાં ૩૦૦૦ ઘોડેસ્વારોનું કંટીન્ટ રાખવામાં આવતું, તેની જગા ઉપર ઘોડેસ્વારો અને પાયદળ પોલીસ, નામદાર ઇંગ્રેજ સરકારની સ્વતંત્ર સત્તા અને કાય્દુ તળે રાખવા અને મજકુર કરારનો અમલ થવા ગુજરાત તાબેની એન્જિનિયરોમાં જે કંટીન્ટ ફોર્સ રાખવામાં આવતી તે કહાડી નાખવી, અને તેના બદલામાં ગાયકવાડ સરકારે ખર્ચમાં ત્રણ લાખ રૂપિયા આપ્યા જવું, અને જુદી જુદી એન્જિનિયરોમાં ગાયકવાડ સરકારની વતી ખડણી લીધામાં આવે છે તેમાંથી તેટલી રકમ વસુલ કરવી.

૨. પાલણપુર એન્જિનિયર પોલીસનો બદોબસ્ત થયો તે આગમચ ૬૮૬ સ્વારો ગાયકવાડ કંટીન્ટના રહેતા હતા તેમાં અર્ધા તા. ૧ લી અગસ્ટ સને ૧૮૮૫ માં અને થોડા તા. ૧ લી સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૮૫માં કમી કરવામાં આવ્યા અને તા. ૩૦ મી નવેમ્બર સને ૧૮૮૫ માં બાકી રહેલાને રજા આપવામાં આવી.

૩. ઇ. સ. ૧૮૮૫ માં અમદાવાદના મે. પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબની તળે પાલણપુર ઇમ્પ્રિયલ પોલીસને રાખવામાં આવી. દેખરેખ અને સત્તા તળે નહિ પણ એવા હેતુથી રાખવામાં આવી કે જેથી તે ફોજને આગળ વધવાને અને ઉચે દરજ્જે તે હોશિયારી મેળવી શકે નાની સંખ્યામાં પોલીસ રાખવાનો હેતુ એ હતો કે તેઓને યોગ્યતા પ્રમાણે વધારે પગાર મળી શકે. તેના ખર્ચનો હિસાબ અમદાવાદમાં રાખવામાં આવતો અને ભેગી ફોજને વધારે પગારથી ચઢાવવામાં આવતી. મે. એફ. એચ. વોર્ડન સાહેબને પહેલ વહેલા પોલીસના આસી. સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ નીમવામાં આવ્યા હતા. પોલીટીકલ ખાતાના તા. ૭ મી નવેમ્બર ૧૮૮૭ ના નંબર ૧૮૬ ના નામદાર સરકારના ઠરાવથી અમદાવાદની પોલીસથી આ ફોજને તદ્દન જુદી કરવાનું મુકરર થયું. સર રીચર્ડ ટેમ્પલની મીનીટ પ્રમાણે ૩ ૬૮,૬૦૦ નો ખર્ચ કરવામાં આવતો અને તા. ૧૬ મી એપ્રિલ ૧૮૮૬ ના ઠરાવ નં. ૧૬૬૩ મુજબ એજન્સિ જનરલ ૫૩માંથી ૩. ૪૭૬૪ આપવામાં આવતા. તા. ૧૭ મી એપ્રિલ ૧૮૮૬ ના પોલીટીકલ ખાતાના ઠરાવ નંબર ૨૨૧૮ મુજબ ગાયકવાડ સરકાર તરફથી જે ખર્ચની રકમ મળે છે તેની વ્યવસ્થા નીચે મુજબ કરવામાં આવે છે.

કઠિયાવાડ	૧,૬૦,૦૦૦
મહિકાંઠા.	૧,૧૦,૦૦૦
પાલણપુર	૭૦,૦૦૦
રેવાકાંઠા...	૩૫,૦૦૦

૩,૭૫,૦૦૦

૪. બોમ્બે ડિસ્ટ્રીક્ટ પોલીસ આક્ટ (ઇ સ ૧૮૬૭ નો આક્ટ ૭) તા. ૪ થી જુન ૧૮૮૭ ના ઠરાવ નંબર ૩૪૪૧ મુજબ આ નવી પોલીસ ફોજને લાગુ કરવામાં આવ્યો છે

૫. પોલીસ સ્વારોનો કારોબાર મે પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબને સોંપવામાં આવ્યો છે અને સરકારના મહેસુલી ખાતા તરફથી તા. ૯ મી જુલાઈ ૧૮૮૫ ના ઠરાવ નંબર ૧૮૭૫ થી સરકારી હિસાબમાં ખાનગી તરીકે લોકલફડથી પોલીસ ૫૬ને અલાયદું રાખવામાં આવ્યું હતું. સાર પછી તા. ૨૨ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૯ ના પોલીટીકલ ખાતા તરફના ઠરાવ નંબર ૧૪૧૫ અને તા. ૨૫ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૯ ના ઠરાવ નંબર ૧૪૮૬ ઉપરથી ૨૦-પોલીસના મુજબ મથાળા પ્રાતીક ખાતામાં તેનો હિસાબ રાખવામાં આવે છે.

૬ ફોજદારી અને દીવાની હુકમત નવીન પોલીસ ફોજના માણસો જે કંઈ ગુન્હો કરે તેનો અમલ તા. ૨૫ મી જુલાઈ ૧૮૮૫ ના સરકારી ઠરાવ નંબર ૪૫૮૯ પ્રમાણે આ પોલીસ ફોજ પ્રથમની ગાયકવાડ કન્ટીનન્ટની જગાએ છે એટલે તેઓનો જે કોર્ટથી ન્યાય થતો તે મુજબ ન્યાય કરવાની ગોઠવણ કરવામાં આવી છે એવું અનુમાન કરવામાં આવે છે કે ફોજના માણસો બ્રિટિશ રૈયતના હકો ભોગવે, પણ તેઓ થોડાક રાજ્યોની સત્તાથી બકાત થઈ શકશે નહિ.

૭. દીવાની સત્તા પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબને છે તે એટલીજ કે, સંસ્થાનોની કોર્ટોના હુકમનામાં જ ગમ મિલકત ઉપર ટાચ લાગુ થતા અટકાવવા, અને લોકોને ખર્ચ આપવી કે પોલીસના માણસો સાથે લેવડ દેવડ રાખે નહિ. મહેરબાન પોલીટીકલ અમલદારોની મજુરી લીધા શિવાય દીવાની અદાલત, માણસ અથવા પગાર ઉપર અમલ કરી શકે નહિ. તેમ આ જરૂર છે કે બધી પ્રોસેસની બજવણી પોલીસ લાઈનમાં પોલીટીકલ અમલદારો મારફતે બજાવવી, અને જે પ્રમાણે ખાલસામાં નીયમ છે કે જેઓ ઉપર કરજને લીધે હુકમનામાં થયા હોય તેઓને નોકરીથી બરતરફ કરવા તે નિયમ આ ફોજને લાગુ થશે

૮. નવી પોલીસ ફોર્સની ગોઠવણ અમલમાં લાવવા યુરોપીયન આસીસ્ટન્ટની પાલણપુર એનન્સિમાં મજૂરી આપવામાં આવી છે, તે ઈ. સ. ૧૮૮૭ ના સરકારી હુકમો મુજબ આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એન્ટ અને પોલીસના વધારાના આસીસ્ટન્ટ પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટના નામથી ઓળખાય છે.

ડીસાની કેન્ટોનમેન્ટ પોલીસ, તા. ૨૪ મી જુલાઈ ૧૮૮૧ ના સરકારી ઠરાવ નંબર ૫૭૦૧ મુજબ ડીસાના મે. કેન્ટોનમેન્ટ માજીસ્ટ્રેટ સાહેબના અખતાર તળે મુકવામાં આવી છે.

૯. મહિકાકા અને પાલણપુર એનન્સિઓમાં પોલીસના કીજન્ટ ખરચ અને ભથ્થામાં હીસાબી બાબત પોલીટીકલ ડીપાર્ટમેન્ટના તા. ૨૩ મી જાન્યુઆરી ૧૮૮૩ ના ઠરાવ નંબર ૫૨૯ મુજબ નીચે જણાવેલા અમલદારોએ તે ઉપર મખલાસી કરવી. મુસાફરી લવાજમના બીલ ઉપર...ઉત્તર પ્રાંતના મહેરબાન કમીશનર સાહેબ બહાદુર.

કપડા
હથિયાર
સરભમ

}

મે. પોલીસ ઇન્સપેક્ટર જનરલ સાહેબ.

નાના બાધકમો અને રીપેર.
બીજી જરૂરી ચીજો.

}

મે. પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબ.

પ્રેસીડેન્સી અને એનન્સિ પોલીસ વચ્ચે મુળ તફાવત.

૧૦. અગત્યનું ધોરણ એમાં એ છે કે એનન્સિ અને પાલસા પોલીસ બંને એકજ છે, પણ એનન્સિ પોલીસને પોલીટીકલ એન્ટોના હુકમ તળે પરરાબ્યમાં નોકરી કરવી પડે છે. જે કાયદા તળે તેઓ અમલ કરે છે તે કાયદો કાયદા બાધનારી કાઉન્સિલે પસાર કરેલો નથી, પણ સત્તાધારી સરકારનો કાયદો બ્રિટિશ સરકારની સંવેપરી સત્તા તરફથી મળેલો છે તેમ બ્રીટીશ રાજ્યની હદની બહાર પારકા રાજ્યો સાથે જે કોલકરારો થયા છે તે સત્તાની રૂઢિએ તેનો અમલ થાય છે. આ બે વચ્ચે તફાવત જે છે તે આ છે.

૧૧. હાલ પાલણપુર ઇમ્પીરિયલ પોલીસમાં ૯૨ સ્વારો અને ૨૨૫ પ્યાદા છે તેમાં ઇન્સપેક્ટર આવ પોલીસનો સમાસ થાય છે. સ્વારોમાં ૮૬ ઘોડાવાળા અને ૬ સાદણી સ્વારો છે. સ્વારોમાં એક સીનીયર ફેફદાર જેને મહિને રૂ. ૪૦ અને ચાર જુનીયર ફેફદાર જેઓને રૂ. ૩૫ દર માસે મળે છે તેમાં ઘોડાનો ખરચ આવી જાય છે. દરેક સ્વારને રૂ. ૧૦ પગારના અને ઘોડાના રૂ. ૨૦ મળે છે. પ્યાદામાં જુદા જુદા વર્ગો કરવામાં આવ્યા છે. એક પહેલા વર્ગના ચીફ કોન્સ્ટેબલ રૂ. ૬૫ અને ચાર સેકન્ડ ક્લાસ ચીફ કોન્સ્ટેબલ દરેકને રૂ. ૫૦ નો પગાર મળે છે. હેડ કોન્સ્ટેબલમાં ચાર વર્ગ કરેલા છે. બે ફર્સ્ટ ક્લાસ હેડ કોન્સ્ટેબલને રૂ. ૩૦ મળે છે, ૭ સેકન્ડ ક્લાસ હેડ કોન્સ્ટેબલને દરમાસે રૂ. ૨૦, ૬ થ્રીજ વર્ગના હેડ કોન્સ્ટેબલ દરેકને મહિને રૂ. ૧૫ અને ચોથા વર્ગના હેડ કોન્સ્ટેબલો ૧૬ દરેકને દરમાસે રૂ. ૧૨ મળે છે. ૧૫ પહેલા વર્ગના કોન્સ્ટેબલો દરેકને રૂ. ૧૦, ૧૭૩ કોન્સ્ટેબલો દરેકને રૂ. ૯ પગાર મળે છે.

૧૨. માહેના બદોખસ્ત અને તાલીમ આપવાની બાબતમાં મે સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ આવ પોલીસ જેઓ આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબ પણ છે તેઓને સત્તા છે, અને પોલીસ ફાઉન્ડ, કપડા અને બીજી સામગ્રી ઉપર મહેરબાન પોલીસ ઇન્સપેક્ટર જનરલ સાહેબની સત્તા છે.

૧૩. નામદાર સરકારની તા. ૨૪ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૮ ની ન્યાય ખાતા તરફની જાહેર ખર્ચ નંબર ૧૦૨૬ થી મે ડેપ્યુટી પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબને મહેરબાન પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબને પોલીસને તાબામાં અને ફેબ્રેબ રાખવા માટે મદદ કરવા નીમવામાં આવ્યા છે.

A SKETCH OF THE VILLAGE POLICE.

THE ORIGIN OF THE VILLAGE POLICE

1. The Kankrej Thana Circle comprises Jagirdars possessing very small jagirs and these were again subdivided among numerous shareholders. In fact the sub-division extends to even a pie share. Many of the Thakardas are Kolis as also their tenants—a tribe which was in the past and still is much addicted to thieving, cattle lifting &c and at one time these offences were very numerous in the Districts. To put down this state of affairs the Agency began to take over the direct control of the Village Police.

2. The Village Police Scheme was introduced into the Agency in the year 1879–80. Each Taluka had its separate village Police Fund and in Kankrej agreements were taken from some of the Village owners making them responsible for deficits if any in the funds of their villages. Formerly the Police Patels were appointed by the Political Agent on the recommendations of the District Deputy Assistant Political Agent and the Chokiats and Pagis by the District Deputy Assistant Political Agent on the advice of the Local Officers viz., the Thandars. The District Deputy Assistant Political Agent exercised a general control over the force. The Police cess was collected by the Police Patels generally at the rate of Rs. 1½ per family living separately. The Superintendent of Police now exercises full control over it.

REORGANIZATION OF THE VILLAGE POLICE

3. It was in 1905 that Captain C F Harold for the first time pointed out the drawbacks in the organisation of this force and suggested several reforms. The old scheme was abolished altogether from 1st January 1906 and the management was handed over to the Assistant Political Agent on 1st April 1906.

The total strength of the village Police is 461 and the numbers of Police Patels, Pagis, and chokiats are as shewn below.—

	No.	Maximum	Minimum.
Police			
Patels	49	Rs. 12	Rs 5
Pagis	25	Rs 7	Rs 2
Chokiats	387	Rs 6	Re 1.

4. The revised scheme came in force in almost all the villages of the 5 Talukas on 1st July 1906 Under the new scheme the cess is levied as detailed in the margin from the occupants,

Rs 1—8—0 per Pacca house } but Vethias (those who perform
Rs 0—12—0 per hut. } forced labour) such as Barbers, Potters and Dheds are liable to pay the half cess i. e Rs 0—6—0 per dwelling house. The Jaghirdars are also subjected to the payment of the cess This is not agreeable to them and has caused a practically unanimous complaint against the Police scheme The amount of assessment leviable during the year 1907 is estimated to be Rs 22,300/-. Under the old scheme the amount of the Police cess used to be deposited with the Potdars (Bankers) but under the revised one it is credited to the Personal Deposit

5. The Village Police Patels generally perform the duty of collecting cess in addition to other miscellaneous work and the tracing of foot-prints of thieves and other suspected persons is the general duty of Pagis while the Chokrats perform the duty of watchmen.

The receipts during the year 1906-07 were Rs. 19,026-8-11 and expenditure Rs. 11,116-3-4

વીલેજ પોલીસનો હેવાલ.

વીલેજ પોલીસનું મૂળ.

૧. કાકેજ થાણા સરકલમાં જગીરદારો ધણી નાની જગીરોના ધણીઓ છે, અને તેઓ વળી ધણા ભાગદારોમાં વહેંચાયેલા છે તે એટલે સુધી કે એક એક પાછના ભાગદારો છે. ધણા જગીરદારો ઠાકરડા કોળીઓ છે અને તેના ભાડુતો પણ તેજ જાતના છે. એ જાત આગલા વખતમાં અને હાલ પણ ચોરી, ઢોરા લઇ જવા વિગેરેનો ધંધો કરે છે. એક વખત એ તાલુકામાં ધણા ગુન્હા થતા હતા. આ જાતનો મામલો અટકાવવા ગામને લગતી પોલીસનો અખત્યાર એજન્સિએ લેવા શરૂ કર્યો.

૨. ઇ. સ ૧૮૭૯-૮૦ માં એજન્સિમાં ગામોને લગતી પોલીસનો બદોબસ્ત થયો. દરેક તાલુકામાં જુદી જુદી ગામને લગતી પોલીસને લગતુ ફંડ છે, અને કાકેજના કેટલાક ગામોના ધણીઓ પાસેથી કરાર કરી લીધામાં આવ્યો છે કે તેઓના ગામોમાં ખરચમાં થત પડે તો તેઓ તે થત પુરી કરી આપે. આગળ મે ડિસ્ટ્રીક્ટ ડેપુટી આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ આ થાણાદારોની ભલામણથી ગામોના પટેલો નીમતા આ ફોજ ઉપર મે. ડિસ્ટ્રીક્ટ ડેપુટી આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની સામાન્ય સત્તા હતી. પોલીસને લગતો કર જે કુટુમો જુદાં રહેતા હોય તેઓ પાસેથી દર કુટુમે રૂ ૧-૮-૦ પહેલો વસુલ કરતા

વીલેજ પોલીસની ફરી વ્યવસ્થા.

૩. ઇ. સ. ૧૯૦૫ માં કેપ્ટન સી એફ હેરોલ્ડ સાહેબે આ જાતની ગોઠવણની ખામી દેખાડી અને તેમાં કેટલીક જાતના સુધારા કરવા ભલામણ કરી. તા. ૧૬ જાન્યુઆરી ૧૯૦૬ થી આગળની ગોઠવણ તદ્દન કહાડી નાખવામાં આવી, અને તા. ૧૬ એપ્રિલ ૧૯૦૬ થી મહેરબાન આ-સીસ્ટન્ટ પોલીસીકલ એજન્ટ સાહેબના સ્વાધીન તેનો અખત્યાર સોંપવામાં આવ્યો.

ગામને લગતી પોલીસની એકંદર સંખ્યા ૪૬૧ છે અને પોલીસ પટેલો, પગીઓ અને ચોકીયાતોની નીચે સંખ્યા બતાવવામાં આવી છે.

	વધુમાં વધુ પગાર	કમીમાં કમી પગાર
૪૯ પોલીસ પટેલો.	૩ ૧૨	૩. ૫
૨૫ પગીઓ	૩ ૭ .. .	૩. ૨
૩૮૭ ચોકીયાતો. . . .	૩. ૬	૩. ૧

૪. આ સુધરેલો કાનુન તા. ૧ જુલાઈ સન ૧૯૦૬ એ પાંચે તાલુકાઓને લાગુ કરવામાં આવ્યો. વળી નવી રૂઢી દાખલ કર્યા પછી નીચે મુજબ પોલીસને લગતો કર વસુલ કરવામાં આવે છે. જેઓ વેક કરે છે તેઓ જેમકે હજમો, કુભારો અને ઢેઢાઓ

૩. ૧—૮—૦ દર પક્કી બાધણીના ધર દીઠ અર્ધો કર આપે છે એટલે ધર દીઠ છ આના આપે છે.

૩ ૦—૧૨—૦ જુ પડા દીઠ તે સિવાય બાકીના મારજનમાં જણાવ્યા મુજબ કર આપે છે જગીરદારોને પણ કર આપવો પડે છે આ તેઓને હરકત કર્તા છે, અને તે ઉપરથી પોલીસની ગોઠવણ સામે એકમતથી સરકારમાં અરજી કરી છે. ઇ. સ. ૧૯૦૭ માં આ કરથી રૂ. ૨૨,૩૦૦ ઉપજ્યા હતા. જુની રીત પ્રમાણે એ કર વસુલ કરી પો-તદાર અથવા સરોફોને લા જમે કરવામાં આવતો હતો, પણ હાલ અસલ માફક પરસનલ અ-નામતમાં અથવા (Personal Deposit) ખાતે જમે કરવામાં આવે છે

ગામના પોલીસ પટેલો પરચુરણ કામો કરે છે, તેમ પોલીસ કર વસુલ કરે છે. ચોરોના અથવા શક પડતા માણસોના પગલાં શોધી કહાડવાનું કામ પગીઓ કરે છે, અને ચોકીયાતો ગા-મોની ચોકી કરે છે. ઇ. સ. ૧૯૦૬ માં રૂ. ૧૯૦૨૬—૮—૧૧ વસુલ થયા હતા, અને ખરચ રૂ. ૧૧,૧૧૬—૩—૪ થયો હતો.

*Principal sub-divisions of States and towns and villages in the Palanpur Agency
with a population over 1000.*

State	Sub-division.	Total number of towns and villages.	Towns with population above 1000.		Remarks.
			Names of towns.	Population.	
Palanpur Area 1765 91 Population 2,22,627	Talukas or Mahals. 1 Dhandha 2 Deesa 3 Dhanera 4 Panthawada	508	1 Asheda.	1494	Railway Station Do.
			2 Basu. .	2213	
			3 Bhaiath.	1840	
			4 Chadokha	1378	
			5 Changa..	1160	
			6 Chandisar ..	1745	
			7 Deesa. .	3623	
			7A. Deesa Canton- ment		
			8 Dhandha. .	1224	
			9 Dhanera...	2178	
			10 Gadh. .	1787	
			11 Ganthaman.	1381	
			12 Jagana...	1626	
			13 Jhalota...	1073	
			14 Jherda...	1189	
			15 Kanodar.	3021	
			16 Khumat. .	1830	
			17 Khodla..	1064	
			18 Kodam...	1266	
			19 Kumbhasan..	1699	
			20 Madana...	2198	
			21 Magavada ..	1296	
			22 Mahi.	1043	
			23 Malana ..	1125	
			24 Milan...	2338	

Deodar. Area 364½ Sq. Miles. Population 31,155	114	1 Bhabhai Nava Vas 2 Kuvala . 3 Rahna. . 4 Terwada	1105 1004 1055 1523	The population of Annapur is 379
Varahi. Area 300 Sq. Miles Population 13,157	51	1 Varahi	2403	
Malekjoirawaikhan's Population 1908	10			The population of Sankera is 812
Thana Jagir. Population 3,960	14			The population of Jada is 509
Deodai Jagir of Samatsingji Population 3,612	13			The population of Lawana is 582.
Do of Anandsingji Population 2,425	12			
Wao Thana. Area 377 Sq. Miles Population 19,334	52	1 Benap . 2 Bharadwa . 3 Dhuma. 4 Singam	1344 1132 1855 1625	
Santalpur. Area 303 Sq. Miles Population 12,120.	40	San Mao . Santalpur Ra.	1262	

પાલણપુર એજન્સીના સંસ્થાનોના વિભાગ અને એક હજાર માણસની વસ્તી ઉપરાંતવાળા કસ્ટા તથા ગામનું પત્રક.

સંસ્થાનનું નામ.	પેટા ભાગ	કસ્ટા અને ગામની એક હર સંખ્યા.	એક હજાર ઉપરાંતની વસ્તીવાળા કસ્ટા.		રીમાઈ.
			કસ્ટાના નામ.	વસ્તી.	
પાલણપુર ક્ષેત્રફળ ૧૭૬૫.૮૧ વસ્તી ૨૨૨૬૨૭	તાલુકા અથવા માહલો ૧ ધાણધા. ૨ હીસા. ૩ ધાનેરા. ૪ પાથાવાડ	૫૧૧	૧ આસોડા	૧૪૮૪	રેલવે સ્ટેશન. સદર.
			૨ આસુ	૨૨૧૩	
			૩ ભરથ	૧૮૪૦	
			૪ ચડોખા	૧૩૭૮	
			૫ ચાંગા	૧૧૬૦	
			૬ ચદીસર	૧૭૪૫	
			૭ હીસા	૩૬૨૩	
			૭ (એ) હીસા કુનટોનમેન્ટ..	..	
			૮ ધાણધા	૧૨૨૪	
			૯ ધાનેરા	૨૧૭૮	
			૧૦ ગઢ	૧૭૮૭	
			૧૧ ગદામણ	૧૩૩૧	
			૧૨ જગણી	૧૬૨૬	
			૧૩ ઝાલોતરા	૧૦૭૩	
			૧૪ ઝેરડા	૧૧૮૮	
			૧૫ કાણોદર	૩૦૨૧	
			૧૬ ખીમત	૧૮૩૦	
			૧૭ ખોડલા	૧૦૬૪	
			૧૮ કાદરામ	૧૨૬૬	
			૧૯ કભાસણ	૧૬૮૮	
			૨૦ મડાણી	૨૧૮૮	
			૨૧ મગરવાડા	૧૨૮૬	
			૨૨ માહી	૧૦૪૩	
			૨૩ મલાના	૧૧૨૫	
			૨૪ માલણ	૨૩૩૮	

રેલ્વે સ્ટેશન.

૨૫ મેમ્બર	૧૬૮૬
૨૬ મેતા	૨૩૭૯
૨૭ મળદર	૧૫૩૭
૨૮ મુડેશ	૧૦૮૪
૩૯ નાદોતરા	૧૦૨૦
૩૦ પાલણપુર	૧૭૭૯૯
૩૧ પાથાવાડા	૧૫૩૭
૩૨ પટોસન	૧૩૧૨
૩૩ પીરોજપુરા	૧૧૬૯
૩૪ રોજપુર	૨૮૦૦
૩૫ રામસન	૧૧૦૩
૩૬ સાસમ	૧૫૨૫
૩૭ ટાકરવાડા	૧૪૦૮
૩૮ ટુકરા	૧૦૨૨
૪૯ વડગામ	૨૦૦૯
૪૦ વેડયા	૧૫૨૮
૧ ગોતરકા	૧૧૩૨
૨ રાધનપુર	૧૧૮૭૯
૩ સમી	૩૦૦૧
૪ લોલાડા	૧૧૨૪
૫ મેજપુર	૧૭૭૩
૬ પચાસર	૧૦૩૨
થરાદ	૩૫૭૨
કરખન	૧૧૧૫
માડકા	૧૪૮૬
વાવ	૨૬૫૮

રાધનપુર
સમી માહાસ
મેજપુર
બલોધાણ

૧૬૦

રાધનપુર.
ક્ષેત્રફળ ૧૧૫૦
વસ્તી ૬૧૫૪૮થરાદ
મોરવાડા
તેરવાડા

૧૫૮

થરાદ.
ક્ષેત્રફળ ૯૪૦
વસ્તી ૧૬૪૦૩

વાવ.

ક્ષેત્રફળ ૩૮૦
વસ્તી ૮૩૫૦

૨૬

અમરાપુરની વસ્તી ૩૭૯ છે.
સાંકરાની વસ્તી ૮૧૨ છે.
નંદાની વસ્તી ૫૦૯ છે.
હવાણાની વસ્તી ૫૮૨ છે.

૧ કમળોદ	...	૧૬૪૧
૨ રાનેર	...	૧૦૫૨
૩ સીહિરી	...	૧૨૨૧
૪ સમૈ મોટા વાસ	...	૧૬૯૯
૫ થરા	...	૨૪૮૬
૬ ઉબરી અને વાસ	...	૧૧૮૫
૭ ઉન	...	૧૪૧૪
૮ વડા	...	૧૬૨૨
૧ ભાભર નવા વાસ	...	૧૧૦૫
૨ કવાલા	..	૧૦૦૪
૩ રહીયા	...	૧૦૫૫
૪ તેરવાડા	..	૧૫૨૩
વારાહી	...	૨૪૦૩
૫૧
૧૦
૧૪
૧૩
૧૨
૫૨
૪૦

કાંકરેજ થાણું
ક્ષેત્રફળ ૮૧૦
વસ્તી ૩૯૨૩૫

દીઝોદર
ક્ષેત્રફળ ૩૬૪૬૧
વસ્તી ૩૧૧૫૫

વારાહી
ક્ષેત્રફળ ૩૦૦
વસ્તી ૧૩૧૫૧
મલેક નેરાવરખાનની
જમીર વસ્તી ૧૯૦૮
થરા જમીર વસ્તી ૩૯૬૦
દીઝોદરના સામતસીંગ-
જની જમીર વસ્તી ૩૬૧૨
દીઝોદરના આનદસીંગ-
જની જમીર
વસ્તી ૨૪૨૫

વાવથાણું
ક્ષેત્રફળ ૩૭૭
વસ્તી ૧૯૩૩૪

સાંતલપુર
ક્ષેત્રફળ ૩૦૩
વસ્તી ૧૨૧૨૦

DETAILED PARTICULARS

of

States and Talukas.

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka.	Names	Caste.	Class or Jurisdiction.	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka
1	2	3	4	5	6	7
1	Palanpur ...	H H Sir Shermohomed Khanji G C I E.	Lohani Pathan	1st Class...	1765-91 . .	508
2	Radhanpur	H H Haji Mohomed Sher Khanji	Babi Pathan	1st Class...	1156... ..	160
3	Tharad ...	Waghela Thakore Abhesingji	Waghela Rajput	IV Class...	940	158 .. including 107 Jamia villages.
4	Wao	Rana Cbandansingji Umedsingji	Chohan Rajput	V Class ...	380	26
5	Thara. ...	Waghela Madarsingji Sardarsingji 1 Godadsingji Gajsingji 2 Bhagwansingji Gajsingji 3 Abheraj Parthiraj 4 Jawansingji Mansingji 5 Genkoowarbai Widow of Bhupatsingji Mansingji 6 Minor Jaswantsingji Sardarsingji (his validity disputed)	Waghela Rajput	Not fixed	Not Surveyed	21
6	Oon	1 Visaji Jesalsing 2 Jawansing Amarsing 3 Bhavsing Partapsing. 4 Ambaji Kuberji. 5 Kaliansing Dadabhuji 6 Abhesing Haribhai & others	Palvi Thakore	Do .	Do . .	8

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka.	Tribute To His-Highness The Gaekwar.	Thana Varad or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks
of each Town	of each Taluka.					
8		9	10	11	12	13
Palanpur 17,799	2,22,627	7,86,797 ...	38461-8-7 ..	9000 ...	Primogeniture	Palanpur state pays 9000 Rupees as Establishment charges
Radhanpur 11,879	61,548 ..	6,01,828 ..	Nil ..	Nil ..	Do .	
Tharad 3572	49021 including Jamia villages	80,000 ..	Nil ..	Nil ...	Do .	
Wao 2658	8350 .	30,000 ...	Nil .	518-11-10 ...	Do ..	Attachment over the Wao State is placed with effect from the month of September 1901 on account of mismanagement
KANKREJ TALUKA.						
Thara 2,496	8,860 ...	35,000 ...	2116-10-5 British currency (Ghasdana)	452-11-11 .. paid by Sardarsingji's Pati, 345-5-9 paid by Godadsing's Pati	Partition ..	Sadooji's pati has a share in the villages of Thara, Changa and Adgam The Palyi Thakardas have a claim in Kasalpura There are in all 14 Sawang villages, the Jurisdiction over which is exercised by the Talukdars through their Judicial Kamdar Sardarsingji's Estate is under Government Management owing to heavy debt and the inability of Madarsing
Oon 1414	3293 ..	6000 ..	614-6-5 (Grass and Grain)	164-2-7 ...	Do ..	Thakore Amarsing Pathuji and others have a share in the village of Bhadrevai

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka	Names.	Caste	Class or Jurisdiction.	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka.
1	2	3	4	5	6	7
7	Wada	1 Hathiji Ajbaji 2 Joraji Badsingji 3 Surajmal Bandsing. 4 Rupsingji Jesalsingji and others.	Palvi Thakore	Not fixed	Not Surveyed	11 . . .
8	Ranekpur	1 Hematsing Amarsing... 2 Ohandaji Jamaaji 3 Runchhodjee Rupsingji 4 Dipsingji Punjaji 5 Devsingji Mansingji & others	Do	7 . . .
9	Kharia	1 Dajaji Manorji ... 2 Ranchhodji Dhanaji ... 3 Agraji Becharji and others	Do ...	Do ...	Do ...	1 . . .
10	Bhalgam Khengar- pura	1 Karsanji Adesing... 2 Badarji Viraji 3 Amarsing Talaksing 4 Gobarsing Ramsing & others	Do ...	Do ...	Do ...	6 . . .
11	Kamboi	1 Viraji Fulaji... 2 Gulabji Hajurji 3 Bhamaji Jamaaji 4 Gulabji Alaji 5 Becharji Kalaji & others.	Do ..	Do ..	Do ...	2 ...
12	Jhabadia	1 Mepaji Ujamji. ... 2 Okhaji Dudaji 3 Dhanaji Harchandji 4 Okha Patha & others	Do ...	Do ...	Do .	1 ...
13	Arniwada	1 Masangji Odharji ... 2 Ramsing Mulaji 3 Parmaji Hemtaji	Do ...	Do ...	Do ...	1 ...
14	Bhadramli	1 Modaji Ratanyji ... 2 Okhaji Jivaji 3 Dosaji Becharji	Do ...	Do ...	Do ..	1 ...
15	Umri	1 Nathaji Takhaji ... 2 Umedji Sablaji 3 Laluji Bhukhaji & others	Do ...	Do ...	Do ...	1 ...

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka	Tribute to His Highness The Gaekwar	Thana Varad or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks
of each Town	of each Taluka					
8		9	10	11	12	13
Wada 1622	5936 ..	7000	44-12-2 (Jama) 46-9-8 (Grass and Grain)	205-15-4	Partition ...	Wada is put under Japti on account of a dispute among the share holders Thakore Saidarsing of Thara has a share in the villages of Raviana, Kunvarva, Khoda, Jalmal and Chekhla Thakur Godadsing and others of Thara have a share in the village of Nanota
Ranekpur 331	1247 ..	2200	128-3-4 (Grass and Grain)	74-8-11	Do. ..	.
Kharia 608	608 .	200	Nil	6-7-6	Do ...	
Bhargam 328	796 .	1100	93-1-4 (Grass and Grain)	23-4-0 Paid by Bhargam 5-9-10 Paid by Khargarpura	Do ...	
Kamboi 1641	2168 ..	1400	124-12-2 (Jama) 42-11-9 (Grass and Grain)	60-8-10	Do	Kamboi is under Japti owing to a dispute among the shareholders
Jhabadia 665	665	600	96-3-1 (Jama) 21-9-3 Grass & Grain	20-8-10	Do	
Arniwada 619	619 ..	300	9-8-5 (Jama) 12-11-1 (Grass & Grain)	10-15-4	Do ..	
Bhadramli 337	337 ..	350	20-11-11 (Jama) 17-12-5 (Grass & Grain)	15-12-6	Do	
Umri 1185	1185	1200	286-10-8 (Jama) 74-7-6 (Grass & Grain)	33-12-6	Do ...	Umri is under Japti owing to a dispute among the shareholders.

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka	Names	Caste	Class or Jurisdiction	Area in square miles of each Taluka.	Total Number of Towns and villages of each Taluka
1	2	3	4	5	6	7
16	Bukoli	1 Sheraji Fataji 2 Hemtaji Vajaji 3 Malaji Bhuptaji 4 Harchandji Kuberji & others	Palvi Thakors	Not fixed	Not Surveyed	1 ...
17	Shirvada	1 Jemal Lakhman 2 Madev Premji 3 Madev Jivram 4 Nandram Am ... others	Odich Brahmin.	Do ...	Do ...	1 ...
18	Runi	1 Daja Vasta 2 Shiva Mohan 3 Bhema Mugh ... others	Barot	Do ...	Do ...	1 ...
19	Sihori	1 Vaghaji Lalaji 2 Chandani Partaji 3 Hathiji Panaji 4 Daduji Alaji 5 Rajsingji Badsingji & others	Palvi Thakarda	Do ..	Do ..	1 ..
20	Akoli	1 Bhuptaji Badarji 2 Fullaji Hariji 3 Jethaji Kalaji 4 Partaji Viramji & others	Do ...	Do ..	Do ...	1 ...
21	Lunpur	1 Shivdani Raghaji 2 Manaji Abhaji 3 Raimalji Valaji & others.	Do ...	Do ...	Do ...	1 ..
22	Sadarpur	1 Gobarji Sonaji 2 Madhuji Suraji & others	Do ...	Do ..	Do ...	1 ...
23	Dasanavas	1 Chelaji Kanaji 2 Masangji Arjanji & others	Do ...	Do ...	Do ...	1 ...
24	Samau Mota vas	1 Bhemaji Chelaji 2 Khanaji Harchandji 3 Modaji Hansji	Do ..	Do ...	Do ...	1 ..
25	Samau Nana vas	1 Kaslaji Dhanaji 2 Godadji Sarupji	Do ...	Do ...	Do ...	1 ..
26	Anganwada	1 Ghambhurji Becharji 2 Hiraji Agraji 3 Gulabji Rajuji	Do ...	Do ..	Do ...	1 ..

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901.		Estimated revenue of each Taluka	Tribute to His-Highness The Gaekwar	Thana Varad or Establishment Falu	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks
of each Town	of each Taluka					
8		9	10	11	12	13
Bukoli 619	619 ...	300	28-9-2 (Jama) 29-9-11 (Grass and Grain)	10-4-10 ...	Partition ...	
Shirvada 727	727 ...	400	Nil	16-12-6	Do	Shirvada is under Japti owing to a dispute among the shareholders
Runi 194	194	80	Nil	3-8-10	Do	
Shihori 1151	Shihori Thana & village 1221	800	71-6-10 (Jama) 70-13-2 (Grass & Grain)	31-3-2	Do	
Akoli Navavas 695	695	200	Nil	8-10-11 (Thakardas of Akoli and Ogad Maharaj)	Do	
Lunpur 713	713	1,300	96-3-1 (Jama) 85-7-7 (Grass & Grain)	58-10-5	Do	
Sadarpur 537	537	400	20-15-5 (Jama) 14-6-2 (Grass & Grain)	16-2-5	Do	
Dasanavas 216	216	250	Nil	10-2-3	Do	
Samau Mota vas 1699	1699	2500	200-15-3 (Jama) 77-9-7 (Grass and Grain)	99-5-11	Do	
Samau Nana vas 448	448	1200		52-14-11	Do	
Anganwada 383	383	500	135-3-10 (Jama) 38-1-7 (Grass & Grain)	19-12-10	Do	

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka	Names	Caste	Class or Jurisdiction	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka
1	2	3	4	5	6	7
27	Raner ...	1 Hajuji Dargaji .. . 2 Vajaji Harchandji 3 Bhavaji Mulaji	Palvi Thakore	Not fixed	Not Surveyed	1
28	Indaimana	1 Badaji Akhaji 2 Galaji Ramaji	Do	Do ...	Do .	2
29	Chembla ...	1 Nagha Joita 2 Jhuma Dewa.	Kapdi. ...	Do ...	Do ..	1
30	Dew Darbar	Ogad Maharaj Kashinathji Guru Munchhanathji	Atit Nath	Do ...	Do ..	4
31	Khimana Khodla	1 Bhuptaji Malaji 2 Modaji Hansji 3 Gamaji Bhawaji & others	Palvi Thakarda	Do ..	Do ...	2
32	Lhali, Amb-lun	1 Swami Gungapuri 2 Guroo Govindpuri	Atitpuri	Do ..	Do ..	2
33	Dungrasun...	1 Malaji Banaji ... 2 Bijaji Bhimaji and others.	Palvi Thakarda	Do ..	Do .	1 . . .
34	Ranavada ...	1 Jama Vala ... 2 Gangaram Jiya 3 Lakhman Lalji and others	Odich Brahmin	Do .	Do .	1 . . .
35	Kakar ...	1 Vaghaji Galaji 2 Suraji Sartaji 3 Kanaji Hansji and others	Palvi Thakarda	Do ..	Do ..	4
36	Khodla ...	1 Thakore Gajaji Bhupatji & others 1 Thakore Khanji Anandsingji 2 Samatsingji Bhupatsingji . 3 Chhimsingji Sardarsingji.	Koli Thakarda	Do ..	Do ...	1 . . .

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka	Tribute to His-Highness The Gaekwar	Thana Varad or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks.
of each Town	of each Taluka					
8		9	10	11	12	13
Raner 1052	1052	1000	191-6-10 (Jama) 137-15-1 (Grass and Grain)	45-4-10	Partition	Raner is under Japti owing to a dispute among the share holders
Indarmana 554	629	400	9-8-5 (Jama) 26-3-9 (Grass and Grain)	14-1-0	Do	
Chembla 64	64	32	Nil	1-5-1	Do	
Nathpura 531	925	1000	Nil	41-8-1	Do	The Gadi is given to one of the disciples who is selected by the ruling Guru at the time of his death
Khimana 981	1210	800	23-12-11 (Jama) 21-5-11 (Grass and Grain)	45-12-0	Do	
Amblun 203	258	200	Nil	6-12-0	Do	The Gadi is given to one of the disciples who is selected by the ruling Guru at the time of his death
Dungrasan 297	297	200	Nil	3-13-5	Do	Oghad Kashinathji of DevDarbar has a share in this village
Ranavada 291	291	250	Nil	10-11-8	Do	
Kakar 495	926	700	29-8-5 (Jama) 63-7-7 (Grass & Grain)	16-4-6	Do	Thakore Godadsing of Thara has a share in this village
Khodla 229	229	100	Nil	3-13-5	Do	Khodla is Swang to Samani Pati of Khimana Thakore

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka	Names	Caste	Class or Jurisdiction	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka
1	2	3	4	5	6	7
37	Deodar ...	1 Thakore Khanji Anandsingji 2 Samatsingji Bhupatsingji 3 Ohimansingji Sardarsingji 4 Vajesingji Sardarsingji	Waghela Rajputs	3rd class Magisterial powers Rs 50 civil powers	Not Surveyed	25
38	Terwada ...	1 Ratansingji Vaghjeeekhan ... 2 Haiderkhan Jesarkhan 3 Sarjakhan Sherkhan 4 Umarkhan Padkhan 5 Talimkhan Achhukhan (minor)	Baloch ...	3rd class Magisterial powers but this power is not enjoyed	Do ...	11
39	Bhabhar Junavas ...	1 Partapsing Takha 2 Jawanji Ratansang 3 Bhagaji Vaghji 4 Ukaji Paragji 5 Abhaji Gajaji 6 Sadaji Jamaji 7 Desaji Pathaji 8 Ranaji Dhanaji and others	Koli Thakor Palvi	Nil ...	Do ...	12
40	Forna ...	1 Kesarsing Hathuji 2 Chatarsing Heduji 3 Sherji Ambaji 4 Dhanji Sadoji	Waghela Rajput	...	Do .	7
41	Bhabhar Navas ...	1 Chandaji Dadaji 2 Khanji Dajaji 3 Gagaji Sagramji 4 Akheraj Hathuji 5 Sendhaji Hiraji 6 Khodaji Anaji 7 Chatarsing Dansing	Koli Thakor Palvi	...	Do ...	10

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka.	Tribute to His Highness The Gaekwar	Thana Varad or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks
of each Town.	of each Taluka					
8		9	10	11	12	13
DEODAR TALUKA						
Deodar 882	6036 ...	12214 ...	Nil ...	583-9-5 ...	Partition ...	The whole of the Deodar Jagir is under Government management owing to heavy debt $\frac{1}{2}$ Mojra, $\frac{1}{2}$ Sasan, $\frac{1}{2}$ Jesali, $\frac{3}{10}$ Niladar belong to Khanji's Jagir $\frac{1}{2}$ Jesali belongs to Samatsingji's Jagir 25 vilages are under the Deodar Jagir and 18 are Majmu, so they are under the jurisdiction of the Thaudar Rabi belongs to Khanji and Godad-singji of Thara
Terwada 1523	5677 ...	10548-8-0 ..	Nil ..	482-6-9 ...	Do ..	Terwada is under management owing to the minority of Salimkhan
Bhabhar 420	3228 ..	2644-8-0 ...	Nil ..	120-15-8 ..	Do ..	This Jagir is under Japti owing to indebtedness
Forna 416	1796 ...	1485 ...	Nil ..	67-12-0 ..	Do .	
Bhabhar Nayavas 1105	2740 ..	1787 ...	Nil ...	81-11-10 ..	Do ..	This Jagir is under Japti owing to indebtedness

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No.	Name of State or Taluka	Names	Caste.	Class or Jurisdiction.	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka
1	2	3	4	5	6	7
42	Makdala ..	1 Hathaji Himatsing 2 Nawaji Jalamsing	... Waghela Rajput	Not fixed	Not Surveyed	5
43	Jhalodha ..	1 Maghaji Nawaji	... Do ..	Do ..	Do ..	3
44	Vatam ..	1 Ladhaji Gajuji 2 Sherji Gajuji 3 Akhji Maghji 4 Arjanji Khemji 5 Khetaji Ladji 6 Jawansing Savaji	... Do ...	Do ...	Do .	2 . . .
45	Vasarda ...	1 Chatarsing Nairanji 2 Sardarsing Maluji 3 Okhaji Valaji	.. Do. ...	Do ...	Do ..	1
46	Chibhda ..	1 Bhojaji Jethaji 2 Abhesingji Samatsingji 3 Jadeji Nanibai	.. Do ..	Do ..	Do ..	1
47	Chatra ..	1 Desai Ramsi Abha 2 Kheta Rupsi 3 Vaja Mesa	.. Kanbi .	Do .	Do ...	2 . . .
48	Dev .	1 Natha Raja 2 Rabha Raja	. Kapdi ...	Do ...	Do ...	1
49	Dhanakwada	1 Hanising Sujaji 2 Amarsang Mulaji 3 Andaji Bhaguji 4 Naranji Bhavansangji	Waghela Rajput	Do ...	Do ...	2 . . .
50	Duchakwada	1 Amarsang Kalji	... Do .	Do .	Do ..	2 . . .
51	Golvi	1 Senghaji Vaghji 2 Khengarji Ajbaji 3 Panagji Rajuji	.. Waghela Rajput	Do ...	Do ..	3 . . .

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka	Tribute To His-Highness The Gaekwar	Thana Varad or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks
of each Town	of each Taluka					
8	9	10	11	12	13	
Makdala 227	679	1458-8-0	Nil	65-14-6	Partition	There is Japti over Makhanapadar owing to Boundary dispute between Makdala and Chalma and also on Makdala owing to indebtedness
Jhaloda 255	469	800	Nil	36-9-5	Do	
Vatam 475	555	800	Nil	36-9-4	Do	
Varsarda 543	543	325	Nil	14-13-9	Do	Vasarda is under Japti on account of a dispute among the shareholders
Chibhda 429	429	365	Nil	16-11-1	Do	
Chatra 287	287	650	4-8-0 as Ghas Dana to Tharad Thakore	29-11-7	Do	
Dev 156	156	277-12-0	Nil	12-11-3	Do	
Dhanakvada 472	590	525	Nil	24-0-2	Do	
Duchakvada 508	667	1146	Nil	52-6-8	Do	Duchakvada is under Japti on account of the minority of the Kunvar
Golvi 224	289	411	Nil	18-12-10	Do	

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka	Names.	Caste	Class of Jurisdiction.	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka.
1	2	3	4	5	6	7
52	Niladar .	1 Bhupatsang Maluji 2 Sardarsang Tejmalji	... Waghela Rajput	Not fixed.	Not Surveyed	1
53	Dhunsal ..	1 Khengarji Jetmalji 2 Maghji Achalsang 3 Sardarsang Dansang	... Do ...	Do ...	Do ..	3
54	Kaprupur .	1 Mulaji Amraji 2 Ambaji Saduji 3 Dalaji Harkhaji 4 Punjaji Ranaji	. Koli Thakarda	Do ...	Do ...	1
55	Kuvana ..	1 Kalji Manji 2 Mobatsang Kasalsang	... Waghela Rajput	Do ..	Do ...	1
56	Vajapur Ju-nayas	1 Kesarsang Nathaji 2 Abhesang Manji	. Vaghela Rajput	Do ...	Do ...	1
57	Bhatwar ..	1 Surajmal Pathuji 2 Jalamsang Hemraj	... Do ...	Do ...	Do ...	1
58	Ohalwa ..	1 Mobatsang Padkhanji	. Do ...	Do ..	Do ...	1
59	Sanadar ...	1 Barot Matam Mobatsang 2 Barot Bhema Bechar	... Barot ...	Do ...	Do ...	1
60	Malukpur ...	1 Barot Kana Avchal 2 Bechar Bhema 3 Ranchod Amba 4 Matam Saiba	... Do ..	Do ..	Do ...	1
61	Surana ..	1 Matadar Mulchand Govind 2 Bhala Jagmal 3 Damar Madha 4 Vaga Bhagwan	Brahmin.	Do ...	Do ...	1
62	Ujanvada ...	1 Matadar Gangaram Virji 2 Mulji Mala	... Do ...	Do ..	Do ...	1
63	Delwada ..	1 Matadar Jagannath Sagtha 2 Mala Gungaram 3 Virbhan Kana 4 Mulji Dungar	... Do ..	Do ...	Do ...	1

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901.		Estimated revenue of each Taluka	Tribute to His Highness The Gaekwar	Thana Varad or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks
of each Town	of each Taluka					
8	9	10	11	12	13	
Niladar 298	298	348-12-10	Nil	15-7-10	Partition	
Dhunsal 283	526	693	Nil	31-11-0	Do	
Kaprapur 232	232	166	Nil	7-10-4	Do	The Kaprapur Jagir is under Japti owing to indebtedness
Kuvana 198	198	125	Nil	5-11-6	Do	
Vajapur 593	593	448-8-0	Nil	20-8-2	Do	
Bhatvar 434	434	965	Nil	47-2-1	Do	
Chalwa 392	392	279-8-0	Nil	12-12-7	Do	
Sanadar 76	76	80	Nil	3-10-7	Do	There is Japti over $\frac{1}{3}$ of Sanadar (of Bhema Bechar) owing to guaranteed debt
Malukpur 183	183	334	Nil	15-4-4	Do	
Surana 362	362	500	Nil	22-13-10	Do	
Ujanvada 192	192	500	Nil	22-13-10	Do	
Delvada 205	205	200	Nil	9-2-4	Do	

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka	Names	Caste	Class or Jurisdiction	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka
1	2	3	4	5	6	7
64	Mithi Paldi	1 Jagaji Padkhanji 2 Maghaji Ramaji 3 Bhojaji Nathaji	.. Waghola Rajput	Not fixed	Not Surveyed	1
65	Panvi	1 Gaga Petha 2 Esam Meghraj	Gadhvi ..	Do ...	Do ...	2
66	Mojru	... 1 Hanji Umaji	.. Koli Thakarda	Do ..	Do ..	1 ...
67	Kareli	... 1 Anopji Choleaji	.. Do ...	Do ..	Do ..	1 . . .
68	Oghadpura.	1 Maharaj Kashinathji	.. Atit ...	Do ...	Do	1
69	Ganjisar	.. 1 Pirsahab of Gotarka	.. Fakir ..	Do :	Do ...	1 Ganjisar
70	Gangun	.. 1 Ada Khengar & others	... Koli ...	Do ...	Do. ...	1
71	Varahi	.. 1 Malek Jorawarkhan Umar-khan	.. Malek Mohomedan	3rd class Magisterial powers.	Do ...	10
72	Do.	... 1 Malek Muridkhan Rawaji..	Do .	Do .	Do ...	3
73	Do	.. 1 Kesrani Malek Jivankhan Karinkhan 2 Bhimjikhan Mulukhan 3 Ranbai widow of Kesrani Akheraj	Do ...	Nil ..	Do.	3
74	Do	.. 1 Gajani Malek Gazikhan Sahibkhan 2 Bahadaikhan Panchaji	Do ...	Do ...	Do
75	Do	.. 1 Sumrani Malek Hamirkhan and others 2 Malek Dariani Lakhaji Jethaji of Jorwada	Do .	Do .	Do ...	1

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka	Tribute to His Highness The Gaekwar	Thana Varad or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks
of each Town	of each Taluka					
8		9	10	11	12	13
Mithi Paldi	550 550	750	Nil	34-4-9	Partition	
Panvi 72	189	250	Nil	11-6-11	Do	
Mojru 371	371	325-8-0	Nil	14-14-2	Do	1/2 of Mojru belongs to Khanji of Deodar
Karela 73	73	68-0-0	Nil	3-2-0	Do	
Oghad- pura	71 71	91-0-0	Nil	4-2-7	Do	
Ganjisar 203	203	312-8-0	Nil	15-10-8	Do	
Gangun 195	195	60	Nil	2-11-10	Do	
VARAHI TALUKA						
Varahi 2403	4311	16606	Nil	538-9-0	Do	
Jainsa 358	509	7816-3-3	Nil	288-6-7	Do	Malek Munidkhan's Estate is under Japti owing to minority
La k h a- pura						
Nava gam						
Palsud 168	541	4107-4-0	Nil	151-9-2	Do	The Kesrani Jagir is under Japti owing to indebtedness
Sherpu- ra						
Nava gam						
		1106-11-0	Nil	41-1-0	Do	
Jorvada 154	154	605	Nil	24-12-0	Do	

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No.	Name of State or Taluka	Names.	Caste.	Class or Jurisdiction	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka
1	2	3	4	5	6	7
76	Korda ...	1 Malek Dariakhan Badarkhan 2 Ratanbai wife of Haranji Lakhaji 3 Badarkhan Maluji 4 Nathaji Gujatkhan	Mohomedan.	Not fixed	Not Surveyed	5
77	Gadha ...	1 Totukhan Meghrajji 2 Ravaji Khetaji 3 Hamirkhan Sahebkhani 4 Jethaji Jesalkhan	Do	2
78	Zundada ..	1 Jivankhan Sarifkhan 2 Meghrajji Rajukhan 3 Lalaji Jesarkhan 4 Daji Jetha guardian of minor Gadhyi Harising Gaja.	Do	2 1 3
79	Zekda ...	1 Pirkhan Bhojaji 2 Hirbai widow of Sadkhan 3 Sahebkhani Vaghaji	Mohomedan.	2
80	Koliwada ...	1 Sahebkhani Raghaji 2 Kalaji Mulukhan 3 Kamabai widow of Pirojkhani Dalaji 4 Jalamsing Alamkhan 5 Dewaji Kesarkhan	Do	1
81	Chaturpura ..	1 Pirkhan Bhavaji 2 Salemkhan Bhavaji 3 Badarkhan Bijalkhan 4 Bhojaji Vajaji	Do	2
82	Daisar ...	1 Dolaji Asaji 2 Pirkhan Mohomedkhan	Do	1
83	Daldi ..	1 Ramaji Nathaji	Do	1
84	Bamnoli ...	1 Rawaji Dalaji 2 Karsanji Meghrajji & others	Do.	2
85	Gokhatar ..	Maleks of 1 Tharani Pati 2 Serani Pati 3 Lakhani Pati 4 Swarani Pati 5 Tunglani Pati	Do	4 1

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka	Tribute to His Highness The Gaekwar	Thana Varad or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition,	Remarks
of each Town	of each Taluka					
8	9	10	11	12	13	
Korda 723	985 ...	1625 ..	Nil ...	63-11-0 ... 52-10-0 ...	Partition ..	Of these five villages Nathaji Gujarkhan has his one swang village called Tetarwa
		1625 ..		7-12-0 ...		
		200 ..		22-4-0 ...		
		600 ...				
Gadha 208	317 ...	770 ...	Nil ..	28-7-2 ... 56-4-0 ..	Do .	
		1525 ...		22-1-2 ..		
		595 ...		22-8-11 ..		
		605-8-0 ..				
Zundada 368	368 ...	1367-5-0 ..	Nil ...	50-5-9 ...	Do ..	
		360 ...		13-9-7 ..		
Zekda 573	612 ...	1061-12-0 ...	Nil ...	39-2-2 ... 40-14-10 ..	Do ..	
		1110 ...		34-15-8 ..		
		948 ..				
Koli vada 517	517 ...	869 ..	Nil ..	32-1-9 ...	Do .	
		772 ..		28-8-6 ..		
		372-8-0 ...		13-10-1 ..		
		450 ...		16-9-6 ..		
		367 ..		13-10-8 ..		
..	..	335-8-0 ..	Nil ..	12-5-8 ..	Do	
		130-4-0 ...		4-13-10 ..		
		76-12-0 ..		2-12-9 ..		
Daisar 180	180 ..	110 ..	Nil .	5-9-7 ..	Do ...	The Daisar $\frac{1}{2}$ Jagir is under Japti owing to indebtedness
Daldi 172	172 ..	900 ..	Nil .	33-3-0 ...	Do ..	
Bamnoli 226	733 ...	2380-0-0 ..	Nil .	87-11-9 ... 2-6-11 ..	Do ...	The shares of Hebatkhan and Dajaji of Bamnoli Jagir are under Japti owing to minority
		05 ..				
Gokhatar 740	} 764 ..	750 ..	Nil ...	26-11-6 ..	Do	
Lunkhan 24		650 ..		23-15-6 ...		
		625 ..		23-0-6 ..		
		600 ..		33 ..		
		600 ..		33-3-0 ..		

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka	Names	Caste.	Class or Jurisdiction.	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka
1	2	3	4	5	6	7
86	Indarva Juna Vas	1 Malek Kalaji Mohomedkhan	Mohomedan.	Not fixed	Not Surveyed	1 . . .
87	Indarva Naya Vas	1 Kolis of Indarva Gaga Mahadev &c	Hindu	1 . . .
88	Tanyad . . .	1 Malek Umarkhan Salomkhan	Mohomedan	1 . . .
89	Chichodra . . .	1 Malek Karimkhan Kanjikhani	Do	1 . . .
90	Seday . . .	1 Malek Pirkhan Pachan . . .	Do.	1 . . .
91	Sidhada . . .	1 Jesang Duda . . . 2 Dungar Devraj 3 Sidhadia Jivan Mansang	Rahuma	1 . . .
92	Lodra Undi	1 Pirsakeb Nooralishaw Taleb of Gulgarshaw of Gotarka . . .	Pir Mohomedan	2 . . .
93	Amrapur . . .	1 Jadeja Devisingji of Santalpur.	Jadeja Rajput	1 . . .
94	Daigamda . . .	1 Merji Modji of Nada . . .	De	2 . . .
95	Suigam . . .	1 Chatrani Surajmal Pathuji . . .	Chuvan Rajput	Dudhvar Kumbhakhya . . Suigam . . Hirpura . . Devpura . . Nadabet . .

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka	Tribute to His-Highness The Gaekwar	Thana Varad oi Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks
of each Town	of each Taluka					
8	9	10	11	12	13	
Inderva Junavas 191	191	300	Nil	3-6-5	Partition	
Inderva Navavas 231	231	100	Nil	5-8-6	Do	
Tanyad 310	310	95	Nil	3-8-2	Do	
Chichodra 311	311	600	Nil	22-2-0	Do	
Seday 232	232	895	5-0-0 Jama to Tharad Thakore	33-3 0	Do	
Sidhada 372	372	300 200 200	Nil	11-1-0 7-6-0 7-6-0	Do	
Lodia 430	549	540 in Lodra 230 in Undi	Nil	28-12-7 5-14-4	Do	The Pirsahib had a $\frac{1}{2}$ share in Lodra, $\frac{1}{2}$ in Ganjisar $\frac{25}{64}$ in Undi, Malek Jorawarkhan had $\frac{1}{2}$ share in Lodra, Larjakhan and Nasratkhan of Tervada had $\frac{1}{2}$ share in Ganjisar, H of Radhanpur had $\frac{15}{64}$ share in Undi and Gajani Maleks of Varahi had $\frac{1}{2}$ share in Undi
Amrapur 379	379	750	51 Jama to Radhanpur	27-10-6	Do	
Daigamda 90	90	225	Nil	8-4-9	Do	
WAO TALUKA						
Suigam 271	945	2376-4-3	Nil	108-6-8	Do	

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka	Names	Caste	Class or Jurisdiction	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka.
1	2	3	4	5	6	7
96	Suigam ...	1 Narsingji Bhupatsingji ...	Chuyan Rajput	Not fixed	Not surveyed.	Suigam 1 Chala 1 Simbala 1 Hirpura 1 Devapura 1 Bhardva 1 Nadabet 1
97	" ...	1 Maluji Nathaji ...	Do	Suigam 1 Hirpura 1 Devapura 1 Nadabet 1 Bhardva 1 Padan 1
98	Koreti ...	1 Kantaji Dewrajji	Gadhvi	1
99	Mamana ...	1 Bechar Rajsi	Do	1
100	Jelana ...	1 Naranji Chelaji 2 Khodaji Bharaji 3 Neganji Kayaji	Chohan Rajput	1 .. .
101	Nalodai ...	1 Kalji Sataji	Do	1
102	Golap .	1 Trikma Randhai	Solunka	1
103	Nesda ...	1 Dargha Vana	Do	1
104	Radosan .	1 Bhupatsang Punjaji 2 Bhupatsang Karanji 3 Khengari Abhesing 4 Ramaji Bhimaji	Do	2
105	Asara Vas ..	1 Mula Nogan	Sunvar Rajput	1
106	Asara Village	1 Khemji Pathuji	Chuhan Rajput	.	.	1

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka	Tribute To His-Highness The Gaekwar	Thana Vairad or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks
of each Town	of each Taluka.					
8		9	10	11	12	13
Suigam 812	1960 ..	2917-4-10	133-1-7 ..	Partition	Village Chala pays Jama to Tharad Thakore but the amount is not ascertained owing to dispute
Suigam 542	1433 .	2215-13-11...	Nil ..	101-1-7	Do ..	
Koret 352	352 .	569-10-7 .	Nil ..	25-15-10 .	Do .	
Mamana 158	158 ..	353-4-0 ...	Nil .	16-1-10 .	Do ...	
Jelana 405	405 ..	117-9-9 . 125-13-2 ... 253-3-7 .	Nil .	5-5-9 5-11-1 . 11-8-9	Do .	
Nalodar 104	104 ..	226-3-2 ..	Nil ...	10-5-1 ..	Do .	
Golap 221	221	156-9-7	Nil ..	7-2-3 .	Do .	
Nesda 401	401	160-6-10 .	Nil	7-5-1 .	Do	
Radosan 210	261	105-13-9 . 105-13-9 105-13-9 105-13-9 .	Nil ...	} 19-5-2	Do ..	
Asaravas 391	391 ...	110-5-2 .	Nil		Do ..	
Asara 514	514	872-10-9 .	Nil .		Do	

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka	Names.	Caste	Class or Jurisdiction	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka
1	2	3	4	5	6	7
107	Dhima	1 Sarupsang Hathisang 2 Khulsalsang Sherji & others	Chuvan Rajput	Not fixed	Not Surveyed	7
108	Achhaya	1 Vakhatsang Arjanji 2 Bhupatsang Kesarsang 3 Samatsang Sataji	Do	4
109	Dharadhra	1 Surajmal Dosaji	Do	3 ..
110	Dhanana	1 VajeraJ Dansangji	Do	2 .. .
111	Sapreda	1 Chamansang Jivaji	Do	1 .
112	Jordial	1 Bhupatsang Ohelji	Do	1 .. .
113	Dodgam	1 Swami Rabhabharthi Shan-kerbharthi	Swami	1
114	Rachhena	1 Amarsang Khengaiji	Chohan Rajput	1
115	Benap	1 Bhagwanji Jaswantsingji 2 Bharaji Chatarsing	Do	2

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka	Tribute To His-Highness The Gaekwar	Thana Vaid or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks
of each Town	of each Taluka					
8		9	10	11	12	13
Dhima 1855	3325	9762-8-0	* 24-12-0 Jama to Tharad State	107-7-6 110-14-0	Partition ...	*Dhima Jagir pays Rs 24-12-0 Jama to Tharad jointly i e each party pay Rs 12-6-0 There are two parties in Dhima
Achhava 190	726	703-1-4 703-1-4	Rs 8 (Sikka) Jama to Tharad State by the village Methavi	64-2-6	Do	
Dhara-dhra 322	958	1806-6-0	Nil	82-6-8	Do	Vavadiyas Jurisdiction has been handed over to Wao State, the village population has decreased, and increased in Wao State
Dhana-na 324	460	386-5-2	Nil	17-10-0	Do	
Sapreda 528	528	638-10-4	Nil	29-1-4	Do	
Jordial 255	255	590-3-3	Nil	26-14-10	Do	
Dodgam 707	707	1678-3-11	Rs 37 Sikai Jama to Vav Ranaji	76-9-0	Do	The Gadi is given to one who is selected from the disciples of the Bawa by Wao Ranaji and Tharad Thakore in alternate turn
Rachhe-na 329	329	623-13-0	Nil	28-7-4	Do	
Benap 1344	1728	1576-10-2 988-10-4	B h e k h r i pays Rs 52-12-0 Sikai as Jama to Wao Ranaji	71-14-11 35-15-9	Do	Benap is under Japti on account of indebtedness (only Bhupat-singji Estate) Bhakhri is swang to Thakore Bhagwanji Jaswat-singji and in Japti with Benap

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka	Names	Caste	Class or Jurisdiction	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka
1	2	3	4	5	6	7
116	Bukna ...	1 Ratansang Ambaji 2 Savraji Ramaji 3 Lalji Jamaji 4 Golji Bhojraji	.. Chohan Rajput	Not fixed	Not Surveyed	2 . . .
117	Golgam ...	1 Sawaji Navaji 2 Lalji Sherji	. Do	1 . .
118	Lodrani ...	1 Gova Kasla 2 Gangdass Kana	.. Barot	1 . .
119	Kareli ...	1 Padamsang Amarsang 2 Prathiraj Vanaji	.. Chohan Rajput		...	1 . . .
120	Balotri ...	1 Chamansang Khanji 2 Amarsang Dolatsang	.. Do.	1
121	Kanothi ...	1 Dolaji Agji 2 Dajaji Jesaji 3 Gagu Kalji 4 Javji Manji 5 Ramaji Bhupatsang	... Do	1 . .
122	Santalpur ...	1 Thakor Ravaji Lakhaji	.. Jhadeja	7 . .
123	Santalpur ...	1 Jadeja Jaswatsangji Govindji	Do		10

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka	Tribute to His Highness The Gaekwar	Thana Varad or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition.	Remarks
of each Town	of each Taluka					
8		9	10	11	12	13
Bukna 525	937	.. 938-4-8 302-8-8 164-12-4 137-12-2	Rs 40 Jama to Tharad by Fangdi	42-13-0 13-12-11 7-9-3 6-4-7	Partition ..	Fangdi is swang to Thakore Ratansing
Golgani 440	440	.. 165-9-0 165-9-0	Nil	.. 15-1-9	Do ...	
Lodrani 120	120	.. 91-15-7	Rs 55 Jama to Wao Ranaji	8-12-2	Do ..	
Kareli 325	325	295-11-9 295-11-9	Nil	.. 26-15-8	Do ..	
Balotri 432	432	319-10-10 192-7-8	Nil	.. 14-9-4 8-12-6	Do ...	
Kanothi 485	485	.. 89-4-0 77-9-4 77-9-4 91-7-11 91-7-11	Nil	.. 4-1-1 7-1-3 8-5-7	Do ...	
SANTALPUR TALUKA						
Santalpur 1273	3201	.. 3345	Rs 19 to Radhanpur	176	Do	.. Of these Kalanpur & Gadhsai are swang villages and the rest are Majmu and the Adesar Thakor enjoys the 3rd class Magisterial power in his village of Gadhsai only.
Kalanpur 107						
Vahuva 878						
Par 233						
Gadhsai 357						
Babra 195						
Charanka 169						
Santalpur 992	992	3695	Nil	.. 185	Do	.. Ranmalpur is the only swang village
Kalgaria 43						
Chhan-sara 140						
Dhokavada 334						
Ranmalpur 160						
Par Garamdi 230						
Eyal 135						
Charanka						
Vahuva.						

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka	Names.	Caste	Class or Jurisdiction.	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka
1	2	3	4	5	6	7
124	Santalpur . .	1 Dansangji Sagramji	... Jadeja	Not fixed	Not Surveyed	6 . . .
125	Do . .	1 Vajubha Bapubha	. Do	6 . . .
126	Do ...	1 Jasubha Kesarsing	. Do	7 . .
127	Bakutra ...	1 Abhesang Godji & others .. 2 Jamaji & Khetaji & others of Par have a share in Par only	Do	5 .
128	Charanka ...	1 Dansingji Chandaji & others 2 Jadejas of Par	Do	2

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka	Tribute to His Highness The Gaekwar	Thana Varad or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks
of each Town	of each Taluka					
8		9	10	11	12	13
Santalpur Madhutra 817 Piprala 652 Par Eval Charanka Babra	1469 ...	2332-2-0 .	Nil ...	118-0-3 ..	Partition ..	The Madhutra Jagir is under Japti owing to indebtedness
Santalpur Piprala Fangli 83 Pai Eval Charanka Babra	Fangli 83	2570-14-0 ...	Nil ...	129 .	Do ..	Fangli is the only swang village
Santalpur Jakhotra 632 Burala 170 Eval Piprala Par Charanka Babra	802	2122-14-0 ..	Nil .	106	Do .	
Santalpur Bakutra 412 Dhokavada Datiana 331 Aluyas 32	775	1868-4-6 73 .	Nil	93 4 ..	Do ...	The Bakutra Jagir is under Japti owing to indebtedness
Patanka 88	88	223-1-0 227	Nil .	11 11 ...	Do .	

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka	Names	Caste.	Class or Jurisdiction.	Area in square miles of each Taluka.	Total Number of Towns and villages of each Taluka.
1	2	3	4	5	6	7
129	Eval ...	1 Sagramji Ramsingji.	... Sama ...	Not fixed	Not Surveyed.	1
130	Grambd1 ...	1 Dansingji Nathaji	... Jadeja	1
131	Babra ...	1 Kanji Malaji	... Do	2
132	Anter Nes ...	1 Kanani Gopalji 2 Harabhmaji 3 Rasanganji Patis	.. Do	4 Santalpur anternes Jakhotra Madhotra
133	Datrana ...	1 Ramsanganji Pat1 of Santalpur 2 Partapsing & others	Do	Santalpur Datrana Anternes
134	Nada under cutch	1 Sablaji of Nada	.. Do	Datrana ...
135	Madhutra ...	1 Kalji Tejmalji 2 Malji Rehmji	.. Do	1
136	Vahuya Pat1	1 Dadaji & others 2 Pathuji of Sanva	... Do	1
137	Rozi ...	1 Gadhvi Visa Dada	... Gadhvi	1
138	Piprala ..	1 Khumaji & others of Piprala 2 Pathuji Amraji	Jadeja	2
139	Burala ...	1 Jadeja Manji Nagji of Sanva	Do	1
140	Dhokavada	1 Sumraji & others of Sunva	Do	1
141	Datrana .	1 Jadeja Sangaji Ladhaji	... Do	1
142	Aluyas ...	1 Bapuji of Nada & others .. 2 Kanji Holaji of Mora 3 Magji Manji of Nada 4 Pabji Sataji of Nada 5 Bapuji of Mora 6 Harbhumi Mutvaji of Mora	Do	1
143	Soneth	1 Okhaji Amraji 2 Bhaji Naranji	... Do	2

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka	Tribute to His Highness The Gaekwar	Thana Varad or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks
of each Town	of each Taluka					
8		9	10	11	12	13
Eval 135	135	110-4-0	Nil	6	Partition	
Grambd 230	230	468	Nil	23	Do	
Bayarda 95	290	219-12-0	Nil	10-8-0	Do	
Anternes 234	234	285-1-0 395-2-6 500	Nil	14 20 25	Do	
Datrana 331	331	562-6-0 229-8-0	Nil	28 11	Do	
..	.	121	Nil	6	Do	
..	...	73 94-8-0	Nil	4 5	Do	
.	...	40-14-0 311-8-0	Nil	2 16	Do	
Rozul 123	123	484	Nil	24	Do	
Given above	..	379-8-0 207	Nil	19 10	Do	
Do		460	Nil	23	Do	
Do	..	175-4-0	Nil	9	Do	
Do	142-10-0	Nil	7	Do	
Do	39-5-0 85-8-0 52 47-8-0 48-8-0 164	Nil	2 4 3 2 2 8	Do	
Soneth 474	710	900-8-0 220	Rs 28-8-0 to Radhanpur Rs 15-3-10 to the Tharad State	45 11	Do	Bhaiji Naranji had a share in Soneth and not in Boruda

TABULAR STATEMENT OF THE CHIEFS

No	Name of State or Taluka	Names	Caste	Class or Jurisdiction	Area in square miles of each Taluka	Total Number of Towns and villages of each Taluka
1	2	3	4	5	6	7
144	Lambuni ..	1 Akheraj & others	Jadeja ..	Not fixed	Not Surveyed	1 ..
145	Masalee ...	1 Tejmalji Jetaji & others ..	Do	2 ..
146	Boru ...	1 Khengarji & others 2 Tejmalji & others	Do	1 ..
147	Varnosari ..	1 Bhaguji Pachanji	Do	1 ..
148	Kilana ..	1 Devaji Sataji & others .. 2 Gajuji Bhupatsang & others	Do	1 .
149	Dhrchana ...	1 Jivaji Ranaji & others	Do	1 .
150	Jajam ...	1 Vanaji Raimanji 2 Hadaji & others	Do	1 ..
151	Chalanda ..	1 Lakhaji Adesang	Do	1 .
152	Uchosan ...	1 Malek Bahadarkhan 2 Majarkhan & others	Malek	1 ..
153	Morwada Dungla	1 Agji Tejmalji & others	Waghela	2 ...
154	Morwada Dhrechana	1 Agarsang Ratanji	Do	2 ...
155	Morwada ...	1 Tharad Thakore	Do	1 ...
156	Kalgaria (Rajusala)	1 Keshar Jetha	Raja (Sindhi)	1 ...
157	Dhokawada Datrana	1 Fatesangji Jivanji of Sanva	Jadeja	2 ..
158	Bavarda ..	1 Lalji Dalaji	Do	1 ...

AND TALUKDARS in the Palanpur Agency.

Population according to census of 1901		Estimated revenue of each Taluka	Tribute to His Highness The Gaekwar	Thana Varad or Establishment Falo	Whether the custom of Primogeniture prevails or partition	Remarks
of each Town	of each Taluka					
8		9	10	11	12	13
Limbuni 255	255	476	17-9-2 to Radhanpur 16-3-0 to Tharad	24	Partition	
Masalee 188	367	453	12-5-7 to Radhanpur State	23	Do	
Boru 133	133	96-10-0 92-4-0	3-9-0 to Radhanpur 3-9-0 Do	5 5	Do	The Boru Kilana Jagir is under Japti owing to indebtedness
Varnosari 158	158	243-8-0	5-15-0 to Radhanpur	12	Do	
Kilana 326	326	280 30	3-13-0 to Tharad 12-5-7 to Radhanpur 3-12-11 paid by Gajuri to Tharad	14-0-0 1-8-0	Do	Rs 12-5-8 paid by Devaji to Radhanpur
Dhrchan 253	253	814	15-11-5 to Tharad	41-0-0	Do	
Jajam 421	421	1124-11-2 485-5-7	6-0-0 to Radhanpur 6-0-0 to Radhanpur	56-0-0 24-0-0	Do	
Chaland 177	177	135-4-0	Nil	7-0-0	Do	
Uchosan 728	728	930	Nil	47-0-0	Do	} of Uchosan belongs to Tharad There is Japti over half of the Jagir owing to debt
Morwada 560	719	326-8-0	Nil	16-0-0	Do	
Do as above		254	Nil	13-0-0	Do	
Do, as above			Nil	156-0-0	Do	
Rajusala 43	43	220	Nil	10-3-4	Do	
Given above		520	Nil	21-0-0	Do	
Bavarda 95	95	453	Nil	20-15-9	Do	

પાલણપુર એજન્સીના તાબાના રાજ્યો

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માઇલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૧	પાલણપુર	... નામદાર સર શેરમહમદખાનજી, જી. સી. આઇ. ઇ.	લોહાણી પઠાણ	પહેલો	... ૧૭૬૫.૯૧ ચો. મૈલ.	૫૧૨ ...
૨	રાધનપુર	... નામદાર હાજીમહમદ શેરખાનજી...	બાબી પઠાણ	પહેલો	... ૧,૧૫૬ ચો. મૈલ.	૧૦૭ ...
૩	થરાદ	... વાઘેલા કોઠાર અભેસીંગજી ...	વાઘેલારજપુત	ચોથો	... ૯૪૦ ...	૧૫૮ તે માં ૧૦૭ જમૈયા ગામો મળીને.
૪	વાવ	... રાણા અદનસીંગજી ઉમેદસીંગજી	લોહાણ રજપુત.	પાંચમો	... ૩૮૦ ...	૨૬ ...
૫	થરા	... ૧ ગોદડસીંગજી ગજસીંગજી ... ૨ ભગવાનસીંગજી ગજસીંગજી. ૩ અભેરાજ પૃથ્વીરાજ. ૪ જવાનસીંગજી માનસીંગજી ૫ ધેનકુ વરલાઇ ભૂપતસીંગજી મા- નસિંગજીની વિધવા. ૬ વાઘેલા મદારસીંગજી સરદાર- સીંગજી. ૭ સગીર જસવતસીંગજી સર- દારસીંગજી.	વાઘેલારજપુત	સત્તા મુકરર થઇ નથી.	ક્ષેત્રફળ કહા- ડવામાં આવ્યું નથી.	૨૧ ...

અને તાલુકદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

નં. ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી ફાળો.	વારસાનો જ્યેષ્ઠતાનો રીવાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
ખંડ શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
પાલણપુર ૧૭,૭૯૯	૨,૨૨,૬૨૭...	૭,૮૬,૭૯૭ ...	૩૮,૪૬૧-૮-૭	૯,૦૦૦ ...	જ્યેષ્ઠતાનો હક એટલે ટીલા-યત ફટાયાનો રીવાજ.	પાલણપુર સ્વસ્થાન, એનન્સીના એસ્ટાબ્લીશમેન્ટના ખર્ચમાં દર વરસે રૂ. ૯,૦૦૦ આપે છે.
રાધનપુર ૧૧,૮૭૯	૬૧,૫૪૮...	૬,૦૧,૮૨૮ ...	નહિ.	નહિ.	„	
પરાદ ૩,૫૭૨	૪૯,૦૨૧ જા-મૈયા ગામોની વસ્તી સાથે.	૮૦,૦૦૦ ...	નહિ.	નહિ.	„	
લાવ ૨,૬૫૮	૮,૩૫૦ ...	૩૦,૦૦૦ ...	નહિ	૫૧૮-૧૧-૧૦	„	સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૧ થી સ્ટેટ જમીનમાં છે.
કાંકરેજ તાલુકા.						
પરા ૨,૪૮૬	૮,૮૬૦ ...	૩૫,૦૦૦ ...	૨૧૧૬-૧૦-૫ કલદાર (લાસ દાણા)	૪૫૨-૧૧-૧૧ સરદારસીંગજીની પાટી આપે છે ૩૪૫-૫-૯ ગોદસીંગજી પાટી.	ભાઈએ ભાગ	સહજની પાટીનો ભાગ થરા, ચાંગા અને અધ ગામના ગામોમાં છે કસળપુરામાં પાલવી ઠાકરડાઓનો હક છે. ૧૪ સ્વાંગ ગામોમાં તાલુકદારો જ્યુડીશીયલ કામદાર મા-રફતે દીવાની ફેજદારી હકુમત ભોગવે છે. કરજ થવાથી અને મદારસીંગજીની વહીવટ કરવાની અશક્તિના લીધે સરદારસીંગજીની જગીર સરકારના વહીવટનીચે છે.

પાલણપુર એજન્સીના તાખાના રાજ્યો

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માઇલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૬	ગિણુ	... ૧ વીસાળ જેસળસીંગ ૨ જવાનસીંગ અમરસીંગ. ૩ ભાઉસીંગ પ્રતાપસીંગ. ૪ આંબાળ કુબેરજી. ૫ કલ્યાણસીંગ દાદાભાઇ. ૬ અભેસીંગ હરીભાઇ અને બી- જાઓ.	... પાલવી ડાકોર.	મુકદ્દર થઇ નથી	સરવે થઇ નથી	૮ ...
૭	વડા	... ૧ હાથીજી અજબાજી ૨ જોરાજી બદસીંગજી. ૩ સુરજભલ બનાસીંગ. ૪ રૂપસંગ જેસળસીંગજી અને બીજાઓ.	...	"	"	૧૧ ...
૮	રાણકપુર	... ૧ હેમતસીંગ અમરસીંગ ૨ ચંદાજી જામજી. ૩ રણછોડજી રૂપસીંગજી. ૪ દીપસીંગજી પુજી. ૫ દેવીસીંગજી માસંગજી અને બીજાઓ.	...	"	"	૭ ...
૯	ખારીયા	... ૧ દળજી મનોરજી ૨ રણછોડજી ધનાજી. ૩ અગરાજી જોયરજી અને બી- જાઓ.	...	"	"	૧ ...
૧૦	ભલગામ ખેંગાર- પુરા	૧ કરસનજી અદેસીંગ ૨ બાદરજી વીરાજી. ૩ અમરસીંગ તલકસીંગ. ૪ ગોબરસીંગ રામસીંગ અને બીજાઓ.	...	"	"	૬ ...

અને 'તાલુકદારોનું' રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખંડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી શાણા.	વારસાનો જ્યેષ્ઠતાનોરી- વાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુ- કાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
જિલ્લો ૧,૪૧૪	૩,૨૯૩ ...	૬,૦૦૦ ...	૬૧૪-૬-૫ ધાસ દાણો.	૧૬૪-૨-૭	ભાઈએ ભાગ	ઠાકોર અમરસીંગ પથુજી અને ખીજાઓનો ભદ્રે- વાલી ગામના અદર ભા- ગ છે.
વડા ૧,૬૨૨	૫,૯૩૬ ...	૭,૦૦૦ ...	૪૪-૧૨-૨૪ મા ૪૬-૮-૮ ધાસ દાણો.	૨૦૫-૧૫-૪	„	ભાગદારોની તકરારને લી- ધે વડા જમીમાં છે. થરા- ના ઠાકોર સરદારસીંગનો રવીયાણા, કુંવારવા, ખોડા જાલમોર, અને ચેખલા ગામોમાં ભાગ છે. અને થરાના ઠાકોર ગોદડસીંગ અને ખીજાઓનો નાણો- ટામાં ભાગ છે.
રાણકપુર ૩૩૧	૧,૨૪૭ ...	૨,૨૦૦ ...	૧૨૮-૩-૪ ધાસ દાણો	૭૪-૮-૧૧	„	
ખારીયા ૬૦૮	૬૦૮ ...	૨૦૦ ...	નાહિ.	૬-૭-૬ ...	„	
ભલગામ ૩૨૩	૭૯૬ ...	૧૧૦૦ ...	૯૩-૧-૪ ધાસ દાણો.	૨૩-૪-૦...	„	ભલગામના તાલુકદાર આપે છે. ૫-૯-૧૦ ખે ગારપુરાના તાલુકદાર આપે છે.

પાલણપુર એનન્સીના તાબાના રાજ્યો

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક: તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માઇલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૧૧	કંબોધ	૧ વીરાજ કુલાજ ૨ ગુલાબજ હજુરજ. ૩ ભવાજ જમાજ. ૪ ગુલાબજ અલાજ. ૫ બેચરજ કલાજ અને બી- જાઓ.	પાલવી કાકોર.	મુકરર થઇ નથી.	સરવે થઇ નથી	૨ ...
૧૨	ઝાબડીયા	૧ નેપાજ ઉજમજ ૨ ઓખાજ દુદાજ. ૩ ધનાજ હરચદજ. ૪ ઓખા પથા અને બીજાઓ.	"	"	"	૧ ...
૧૩	અરણીવાડા	૧ માસંગજ ઓધરજ. ૨ રામસીંગ મલાજ. ૩ પરમાજ હેમતાજ.	"	"	"	૧ ...
૧૪	ભદ્રામલી	૧ મોડાજ રતનજ ૨ ઓખાજ જવાજ. ૩ ડોસાજ બેચરજ.	"	"	"	૧ ...
૧૫	ઉંબરી	૧ નાથાજ તખાજ ૨ ઉમેદજ સખળાજ. ૩ લાલુજ ભીખાજ અને બીજાઓ.	"	"	"	૧ ...
૧૬	ખુકોલી	૧ સેરાજ ફતાજ. ૨ હેમતાજ વળજ. ૩ માલાજ ભુપતાજ. ૪ હરચનજ કુબેરજ અને બીજાઓ.	"	"	"	૧ ...
૧૭	સીરવાડા	૧ જેમલ લખમજ. ૨ માદેવ પ્રેમજ. ૩ માદેવ જીવરામ. ૪ નદરામ અમરા અને બીજાઓ.	ઔદિય પાલણ.	"	"	૧ ...

અને તાલુકદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી ફાળો.	વારસાનો જ્યેષ્ઠતાનોરી-વાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
કળોદી ૧,૬૪૧	૨,૧૬૮ ...	૧,૪૦૦ ...	૧૨૪-૧૨-૨ જમા ૪૨-૧૧-૯ ધાસ દાણો.	૬૦-૮-૧૦	ભાઈએ ભાગ	કળોદી, ભાગદારો વચ્ચે તકરારો હોવાના સખખે જમીમાં છે.
ઝાંખડીયા ૬૬૫	૬૬૫ ...	૬૦૦ ...	૯૬-૩-૧ જમા. ૨૧-૯-૩ ધાસ દાણો.	૨૦-૦-૦...	„	
અરણીવાડા ૬૧૯	૬૧૯ ...	૩૦૦ ...	૯-૮-૫ જમા. ૧૨-૧૧-૧ ધાસ દાણો.	૧૦-૧૫-૪	„	
ભદ્રામણી ૩૩૭	૩૩૭ ...	૩૫૦ ...	૨૦-૦-૦ જમા. ૧૭-૧૨-૫ ધાસ દાણો.	૧૫-૧૨-૬	„	
ઉખરી ૧,૧૮૫	૧,૧૮૫ ...	૧,૨૦૦ ...	૨૮૬-૧૦-૮ જમા ૭૪-૭-૬ ધાસ દાણો.	૩૩-૦-૬...	„	ભાગદારો વચ્ચે તકરાર હોવાના સખખથી તાલુકો જમીમાં છે.
ખુકોલી ૬૧૯	૬૧૯ ...	૩૦૦ ...	૨૮-૯-૨ જમા ૨૯-૯-૧૧ ધાસ દાણો.	૧૦-૪-૧૦	„	
સીરવાડા ૭૨૭	૭૨૭ ...	૪૦૦ ...	નહિ.	૧૬-૧૨-૬	„	સીરવાડા, ભાગદારો વચ્ચેના તકરારોથી જમીમાં છે.

પાલણપુર એજન્સીના તાબાના રાજ્યો.

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માઇલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૧૮	રણી	... ૧ દળ વસ્તા. ૨ શીવા મોહન. ૩ ભીમા મધા અને બીજાઓ.	... ખારોટ મુકરર થઇ નથી	સરવેથઇ નથી	૧ ...
૧૯	સીહોરી	... ૧ વાઘાળ લાલાળ ૨ ચંદાળ પ્રતાપળ. ૩ હાથીળ પનાળ. ૪ દાદુળ અલાળ. ૫ રાજસીંગળ બદસીંગળ અને બીજાઓ.	... પાલવી ઠાકરડા	૧ ...
૨૦	આકોલી	... ૧ લુપતાળ બાદરળ. ૨ રતાળ હરીળ. ૩ જોડાળ કલાળ. ૪ પરતાપળ વીરમળ અને બીજાઓ.	૧ ...
૨૧	લુણપુર	... ૧ સીવદાનળ રાધુળ ૨ માનાળ અબાળ. ૩ રાયમલળ વલાળ અને બીજાઓ.	૧ ...
૨૨	સદરપુર	... ૧ ગોબરળ સોનાળ. ૨ માધુળ સુરાળ અને બીજાઓ.	૧ ...
૨૩	દસાનો વાસ	... ૧ ચેલાળ કાનાળ ૨ માસગળ અરજનળ અને બીજાઓ.	૧ ...
૨૪	સમૌ-મોટો વાસ	૧ ભીમાળ ચેલાળ. ૨ ખાનાળ હરચંદળ ૩ મોડાળ હાંસળ.	૧ ...
૨૫	સમૌ-નાનો વાસ	૧ કસળાળ ધનાળ ૨ ગોદડળ સરપળ.	૧ ...

અને તાલુકદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		કુલ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી કાળો.	વારસાનો જ્યેષ્ઠતાનોરી-વાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
રૂણી ૧૯૪...	૧૯૪ ...	૮૦	નહિ.	૩-૮-૧૦...	ભાઈએ ભાગ
સીહોરી ૧,૧૫૧	૧,૨૨૧ થાણા સાથે	૮૦૦	૭૧-૬-૧૦ જમા ૭૦-૧૩-૨ ધાસ દાણો.	૩૧-૩-૨...	„
આકોલી નવા વાસ ૬૯૫	૬૯૫ ...	૨૦૦	નહિ.	૮-૧૦-૧૧ (આકોલીના ઠાકરડા અને ઓગડ મહા-રાજ આપેછે).	„
લુણપુર ૭૧૩	૭૧૩ ...	૧,૩૦૦	૯૬-૩-૧ જમા ૮૫-૭-૭ ધાસ દાણો.	૫૮-૦-૫...	„
સદરપુર ૫૩૭	૫૩૭ ...	૪૦૦	૨૦-૧૫-૩ જમા ૧૪-૬-૨ ધાસ દાણો.	૧૬-૨-૫...	„
દસાનો વાસ ૨૧૬	૨૧૬ ...	૨૫૦	નહિ.	૧૦-૨-૩...	,
સમૌ મોટો વાસ ૧,૬૯૯	૧,૬૯૯ ...	૨,૫૦૦	} ૨૦૦-૧૫-૩ જમા ૭૭-૯-૭ ધાસ દાણાના	૯૯-૫-૧૧	„
સમૌ નાનો વાસ ૪૪૮	૪૪૮ ...	૧,૨૦૦		૫૨-૧૪-૧૧	„

પાલણપુર એજન્સીના તાંબાના રાંતઓ

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માઇલ.	કુલ ગામ
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૨૬	આંગનવાડા ...	૧ ગંભીરજી બહેચરજી. ૨ હીરાજી અગરાજી. ૩ ગુલાબજી રાજુજી.	... પાલવી ઠાકરડા	મુકરર થઇ નથી	સરવે થઇ નથી	૧
૨૭	રાનેર ...	૧ હજુજી દરવાજી. ૨ વળજી હરચંદ્રજી. ૩ ભાવાજી મુળાજી.	... ,	,,	,,	૧
૨૮	ધંદરમાણા ...	૧ બદાજી અખુજી. ૨ ગલાજી રવાજી.	... ,	,,	,,	૨
૨૯	એબલા ...	૧ નધા જોષતા. ૨ જુમા દેવા.	... કાપડી ...	,,	,,	૧
૩૦	દેવદરબાર ...	ઓગડ મહારાજ કાશીનાથજી ગુરૂ મહાનાથજી.	અતિત નાથ.	,,	,,	૪
૩૧	ખીમાણા ખોડલા ...	૧ ભુપતાજી માલાજી. ૨ મોડાજી હાસજી. ૩ ગમાજી ભવાજી અને ખીનજો.	... પાલવી ઠાકરડા	,,	,,	૨
૩૨	થળી આમલુન...	સ્વામી ગગાપરી ગુરૂ ગોવીંદપરી.	અતિતપરી.	,,	,,	૨
૩૩	હુગરાસણ ...	૧ માલાજી બનાજી ૨ ખીનજી ભીમાજી અને ખીનજો.	... પાલવી ઠાકરડા	,,	,,	૧
૩૪	રણાવાડા ...	૧ જામા વાલા. ૨ ગગારામ જીવા. ૩ લખમજી લાલજી અને ખીનજો	... ઐદિય બ્રાહ્મણ.	,,	,,	૧

અને તાલુકાદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી ફાળો.	વારસાનો ન્યેષ્ટતાનોરી- વાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુ- કાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
આંગણવાડા ૩૮૩	૩૮૩ ...	૫૦૦ ...	૧૩૫—૩—૧૦ (જમા). ૩૮-૧-૭ (ધાસ દાણાના).	૧૯-૧૨-૧૦	ભાષ્ય ભાગ.	
રાનેર ૧,૦૫૨	૧,૦૫૨ ...	૧,૦૦૦ ...	૧૯૧-૬-૧૦ જમા ૧૩૭-૧૫-૧ (ધાસ દાણાના).	૪૫-૪-૧૦	..	ભાગદારો વચ્ચે તકરારો હોવાથી રાનેર જમીન છે.
દંદરમાણા ૫૫૪	૬૨૯ ...	૪૦૦ ...	૯-૮-૫ જમા... ૨૬-૩-૯ (ધાસ દાણા).	૧૪-૧-૦...	..	
ચેબલા ૬૪૬૪	... ૩૨	...	નહિ	૧-૫-૧	
નાથપુરા ૫૩૧	૯૨૫ ...	૧,૦૦૦ ...	નહિ	૪૧-૮-૧...	x	શુરૂ મરતી વખતે ચે- લાઓમાથી જે ચેલાને પસદ કરે છે તે ચેલાને ગાદી આપવામાં આવે છે
ખીમાણા ૯૮૧	૧,૨૧૦ ...	૮૦૦ ...	૨૩-૧૨-૧૧ જમા ૨૧-૫-૧૧ (ધાસ દાણાના).	૪૫-૧૨-૦	ભાષ્ય ભાગ.	
આંમલુન ૨૦૩	૨૫૮ ...	૨૦૦ ...	કંઈ નહિ.	૬-૧૨-૦...	x	શુરૂ મરતી વખતે ચે- લાઓમાથી જે ચેલાને પસદ કરે છે તે ચેલાને ગાદી આપવામાં આવે છે.
ડુગરાસણ ૨૯૭	૨૯૭ ...	૨૦૦	૩-૧૩-૫...	ભાષ્ય ભાગ.	દેવદરખારના ઓગડ કા- શીનાથજીનો આ ગામ- મા ભાગ છે.
૧. શ્યાવાડાર ૨૯૧	૨૯૧ ...	૨૫૦	૧૦-૧૧-૮	..	

પાલણપુર એનન્સીના તાબાના ગ્રામો

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માઇલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૩૫	કાકર	... ૧ વાધાજી ગલાજી ૨ સુરાજી સરતાજી ૩ કાનાજી હાંસજી અને ખીજાઓ	... પાલવી કાકરડા	મુકરર થઇ નથી	સરવે થઇ નથી	૪ ...
૩૬	ખોડલા	... ૧ કાકર ગળુજી ભુપતાજી અને ખીજાઓ.	કાલી કાકરડા.	૧ ...
૩૭	દીઓદર	... ૧ કાકર ખાનજી આનંદસીંગજી ૨ સામતસીંગ ભૂપતસીંગજી ૩ ચીમનસીંગજી સરદારસીંગજી ૪ વજેસીંગજી સરદારસીંગજી	વાઘેલારજીપુત્રીજી	ત્રીજા વર્ગના માણસ્ટ્રેટની સત્તા અને ૩ ૨૫૫૦ દો- ની દાવા સાં- ભળવાનો અ- ધિકાર.	..	૨૫ ...
૩૮	તેરવાડા	... ૧ રતનસીંગજી વાઘજીખાન ૨ હૈદરખાન જેસલખાન ૩ સરતાખાન શેરખાન ૪ ઉમ્મરખાન પાડખાન ૫ સલીમખાન અહુખાન (સગીર ઉમ્મરનો છે)	ખલોચ.	... ત્રીજા વર્ગના માણસ્ટ્રેટની સત્તા આપેલી છે. પણ આજ સુધી તે સત્તા ભોગવી નથી.	..	૧૧ ...

અને તાલુકદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખંડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી ક્ષણો.	વારસાનો જ્યેષ્ઠતાનો રીવાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.					
૮	૯		૧૦	૧૧	૧૨	૧૩
કાકર ૪૯૫ ૯૨૬ ... ૭૦૦ ...			૨૯-૮-૫(જામા) ૬૩-૭-૭ (ધાસ દાણાના)	૧૬-૪-૬...	ભાદરવે ભાગ.	આ ગામમાં થરાના ઠાકોર ગોદડસીગણનો ભાગ છે.
ખોડલા ૨૨૯ ૨૨૯ ... ૧૦૦ ...			નહિ	૩-૧૩-૫...	,,	ખોડલા ગામ ખીમાણાના સમાણી પાટીના ઠાકોરોનું સ્વાંગ છે.
દીઓદર ૮૮૨ ૬,૦૩૬ ... ૧૨,૨૧૪ ...			નહિ	૫૮૩-૯-૫	,,	કરજને લીધે આખી જગીર સરકારની જમીનમાં છે. મોજરમાં અર્ધો ભાગ, સેસનમાં અર્ધો ભાગ, જસાલીમાં અર્ધો ભાગ અને મીલાદરમાં ૧/૪ ભાગ ખાનજીની જગીરનો છે. જસાલીમાં અર્ધો ભાગ સામંતસીગણનો છે. દીઓદર જગીરનાં ૨૫ ગામો છે અને ૧૫ મજમુ ગામો છે. એમજમુ ગામો ઉપરની હકુમત આજમ થાણુદારની છે. રહીયા ગામમાં ખાનજીનો અને થરાના ગોદડસીગણનો ભાગ છે.
તેરવાડા ૧,૫૨૩ ૫,૭૭૭ ... ૧૦,૫૪૮-૮-૦			,,	૪૮૨-૬-૯	,,	સલીમખાનની નાની ઉમ્મરને લીધે તેરવાડા જમીનમાં છે.

પાલણપુર એજન્સીના તાબાના રાજ્યો

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માઇલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૩૯	ભાખર-જુનાવાસ	૧ પ્રતાપસંગ તખાજી ૨ જવાનજી રતનસીંગ ૩ ભગાજી વાધજી ૪ ઉકાજી પ્રાગજી ૫ અભાજી ગભજી ૬ સદાજી જમાજી ૭ ડોસાજી પથાજી ૮ રાણાજી ધનાજી અને ખીનજીઓ	... પાલવી ડાકરડા	નહિ.	સરવે થઇ નથી	૧૨ ...
૪૦	ફેરના	૧ કેસરસીંગ હાથીજી ૨ ચતરસીંગ હેંદુજી ૩ શેરજી અમ્બાજી ૪ ધનજી સદોજી	... વાઘેલારજીપુત	૭ ...
૪૧	ભાખર-નાનાવાસ	૧ ચંદાજી દદાજી ૨ ખાનજી દદુજી ૩ ગગાજી સગરામજી ૪ અખેરાજી હાથીજી ૫ સંધાજી હીરાજી ૬ ખોડાજી અનાજી ૭ ચતરસીંગ દાનસીંગ	... પાલવી ડાકરડા	૧૦ ...
૪૨	મકડાલા	૧ હાથીજી હીમતસીંગ ૨ નવાજી જલમસીંગ	... વાઘેલારજીપુત	૫ ...
૪૩	ઝાલોધા	૧ મધાજી નવાજી	૩ ...
૪૪	વાટમ	૧ લાધાજી ગજુજી ૨ શેરજી ગજુજી ૩ અખજી મેધજી ૪ અરજનજી ખેમજી ૫ ખેતાજી લાડજી ૬ જવાનસીંગ સવાઇજી	૨ ...

અને તાલુકદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખંડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી શણા.	વારસાનો જ્યેષ્ઠતાનોરી-વાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
ભાભર ૪૨૦૩,૨૨૮ ...	૨,૬૪૪-૮-૦...	નહિ	૧૨૦-૧૫-૮	ભાધએ ભાગ	કરજને લીધે આ જગીર જમીમાં છે.	
ફેરના ૪૧૬૧,૭૯૬ ...	૧,૪૮૫ ...	નહિ	૬૭-૧૨-૦	„		
ભાભર-નાના વાસ ૧,૧૦૫	૨,૭૪૦ ...	૧,૭૮૭ ...	„	૮૧-૧૧-૧૦	„ આ જગીર કરજના લીધે જમીમાં છે.	
મકડાલા ૨૨૭૬૭૯ ...	૧,૪૫૮ ^૧ / _૨ ...	„	૬૫-૧૪-૬	„	મકડાલા અને ચાલવાના સીમાડાની તકરારને લીધે મખાણા પાદર જમીમાં છે અને કરજને લીધે મકડાલા જગીર જમીમાં છે.	
ઝાલોધા ૨૨૫૪૬૯ ...	૮૦૦ ...	„	૩૬-૯-૫...	„		
વાટમ ૪૭૫૫૫૫ ...	૮૦૦ ...	„	૩૬-૯-૪...	„		

પાલણપુર એજન્સીના તાબાના રાજ્યો.

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માપલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૪૫	વાસરડા	... ૧ ચતરસીંગ નારણુલ ૨ સરદારસીંગ મલુલ ૩ ઓખાલ વાલાલ	... વાઘેલારજપુત	નહિ.	સરવેથઈ નથી	૧ ...
૪૬	ચીભડા	... ૧ ભોજલ જેઠાલ ૨ અભેસીગલ સામંતસીગલ ૩ જડેલ નાનીખાધ	૧ ...
૪૭	ચાત્રા	... ૧ દેસાઈ રામસી અભા ૨ ખેતા રૂપસી ૩ વજ મેસા	... કણુખી	૨ ...
૪૮	દેવ	... ૧ નાથુ રાજ ૨ રાભા રાજ	... કાપડી	૧ ...
૪૯	ધનકેવાડા	... ૧ હરીસીંગ મુજલ ૨ અમરસીંગ મુજાલ ૩ અણુદાલ ભણુલ ૪ નારણુલ ભવાનસીંગલ	... વાઘેલારજપુત	૨ ...
૫૦	હુચકેવાડા	... ૧ અમરસીંગ કલલ	૨ ...
૫૧	ગોલવી	... ૧ સેઘાલ વાધલ ૨ ખેંગારલ અજખાલ ૩ પ્રાગલ રાણુલ	૩ ...
૫૨	નીલાદર	... ૧ ભુપતસીંગ મલુલ ૨ સરદારસીંગ તેજમલલ	૧ ...
૫૩	ધુણસલ	... ૧ ખેંગારલ જેઠમલલ ૨ મધલ અચળસીંગ ૩ સરદારસીંગ દાનસીંગ	૩ ...

અને તાલુકાદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખંડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી ક્ષણો.	વારસાનો બ્યેન્ટતાનો રીવાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
વાસરડા ૫૪૩	૫૪૩ ...	૩૨૫ ...	નહિ	૧૪-૧૩-૯	ભાષ્ય ભાગ.	ભાગદારની તકરારને લીધે વાસરડા તાલુકો જમીનમાં છે.
ચીલડા ૪૨૯	૪૨૯ ...	૩૬૫ ...	„	૧૬-૧૧-૧	„	
ચાત્રા ૨૮૭	૨૮૭ ...	૬૫૦ ...	૪-૮-૦ ધાસ દાણાના થરાદ દાકરને આપે છે	૨૯-૧૧-૭	„	
દેવ ૧૫૬ ...	૧૫૬ ...	૨૭૭-૧૨-૦...	નહિ	૧૨-૧૧-૩	„	
ધનકવાડા ૪૭૨	૫૮૦ ...	૫૨૫ ...	નહિ	૨૪-૦-૨...	„	
ડુચકવાડા ૫૦૮	૬૬૭ ...	૧,૧૪૬ ...	„	૫૨-૬-૮...	„	કુંવર સગીર ઉમ્મરનો હોવાથી ડુચકવાડા જમીનમાં છે.
ગોલવી ૨૨૪	૨૮૯ ...	૪૧૧ ..	„	૧૮-૧૨-૧૦	„	
નીલાદર ૨૮૮	૨૮૮ ...	૩૪૮-૧૨-૧૦	„	૧૫-૭-૧૦	„	
ધુણસલ ૨૮૩	૫૨૬ ...	૬૮૩ ..	„	૩૧-૧૧-૦	„	

પાલણપુર એજન્સીના તાબાના રાજ્યો

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માપલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૫૪	કપરપર	૧ મુળાજી અમરાજી ૨ આંખાજી સદુજી ૩ દલાજી હરખાજી ૪ પુળજી પનાજી	... કોળી દાકરડા	નહિ	સરવે થઇ નથી	૧ ...
૫૫	કુવાણા	૧ કલજી માનજી ૨ મોહનતસીંગ કસળસીંગ	... વાઘેલારજપુત	"	"	૧ ...
૫૬	વળપુર જુનાવાસ	૧ કેસરસીંગ નાથાજી ૨ અભેસીંગ માનજી	... "	"	"	૧ ...
૫૭	ભાટવર	૧ સુરજમલ પથુજી ૨ જાલમસંગ હેમરાજ	... "	"	"	૧ ...
૫૮	ચાલવા	૧ મોખતસીંગ પાડખાનજી	... "	"	"	૧ ...
૫૯	સનાદર	૧ બારોટ માતળ મોખતસીંગ ૨ " ભીમા બહેચર	બારોટ ...	"	"	૧ ..
૬૦	મલુકપુર	બારોટ કાના અવચળ " બહેચર ભીમ " રણછોડ આપ " માતળ સાયલ	...	"	"	૧ ...
૬૧	સુરાણા	૧ મતાદાર મુળચંદ ગોવિંદ ૨ ભલા જગમલ ૩ હમર માધા ૪ વાત્રા ભગવાન	... બ્રાહ્મણ ...	"	"	૧ ...
૬૨	ઉજનવાડા	૧ મતાદાર ગગારામ વીરજી ૨ મુળજી માલા	"	"	"	૧ ...

અને તાલુકદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.			ઉપજ સુમાર	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી ક્ષણો.	વારસાનો જ્યેષ્ઠતાનો રીવાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.						
૮	૯		૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
કપર ૨૩૨	૨૩૨	...	૧૬૬	..	નહિ	૭-૧૦-૪...	ભાષ્ય ભાગ કરજના લીધે કપર જમીન છે.
કુવાણા ૧૮૮	૧૮૮	...	૧૨૫	૫-૧૧-૬...	..
વળપર ૫૮૩	૫૮૩	...	૪૪૮-૮-૦	૨૦-૮-૨...	..
ભાટવર ૪૩૪	૪૩૪	...	૬૬૫	૪૭-૨-૧...	..
ચાલવા ૩૮૨	૩૮૨	...	૨૭૬-૮-૦	૧૨-૧૨-૭	..
સનાદર ૭૬	૭૬	...	૮૦	૩-૧૦-૭...	.. સરકારની બાંહેધરીના કરજના લીધે ભીમા એચરના સનાદર ગામના ૧/૬ ભાગ ઉપર જમી છે.
મલુકપુર ૧૮૩	૧૮૩	...	૩૩૪	૧૫-૪-૪...	..
સુરાણા ૩૬૨	૩૬૨	...	૫૦૦	૨૨-૧૩-૧૦	..
ઉબનવાડા ૧૮૨	૧૮૨	...	૫૦૦	૨૨-૧૩-૧૦	..

પાલણપુર એજન્સીના તાબાના રાજ્યો

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	ભત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ. મુમારે માઇલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૬૩	દેલવાડા ...	૧ મતાદાર જગન્નાથ સગથા ... ૨ માલા ગગારામ ૩ વીરભાણુ કાના ૪ મુળજી હુગર	બ્રાહ્મણ ...	નાહિં	સરવેથઇનથી	૧ ...
૬૪	મીઠી પાલડી ...	૧ જગાજી પાડખાનજી ... ૨ મધાજી રામાજી ૩ ભોજાજી નાથાજી	વાઘેલારજીપુત	„	„	૧ ...
૬૫	પાનવી ...	૧ ગગા પેથા ... ૨ ઇસમ મેધરાજ	ગદવી ...	„	„	૨ ...
૬૬	મોજર ...	૧ હરીજી ઉમાજી ...	કોળી ઠાકરડા	„	„	૧ ...
૬૭	કારેલાં ...	૧ અનોપજી રેલાજી ...	„	„	„	૧ ...
૬૮	ઝોગડપુરા ...	૧ મહારાજ કાશીનાથજી ...	અતીત ...	„	„	૧ ...
૬૯	ગજસર ...	૧ ગોતરકાના પીર સાહેબ ...	કકીર ...	„	„	૧ ...
૭૦	ગાગન ...	૧ આડા ખેગાર વિગેરે	કોળી ...	„	„	૧ ...
૭૧	વારાહી ...	૧ મલેક જોરાવરખાન ઉમ્મરખાન	મુસલમાન મ- લેક	ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટની સત્તા.	„	૧૦ ...
૭૨	„	૧ મલેક મુરીદખાન રવાજી ...	„	„	„	૩ ...
૭૩	„	૧ કેસરાણી મલેક, જીવણખાન કરીમખાન ૨ ભીમજીખાન મુલુખાન ૩ રાણુખાન કેસરાણી અખેરા- જની વીધવા	„	નાહિ.	„	૩ ...

અને તાલુકદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી શબ્દો.	વારસાનો ન્યેબટાનો રીવાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.	
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.						
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩		
દેલવાડા ૨૦૫૨૦૫	...	૨૦૦	...	નહિ	૯-૨-૪	...	ભાઇએ ભાગ
મીઠીપાલડી ૫૫૦	...	૭૫૦	...	„	૩૪-૪-૯...	„	
પાનવી ૭૨૧૮૯	...	૨૫૦	...	„	૧૧-૬-૧૧	„	
મોજર ૩૭૧ ૩૭૧	...	૩૨૫-૮-૦	...	„	૧૪-૧૪-૨	„	મોજરમાં અર્ધો ભાગ દીઓદરના ખાનજનો છે
કારેલા ૭૩...	૭૩	...	૬૮-૦-૦	...	૩-૨-૦	...	„
ઝોગડપુરા ૭૧ ૭૧	...	૯૧-૯-૦	...	„	૪-૨-૭	...	„
ગજમર ૨૦૩ ૨૦૩	...	૩૪૨-૮-૦	...	„	૧૫-૧૦-૮	„	„
ગાંગન ૧૯૫ ૧૯૫	...	૬૦-૦-૦	...	„	૨-૧૧-૧૦	„	„
વારાહીર, ૪૦૩ ૪,૩૧૧	...	૧૬,૬૦૬	...	„	૫૩૮-૯-૦	„	„
ભરસા ૩૫૮ ૫૦૯	...	૭,૮૧૬-૩-૩	...	„	૨૮૮-૬-૭	„	મલેક મુરીદખાન સગીર વયને લીધે આ જગીર જમીન છે.
લખાપુરા ૯૯ નવાગામ ૫૨							
પાલસુદ ૧૬૮ ૫૪૧	...	૪,૧૦૭-૪-૦	...	„	૧૫૧-૯-૨	„	કરજના લીધે કેસરાણી જગીર જમીન છે.
શેરપુરા ૨૫૭ નવાગામ ૧૧૬							

મોજરમાં અર્ધા ભાગ દીઝોદરના ખાનજનો છે

મલેક મુરીદખાન સગીર વયને લીધે આ જગીર જમીન છે.

કરજના લીધે કેસરાણી જગીર જમીન છે.

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માઈલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૭૪	વારાહી	... ૧ ગણ્યાણી મલેક ગાજખાન સાહેબખાન ૨ બાદરખાન પોંચાણ	મુસલમાન મ- લેક	..	સરવે થઇનથી	...
૭૫	"	૧ સુમરાણી મલેક હમીરખાન વિગેરે ૨ બેરવાડાના મલેક દરીઆણી લાખાણ જેઠાણ	"	"	"	૧ ...
૭૬	કોરડા	... ૧ મલેક દરીયાખાન બાદરખાન ૨ હરનજી લાખાણની વિધવા ર- તનખાઇ ૩ બાદરખાન મલુજી ૪ નાથાણ ગુજરખાન	"	"	"	૫ ...
૭૭	ગઢા	... ૧ તોતુખાન મેઘરાજજી ... ૨ રવાજી ખેતાજી ૩ હમીરખાન સાહેબખાન ૪ જેઠાણ જેસલખાન	"	"	"	૨ ...
૭૮	ઝંડાડા	... ૧ જીવણખાન સરીકખાન ... ૨ મેઘરાજજી રાજુખાન ૩ લાલાજી જેસલખાન ૪ ગઢવી હરીસગ ગજ સગીર વચનો હોવાથી તેનો વાલી દાજી જેઠા	ગઢવી હિંદુ	૨ ...
૭૯	જેકડા	... ૧ પીરખાન ભોજજી ... ૨ સાદખાનની વિધવા હીરખાઇ ૩ સાહેબખાન વાઘાજી	મુસલમાન...	"	"	૨ ...
૮૦	કોળીવાડા	... ૧ સાહેબખાન રવાજી ... ૨ કલાજી મુલુખાન ૩ પીરજીખાન દલાજીની વિધવા ઓરત કમાખાઇ ૪ જલમસીગ ચાલમખાન ૫ દેવાજી કેસરખાન	"	"	"	૧ ...

અને તાલુકાદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી ક્ષણો.	વારસાનો જ્યેષ્ઠતાનો રીવાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
...	...	૧,૧૦૬-૧૧-૦	નહિ	૪૧-૧-૦	ભાઈએ ભાગ	
બેરવાડા ૧૫૪	૧૫૪	૬૦૫	..	૨૪-૧૨-૦	..	
કોરડા ૭૨૩	૮૮૫	૧,૬૨૫ ૧,૬૨૫ ૨૦૦ ૬૦૦	..	૬૩-૧૧-૦ ૫૨-૧૦-૦ ૭-૧૨-૦... ૨૨-૪-૦...	..	આ પાંચ ગામોમાં તે-તરવા ગામ નાથાજી ગુ-જરખાનજીનું સ્વાંગ છે
ગઢા ૨૦૮	૩૧૭	૭૭૦ ૧,૫૨૫ ૫૮૫ ૬૦૫-૮-૦	..	૨૮-૭-૨... ૫૬-૪-૦... ૨૨-૧-૨... ૨૨-૮-૧૧	..	
ઝડાડા ૩૬૮	૩૬૮	૧,૩૬૭-૫-૦	..	૫૦-૫-૮...	..	
...	...	૩૬૦-૦-૦	..	૧૩-૮-૭.	..	
બેકડા ૫૭૩	૬૧૨	૧,૦૬૧-૧૨-૦ ૧,૧૧૦-૦-૦ ૮૪૮-૦-૦	..	૩૮-૨-૨... ૪૦-૧૪-૧૦ ૩૪-૧૫-૮	..	
કોળીવાડા ૫૧૭	૫૧૭	૮૬૮-૦-૦ ૭૭૨-૦-૦ ૩૭૨-૮-૦ ૪૫૦-૦-૦ ૩૬૭-૦-૦	..	૩૨-૧-૮. ૨૮-૮-૬.. ૧૩-૧૦-૧ ૧૬-૮-૬... ૧૩-૧૦-૮	..	

પાલણપુર એજન્સીના તાબાના રાજ્યો.

નંબર.	તાલુકા-	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માધ્યમ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૮૧	ચતુરપુરા	૧ પીરખાન ભાવાજી ૨ સલીમખાન ભાવાજી ૩ ખાદરખાન ખીજલખાન ૪ ભોળજી વજીજી	મુસલમાન...	"	"	૨
૮૨	દધસર	૧ દોલાજી આસાજી ૨ પીરખાન મહમદખાન	"	"	"	૧
૮૩	દાલદી	૧ રામાજી નાથાજી	"	"	"	૧
૮૪	આમનોલી	૧ રવાજી દલાજી ૨ કરસનજી મેઘરાજજી અને ખીજઓ	"	"	"	૨
૮૫	ગોખાતર	(૧) ચારાણી પાટીના મલેકો (૨) શેરાણી પાટીના મલેકો (૩) લાખાણી પાટીના મલેકો (૪) સુમરાણી પાટીના મલેકો (૫) તુગલાણી પાટીના મલેકો	"	"	"	૫
૮૬	ઇંદરવાનનવા વાસ	૧ મલેક કલાજી મહમદખાન	"	"	"	૧
૮૭	ઇંદરવાનનવા વાસ	ઇંદરવાના કોળી ગંગા મહાદેવ વિગેરે.	હિંદુ.	"	"	૧
૮૮	તનવાડ	(૧) મલેક ઉમરખાન સલીમખાન	મુસલમાન	"	"	૧
૮૯	ચિચોદરા	૧ મલેક કરીમખાન કાનજીખાન	"	"	"	૧
૯૦	સેડવ	૧ મલેક પીરખાન પચાણ	"	"	"	૧
૯૧	સીધાડ	૧ જ્ઞેશગ દુદા ૨ કુગર દેવરાજ ૩ સીધાડીના જીવણ માનસંગ	રાહુમા	"	"	૩

અને તાલુકદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુખ્ય વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી કાળો.	વારસાનો જ્યેષ્ઠતાનો રીવાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુ- કાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
...	...	૩૩૫-૮-૦ ... ૧૩૦-૪-૦ ... ૭૬-૧૨-૦ ...	નહિ	૧૨-૫-૮ ૪-૧૩-૧૦ ૨-૧૨-૮	માધ્યમે ભાગ	
દમસિર ૧૮૦	૧૮૦	... ૧૧૦-૦-૦ ... ૫૦૦-૦-૦	૫-૮-૭ ... ૩૩-૩-૦...	..	દમસિરની અર્ધી જગીર કરજના લીધે જમીમાં છે.
દાલદી ૧૭૨	૧૭૨	... ૨,૩૮૦-૦-૦	..	૮૭-૧૧-૮	..	
આમનોલી ૨૨૬	૭૩૩	... ૬૫-૦-૦ ...		૨-૬-૧૧...	..	ડેબતખાન અને દળ- જની જગીર તેઓની સગીર વચ્ચે લીધે જ- મીમાં છે.
ગોખાતર ૭૪૦	} ૭૬૪	... ૭૫૦-૦-૦ ...		૨૬-૧૧-૬	..	
લુણખાન ૨૪		... ૬૫૦-૦-૦	૨૩-૧૫-૬		
		... ૬૨૫-૦-૦ ...		૨૩-૦-૬ .		
		... ૬૦૦-૦-૦ ...		૩૩-૦-૦...		
		... ૬૦૦-૦-૦ ...		૩૩-૩-૦...		
ઇંદરવા જુના વાસ ૧૮૧	૧૮૧	... ૩૦૦-૦-૦	૩-૬-૫	
નવાવાસ ૨૩૧	૨૩૧	... ૧૦૦-૦-૦	૫-૮-૬	..	
તનવાડ ૩૧૦	૩૧૦	.. ૮૫-૦-૦	૩-૮-૨	
ચિચોદરા ૩૧૧	૩૧૧	... ૬૦૦-૦-૦	૨૨-૨-૦..	..	
સેડવ ૨૩૨	૨૩૨	... ૮૮૫-૦-૦ ...	૫-૦-૦ થરાદ કાંકરને આપે છે.	૩૩-૩-૦...	..	
સીધાડા ૩૭૨	૩૭૨	... ૩૦૦-૦-૦ ... ૨૦૦-૦-૦ ... ૨૦૦-૦-૦ ...	નહિ	૧૧-૧-૦... ૭-૬-૦ ... ૭-૬-૦	

પાલણપુર એજન્સીના તાખાના રાજ્યો

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માધ્યમ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૯૨	લોદરા ઉત્તરી...	૧ ગોતરકાના પીર સાહેબ ગુલ-પીર જરશાહના તાલેબ તુરા લીસા	મુસલ- માન.	નહિ.	સરવે થઇ નથી	૨ ...
૯૩	અમરાપુર ...	૧ સાંતલપુરના જડેજ દેવીસીંગજી	જડેજ રજપુત.	”	”	૧ ...
૯૪	દધગાંમડા ...	૧ નાદાના ભેરજી મોડજી ...	”	”	”	૨ ...
૯૫	સુધગામ ...	૧ ચતરાણી સુરજમલ પથુજી...	ચોહાણ રજપુત.	”	”	દુધવા કુંભારખા સુધગામ હીરપુરા દેવપુરા નડાબેટ
૯૬	”	૧ નરસીંગજી ભુપતસીંગજી ..	”	”	”	સુધગામ ચાલા લીંબાલા હીરપુરા દેવપુરા ભરડવા નડાબેટ

અને તાલુકદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક,

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી ક્ષણો.	વારસાનો જ્યેષ્ઠતાનો રીવાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
લોદરા ૪૩૦૫૪૯ ... ૫૪૦ લોદરામાં... ૨૩૦ ઉનડીમાં...		નહિ	૨૮-૧૨-૭ ૫-૧૪-૪...	ભાષ્યો ભાગ	પીરસાહેબનો લોદરામાં અર્ધો ભાગ, ગંજસરમાં અર્ધો ભાગ ને ૩/૪ ઉનડીમાં ભાગ ને મલેક જોરાવરખાનનો લોદરામાં અર્ધો ભાગ છે, તેરવાડાના સરખાખાન અને નસરતખાનનો ગંજસરમાં અર્ધો ભાગ છે, રાધનપુરના નવાબ સાહેબનો ઉનડીમાં ૩/૪ ભાગ છે અને વારાહીના ગોંજ્યાણી મલેકોનો ૮ ભાગ છે.	
અમરાપુર ૩૭૯ ૩૭૯ ... ૭૫૦ ... ૫૧-૮-૦ જમા રાધનપુરને આપે છે.		નહિ	૨૭-૧૦-૬	..		
દમગામડા ૯૦૯૦ ... ૨૨૫ ...		નહિ	૮-૪-૯		
વાવ તાલુકો.						
સુઠગામ ૨૭૧/૯૪૫ ... ૨,૩૭૬-૪-૩...		..	૧૦૮-૬-૮	..		
સુઠગામ ૮૧૨ ૧,૯૬૦ ... ૨,૯૧૭-૪-૧૦		..*	૧૩૩-૧-૭	..	*ચાલા ગામ થરાદને જમા આપે છે પણ તકરારને લીધે આકડો હજી મુકરર થયો નથી.	

પાલણપુર એજન્સીના તાખાના રાજ્યો :

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માઈલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૯૭	સુધગામ	... ૧ માલુજ નાંથાજ	... ચોહાણ રજપુત.	નહિ.	સરવેથનથી	સુધગામ હીરપુરા દેવપુરા નડાખેટ ભરડવા પાડન
૯૮	કોરેટી	... ૧ કાંતાજ દેવરાજજ	... ગઢવી	૧ ...
૯૯	મમાંણા	... ૧ ખેચર રાજસી	૧ ...
૧૦૦	જલાણા	... ૧ નારણજ ચેલાજ ૨ ખોડાજ ભારાજ ૩ નોગનજ ક્યાજ	... ચોહાણ રજપુત.	૧ ...
૧૦૧	નાળોદર	... ૧ કલજ સતાજ	૧ ...
૧૦૨	ગોલપ	... ૧ ત્રીકમા રણધીર	... સોલંકી	૧ ...
૧૦૩	નેસડા	... ૧ દરવા વના	૧ ...
૧૦૪	રડોસણ	... ૧ ભુપતસીંગ પુળજ ૨ ભુપતસીંગ કરણજ ૩ ખેગારજ અભેસીંગ ૪ રામાજ ભીમાજ	૨ ...
૧૦૫	અસારાવાસ	... ૧ મુળા નાગન	... અનવાર રજપુત.	૧ ...
૧૦૬	અસારા ગામ	... ૧ ખેમજ પથુજ	... ચોહાણ રજપુત.	૧ ...
૧૦૭	ઢીમા	... ૧ સરપસીંગ હડીસીંગ ૨ ખુશાલસીંગ શેરજ અને ખીનજો	૭ ...

અને તાલુકાદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખંડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી ફાળો.	વારસાનો બચેજીતાનો રીવાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
સુધગામ ૫૪૨	૧,૪૩૩ ...	૨,૨૧૫-૧૩-૧૧	નહિ	૧૦૧-૧-૭	ભાષ્ય ભાગ.	
કોરેટી ૩૫૨	૩૫૨ ...	૫૬૯-૧૦-૭...	„	૨૫-૧૫-૧૦	„	
મમાણા ૧૫૮	૧૫૮ ...	૩૫૩-૪-૦ ...	„	૧૬-૧-૧૦	„	
જલાણાં ૪૦૫	૪૦૫ ...	૧૧૭-૯-૯ ...	„	૫-૫-૯...	„	
		૧૨૫-૧૩-૨...		૫-૧૧-૧...		
		૨૫૩-૩-૭ ...		૧૧-૮-૯...		
નાળોદર ૧૦૪	૧૦૪ ...	૨૨૬-૩-૨ ...	„	૧૦-૫-૧...	„	
ગોલપ ૨૨૧	૨૨૧ ...	૧૫૬-૯-૭ ...	„	૭-૨-૩...	„	
નેસડા ૪૦૧	૪૦૧ ...	૧૬૦-૬-૧૦...	„	૭-૫-૧...	„	
રડોસણ ૨૧૦	૨૬૧ ...	૧૦૫-૧૩-૯...	„	} ૧૯-૫-૨	„	
		૧૦૫-૧૩-૯...				
		૧૦૫-૧૩-૯...				
		૧૦૫-૧૩-૯...				
અસારાવાસ ૩૯૧	૩૯૧ ...	૧૧૦-૫-૨ ...	„	૫-૦-૫...	„	
અસારાગામ ૫૧૪	૫૧૪ ...	૮૭૨-૧૦-૯...	„	૩૯-૧૩-૦	„	
દીમા ૧,૮૫૫	૩,૩૨૫ ...	૮૭૬૨-૮-૦...	§ ૨૪-૧૨-૦ (ચરાદને)	૧૦૭-૭-૬ ૧૧૦-૧૪-૦	„	ફીદામાં એ પાટી છે તેમાંની દરેક પાટી ચરાદને ૧૨-૬-૦ જમ્મે આપે છે.

પાલણપુર એજન્સીના તાબાના રાજ્યો.

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માપલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૧૦૮	આછવા	... ૧ વખતસીંગ અરજનજી ૨ ભુપતસીંગ કેસરસીંગ ૩ સામતસીંગ સતાજી	}	ચોહાણ રજ- પુત	નહિ	સરવેથઇનથી ૪ ...
૧૦૯	ધરાધરા	... ૧ સુરજમલ ડોસાજી	૩ ...
૧૧૦	ધનાના	... ૧ વજેરાજ દાનસીંગજી	૨ ...
૧૧૧	સપરેડા	... ૧ ચમનસીંગ જીવાજી	૧ ...
૧૧૨	જેરડીઆલી	... ૧ ભુપતસીંગ ચેલજી	૧ ...
૧૧૩	દોડગામ	... ૧ સ્વામી રામાભારથી શ કરભારથી સ્વામી	૧ ...
૧૧૪	રાછેણા	... ૧ અમરસીંગ ખેંગારજી	}	ચોહાણ રજપુત.	..	૧ ...
૧૧૫	ખેણપ	... ૧ ભગવાનજી જસવતસીંગજી... ૨ ભારાજ અતરસીંગ	૨ ...

અમે તાલુકદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી શાળા.	વારસાનો બ્યેલ્તાનોરી વાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
આછવા ૧૯૦૭૨૬	...	૭૦૩-૧-૪ ...	મેઠાવી ગામ ૩. ૬૪-૨-૬	ભાઈએ ભાગ.		
		૭૦૩-૧-૪ ...	૮-૦-૦૦૪મા થરાદને આપે છે.			
ધરાધરા ૩૨૨ ૮૫૮	...	૧,૮૦૬-૬-૦	નહિ	૮૨-૬-૮...	,,	
					વાવડીઆ વાસની હકુ-મત વાવ સ્ટેટને. સોંપી દીધાથી વાવની વસ્તીમાં વધારો થયો છે અને ધરાધરાની વસ્તીમાં ઘટાડો થયો છે.	
ધનાના ૩૨૪ ૪૬૦	..	૩૮૬-૫-૨ ...	,,	૧૭-૧૦-૦	,,	
સપરેડા ૫૨૮ ૫૨૮	...	૬૩૮-૧૦-૪...	,,	૨૯-૧-૪...	,,	
નેરડીઆલી ૨૫૫ ૨૫૫	...	૫૮૦-૩-૪ ..	,,	૨૬-૧૪-૧૦	,,	
દોડગામ ૭૦૭ ૭૦૭	...	૧,૬૭૮-૩-૧૧	૩.૩૭-૦-૦ વાવ રાણાજીને જમા આપે છે.	૭૬-૯-૦...	,,	
					બાવાના પસંદ કરેલા એલાઓમાંથી એક જાણને ગાદી આપવાનો રીવાજ છે. એક વખત વાવ રાણાજી અને બીજી વખતે થરાદ ઠાકોર ગાદીએ બેસાડે છે.	
રાછેણા ૩૨૯ ૩૨૯	..	૬૨૩-૧૩-૦...	,,	૨૮-૭-૪...	,,	
બેણુપ ૧,૩૪૪ ૧૭૨૮	...	૧,૫૭૬-૧૦-૨ ૫૨-૧૨-૦ ભા-૭૧-૧૪-૧૧ ૯૮૮-૧૦-૪...	ખરી ગામ વાવ રાણાજીને જમા આપે છે.	૩૫-૧૫-૯	,,	
					ઠાકોર ભગવાનજીની બે-ણુપની જગીર કરજને લીધે જમીમાં છે. ભાખરી ગામ ઠાકોર ભગવાનજીનું સ્વાગ છે અને બેણુપ સાથે જમીમાં છે.	

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	મત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માઇલ.	કુલ ગામ
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૧૧૬	ખુકણા	૧ રતનસીંગ આંખાળ ૨ સવરાજી રામાળ ૩ લાલજી જામાળ ૪ ગદજી ભોજરાજી	... ચોહાણ રંજ- પુત	નહિ	સરવેચનથી	૨
૧૧૭	ગોલગામ	૧ સવાઇજી નવાજી ૨ લાલજી શેરજી	... ”	”	”	૧
૧૧૮	લોદ્રાણી	૧ ગોવા કસલા ૨ ગંગદાસ કાના	... ખારોટ ...	”	”	૧
૧૧૯	કારેલી	૧ પદમસીંગ અમરસીંગ ૨ પ્રથીરાજ વનાજી	... ચોહાણ રંજપુત.	”	”	૧
૧૨૦	ખાલોતરી	૧ અમરસીંગ ખાનજી ૨ અમરસીંગ દોલતસંગ	... ”	”	”	૧
૧૨૧	કાનોડી	૧ દોલાજી અગજી ૨ દંબુજી જેસાજી ૩ ગણુ કલજી ૪ જવજી માનજી ૫ રામાજી ભુપતસીંગ	... ”	”	”	૧
૧૨૨	સાંતલપુર	૧ કાકોર રવાજી લખાજી	... જાડેજા ...	”	”	૭

અને તાલુકાદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી ક્ષણો.	વારસાનો જ્યેષ્ઠતાનોરી-વાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
બુકણા ૫૨૫	૯૩૭	૯૩૮-૪-૮ ... ૩૦૨-૮-૮ ... ૧૬૪-૧૨-૪... ૧૩૧-૧૨-૨..	ફાંગલી ગામ રૂ. ૪૦-૦-૦ થરાદને જમા આપે છે.	૪૨-૧૩-૦ ૧૩-૧૨-૧૧ ૭-૯-૩ .. ૬-૪-૭ ...	ભાઈએ ભાગ.	હાકોર રતનસીંગને ફાંગલી ગામ સ્વાગ છે.
ગોલગામ ૪૪૦	...	૧૬૫-૯-૦ ... ૧૬૫-૯-૦ ...	„	૧૫-૧-૯...	„	
લોદ્રાણી ૧૨૦	૧૨૦	૯૧-૧૫-૭ ...	૩.૫૫-૦-૦ વાવ રાણાજીને જમા	૮-૧૨-૨...	„	
કારેલી ૩૨૫	૩૨૫	૨૯૫-૧૧-૯ ૨૯૫-૧૧-૯	નહિ	૨૬-૧૫-૮	„	
બાલોતરી ૪૩૨	...	૩૧૯-૧૦-૧૦ ૧૯૨-૭-૮ ...	„	૧૪-૯-૪... ૮-૧૨-૬...	„	
કાનોહી ૪૮૫	૪૮૫	૮૯-૪-૦ ... ૭૭-૯-૪ ... ૭૭-૯-૪ ... ૯૧-૭-૧૧ ... ૯૧-૭-૧૧ ...	„	૪-૧-૧... } ૭-૧-૩ } ૮-૫-૭	„	
સાંતલપુર તાલુકો.						
સાંતલપુર ૧૨૭૩	} ૩૨૦૧..	૩,૩૪૫	રૂ. ૧૯-૦-૦ રાધનપુરને જમા આપે છે.	૧૬૭-૦-૦	„	આ ગામોમાથી કલાણપુર અને ગઢસાઇ ગામો સ્વાજીને સ્વાગ છે અને બાકીના મજમુ છે. આ-દેસર હાકોર ગાઢસાઇ ગામમા ત્રીજા કલાસના માજીસ્ટ્રેટની સત્તા ભોગવે છે.
કલાણપુર ૧૦૭						
વહુવા ૮૭૮						
૫૨						
૨૩૩						
ગઢસાઇ ૩૫૭						
બાબરા ૧૯૫						
ચારણકા ૧૬૯						

પાલણપુર એજન્સીના તાબાના રાજ્યો

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રીય સુમારે માધલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૧૨૩	સાંતલપુર ...	૧ જાડેળ જસવતસીંગજી ગો- વિંદજી.	જાડેળ ...	નહિ	સરવેયમનથી	૧૦ ...
૧૨૪	„	૧ દાનસીંગ સગરામજી ...	„	„	„	૬ ...
૧૨૫	„	૧ વજુભા બાપુભા ...	„	„	„	૬ ...
૧૨૬	„	૧ જસુભા કેસરસીંગ ...	„	„	„	૭ ...

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુખ્ય વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી કાળો.	વારસાનો જ્યેષ્ઠતાનો રી- વાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુ- કાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
સાતલપુર કલગરીયા ૪૩ છાનસેડા ૧૪૦ ધોકાવાડા ૩૩૪ રણમલપુર ૧૧૦ પર ગરામડી ૨૩૦ એવાલ ૧૪૩ ચારણુકા વહુઆ સાતલપુર મધુતરા ૮૧૭ પીપરાલા ૬૫૨ પર એવાલ ચારણુકા બાબરા	૫૯૨ ...	૩,૬૯૫ ...	નહિ	૧૮૫-૦-૦	ભાષ/એ ભાગ	૧૬૬૫ રણમલપુરનાડેના જસવતસીંગજીને સ્વાંગ છે.
સાતલપુર પીપરાલા શાગલી પર એવાલ ચારણુકા બાબરા	૧,૪૬૯	૨,૨૩૨-૨-૦	„	૧૧૮-૦-૩	„	કરજને લીધે મધુતરા જાગીર ઉપર જમી છે.
સાતલપુર પીપરાલા શાગલી પર એવાલ ચારણુકા બાબરા	૮૩	૨,૫૭૦-૧૪-૦	„	૧૨૯-૦-૦	„	૧૬૬૫ કાંગલી ગામ વ- જીભાતુ સ્વાંગ છે.
સાતલપુર જામોત્રા ૬૩૨ ખુરાલા ૧૭૦ એવાલ પીપરાલા પર ચારણુકા બાબરા	૮૦૨ ...	૨,૧૨૨-૧૪-૦	„	૧૦૬-૦-૦	„	

પાલણપુર એજન્સીના તાબાના રાજ્યો

ક્રમ	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ સુમારે માઇલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૧૨૭	બકુત્રા ...	૧ અભેસીંગ ગોડળ વિગેરે ... ૨ જામાળ અને ખેતાળ વિગેરે- નો ભાગ ફક્ત પરગામમાં છે.	જાડેજા ...	નાહિ	સરવે થઇનથી	૫ ...
૧૨૮	ચારણકા ...	૧ દાનસીંગળ ચાંદાળ વિગેરે. ... ૨ પરના જાડેજાઓ	”	”	”	૨ ...
૧૨૯	એવલ ...	૧ સગરામળ રામસીંગળ ...	સામા ...	”	”	૧ ...
૧૩૦	ગરામડી ...	૧ દાનસીંગળ નાથાળ ...	જાડેજા ...	”	”	૧ ...
૧૩૧	ખાખરા ...	૧ કાનળ માલાળ ...	”	”	”	૨ ...
૧૩૨	આંતરનેસ ...	૧ કાનાણી ગોવાળળ ... ૨ હરભમાણી. ૩ રાસ ગાણી.	”	”	”	૪ ...
૧૩૩	દત્રાણા ...	૧ સાંતલપુરના રામસંગાણીની પાટી. ૨ પરતાપસંગ વિગેરે.	”	”	”	સાંતલપુર દ- ત્રાણા આંતર- નેસ
૧૩૪	નાડા (કચ્છના તા- બાનું)	૧ નાડાના સખળાળ ...	”	”	”	દત્રાણા ...
૧૩૫	મદુત્રા ...	૧ કલળ તેજમલળ ... ૨ માલળ રહેમળ.	”	”	”	૧ ...
૧૩૬	વહુવા પાટી . .	૧ દાદાળ વિગેરે ... ૨ સણવાના પથુળ ...	”	”	”	૧ ...
૧૩૭	રોહુ ...	૧ ગઢવી વીસા દાદા ...	ગઢવી ...	”	”	૧

અને તાલુકદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખંડણી.	થાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી શાળા.	વારસાનો ન્યેષ્ટતાનો રીવાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
સાતલપુર બકુત્રા ૪૧૨ ધોકાવાડા દયાણા ૩૩૧ અમુવાસ ૩૨	૭૭૫	૧૮૬૮-૪-૬... ૭૩ ...	નહિ	૯૩ ... ૪ ...	ભાધએ ભાગ	બકુત્રા જાગીર કરજના લીધે જમીમાં છે.
પાટણકા ૮૮૮૮	...	૨૨૩-૧-૦ .. ૨૨૭	૧૧ ... ૧૧	
એવલ ૧૩૫ ૧૩૫	...	૧૧૦-૪-૦	૬	
ગરામડી ૨૩૦ ૨૩૦	...	૪૬૮	૨૩	
બાબરા ૯૫ ૨૯૦	...	૨૧૯-૧૨-૦...	..	૧૦-૮-૦...	..	
સાતલપુર આતરનેસ ૨૩૪	...	૨૮૫-૧-૦... ૩૯૫-૨-૬... ૫૦૦	૧૪ ... ૨૦ ... ૨૫	
જાખોત્રા મહુત્રા						
દત્રાણા ૩૩૧ ૩૩૧	...	૫૬૨-૬-૦... ૨૨૯-૮-૦...	..	૨૮ ... ૧૧	
..	..	૧૨૧	૬	
...	..	૭૩ ... ૯૪-૮-૦	૪ ... ૫	
...	...	૪૦-૧૪-૦ . ૩૧૧-૮-૦...	..	૨ ... ૧૬	
રોઝ ૧૨૩ ૧૨૩	...	૪૮૪	૨૪	

પાલણપુર એજન્સીના તાખાના રાજ્યો

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રજળ. સુમારે માધલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૧૩૮	પીપરાળા	... ૧ પીપરાળાના ખીમાળ વિગેરે... ૨ પથુળ અમરાળ.	જડેળ ...	નાહિ	સરવે થઇનથી	૨ ..
૧૩૯	ધુરાળા	... ૧ સણુવાના જડેળ માનળ મેઘળ	૧ ..
૧૪૦	ધોકાવાડા	... ૧ સણુવાના સુમરાળ વિગેરે	૧ ..
૧૪૧	દત્રાણા	... ૧ જડેળ સાંગાળ લાધાળ	૧ ..
૧૪૨	આલુવાસ	... ૧ નાડાના ખાપુળ વિગેરે ... ૨ મોરાના કાનળ હોલાળ. ૩ નાડાના મેઘળ માનળ. ૪ નાડાના પખળ સતાળ. ૫ મોરાના ખાપુળ. ૬ મોરાના હરભમળ મતવાળ.	૧ ..
૧૪૩	સુનેથ	... ૧ ઓખાળ અમરાળ ... ૨ ભાઇળ નારણુળ.	૨ ..
૧૪૪	લીંબુણી	... ૧ અખેરાળ વિગેરે	૧ ...
૧૪૫	મસાલી	... ૧ તેજમલળ જેતાળ વિગેરે	૨ ...
૧૪૬	ખોર	... ૧ ખેંગારળ વિગેરે ... ૨ તેજમલળ વિગેરે.	૧ ...
૧૪૭	વર્નોસરી	... ૧ ભણુળ પચાણુળ	૧ ...

અને તાલુકદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.		ઉપજ સુમાર.	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	ચાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી ક્ષણો.	વારસાનો ન્યેપ્તતાનોરી-વાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
મુખ્ય શહેરની વસ્તી.	આખા તાલુકાની વસ્તી.					
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	
...	...	૩૭૯-૮-૦ ... ૨૦૭ ...	નહિ	૧૯ ... ૧૦ ...	ભાઈએ ભાગ	
...	...	૪૬૦ ...	„	૨૩ ..	„	
...	...	૧૭૫-૪- - ...	„	૯ ...	„	
...	...	૧૪૨-૧૦-૦ ...	„	૭ ...	„	
...	...	૩૯-૫-૦ ... ૮૫-૮-૦ ... ૫૨-૦-૦ ... ૪૩-૮-૦ ... ૪૮-૮-૦ ... ૧૬૪-૦-૦ ...		૨ ... ૪ ... ૩ ... ૨ ... ૨ ... ૮ ...	„	
સુનેથ ૪૭૪ ૭૧૦	...	૬૦૦-૮-૦ ... ૨૨૦ ...	૨૮-૮-૦ રાધનપુરને ૧૫-૩-૧૦ થરાદને	૪૫ ... ૧૧ ...	„	ભાઈનારણનો સુને-થમા ભાગ છે. બોર-ડામાં નથી
લીબુડી ૨૫૫ ૨૫૫	...	૪૭૬ ...	૧૭-૨-૨ રાધનપુરને ૧૬-૩-૧ થરાદને	૨૪ ...	„	
મસાલી ૧૮૮ ૩૬૭	...	૪૫૩ ...	૧૨-૫-૭ રાધનપુરને	૨૩ ...	„	
બોર ૧૩૩ ૧૩૩	...	૯૬-૧૦-૦ ... ૯૨-૪-૦ ...	૩-૯-૦ રાધનપુરને ૩-૯-૦ રાધનપુરને	૫ ... ૫ ...	„	કરજને લીધે બોર કી-લાણા જગીર ઉપર જમી છે.
વર્નોસરી ૧૫૮ ૧૫૮	...	૨૪૩-૮-૦ ...	૫-૧૫-૦ રાધનપુરને	૧૨ ...	„	

પાલણપુર એજન્સીના તાબાના રાજ્યો

નંબર.	તાલુકા.	નામ.	જાત.	વર્ગ.	દરેક તાલુકાનું ક્ષેત્રફળ મુમારે માઈલ.	કુલ ગામ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૧૪૮	કીલાણા ...	૧ દેવાળ સતાળ વિગેરે ૨ ગળુળ ભુપતસંગ વિગેરે ...	જાડેળ ...	નહિ	સરવેથઈ નથી	૧ ...
૧૪૯	ધ્રેચણા ...	૧ જીવાળ રાણાળ વિગેરે ...	,,	,,	,,	૧ ...
૧૫૦	જઝામ ...	૧ વનાળ રાયમાણુળ ૨ હાડાળ વિગેરે	,,	,,	,,	૧ ...
૧૫૧	ચાલંદા ...	૧ લાખાળ અદેસીંગ	,,	,,	,,	૧ ...
૧૫૨	ઉચોસણ ...	૧ મલેક ખાદરખાન મળરખાન વિગેરે.	મલેક ...	,,	,,	૧ ...
૧૫૩	મોરવાડા ઢુંગલા	૧ અગળ તેજમલળ વિગેરે ...	વાઘેલા ...	,,	,,	૨ ...
૧૫૪	મોરવાડા ધ્રેચણા	૧ અગરસીંગ રતનળ	,,	,,	,,	૨ ...
૧૫૫	મોરવાડા ...	૧ થરાદ હાકોર	,,	,,	,,	૧ ...
૧૫૬	કલગરીયા (રાણુસડા)	૧ કેસર જેઠા	રાજા (સીધી)	,,	,,	૧ ...
૧૫૭	ધોકાવાડા દત્રાણા	૧ મણવાના રતેસગળ જીવણુળ	જાડેળ ...	,,	,,	૨ ...
૧૫૮	ખાવરડા ...	૧ લાલળ દલાળ	,,	,,	,,	૧ ...

અને તાલુકદારોનું રાજસ્થાનીક પત્રક.

સન ૧૯૦૧ ની ગણતરી મુજબ વસ્તી સુમાર.	ઉપજ સુમાર	ગાયકવાડ સરકારને ખડણી.	ચાણા વરાડ અથવા વહીવટદારી ક્ષણો.	વારસાનો જ્યેષ્ઠતાનો રીવાજ છે કે સરખા ભાગ થાય છે.	ટીકા.
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩
૧લાણા ૩૨૬ ૩૨૬ ... ૨૮૦ ... ૩૦	૩-૧૩-૦ થરાદને ૧૨-૫-૭ રાધનપુરને ૩-૧૨-૧૧ થરાદને	૧૪ ... ૧-૮-૦...	ભાધએ ભાગ	
નેચણા ૨૫૩ ૨૫૩ ... ૮૧૪	૧૫-૧૧-૫ થ-૪૧ રાદને	
૪ઝામ ૪૨૧ ૪૨૧ ... ૧,૧૨૪-૧૧-૨ ૪૮૫-૫-૭	૬ રાધનપુરને ૬ રાધનપુરને નહિ	૫૬ ... ૨૪ ... ૭	
૧લા દા ૧૭૭ ૧૭૭ ... ૧૩૫-૪-૦	૪૭	
ઉચોસણ ૭૨૮ ૭૨૮ ... ૯૩૦	ઉચોસણમાં અર્ધો ભાગ થરાદનો છે. અર્ધો ભાગીર કરજને લીધે જમીન છે.
મોરવાડા ૫૬૭ ૭૧૯ ... ૩૨૬-૮-૦	૧૬	
..	૧૩	
..	૧૫૬	
રાણસડા ૪૩ ૪૩ ... ૨૨૦-૦-૦	૧૦-૩-૪...	..	
..	૨૧	
માવરડા ૯૫ ૯૫ ... ૪૫૩-૦-૦	૨૦-૧૫-૯	..	

List showing the dates &c. of all the fairs and festivals held in the Palanpur Agency.

No.	Names of the fairs and festivals.	Dates on which the fairs and festivals are held.	Names of the places where the fairs are held.	Names of the Railway stations where the passengers alight.	Rail.	Road.	Remarks
1	Adhun Bawa's Temple	1 Chaiten Sud 15th 2 Shravan Sud 11th 3 Aso Sud 8th	... Sedrasun " " " "	... Umerdeshi. " " " "	300 250 300	1400 1000 1200	
2	Blaukavada Mahadev Temple.	Shriavan Vad 8th	.. Bharkawada	... Chhapri.	100	300	
3	Balaram Mahadev Temple	Every Monday in the month of Shriavan	Balaram	... Chitrasani.	300	1500	
4	Ambaji Mata Temple	1 Kutak Sud 11th to 15th 2 Magsai " Do 3 Maha " Do. 4 Chaitar " Do. 5 Shriavan " Do 6 Do. Vad 12th to 15th 7 Bhadeiva Sud 11th to 15th 8 Aso Sud 5th to 8th 9 Do. Sud 12th to 15th	Ambaji in the Danta Roho limits. " " " " " " " " " " " " " " " "	... " " " " " " " " " " " " " " " "	1200 450 250 2200 400 500 4800 300 350	200 100 50 200 100 150 400 20 25	
5	Akhol Mahadev's Temple	Maha Vad 13th	Akhol	... Deesa	50	300	
6	Kumpat fair	Fagan Vad 7th	... Kumpat	... "	Nil.	250	
7	Sidhi Nath Temple	Shravan Vad 8th	Deesa Town	... "	200	250	
8	Satra Syed	1st of Rabul Aval to 3rd Rabul Aval.	Deesa	... "	50	200	

9	Sinad fair	.. 2nd Monday of Shravan	.. Sinad	Deesa	..	50	2500
10	Padmavati fair	... 3rd Monday of Shravan	.. Radhanpur	Radhanpur.	...	"	3000
11	Ganjeshwar fair	.. 4th Monday of Shravan	.. Ganjeshwar	"	...	"	3000
12	Mahant's fair	... Magsai Sud 15th	.. Gotarka	"	...	"	1000
13	Mahabali Pu's fair	.. Zilkad 16th	.. Do	"	...	"	2000
14	Hinja Mata's fair	.. Maha Sud 15th	.. Dev alias Himabpu	"	...	"	500
15	Varana fair	.. Maha Sud 8th	.. Varana	"	...	"	600
16	Loteswar fair	... Fagan Vad 15th (Amas)	.. Loteshwar	"	.. 1500	Bothy	Rail &
17	Sankeshwar fair (Jam fair)	.. Bhadeiwa Vad 15th "	.. Sankeshwar	"	200	Rail &	Road.
18	Kuvai fair	.. Chaitai Sud 15th Kaitik Vad (Amas)	.. Kuvai	"	2500	300	"
19	Matola fair	.. Aso Sud 8th	.. Matola	"	..	"	400
20	Vaghel fair	.. Shravan Sud 15th	.. Vaghel	"	..	"	200
21	Tantaleswar Mahadev's fair	.. Aso Sud 10th	.. Fatehpur	"	..	"	200
22	Devdaibai	.. Shravan Vad (Amas)	.. Devdaibai	Kankrej	..	"	1000
23	Kevalpuri's Thali	.. Shravan Vad 15th "	.. Kevalpuri's Thali	"	..	"	800
24	Jakhel	.. Aso Sud 15th Kaitak Sud 2nd	.. Jakhel	"	..	"	800
25	Oghadpura	.. Kaitak Sud 2nd	.. Oghadpura	"	..	"	1000
26	Dev (Kapadi's)	.. Kaitak Sud 15th	.. Dev	"	..	"	1000
27	Dhima	.. Chaitai Sud 15th	.. Dhima	Wao	...	"	5000
28	Dodgam	.. Jeth Sud 11th	.. Dodgam	"	..	"	5000
29	Gadha	.. Fagan Vad 1st	.. Gadha	Varahi	..	"	800
30	Indeiva	.. Kaitak Sud 2nd	.. Indeiva	"	...	"	800
		.. Shravan Sud 15th			..	"	
		.. Kaitak Sud 15th			..	"	

પાપણપુર ઓજનીમાં ભરાતા મેળાઓ વીગેરેનું લીસ્ટ.

નંબર.	મેળાનાં નામો.	જે તારીખે મેળો ભરાય તે તારીખ.	જે જગોએ મેળો ભરાતો હોય તે જગોનું નામ.	જે રેલ્વે સ્ટેશને મેળામાં જવા લોકો ઉતરે તે રેલ્વે સ્ટેશનનું નામ.	રૂબાઈસ.
૧	આર્ધનિખાવાના દેરાનો મેળો	૧ અષ્ટમર સુદ ૧૫)	સીકાસન.	ઉમરદશી.	રેલ્વે માર્ગે, રસ્તા માર્ગે.
૨	ભરકાવાડા મહાદેવનો મેળો	૨ શ્રાવણ સુદ ૧૧	”	”	૩૦૦ ૧૪૦૦
૩	બાહારામ મહાદેવનો મેળો	૩ આસો સુદ ૮	”	”	૨૫૦ ૧૦૦૦
૪	અખાલ્લ માતાનો મેળો	૪ શ્રાવણ વદ ૮	ભરકાવાડા.	”	૩૦૦ ૧૨૦૦
		૫ શ્રાવણ માસમાં દર સોમવારે	બાહારામ.	અપી.	૧૦૦ ૩૦૦
		૧ કારતક સુદ ૧૧થી ૧૫)	દાંતાની હાલમાં આવેલું છે.	ત્રીત્રાસણી.	૩૦૦ ૧૫૦૦
		૨ માગશર સુદ ૧૧થી ૧૫)	”	”	૧૨૦૦ ૨૦૦
		૩ મહા સુદ ૧૧થી ૧૫)	”	”	૪૫૦ ૧૦૦
		૪ જ્યેષ્ઠ સુદ ૧૧થી ૧૫)	”	”	૨૫૦ ૫૦
		૫ શ્રાવણ સુદ ૧૧થી ૧૫)	”	”	૨૦૦ ૨૦૦
		૬ શ્રાવણ વદ ૧૨થી ૧૫)	”	”	૪૦૦ ૧૦૦
		૭ ભાદરવા સુદ ૧૧થી ૧૫)	”	”	૧૫૦ ૧૫૦
		૮ આસો સુદ ૫થી ૮	”	”	૪૮૦૦ ૪૦૦
		૯ આસો સુદ ૧૨થી ૧૫)	”	”	૨૦ ૨૦
૫	આખોલ મહાદેવના મદીરનો મેળો.	૯ આસો સુદ ૧૩	”	ડીસા.	૨૫ ૨૫
૬	કુપટ મેળો	૧૦ શ્રાવણ વદ ૭	આખોલ.	”	૩૫૦ ૩૦૦
૭	સીદ્ધનાથ મહાદેવનો મેળો	૧૧ શ્રાવણ વદ ૮	કુપટ.	”	૫૦ ૩૦૦
૮	સના સૈયદનો ઝોરસ	તા. ૧લી રમીડિલ ઔવલથી તા. ૩જી રમીડિલ ઔવલ સુધી.	ડીસા શહેર.	”	નહિ ૨૫૦
૯	સીણુદનો મેળો	શ્રાવણનો રજો સોમવાર.	ડીસા.	”	૨૦૦ ૨૦૦
૧૦	પક્ષાવતીનો મેળો	શ્રાવણનો ૩જો સોમવાર.	સીનાદ.	”	નહિ ૨૫૦૦
૧૧	ગજેશ્વરનો મેળો	શ્રાવણનો ૪થો સોમવાર.	રાધણપુર.	રાધણપુર.	૩૦૦૦ ૩૦૦૦
૧૨	મહતનો મેળો	માગશર સુદ ૧૫)	ગજેશ્વર.	દીઝોદર.	” ૩૦૦૦
			ગોતરડા.	રાધણપુર.	” ૧૦૦૦

૧૩	મહાબલી પીરનો ઓરસ	... બીલકાદ તા. ૧૬મી.	ગોતરડા.	...	રાધણપુર.	...	નહિ	૨૦૦૦
૧૪	હીમન્ન માતાનો મેળા	... મહા સુદ ૧૫)	દેવ-ઉર્ફ હીમતપુર.	...	"	...	"	૫૦૦
૧૫	વરાણાનો મેળા	... મહા સુદ ૮	વરાણા.	...	"	...	"	૬૦૦
૧૬	લોટેશ્વર મહાદેવનો મેળા	... ફાગણ વદ ૧૫) (અમાસ)	લોટેશ્વર.	...	"	...	૧૫૦૦	પગ રસ્તે અને રેલ્વે માર્ગે.
૧૭	સ કેશ્વરનો મેળા (જેન મેળા)	... ભાદરવા વદ ૧૫) (અમાસ)	સ કેશ્વર.	...	"	...	૨૫૦૦	
૧૮	કુવરનો મેળા	... ચતુર્તી સુદ ૧૫)	કુવર.	...	"	...	૩૦૦	નહિ
૧૯	માત્રોલાનો મેળા	... કારતક વદ ૧૫) (અમાસ)	માત્રોલા.	...	"	...	"	
૨૦	વાધેલનો મેળા	... આસો સુદ ૮	વાધેલ.	...	"	...	"	૨૦૦
૨૧	તાતાલેશ્વર મહાદેવનો મેળા	... આસો સુદ ૧૦	ફતેહપુર.	...	"	...	"	૧૦૦૦
૨૨	દેવદરબાર	... આવળુ વદ (અમાસ)	દેવદરબાર.	...	કંક્રેજ	...	"	૮૦૦
૨૩	કેવલપુરીની ચાળાનો મેળા	... આવળુ વદ ૧૫)	કેવલપુરીની ચાળા.	...	"	...	"	૮૦૦
૨૪	જાખેલ	... આસો સુદ ૧૫)	જાખેલ.	...	"	...	"	૮૦૦
૨૫	ઓધડપુરાનો મેળા	... કારતક સુદ ૨	ઓધડપુરા.	...	"	...	"	૧૦૦૦
૨૬	દેવ (કાપડીની) નો મેળા	... કારતક સુદ ૧૫	દેવ.	...	"	...	"	૧૦૦૦
૨૭	ધીમાનો મેળા	... ચતુર્તી સુદ ૧૫	ધીમા.	...	વાવ.	...	"	૫૦૦૦
૨૮	દોડગામનો મેળા	... જુદ સુદ ૧૧	દોડગામ.	...	"	...	"	૫૦૦૦
૨૯	ગદા	... ફાગણ વદ ૧	ગદા.	...	વારાણી	...	"	૮૦૦
૩૦	ધન્દરવા	... કારતક સુદ ૨	ધન્દરવા	...	"	...	"	૮૦૦

List of Post and Telegraph Offices in the Palanpur and Radhanpur States and in Palanpur Agency.

No.	Name of State.	Name of Post Office.	Name of Telegraph Office.	Remarks.
1	Palanpur ...	Palanpur. ... Deesa. ... Deesa Town. .. Dhanera. ... Chhapi. ... Chandisar. ... Kanodar .. Meta ... Roho. ...	Palanpur.	Post through Deesa. Do. Post through Mehsana. Post through Palanpur Do. Do. Do.
2	Radhanpur ..	Radhanpur ... Munjpur ... Sami ...	Radhanpur.	Post through Patan. Do.
3	Tharad ...	Tharad ... Morwada ...		Post through Deesa. " " Radhanpur
4	Wao ...	Wao ... Asara ... Sugam ...		Post through Deesa Do. Post through Radhanpur
5	Varahi ...	Varahi ...		Do.
6	Deodar ...	Deodar ...		Do Patan.
7	Santalpur ...	Santalpur ...		Post through Radhanpur
8	Kankrej ...	Sihori ... Un ... Thara ...		Do Patan. " "

પાલણપુર અને રાધનપુર સ્વસ્થાનો અને પાલણપુર એજન્સીમાં આવેલી
ટપાલ ઓફીસો અને તાર ઓફીસોનું પત્રક.

નંબર.	સ્ટેટનું નામ.	પોસ્ટ ઓફીસનું નામ.	તાર ઓફીસનું નામ.	રીમાર્ક્સ.
૧	પાલણપુર	પાલણપુર ડીસા ડીસા ટાઉન ધાનેરા છાપી ચ દીસર કાણોદર મેતા રોહો	પાલણપુર	ડીસા પોસ્ટ ઓફીસથી કાગળો આવે નય છે. સદર મેસાણા પોસ્ટ ઓફીસથી કાગળો આવે નય છે. પાલણપુર પોસ્ટ ઓફીસથી કાગળો આવે નય છે. સદર સદર સદર
૨	રાધનપુર	રાધનપુર મુજપુર સમી	રાધનપુર	પાટણ પોસ્ટ ઓફીસથી કાગળો આવે નય છે. સદર
૩	થરાદ	થરાદ મોરવાડા		ડીસા પોસ્ટ ઓફીસથી કાગળો આવે નય છે. રાધનપુર પોસ્ટ ઓફીસથી કાગળો આવે નય છે.
૪	વાવ	વાવ અસારા સુધગાંમ		ડીસા પોસ્ટ ઓફીસથી કાગળો આવે નય છે. સદર રાધનપુર પોસ્ટ ઓફીસથી કાગળો આવે નય છે.
૫	વારાહી	વારાહી		સદર
૬	દીઓદર	દીઓદર		પાટણ પોસ્ટ ઓફીસથી કાગળો આવે નય છે.
૭	સાંતલપુર	સાંતલપુર		રાધનપુર પોસ્ટ ઓફીસથી કાગળો આવે નય છે.
૮	કાંકેરેજ	સીહોરી ઉન થરા		પાટણ પોસ્ટ ઓફીસથી કાગળો આવે નય છે. સદર સદર

Hospitals and Dispensaries in the Palanpur Agency

No.	Names of Hospitals.	State or Taluka.	Remarks.
1	Scott Memorial Hospital ...	Palanpur	
2	Goodfellow Hospital ...	Do	
3	Sultan Jehan Hospital ...	Radhanpur	
4	Diamond Jubilee Female Hospital.	Do	
5	Sami Dispensary ...	Do	
6	Munjpur Do ...	Do	
7	Kunver Do ...	Do	
8	Balodhan Do. ...	Do	
9	Tharad Do ...	Tharad	
10	Wao Do. ...	Wao	
11	Sihori Do. ...	Kankrej Taluka	
12	Deodar Do. ...	Deodar Taluka	
13	Varahi Do. ...	Varahi Do	
14	Santalpur Do. ...	Santalpur Do	
15	Jubilee Dispensary of Deesa. ...	Deesa Camp	
16	Deesa Town Dispensary ...	Deesa Town under Palanpur State	

પાલણપુર એજન્સીમાં હોસ્પિટલો અને ડીસ્પેન્સરીઓ છે તેનું પત્રક.

નંબર.	હોસ્પિટલોનું નામ.	સ્ટેટ અથવા તાલુકા.	રિમાર્ક.
૧	સ્કોટ મેમોરિયલ હોસ્પિટલ ...	પાલણપુર.	
૨	ગુડફેલો હોસ્પિટલ ...	”	
૩	સુલતાન જહાંન હોસ્પિટલ ...	રાધનપુર.	
૪	ડાયમંડ જ્યુબિલી શ્રીમેલ હોસ્પિટલ ...	”	
૫	સમી ડીસ્પેન્સરી ...	”	
૬	મુજપુર ” ...	”	
૭	કુંવર ” ...	”	
૮	બલોધન ” ...	”	
૯	થરાદ ” ...	થરાદ.	
૧૦	વાવ ” ...	વાવ	
૧૧	સીહોરી ” ...	કાંક્રેજ તાલુકો.	
૧૨	દીઓદર ” ...	દીઓદર તાલુકો.	
૧૩	વારાહી ” ...	વારાહી તાલુકો.	
૧૪	સાંતલપુર ” ...	સાંતલપુર તાલુકો.	
૧૫	ડીસા જ્યુબિલી ડીસ્પેન્સરી ...	ડીસા કેમ્પ.	
૧૬	ડીસા ટાઉન ” ...	ડીસા ટાઉન તામે પાલણપુર.	

*Principal Stations of the Great Trignometrical Survey in the
District of Palanpur*

1	2	3	4
Survey name of Station	Village in which the Station lies	Tehsil, Paragana Taluka, Thana.	Name of nearest villages.
Verona Setora Athethal Kankhal Chhaniana Jeyraj Valadar Rajpora Honitali Evalia	Verona Vada Ata Nenawa Chhaniana On the top of the Jasore Hill Valadar Rajkot Balotia Evalia	Deesa Dhanera Do Do Palanpur Panthawada Tharad Do Wao Santalpur	Verol Rampur Valui Wasna & Raswada Nenawa & Bhajna Chhaniana & Gola Khara under Palanpur Valadar, Bhunia This is built on the site of the village Rajpora. Balotia, Akoli & Mavari. Evalia & Jakhotra.

પાલણપુર એજન્સીમાં આવેલા ગ્રેટ ટ્રીગનોમેટ્રીકલ સર્વેના મુખ્ય સ્ટેશનો.

૧	૨	૩	૪
સ્ટેશનનું સર્વે નામ.	જે ગામમાં સ્ટેશન આવ્યું હોય તે ગામનું નામ.	તહેસીલ, પરગણા અથવા ગામનું નામ.	નજીકમાં આવેલા ગામોના નામો.
વરોના સેતોરા અયેઠાલ કાકરીઆલ છાનીઆના જેરાજ વલાદર રાજુરા હોનીટાલી એવાલીઆ	વરોના ... વડા .. અટા .. નેનાવા ... છાનીઆના ... જસોર ટેકરીને મથાળે વલાદર ... રાજકોટ ... ખાલુત્રા ... એવાલીઆ ..	ડીસા ... ધાનેરા ... ,, ... ,, ... પાલણપુર .. પાથાવાડા ... થરાદ ... ,, ... વાવ ... સાતલપુર. ..	વેરોળ. રામપુર વાલર. વાસણા અને રસવાડા. નેનાવા અને ભજના. છાનીઆના અને ગોલા પાલણપુરનું ખારા. વલાદર, ભુરીઆ. રાજુરા ગામની નજીકમાં. ખાલોત્રી, આકોલી અને માવસરી. એવાલીઆ અને જખોત્રા.

List of Pleaders and Mukhatbars working in the Palanpur Agency.

No.	Name	Whether holding Sanad as Vakil or Mukhatbar	Authority under which the Sanad is granted	Remarks.
1	Mr Mohanlal Kikabhai ...	Vakil	Under Circular No 34 D/ 20-10-88	Ahmedabad ...
2	Mr Kakal Laxmi ...	Do.	Do	Palanpur ...
3	Mr Madhavlal Gopallal ..	Do	Do	Do.
4	Mr Bhairchand Zoomchand	Do	Do	Do ...
5	Mr. Hanarayan Ramp	Do	Exempted from the Examination under the above Circular	Do ..
6	Mr Keshavlal Gagaldas .	Do.	Under Circular No. 31 D/ 22-1-98	Now not working but serving in the Palanpur State
7	Mr Motinath Tikamnath	Do	Under the Political Agent's Memo No 6024 D/ 24-8-07	Palanpur ..
8	Mr. Lakhmichand Chelvi ..	Do.	Under the Pol Agent's Memo No 5268 D/ 20-7-07	Do ...
9	Mr. Ratanlal Bhogilal .	Do	Under Circular No. 34 D/ 20-10-88	Now working in the Kankrej Thana
10	Mr Alamchand Magan-chand	Do	Exempted under the above Circular	Do ..
11	Mr Jannadas Kuberidas .	Do	Do.	Do. ...
12	Mr. Lalji Dayaram	Mukhatbar in Criminal cases	Under Political Agent's order No 189 D/21-2-08	Now working in the Kankrej Thana.
13	Mr Manchhachand Dhamachand	Vakil	Exempted under the Circular No. 34 D/ 20-10-88	Do in Santal-pur Thana
14	Mr Jitmal Hakamchand	Do	Do	Do in Wao Thana.
15	Mr Badamal Pitamber .	Do	Under Circular No 34 D/ 20-10-88	Do ...
16	Mr Hempi Shampi	Do	Do	Do ...
17	Mr Hempi Keshavji .	Mukhatbar in Criminal cases	Under Political Agent's Notification No 5687 D/ 8-8-07	Do.
18	Mr Nagji Madhavji	Vakil	Exempted under the Circular No 34 D/ 20-10-88	Now working in Varahi Thana
19	Mr. Bhudai Vachharaj .	Do	Under Circular No 34 D/ 20-10-88	Do in Radhanpur & sometimes in Varahi Thana.

No.	Name.	Whether holding Sanand as Vakil or Mukhatiar	Authority under which the Sanand is granted	Remarks
20	Mr Haijwan Deepchand	Mukhatiar in Criminal cases		Now working at Radhanpuri
21	Mr Manilal Vakhatiam	Do		Do in Varahi Thana
22	Mr. Rangprasad Paibhoolal	Do	Under Political Agent's Memo No. 1945 D/10-4-05	Do in Radhanpuri & sometimes in Varahi Thana
23	Mr Mansukh Veeji	Do		Do in Varahi Thana
24	Mr Keshavram Mulji	Do		Do
25	Mr. Keshoo Mangalji	Vakil	Under Circular No. 34, D/ 20-10-88	His Sanand was taken away but is again granted under the Political Agent's No 3454 D/5-6-08
26	Mr. Mohanlal Mathuradas..	Mukhatiar in Criminal cases at Varahi Thana	Under the Political Agent's order No 388 D/ 25-2-08	Now working in Varahi Thana
27	Mr. Keshavlal Zoomchand .	Vakil	Under the Political Agent's Memo No 6024 D/ 24-8-07	Palanpuri
28	Mr. Mansukh Maganchand.	Mukhatiar in Criminal cases	Under the Political Agent's No 39 D/4-5-06	Now working in Radhanpuri and sometimes in Varahi Thana
29	Mr Haijwan Manchhachand	Do	Under the Political Agent's No 64 D/8-6-06	Do
30	Mr Tulsidas Kishoridas .	Vakil	Under Circular No 34 D/ 20-10-88,	Now working in Thana
31	Mr Pitamber Vajechand .	Do		Do
32	Mr Jitmal Kanji	Do		Do
33	Mr. Rakhavchand Mayachand	Do.	Exempted under Circular No 34 D/20-10-1888	In Palanpuri State
34	Mr Ratanchand Ramchand	Do	Do	Do

પાલણપુર એજન્સીમાં કામ કરતા વકીલો તથા મુખત્યારોનું લીસ્ટ.

નંબર.	નામ.	વકીલની કે મુખત્યારની સંબંધ છે.	સંબંધ આપ્યાનો આધાર.	રીમાર્ક્સ.
૧	મી. મોહનલાલ કીકાભાઈ ...	વકીલ.	સરક્યુલર નંબર ૩૪ તા. ૨૦-૧૦-૮૮ થી	હાલ અમદાવાદમાં કામ કરે છે.
૨	મી. કકલ લવજી ...	સદર.	સદર.	પાલણપુરમાં કામ કરે છે.
૩	મી. માધવલાલ ગોપાળલાલ ...	સદર.	સદર.	સદર.
૪	મી. ભાયચંદ્ર જુમચંદ ...	સદર.	સદર.	સદર.
૫	મી. હરનારાયણ રામજી ...	સદર.	ઉપર બતાવેલ ઓરડરથી પરીક્ષામાંથી બાતલ કર્યા.	સદર.
૬	મી. કેશવલાલ ગગલદાસ ...	સદર.	સરક્યુલર નંબર ૩૧ તા. ૨૨-૧-૯૮ થી.	હાલમાં પાલણપુર સ્ટેટમાં નોકર છે. વકીલાત તરીકે કામ કરતા નથી.
૭	મી. મોતીનાથ ત્રીકમનાથ ...	સદર.	પો. એ. સા. ના ઇ. મીમોના ૬૦૨૪ તા. ૨૪-૮-૦૭ થી	પાલણપુરમાં કામ કરે છે.
૮	મી. લક્ષ્મીચંદ્ર ચેલજી ...	સદર.	પો. એ. સા. ના મીમો ન. ૫૨૬૮ તા. ૨૦-૭-૦૭ થી	સદર.
૯	મી. રતનલાલ ભોગીલાલ ...	સદર.	સરક્યુલર નંબર ૩૪ તા. ૨૦-૧૦-૮૮ થી	કાંકરેજ થાણામાં કામ કરે છે.
૧૦	મી. વ્યાલમચંદ્ર મગનચંદ્ર ...	સદર.	ઉપર બતાવેલ સરક્યુલરથી પરીક્ષામાંથી બાતલ કર્યા.	સદર.
૧૧	મી. જમનાદાસ કુબેરદાસ ...	સદર.	સદર.	સદર.
૧૨	મી. લાલજી દયારામ ...	ફીમીનલ કેસ-મા મુખત્યાર.	પો. એ. સા. ના હુકમ નં. ૧૮૯ તા. ૨૧-૨-૦૮ થી	સદર.
૧૩	મી. મચ્છાચંદ્ર ધરમચંદ્ર ...	વકીલ.	સરક્યુલર નં. ૩૪ તા. ૨૦-૧૦-૮૮ થી પરીક્ષામાંથી મુક્ત કર્યા છે.	સાંતલપુર થાણે કામ કરે છે.
૧૪	મી. જીતમલ હુકમચંદ્ર ...	સદર.	સદર.	વાવ થાણે કામ કરે છે.
૧૫	મી. બાદરમલ પીતામ્બર ...	વકીલ.	સરક્યુલર નંબર ૩૪ તા. ૨૦-૧૦-૮૮ થી.	વાવ થાણે કામ કરે છે.

નંબર.	નામ.	વકીલની કે મુખત્યારની સંબંધ છે.	સંબંધ આપ્યાનો આધાર.	રીમાર્ક્સ.
૧૬	મી. હેમજી શામજી ...	સદર.	સદર.	
૧૭	મી. હેમજી કેશવજી ...	ક્રીમીનલ કેસ-માં મુખત્યાર.	પો. એ. સા. ની નોટીશી-કેશન નં. ૫૬૮૭ તા. ૮-૮-૦૭ થી.	સદર. સદર.
૧૮	મી. નાગજી માધવજી ...	વકીલ.	સરક્યુલર નં. ૩૪ તા. ૨૦-૧૦-૮૮ થી પરીક્ષા-માંથી મુક્ત કર્યા	વારાહી થાણે કામ કરે છે.
૧૯	મી. ભુદર વચ્છરાજ ...	સદર.	સરક્યુલર નંબર ૩૪ તા. ૨૦-૧૦-૮૮ થી.	રાધનપુરમાં તેમજ કોઠ કોઠ વખતે વારાહી થાણે કામ કરે છે.
૨૦	મી. હરજીવન દીપચંદ ...	ક્રીમીનલ કેસ-માં મુખત્યાર.		હાલ રાધનપુરમાં કામ કરે છે.
૨૧	મી. મણીલાલ વખતરામ ...	સદર.	મે. પો. એ. સા. ના મીમો નં. ૧૯૪૫ તા. ૧૦-૪-૦૫ થી	વારાહી થાણે કામ કરે છે.
૨૨	મી. રંગપ્રસાદ પરભુલાલ ...	સદર.		રાધનપુરમાં તેમજ કોઠ વખતે વારાહી થાણે કામ કરે છે.
૨૩	મી. મનસુખ વીરજી ...	સદર.		વારાહી થાણે કામ કરે છે.
૨૪	મી. કેશવરામ મુળજી ...	સદર.		સદર.
૨૫	મી. કેશુ મગજી ...	વકીલ.	સરક્યુલર નંબર ૩૪ તા. ૨૦-૧૦-૮૮ થી.	તેની સંબંધ લઈ લેવામાં આવી હતી પણ ફરીથી મે. પો. એ. સા. ના નંબર ૩૪૫૪ તા. ૫-૬-૦૮ થી આપવામાં આવી છે.
૨૬	મી. મોહનલાલ મથુરાદાસ ...	વારાહી થાણે ક્રીમીનલ કેસ-માં મુખત્યાર.	પો. એ. સા. ના હુકમ નં. ૩૮૮ તા. ૨૫-૨-૦૮ થી	વારાહી થાણે કામ કરે છે.
૨૭	મી. કેશવલાલ ઝુમચંદ ...	વકીલ.	પો. એ. સા. ના મીમો નં. ૬૦૨૪ તા. ૨૪-૮-૦૭ થી	પાલણપુરમાં કામ કરે છે.
૨૮	મી. મનસુખ મગનચંદ ...	ક્રીમીનલ કેસ-માં મુખત્યાર.	પો. એ. સા. ના નંબર ૩૯૮ તા. ૪-૫-૦૬ થી.	હાલ રાધનપુરમાં અને કોઠ કોઠ વખતે વારાહી થાણે કામ કરે છે.
૨૯	મી. હરજીવન મંચાચંદ ...	સદર.	પો. એ. સા. ના નંબર ૬૪ તા. ૮-૬-૦૬ થી.	સદર.
૩૦	મી. તુલસીદાસ કીશોરદાસ ...	વકીલ.	સરક્યુલર નંબર ૩૪ તા. ૨૦-૧૦-૮૮ થી	હાલ થરાદમાં કામ કરે છે.
૩૧	મી. પીતામ્બર વજ્રેચંદ ...	સદર.		સદર.
૩૨	મી. જીતમલ કાનજી ...	સદર.		સદર.
૩૩	મી. રીખવચંદ મયાચંદ ...	સદર.	સરક્યુલર નંબર ૩૪ તા. ૨૦-૧૦-૮૮ થી પરીક્ષા-માંથી મુક્ત કર્યા.	પાલણપુર સ્ટેટમાં કામ કરે છે.
૩૪	મી. રતનચંદ રામચંદ ...	સદર.	સદર.	સદર.

List showing the names of Officers who were in charge of the Palanpur Agency from November 1817 to date with the period of their tenure as Political Agent.

Serial No.	Name of Officer.	From what date.	To what date	Total period of tenure.	Remarks.
				y m. d	
1	Captain Miles ...	-11-1817	27-11-1830	13-0-0	
2	Major Prescott ...	1-12-1830	6-12-1841	11-0-5	
3	Major Luise Brown ...	7-12-1841	9-12-1845	4-0-3	
4	Captain J. D. Lecky ...	10-12-1845	10-11-1847	1-11-1	
5	Major Luise Brown ...	11-11-1847	6-4-1849	1-4-26	
6	Captain J. R. Keily ..	7-4-1849	20-1-1850	0-9-14	
7	Captain J. D. Lecky ...	21-1-1850	30-3-1851	1-2-10	
8	Major J. R. Keily ...	31-3-1851	6-3-1856	4-11-7	
9	Major J. Black. ...	7-3-1856	6-6-1858	2-3-0	
10	Major J. R. Keily. ...	7-6-1858	20-12-1859	1-6-14	
11	Major E. P. Arthur ..	21-12-1859	15-11-1864	4-1-6	
12	Major H. R. Hathway. .	16-11-1864	- -1865	1- - -	
13	Colonel E. P. Arthur .	0-0-1865	0-0-1867	2-0-0	
14	Captain De Vitte. .	0-0-1867	0-0-1867	0-0-0	
15	Captain Latouche. .	0-0-1867	15-11-1867	0-0-0	
16	Colonel E. P. Arthur ...	16-11-1867	26-2-1870	2-3-10	
17	Lt. Col. Herbert F. Disbrowe	27-2-1870	7-5-1871	1-2-10	
18	Lt. Col. W. C. Parr ..	8-5-1871	20-11-1872	1-6-12	
19	Lt. Col. H. R. Hathway .	21-11-1872	26-12-1872	0-2-5	
20	Lt. Col. W. C. Parr ..	27-12-1872	28-1-1873	0-1-0	
21	*Col. R. Phayle ...	29-1-1873	16-3-1873	0-1-17	*Col. Phayle left charge to Mr. Manibhai Jashbhai on 17-3-1873 before office hours.
22	Major J. W. Watson .	28-3-1873	23-3-1874	0-11-25	
23	Lt. Col. A. Y. Shortt ...	24-3-1874	18-2-1875	0-10-24	

Serial No	Name of Officer.	From what date.	To what date	Total period of tenure	Remarks.
24	Major T. E. Britten ...	19-2-1875	14-3-1875	0-0-25	Major Britten then Cantonment Magistrate, Deesa recd. charge from Col. Shortt.
25	Col A Y Shortt... ..	18-3-1875	16-3-1878	2-11-28	
26	Col Elizabeth	17-3-1878	24-3-1878	0-0-8	
27	Col. P H Le Geyet . .	25-3-1878	29-3-1880	2-0-4	
28	Col A. Y Shortt... ..	30-3-1880	31-8-1880	0-5-0	
29	Col P H Le Geyet	1-9-1880	5-3-1881	0-5-6	S J Harrison Esq. Cantonment Magistrate, Deesa, was in charge from 31-3-85 to 1-4-85.
30	Major E W West .	6-3-1881	15-3-1882	1-0-9	
31	Col P H Le Geyet	16-3-1882	30-3-1885	3-0-14	
32	Lt. Col. C W Wodehouse.	2-4-1885	13-8-1886	1-4-11	
33	Lt. Col. W A Salmon .	15-8-1886	29-10-1886	0-2-14	
34	Col. P H Le Geyet ...	30-10-1886	18-2-1889	2-4-18	Mr Marotiao B. remained in charge for a few days.
35	Col H. L. Nutt .	19-2-1889	9-4-1890	1-1-20	
36	Col G R Goodfellow..	10-4-1890	20-5-1890	0-1-10	
37	Col W Scott	21-5-1891	6-5-1893	1-11-15	
38	Col W A Salmon .	12-5-1893	12-6-1894	1-1-0	
39	Captain G E Hyde Cates ..	13-6-1894	27-9-1894	0-3-14	
40	Col. F H Jackson .	28-9-1894	22-3-1898	3-5-24	
41	Major M T Lyde .	23-3-1898	24-11-1898	0-8-0	
42	P. S V Fitzgerald Esquire.	25-11-1898	12-4-1901	2-4-18	
43	Major J S Ashby .	13-4-1901	18-11-1901	0-7-26	
44	Major G. E Hyde Cates	9-11-1901	7-6-1904	2-7-0	
45	Major H D Merewether	8-6-1904	9-10-1906	2-4-2	
46	Lt. Col G E Hyde Cates	10-10-1906			

સને ૧૮૧૭ ના નવેમ્બર માસથી જે અમલદારો પાલણપુર એનન્સીના પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ થયા તેઓની નામવાર તથા વરસવાર યાદી.

અનુક્રમ નંબર.	અમલદારનું નામ	ક્રમ તારીખથી.	ક્રમ તારીખ સુધી.	કેટલો વખત.	રીમાર્ક્સ.
				વ. મ. દી.	
૧	કેપ્ટન માઇલ્સ ...	૦-૧૧-૧૮૧૭	૨૭-૧૧-૧૮૩૦	૧૩-૦-૦	
૨	મેજર પ્રેસકોટ ..	૧-૧૨-૧૮૩૦	૬-૧૨-૧૮૪૧	૧૧-૦-૫	
૩	મેજર લુઇસ બ્રાઉન ...	૭-૧૨-૧૮૪૧	૯-૧૨-૧૮૪૫	૪-૦-૩	
૪	કેપ્ટન જે. ડી. લીકી ...	૧૦-૧૨-૧૮૪૫	૧૦-૧૧-૧૮૪૭	૧-૧૧-૧	
૫	મેજર લુઇસ બ્રાઉન ...	૧૧-૧૧-૧૮૪૭	૬-૪-૧૮૪૯	૧-૪-૨૬	
૬	કેપ્ટન જે. આર. કીલી...	૩-૪-૧૮૪૯	૨૦-૧-૧૮૫૦	૦-૯-૧૪	
૭	કેપ્ટન જે ડી. લીકી ...	૨૧-૧-૧૮૫૦	૩૦-૩-૧૮૫૧	૧-૨-૧૦	
૮	મેજર જે. આર. કીલી...	૩૧-૩-૧૮૫૧	૬-૩-૧૮૫૬	૪-૧૧-૭	
૯	મેજર જે. બ્લેક ...	૭-૩-૧૮૫૬	૬-૬-૧૮૫૮	૨-૩-૦	
૧૦	મેજર જે. આર. કીલી...	૭-૬-૧૮૫૮	૨૦-૧૨-૧૮૫૯	૧-૬-૧૪	
૧૧	મેજર ઇ. પી. આર્થર ...	૨૧-૧૨-૧૮૫૯	૧૫-૧૧-૧૮૬૪	૪-૧-૬	
૧૨	મેજર એચ. આર. હાથવે.	૧૬-૧૧-૧૮૬૪	૦-૦-૧૮૬૫	૧-૦-૦	
૧૩	કર્નલ ઇ. પી. આર્થર ..	૦-૦-૧૮૬૫	૦-૦-૧૮૬૭	૨-૦-૦	
૧૪	કેપ્ટન ડીવીટરી ...	૦-૦-૧૮૬૭	૦-૦-૧૮૬૭		
૧૫	કેપ્ટન લેટુચ ...	૦-૦-૧૮૬૭	૧૫-૧૧-૧૮૬૭		
૧૬	કર્નલ ઇ. પી. આર્થર ...	૧૬-૧૧-૧૮૬૭	૨૬-૨-૧૮૭૦	૨-૩-૧૦	
૧૭	લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ હરબર્ટ	૨૭-૨-૧૮૭૦	૭-૫-૧૮૭૧	૧-૨-૧૦	
	એફ. ડીસબ્રાઉ.				
૧૮	લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ ડબ્લ્યુ. સી. પાર.	૮-૫-૧૮૭૧	૨૦-૧૧-૧૮૭૨	૧-૬-૧૨	
૧૯	લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ એચ. આર. હાથવે.	૨૧-૧૧-૧૮૭૨	૨૬-૧૨-૧૮૭૨	૦-૨-૫	
૨૦	લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ ડબ્લ્યુ. સી. પાર.	૨૭-૧૨-૧૮૭૨	૨૮-૧-૧૮૭૩	૦-૧-૦	
૨૧	કર્નલ આર. ફેર ...	૨૯-૧-૧૮૭૩	૧૬-૩-૧૮૭૩	૦-૧-૧૭	કર્નલ ફેર સાહેબ પાસેથી મી. મણીભાઈ જશભાઈએ તા. ૧૭-૩-૭૩ ના દીને ચાર્જ લીધો હતો.
૨૨	મેજર જે. ડબ્લ્યુ. વોટસન.	૨૮-૩-૧૮૭૩	૨૩-૩-૧૮૭૪	૦-૧૧-૨૫	
૨૩	લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ એ. વાય. શોર્ટ.	૨૪-૩-૧૮૭૪	૧૮-૨-૧૮૭૫	૦-૧૦-૨૪	
૨૪	મેજર ડી ઇ. પ્રીટન ...	૧૯-૨-૧૮૭૫	૧૪-૩-૧૮૭૫	૦-૦-૨૫	મેજર પ્રીટન તે વખતના કેન્ટોનમેન્ટ મેજસ્ટ્રેટ ડીસા એ કર્નલ શોર્ટ પાસેથી ચાર્જ લીધો.

અનુક્રમ નંબર	અમલદારનું નામ.	કદ તારીખથી	કદ તારીખ સુધી.	કેટલો વખત.	રીમાર્ક્સ.
૨૫	કર્નલ એ. વાય. શોર્ટ ...	૧૮—૩-૧૮૭૫	૧૬—૩-૧૮૭૮	૧. મ. દી.	
૨૬	કર્નલ એવીઝાર્ડ.	૧૭—૩-૧૮૭૮	૨૪—૩-૧૮૭૮	૨-૧૧-૨૮	
૨૭	કર્નલ પી. એચ. લીજીટ...	૨૫—૩-૧૮૭૮	૨૯—૩-૧૮૮૦	૦—૦—૮	
૨૮	કર્નલ એ. વાય. શોર્ટ ...	૩૦—૩-૧૮૮૦	૩૧—૮-૧૮૮૦	૨—૦—૪	
૨૯	કર્નલ પી. એચ. લીજીટ...	૧—૯-૧૮૮૦	૫—૩-૧૮૮૧	૦—૫—૦	
૩૦	મેજર ઇ. ડબ્લ્યુ. વેસ્ટ...	૬—૩-૧૮૮૧	૧૫—૩-૧૮૮૨	૦—૫—૬	
૩૧	કર્નલ પી. એચ. લીજીટ...	૧૬—૩-૧૮૮૨	૩૦—૩-૧૮૮૫	૧—૦—૯	
૩૨	લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ સી ડબ્લ્યુ. વુડહાઉસ.	૨—૪-૧૮૮૫	૧૩—૮-૧૮૮૬	૩—૦—૧૪	એસ. જી. હેરીસન એસકવાયર કેનટોન-મેન્ટ માજીસ્ટ્રેટ ડીસા-એ તા. ૩૧-૩-૮૫ થી તા. ૧-૪-૮૫ સુધી ચાર્જ રાખ્યો હતો.
૩૩	લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ ડબ્લ્યુ. એ. સાલમન.	૧૫—૮-૧૮૮૬	૨૯-૧૦-૧૮૮૬	૧—૪-૧૧	
૩૪	કર્નલ પી. એચ. લીજીટ...	૩૦-૧૦-૧૮૮૬	૧૮—૨-૧૮૮૯	૦—૨-૧૪	મી. મારોતીરાવ ખી. પાસે થોડા દીવસ ચાર્જ રહ્યો હતો.
૩૫	કર્નલ એચ. એલ. નટ ...	૧૯—૨-૧૮૮૯	૯—૪-૧૮૯૦	૨—૪-૧૮	
૩૬	કર્નલ જી. આર. ગુડફેલો...	૧૦—૪-૧૮૯૦	૨૦—૫-૧૮૯૦	૧—૧-૨૦	
૩૭	કર્નલ ડબ્લ્યુ. સ્કોટ ..	૨૧—૫-૧૮૯૧	૬—૫-૧૮૯૩	૦—૧-૧૦	
૩૮	કર્નલ ડબ્લ્યુ. એ. સાલમન	૧૨—૫-૧૮૯૩	૧૨—૬-૧૮૯૪	૧-૧૧-૧૫	
૩૯	કેપ્ટન જી. ઇ. હાઇડકેટસ.	૧૩—૬-૧૮૯૪	૨૭—૯-૧૮૯૪	૧—૧—૦	
૪૦	કર્નલ એફ. એચ. જોકસન.	૨૮—૯-૧૮૯૪	૨૨—૩-૧૮૯૮	૦—૩-૧૪	
૪૧	મેજર એમ. ટી. લાઇડ...	૨૩—૩-૧૮૯૮	૨૪-૧૧-૧૮૯૮	૩—૫-૨૪	
૪૨	પી. એસ. વી. ફીટઝરોલ્ડ.	૨૫-૧૧-૧૮૯૮	૧૨—૪-૧૯૦૧	૦—૮—૦	
૪૩	એક્સકવાયર.			૨—૪-૧૮	
૪૪	મેજર જી. એસ. એશખી.	૧૩—૪-૧૯૦૧	૮-૧૧-૧૯૦૧	૦—૭-૨૬	
૪૫	મેજર જી. ઇ. હાઇડકેટસ.	૯-૧૧-૧૯૦૧	૭—૬-૧૯૦૪	૦—૭—૦	
૪૬	મેજર એચ. ડી. મેરીવેધર	૮—૬-૧૯૦૪	૯-૧૦-૧૯૦૬	૨—૪—૨	
૪૭	લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ જી. ઇ. હાઇડકેટસ.	૧૦-૧૦-૧૯૦૬			

List showing the names of Assistant Political Agents who were in charge of the Palanpur Agency from 1st January 1886 to-date

No.	Name of officers	From what date	To what date	Total period of tenure	Remarks.
1	C. F. G. Lester Lt	1-1-1886	13-2-1888	2-1-13	
2	S. M. Schmieder Captain	14-2-1888	3-9-1888	0-6-19	
3	H. D. Meisewether Lt	4-9-1888	24-4-1889	0-7-20	
4	S. H. Godfrey Lt	25-4-1889	5-11-1889	0-6-10	
5	M. Mauntrao B	6-11-1892	8-1-1890	0-2-2	
6	F. G. Beville Lt	9-1-1890	20-8-1890	0-7-11	
7	M. Mauntrao B	21-8-1890	11-11-1890	0-2-20	
8	Mr. Dulein Gndharlal	12-11-1890	28-1-1891	0-2-16	
9	H. S. Pitchard Lt	29-1-1891	21-6-1892	1-5-22	
10	Mr. Dulein Gndharlal	22-6-1892	11-9-1892	0-2-19	
11	H. Kainegie Lt	12-9-1892	20-11-1892	0-2-8	
12	H. F. Jacob Lt	21-11-1892	31-12-1894	2-1-10	
13	Mr. Ganesh Gangadhar	1-1-1895	7-1-1895	0-0-7	
14	W. Beale Lt	8-1-1895	4-5-1896	0-3-26	
15	Mr. Ganesh Gangadhar	5-5-1896	28-5-1896	0-0-23	
16	N. S. Coghill Lt	29-5-1896	29-7-1897	1-2-0	
17	Mr. Ganesh Gangadhar	30-7-1897	17-9-1897	0-1-17	
18	E. O'Brien Lt	18-9-1897	24-5-1898	0-8-6	
19	M. A. S. Tambe	25-5-1898	21-3-1899	0-9-26	
20	A. G. M. Hogg Lt	22-3-1898	9-5-1899	1-1-17	
21	T. A. F. R. Oldfield Lt	10-5-1899	6-6-1900	1-0-26	
22	H. F. Jacob Captain	7-6-1900	28-10-1900	0-4-21	
23	R. C. Burke Lt	29-10-1900	28-7-1902	1-9-0	
24	N. S. Coghill Captain	29-7-1902	15-10-1903	1-2-16	
25	C. F. Harold Captain	16-10-1903	8-1-1907	3-2-22	
26	W. M. P. Wood Captain	9-1-1907			

તા. ૧ જાનેવારી સને ૧૮૮૬ થી પાલણપુર એજન્સીમાં જે જે આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટો થઈ ગયા તેમની નામવાર તથા સાલવાર યાદી.

નંબર.	અમલદારનું નામ	કઈ તારીખથી	કઈ તારીખ સુધી.	નોંકરીનો કલ વખત.	રીમાર્ક્સ.
૧	સી. એફ. જી. લેસ્ટર લેફ્ટેનન્ટ...	૧-૧-૧૮૮૬	૧૩-૨-૧૮૮૮	૨-૧-૧૩	
૨	એસ એમ. સ્નાઈડર કેપ્ટન ...	૧૪-૨-૧૮૮૮	૩-૬-૧૮૮૮	૦-૬-૧૯	
૩	એચ. ડી. મેરીવેધર લેફ્ટેનન્ટ..	૪-૬-૧૮૮૮	૨૪-૪-૧૮૮૯	૦-૭-૨૦	
૪	એસ એચ. ગોડફ્રે લેફ્ટેનન્ટ ...	૨૫-૪-૧૮૮૯	૫-૧૧-૧૮૮૯	૦-૬-૧૦	
૫	મી. માણીરાવ ખી. ...	૬-૧૧-૧૮૮૯	૮-૧-૧૮૯૦	૦-૨-૨	
૬	એફ. જી. બેવીલ લેફ્ટેનન્ટ ..	૯-૧-૧૮૯૦	૨૦-૮-૧૮૯૦	૦-૭-૧૧	
૭	મી. માણીરાવ ખી. ...	૨૧-૮-૧૮૯૦	૧૧-૧૧-૧૮૯૦	૦-૨-૨૦	
૮	મી. દુલેરાય ગીરધરલાલ ..	૧૨-૧૧-૧૮૯૦	૨૮-૧-૧૮૯૧	૦-૨-૧૬	
૯	એસ. એચ. પ્રીચાર્ડ લેફ્ટેનન્ટ...	૨૯-૧-૧૮૯૧	૨૧-૬-૧૮૯૨	૧-૫-૨૨	
૧૦	મી. દુલેરાય ગીરધરલાલ ...	૨૨-૬-૧૮૯૨	૧૧-૯-૧૮૯૨	૦-૨-૧૯	
૧૧	એચ. કારનેજી લેફ્ટેનન્ટ .	૧૨-૯-૧૮૯૨	૨૦-૧૧-૧૮૯૨	૦-૨-૮	
૧૨	એચ. એફ. જોકબ લેફ્ટેનન્ટ ..	૨૧-૧૧-૧૮૯૨	૩૧-૧૨-૧૮૯૪	૨-૧-૧૦	
૧૩	મી. ગણેશ ગગાધર .	૧-૧-૧૮૯૫	૭-૧-૧૮૯૫	૦-૦-૭	
૧૪	ડબ્લ્યુ. ખીલ લેફ્ટેનન્ટ ...	૮-૧-૧૮૯૫	૪-૫-૧૮૯૬	૦-૩-૨૬	
૧૫	મી ગણેશ ગગાધર ..	૫-૫-૧૮૯૬	૨૮-૫-૧૮૯૬	૦-૦-૨૩	
૧૬	એન. એસ. કોગલીલ લેફ્ટેનન્ટ ..	૨૯-૫-૧૮૯૬	૨૯-૭-૧૮૯૭	૧-૨-૦	
૧૭	મી. ગણેશ ગગાધર ..	૩૦-૭-૧૮૯૭	૧૭-૯-૧૮૯૭	૦-૧-૧૭	
૧૮	ઈ. ઓ. પ્રાયન લેફ્ટેનન્ટ ...	૧૮-૯-૧૮૯૭	૨૪-૫-૧૮૯૮	૦-૮-૬	
૧૯	એ. એસ. તામ્બે ...	૨૫-૫-૧૮૯૮	૨૧-૩-૧૮૯૯	૦-૯-૨૬	
૨૦	એ જી. એચ હોગ લેફ્ટેનન્ટ .	૨૨-૩-૧૮૯૮	૯-૫-૧૮૯૯	૧-૧-૧૭	
૨૧	ટી એ. એફ આર ઓલ્ડફીલ્ડ લેફ્ટેનન્ટ ...	૧૦-૫-૧૮૯૯	૬-૬-૧૯૦૦	૧-૦-૨૬	
૨૨	એચ. એફ. જોકબ કેપ્ટન .	૭-૬-૧૯૦૦	૨૮-૧૦-૧૯૦૦	૦-૪-૨૧	
૨૩	આર. સી બર્ક લેફ્ટેનન્ટ .	૨૯-૧૦-૧૯૦૦	૨૮-૭-૧૯૦૨	૧-૯-૦	
૨૪	એન. એસ. કોગલીલ કેપ્ટન ..	૨૯-૭-૧૯૦૨	૧૫-૧૦-૧૯૦૩	૧-૨-૧૬	
૨૫	સી. એફ. હેરલ્ડ કેપ્ટન ..	૧૬-૧૦-૧૯૦૩	૮-૧-૧૯૦૭	૩-૨-૨૨	
૨૬	ડબ્લ્યુ. એમ. પી. ઉડ કેપ્ટન...	૯-૧-૧૯૦૭			

*Detailed Statement of Officers, Talukdars, Kamdars and other gentlemen
in the Palanpur Agency who are entitled to a chair on
ceremonial occasions &c.*

No.	Name and Official Titles.	Authority.	Remarks.
AGENCY.			
1	The Political Agent	According to the statement of chairs.	
2	The Assistant Political Agent		
3	The Superintendent of Police		
4	The District Deputy Assistant Political Agent		
5	The Huzur Deputy Assistant Political Agent		
6	The Jail Superintendent.		
7	The Head Clerk.		
8	The Sheristedar		
9	The Thandars of the Thanas		
10	The Second Clerk Political Agent's Office		
11	The Accountant.		
12	The Sheristedar to the Assistant Political Agent		
13	The Chief Constable.		
14	The Surveyor Mayashankar Prabhuram ..		
15	Head Constables (Jamadar)... ..	2-2-1897	When on duty to watch cases.
16	The Aval Karkoons of the five Thanas .	24-7-1897	In Thanas only.
17	Senior pleaders, pleaders who have passed their examination and those working in the Agency.	21-3-1889	Separate tables must also be provided.
18	The Karbhais of the Jurisdictional Talukdars.	15-4-1895	When on official business in the Court.
19	Hathising Ujam.	No. 3 of 8-5-05	
20	Sarupchand Ujam	Do	
21	Bhukhan Gulabchand	Do	
KANKREJ TALUKA.			
1	Waghela Sardarsing Akheraji of Thara ...	16-6-1897	Died Now his son Madarsing and minor son Jasvatsing
2	Godadsing Gajsing of Thara . . .		
3	Bhagwan Gajsing of Thara . . .		
4	Prathuraj Gajsing of Thara		
5	Bhawansing Mansing of Thara . . .		
6	The Talukdars of Un are entitled to a chair, but all have died		
7	Oghad Shri Kashinath Guru Manchhanath of Devdarbar.		

No.	Name and Official Titles.	Authority.	Remarks.
8	Thakore Hathiji Ajbaji of Wada		
9	Thakore Surajmal Banaji of Wada		
10	Thakore Joraji Badsingji of Wada		
11	Swami Gangapuri Gowindpuri of Thali .		
12	Guaranteed Kamdar of Thara Talukdar .		
13	Karbhari of Thara Talukdar.	15-4-1895 ..	
14	Karbhari of Waghela Saidaisingji of Thara	21-3-1898	
15	Karbhari of Gen Kunvai Bai of Thara ..	Circular No. 5 of 29-6-07	In his capacity as a Kamdar.
DEODAR TALUKA			
1	Waghela Anandsingji Chandaji of Deodari		Died. His heir is Waghela Khanji Anandsing.
2	Waghela Saidarsingji Bhupatsingji of Deodari.		Died His heir is Waghela Chamansing.
3	Waghela Samatsingji Bhupatsingji of Deodar.		
4	Waghela Kalji Adesing of Duchakwada		Died His minor son Adesing
5	Waghela Jamaji Adesing of Duchakwada ..		Died
6	Waghela Hathiji Hematsingji of Makdala...		
7	Waghela Nawaji Jalamsingji of Makdala ..		
8	Waghela Harising Bhopaji of Makdala .		
9	Baloch Nathukhan Balochkhan of Terwada		Died
10	Baloch Hyderkhan Jesalkhan of Terwada .		
11	Baloch Sheikhan Ajamkhan of Terwada .		His heir is Saijakhan
12	Baloch Achhukhan Radhankhan of Terwada		Died His minor son is Salunkhan.
13	Baloch Umaikhan Pahadkhan of Terwada		
14	Baloch Mosamkhan Pahadkhan of Terwada.	25-3-1908 ...	
15	Baloch Metabkhan Elamkhan of Terwada .		
16	Baloch Surtankhan Nathukhan of Terwada		Died.
17	Baloch Ratansing Waghukhan of Terwada	5-5-1905 .	Circular No. 2
18	Baloch Nasibkhan Nathukhan of Terwada	16-2-1907 ..	Order No. 8904
19	The Judicial Kamdar of Waghela Anantsingji		As both the estates are under attachment, the Manager should be given a chan.
20	Do of Waghela Saidaisingji, and Samatsingji ..		
WAO TALUKA			
1	Ranaji of Wao	According to the statement of chains.	
2	His heir-apparent Gambhusingji . ..	Do	
3	His Kunvai Harisingji	Do.	
4	Chuwan Saursing Hathising of Dhuma. .	Do.	

No.	Name and Official Titles.	Authority.	Remarks.
5	Chatursing Himatsing of Dhima. ..	According to the statement of chairs.	
6	Chuwan Bhagwanji Jaswantsingji of Benap	Do.	
7	Chuwan Chamansing Jeewaji of Sapreda ..	Do.	
8	Chuwan Surajmal Dosaji of Wao	Do.	
9	Chuwan Amaising Khengarji of Recheda	Do.	Died.
10	Chuwan Umaji Sherji of Dhima ..	Do.	
11	Chuwan Narsingji Bhupatsing of Suigam	Do.	
12	Chuwan Khusalsing Sherji of Dhima. . .	Do.	
13	Chuwan Vajesing Sherji of Dhima . . .	30-9-1896 ..	
14	Chuwan Khanji Meruji of Suigam . . .	14-7-1898 ..	
15	Chuwan Maluji Nathaji of Suigam . . .	12-6-1907 ..	
16	Chuwan Pahadkhanji Jawansingji of Dhima.	29-7-1905 ..	
17	Chuwan Abhesing Jagaji of Dharadhia . .	10-9-1897 ..	
STATE OFFICIALS			
18	Karbhanji of the Wao State	Do.	
19	Thandar of the Wao State	Do.	
WARAHI TALUKA.			
1	Azam Jorawarkhanji of Warahi. . . .	According to the statement of chairs	
2	Azam Muridkhanji of Warahi	Do.	
3	Gajkhan Sahebkhani of Warahi	Do.	
4	Pirkhan Pachani of Sedhav	Do.	
5	Kalaji Munikhani of Kolwada	Do.	
6	Pirsaheb of Gotarka	Do.	
7	Jiwankhan Sarifkhan of Zandada ..	Do.	
8	Rawaji Dalaji of Bamnoli	Do.	
9	Badaikhani Rawaji of Bamnoli	Do.	
10	Hebatkhan of Bamnoli... . . .	Do.	Died
11	Vajaji of Bamnoli	Do.	Died.
12	Motukhan Kodhrajji of Gadha	Do.	
13	Daniakhan Badaikhani of Korda. . . .	No. 3/11-5-07	
GENTLEMEN			
14	Thakkar Thakaishi Valji of Abiana . .	1940/ 14-4-04	
SANTALPUR TALUKA			
1	Jadeja Rawaji Lakhaji of Santalpur . .	According to the statement of chairs.	
2	Devisingji Nathaji of Santalpur	Do.	
3	Jadeja Nanaji Khengarji of Santalpur . .	Do.	
4	Jadeja Vajubha Bapubha of Pipala . .	Do.	
5	Jadeja Khengarji Jijiba of Pipala . . .	Do.	Died
6	Jadeja Dansingji Dewaji of Santalpur . .	Do.	
7	Jadeja Kesharsingji Partapsing of Jakhotra	Do.	Died
	Jadeja Abhesing Kayaji of Jakhotra ..	Do.	Died.

No	Name and Official Titles	Authority.	Remarks.
9	Jadeja Abhesing Godji of Bakutia . . .	According to the statement of chans	Died
10	Kunvar of late Mumayaji .	Do	Died
11	Kunvai Kalubha of late Jadeja Okhaji	Do	
12	Kunvais Chataising and Keshaising of late Jadeja Mulwaji	Do	
13	Malek Badaikhan Majaikhan of Uchosan	9-8-1887 .	
14	Malek Vajaji Hasankhan of Uchosan .	2-5-1893 .	Died
15	Jadeja Ranimaji Mumayaji of Jakhotia . .	According to the statement of chairs.	Died
16	Jadeja Sagramji Vakhatsingji of Madhutia	Do	Died
17	Kunvai Nothanji of late Jadeja Paritapsingji of Madhutia	Do	
18	Jadeja Nairanji Godji of Bakutia ...	Do.	Died
19	Jadeja Bapubha Godji of Bakutia .	Do	
20	Jadeja Ataising Meramanji of Pipiala	6784/ 23-10-06	

પાલણપુર એજન્સીના અમલદારો, ઓફીસરો, તાલુકદારો અને તેના કામદારો તથા સદ્ગૃહસ્થો જેને ખુરશીની બેઠક આપવામાં આવે છે તેનું પત્રક.

નંબર	નામ અને હોદ્દો.	સરચુલરનો નંબર તારીખ.	રીમાર્ક.
૧	મે. પોલી. એજન્ટ સાહેબ બાહાદુર ...	ખુરસીના તખ્તા મુજબ	
૨	મે. આસી પોલી. એજન્ટ સાહેબ ..		
૩	મે પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ ..		
૪	મે ડી. ડે. આસી. પોલી એજન્ટ સાહેબ.		તેમના ગ્રેડ પ્રમાણે.
૫	મે હ. ડે. આસી પોલી. એજન્ટ સાહેબ.		તેમના ગ્રેડ પ્રમાણે.
૬	મે. જેલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ ...		
૭	આજમ હેડ ક્લાર્ક. ...		
૮	આજમ શિરસ્તેદાર ...		
૯	આજમ તાલુકા થાણદારો ...		
૧૦	આજમ ઇંગ્લીશ સેકન્ડ ક્લાર્ક		
૧૧	આજમ એકાઉન્ટન્ટ ..		
૧૨	મે. આસી પો એ સા ના શિરસ્તેદાર.		
૧૩	આજમ ચીફ કોન્સ્ટેબલો ...		
૧૪	આજમ સરવૈયર મયાશ કર પ્રભુરામ...		
૧૫	મે. હેડકોન્સ્ટેબલ (જમાદાર) .	૨-૨-૯૭	...કેસ વોચ કરવા બધ ત્યારે.
૧૬	હ. આ પાય થાણાના અવલકારકનો...	૨૪-૭-૯૭	...રાજકીય બેઠક હોય ત્યારે જમાદારથી પ્રથમ દરજ્જે, ફક્ત થાણામાં દરબાર ભરાય ત્યારે.

નંબર.	નામ અને હોદ્દો.	સરકયુલર નંબર તારીખ.	રીમાર્ક.
૧૭	જુના વકીલો, પરીક્ષા પાસ કરેલા અને એજન્સી કોર્ટમાં ધંધા ચલાવતા વકીલો	૨૧-૩-૮૯ ..	કોર્ટમાં ટેબલ પણ પુરી પાડવી.
૧૮	અખત્યારી તાલુકદારોના કારભારી ...	૧૫-૪-૯૫ ...	ન્યારે કોર્ટમાં કામ સાફ આવે ત્યારે.
૧૯	હડીસગ ઉજમ	સ. નં. ૩, તા. ૮-૫-૦૫.	
૨૦	સરપચંદ ઉજમ		
૨૧	ભુખણ ગુલાબચંદ		
કાંકરેજ તાલુકો.			
૧	થરા આજમ વાઘેલા સરદારસીંગજી અખેરાજી	પુરસીની બેઠકના તખ્તા મુજબ.	ગુજરી ગયેલના કુવર મદારસીંગજી
૨	,, આજમ ગોદડસીંગજી ગજસીંગજી.		
૩	,, આજમ ભગવાનજી ગજસીંગજી..		
૪	,, આજમ પ્રથીરાજજી ગજસીંગજી.		ગુજરી ગયેલ છે. તેમના કુવર અભેસીંગ પૃથીરાજ.
૫	,, આજમ જવાનસીંગજી માનસંગજી		
૬	ઉણ તાલુકદારોને પુરસીની બેઠક મ-જુર થયેલ છે. તેઓ ગુજરી ગયેલ છે.		
૭	દેવદરબાર ઓગડશ્રી કાશીનાથજી ગુરૂ મજાનાથજી		
૮	વડા કાકોર હાથીજી અજબાજી ...		
૯	,, કાકોર સુરજમલ બનાજી ...		
૧૦	,, કાકોર ભેરાજી બદસીંગજી		
૧૧	થળી સામીજી ગંગાપુરીજી ગોવિંદપુરીજી.		મે. ડી. ડે. સા. ના હુ. નં. ૨૫૨ તા. ૨૦-૪-૧૯૦૦.
મુત્સદી વર્ગ.			
૧૨	થરા થરા તાલુકદારના અખત્યારી કામદાર		
૧૩	,, થરા તાલુકદારના કારભારી ...	૧૫-૪-૯૫	
૧૪	,, થરાના વાઘેલા સરદારસીંગજીના કારભારી	૨૧-૩-૯૮ ...	
૧૫	,, થરાના ગેનકુવરબાપના કારભારી..	સર. નં. ૫ તા. ૨૯-૬-૦૭.	ન્યાયમુધી કામદાર તરીકે કામ કરેલાસુધી.
દીઓદર તાલુકો.			
૧	દીઓદર આજમ વાઘેલા આણંદસીંગજી આજાજી	પુરસીની બેઠકના તખ્તા મુજબ.	ગુજરી ગયેલ છે. તેમના વારસ કા. ખાનજી આણંદસીંગજી છે.
૨	,, આજમ વાઘેલા સરદારસીંગજી ભુપતસીંગજી	,,	ગુજરી ગયેલ છે. તેમના વારસ કા. અમનસીંગ સરદારસીંગ છે.
૩	,, આજમ વાઘેલા સામતસીંગજી ભુપતસીંગજી	,,	
૪	હુચકવાડા વાઘેલા કલજી અદેસીંગજી...	,,	ગુજરી ગયેલ છે તેમના નાની ઉમ્મરના કુવર અદેસીંગ કલજી છે.

નંબર.	નામ અને હોદ્દો	સરક્યુલરનો નંબર તારીખ.	રીમાર્ક્સ.
૫	હુચકવાડા વાઘેલા જામાજી અદેસીગજી..	પુરસીની બેઠકના તકતા મુજબ.	ગુજરી ગયેલ છે.
૬	મકડાલા વાઘેલા હાથીજી હેમતસીગજી	"	
૭	" વાઘેલા નવાજી જલમસીગજી.	"	
૮	" વાઘેલા હરીસગ ભોજરાજી.	"	
૯	તેરવાડા બલોચ નથુખાન બલોચખાન	"	ગુજરી ગયેલ છે.
૧૦	" " હેદરખાન જેસલખાન.	"	
૧૧	" " શેરખાન આજમખાન.	"	ગુજરેલાના વારસ ઠા. સરખખાન શેરખાન છે.
૧૨	" " અધુખાન રાધનખાન..	"	ગુજરી ગયેલ છે તેમના નાની ઉમ્મરના કુવર સલીમખાન છે.
૧૩	" " ઉમરખાન પાડખાન .	"	
	" " મોસમખાન પાડખાન.	૨૫-૩-૦૮ ...	
૧૪	" " મેતાબખાન એલમખાન	"	
૧૫	" " સુલતાનખાન નથુખાન	"	સુલતાનખાન નહિ પણ સરતાનખાન ગુજરી ગયેલ છે.
૧૬	" " રતનસગ વાઘજીખાન..	૫-૫-૦૫ ...	સરક્યુલર નંબર ૨.
૧૭	" " નસીબખાન નથુખાન..	૧૬-૨-૦૭ ...	નં. ૮૬૦૪ ઇંગ્રેજી.
૧૮	મુસદ્દી વર્ગ દીઓદર આજમ વાઘેલા આણુદસી-ગજીની કોર્ટનું અખત્યારી કામ ચલાવનાર કામદાર.	પુરસીની બેઠકના તકતા મુજબ	હાલ ખાતે જાગીરો ઉપર જપ્તી છે તેથી આ. મેનેજર સાહેબ.
૧૯	" આજમ વાઘેલા સરદારસી-ગજી તથા સામતસીગજીની કોર્ટનું અખત્યારી કામ ચલાવનાર કામદાર	"	
	વાવ તાલુકો.		
૧	વાવ સરવે કામલાયક વાવ રાણાજી સાહેબ.	તકતા મુજબ.	
૨	" રાણાજીના કુવર ગભીરસીગજી.	"	
૩	" રાણાજીના કુવર હરીસીગજી .	"	
૪	ધીમા ચુવાણ સંપસગ હડીસગજી. .	"	
૫	" ચુવાણ ચતરસગ હીમતસગજી.	"	
૬	બેણુપ ચુવાણ ભગવાનજી જસવતસગજી.	"	
૭	સપરેડા ચુવાણ ચમનસગ જીવાજી ...	"	
૮	વાવ ચુવાણ સુરજમલ ડોસાજી ...	"	
૯	રાછેણા ચુવાણ અમરસગ ખેંગારજી...	"	ગુજરી ગયેલ છે.

નંબર.	નામ અને હોદ્દો.	સરક્યુલરનો નંબર તારીખ.	રીમાર્ક્સ.
૧૦	ધીમા યુવાણ ઉમાળ શેરળ ...	તકતા મુજબ.	
૧૧	સુધગામ યુવાણ નરસ ગળ ભુપતસ ગળ.	"	
૧૨	ધીમા યુવાણ ખુશાલસ ગ શેરળ ...	"	
૧૩	" યુવાણ વજેસંગ શેરળ ...	૩૦-૯-૯૬ ...	
૧૪	સુધગામ યુવાણ ખાનળ મેરળ ...	૧૪-૭-૯૮ ...	
	યુવાણ મલુળ નાથાળ ...	૧૨-૬-૦૭ ...	
૧૫	ધીમા યુવાણ પાડખાનળ જવાનસ ગળ	૨૯-૭-૫ ...	
૧૬	ધ્રાધરા યુવાણ અભેસ ગ જગાળ ...	૧૦-૯-૯૭ ...	
મુસદ્દી વર્ગ			
૧૭	વાવ આજમ વાવ રટેટ કારભારી...	"	
૧૮	" વાવ રટેટ થાણુદાર ...	"	
વારાહી તાલુકો.			
૧	વારાહી આજમ જોરાવરખાનળ ...	તકતા મુજબ.	
૨	" આજમ મુરીદખાનળ રવાળ.	"	
૩	" ગાળખાન સાહેબખાન ...	"	
૪	સેડવ પીરખાન પચાણ ...	"	
૫	કોલીવાડા કલાળ મુરખાન ...	"	
૬	ગોતરકા પીરસાહેબ ...	"	
૭	ઝડાડા જીવણખાન સરીફખાન ...	"	
૮	ખામણોલી રવાળ દલાળ ..	"	
૯	ખામણોલી ખાદરખાન રવાળ ..	"	
૧૦	ખામણોલી હેબતખાન ...	"	ગુજરી ગયેલ છે.
૧૧	ખામણોલી વળળ ...	"	"
૧૨	ગઢા નોતુખાન મેધરાજળ ...	"	
૧૩	કોરડા દરીયાખાન ખાદરખાન .	૩	
સદગૃહસ્થ		૧૧-૫-૦૭	
૧૪	અખીયાણા હંકર હાકરસી વાલળ ...	૧૮૪૦	
		૧૪-૪-૦૪.	

નંબર.	નામ અને હોદ્દો.	સરકારી નંબર તારીખ.	રીમાર્ક્સ.
	સાંતલપુર તાલુકો.		
૧	સાંતલપુર સરવે કામલાયક જાડેજ ૨-વાળ કાખાળ	તકતા મુજબ.	ગુજરી ગયેલ છે.
૨	સાંતલપુર જાડેજ દેવીસીંગળ નાથાળ.	"	
૩	સાંતલપુર જાડેજ નારણુળ ખેગારળ...	"	
૪	પીપરાલા જાડેજ વળુભા બાપુભા ...	"	
૫	પીપરાલા જાડેજ ખેગારળ જીજા...	"	ગુજરી ગયેલ છે.
૬	પીપરાલા જાડેજ દાનસંગળ દેવાળ .	"	
૭	જાખોત્રા જાડેજ કેસરસંગ પ્રતાપસંગ.	"	ગુજરી ગયેલ છે.
૮	જાખોત્રા જાડેજ અભેસંગ કાયાળ ...	"	"
૯	બકુત્રા જાડેજ અભેસંગ ગોડળ ...	"	"
૧૦	બકુત્રા જાડેજ મુખાયાળ મરહુમના કુવર	"	"
૧૧	સોનેથ જાડેજ ઓખાળ મરહુમના કુવર કાલુભા.	"	
૧૨	સોનેથ જાડેજ મુલવાળના કુવર ચતરમંગ તથા કેસરીસંગ.	"	
૧૩	હિચોસાળ મલેક બાદરખાન મજરખા. .	૯-૮-૮૭ ...	
૧૪	હિચોસાળ મલેક વળળ હસનખાન ..	૨-૫-૯૩ ...	ગુજરી ગયા
૧૫	જાખોત્રા જાડેજ રણમલળ મુખાયાળ.	તકતા મુજબ.	"
૧૬	મહુત્રા જાડેજ સંગરામળ વખતસંગળ.	"	"
૧૭	સણુવા જાડેજ પ્રતાપસંગ મરહુમના કુવર નોધણુળ	"	
૧૮	બકુત્રા જાડેજ નારણુળ ગોડળ ...	"	ગુજરી ગયા.
૧૯	બકુત્રા જાડેજ બાપુભા ગોડળ ...	"	
૨૦	પીપરાલા જાડેજ અતરસંગ મેરામણુળ	૯. કે. નં. ૬૭૮૪૦ ૨૩-૧૦-૦૬	

TABLE of Salutes to Royal family and others in India

Persons.	No. of guns.	Remarks
The King and Emperor when present in person	101	} By the forts and batteries within the Indian territories.
Members of the Royal family...	31	
Royal Standard and Royal Salute ...	31	
Viceroy and Governor-General in India	31	
Independent Asiatic sovereigns ...	21	
Other foreign sovereigns ...	21	} By the forts and batteries within the Indian territories and seas and by His Majesty's ships within the limits
Members of their families and standard	21	
Ambassadors	19	
Governors of Presidencies ...	17	
The President of the Council of India	17	
Governor-General of Portuguese Settlements in India	17	} According to Military rank with two guns more than specified below in the scale of rank.
Governor of Pondicherry ...	17	
Governor of His Majesty's Colonies ...	17	
Lieutenant-Governors of Provinces in India.	15	
Field Marshals or Admirals of the Fleet	17	
Commander in Chief in India and Commanders in chief of Presidencies		} According to naval rank with two more guns than specified below in the scale of rank
Commander in Chief of His Majesty's Naval Forces.		
Provincial Commander in Chief ...		
Generals and Admirals or their flags...	15	} According to Military rank with two guns more than specified below in the scale of rank within his own presidency only.

The same within Indian territories and seas

Persons	No. of guns	Remarks
Members of Council	15	
Plenipotentiaries and Envoys	15	
Lieut-Governors of His Majesty's Colonies	15	
Vice-Admirals, Lieut-Generals or their flags	13	
Agents to the Viceroy and Governor- General	13	
Residents... ..	13	
Chief Commissioner of Sind . .	13	
Rear Admirals and Major-Generals or their flags	11	
Political Agents and Charge's d' Affaires.	11	
Commodores of the first class and Bri- gadier-Generals	9	
Consuls General	9	
The Portuguese Governor of Damaun.	9	The same within Indian territories and seas.
The Governor of Diu	9	
Return Salutes to Foreign Men-of-war	9	Gun for gun but only when such ships are saluting the National Flag on arrival
Return Salutes to Captains of the Navy and Naval officers of inferior rank	7	

હીંદુસ્થાનની અંદર રાજકુટુંબી તથા બીજાઓને અપાતી તોપોની સલામતીનું પત્રક.

નામ.	તોપોની સંખ્યા.	રીમાર્ક.
શેહેનશાહી સલામી	૧૦૧	હીંદુસ્થાનના મુલકની અંદરના કીલ્લાઓ અને મોરચાઓથી.
શેહેનશાહ બ્યારે જાતે હાજર હોય ત્યારે	૧૦૧	
રાજ કુટુંબનાં માણસો	૩૧	
રાજ્યનો વાવટો અને રાજ્યની સલામી	૩૧	
હીંદુસ્થાનના વાલાશાન વાઇસરોય અને ગવર્નર જનરલ સાહેબ.	૩૧	
એશીયાના સ્વતંત્ર રાજ્યો	૨૧	હીંદુસ્થાનના મુલકની તથા દરીયાની અંદરના કીલ્લાઓ તથા તે હદની અંદરના સરકારના વહાણોથી.
બીજા પરદેશી રાજ્યો	૨૧	
તેમના કુટુંબના માણસો અને તેમના વાવટા	૨૧	
એલચીઓ	૧૯	
ધલાકાના ગવર્નર સાહેબો	૧૭	
ઇંડીયા કાઉન્સીલના પ્રમુખ સાહેબ	૧૭	મીલીટરી દરજ્જા પ્રમાણે પત્રકમાં દર્શાવ્યા કરતાં એ તોપો વધારે.
હીંદુસ્થાનના પોર્ચુગીઝ સંસ્થાનના ગવર્નર જનરલ સાહેબ	૧૭	
પોંટોચેરીના ગવર્નર સાહેબ	૧૭	
સરકારના વસાવેલા મુલકોના ગવર્નર સાહેબો	૧૭	
હીંદુસ્થાનના પ્રાંતીક લેફ્ટેનન્ટ ગવર્નર સાહેબો	૧૫	
નૌકાખાતાના એડમીરલો અથવા શીલ્ડ માર્શલો	૧૭	નેવલ દરજ્જા પ્રમાણે પત્રકમાં દર્શાવ્યા કરતાં એ તોપ વધારે.
હીંદુસ્થાનના મુખ્ય સેનાધીપતિ	
દરીયાઈ સેનાના મુખ્ય સેનાધીપતી	

નામ.	તોપોની સંખ્યા.	રીમાર્ક્સ.
પ્રાતીક સેનાધીપતીઓ		મીલીટરી દરજ્જા પ્રમાણે પત્રકમાં દર્શાવ્યા કરતાં બે તોપ વધારે.
જનરલો અને એડમીરલ સાહેબો અથવા તેમના વાવટા.	૧૫	
કાઉન્સીલના મેમ્બર સાહેબો	૧૫	
પ્લેનીપોટેન્શીએરીઝ અને એનવોય	૧૫	
લેફ્ટેનન્ટ ગવર્નર સાહેબો	૧૫	
પંજબ, બંગાળ, મદ્રાસ, મુબમ્બા ફોજના લેફ્ટેનન્ટ જનરલ સાહેબો	૧૩	પોતાની હકુમતમાં બે તોપ વધારે.
વાઇસ એડમીરલ, લેફ્ટેનન્ટ જનરલ અથવા તેના વાવટા.	૧૩	
વાઇસરોય તથા ગવર્નર જનરલ સાહેબોના એજન્ટ સાહેબો.	૧૩	
રેસીડેન્ટ સાહેબો	૧૩	
પ્રાંતોના ચીફ કમીશ્નર સાહેબો અને સીધા કમીશ્નર સાહેબ.	૧૩	
રીઅર એડમીરલો અને મેજર જનરલો અથવા તેમના વાવટા.	૧૧	
પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબો અને ચાન્સેલી એફેર્સ ...	૧૧	
પહેલા વર્ગના કોમોડોર સાહેબો અને બ્રીગેડીઅર જનરલ સાહેબો.	૮	
કોન્સલ જનરલો	૮	
દમણના પોર્ચુગીઝ ગવર્નર	૮	હીંદુસ્થાનના મુલક તથા દરીયાની ૪ પ્રમાણે.
દીવના ગવર્નર	૮	સદર.
પરદેશી મનવારને વળતી સલામી	૮	તોપ પ્રમાણે તોપ પરતુ બ્યારે આવા વહાણો આવે ત્યારે નેશનલ વાવ- ટાને સલામી આપતા હોય તો.
નૌકાના કેપ્ટનો અને તેથી હલકા દરજ્જાના નૌકાના અમલદારોને વળતી સલામી	૭	

TABLE OF SALUTES TO NATIVE CHIEFS AND NOBLES OF
INDIA AND CERTAIN CHIEFS NEAR ADEN.

SALUTES OF 21 GUNS.

Baroda, The Maharaja (Gaekwar) of
Hyderabad, The Nizam of
Mysore, The Maharaja of.

SALUTES OF 19 GUNS

Bhopal, The Begam (or Nawab) of (Local 21.)
Gwalior, The Maharaja (Sindhia) of. (Local 21.)
Indore, The Maharaja (Holkar) of. (Local 21)
Jammu and Kashmir, The Maharaja of, „ „
Kalat, The Khan of.
Kolhapur, The Maharaja of
Mewar (Udaipur), The Maharana of. (Personal 21.)
Travancore, The Maharaja of. (Personal 21)

SALUTES OF 17 GUNS

Bahawalpur, The Nawab of	Bharatpur, The Maharaja of.
Bikanir, The Maharaja of,	Bundi, The Maharao Raja of.
Cochin, The Raja of	Jaipur, The Maharaja of.
Karauli, The Maharaja of.	(Personal 21.)
Kota, The Maharao of	Kutch, The Rao of,
Marwar, (Jodhpur) The Ma-	Patiala, The Maharaja of.
haraja of	Rewa, The Maharaja of.
Tonk, The Nawab of.	

SALUTES OF 15 GUNS

Alwar, The Maharaja of.	Banswada, The Maharawal of
Datia, The Maharaja of	Dewas, The (Senior) Raja.
Dewas, The (Junior) Raja of.	Dhar, The Raja of
Dholpur, The Maharaj Rana of.	Dungarpur, The Maharawal of.
Idar, The Maharaja of	Jaisalmer, The Maharawal of.
Khairpur, The Mir of.	Kishangarh, The Maharaja of.
Orchha, The Maharaja of	Partabgarh, The Maharawal of
(Personal 17)	Sikkim, The Maharaja of
Sirohi, The Maharao of	

SALUTES OF 13 GUNS

Benares, The Maharaja of	Jaora, The Nawab of
Kuch Behar, The Maharaja of	Rampur, The Nawab of
Tippera, The Raja of	

SALUTES OF 11 GUNS

Ajaigarh, The Maharaja of.	Baoni, The Nawab of
Bhavnagar, The Thakor Sahib of	Bijawar, The Maharaja of.
Cambay, The Nawab of	Chamba, The Raja of.
Charkhari, The Maharaja of	Chhatarpur, The Raja of.
Dhrangadra, The Raj Sahib of	Faridkot, The Raja of
Gondal, The Thakor Sahib of	Janjira, The Nawab of.
Jhabua, The Raja of	Jhallawar, The Raj-Rana of
Jind, The Raja of.	Junagarh, The Nawab of
Kahlur (Bilaspur), The Raja of.	Kapurthala, The Raja of
Mandi, The Raja of	Manipur, The Raja of
Morvi, The Thakor Sahib of	Nabha, The Raja of (Personal 15).
Narsingarh, The Raja of	Nawanagar, The Jam of.
Palanpur, The Diwan of.	Panna, The Maharaja of
Porbandar, The Rana of	Pudukota, The Raja of
Radhanpur, The Nawab of.	Rajgarh, The Raja of.
Rajpipla, The Raja of	Ratlam, The Raja of
Sailana, The Raja of	Samthar, The Maharaja of
Sirmur (Nahan), The Raja of	Sitamau, The Raja of
Suket, The Raja of	Tehri (Garhwal), The Raja of.

SALUTES OF 9 GUNS

Alirajpur, The Raja of.	Balasnor, The Nawab (Babi) of
Bansda, The Maharawal of	Baraundha, The Raja of
Baria, The Raja of	Barwani, The Rana of
Chhota Udaipur, The Raja of	Dharampur, The Maharana of.
Dhrol, The Thakor Sahib of.	Fadhli, The Sultan of
Karond (Kalahandi), The Raja of.	Khilchipur, The Rao of
Lahej, The Sutan of	Lumri, The Thakor Sahib of.
Lunawara, The Raja of.	Maihar, The Raja of
Maler Kotla, The Nawab of	Nagod, The Raja of
(Personal 11).	Palitana, The Thakor Sahib of.
Rajkot, The Thakor Sahib of.	Sachin, The Nawab of

Sawantwari, The Sir Desai of. Sunth, The Raja of
Wadhwan, The Thakor Sahib of. Wankaner, The Raj Sahib of.

TABLE OF PERSONAL SALUTES.

SALUTES OF 21 GUNS.

Jaipur, His Highness Sawai Sir Madho Sing Bahadur, G. C. S. I.,
G. C. I. E, Maharaja of
Mewar, (Udaipur), His Highness Maharana Dhiraj Sir Fateh
Sing Bahadur, G. C. S. I., Maharana of
Travancore, His Highness Sir Bala Rama Varma, G. C. S. I., the
Maharaja of

SALUTE OF 19 GUNS

Mysore, Her Highness the Maharani Vanivilas, C. I., Regent of
(During minority of her son).

SALUTE OF 17 GUNS.

Orchha, His Highness Mahindar Sawai Sir Partab Singh Bahadur
G. C. I. E, Maharaja of.

SALUTE OF 15 GUNS

Nabha, His Highness Sir Hira Singh Bahadur, G. C. S. I., Raja of.

SALUTE OF 12 GUNS.

Shikr and Mokalla, His Highness Awadh bin Omar Alkayati,
Jamadar of

SALUTE OF 11 GUNS

Maler Kotla, His Highness Muhammad Ibrahim Ali Khan Baha-
dur, Nawab of

SALUTES OF 9 GUNS

Kishn and Sokotra, Ali bin Abdulla, Sultan of.
Bhor, Shankarrao Chinnaji Pant Sachiv of.
Danta, Maharana Jaswatsingji Harisingji of.

TABLE OF LOCAL SALUTES

SALUTES OF 21 GUNS

Bhopal, The Begam (or Nawab) of.	} Within the limits of their own territories permanently.
Gwahar, The Maharaja (Sindhia) of	
Indore, The Maharaja (Holkar) of	
Jammu and Kashmir, The Maharaja of	

હિંદુસ્થાનના રાજ્યકર્તાઓ તથા અમીરો અને એક નજીકના અમુક રાજ્યકર્તાઓને મળતી તોપની સલામીનું પત્રક.

૨૧ તોપની સલામી.

મહીસુરના મહારાજ સાહેબ.
હૈદરાબાદના નીઝામ સાહેબ.

વડોદરાના મહારાજ (ગાયકવાડ) સાહેબ

૧૯ તોપની સલામી.

ધન્દોરના મહારાજ (હોલકર) સાહેબ.
(સ્થાનીક ૨૧ તોપ).

કેલાતના ખાન સાહેબ.

ગ્વાલીયરના મહારાજ (સીધીયા) સાહેબ
(સ્થાનીક ૨૧ તોપ).

કોલાહપુરના મહારાજ સાહેબ.

જમ્મુ અને કાશ્મીરના મહારાજ સાહેબ.
(સ્થાનીક ૨૧ તોપ)

ત્રાવણકોરના મહારાજ સાહેબ.(જતને માટે ૨૧).
મેવાડ (ઉદેપુર) ના મહારાજ સાહેબ
(જતને માટે ૨૧).

બોપાળનાં બેગમ (નવાબ) સાહેબ. (સ્થાનીક ૨૧).

૧૭ તોપની સલામી.

કચ્છના રાવ સાહેબ.

કરાઉલીના મહારાજ સાહેબ.

કોચીનના રાજ સાહેબ

કોટાના મહારાવ સાહેબ.

જેપુરના મહારાજ સાહેબ. (જતને માટે ૨૧).

ટોકના નવાબ સાહેબ.

પતીયાળાના મહારાજ સાહેબ.

ખીકાનેરના મહારાજ સાહેબ.

ખુન્દીના મહારાવ રાજ સાહેબ

ભરતપુરના મહારાજ સાહેબ.

ભાવલપુરના નવાબ સાહેબ.

મારવાડ (જેઘપુર)ના મહારાજ સાહેબ.

રેવાના મહારાજ સાહેબ.

૧૫ તોપની સલામી.

અલવારના મહારાજ સાહેબ

ધડરના મહારાજ સાહેબ.

ઝોરહાના મહારાજ સાહેબ. (જતને માટે ૧૭).

કીશનગઢના મહારાજ સાહેબ.

જૈરપુરના મીર સાહેબ.

જૈસલમીરના મહારાવ સાહેબ.

કુગરપુરના મહારાવ સાહેબ

દાતીયાના મહારાજ સાહેબ.

દેવાસના મોટા રાજ સાહેબ

દેવાસના ન્હાના રાજ સાહેબ.

ધારના રાજ સાહેબ.

ધોલપુરના મહારાજ રાણા સાહેબ.

પરતાપગઢના મહારાવ સાહેબ.

ખાસવાડના મહારાવ સાહેબ.

સીકીમના મહારાજ સાહેબ.

સીરોહીના મહારાવ સાહેબ.

૧૩ તોપની સલામી.

કુચખીહારના મહારાજ સાહેબ

જાઓરાના નવાબ સાહેબ

ટીપેરાના રાજ સાહેબ.

ખનારસના મહારાજ સાહેબ.

રામપુરના નવાબ સાહેબ.

૧૧ તોપની સલામી.

અન્યગઢના મહારાજ સાહેબ.
 કાહલુર (ખીલાસપુર)ના રાજ સાહેબ.
 ગોડલના ઠાકોર સાહેબ.
 ચરખરીના મહારાજ સાહેબ.
 જજીરાના નવાબ સાહેબ.
 જુનાગઢના નવાબ સાહેબ.
 ઝાલાવાડના રાજરાણા સાહેબ.
 ધ્રાગધ્રાના રાજસાહેબ.
 નરસીંગગઢના રાજ સાહેબ.
 પન્નાના મહારાજ સાહેબ.
 પુદુકોટના રાજ સાહેબ.
 ફરીદકોટના રાજ સાહેબ.
 ખીજવરના મહારાજ સાહેબ.
 મણીપુરના રાજ સાહેબ.
 મોરખીના ઠાકોર સાહેબ.
 રાજગઢના રાજ સાહેબ.
 રાધણપુરના નવાબ સાહેબ.
 સમથરના મહારાજ સાહેબ.
 સીરમુર (નહત)ના રાજ સાહેબ.

કપુરથલાના રાજ સાહેબ.
 ખંભાતના નવાબ સાહેબ.
 ચખાના રાજ સાહેબ.
 છતરપુરના રાજ સાહેબ.
 જીદના રાજ સાહેબ.
 ઝાચુઆના રાજ સાહેબ.
 તેહરી (ગરવાળ)ના રાજ સાહેબ.
 નભાના રાજ સાહેબ. (જતને માટે ૧૫).
 નવાનગરના જમ સાહેબ.
 પાલણપુરના દીવાન સાહેબ.
 પોરબદરના રાણા સાહેબ.
 બાચોનીના નવાબ સાહેબ.
 ભાવનગરના ઠાકોર સાહેબ.
 મડીના રાજ સાહેબ.
 રતલામના રાજ સાહેબ.
 રાજપીપળાના રાજ સાહેબ.
 સમલિણાના રાજ સાહેબ.
 સીતામઉના રાજ સાહેબ.
 સુકેટના રાજ સાહેબ.

૮ તોપની સલામી.

અલીરાજપુરના રાણા સાહેબ.
 ખીલચીપુરના રાવ સાહેબ.
 ધરમપુરના મહારાણા સાહેબ.
 નગોડના રાજ સાહેબ.
 ફધલીના સુલતાન સાહેબ.
 બારીયાના રાજ સાહેબ.
 મઈહરના રાજ સાહેબ.
 રાજકોટના ઠાકોર સાહેબ.
 લીમડીના ઠાકોર સાહેબ.
 વઢવાણના ઠાકોર સાહેબ.
 વાડાસીનોરના નવાબ (બાખી) સાહેબ.
 સચીનના નવાબ સાહેબ.
 સાવતવાડીના સરદેસાઈ સાહેબ.

કરડ (કલહન્ડી)ના રાજ સાહેબ.
 છોટાઉદેપુરના રાજ સાહેબ.
 ઘોળના ઠાકોર સાહેબ.
 પાલીતાણાના ઠાકોર સાહેબ.
 બરવાણીના રાણા સાહેબ.
 બારોન્ધાના રાજ સાહેબ.
 માલેર કોટલાના નવાબ સાહેબ (જતને માટે ૧૧).
 લહેજના સુલતાન સાહેબ.
 લુણાવાડાના રાજ સાહેબ.
 વાકનેરના રાજસાહેબ.
 વાસદાના મહારાવળ સાહેબ.
 સુથના રાજ સાહેબ.

રાજ્યકર્તાની જાતને વાસ્તે અપાતી તોપની સલામીનું પત્રક.

૨૧ તોપની સલામી.

જેપુર.—નેકનામદાર મહારાજ સવાઈ સર માધુસીંગ બહાદુર, જી. સી. એસ. આઈ., જી. સી. આઈ. ઇ જેપુરના મહારાજ સાહેબ.

ત્રાવણકોર.—નેકનામદાર સર બાલા રામા જી. સી. એસ. આઈ. નામદાર મહારાજ સાહેબ.

મેવાડ (ઉદ્દેપુર).—નેકનામદાર મહારાજા ધીરાજ સર શતેહસીંગ બહાદુર, જી. સી. એસ. આઈ.

૧૮ તોપની સલામી.

મહીસુર.—નેકનામદાર મહારાજા વેણીબીલાસ, સી. આઈ. મહીસુરનાં રીજન્ટ સાહેબ (મહારાજાની સગીર વય દરમિયાન).

૧૭ તોપની સલામી.

ઔરછા.—નેકનામદાર મહારાજ મહીન્દર સવાઈ સર પરતાપસીંગ બહાદુર, જી. સી. આઈ. ઇ. ઔરછાના મહારાજ સાહેબ.

૧૫ તોપની સલામી.

નલા.—નેકનામદાર મહારાજ સર હીરાસીંગ બહાદુર, જી. સી. એસ. આઈ. નલાના રાજસાહેબ.

૧૨ તોપની સલામી.

શીહર અને મોઝદા.—નેકનામદાર અવધબીન ઉમર અલક્યાતી, શીહર અને મોઝદાના જમાદાર સાહેબ.

૧૧ તોપની સલામી.

મલેરકોટલા.—નેકનામદાર મહારાજ મહમદ ઇબ્રાહીમ અલીખાન બહાદુર, મલેર કોટલાના નવાબ સાહેબ.

૯ તોપની સલામી.

કીશન અને સોકોટ્રા.—સુલતાન અલીબીન અબ્દુલ્લા.

ભોર.—શકરરાવ ચીમનાજી પત સચીવ.

દાંતા.—મહારાજા જસવતસીંગજી હરીસીંગજી.

સ્થાનીક સલામીનું પત્રક.

૨૧ તોપની સલામી.

ઇન્દોરના મહારાજ (હોલકર) સાહેબ ..

ગ્વાલીયરના મહારાજ (સીંધીયા) સાહેબ...

જમ્મુ ને કાશ્મીરના મહારાજ સાહેબ ...

ભોપાળનાં બેગમ (યા નવાબ) સાહેબ ...

તેમના પોતાના મુલકમાં હમેશ કાયમ.

એજન્સી તરફથી પાલણપુર એજન્સીના તાબાના રાજ્યો તથા બીજા
ઓફીસરો તરફ ગુજરાતી અરસપરસ લખાણની પદ્ધતિ.

પાલણપુર.

(૧) યાદી આજમ અક્રમ દીવાન સાહેબ બ-
હાદુર સ્વસ્થાન પાલણપુર તરફ મોકલવાની પોલીટીકલ એજન્ટ જીલ્લે પાલણપુરના સાહેબ તરફથી
એવી જે

રાધનપુર.

(૨) યાદી નવાબ સાહેબ મુસદ્દક મહેરબાન સમુઅલ કદર ખુલદ મુકાંન અજમેસાન આ-
જમ અક્રમ નવાબ સાહેબ બાખી સ્વસ્થાન રાધનપુરના તરફ મોકલવાની પોલીટીકલ એજન્ટ જીલ્લે
પાલણપુરના સાહેબ તરફથી એવી જે

(૩) પહેલા પાલણપુર અને રાધનપુર રાજ્યોને એજન્સી તરફથી લખાણ દરબાર સાહેબો
તરફ થતાં હતાં પણ હવે ચીફ મીનીસ્ટરોના નામથી લખાય છે અને તેઓને “યાદી મહેરબાન
ચીફ મીનીસ્ટર સાહેબ તરફ” એમ લખવાનો રીવાજ છે.

થરાદ.

(૪) મહેરબાન દોસ્તાન ઠાકોર તાલુકે થરાદ અજ ત-
રફ (નામ) પોલીટીકલ એજન્ટ પાલણપુર, સલામ દીગર (સરકયુલર તા. ૨-૧૧-૧૮૮૨).

(૫) થરાદ ઠાકોરને “તમે” ને બદલે “આપ” લખવું (સરકયુલર તા. ૯-૭-૧૮૮૭).

વાવ.

સ્વસ્તી શ્રી વાવ શુભસ્થાને સર્વે કામલાયક રાણાજી
એતાન શ્રી થી લિ.
પોલીટીકલ એજન્ટ જીલ્લે પાલણપુર દીગર અથવા સલામ વાંચજો.
આંકે અહીં ખેરીયત જાણી તમારી લખવી. દીગર (સરકયુલર નંબર ૪૫,
તા. ૬-૧૦-૧૮૮૩).

વાવ રાણાજી ચોહાણ ઠાકોરોમાં રાણા કહેવાતા હોવાથી તેઓને “તમે” ને બદલે “આપ”
લખવા (સરકયુલર તા. ૩૧-૧-૧૮૮૦).

૩. ૫૦ ને તેની ઉપરના ઓફિસરોને જેવાકે, ચાણુદાર, પોલીસ ઇન્સપેક્ટર, ચીફ કોન્સ્ટેબલો,
તાલુકા સ્કુલ માસ્ટરો, જેલર, અને સીનીયર સરવૈયરને “આજમ” લખવાનો રિવાજ છે. ૩. ૫૦
ની અદરના ઓફિસરોને જેવાકે રેકર્ડ કીપર વિગેરેને ઇન્ટે આસાર લખવાનો રિવાજ છે.

જે તાલુકદારથી જગીરદારને પોતાના સ્વાગ હીસ્સાની પેદાશ દસ હજાર અને તે ઉપરાતની
હોય તેવા તાલુકદારોને “આજમ” લખવાનો રિવાજ (સરકયુલર નંબર ૩૪, તા. ૨૪-૨-૧૮૮૮
નાથી) થયો છે.

જોધપુર, પાલણપુર અને રાધનપુર સ્ટેટના વકીલોને “આજમ” લખવા તા. ૧૬-૧૧-૧૮૮૪
નો સરકયુલર નંબર ૨૩ થયો છે.

આજમ થાણુદારોએ પાલણુપુર અને રાધનપુર રાજ્યના કારભારીને “આજમ મહેરબાન મુખી કારભારી સાહેબ પાલણુપુર” અને “આજમ મહેરબાન દીવાન સાહેબ રાધનપુર” એમ લખવું. (સરકયુલર તા. ૨૧-૯-૧૮૮૨).

આજમ થાણુદારે ફોજદારને લખવું હોય ત્યારે “આજમ ફોજદાર તાલુકે” અને ફોજદારોએ “આજમ થાણુદાર સાહેબ તાલુકે” એમ લખવું. (સરકયુલર ૧૮-૧-૧૮૮૯).

નીમક ખાતાના ઇન્સ્પેક્ટરોને “યાદી આજમ ઇન્સ્પેક્ટર સાહેબ તરફ મોકલવાની એવી જો” આ મુજબ રાજ્યો તરફથી લખવું જોઈએ (સરકયુલર નંબર ૨૪, તા. ૧૮-૧૦-૧૮૮૬).

કોઇ જગીરદારે “મુખી” શબ્દ વાપરવો નહિ અને “મુખી” શબ્દ સાથે લખાણ એન્જન્સી અમલદારોએ સંધરવું નહિ (સરકયુલર નં. ૪૭ તા. ૨૬-૧૦-૧૮૮૩).

જ્યુરીસીડીકેશનલ પેટી ચીફસને “આજમ” લખવા જોઈએ.

સાંતલપુરના જડેજ રવાણ લખાણને “આજમ” લખવાનો ઓફિસ ઓર્ડર મુ. જા. નં. ૩૮, તા. ૧૬-૪-૦૫ નો થયો.

વારાહીના મલેક જોરાવરખાનજીએ “મુખી” શબ્દ નામદાર સરકારનો હુકમ થતાં સુધી પોતાના લખાણમાં નહીં વાપરવાનો ઇંગ્રેજ ઓર્ડર નંબર ૬૮૪૭, તા. ૨૫-૧૦-૦૬ નો થયો છે.

થાણુ ડીસ્પેન્સરીના હોસ્પિટલ આસિસ્ટ ટોને અને સ્કોટ હોસ્પિટલમાના હોસ્પિટલ આસિસ્ટ ટોને “આજમ” લખવાનો ઇંગ્રેજ સરકયુલર નં. ૫૫૦૭, તા. ૨૭-૮-૦૬ નો થયો છે.

સીનીયર સરવૈયર મયાશ કરને “આજમ” લખવાનો ઇંગ્રેજ સરકયુલર નંબર ૪૪૨૭, તા. ૧૬-૭-૦૬ નો થયો છે.

પાલણુપુર એન્જન્સી જોલના રીટાયર્ડ સુબેદાર જવાહીરસીંગને તેમની જાતને માટે “આજમ” લખવાનો ઇંગ્રેજ સરકયુલર નં. ૫૮૪, તા. ૩-૨-૦૪ નો થયો છે.

વારાહીના આજમ મલેક જોરાવરખાનજીને આજમ થાણુદારો જ્યારે લખાણ કરે ત્યારે “મહેરબાન” શબ્દ વાપરવાનો સરકયુલર નંબર ૩૭૪૨, તા. ૨૭-૬-૦૩ નો થયો છે.

આજમ અખત્યારી તાલુકદારો આજમ થાણુદારને નીચે મુજબ લખે છે.

“યાદ આજમ મહેરબાન થાણુદાર સાહેબ”

આજમ થાણુદાર આજમ અખત્યારી તાલુકદાર તરફ નીચે મુજબ લખે છે.

યાદ આજમ (કોકોરનું નામ) તુમારે ખન્ને તરફથી સલામ સાથે ઉત્તર ઉપર મુજબ વહીવટ રહેવા. (મુ. વા. આ. નં. ૩૪૩૪, તા. ૧૧-૯-૦૧).

Table of Daily Pay or allowance.

Rs per month.	Month of 28 days			Month of 29 days			Month of 30 days			Month of 31 days			Rs per month.	Month of 28 days			Month of 29 days			Month of 30 days			Month of 31 days		
	Rs.	A.	P.	Rs.	A.	P.	Rs.	A.	P.	Rs.	A.	P.		Rs.	A.	P.	Rs.	A.	P.	Rs.	A.	P.	Rs.	A.	P.
1	0	0	7	0	0	7	0	0	6	0	0	6	31	1	1	9	1	1	1	1	0	6	1	0	0
2	0	1	2	0	1	1	0	1	1	0	1	0	32	1	2	3	1	1	8	1	1	1	1	0	6
3	0	1	9	0	1	8	0	1	7	0	1	7	33	1	2	10	1	2	2	1	1	7	1	1	0
4	0	2	3	0	2	3	0	2	2	0	2	1	34	1	3	5	1	2	9	1	2	2	1	1	7
5	0	2	10	0	2	9	0	2	8	0	2	7	35	1	4	0	1	3	4	1	2	8	1	2	1
6	0	3	5	0	3	4	0	3	2	0	3	1	36	1	4	7	1	3	11	1	3	2	1	2	6
7	0	4	0	0	3	10	0	3	9	0	3	7	37	1	5	2	1	4	5	1	3	9	1	3	1
8	0	4	7	0	4	5	0	4	3	0	4	2	38	1	5	9	1	5	0	1	4	3	1	3	7
9	0	5	2	0	5	0	0	4	10	0	4	8	39	1	6	3	1	5	6	1	4	10	1	4	1
10	0	5	9	0	5	6	0	5	4	0	5	2	40	1	6	10	1	6	1	1	5	4	1	4	8
11	0	6	3	0	6	1	0	5	10	0	5	8	41	1	7	5	1	6	7	1	5	10	1	5	2
12	0	6	10	0	6	7	0	6	5	0	6	2	42	1	8	0	1	7	2	1	6	5	1	5	8
13	0	7	5	0	7	2	0	6	11	0	6	9	43	1	8	7	1	7	9	1	6	11	1	6	2
14	0	8	0	0	7	8	0	7	5	0	7	2	44	1	9	2	1	8	3	1	7	6	1	6	9
15	0	8	7	0	8	3	0	8	0	0	7	9	45	1	9	9	1	8	10	1	8	0	1	7	3
16	0	9	2	0	8	10	0	8	6	0	8	3	46	1	10	3	1	9	5	1	8	6	1	7	9
17	0	9	8	0	9	5	0	9	1	0	8	9	47	1	10	10	1	9	11	1	9	1	1	8	3
18	0	10	3	0	9	11	0	9	7	0	9	4	48	1	11	5	1	10	6	1	9	7	1	8	9
19	0	10	10	0	10	6	0	10	2	0	9	10	49	1	12	0	1	11	0	1	10	2	1	9	3
20	0	11	5	0	11	0	0	10	8	10	0	4	50	1	12	7	1	11	7	1	10	8	1	9	10
21	0	12	0	0	11	7	0	11	2	10	0	10	100	3	9	2	3	7	2	3	5	4	3	3	7
22	0	12	7	0	12	2	0	11	9	10	1	4	200	7	2	3	6	14	4	6	10	8	6	7	3
23	0	13	2	0	12	8	0	12	3	10	1	10	300	10	11	5	10	5	6	10	0	0	9	10	10
24	0	13	9	0	13	3	0	12	10	10	2	5	400	14	4	7	13	12	8	13	5	4	12	14	5
25	0	14	3	0	13	10	0	13	4	10	2	11	500	17	13	9	17	3	10	16	10	8	16	2	1
26	0	14	10	0	14	4	0	13	10	10	3	5	600	21	6	10	20	11	0	20	0	0	19	5	8
27	0	15	5	0	14	11	0	14	5	10	3	11	700	25	0	0	24	2	2	23	5	4	22	9	3
28	1	0	0	0	15	5	0	14	11	10	4	6	800	28	9	2	27	9	5	26	10	8	25	12	11
29	1	0	7	1	0	0	0	15	6	10	5	0	900	32	2	3	31	0	7	30	0	0	29	0	6
30	1	1	2	1	0	7	1	0	0	10	5	6	1000	35	1	5	34	7	9	33	5	4	32	4	2

રોજ દા પગાર ગણવાનો કોડો.

દરમાસે ૩ પીયા.	૨૮ દીવસના મહીના લેખે	૨૯ દીવસના મહીના લેખે	૩૦ દીવસના મહીના લેખે	૩૧ દીવસના મહીના લેખે	દરમાસે ૩ પીયા.	૨૮ દીવસના મહીના લેખે	૨૯ દીવસના મહીના લેખે	૩૦ દીવસના મહીના લેખે	૩૧ દીવસના મહીના લેખે.
૩.	આ.પા.	૩.	આ.પા.	૩.	આ.પા.	૩.	આ.પા.	૩.	આ.પા.
૧	૦ ૦ ૭	૦ ૦ ૭	૦ ૦ ૬	૦ ૦ ૬	૩૭	૧ ૫ ૨	૧ ૪ ૫	૧ ૩ ૮	૧ ૩ ૧
૨	૦ ૦ ૧	૦ ૦ ૧	૦ ૦ ૧	૦ ૦ ૧	૩૮	૧ ૫ ૬	૧ ૫ ૦	૧ ૪ ૩	૧ ૩ ૭
૩	૦ ૦ ૧	૦ ૦ ૧	૦ ૦ ૧	૦ ૦ ૧	૩૯	૧ ૬ ૩	૧ ૫ ૬	૧ ૪ ૧૦	૧ ૪ ૧
૪	૦ ૦ ૨	૦ ૦ ૨	૦ ૦ ૨	૦ ૦ ૨	૪૦	૧ ૬ ૧૦	૧ ૬ ૧	૧ ૫ ૪	૧ ૪ ૮
૫	૦ ૦ ૨	૦ ૦ ૨	૦ ૦ ૨	૦ ૦ ૨	૪૧	૧ ૭ ૫	૧ ૬ ૭	૧ ૫ ૧૦	૧ ૫ ૨
૬	૦ ૦ ૩	૦ ૦ ૩	૦ ૦ ૩	૦ ૦ ૩	૪૨	૧ ૮ ૦	૧ ૭ ૨	૧ ૬ ૫	૧ ૫ ૮
૭	૦ ૦ ૪	૦ ૦ ૪	૦ ૦ ૪	૦ ૦ ૪	૪૩	૧ ૮ ૭	૧ ૭ ૬	૧ ૬ ૧૧	૧ ૬ ૨
૮	૦ ૦ ૪	૦ ૦ ૪	૦ ૦ ૪	૦ ૦ ૪	૪૪	૧ ૯ ૨	૧ ૮ ૩	૧ ૭ ૬	૧ ૬ ૬
૯	૦ ૦ ૫	૦ ૦ ૫	૦ ૦ ૫	૦ ૦ ૫	૪૫	૧ ૯ ૬	૧ ૮ ૧૦	૧ ૮ ૦	૧ ૭ ૩
૧૦	૦ ૦ ૫	૦ ૦ ૫	૦ ૦ ૫	૦ ૦ ૫	૪૬	૧ ૧૦ ૩	૧ ૯ ૫	૧ ૮ ૬	૧ ૭ ૯
૧૧	૦ ૦ ૬	૦ ૦ ૬	૦ ૦ ૬	૦ ૦ ૬	૪૭	૧ ૧૦ ૧૦	૧ ૯ ૧૧	૧ ૯ ૧	૧ ૮ ૩
૧૨	૦ ૦ ૬	૦ ૦ ૬	૦ ૦ ૬	૦ ૦ ૬	૪૮	૧ ૧૧ ૫	૧ ૧૦ ૬	૧ ૯ ૭	૧ ૮ ૯
૧૩	૦ ૦ ૭	૦ ૦ ૭	૦ ૦ ૭	૦ ૦ ૭	૪૯	૧ ૧૨ ૦	૧ ૧૧ ૦	૧ ૧૦ ૨	૧ ૯ ૩
૧૪	૦ ૦ ૮	૦ ૦ ૮	૦ ૦ ૮	૦ ૦ ૮	૫૦	૧ ૧૨ ૭	૧ ૧૧ ૭	૧ ૧૦ ૮	૧ ૯ ૧૦
૧૫	૦ ૦ ૮	૦ ૦ ૮	૦ ૦ ૮	૦ ૦ ૮	૧૦૦	૩ ૯ ૨	૩ ૭ ૨	૩ ૫ ૪	૩ ૩ ૭
૧૬	૦ ૦ ૯	૦ ૦ ૯	૦ ૦ ૯	૦ ૦ ૯	૨૦૦	૭ ૨ ૩	૬ ૧૪ ૪	૬ ૧૦ ૮	૬ ૭ ૩
૧૭	૦ ૦ ૯	૦ ૦ ૯	૦ ૦ ૯	૦ ૦ ૯	૩૦૦	૧૦ ૧૧ ૫	૧૦ ૫ ૬	૧૦ ૦ ૯	૧૦ ૧૦
૧૮	૦ ૦ ૧૦	૦ ૦ ૧૦	૦ ૦ ૧૦	૦ ૦ ૧૦	૪૦૦	૧૪ ૪ ૭	૧૩ ૧૨ ૮	૧૩ ૫ ૪	૧૨ ૧૪ ૫
૧૯	૦ ૦ ૧૦	૦ ૦ ૧૦	૦ ૦ ૧૦	૦ ૦ ૧૦	૫૦૦	૧૭ ૧૩ ૬	૧૭ ૩ ૧૦	૧૬ ૧૦ ૮	૧૬ ૨ ૧
૨૦	૦ ૦ ૧૧	૦ ૦ ૧૧	૦ ૦ ૧૧	૦ ૦ ૧૧	૬૦૦	૨૧ ૬ ૧૦	૨૦ ૧૧ ૦	૨૦ ૦ ૦	૧૯ ૫ ૮
૨૧	૦ ૦ ૧૨	૦ ૦ ૧૨	૦ ૦ ૧૨	૦ ૦ ૧૨	૭૦૦	૨૫ ૦ ૦	૨૪ ૨ ૨	૨૩ ૫ ૪	૨૨ ૬ ૩
૨૨	૦ ૦ ૧૨	૦ ૦ ૧૨	૦ ૦ ૧૨	૦ ૦ ૧૨	૮૦૦	૨૮ ૬ ૨	૨૭ ૬ ૫	૨૬ ૧૦ ૮	૨૫ ૧૨ ૧૧
૨૩	૦ ૦ ૧૩	૦ ૦ ૧૩	૦ ૦ ૧૩	૦ ૦ ૧૩	૯૦૦	૩૨ ૨ ૩	૩૧ ૦ ૭	૩૦ ૦ ૦	૨૯ ૦ ૬
૨૪	૦ ૦ ૧૩	૦ ૦ ૧૩	૦ ૦ ૧૩	૦ ૦ ૧૩	૧૦૦૦	૩૫ ૧ ૫	૩૪ ૭ ૬	૩૩ ૫ ૪	૩૨ ૪ ૨
૨૫	૦ ૦ ૧૪	૦ ૦ ૧૪	૦ ૦ ૧૪	૦ ૦ ૧૪					
૨૬	૦ ૦ ૧૪	૦ ૦ ૧૪	૦ ૦ ૧૪	૦ ૦ ૧૪					
૨૭	૦ ૦ ૧૫	૦ ૦ ૧૫	૦ ૦ ૧૫	૦ ૦ ૧૫					
૨૮	૧ ૦ ૦	૧ ૦ ૦	૧ ૦ ૦	૧ ૦ ૦					
૨૯	૧ ૦ ૭	૧ ૦ ૦	૧ ૦ ૦	૧ ૦ ૦					
૩૦	૧ ૧ ૨	૧ ૦ ૭	૧ ૦ ૦	૧ ૦ ૦					
૩૧	૧ ૧ ૬	૧ ૧ ૧	૧ ૧ ૦	૧ ૦ ૦					
૩૨	૧ ૨ ૩	૧ ૧ ૮	૧ ૧ ૧	૧ ૦ ૬					
૩૩	૧ ૨ ૧૦	૧ ૨ ૨	૧ ૧ ૭	૧ ૧ ૦					
૩૪	૧ ૩ ૫	૧ ૨ ૬	૧ ૨ ૨	૧ ૧ ૭					
૩૫	૧ ૪ ૦	૧ ૩ ૪	૧ ૨ ૮	૧ ૨ ૧					
૩૬	૧ ૪ ૭	૧ ૩ ૧	૧ ૩ ૨	૧ ૨ ૬					

INTEREST TABLES.

From 3 to 12 per cent, per annum on Rs. 50 to 1,00,000.

At 3 percent.								At 3½ per cent.								
Amount.	One day.				One month.				One day.				One month.			
Rs.	Rs.	a.	p.	D. P.	Rs.	a.	p.	Rs.	a.	p.	D. P.	Rs.	a.	p.		
50	789	.	2	920	...	2	4		
100	1	578	..	4	1	841	...	4	8		
200	3	156	.	8	3	682	.	9	4		
300	..	.	4	734	..	12	5	523	.	14	...		
400	6	312	1	7	364	1	2	8		
500	..	.	7	890	1	4	9	205	1	7	4		
600	9	468	1	8	11	046	1	12	..		
700	11	046	1	12	1	.	887	2	...	8		
800	...	1	.	624	2	1	2	728	2	5	4		
900	..	1	2	202	2	4	.	.	1	4	569	2	10	...		
1,000	..	1	3	780	2	8	.	.	1	6	410	2	14	8		
2,000	..	2	7	561	5	3	..	821	5	13	4		
3,000	..	3	11	342	7	8	4	7	232	8	12	...		
4,000	...	5	3	123	10	.	.	.	6	1	643	11	10	8		
5,000	.	6	6	904	12	8	.	.	7	8	054	14	9	4		
6,000	...	7	10	684	15	9	2	465	17	8	...		
7,000		9	2	465	17	8	.	.	10	8	876	20	6	8		
8,000		10	6	246	20	12	3	287	23	5	4		
9,000	..	11	10	027	22	8	.	.	13	9	698	26	4	..		
10,000	...	13	1	808	25	15	4	109	29	2	8		
20,000	1	10	3	616	50	1	14	8	219	58	5	4		
30,000	2	7	5	424	75	2	14	...	238	87	8	..		
40,000	3	4	7	242	100	.	.	3	13	4	438	116	10	8		
50,000	4	1	9	041	125	.	.	4	12	8	547	144	13	4		
60,000	4	14	10	849	150	5	12	.	657	175		
70,000	5	12	.	617	175	.	.	6	11	4	767	204	2	8		
80,000	6	9	2	465	200	..	.	7	10	8	876	233	5	4		
90,000	7	6	4	273	225	.	..	8	10	..	986	262	8	..		
1,00,000	8	3	6	082	250	.	.	9	9	5	095	291	10	8		

At 4 per cent								At 4½ per cent.							
Amount.	One day.				One month.			One day.				One month.			
Bs.	Rs.	a	p	D. P.	Rs.	a	p	Rs	a.	p	D P.	Rs	a	p.	
50	...	0	1	052	0	2	8	.	0	1	183	0	3	0	
100	.	0	2	104	0	5	4	...	0	2	367	0	6	0	
200	..	0	4	208	0	10	8	.	0	4	734	0	12	0	
300	...	0	6	312	1	0	0	..	0	7	101	1	2	0	
400		0	8	416	1	5	4	.	0	9	468	1	8	0	
500	..	0	10	521	1	10	8	.	0	11	835	1	14	0	
600	.	1	0	624	2	0	0	.	1	2	202	2	4	0	
700	..	1	2	729	2	5	4	.	1	4	569	2	10	0	
800	...	1	4	832	2	10	8	.	1	6	936	3	0	0	
900	.	1	6	937	3	0	0		1	9	304	3	6	0	
1,000	..	1	9	041	3	5	4		1	11	671	3	12	0	
2,000	..	3	6	082	6	10	8	.	3	11	342	7	8	0	
3,000	..	5	3	123	10	0	0		5	11	013	11	4	0	
4,000	.	7	0	164	13	5	4	.	7	10	684	15	0	0	
5,000	..	8	9	205	16	10	8	..	9	10	356	18	12	0	
6,000	.	10	6	246	20	0	0		11	10	027	22	8	0	
7,000	..	12	3	287	23	5	4	.	13	9	698	26	4	0	
8,000	..	14	0	328	26	10	8	.	15	9	369	30	0	0	
9,000	.	15	9	369	30	0	0	1	1	9	041	33	12	0	
10,000	1	1	6	411	33	5	4	1	3	8	712	37	8	0	
20,000	2	3	0	821	66	10	8	2	7	5	424	75	0	0	
30,000	3	4	7	232	100	0	0	3	11	2	136	112	8	0	
40,000	4	6	1	643	133	5	4	4	14	10	849	150	0	0	
50,000	5	7	8	054	166	10	8	6	2	7	561	187	8	0	
60,000	6	9	2	465	200	0	0	7	6	4	273	225	0	0	
70,000	7	10	8	876	233	5	4	8	10	0	986	262	8	0	
80,000	8	12	3	287	266	10	8	9	13	9	698	300	0	0	
90,000	9	13	9	698	300	0	0	11	1	6	410	337	8	0	
1,00,000	10	15	4	109	333	5	4	12	5	3	123	375	0	0	

At 5 per cent.								At 5½ per cent.								
Amount.	One day.				One month.				One day.				One month.			
Rs.	Rs.	a.	p.	D. P.	Rs.	a.	p.	Rs.	a.	p.	D. P.	Rs.	a.	p.		
50	1	315	..	3	4	1	446	..	3	8		
100	2	630	...	6	8	2	893	...	7	4		
200	5	260	...	13	4	..	.	5	786	..	14	8		
300	7	890	1	4	8	679	1	6	...		
400	10	520	1	10	8	..		11	572	1	13	4		
500	...	1	1	150	2	1	4	..	1	2	465	2	4	8		
600	...	1	3	780	2	8	1	5	358	2	12	...		
700	..	1	6	410	2	14	8	.	1	8	252	3	3	4		
800	...	1	9	041	3	5	4	..	1	11	145	3	10	8		
900		1	11	671	3	12	2	2	038	4	2	...		
1,000		2	2	301	4	2	8	..	2	4	931	4	9	4		
2,000	..	4	4	602	8	5	4	..	4	9	863	9	2	8		
3,000	...	6	6	904	12	8	7	2	794	13	12	..		
4,000	...	8	9	205	16	10	8	..	9	7	726	18	5	4		
5,000	...	10	11	506	20	13	4	...	12	..	657	22	14	8		
6,000	...	13	1	808	25	14	5	589	27	8	...		
7,000	.	15	4	109	29	2	8	1	..	10	520	32	1	4		
8,000	1	1	6	410	33	5	4	1	3	3	452	36	10	8		
9,000	1	3	8	712	37	8	...	1	5	8	383	41	4	..		
10,000	1	5	11	013	41	10	8	1	8	1	315	45	13	4		
20,000	2	11	10	027	83	5	4	3		2	630	91	10	8		
30,000	4	1	9	041	125	.		4	8	3	945	137	8	..		
40,000	5	7	8	054	166	10	8	6	.	5	260	183	5	4		
50,000	6	13	7	068	208	5	4	7	8	6	575	229	2	8		
60,000	8	3	6	082	250		..	9	.	7	890	275		
70,000	9	9	5	095	291	10	8	10	8	9	205	330	13	4		
80,000	10	15	4	109	333	5	4	12	..	10	520	366	10	8		
90,000	12	5	3	123	375		.	13	8	11	835	412	8			
1,00,000	13	11	2	136	416	10	8	15	1	1	150	458	5	4		

At 6 per cent.								At 6½ per cent.						
Amount.	One day				One month.			One day.				One month.		
Rs.	Rs	a	p.	D P.	Rs.	a	p	Rs.	a	p	D. P.	Rs	a.	p.
50	1	578	..	4	1	709	..	4	4
100	3	156	...	8	3	419	..	8	8
200	6	312	1	6	838	1	1	4
300	9	468	1	8	10	257	1	10	...
400	.	1	..	624	2	1	1	676	2	2	8
500	..	1	3	780	2	8	.	.	1	5	095	2	11	4
600	...	1	6	936	3	1	8	515	3	4	...
700	.	1	10	093	3	8	1	11	934	3	12	8
800	.	2	1	249	4	2	3	353	4	5	4
900	..	2	4	405	4	8	2	6	772	4	14	...
1,000	.	2	7	561	5	2	10	191	5	6	8
2,000	.	5	3	123	10	5	8	383	10	13	4
3,000	.	7	10	684	15	8	6	575	16	4	...
4,000	..	10	6	246	20	11	4	767	21	10	8
5,000	...	13	1	808	25	14	2	958	27	1	4
6,000	.	15	9	369	30	1	1	1	150	32	8	...
7,000	1	2	4	931	35	.	..	1	3	11	342	37	14	8
8,000	1	5	...	493	40	.	.	1	6	9	534	43	5	4
9,000	1	7	8	054	45	1	9	7	726	48	12	..
10,000	1	10	3	616	50	1	12	5	917	54	2	8
20,000	3	4	7	232	100	.	..	3	8	11	834	108	5	4
30,000	4	14	10	849	150	5	5	5	742	162	8	...
40,000	6	9	2	465	200	.	.	7	1	11	669	216	10	8
50,000	8	3	6	082	250	8	14	5	586	270	13	4
60,000	9	13	9	698	300	10	10	11	485	325
70,000	11	8	1	315	350	.	..	12	6	5	403	389	2	8
80,000	13	2	4	933	400	14	3	11	339	433	5	4
90,000	14	12	8	547	450	.	..	16	.	5	256	487	8	..
1,00,000	16	7	..	164	500	.	..	17	12	11	173	541	10	8

At 7 percent								At 7½ percent							
Amount	One day				One Month			One day				One Month			
Rs	Rs	a	p	D P	Rs	a	p	Rs	a	p	D P.	Rs	a	p	
50	1	841	..	4	8	1	972	...	5	...	
100	3	682	...	9	4	3	945	...	10	...	
200	7	364	1	2	8	7	890	1	4	..	
300	11	046	1	12	11	835	1	14	..	
400	...	1	2	728	2	5	4	.	1	3	780	2	8	..	
500	...	1	6	410	2	14	8	.	1	7	726	3	2	..	
600	..	1	10	093	3	8	1	11	671	3	12	...	
700	...	2	1	775	4	1	4	.	2	3	616	4	6	..	
800	...	2	5	457	4	10	8	..	2	7	561	5	..	.	
900	..	2	9	139	5	4	2	11	506	5	10	...	
1,000	..	3	...	821	5	13	4	.	3	3	452	6	4	..	
2,000	.	6	1	643	11	10	8	.	6	6	904	12	8	..	
3,000	...	9	2	465	17	8	9	10	356	18	12	.	
4,000	..	12	3	287	23	5	4	...	13	1	808	25	
5,000	..	15	4	109	29	2	8	1	...	5	260	31	4	..	
6,000	1	2	4	931	35	1	3	8	712	37	8	..	
7,000	1	5	5	753	40	13	4	1	7	...	164	43	12	..	
8,000	1	8	6	575	46	10	8	1	10	3	616	50	..	.	
9,000	1	11	7	397	52	8	...	1	13	7	068	56	4	..	
10,000	1	14	8	219	58	5	4	2	..	10	520	62	8	..	
20,000	3	13	4	438	116	10	8	4	1	9	040	125	
30,000	5	12	..	657	175	6	2	7	560	187	8	...	
40,000	7	10	8	876	233	5	4	8	3	6	080	250	
50,000	9	9	5	095	291	10	8	10	4	4	600	312	8	...	
60,000	11	8	1	315	350	12	5	3	120	375	
70,000	13	6	9	534	408	5	4	14	6	1	640	437	8	...	
80,000	15	5	5	753	466	10	8	16	7	...	160	500	
90,000	17	4	1	972	525	18	7	10	680	562	8	.	
1,00,000	19	2	10	191	583	5	4	20	8	9	200	625	

At 8 per cent								At 8½ per cent							
Amount	One day				One month			One day				One month.			
Rs	Rs	a	p	D. P	Rs	a	p	Rs	a	p.	D P	Rs	a.	p	
50	2	104	.	5	4	2	235	.	5	8	
100		..	4	208	.	10	8	4	471	..	11	4	
200	..	.	8	416	1	5	4	8	942	1	6	8	
300	...	1	...	624	2	.		..	1	1	413	2	2	..	
400	..	1	4	832	2	10	8	..	1	5	885	2	13	4	
500	...	1	9	041	3	5	4		1	10	356	3	8	8	
600	...	2	1	249	4	2	2	827	4	4	...	
700	..	2	5	457	4	10	8	.	2	7	298	4	15	4	
800	...	2	9	665	5	5	4	..	2	11	769	5	10	8	
900		3	1	873	6	3	4	241	6	6	...	
1,000	.	3	6	082	6	10	8	..	3	8	712	7	1	4	
2,000	.	7	..	164	13	5	4		7	5	424	14	2	8	
3,000	.	10	6	246	20	11	2	136	21	4	..	
4,000	..	14	.	328	26	10	8		14	10	849	28	5	4	
5,000	1	1	6	410	33	5	4	1	2	7	561	35	6	8	
6,000	1	5	.	493	40	.	..	1	6	4	273	42	8	..	
7,000	1	8	6	575	46	10	8	1	10	..	986	49	9	4	
8,000	1	12	..	657	53	5	4	1	13	9	698	56	10	8	
9,000	1	15	6	739	60			2	1	6	410	63	12	...	
10,000	2	3	.	821	66	10	8	2	5	3	123	70	13	4	
20,000	4	6	1	643	133	5	4	4	10	6	226	141	10	8	
30,000	6	9	2	465	200	.	.	6	15	9	369	212	8	...	
40,000	8	12	3	287	266	10	8	9	5	...	492	283	5	4	
50,000	10	15	4	109	333	5	4	11	10	3	615	354	2	8	
60,000	13	2	4	931	400	..	.	13	15	6	738	425	
70,000	15	5	5	753	466	10	8	16	4	9	861	495	13	4	
80,000	17	8	6	575	533	5	4	18	10	.	984	566	10	8	
90,000	19	11	7	397	600			20	15	4	107	637	8	..	
1,00,000	21	14	8	219	666	10	8	23	4	7	230	708	5	4	

At 9 per cent					At 9½ per cent									
Amount	One day				One month			One day				One month.		
Rs	Rs	a.	p	D P	Rs	a	p	Rs	a	p	D P	Rs	a	p
50	2	367	...	6	2	630	..	6	8
100	4	734	...	12	5	260	.	13	4
200	9	468	1	8	10	520	1	10	8
300	..	1	2	202	2	4	1	3	780	2	8	.
400	..	1	6	936	3	1	9	041	3	5	4
500	..	1	11	671	3	12	2	2	301	4	2	8
600	..	2	4	405	4	8	2	7	561	5	..	.
700	.	2	9	139	5	4	.	..	3	..	821	5	13	4
800	...	3	1	873	6	3	6	082	6	10	8
900	...	3	6	608	6	12	3	11	342	7	8	.
1,000	...	3	11	342	7	8	4	4	602	8	5	4
2,000	...	7	10	684	15	8	9	205	16	10	8
3,000	...	11	10	027	22	8	13	1	808	25
4,000	...	15	9	369	30	1	1	6	410	33	5	4
5,000	1	3	8	712	37	8	...	1	5	11	013	41	10	8
6,000	1	7	8	054	45	1	10	3	616	50	..	.
7,000	1	11	7	397	52	8	..	1	14	8	219	58	5	4
8,000	1	15	6	739	60	.	..	2	3	.	821	66	10	8
9,000	2	3	6	082	67	8	...	2	7	5	424	75	.	..
10,000	2	7	5	424	75	.	..	2	11	10	027	83	5	4
20,000	4	14	10	849	150	5	7	8	054	166	10	8
30,000	7	6	4	273	225	8	3	6	082	250	..	.
40,000	9	13	9	698	300	10	15	4	109	333	5	4
50,000	12	5	3	123	375	13	11	2	136	416	10	8
60,000	14	12	8	547	450	16	7	.	164	500	..	.
70,000	17	4	1	972	525	..	.	19	2	10	191	583	5	4
80,000	19	11	7	397	600	.	.	21	14	8	219	666	10	4
90,000	22	3	.	821	675	24	10	6	246	750	...	8
1,00,000	24	10	6	246	750	.	.	27	6	4	273	833	5	...

At 11 percent								At 12 percent.						
Amount	One day				One Month			One day				One Month		
Rs	Rs	a	p	D P	Rs	a	p	Rs	a	p	D P	Rs	a	p.
50		.	2	893		7	4	3	156	..	8	...
100	5	786	..	14	8	6	312	1
200	.	..	11	572	1	13	4	...	1	0	624	2
300		1	5	358	2	12	1	6	936	3
400		1	11	145	3	10	8	.	2	1	249	4
500		2	4	931	4	9	4		2	7	561	5
600	..	2	10	717	5	8	3	1	573	6
700	..	3	4	504	6	6	8		3	8	166	7
800	.	3	10	290	7	5	4	.	4	2	498	8
900		4	4	076	8	4		..	4	8	810	9
1,000		4	9	863	9	2	8	...	5	3	123	10
2,000	..	9	7	726	18	5	4	..	10	6	246	20
3,000	..	14	5	589	27	8	.	.	15	9	369	30
4,000	1	3	3	452	36	10	8	1	5		493	40
5,000	1	8	1	315	45	13	4	1	10	3	616	50		...
6,000	1	12	11	178	55		.	1	15	6	39	60
7,000	2	1	9	041	64	2	8	2	4	9	862	70
8,000	2	6	6	904	73	5	4	2	10	.	986	80
9,000	2	11	4	769	82	8	.	2	15	4	109	90	.	..
10,000	3		2	630	91	10	8	3	4	7	232	100	.	.
20,000	6	...	5	260	183	5	4	6	9	2	465	200
30,000	9		7	890	275		...	9	13	9	696	300
40,000	12	.	10	520	366	10	8	13	2	4	931	400
50,000	15	1	1	150	458	5	4	16	7	.	164	500
60,000	18	1	3	780	552	.	.	19	11	7	397	600
70,000	21	1	6	410	641	10	8	23		2	630	700
80,000	24	1	9	041	733	5	4	26	4	9	863	800
90,000	27	1	11	671	825		..	29	9	5	680	980
1,00,000	30	2	2	301	915	10	8	32	14	..	328	1000

વ્યાજ ગણવાનો કોઠો.

પચાસ રૂપીઆથી એક લાખ સુધી દર સંકડે દર વરસે ગણથી નવ ટકા સુધીનો.

સેંકડે ગણ ટકા.					સેંકડે સાડાગણ ટકા.						
રંકમ.	એક દીવસ.			એક માસ.	એક દીવસ.			એક માસ.			
રૂપીઆ.	રૂ.	આ.પા.	દસૌંસ.	રૂ.	આ.પા.	રૂ.	આ.પા.	દસૌંસ.	રૂ.	આ.પા.	
૫૦	૭૮૯	...	૨	૯૨૦	...	૨ ૪
૧૦૦	૧	૫૭૮	...	૪	૮૪૧	...	૪ ૮
૨૦૦	૩	૧૫૬	...	૮	૬૮૨	...	૯ ૪
૩૦૦	૪	૭૩૪	...	૧૨	૫૨૩	...	૧૪...
૪૦૦	૬	૩૧૨	૧	૩૬૪	૧	૨ ૮
૫૦૦	૭	૮૯૦	૧	૪	૨૦૫	૧	૭ ૪
૬૦૦	૯	૪૬૮	૧	૮	૦૪૬	૧	૧૨...
૭૦૦	૧૧	૦૪૬	૧	૧૨	૮૮૭	૨	...
૮૦૦	...	૧	...	૬૨૪	૨	૧	૨	૭૨૮	૨ ૫ ૪
૯૦૦	...	૧	૨	૨૦૨	૨	૪	૫૬૯	૨	૧૦...
૧,૦૦૦	...	૧	૩	૭૮૦	૨	૮	૪૧૦	૨	૧૪ ૮
૨,૦૦૦	...	૨	૭	૫૬૧	૫	૮૨૧	૫	૧૩ ૪
૩,૦૦૦	...	૩	૧૧	૩૪૨	૭	૮	૨૩૨	૮	૧૨...
૪,૦૦૦	...	૫	૩	૧૨૩	૧૦	૬૪૩	૧૧	૧૦ ૮
૫,૦૦૦	...	૬	૬	૯૦૪	૧૨	૮	૦૫૪	૧૪	૯ ૪
૬,૦૦૦	...	૭	૧૦	૬૮૪	૧૫	૪૬૫	૧૭	૮...
૭,૦૦૦	...	૯	૨	૪૬૫	૧૭	૮	૮૭૬	૨૦	૬ ૮
૮,૦૦૦	...	૧૦	૬	૨૪૬	૨૦	૨૮૭	૨૩	૫ ૪
૯,૦૦૦	...	૧૧	૧૦	૦૨૭	૨૨	૮	૬૯૮	૨૬	૪...
૧૦,૦૦૦	...	૧૩	૧	૮૦૮	૨૫	૧૦૯	૨૯	૨ ૮
૨૦,૦૦૦	૧	૧૦	૩	૬૧૬	૫૦	૧	૧૪ ૮	૨૧૯	૫૮ ૫ ૪
૩૦,૦૦૦	૨	૭	૫	૪૨૪	૭૫	૨	૧૪...	૨૩૮	૮૭ ૮...
૪૦,૦૦૦	૩	૪	૭	૨૩૨	૧૦૦	૩	૧૩ ૪	૪૩૮	૧૧૬ ૧૦ ૮
૫૦,૦૦૦	૪	૧	૯	૦૪૧	૧૨૫	૪	૧૨ ૮	૫૪૭	૧૪૫ ૧૩ ૪
૬૦,૦૦૦	૪	૧૪	૧૦	૮૪૯	૧૫૦	૫	૧૨...	૬૫૭	૧૭૫ ...
૭૦,૦૦૦	૫	૧૨	...	૬૧૭	૧૭૫	૬	૧૧ ૪	૭૬૭	૨૦૪ ૨ ૮
૮૦,૦૦૦	૬	૯	૨	૪૬૫	૨૦૦	૭	૧૦ ૮	૮૭૬	૨૩૩ ૫ ૪
૯૦,૦૦૦	૭	૬	૪	૨૭૩	૨૨૫	૮	૧૦...	૯૮૬	૨૬૨ ૮...
૧,૦૦,૦૦૦	૮	૩	૬	૦૮૨	૨૫૦	૯	૯ ૫	૦૯૫	૨૯૧ ૧૦ ૮

સેકડે ચાર ટકા.						સેકડે સાડાચાર ટકા.					
રકમ.	એક દીવસ.				એક માસ.	એક દીવસ.				એક માસ.	
રૂપીઆ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૈંસ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૈંસ.	રૂ.	આ.	પા.
૫૦	૧	૦૫૨	...	૨	૮	૧	૧૮૩
૧૦૦	૨	૧૦૪	...	૫	૪	૨	૩૬૭
૨૦૦	૪	૨૦૮	...	૧૦	૮	૪	૧૭૪
૩૦૦	૬	૩૧૨	૧	૭	૨૬૧
૪૦૦	૮	૪૧૬	૧	૫	૪	૮	૪૬૮
૫૦૦	૧૦	૫૨૧	૧	૧૦	૮	૧૧	૮૩૫
૬૦૦	...	૧	...	૬૨૪	૨	૧	૨	૨૦૨
૭૦૦	...	૧	૨	૭૨૯	૨	૫	૪	...	૧	૪	૫૬૯
૮૦૦	...	૧	૪	૮૩૨	૨	૧૦	૮	...	૧	૬	૯૩૬
૯૦૦	...	૧	૬	૯૩૭	૩	૧	૮	૩૦૪
૧,૦૦૦	...	૧	૮	૦૪૧	૩	૫	૪	...	૧	૧૧	૬૭૧
૨,૦૦૦	...	૩	૬	૦૮૨	૬	૧૦	૮	...	૩	૧૧	૩૪૨
૩,૦૦૦	...	૫	૩	૧૨૩	૧૦	૫	૧૧	૦૧૩
૪,૦૦૦	...	૭	...	૧૬૪	૧૩	૫	૪	...	૭	૧૦	૬૮૪
૫,૦૦૦	...	૮	૮	૨૦૫	૧૬	૧૦	૮	...	૮	૧૦	૩૫૬
૬,૦૦૦	...	૧૦	૬	૨૪૬	૨૦	૧૧	૧૦	૦૨૭
૭,૦૦૦	...	૧૨	૩	૨૮૭	૨૩	૫	૪	...	૧૩	૮	૬૯૮
૮,૦૦૦	...	૧૪	...	૩૨૮	૨૬	૧૦	૮	...	૧૫	૮	૩૬૯
૯,૦૦૦	...	૧૫	૮	૩૬૯	૩૦	૧	૧	૦૪૧
૧૦,૦૦૦	૧	૧	૬	૪૧૧	૩૩	૫	૪	૧	૩	૮	૭૧૨
૨૦,૦૦૦	૨	૩	...	૮૨૧	૬૬	૧૦	૮	૨	૭	૫	૪૨૪
૩૦,૦૦૦	૩	૪	૭	૨૩૨	૧૦૦	૩	૧૧	૨	૧૩૬
૪૦,૦૦૦	૪	૬	૧	૬૪૩	૧૩૩	૫	૪	૪	૧૪	૧૦	૮૪૯
૫૦,૦૦૦	૫	૭	૮	૦૫૪	૧૬૬	૧૦	૮	૬	૨	૭	૫૬૧
૬૦,૦૦૦	૬	૮	૨	૪૬૫	૨૦૦	૭	૬	૪	૨૭૩
૭૦,૦૦૦	૭	૧૦	૮	૮૭૬	૨૩૩	૫	૪	૮	૧૦	...	૯૮૬
૮૦,૦૦૦	૮	૧૨	૩	૨૮૭	૨૬૬	૧૦	૮	૮	૧૩	૮	૬૯૮
૯૦,૦૦૦	૯	૧૩	૮	૬૯૮	૩૦૦	...	૧૧	૧	૬	૪	૪૧૦
૧,૦૦,૦૦૦	૧૦	૧૪	૪	૧૦૯	૩૩૩	૫	૪	૧૨	૫	૩	૧૨૩

સેક્ટર પાંચ ટકા.					સેક્ટર સાડાપાંચ ટકા									
રકમ.	એક દીવસ.			એક માસ.	એક દીવસ.			એક માસ.						
રૂપિયા.	રૂ.	આ.	પા.	દસૌસ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૌસ.	રૂ.	આ.	પા.			
૫૦	૧	૩૧૫	...	૩	૪	૧	૪૪૬	...	૩	૮
૧૦૦	૨	૬૩૦	...	૬	૮	૨	૮૮૩	...	૭	૪
૨૦૦	૫	૨૬૦	...	૧૩	૪	૫	૭૮૬	...	૧૪	૮
૩૦૦	૭	૮૮૦	૧	૪	૮	૬૭૯	૧	૬	...
૪૦૦	૧૦	૫૨૦	૧	૧૦	૮	૧૧	૫૭૨	૧	૧૩	૪
૫૦૦	...	૧	૧	૧૫૦	૨	૧	૪	...	૧	૨	૪૬૫	૨	૪	૮
૬૦૦	...	૧	૩	૭૮૦	૨	૮	૧	૫	૩૫૮	૨	૧૨	...
૭૦૦	...	૧	૬	૪૧૦	૨	૧૪	૮	...	૧	૮	૨૫૨	૩	૩	૪
૮૦૦	...	૧	૯	૦૪૧	૩	૫	૪	...	૧	૧૧	૧૪૫	૩	૧૦	૮
૯૦૦	...	૧	૧૧	૬૭૧	૩	૧૨	૨	૨	૦૩૮	૪	૨	...
૧,૦૦૦	...	૨	૨	૩૦૧	૪	૨	૮	...	૨	૪	૯૩૧	૪	૯	૪
૨,૦૦૦	...	૪	૪	૬૦૨	૮	૫	૪	...	૪	૯	૮૬૩	૯	૨	૮
૩,૦૦૦	...	૬	૬	૯૦૪	૧૨	૮	૭	૨	૭૯૪	૧૩	૧૨	...
૪,૦૦૦	...	૮	૯	૨૦૫	૧૬	૧૦	૮	...	૯	૭	૭૨૬	૧૮	૫	૪
૫,૦૦૦	...	૧૦	૧૧	૫૦૬	૨૦	૧૩	૪	...	૧૨	...	૬૫૭	૨૨	૧૪	૮
૬,૦૦૦	...	૧૩	૧	૮૦૮	૨૫	૧૪	૫	૫૮૯	૨૭	૮	...
૭,૦૦૦	...	૧૫	૪	૧૦૯	૨૯	૨	૮	૧	...	૧૦	૫૨૦	૩૨	૧	૪
૮,૦૦૦	૧	૧	૬	૪૧૦	૩૩	૫	૪	૧	૩	૩	૪૫૨	૩૬	૧૦	૪
૯,૦૦૦	૧	૩	૮	૭૧૨	૩૭	૮	...	૧	૫	૮	૩૮૩	૪૧	૪	...
૧૦,૦૦૦	૧	૫	૧૧	૦૧૩	૪૧	૧૦	૮	૧	૮	૧	૩૧૫	૪૫	૧૩	૪
૨૦,૦૦૦	૨	૧૧	૧૦	૦૨૭	૮૩	૫	૪	૩	...	૨	૬૩૦	૯૧	૧૦	૪
૩૦,૦૦૦	૪	૧	૯	૦૪૧	૧૨૫	૪	૮	૩	૯૪૫	૧૩૭	૮	...
૪૦,૦૦૦	૫	૭	૮	૦૫૪	૧૬૬	૧૦	૮	૬	...	૫	૨૬૦	૧૮૩	૫	૪
૫૦,૦૦૦	૬	૧૩	૭	૦૬૮	૨૦૮	૫	૪	૭	૮	૬	૫૭૫	૨૨૯	૨	૮
૬૦,૦૦૦	૮	૩	૬	૦૮૨	૨૫૦	૯	...	૭	૮૯૦	૨૭૫
૭૦,૦૦૦	૯	૯	૫	૦૯૫	૨૯૧	૧૦	૮	૧૦	૮	૯	૨૦૫	૩૨૦	૧૩	૮
૮૦,૦૦૦	૧૦	૧૫	૪	૧૦૯	૩૩૩	૫	૪	૧૨	...	૧૦	૫૨૦	૩૬૬	૧૦	૮
૯૦,૦૦૦	૧૨	૫	૩	૧૨૩	૩૭૫	૧૩	૮	૧૧	૮૩૫	૪૧૨	૮	...
૧,૦૦,૦૦૦	૧૩	૧૧	૨	૧૩૬	૪૧૬	૧૦	૮	૧૫	૧	૧	૧૫૦	૪૫૮	૫	૪

સેક્ટરે છ ટકા.					સેક્ટરે સાડાછ ટકા.									
રકમ.	એક દીવસ.			એક માસ.	એક દીવસ.			એક માસ.						
રૂપીઆ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૈંસ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૈંસ.	રૂ.	આ.	પા.			
૫૦	૧	૫૭૮	...	૪	...	૧	૭૦૮	...	૪	૪		
૧૦૦	૩	૧૫૬	...	૮	...	૩	૪૧૯	...	૮	૮		
૨૦૦	૬	૩૧૨	૧	૬	૮૩૮	૧	૧	૪		
૩૦૦	૯	૪૬૮	૧	૮	...	૧૦	૨૫૭	૧	૧૦	...		
૪૦૦	...	૧	...	૬૨૪	૨	૧	૧	૬૭૬	૨	૨	૮	
૫૦૦	...	૧	૩	૭૮૦	૨	૮	...	૧	૫	૦૯૫	૨	૧૧	૪	
૬૦૦	...	૧	૬	૯૩૬	૩	૧	૮	૫૧૫	૩	૪	...	
૭૦૦	...	૧	૧૦	૦૯૩	૩	૮	...	૧	૧૧	૯૩૪	૩	૧૨	૮	
૮૦૦	...	૨	૧	૨૪૯	૪	૨	૩	૩૫૩	૪	૫	૪	
૯૦૦	...	૨	૪	૪૦૫	૪	૮	...	૨	૬	૭૭૨	૪	૧૪	...	
૧,૦૦૦	..	૨	૭	૫૬૧	૫	૨	૧૦	૧૯૧	૫	૬	૮	
૨,૦૦૦	...	૫	૩	૧૨૩	૧૦	૫	૮	૩૮૩	૧૦	૧૩	૪	
૩,૦૦૦	...	૭	૧૦	૬૮૪	૧૫	૮	૬	૫૭૫	૧૬	૪	...	
૪,૦૦૦	...	૧૦	૬	૨૪૬	૨૦	૧૧	૪	૭૬૭	૨૧	૧૦	૮	
૫,૦૦૦	...	૧૩	૧	૮૦૮	૨૫	૧૪	૨	૯૫૮	૨૭	૧	૪	
૬,૦૦૦	...	૧૫	૯	૩૬૯	૩૦	૧	૧	૧	૧૫૦	૩૨	૮	...
૭,૦૦૦	૧	૨	૪	૯૩૧	૩૫	૧	૩	૧૧	૩૪૨	૩૭	૧૪	૮
૮,૦૦૦	૧	૫	...	૪૯૩	૪૦	૧	૬	૯	૫૩૪	૪૩	૫	૪
૯,૦૦૦	૧	૭	૮	૦૫૪	૪૫	૧	૯	૭	૭૨૬	૪૮	૧૨	...
૧૦,૦૦૦	૧	૧૦	૩	૬૧૬	૫૦	૧	૧૨	૫	૯૧૭	૫૪	૨	૮
૨૦,૦૦૦	૩	૪	૭	૨૩૨	૧૦૦	૩	૮	૧૧	૮૩૪	૧૦૮	૫	૪
૩૦,૦૦૦	૪	૧૪	૧૦	૮૪૯	૧૫૦	૫	૫	૫	૭૪૨	૧૬૨	૮	...
૪૦,૦૦૦	૬	૯	૨	૪૬૫	૨૦૦	૭	૧	૧૧	૬૬૯	૨૧૬	૧૦	૮
૫૦,૦૦૦	૮	૩	૬	૦૮૨	૨૫૦	૮	૧૪	૫	૫૮૬	૨૭૦	૧૩	૪
૬૦,૦૦૦	૯	૧૩	૯	૬૯૮	૩૦૦	૧૦	૧૦	૧૧	૪૮૫	૩૨૫
૭૦,૦૦૦	૧૧	૮	૧	૩૧૫	૩૫૦	૧૨	૬	૫	૪૦૩	૩૭૯	૨	૮
૮૦,૦૦૦	૧૩	૨	૪	૮૩૧	૪૦૦	૧૪	૩	૧૧	૩૩૯	૪૩૩	૫	૪
૯૦,૦૦૦	૧૪	૧૨	૮	૫૪૭	૪૫૦	૧૬	...	૫	૨૫૬	૪૮૭	૮	...
૧,૦૦,૦૦૦	૧૬	૭	...	૧૬૪	૫૦૦	૧૭	૧૨	૧૧	૧૭૩	૫૪૧	૧૦	૮

સેંકડે સાત ટકા.

સેંકડે સાડાસાત ટકા.

રકમ.	એક દીવસ.				એક માસ.				એક દીવસ.				એક માસ.			
રૂપીઆ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૈસ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૈસ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૈસ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૈસ.
૫૦	૧	૮૪૧	...	૪	૮	૧	૮૭૨	...	૫
૧૦૦	૩	૬૮૨	...	૯	૪	૩	૮૪૫	...	૧૦
૨૦૦	૭	૩૬૪	૧	૨	૮	૭	૮૬૦	૧	૪
૩૦૦	૧૧	૦૪૬	૧	૧૨	૧૧	૮૩૫	૧	૧૪
૪૦૦	...	૧	૨	૭૨૮	૨	૫	૪	...	૧	૩	૭૮૦	૨	૮
૫૦૦	...	૧	૬	૪૧૦	૨	૧૪	૮	...	૧	૭	૭૨૬	૩	૨
૬૦૦	...	૧	૧૦	૦૮૩	૩	૮	૧	૧૧	૬૭૧	૩	૧૨
૭૦૦	...	૨	૧	૭૭૫	૪	૧	૪	...	૨	૩	૬૧૬	૪	૬
૮૦૦	...	૨	૫	૪૫૭	૪	૧૦	૮	...	૨	૭	૫૬૧	૫
૯૦૦	...	૨	૯	૧૩૯	૫	૪	૨	૧૧	૫૦૬	૫	૧૦
૧,૦૦૦	...	૩	...	૮૨૧	૫	૧૩	૪	...	૩	૩	૪૫૨	૬	૪
૨,૦૦૦	...	૬	૧	૬૪૩	૧૧	૧૦	૮	...	૬	૬	૮૦૪	૧૨	૮
૩,૦૦૦	...	૯	૨	૪૬૫	૧૭	૮	૯	૧૦	૩૫૬	૧૮	૧૨
૪,૦૦૦	...	૧૨	૩	૨૮૭	૨૩	૫	૪	...	૧૩	૧	૮૦૮	૨૫
૫,૦૦૦	...	૧૫	૪	૧૦૯	૨૯	૨	૮	૧	...	૫	૨૬૦	૩૧	૪
૬,૦૦૦	૧	૨	૪	૯૩૧	૩૫	૧	૩	૮	૭૧૨	૩૭	૮
૭,૦૦૦	૧	૫	૫	૭૫૩	૪૦	૧૩	૪	૧	૭	...	૧૬૪	૪૩	૧૨
૮,૦૦૦	૧	૮	૬	૫૭૫	૪૬	૧૦	૮	૧	૧૦	૩	૬૧૬	૫૦
૯,૦૦૦	૧	૧૧	૭	૩૯૭	૫૨	૮	...	૧	૧૩	૭	૦૬૮	૫૬	૪
૧૦,૦૦૦	૧	૧૪	૮	૨૧૯	૫૮	૫	૪	૨	...	૧૦	૫૨૦	૬૨	૮
૨૦,૦૦૦	૩	૧૩	૪	૪૩૮	૧૧૬	૧૦	૮	૪	૧	૯	૦૪૦	૧૨૫
૩૦,૦૦૦	૫	૧૨	...	૬૫૭	૧૭૫	૬	૨	૭	૫૬૦	૧૮૭	૮
૪૦,૦૦૦	૭	૧૦	૮	૮૭૬	૨૩૩	૫	૪	૮	૩	૬	૦૮૦	૨૫૦
૫૦,૦૦૦	૯	૯	૫	૦૯૫	૨૯૧	૧૦	૮	૧૦	૪	૪	૬૦૦	૩૧૨	૮
૬૦,૦૦૦	૧૧	૮	૧	૩૧૫	૩૫૦	૧૨	૫	૩	૧૨૦	૩૭૫
૭૦,૦૦૦	૧૩	૬	૯	૫૩૪	૪૦૮	૫	૪	૧૪	૬	૧	૬૪૦	૪૩૭	૮
૮૦,૦૦૦	૧૫	૫	૫	૭૫૩	૪૬૬	૧૦	૮	૧૬	૭	...	૧૬૦	૫૦૦
૯૦,૦૦૦	૧૭	૪	૧	૯૭૨	૫૨૫	૧૮	૭	૧૦	૬૮૦	૫૬૨	૮
૧,૦૦,૦૦૦	૧૯	૨	૧૦	૧૯૧	૫૮૩	૫	૪	૨૦	૮	૯	૨૦૦	૬૨૫

સેકડે આઠ ટકા.					સેકડે સાડાઆઠ ટકા.				
રકમ.	એક દીવસ.				એક માસ.				રકમ.
રૂપીઆ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૌંસ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૌંસ.	રૂ.
૫૦	૨	૧૦૪	...	૫	૪	...	૨૩૫
૧૦૦	૪	૨૦૮	...	૧૦	૮	...	૪૭૧
૨૦૦	૮	૪૧૬	૧	૫	૪	...	૯૪૨
૩૦૦	...	૧	...	૬૨૪	૨	૧૧૩
૪૦૦	...	૧	૪	૮૩૨	૨	૧૦	૮	...	૧૩૪
૫૦૦	...	૧	૮	૦૪૧	૩	૫	૪	...	૩૫૬
૬૦૦	...	૨	૧	૨૪૮	૪	૪૭૭
૭૦૦	...	૨	૫	૪૫૭	૪	૧૦	૮	...	૫૯૮
૮૦૦	...	૨	૮	૬૬૫	૫	૫	૪	...	૭૧૯
૯૦૦	...	૩	૧	૮૭૩	૬	૮૪૦
૧,૦૦૦	...	૩	૬	૦૮૨	૬	૧૦	૮	...	૯૬૧
૨,૦૦૦	...	૭	...	૧૬૪	૧૩	૫	૪	...	૧૮૨
૩,૦૦૦	...	૧૦	૬	૨૪૬	૨૦	૨૯૩
૪,૦૦૦	...	૧૪	...	૩૨૮	૨૬	૧૦	૮	...	૪૦૪
૫,૦૦૦	૧	૧	૬	૪૧૦	૩૩	૫	૪	૧	૫૧૫
૬,૦૦૦	૧	૫	...	૪૮૩	૪૦	૧	૬૨૬
૭,૦૦૦	૧	૮	૬	૫૭૫	૪૬	૧૦	૮	૧	૭૩૭
૮,૦૦૦	૧	૧૨	...	૬૫૭	૫૩	૫	૪	૧	૮૪૮
૯,૦૦૦	૧	૧૫	૬	૭૩૮	૬૦	૨	૯૫૯
૧૦,૦૦૦	૨	૩	...	૮૨૧	૬૬	૧૦	૮	૨	૧૦૭૦
૨૦,૦૦૦	૪	૬	૧	૬૪૩	૧૩૩	૫	૪	૪	૨૧૮૧
૩૦,૦૦૦	૬	૮	૨	૪૬૫	૨૦૦	૬	૩૨૯૨
૪૦,૦૦૦	૮	૧૨	૩	૨૮૭	૨૬૬	૧૦	૮	૮	૪૪૦૩
૫૦,૦૦૦	૧૦	૧૫	૪	૧૦૮	૩૩૩	૫	૪	૧૧	૫૫૧૪
૬૦,૦૦૦	૧૩	૨	૪	૮૩૧	૪૦૦	૧૩	૬૬૨૫
૭૦,૦૦૦	૧૫	૫	૫	૭૫૩	૪૬૬	૧૦	૮	૧૬	૭૭૩૬
૮૦,૦૦૦	૧૭	૮	૬	૫૭૫	૫૩૩	૫	૪	૧૮	૮૮૪૭
૯૦,૦૦૦	૧૯	૧૧	૭	૩૮૭	૬૦૦	૨૦	૯૯૫૮
૧,૦૦,૦૦૦	૨૧	૧૪	૮	૨૧૮	૬૬૬	૧૦	૮	૨૩	૧૦૭૦

સેંકડે નવ ટકા.

સેંકડે સાડાનવ ટકા.

રકમ.	એક દીવસ.				એક માસ.				એક દીવસ.				એક માસ.			
રૂપીઆ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૈંસ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૈંસ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૈંસ.	રૂ.	આ.	પા.	દસૈંસ.
૫૦	૨	૩૬૭	...	૬	...	૨	૬૩૦	...	૬	૮	...	૬	૮	...
૧૦૦	૪	૭૩૪	...	૧૨	...	૫	૨૬૦	...	૧૩	૪	...	૧૩	૪	...
૨૦૦	૮	૪૬૮	૧	૮	...	૧૦	૫૨૦	૧	૧૦	૮	૧	૧૦	૮	...
૩૦૦	...	૧	૨	૨૦૨	૨	૪	...	૩	૭૮૦	૨	૮	...	૨	૮
૪૦૦	...	૧	૬	૯૩૬	૩	૬	૦૪૧	૩	૫	૪	૪	૨	૮	...
૫૦૦	...	૧	૧૧	૬૭૧	૩	૧૨	...	૨	૩૦૧	૪	૨	૮	૪	૨	૮	...
૬૦૦	...	૨	૪	૪૦૫	૪	૮	...	૭	૫૬૧	૫	૫
૭૦૦	...	૨	૯	૧૩૯	૫	૪	...	૩	૮૨૧	૫	૧૩	૪	૫	૧૩	૪	...
૮૦૦	...	૩	૧	૮૭૩	૬	૬	૦૮૨	૬	૧૦	૮	૬	૧૦	૮	...
૯૦૦	...	૩	૬	૬૦૮	૬	૧૨	...	૩	૩૪૨	૭	૮	...	૭	૮
૧,૦૦૦	...	૩	૧૧	૩૪૨	૭	૮	...	૪	૬૦૨	૮	૫	૪	૮	૫	૪	...
૨,૦૦૦	...	૭	૧૦	૬૮૪	૧૫	૮	૨૦૫	૧૬	૧૦	૮	૧૬	૧૦	૮	...
૩,૦૦૦	...	૧૧	૧૦	૦૨૭	૨૨	૮	...	૧૩	૮૦૮	૨૫	૨૫
૪,૦૦૦	...	૧૫	૯	૩૬૯	૩૦	૧	૪૧૦	૩૩	૫	૪	૪૧	૧૦	૮	...
૫,૦૦૦	૧	૩	૮	૭૧૨	૩૭	૮	...	૧	૦૧૩	૪૧	૧૦	૮	૪૧	૧૦	૮	...
૬,૦૦૦	૧	૭	૮	૦૫૪	૪૫	૧	૬૧૬	૫૦	૫૦
૭,૦૦૦	૧	૧૧	૭	૩૯૭	૫૨	૮	...	૧	૨૧૯	૫૮	૫	૪	૫૮	૫	૪	...
૮,૦૦૦	૧	૧૫	૬	૭૩૯	૬૦	૨	૮૨૧	૬૬	૧૦	૮	૬૬	૧૦	૮	...
૯,૦૦૦	૨	૩	૬	૦૮૨	૬૭	૮	...	૨	૪૨૪	૭૫	૭૫
૧૦,૦૦૦	૨	૭	૫	૪૨૪	૭૫	૨	૦૨૭	૮૩	૫	૪	૮૩	૫	૪	...
૨૦,૦૦૦	૪	૧૪	૧૦	૮૪૯	૧૫૦	૫	૦૫૪	૧૬૬	૧૦	૮	૧૬૬	૧૦	૮	...
૩૦,૦૦૦	૭	૬	૪	૨૭૩	૨૨૫	૮	૦૮૨	૨૫૦	૨૫૦
૪૦,૦૦૦	૯	૧૩	૯	૬૯૮	૩૦૦	૧૦	૧૦૦	૩૩૩	૫	૪	૩૩૩	૫	૪	...
૫૦,૦૦૦	૧૨	૫	૩	૧૨૩	૩૭૫	૧૩	૧૩૬	૪૧૬	૧૦	૮	૪૧૬	૧૦	૮	...
૬૦,૦૦૦	૧૪	૧૨	૮	૫૪૭	૪૫૦	૧૬	૧૬૪	૫૦૦	૫૦૦
૭૦,૦૦૦	૧૭	૪	૧	૯૭૨	૫૨૫	૧૯	૧૯૧	૫૮૩	૫	૪	૫૮૩	૫	૪	...
૮૦,૦૦૦	૧૯	૧૧	૭	૩૯૭	૬૦૦	૨૧	૨૧૯	૬૬૬	૧૦	૮	૬૬૬	૧૦	૮	...
૯૦,૦૦૦	૨૨	૩	...	૮૨૧	૬૭૫	૨૪	૨૪૬	૭૫૦	૭૫૦
૧,૦૦,૦૦૦	૨૪	૧૦	૬	૨૪૬	૭૫૦	૨૭	૨૭૩	૮૩૩	૫	૪	૮૩૩	૫	૪	...

Income Tax Ready Reckoner.

Income	At 4 pies in the Re	At 5 pies in the Re	Income	At 4 pies in the Re	At 5 pies in the Re	Income	At 4 pies in the Re	At 5 pies in the Re
Rs.	Rs. A. P.	Rs. A. P.	Rs.	Rs. A. P.	Rs. A. P.	Rs.	Rs. A. P.	Rs. A. P.
1	0 0 4	0 0 5	34	0 11 4	0 14 2	67	1 6 4	1 11 11
2	0 0 8	0 0 10	35	0 11 8	0 14 7	68	1 6 8	1 12 4
3	0 1 0	0 1 3	36	0 12 0	0 15 0	69	1 7 0	1 12 9
4	0 1 4	0 1 8	37	0 12 4	0 15 5	70	1 7 4	1 13 2
5	0 1 8	0 2 1	38	0 12 8	0 15 10	71	1 7 8	1 13 7
6	0 2 0	0 2 6	39	0 13 0	1 0 3	72	1 8 0	1 14 0
7	0 2 4	0 2 11	40	0 13 4	1 0 8	73	1 8 4	1 14 5
8	0 2 8	0 3 4	41	0 13 8	1 1 1	74	1 8 8	1 14 10
9	0 3 0	0 3 9	42	0 14 0	1 1 6	75	1 9 0	1 15 3
10	0 3 4	0 4 2	43	0 14 4	1 1 11	76	1 9 4	1 15 8
11	0 3 8	0 4 7	44	0 14 8	1 2 4	77	1 9 8	2 0 1
12	0 4 0	0 5 0	45	0 15 0	1 2 9	78	1 10 0	2 0 6
13	0 4 4	0 5 5	46	0 15 4	1 3 2	79	1 10 4	2 0 11
14	0 4 8	0 5 10	47	0 15 8	1 3 7	80	1 10 8	2 1 4
15	0 5 0	0 6 3	48	1 0 0	1 4 0	81	1 11 0	2 1 9
16	0 5 4	0 6 8	49	1 0 4	1 4 5	82	1 11 4	2 2 2
17	0 5 8	0 7 1	50	1 0 8	1 4 10	83	1 11 8	2 2 7
18	0 6 0	0 7 6	51	1 1 0	1 5 3	84	1 12 0	2 3 0
19	0 6 4	0 7 11	52	1 1 4	1 5 8	85	1 12 4	2 3 5
20	0 6 8	0 8 4	53	1 1 8	1 6 1	86	1 12 8	2 3 10
21	0 7 0	0 8 9	54	1 2 0	1 6 6	87	1 13 0	2 4 3
22	0 7 4	0 9 2	55	1 2 4	1 6 11	88	1 13 4	2 4 8
23	0 7 8	0 9 7	56	1 2 8	1 7 4	89	1 13 8	2 5 1
24	0 8 0	0 10 0	57	1 3 0	1 7 9	90	1 14 0	2 5 6
25	0 8 4	0 10 5	58	1 3 4	1 8 2	91	1 14 4	2 5 11
26	0 8 8	0 10 10	59	1 3 8	1 8 7	92	1 14 8	2 6 4
27	0 9 0	0 11 3	60	1 4 0	1 9 0	93	1 15 0	2 6 9
28	0 9 4	0 11 8	61	1 4 4	1 9 5	94	1 15 4	2 7 2
29	0 9 8	0 12 1	62	1 4 8	1 9 10	95	1 15 8	2 7 7
30	0 10 0	0 12 6	63	1 5 0	1 10 3	96	2 0 0	2 8 0
31	0 10 4	0 12 11	64	1 5 4	1 10 8	97	2 0 4	2 8 5
32	0 10 8	0 13 4	65	1 5 8	1 11 1	98	2 0 8	2 8 10
33	0 11 0	0 13 9	66	1 6 0	1 11 6	99	2 1 0	2 9 3

Income.	At 4 pies in the Re.			At 5 pies in the Re.			At 5 pies in the Re.		
Rs	Rs.	A.	P.	Rs	A	P	Rs	Rs	A. P
100	2	1	4	2	9	8	2,000	52	1 0
200	4	2	8	5	3	4	3,000	78	2 0
300	6	4	0	7	13	0	4,000	104	2 8
400	8	5	4	10	6	8	5,000	130	3 4
500	10	6	8	13	0	4	6,000	156	4 0
							7,000	182	4 8
600	12	8	0	15	10	0	8,000	208	5 4
700	14	9	4	18	3	8	9,000	234	6 0
800	16	10	8	20	13	4	10,000	260	6 8
900	18	12	0	23	7	0	15,000	390	10 0
1,000	20	13	4	26	0	8	20,000	520	13 4
				28	10	4	25,000	651	0 8
1,100	22	14	8				30,000	781	4 0
1,200	25	0	0	31	4	0	35,000	911	7 4
1,300	27	1	4	33	13	8	40,000	1041	10 8
1,400	29	2	8	36	7	4	45,000	1171	14 0
				39	1	0	50,000	1302	1 4
1,500	31	4	0				60,000	1562	8 0
1,600	33	6	4	41	10	8	70,000	1822	14 8
1,700	35	9	8	44	4	4	80,000	2023	5 4
1,800	37	8	0	46	14	0	90,000	2383	12 0
1,900	39	9	4	49	7	8	1,00,000	2604	2 8

Incomes of Rs 83-5-4 and up to Rs 166-10-8 per monsem at 4 pies per rupee, over Rs 166-10-8 per mensem at 5 pies per rupee

ઈનકમ ટેક્ષ ગણવાનો કોડો.

ઉપજ.	એક રૂપીયે ચાર પાઈ લેખે.			એક રૂપીયે પાંચ પાઈ લેખે.			ઉપજ.	એક રૂપીયે ચાર પાઈ લેખે.			એક રૂપીયે પાંચ પાઈ લેખે.									
રૂ.	રૂ.	આ.	પા.	રૂ.	રૂ.	આ.	પા.	રૂ.	રૂ.	આ.	પા.	રૂ.	રૂ.	આ.	પા.					
૧	૦	૦	૪	૦	૦	૫	૧૧	૦	૩	૮	૦	૪	૭	૨૧	૦	૭	૦	૦	૮	૯
૨	૦	૦	૮	૦	૦	૧૦	૧૨	૦	૪	૦	૦	૫	૦	૨૨	૦	૭	૪	૦	૯	૨
૩	૦	૧	૦	૦	૧	૩	૧૩	૦	૪	૪	૦	૫	૫	૨૩	૦	૭	૮	૦	૯	૭
૪	૦	૧	૪	૦	૧	૮	૧૪	૦	૪	૮	૦	૫	૧૦	૨૪	૦	૮	૦	૦	૧૦	૦
૫	૦	૧	૮	૦	૨	૧	૧૫	૦	૫	૦	૦	૬	૩	૨૫	૦	૮	૪	૦	૧૦	૫
૬	૦	૨	૦	૦	૨	૬	૧૬	૦	૫	૪	૦	૬	૮	૨૬	૦	૮	૮	૦	૧૦	૧૦
૭	૦	૨	૪	૦	૨	૧૧	૧૭	૦	૫	૮	૦	૭	૧	૨૭	૦	૯	૦	૦	૧૧	૩
૮	૦	૨	૮	૦	૩	૪	૧૮	૦	૬	૦	૦	૭	૬	૨૮	૦	૯	૪	૦	૧૧	૮
૯	૦	૩	૦	૦	૩	૯	૧૯	૦	૬	૪	૦	૭	૧૧	૨૯	૦	૯	૮	૦	૧૨	૧
૧૦	૦	૩	૪	૦	૪	૨	૨૦	૦	૬	૮	૦	૮	૪	૩૦	૦	૧૦	૦	૦	૧૨	૬

ઉપજ.	એક રૂપીયે ચાર પાઇ લેખે	એક રૂપીયે પાચ પાઇ લેખે	ઉપજ.	એક રૂપીયે ચાર પાઇ લેખે	એક રૂપીયે પાચ પાઇ લેખે	ઉપજ.	એક રૂપીયે ચાર પાઇ લેખે	એક રૂપીયે પાચ પાઇ લેખે
૩.	૩. આ. પા.	૩. આ. પા.	૩	૩. આ. પા.	૩. આ. પા.	૩.	૩. આ. પા.	૩. આ. પા.
						૮૦૦	૧૬ ૧૦ ૮૨૦ ૧૩ ૪	
						૯૦૦	૧૮ ૧૨ ૦૨૩ ૭ ૦	
૩૧	૦ ૧૦ ૪	૦ ૧૨ ૧૧	૬૯	૧ ૭ ૦	૧ ૧૨ ૯	૧,૦૦૦	૨૦ ૧૩ ૪૨૬ ૦ ૮	
૩૨	૦ ૧૦ ૮	૦ ૧૩ ૪	૭૦	૧ ૭ ૪	૧ ૧૩ ૨	૧,૧૦૦	૨૨ ૧૪ ૮૨૮ ૧૦ ૪	
૩૩	૦ ૧૧ ૦	૦ ૧૩ ૯	૭૧	૧ ૭ ૮	૧ ૧૩ ૭	૧,૨૦૦	૨૫ ૦ ૦૩૧ ૪ ૦	
૩૪	૦ ૧૧ ૪	૦ ૧૪ ૨	૭૨	૧ ૮ ૦	૧ ૧૪ ૦	૧,૩૦૦	૨૭ ૧ ૪૩૩ ૧૩ ૮	
૩૫	૦ ૧૧ ૮	૦ ૧૪ ૭	૭૩	૧ ૮ ૪	૧ ૧૪ ૫	૧,૪૦૦	૨૯ ૨ ૮૩૬ ૭ ૪	
૩૬	૦ ૧૨ ૦	૦ ૧૫ ૦	૭૪	૧ ૮ ૮	૧ ૧૪ ૧૦	૧,૫૦૦	૩૧ ૪ ૦૩૯ ૧ ૦	
૩૭	૦ ૧૨ ૪	૦ ૧૫ ૫	૭૫	૧ ૯ ૦	૧ ૧૫ ૩	૧,૬૦૦	૩૩ ૫ ૪૪૧ ૧૦ ૮	
૩૮	૦ ૧૨ ૮	૦ ૧૫ ૧૦	૭૬	૧ ૯ ૪	૧ ૧૫ ૮	૧,૭૦૦	૩૫ ૬ ૮૪૪ ૪ ૪	
૩૯	૦ ૧૩ ૦	૦ ૧ ૦ ૩	૭૭	૧ ૯ ૮	૨ ૦ ૧	૧,૮૦૦	૩૭ ૮ ૦૪૬ ૧૪ ૦	
૪૦	૦ ૧૩ ૪	૦ ૧ ૦ ૮	૭૮	૧ ૧૦ ૦	૨ ૦ ૬	૧,૯૦૦	૩૯ ૯ ૪૪૯ ૭ ૮	
૪૧	૦ ૧૩ ૮	૦ ૧ ૧ ૧	૭૯	૧ ૧૦ ૪	૨ ૦ ૧૧	૩ પીયા એક પાચ પાઇ લેખે.		
૪૨	૦ ૧૪ ૦	૦ ૧ ૧ ૬	૮૦	૧ ૧૦ ૮	૨ ૦ ૧ ૪	૨,૦૦૦	૫૨ ૧ ૦	
૪૩	૦ ૧૪ ૪	૦ ૧ ૧ ૧૧	૮૧	૧ ૧૧ ૦	૨ ૦ ૧ ૯	૩,૦૦૦	૭૮ ૨ ૦	
૪૪	૦ ૧૪ ૮	૦ ૧ ૨ ૪	૮૨	૧ ૧૧ ૪	૨ ૦ ૨ ૨	૪,૦૦૦	૧૦૪ ૨ ૮	
૪૫	૦ ૧૫ ૦	૦ ૧ ૨ ૯	૮૩	૧ ૧૧ ૮	૨ ૦ ૨ ૭	૫,૦૦૦	૧૩૦ ૩ ૪	
૪૬	૦ ૧૫ ૪	૦ ૧ ૩ ૨	૮૪	૧ ૧૨ ૦	૨ ૦ ૩ ૦	૬,૦૦૦	૧૫૬ ૪ ૦	
૪૭	૦ ૧૫ ૮	૦ ૧ ૩ ૭	૮૫	૧ ૧૨ ૪	૨ ૦ ૩ ૫	૭,૦૦૦	૧૮૨ ૪ ૮	
૪૮	૧ ૦ ૦	૦ ૧ ૪ ૦	૮૬	૧ ૧૨ ૮	૨ ૦ ૩ ૧૦	૮,૦૦૦	૨૦૮ ૫ ૪	
૪૯	૧ ૦ ૪	૦ ૧ ૪ ૫	૮૭	૧ ૧૩ ૦	૨ ૦ ૪ ૩	૯,૦૦૦	૨૩૪ ૬ ૦	
૫૦	૧ ૦ ૮	૦ ૧ ૪ ૧૦	૮૮	૧ ૧૩ ૪	૨ ૦ ૪ ૮	૧૦,૦૦૦	૨૬૦ ૬ ૮	
૫૧	૧ ૧ ૦	૦ ૧ ૫ ૩	૮૯	૧ ૧૩ ૮	૨ ૦ ૫ ૧	૧૫,૦૦૦	૩૯૦ ૧૦ ૦	
૫૨	૧ ૧ ૪	૦ ૧ ૫ ૮	૯૦	૧ ૧૪ ૦	૨ ૦ ૫ ૬	૨૦,૦૦૦	૫૨૦ ૧૩ ૪	
૫૩	૧ ૧ ૮	૦ ૧ ૬ ૧	૯૧	૧ ૧૪ ૪	૨ ૦ ૫ ૧૧	૨૫,૦૦૦	૬૫૧ ૦ ૮	
૫૪	૧ ૨ ૦	૦ ૧ ૬ ૬	૯૨	૧ ૧૪ ૮	૨ ૦ ૬ ૪	૩૦,૦૦૦	૭૮૧ ૪ ૦	
૫૫	૧ ૨ ૪	૦ ૧ ૬ ૧૧	૯૩	૧ ૧૫ ૦	૨ ૦ ૬ ૯	૩૫,૦૦૦	૯૧૧ ૭ ૪	
૫૬	૧ ૨ ૮	૦ ૧ ૭ ૪	૯૪	૧ ૧૫ ૪	૨ ૦ ૭ ૨	૪૦,૦૦૦	૧૦૪૧ ૧૦ ૮	
૫૭	૧ ૩ ૦	૦ ૧ ૭ ૯	૯૫	૧ ૧૫ ૮	૨ ૦ ૭ ૭	૪૫,૦૦૦	૧૧૭૧ ૧૪ ૦	
૫૮	૧ ૩ ૪	૦ ૧ ૮ ૨	૯૬	૨ ૦ ૦	૨ ૦ ૮ ૦	૫૦,૦૦૦	૧૩૦૨ ૧ ૪	
૫૯	૧ ૩ ૮	૦ ૧ ૮ ૭	૯૭	૨ ૦ ૪	૨ ૦ ૮ ૫	૬૦,૦૦૦	૧૫૦૨ ૮ ૦	
૬૦	૧ ૪ ૦	૦ ૧ ૯ ૦	૯૮	૨ ૦ ૮	૨ ૦ ૮ ૧૦	૭૦,૦૦૦	૧૮૨૨ ૧૪ ૮	
૬૧	૧ ૪ ૪	૦ ૧ ૯ ૫	૯૯	૨ ૧ ૦	૨ ૦ ૯ ૩	૮૦,૦૦૦	૨૦૮૩ ૫ ૪	
૬૨	૧ ૪ ૮	૦ ૧ ૯ ૧૦	૧૦૦	૨ ૧ ૪	૨ ૦ ૯ ૮	૯૦,૦૦૦	૨૩૪૩ ૧૨ ૦	
૬૩	૧ ૫ ૦	૦ ૧ ૧૦ ૩	૨૦૦	૪ ૨ ૮	૫ ૩ ૪	૧,૦૦,૦૦૦	૨૬૦૪ ૨ ૮	
૬૪	૧ ૫ ૪	૦ ૧ ૧૦ ૮	૩૦૦	૬ ૪ ૦	૭ ૧૩ ૦	૩ ૮૩-૫-૪અને તે પછીથી ૩ ૧૬૬-૧૦-૮		
૬૫	૧ ૫ ૮	૦ ૧ ૧૧ ૧	૪૦૦	૮ ૫ ૪	૧૦ ૬ ૮	સુધીની માસીક ઉપજ ઉપર એક ૩ પીએ		
૬૬	૧ ૬ ૦	૦ ૧ ૧૧ ૬	૫૦૦	૧૦ ૬ ૮	૧૩ ૦ ૪	ચાર પાઇ લેખે લેવાય છે ૩ ૧૬૬-૧૦-૮		
૬૭	૧ ૬ ૪	૦ ૧ ૧૧ ૧૧	૬૦૦	૧૨ ૮ ૦	૧૫ ૧૦ ૦	ઉપરાંતની માસીક ઉપજ ઉપર એક ૩-પીએ		
૬૮	૧ ૬ ૮	૦ ૧ ૧૨ ૪	૭૦૦	૧૪ ૯ ૪	૧૮ ૩ ૮	પાચ પાઇ લેખે લેવાય છે		

Statement showing the Salt Preventive Line, which passes through Palanpur Agency, with the Names of beats &c.

Number.	Name of beats	Extent of each beat	Length of the beat in miles	Villages near the Salt Preventive Line in the beat.		Remarks.	
				On the East side	On the West side		
1	Kudha	Chowkey No 26 to 38	15½	Taranagai, Kudha ..	Amiapur, Gadsai	Chowkey No 26, is in Kathiawar Agency. The Line enters the Palanpur Agency at the Rupar River, about 2 miles West of Taranagai and extends North to the Jodhpur	
2	Gokhatai ...	" "	16½	Agichana, Gokhatai & Korda	Pedaspur, Nalia, Bamoli and Daldi		
3	Jajam . . .	" "	12½	Dudhasan, Boiro and Malpura	Badaipura, Varnosai, Jajam and Mashali.		
4	Suigam .	" "	16½	Lambuni, Sugam and Bharadwa.	Nesda ...		
5	Assna ...	" "	12½	Assna and Achhawa ..	Golap, Lodiani and Rachna.		
6	Mowasali ..	" "	11	Karen, Bharadwa and Mowasary	Nesda chotha. . .		
7	Jamaya Beat.	This beat extends along the Northern Boundary of Tharad State from the village of Mithawi to the village of Moithal. The Inspector's headquarters is at Waghasan and the peons &c are stationed at different villages on the Tharad-Jodhpur frontier as under — Mithawi, Dayap, Kaswi, Ranesari, Antrol, Radka, Betalia, Vandao, Khoda, Vahara, Bevia and Moithal					Boundary West of the village of Mowasari

સોલટ પ્રીવેન્ટીવ લાઇન પાલણપુર એજન્સીમાંથી શરૂ થાય છે તેમાં જે બીટો આવ્યા છે તેના નામ દેખાડનારું પત્રક.

ક્ર. નં.	બીટોના નામ.	દરેક બીટોનો વીસ્તાર.	બીટ કેટલા માઇલ લાંબી છે.	સોલ્ટ પ્રીવેન્ટીવ લાઇનની પાસે બીટમાં જે ગામો આવ્યા છે તે.		ટીકા.	
				પૂર્વ બાજુએ.	પશ્ચિમ બાજુએ.		
૧	કુરથા ...	ચોક્કા નં. ૨૬ થી ૩૮...	માઇલ. ૧૫ ^૧ / _૨	તારાનગર, કુરથા...	અમરપુર, ગડસાઇ. ...	નં. ૨૬ ની ચોક્કા કાઠીઆવાડ એજન્સીમાં છે. તારાનગરની પશ્ચિમ બાજુએ જે માઇલ આશરે ૩૫ નદીની પાસે એક લીટી પાલણપુર એજન્સીમાં ફાળાયેલ છે અને જોધપુરની ઉત્તર બાજુ સુધી લાંબાયેલ છે.	
૨	ગોખાતર. ...	ચોક્કા નં. ૩૯ થી ૫૦...	૧૬ ^૧ / _૨	અગીચાણા, ગોખાતર અને પેદાસપુરા, મણીયા, બા-મણોલી અને દાલદી. કોરડા.			
૩	ઝઝામ. ...	ચોક્કા નં. ૫૧ થી ૬૦...	૧૨ ^૩ / _૪	દુધાસણ, ઓર અને માલપુરા બાહરપુર, વર્નોસરી, ઝામ અને મશાલી.			
૪	સુઠગિમ. .	ચોક્કા નં. ૬૧ થી ૭૧...	૧૬ ^૩ / _૪	લીચણી, સુઠગિમ અને નેસડા. ..			
૫	અસારા. ...	ચોક્કા નં. ૭૨ થી ૭૯...	૧૨ ^૧ / _૨	અસારા અને આછવા ..	ગોલપ, લોદ્રાણી અને રા-છેલ્યા.		
૬	માવસરી...	ચોક્કા નં. ૮૦ થી ૮૭...	૧૧	કરેલી, ભરડવા અને મા-નેસડા અને ચોથા, વસરી.		પશ્ચિમે માવસરી ગામ સુધી તેની સીમા છે.	
૭	જમૈયા બીટ ...	આ બીટ થરાદ સ્વસ્થાનની ઉત્તરે મીઠાવીથી તે મોરથલ ગામ સુધી લાંબાયેલ છે. ઇન્ડિયન કન્ટ્રી રેલ્વે વાધાસણમાં છે અને થરાદ અને જોધપુરની હદમાં નીચે લખેલ ગામોમાં સીપાઇઓની ચોક્કા છે:— મીઠાવી, દૈયપ, કાસ્વી, રોનેસરી, આંતરોલ, રડકા, બેટાલીયા, વડવ, ખોડા, વાહારા, બેવડા અને મોરથલ.					

List of villages in Palanpur Agency entitled to free Salt in each Post.

1. Jinjoowada Beat under Radhanpur.

Khejadiali, Loti, Kothi, Jesda, Kuwarad, Panchasar, Murtajanagar, Sankhesar, Jasoopura, Padla, Ratanpura, Mankodia, Munjpur, Palipur, Chandoor, Rathwi, Udumana, Khandia, Rawad, Mewna, Todra, Kokrana, Bolera.

2. Kurdha Beat under Radhanpur.

Ved, Jhund (Baderganj), Vayadpura, Adhgam, Dholakda, Kurdha, Rafoo, Vaghpura, Rupnagar, (Lakhanari) Nawagam (Gajdunpura), Dadka, Upaliasra, Lolpura, Jakhel, Umedpura, Rampura, Bhadrada, Anvarpura, Chandoor-Rathori, Gedhna, Kanijgam, Dolatpura.

Kurdha Beat under Warahi.

Chadiana and Amarapura

Kurdha Beat under Santalpur.

Gadshi.

3. Gokhantar Beat under Radhanpur.

Agichana, Jorawarganj, Karsanghad, Pedaspura, Gotarka, Chhaniathal, Dehgam, Gulabpura, Nanipipli Kanialpur, Bismillapur, Motipipli, Delana, Bismillaganj

Gokhantar Beat under Warahi.

Warahi, Fulpura, Sherpura, Jarusa, Daldi, Dabhi, Unrot, Sidhada, Bamnoli, Manpura, Nalia, Daigamda, Palsud, Lunkhan, Gokhantar, Lakhapura, Lingamda, Lunichana, Abiana, Amirpura, Undi, Meghpura, Undergadha, Vandhna, Kamalpura, Nawagam, Koliwada, Jinjisar or Sathpura, Chatoorpura, Fatehpur, Waghpura, Satpura.

Gokhantar Beat under Santalpur.

Santalpur, Antarnis, Chhansara, Kalyanpur, Kalgaria or Rajoosara, Babra, Madhootra, Rozu, Garamdi, Par Piprala, Bawrda, Ranmalpur

4. Jhajam Beat under Radhanpur.

Rangpura, Javantri, Limbadka, Husempura, Santhli, Chawada, Lotia.

Jhagam Beat under Warahi.

Jhandada, Jekda, Lodra, Inderwa, Jhorwada, Sadka-Vadpankh, Dhinkhwah, Korda, Badarpura or Jamboowala, Rampura, Daisar, Gadha, Vandi.

Jhagam Beat under Santalpur.

Charanka, Aval, Jakhotra, Vahoowa, Burala, Dhokawada, Bakutra, Aluwas, Patanka, Fengli, Soneth, Kilana, Dhariasana, Boru, Varnosari, Jhagam, Boruda, Chalanda, Datrana.

Jhagam Beat under Tharad.

Dungla, Dabhi, Dudasan, Morwada, Harsad, Nawapura, Garamdi, Katav

5 Suigam Beat under Warahi

Seday, Tetarwa.

Suigam Beat under Santalpur

Lenbunee, Madhoopura, Masali.

Suigam Beat under Tharad.

Eta, Rampura, Bhatasna, Khadol, Kalyanpur, Radka, Lalpura, Uchosan

Suigam Beat under Wao

Padan, Golap, Nesda, Kanoti, Radosan, Meghpura, Benap, Dudhwa, Koreti, Kumbharka, Bharadwa, Vhola, Dhanala, Baisra, Chotil, Suigam, Devpura, Hirpura, Meghpura, Mamana, Limbala

6. Assara Beat under Tharad.

Khadol, Dedava

Assara Beat under Wao

Assara, Assara Was, Bukna, Bukna Was, Golgam, Jilana, Naladar, Lodrani, Achhava, Rachhena, Sapreda, Jodia, Rilochi, Umedpura

Assara Beat under Deodar.

Bhatwar, Bhatwai Was

7 Mawsari Beat under Wao

Rudav, Nesda, Kolawa, Fandi, Dhedhiana, Kareli, Balotri, Kundalia, Chotil, Radhajnesda, Mavsari, Methavi, Sunnai, Jodiali, Badai, Akoli, Kunbhardi, Danpura, (Vajiasar) Arjanpura, Tejapura, Panasuda, Tobha Padar

8. Jamaiya Beat under Tharad.

Mithavi, Ramsari, Kasvi, Dayap, Bhurdasar, Serav, Medhala, Rajkote

Jamaiya Beat under Bhorole.

Medhala, Rajkote, Gadsisar, Saba

પાલણપુર એનન્સીમાં જે જગોએથી માફી મીઠ જેજે ગામોને
આપવામાં આવે છે તે ગામોનું લીસ્ટ.

૧ રાધનપુર તાખાનું ઝીંજવાડા થીટ.

ખેજડીઆલી, લોટી, કોઠી, જેસડા, કુવારડ, પંચાસર, મુરતુજનનગર, સંખેસર, જસુપુરા, પાડલા, રતનપુરા, માંકોડીયા, મુજપુર, પાલીપુર, ચંદુર, રાથવી, ઉકુમાના, ખાડીયા, રવાડ, મેવના, ટોડરા, કોકરાના, ખોલરા.

૨ રાધનપુર તાખામાં કુરધા થીટ.

વેડ, જુન્ડ (ખાદરગજ), વાયદપુરા, અદગામ, ધોલેકડા, કુરધા, રાધુ, વાધપુરા, રૂપનગર, (છાખનીયારી) નવાગામ (ગજદનપુરા) દાદકા, ઉપલીયાશરા, લોલપુરા, જખેલ, ઉમેદપુરા, રામપુરા, ભદ્રાડા, અનવરપુરા, ચંદુર, રાથેરી, ગેધના, કનીજગામ દોલતપુરા.

કુરધા થીટ વારાહીમાં.

ચડીયાના અને અમરપુરા.

કુરધા થીટ સાંતલપુરમાં.

ગડસી.

૩ ગાખાંતર થીટ રાધનપુરમાં.

અગીઆના, જેરાવરગજ, કરસનગઢ, પેદાસપુરા, ગોતરકા, છાનીયાથળ, દેહેગામ, શુલાખપુરા, નાનીખીપલી, કમાલપુર, ખીસમીલાપુર, મોટીખીપલી, દેલાના, ખીશમીલાગંજ.

ગાખાંતરથીટ વારાહીમાં.

વારાહી, કુલપુરા, સેરપુરા, જેડસા, દાદડી, ડાભી, ઉનરોટ, સીધાડા, ખામનોલી, માનપુરા, નળીયા, દેધગામડા, પલસુદ, લુખન, ગાખાંતર, લેખાપુરા, લીમગામડા, લુનીચાણા, અખીયાણા, અમીરપુરા, ઉનડી, મેધપુરા, ઉનદરગઢા, વાંઢીયા, કમાલપુરા, નવાગામ, ટોળીવાડા, જીનજીસર અથવા સાથપુરા, ચતુરપુરા, કતેપુર, વાધપુરા, સાતપુરા.

ગાખાંતર થીટ સાંતલપુરમાં.

સાંતલપુર, આતરનીસ, છાનસરા, કલ્યાણપુર, કલગરીયા ઉર્ફે રાજુસરા, ખાખરા, મહુત્રા, રોજી, ગરામડી, પાર, પીપરાળા, ખાવરડા, રણમલપુર.

૪ ઝઝામ થીટ રાધનપુર.

રંગપુરા, જવન્ત્રી, લીમખડકા, હુસેનપુરા, સાંથલી, ચલવાડા, લોટીઆ.

ઝઝામ થીટ વારાહી.

ઝડાડા, જેકડા, લોદરા, ધનદરવા, ઝોરવાડા, સડકા-વડપખ, ઢીકવાલી, ઝોરડા, ખાદરપુરા ઉર્ફે જયુવાડા, રામપુરા, દધસર, ગઢા, વન્ડી.

ઝઝામ થીટ સાંતલપુર.

ચારણકા, અવાલ, જખોત્રા, વહુવા, ખરાલા, ધોડાવાડા, ખકુત્રા, આલુવાસ, પાટણકા, કા-ગલી, સુનેથ, કીલાણા, ધારીયાસણા, ખોરૂ, વરનોસરી, ઝઝામ, ખોરૂડા, છાછેન્ડા, દાતરાણા.

ઝઝામ બીટ થરાદ.

કુગલા, ડાલી, દુદાસણ, મોરવાડા, હરસદ, નવાપુરા, ગરામડી, કટાવ.

૫ સુધગામ બીટ વારાહી.

સેડવ, તેતરવા.

સુધગામ બીટ સાંતલપુર.

લેમ્બુણી, માધુપુરા, મસાલી.

સુધગામ બીટ થરાદ.

એટા, રામપુરા, ભટાસણા, ખડોળ, કલ્યાણપુર, રડકા, લાલપુરા, ઉચોસણ

સુધગામ બીટ વાવ.

પાડેણ, ગોલપ, નેસડા, કાણોડી, રડોસણ, મેઘપુરા, બેણપ, દુધવા, કોરેટી, કુભારકા, ભ-
રડવા, વ્હોલા, ધાનલા, અઈસરા, ચોટીલ, સુધગામ, દેવપુરા, હીરપુરા, મેઘપુરા, મમણા, લીખાલા.

૬ અસારા બીટ થરાદ.

ખડોળ, ડેડાવા.

અસારા બીટ વાવ.

અસારા, અસારાવાસ, બુકણા, બુકણાવાસ, ગોલગામ, જેલાણા, નાળોદર, લોદરાણા, આછવા,
રાછેણા, સપ્રેડા, જોડીયા, રીલોચી, ઉમેદપુરા.

અસારા બીટ દીઓદર.

ભાટવર, ભાટવરવાસ.

૭ માવસરી બીટ વાવ.

રડાવ, નેસડા, કોલાવા, શગડી, ઘેઢીયાણા, કારેલી, ખાલોત્રી, કુડાલીયા, ચોટીલ, રાધાજીનો
નેસડો, માવસરી, મીઠાવી, સુનેધ, જોડીયાલી, ખેડાધ, આકોલી, કુભારડી, દાનપુરા (વજ્યાસર),
અરજનપુરા, તેજપુરા, પાનસડા, ટોભા પાદર.

૮ જમૈયા બીટ થરાદ.

મીઠાવી, રામસરી, કાસ્તી, દધઅપ, ભરડાસર, શેરાઉ, મેઢાલા, રાજકોટ,

જમૈયા બીટ ભરોલ.

મેઢાલા, રાજકોટ, ગડસીસર, સાળા.

*Statement showing the amount of Salt and Opium Compensation
received every year by various States and Talukdars in the
Palanpur Agency.*

Name of recipient.	For what period	Amount.
Opium Compensation.		R. A. P
H. H. the Dewan of Palanpur	1-4-06 to 31-3-07	31500-0-0
Salt Compensation.		
H. H. the Dewan of Palanpur . . .	Do	500-0-0
H. H. Mahomed Sher Khan of Radhanpur..	Do	11048-0-0
Abhesing Khengaiji, Thakore of Tharad . .	Do	175-0-0
Malek Jorawaikhan of Warahi ...	1-1-06 to 31-12-06	} 50-0-0
„ Rawaji Muridkhan of Warahi .	Do	
Jadeja Rawaji Lakhaji of Santalpur .	Do	25-0-0
„ Jaswantsingji Govindji of Santalpur.	Do.	25-0-0
Malek Dolatkhan Kamalkhan & Badaikhan Tejmalji of Gokhantai.	Do.	11-8-0
Malek Hamadkhan Hebatkhan of Gokhantai	Do	11-8-0
„ Lakhaji Sahebkhani of „ .	Do	11-8-0
„ Umaikhan Salimkhan of „ .	Do	11-8-0
Rana Chandansing Umedsing of Wao ..	Do	287-0-0
Chuvan Karunji Fatesing of Rachea .	Do	64-0-0
„ Surajmal of Kundalia. . .	Do.	10-0-0
Jadeja Adesang Kesari of Chaianka ...	Do	12-8-0
„ Meghji of Bori . . .	Do	12-8-0
„ Sagiamji Wakhatsing of Chaianka .	Do	6-4-0
Gajuba Mother of Savaji Agaising minor of Chaianka	Do.	6-4-0
Jadeja Gajaji Bhupatsing of Bori . . .	Do	12-8-0
Bai Jhuma guardian of Minor Aluji Rataji of Antelnesh.	Do	12-8-0
Vibha Gova guardian of Darsi Ranchhod of Antelnesh	Do	12-8-0
Jadeja Khetaji Devaji of Jhajham... .	Do	25-0-0
„ Ratansing Hadaji of „ ..	Do	24-0-0
„ Bhagaji Vanaji of „	Do	24-0-0
Chuvan Maluji Nathaji & Khengaiji Ram- sangi of Sugam	Do	204-2-8
„ Surajmal Pathaji of Sugam .	Do	33-5-4
„ Naisangi Bhupatsingji of Sugam	Do	155-0-0
„ Bhupatsing Karanji of Radosan .	Do.	27-8-0
Sodhaji Bai Rajba widow of the deceased Anandsingji Vriamji and Vagheli Sher Bai Mother and guardian of minor Chataisingji Jawansing of Asara	Do	103-3-0

પાલણપુર એજન્સીના જુદા જુદા સ્ટેટ અને તાલુકદારોને દર વર્ષે અશીણુ તથા નીમક કંપનસેશનની રકમ આપવામાં આવે છે તેની હકીકતનું પત્રક.

નામ.	આથી ક્યા સુધી.	રકમ.
અશીણુ કંપનસેશન.		રૂ. આ. પા.
નામદાર પાલણપુરના દિવાન સાહેબ	તા. ૧-૪-૦૬ થી ૩૧-૩-૦૭	૩૧૫૦૦-૦-૦
નીમક કંપનસેશન		
નામદાર પાલણપુરના દિવાન સાહેબ.	"	૫૦૦-૦-૦
નામદાર રાધનપુરના નવાબ મહમદ શેરખાનજી સાહેબ... ..	"	૧૧૦૪૮-૦-૦
મે. દો થરાદ ઠાકોર સાહેબ અભેસી ગજી ખેગારજી.	"	૧૭૫-૦-૦
વારાહીના આજમ મલેક જોરાવરખાનજી... ..	તા. ૧-૧-૦૬ થી ૩૧-૧૨-૦૬	૫૦-૦-૦
" રવાજ મુરીદખાન.	"	૨૫-૦-૦
સાતલપુરના આજમ જાડેજી રવાજ લખાજી	"	૨૫-૦-૦
" જસવતસ ગજી ગોવીંદજી.	"	૨૫-૦-૦
ગોખાતરના આજમ મલેક દોલતખાન કમાલખાન તથા બાદ- રખાન તેજમલજી.	"	૧૧-૮-૦
" હામદખાન હેબતખાન	"	"
" લાખાજી સાહેબખાન	"	"
" ઉમરખાન સલીમખાન.	"	"
સર્વે કામ લાયક વાવ રાણા ચદનસીંગ ઉમેદસ ગજી	"	૨૮૭-૦-૦
રાછેણાના યુ. કરણજી ફતેસંગ	"	૬૪-૦-૦
કુડાલીયાના યુ. સુરજમલ	"	૧૦-૦-૦
ચારણકાના જાડેજી અદેસંગ કેસરજી	"	૧૨-૮-૦
ખોડના જાડેજી મેધજી.	"	"
ચારણકાના જાડેજી સગરામજી વખતસંગ	"	૬-૪-૦
ચારણકાના જાડેજી સવાજી અગરસંગ નાની ઉમરના વાલી તેમના મા ગજુખા	"	"
ખોડના જાડેજી ગજુજી ભુપતસંગ.	"	૧૨-૮-૦
આતરનેસના જાડેજી અલુજી રતાજી નાની ઉમરના વાલી બાપ જુ મા	"	"
" દેવસી રણજીડના વાલી વીભા ગોવા	"	"
ઝઝામના જાડેજી ખેતાજી દેવાજી	"	૨૫-૦-૦
" રતનસીંગ હાડાજી	"	૨૪-૦-૦
" ભગુજી વનાજી	"	"
સુધગામના યુ મલુજી નાથાજી તથા ખેગારજી રામસંગજી	"	૨૦૪-૨-૮
" સુરજમલ પયુજી.	"	૩૩-૫-૪
" નરસંગજી ભુપતસંગજી	"	૧૫૫-૦-૦
રડોસણના યુ. ભુપતસંગ કરણજી..	"	૨૭-૮-૦
અસારાના મરહુમ યુ અણુદસંગ વીરમજીના ધરવાળા સોઢી બાપ રાજખા તથા ચતરસંગ જવાનસંગ નાની ઉમરના વાલી તેમની મા વાઘેલી શેરખાખ.	"	૧૦૩-૩-૦

Glossary of revenue and other useful terms used in the Palanpur Agency.

A.

- Abhram Nandava-Hamiravar-અભરામ નંદાવા-હમીરાવાર-Acquittal in full satisfaction.
- Abkari-અબકારી-Customs duty on liquor and toddy.
- Ad-Gharene-Chet Gharene-આડધરેજે-ચેતધરેજે A sub-mortgage.
- Adzamin-આડઝમીન-Is counter security taken for the faithful performance of the terms of an Engagement or Treaty
- Aghat-અગાટ-Outright sale Permanent alienation.
- Agtar-આગતર-Rain crop-Monsoon crop
- Angadi-અંગડી-Literally a coat A cess levied in favour of the Chief's eldest son. The term Motap-મોટપ-is used in this Agency.
- Agor-અગોર-Dried up portion of a tank.
- Asada-Tal-અસાડતલ-A sesamum sown in the month of Asad.
- Asmani-Sultani-આસમાની-સુલતાની-unavoidable calamities caused by the act of God or the country's enemies
- Aval-Pedash-અવલ પેદાસ-An occasional extraordinary tax. Extra tax leviable at pleasure

B.

- Babat-બાબત-A cesss, item, tax.
- Bagayet-બાગાયત-Lands in which irrigated crops are usually grown by the help of wells Dhekwa, Jheels &c.
- Bahandari-બાહાંદરી-Guarantee ("Bahee" equal to "hand", "Dherlaa" Dharlaa to seize).
- Baharwatia-બાહારવટીયા-An outlaw.
- Balai-Pedash-બાલાય પેદાસ-Miscellaneous revenues.
- Banti-બંટી-A kind of grain
- Barkhali-બારખલી-Alienated lands.
- Be-talu-બેતાલુ-Weighing 42 Sers, instead of 40
- Bavta-બવટા-100 Kadams long and 50 Kadams broad equals one Bavta. va or Ohava
- Bavta-બવટા-1 Jha-બોલીયા-1 Santi=16 Bavtavas or Ohawas=46 acres
=78 Big has 8 Vasas
- Bhad-ભડ-The interior of a well.

Bhad Dan-Bhadat Dan-ભડદાન-ભડતદાન-A term applied to all weighing and measuring fees and customs duties excepting Desh Dan It also means a fee levied on oil seeds and other grains exported from a village. It is equivalent to Export duty and is taken by the owner when they sell to foreign traders

Bhag-Batai-ભાગ-બટાઇ-Division of produce

Bhagia-ભાગીઆ-Cultivators who pay an enhanced share of Waje, instead of Vero.

Bham-ભામ-A tax on the kinds of dead animal (cattle). It is also called Bhambh Vero

Bharamani-ભરામણી-Measuring fees.

Bhayat-Bhayad-ભયાત-ભયાદ-Brethren, cadets, collaterals.

Bhel Bhanjwad-બેળ બજવાડ-Damage done to crops by stray cattle

Bheni-બેણી-Site

Bhindi Nada-ભીંડી નાડા-Ropes, Hemp ropes.

Bid-બીડ-Grass land

Buta-બુટા-Lands given to cultivators with a right to sell or mortgage.

Burachoth-બુરાચોથ-Grain tribute.

C.

Chakar-ચાકર-Servant

Chakariat-ચાકરીઆત-Servants-Lands held on service tenure

Chakdo-ચાકડો-Potter's wheel

Chakri-Farmash-ચાકરી-ફરમાશ-Orders to service tenants.

Chalto Vahivat-ચાલતો વહીવટ-Current enjoyment.

Chalu Babat-ચલુ બાબત-Usual cess

Chandlo-ચાંડલો-Occasional Extraordinary tax.

Charian-ચારીઆણુ-Grazing lands

Charai Vero-ચરાઇવેરો-Grazing fee

Charkha Vero-ચરખા વેરો-Tax on cotton gins.

Chav-ચવ-Cultivated land

Chhal-છલ-New cultivation of which the landlord's share is not taken for two or three years

Chakaru-Nakaru-ચાકરીઉ-નકર-Service land rent free.

Chhasatia-હાસતીઆ-Hot weather Juwar Derived from Chhast i-e sixty six days wherein it becomes ready

Chhota-છોટા-Leather stirrups

Chibhada-ચીબડા-Water melons-Tax on vegetables

Chilo-ચીલો-Transit duty

Chino-ચીનો-A kind of grain

Chit Gharene-ચીતધરેણે-Mortgage without possession.

Choki Chakari-ચોકી ચાકરી-Duties of village Police or watchman

Chokidar-ચોકીદાર-Watchman.

Choki Pehro-ચોકી પહેરો-Patrolling

Chokshi-ચોકશી-One who tests ornaments and Jewels.

Chora-ચોરા-Village Forum.

Chungi-ચુંગી-An allowance.

Chori Dapa-ચોરી દાપા-Marriage tax. It is also called Sadi=Vanola.

D.

Dadi-દાડી-Boundary mark

Daftari-દાફતરી-Record keeper, State accountant

Dalal-દલાલ-Broker

Dan-દાન-Customs duty, Tax.

Dand Pharoī-દંડ ફરોઇ-Fines

Datarda-Vero-દાતરડા-વેરો-A tax on sickles

Dasota Bond-દસોટા બાન્ડ-Is the decennial security bond or a security bond lasting for 10 years

Dasturi-દાસ્તુરી-Usual dues

Datyū-Satyū-દાટયુ-સાટયુ-Treasure trove

Derwatu-દેરવટુ-Marriage with elder brother's wife

Dhal-ધાલ-Estimate of standing crop

Dharmada-ધરમાદા-Land held in charity Land held under a grant for religious purposes.

Diwani Dasturi-દીવાની દાસ્તુરી-It is a lagat recovered in Radhanpur from certain villages and is paid to the Karbhari for the time being to show special favour or appreciation of the Darbar

Dhal Lagat-ધાલ લાગત-This lagat is recovered in Radhanpur from the villages and paid to the Patels who made estimates of the crop. (Khariff and Rabi).

Dharna-ધરણા-The sitting at the door of a debtor under a vow to fast until the claim is satisfied

Dhotiū-ધોતીઉ-The present of a cloth to a farmer at the time of giving him a farm It is also called "Faha"

Dhungra-ધુંગરા-Cotton pickers.

Dhunsā-ધુંસા-Ears of Bajri ground down after the removal of the grain.

Dori (Measurement)-દોરી (ડુ બરત)-Measurement with a cord varying from 40 to 80 cubits

Dubhet-ડુબેટ-The boundary line between two villages.

Dur-ડુર-Powdered Bajri stalks

Duvagir-ડુવાગીર-Religious mendicant

Dharmada-Kutariu-ધરમાદા-કુતરીયુ-Equal to land held for religious purposes for the benefit of dogs

Dotho-દોથો-Formerly the measurer or Tolati measuring grain used to keep his hand over the top of the Mana (measure) in order to get more and consequently the quantity measure differed at different times In order to avoid difficulty people paid at certain rates per Kalshi and the Dalal measured the grain without keeping his hand over the top of the Mana.

F.

Fail Zamin-ફેલ-ઝામીન-Is security taken for observing the permanent engagement for a general peace of the country and the protection of the possessions of the British Government and Peshwa of the Gaekwar (Security for behaviour)

Fala-ફાલા-Contribution.

Fataya-ફટયા-Younger sons of a Chief who get appanage.

G.

Gadi-ગાદી-Throne

Gadi-Nazarano-ગાદી-નાજરાનો-Accession tax. Tax imposed by a Chief when he mounts the Gadi.

Ghas-dana-ઘાસ-દાના-Is the tribute collected by an officer at the head of an army

Gam Taliato-ગામ તાલીઓ- Village site

Gamat Khatu-ગામાત ખાતુ-General Fund for village expenses.

Gam Jhampo-ગામ ઝાપો-General Fund for village expenses (literally village gate-way)

Gamot-ગામોટ-A Brahmin entertained for the village service, who sometimes holds land but is generally paid in kind.

Ganj-ગાંજ-Landlord's reap in the grain-yard

Ganj Kharajat-Ganj Kharach-ગાંજ ખરાજત-ગાંજ ખરચ-Miscellaneous allowances to artizans, temples &c from the "Ganj".

Ganji-ગાંજી-Hay stack

Ganj Wadharo-ગજ વધારો- Surplus of grain or other produce in land lord's share.

Ganot-ગણોત- Rental.

Garud Puran-ગરુડ પુરાણ- A sacred Book read after the death of member of one's family.

Gas Gharene-ગાસ ધરેણે- Mortgage with possession.

Gauchar-ગાઉચર- Pasture land

Gayal-ગયાલ- Lapsed property

Geru-ગેરુ- Blighted wheat

Ghar Bhadu-ઘરભાડુ- House rent. House tax.

Ghar Bheni-ઘરભેણી- House site.

Gharene-ધરેણે- Mortgage.

Garagadi-ગરગડી- A wooden wheel over a well.

Ghargharnu-ઘરઘરણુ- Widow remarriage.

Gharkhed-ઘરખેડ- Home farm Grasia's demesne lands.

Ghasiu-Mithu-ઘસીયુ મીઠું- The common sea salt Natural salt.

Godh-ગોઢ- Waste site of a village

Gol Mapni-ગોળ મપણી- Circuit survey

Gondro-ગોંદરો- Vicinity of a village, waste ground just outside the village.

Goth-ગોઠ- A feast.

Goti Pado-ગોટી પડો- Bundle of Tobacco

Garasia-Girasia-ગરાસીઆ-ગીરાસીઆ- Hereditary land-holder.

Guntha-ગુંઠા- One fortieth of an acre.

H.

Hak-હક- Right.

Hak Patrak-હક પત્રક- Statement of rights

Hakshai-હકસાઇ- Brokerage.

Hal-હલ- Plough.

Hangami Nokri-હંગામી નોકરી- Temporary Service.

Hath Garnu-હાથગરણુ- A cess taken by the chiefs on the occasion of a marriage in the family.

Hat Zalamni-હટ ઝાલમની- i. e Taking by hand. Is first paper which was taken from the Bhoomia or his Vakıl at the time of the settlement. It was an engagement on the part of a Bhat or other security of the Bhoomia to answer for certain points adverted to, but not specifically expressed in the deed.

- Havaladar-હાવલદાર-A village watchman Watchman over grain yard.
 Havaldari-હાવલદારી-Havaladar's allowance
 Havalo-હાવલો-Hundi, Bill of exchange-see 'Ant'
 Hadia-હાડીયા-Land given as a compensation for a murder
 Halchori-હાલચોરી-Permission to Plough
 Hisab Nazarano-હિસાબ નઝરનો-Nazarano paid to H. H The Nawab
 Sahib of Radhanpur by the Patel or Patels and Talati of a vil-
 lage when revenue account of the year is finally made up and
 adjusted at the Daftarkhana

I.

- Ijardar-Izardar-ઇજારદાર-Farmer An Ijara of a village carries with
 it all the rights and levys such as Kania-chori, Bham, Veth
 &c enjoyed by the owners of the village.
 Inami-ઇનામી-Under grant or gift In consideration of past service.

J.

- Jagat-Jakat-જગત-જકત-Customs duty.
 Jama, Jama Bandy-જમા-જમાબંદી-Tribute revenue assessment
 Jambiyō-જામ્બીયો-Dagger
 Japtidar-જપ્તદાર-Attachment clerk
 Jarayat-જરાયત-Land in which irrigated crops or paddy cannot be grown
 and has never been grown, are called Jarayat-Lands, whether
 those lands be cultivated or not
 Jara-જરા-Hot wheather Juwar
 Jasa-જસા-A threatening message.
 Jasa Chithi-જસા ચીઠી-A threatening letter
 Jhampa-Khatu,-Jhampa-Kharach-જામ્પાખાતુ-જામ્પાખરચ-Subscription paid
 by cultivators for entertaining village guests.
 Jhul-જુલ-Covering for horses or bullocks
 Jiwar-જીવાર-Land held in maintenance on service tenure.
 Jiwardar-જીવારદાર-Service tenant
 Jod-જોડ-Fellow land
 Jotar-જોતર-Yoke collar Leather or Cotton collar for bullocks
 Jhumpi Vero-જુમ્પી વેરો-House tax.
 Jhampa Utaramani-જામ્પા ઉતરામણી-Is a lagat taken in Radhanpur
 by the Karkuns of the Duftarkhana-when the village Modi-
 khana account is copied from the Talati's Book

K.

Kada-કડા-Pan for preparing molasses

Kadab-કડબ-Juwar reeds, Juwar grass

Kadam-કડમ-Pace= $2\frac{1}{2}$ feet

Kala-કાલિ-Cotton pods

Kalambandi-કાલમ્બંદી-Agreement Articles of agreement.

Kalshi-કલશી-A measure of grain equal to 32 maunds

Kalthi-કલથી-A kind of grain

Kamdar's Babat-કામદારની બાબત-An allowance to the revenue manager.

Kamdar-Sukhdi-Kamdar-Khola-Suhkdi-કામદાર-સુખડી-કામદાર-ખોલા-સુખડી-

An allowance to the revenue manager of the village

Kang-કાંગ-A kind of grain.

Kankotri-કંકોત્રી-Congratulatory letter.

Kantia-કાંટીયા-Arm bearing tribe.

Kanti-કાંટી-A levy of Bajri stalks for feeding horses

Kanya-Chori-Kanya-Kundi-કન્યા-ચોરી-કન્યાકુંડી-Marriage fees Also known as Hathgarna, Sadi Vero, Sadi Najrano and Sadi Vanola

Kapal giras-કપાળ ગીરાસ-Land or rights received by Bhayats in appanage.

Kapdu-કાપડુ-Allowance to a daughter Dowry. Literally bodice.

Karaj Awsai-કરજ અવસર-A cess taken by a chief on the occasion of a marriage or death in his family

Karam-કરમ-Is equal to 5 feet

Karam Bhag-Karam giras-કરમભાગ-કરમ ગીરાસ-See "Kapal giras".

Kasumbo-કસુમ્બો-A cess on transfer of lands

Katak-કટક-Army

Katha Wanchnar-કથા વાચનાર-Preacher

Kathol-કઠોળ-Pulse

Kerdo-કેરડો-A tree (of Kerdas a kind of Berries used for pickle).

Khadio-ખડીઓ-Saddle bag.

Khalu-ખલુ-A cultivator's grain-yard.

Khala Kharajat-ખલા ખરાજત-Grain-yard expenses

Khalawac-ખલાવાડ-Grain-yard. General grain-yard

Khalsa-ખાલસા-Crown land.

Khambha-Khunt-ખાંભા-ખુટ-Boundary marks.

Kharabo-ખરાબો-Unculturable land It may yield grass and may grow trees while Padtar Kharabo Khar cannot yield grass and trees

Khar-Kharajat-ખર-ખરાજત-Allowance, revenue expenses.

Kharo-ખારો-Salt-land

Khata-Sukhdi-ખાતા-સુખડી-A tax taken per each cultivator's account.

Khata-bandi-ખાતાબંધી-System by which the cultivator agrees to pay a fixed rent for his holding for a term of years

Khatla-ખાટલા-Cots

Khatavahi-ખાતાવહી-Ledger

Khawas-ખવાસ-Attendant on a Chief. Household servant

Khedu-Khedut-ખેડુ-ખેડુત-Cultivator

Khedu Bhag-ખેડુભાગ-Cultivator's share

Khedu-Vero-ખેડુવેરો-Santhi Vero-Tax taken from cultivators

Kherati-ખેરાતી-Granted in charity on religious tenure

Khoraki-ખોરાકી-Free rations.

Khunt-ખુટ-Boundary marks

Kori-કોરી-A coin

Kos-કોસ-Leather bag for drawing water Land watered by a Kos.

Kotlu-કોટલી-A leather collar for a horse

Kothari-કોઠારી-Granary-Keeper also called Modi

Kotwal-કોટવાલ-A village servant who attends to the village guests.

Kotdi-Khatu-કોટડી-ખાતુ-The accounts of the collection made by the Talukdars among themselves for the entertainments for the guests

Kulgor-કુલગોર-Family priest

Kunwar-કુવર-Heir apparent Sons of a Chief

Kunwari-કુવરી-A daughter of a Chief.

Kunwar-Pachedo, Kunwar-Pamri, Kunwar-Nazarano-કુવર-પછેડો, કુવર-પામરી, કુવર-નાજરાનો-Tax imposed on the occasion of the birth of the eldest son of a Chief

Kunwar-Sukhdi-કુવર-સુખડી-Allowance to the heir apparent

Kyardi-ક્યારડી-A piece of land near a well

L.

Lag-Lago-લાગ-લાગો-Allowance.

Lakhamni-લખામણી-Writing fees.

Lakhat-લખત-Deed

Lakhani-Lakhni-લખણી-Charitable assignment to a bard

Lawazam-લાવાઝમ-Allowance

Lekh-લેખ-Order-Deed-Grant

Lekhni-Lakhamni-લેખની-લખામણી-Writing fee

Lilotri-લીલોતરી-Green Vegetables

Lahani-લાહાની-Is the custom of distributing brass vessels among the relatives and friends co-memorative of an event in the family.

Lagat-લાગત-Impost

M.

Mal-Vaje-Lakhai-માલ-વજે-લખાઈ-This lagat is levied in Radhanpur for copying the village Account Book in custody of Talati, dealing with Vaje, Kharajat, Sukhdi Vero etc into *Daftarkhana* Book and is distributed among Karkoons doing the work.

Mal-Vero-માલ-વેરો-Equal to Vero collected for village expenses.

Manu-Map-માણુમાપ-A measure of grain

Mahal-મહાલ-A division of territory.

Mandvi-Mandi-માડવી-મડી-Customs duty

Majmu-મજમુ-Joint (common to Chief and Grasia or Bhayat).

Mankhal-માખલ-Grain yard

Maswadi-મસવાડી-Grazing fee.

Matadar-મતાદાર-They represent the early "Thakarda" Chiefs of the villages. In the Bhagdari villages the Thakarda families maintained their status as proprietors. In the Matadari villages they lost with the status of proprietors the personal right to guarantee. The Matadars have been spoken of as the tributories for their respective villages, their status as persons of the class entitled to guarantee is sufficiently shown by their execution of security bound, and by the light in which they have been regarded by Political officers,

Meherkhai-મેહેરખાઈ-Informer's fees

Mehtar-મેહતર-Dhed's Patel.

Mehtas-મેહેતા-Clerks.

Mehtara-મેહેતરાઈ-Patelship of Dheds

Mehtaria-મેહેતરીયા-A Dhed A Dhed's Patel.

Mehwas-મેવાસી-Are those villages which only pay tribute

Mezwani-મેઝવાની-Entertainment of guests.

Mochhani-મેઝાણી-"See Melnu".

2 Motap-મોટપ-The extra land given to the eldest brother in addition to his share in the division of an estate

Muchhani-Vero-મુછાની-વેરો-A death fee

Mul-Mehntanu-મુલ-મેહેનતાણુ-Wages

Mulakgni-મુલકગીરી-Gaekwad's expeditions in Kathiawar for collecting tribute

Mulk-Shirasto-મુલક-સીરસ્તો-Custom of the country

Mul-Girasia-મુલ-ગીરાસીઆ-Original holders of a village or a portion of village lands

Mukan, Chhut-મુકાણ, છુટ-Remission.

Muthi-મુઠી-Handful

Mutsadi-મુતસદી-Revenue Manager

Mandaman-મંડમણ-Present at the time of negotiating loan

N.

Nada-નાડા-Ropes

Nagdi-નાગદી-Cash-Levy in cash

Nalu-નાળુ-Small stream

Narwa-નરવા-Equal to revenue in cash. Cash payment according to number of ploughs

Naspati-નાસપાતી-Water melons.

Nazar-Nazarano-નાઝર-નાઝરાનો-Present Is levied by the Thakor and the owners of the village when giving a land to the new cultivators It is considered as a price for selling the right of cultivation.

Nochhawar or Nachhaval-નોઝાવર-નાઝરાવળ-Refers to money given in charity by scattering it amongst the assembled crowd on the occasion of a visit from the Chief, or money given to the attendant of a chief at the time of visiting him.

O

Ogha-Chhut, Pula-Chhut-ઑઘા-છુટ-પુલા-છુટ-Mortgage with possession for a fixed term at the end of which the property reverts to the original owner without further payment

Oliava-ઑલીઆવા-It is a land measurement and is equivalent to $2\frac{1}{2}$ acres or 4 Bighas. See "Bavtava".

P.

Pachhtar-પાછતર-Winter crop

Pado-પડો-Bundle of tobacco

Padar-પાદર-Vicinity of a village Waste ground just outside the village

Padtar-પડતર-Uncultivated or waste land

Padtar-Kharabo-Khar-પડતર-ખરાબો-ખાર-Khar waste uncultivable.

Padyu-Pan-પડયુ-પાન-Fallen leaf When used in a deed idiomatically. it means conveyance of every source of revenue

- Paghdi-પાઘડી-A head dress A small sum given to Izardars or cultivators upon special occasions.
- Pagi-પાગી-Tracers of footprints.
- Pahuva-પહુવા-Parched rice
- Pakhal-પાખાલ-Leather bags put on animals for carrying water.
- Pali-પાલી-A measure of grain
- P'allo-Pawallo-પાળીયો-પાવળીયો-Memorial stone.
- Pan-charai-પાન-ચરાય-Grazing fee,
- Panchayat-પંચાયત-Arbitrators-Arbitration
- Pani Vero-પાનીવેરો-A tax on artizans and other non-cultivating classes
- Parganu-પરગણુ-District, Division
- Parkhai-પરખાઇ-Farm of testing coins
- Padtharo-પડથારો-What is left from the common heap to the cultivator after defraying all allowances.
- Pasaitu-Nakru-પસાએતુ-નકરૂ-Equal to Pasaita land held land free.
- Pasaitu-Dharmadu-Nakru-પસાએતુ ધરમાદુ-નકરૂ-Equal to Pasaita land for religious purposes held land free
- Pasaita-પસાએતા-Service tenure Pasaita lands are rent free lands allotted to the different orders of village servants in Gujrat, also assignments of the same for religious (Dharmada) Pasaita and service tenure or Chakriat Pasaita
- Pasera-પાસેરા-Quarter of a Ser.
- Patel-પટેલ-Head of the village
- Patlai-પટલાઇ-Headship of the village
- Patelni-Palat-પટેલની પાલત-Dues from which Patels are exempted
- Pati, Pati-પાટી-પટી-Share of village
- Pavro-પાવરો-Leather bag for feeding horses.
- Pehramni-પેહેરામણી-Dress of honor
- Peshkashi-પેસકશી-Tribute.
- Petkhai-પેટખાઇ-Rations Expense of food for State servants.
- Pinjan-Vero-પિંજણ-વેરો-A tax on cotton carders
- Pith-પીઠ-Market.
- Pattawat-પટાવત-Equal to land granted to the persons for feudal service.
- Pith-Mapu-પીઠ-માપુ-Farm of weighing and measuring articles of commerce
- Poero-પોરો-Labour.
- Ponkh-Ponk-પોખ-પોક-Roasted ears of wheat.

Pohsak-પોશક-Dress of honor.

Poshak-પોશક-Dress of honour. Land granted for service. See "Inam"

Pullachut-પુલાછુટ-See "Ogha Chuti"

Pulas-પુલા-Bundles of grass

Pumbi-પુમ્બી-A little quantity of cotton

Punchhi-Vero-પુંછી-વેરો-Tail tax

Pot-પોટ-Measurement by subdivisions

R.

Rada-રાડા-Juwar grass, Reed

Rahadari-રાહદારી-Transit duty

Rahadari-Dan-રાહદારી-દાન-Is a tax on goods passing through a territory levied by the Lord of the territory in lieu of the protection he is supposed to offer it

Rahdarino-Falo-રાહદારીનો-શલો-It is levied from certain villages near Radhanpur to meet the expense of Chokiats maintained at the Head-Quarters for the guarding of carts at night-time or for accompanying them as Chokiats

Rajak-Daiwak-રાજક-દૈવક-See Asmani Sultani

Raj-Bhag-રાજભાગ-Landlord's share.

Raj-Chakri-રાજ-ચાકરી-Military service

Rajgar-Rajgor-રાજગર-રાજગોર-State priests.

Raj-Hakumat-રાજ-હકુમત-Jurisdiction.

Raj-Prakarni-રાજ-પ્રકરણી-Political

Rakhesar-રખેસર-A Bhangi A sweeper

Rakhodi-રાખોડી-The farm of cleaning goldsmith's ashes

Rakhopio-રખોપીયો-Watcher of crops

Rakhopu-રખોપુ-Watching crops.

Rasoyo-રસોયો-Cook.

Ratalu-રતાલુ-Sweet Potatoes

Rawal-રાવળ-Bards.

Rawali-રાવલી-Belonging to State

Ryoti-રયતી-Are those villages which submit to the administration of justice and the inspection of their produce.

Rejgi-Mandvi-રેજી-માન્ડવી-Customs fees on fruits, vegetables and other miscellaneous articles

Roz Kam-Roj Kam-રોજકામ-Official proceedings.

Ruko-રૂકો-An order-A grant

Ryot-Raiyat-રૈયત-Cultivators-Villagers

S.

Sadavrat-સદાવ્રત-Charity given to mendicants.

Sadhu-સાધુ-Religious mendicants.

Safeto-સફેતો-Charcoal.

Sai-Shei-સાઇ-શેઇ-A measure of grain equal to 1/16th of Kalsi.

Sadi-Vanolo-સાદી-વનોલો-See Choridapa

Sakar-સાકર-Present on change of tenancy. Royalty

Salami-સલામી-A small Jama or fixed tribute paid on rent free lands.

Salnu-Sutar-સાળનું-સુતર-Cooton yarn or tax taken from weavers

Sal-Vero-સાળવેરો-A tax on weavers.

Salo-સલો-Residue of the harvest left for the poor

Santh-Nazrano-સાથ નઝરાનો-Consideration given on change of tenancy equal to સાકર-નજરાનો.

Santhi-Santi-સાંથી-સાતી-A plough. Amount of land cultivated by one plough varying from 20 to 30 acres

Santi-Vero-સાતી-વેરો-Plough tax

Saran-સારણુ-Canal

Sarbharā-સરભરા-Entertainment of guests

Sawa-Betalu-સવા-બેતાલુ-42½ Sers taken instead of 40.

Sadi-સાદી-A cess taken by Chiefs on the occasion of marriage in the family.

Sadi-Gami-સાદી-ગમી-Fees taken by Chief on the occasion of marriage and deaths in the family.

Shan-શાન-Mortgage without possession.

Shedhi-શેદી-Is a right recovered in cash from a Ryot who gives up cultivating the land or from the cultivators for cultivating a Padtar land

Shedho-શેદો-Outskirts of a field boundary

Sheriku-શેરીકુ-41 Sers taken instead of 40.

Shikai-શીકાઈ-Delhi coin.

Singoti-શીંગોટી-A tax on the sale of cattle.

Sawari-Nazrano-સવારી-નઝરાનો-Present on the occasion of a Chief's visiting a village

Sudharo-સુધારો-Improvements Amount levied from Bhayats and Mul-gaiasias as contributions towards public improvements

Sukhdi-સુખડી-Allowances-perquisites

Sutar-Chamdu-સુતર-ચમડુ-A cess taken from weavers and tanners for saddle girths, ropes and other horse trappings, also for leather buckets

Swang-સવાંગ-Whole.

T.

Talati-તાલાટી-Weigher of produce See Mandvio.

Talatu-તાલાટુ-Weighing fees. See Mandvi

Talpad-તાળપદ-State portion of the village sites or lands. See description given under Wanta

Taluko-તાલુકો-State Pargana. District Division

Talukdar-તાલુકદાર-Chief, Land Lord.

Tang-Tangi-તંગ-તંગી-A saddle girth.

Tarahi-તરાહી-Right of sovereignty on Putta villages

Thakar Mandir-ઠાકર મંદીર-Village temple

Thalu-થાલુ-The platform of a well upon which the water falls from the leather bags.

Thanu-થાનુ-Police Post

Thandar-થાણદાર-The officer in charge of a station or post

Thana Warad-થાણા વરાડ-Thana contribution.

Thungo-ઠુંગો-Refreshment

Tilayat-ટીલાયત-Heir apparent.

Timbo-ટીમ્બો-Waste site of a village.

Tolamni-તોલામણી-Weighing fee

Tora giras-તોરાગીરાસ-Giras in cash or kind

Tribhet-ત્રીબેટ-A point where the limits of three villages meet.

Tragu-ત્રાગુ-Self-mutilation or suicide in default of obtaining satisfaction of claims

U.

Uchko-ઉચકો-Extraordinary tax.

Udhad-ઉધડ-Fixed rent See Udhad Vero.

Udhadas-ઉધડીયા-Cultivators who pay fixed rent.

Udhad Kharach-ઉધડ ખરચ-Fixed sum taken for State expenses

Udhad Vero-ઉધડ વેરો-Fixed sum taken from cultivators instead of Vero and Waje

Unalu-ઉનાલુ-See Chhasatio.

Upaj-ઉપજ-Revenues, Produce.

Uparwadu-ઉપરવાડુ-Land cultivated from adjoining village

Upto-ઉપડે-Leathern girth.

Utaro-ઉતારે-Lodging house, Halting place.

V.

Vas-વાસ-A section in a village-Was.

Vechan-Dan-વેચાણ-દાન-A tax on goods brought by foreign traders and sold in a village and taken by the owner of the village from the seller.

Ven-Voklo-વેણ-વેકળા-A small rivulet

Vero-વેરે-Tax. "Santi Vero" Plough tax or Tax in cash.

Veth-Begar-વેઠ-બેગાર-Forced labour.

Vechania-વેચાણીઆ-Is the land purchased by a Girasia before the date of the Kalambandi and which is considered as giras

Vid-Vidi-વિડ-વિડી-Grass land

Vera-Kharda-વેરા-ખરડા-Record of tax.

Vidkas-વિડકા-Small vids, small patches of grass lands.

Vigha-વિઘા-A measure of land-Nearly 1 $\frac{1}{3}$ rd of an acre.

Vighoti-વિઘોટી-Fixed cash rent per Vigha.

Virdas-વિરદસ-Pits dug in the beds of tanks and streams.

Viwa-Wadhavu-વિવા-વધાવુ-See Sadi-Marriage tax

Vol-વૅલ-A force contribution paid by cultivators of crown lands to petty marauders to purchase immunity from their attacks

Verani Ugharat-વેરાની ઉઘરાત-This lagat is collected from the villagers and paid to the sepoy who collected the Vero.

W.

Wachhiat-વચીઆત-An outsider who either sells or buys articles of commerce.

Wadh-વાઢ-Sugarcane field

Wadas-વાડા-Yards.

Wadagru-Salt-વાડાગરુ ખીટું-Crystal salt

Wadhavu-વધાવુ-See shadi

Wadi-વાડી-Irrigated land-Garden.

Wahiwancha-વાહીવંચા-Family bards Keepers of Pedigrees

Wahiwat-વાહીવટ-Revenue management Revenue administration

Wahiwatdar-વાહીવટદાર-Revenue manager

Waje-વજે-Collection in kind-Landlord's share in kind

Wataw-વાટાવ-Exchange

Waland-વાલંદ-Barber.

Waltar-વળતર-Compensation for theft, robbery &c.

Wanola-Wadhawa-વનોળા-વધાવા-Equal to a marriage tax

Wartanio-વરતણીઓ-See Pasaita

Wasvaya-વસવાયા-Village artizans

Wasgar-વાસગર-House tax or ground rent.

Wanto-વાટો-A portion of village lands held free by Gracias.

Wantana-Pasaita Dharmada-Pasaita વાટના-પસાયતા ધરમાદા-પસાયતા Dhar-
mada land belonging to Wanta land

Wanta-Salamia-વાટ સલામીઓ-Equal to Wanta land paying salami

Wantanu Pasaitu-Nakru-Dharmada-વાટાનુ પસાયેતુ-નકર-ધરમાદા-Rent free
for religious purposes belonging to Wanta land.

Wantia-વાટીઆ-The holder of a Wanta

Wantada-વાટાડા-Joint proprietor of a Wanta land

Was-વાસ-Quarter Portion of village

Wao-વાવ-A well

Wanta-વાટ-A portion, an allotment. A description of land held
land free although much of it pays Salami to Government and
prior to the Musalman conquest it used to pay it to the Rajputs
and others in possession of the country The Musalman dispos-
sessed these people who then took to plunder The conquerors
were unable to stop this A compromise was effected, the Musal-
mans keeping three fourths of each village under a name of
Talpad and the remaining one fourth was allotted to the original
holders under the name of Wanta

Z

Zakat-ઝકાત-Customs duty

Section II.
TREATIES AND ENGAGEMENTS.

Treaties, Engagements and Sanads.

PALANPUR STATE.

(1)

Translation of an agreement entered into in, November 1809 by Ferozkhan, Dewan of Palanpur for the regular payment of Jamabandi to the Gailwar Sarkar.

To Sreemunt Shree Sena Khas Kheyi Shumsher Bahadoor writes:- Further, it has been agreed to pay to the Sircar the jumma bundee of talooka Pahlunpur for ten (10) years from the harvest season of the year Sumvat 1866 (A. D. 1809-10). The total amount on account of the above jumma bundee, together with khurajat, has been fixed at Rs 50,001 (fifty thousand and one) per annum, and instalments have been fixed for the payment of the sum I shall accordingly go to Baroda and pay the instalments from year to year. If I go to Baroda and make payment on due date and pay the instalments, it is well and good; if payment is made a few days after it has become due, I shall pay interest at the rate of one per cent, per mensem. Details are as follows —

Rs 50,001

In this way a sum of Rupees fifty thousand and one of the Siccaee currency is to be paid in cash by instalments as follows:—

Rupees 25,001 (twenty five thousand and one) to be paid on the 2nd of Mahha Soodh	Rupees 25000 (twenty five thousand) to be paid on the 2nd of Chytur Soodh
---	---

TOTAL Rs 50,001

In this way payment shall be made according to instalments from year to year. The payment shall be made continuously for ten years. If an instalment remains unpaid after its due date, interest shall be paid as written above. Besides this, the mohsulee expenses of the mohsul who may come from the Sircar shall be paid, and the kasudee expenses of the kassed (or messenger) shall also be paid to him. This writing is true

DATED 13TH OF KARTIK SOODH, SUMVUT 1866 (19th NOVEMBER 1809).

The signature of Dewan Ferozkhan
in the hand-writing of Jetha.

Translation of an Agreement entered into and given to the Government in the under-written Articles by Shumsher Khan, on its being resolved that Fatteh Khan shall be united to him, and of one Counsel with him, from his willingly adopting Fatteh Khan as his son—1813

ARTICLE 1

Considering Dewân Fatteh Khan, the son of Dewan Firoz Khan, as my own son, I have adopted him, and constitute him heir to all my possessions, unless I have a son born to me, in which case, the tuppah of Golal, consisting of twenty-two villages, shall be appropriated for his sustenance, and a residence allowed him in Pahlunpore. There shall be no deficiency in yielding protection and a fitting allowance to all my family, nor shall any molestation be given to them, nor any property they may possess touched during their lives.

ARTICLE 2

At this time the Sircar's army has come to Pahlunpore, destroyed the influence of the Sindees, and made a permanent arrangement, by which, according to the pleasure of the Sircar, Fatteh Khan has been placed on the Guddee, and with my perfect consent he has been proclaimed as my son and the Dewan of Pahlunpore

ARTICLE 3

In all affairs of Government I shall be uncontrolled, but decisions on matter of consequence which relate to the pergunnahs and Darbar shall bear the seal of Fatteh Khan son of Shumsher Khan, and my signature. Fatteh Khan shall be the keeper of his own seal, but its impression shall be defective without the addition of my signature, and my sign and seal alone shall be sufficient for all papers of little consequence, such as chits on villages etc

ARTICLE 4

Dungur Mehta, etc, shall act as Karbharees under me in the same manner as when they originally held the same employ, and they shall in no instance keep anything from my knowledge. They shall all obey all my orders regarding the bettering the condition of the Darbar and on other subjects relating to the country. They shall manage the affairs of the Darbar by one pure line of conduct, and they shall give zamin to this effect. For my own conduct I shall afford satisfactory security.

ARTICLE 5.

I agree not to entertain a sebundy of Sindees or other foreigners in Pahlunpore, Deesa or Dhanera, without the knowledge of the Sircar, nor shall I unite with any offenders against the Government, whether Sindees or Cusbuttees, or allow them to remain in these cities.

ARTICLE 6.

I give my consent to the establishment of 200 men as sebundy according to the pleasure of and selected by the Sircar; they shall be entrusted with the guard of the gates, and shall be paid at the rates the Sircar may require. I shall take their musters.

ARTICLE 7.

As my old Karbharee who managed for me in Deesa is with me, and as employing him here might occasion quarrels with the established Karbharees, it shall be my duty to provide for him elsewhere. His house being in Pahlunpore his family shall either inhabit it without molestation from the Darbar, or he shall remove his family and be permitted to let out the house to hire.

ARTICLE 8.

For the private expenses of Fattah Khan and his family enumerated in a separate paper, I shall be responsible if any deviation takes place.

ARTICLE 9.

The relations of Fattah Khan who are at present with him shall receive according to custom what was formerly allowed them for their maintenance, and they shall not interfere, with me in my duties. In like manner my relations shall receive the support they formerly obtained without any increase; because they are my relations, they also shall not meddle in my duties.

ARTICLE 10.

The dufters shewing the income and expenditure shall be kept under my inspection, but open to the writers of them, and any loan which it may be necessary to raise shall be with the knowledge and consent of Fattah Khan.

ARTICLE 11.

The jumma bundee of the Sircar, according to the decennial arrangement, shall be, as formerly, in hoondees on Baroda, and there shall be no deviation in this respect.

ARTICLE 12

I agree, in conjunction with my Karbharee Dungur Mehta, to provide for the expenses of the army which is now at Pahlunpore according to the pleasure of the Sircar.

ARTICLE 13

Futteh Khan and myself shall have one opinion on all matters, and shall live with cordiality of near relations

There shall be no deviation on my part in the above thirteen Articles given to the Sircar, and it ought not to be considered that there is any difference between Futteh Khan and myself In future I shall never commit any act of sedition or behave ill, and for the satisfaction of Government I shall give as my fa'el zamin securities the Nawab of the Summee and Radhanpore, and Sibe Khan Babee Bahadoor and Jemadar Bacha, the son of Dhingam, and my arr zamin Goculpooree, a Mohunt of Rajpore, so that if I in any respect deviate from the Articles above written, they shall be responsible.

Dated Sumvut 1870, Pous Sood 1st, corresponding with the 23rd of December 1813.

SHUMSHERKHAN'S

Signature

Seal of the Nawab of Summee Radhanpore	Shumsher Khan's Seal	Seal of Bacha Jemadar.
---	-------------------------	---------------------------

Signature of Goculpooree

Translation of an Agreement entered into and given to the Government in the under-mentioned Articles, willingly executed by Futteh Khan, Dewan, on its being resolved that he shall be united to, and of one counsel with, his father Shumsher Khan, 1813.

ARTICLE 1.

Shumsher Khan having with his own free will united our families and adopted me as his son, has given a document to that effect, according to which I am constituted heir to all his possessions, unless he has a son born to him, in which case the tuppah of Golah, consisting of twenty-two villages, shall be appropriated for his sustenance, and a residence allowed him in Pahlunpore. There shall be

no deficiency in yielding protection and a fitting allowance to a 11 Shumsher Khan's family, nor shall any of their property be taken away during their lives, but they shall be cherished with a consideration equal to my own mother and immediate relations.

ARTICLE 2.

At this time the Sircar's army has come to Pahlunpore, destroyed the influence of the Sindees, and made a permanent arrangement, by which I have been placed on the Gudee; and through the kindness of the Sircar, and as I have been adopted Shumsher Khan's son, I have been proclaimed as such and Dewan of Pahlunpore with my full consent; and according to the pleasure and advice of the Sircar I engage to respect and be of one counsel with my parent.

ARTICLE 3.

In all affairs of Government Shumsher Khan shall be uncontrolled, but decisions on matters of consequence which relate to the Durbar shall bear my seal, which remains in my possession, and the signature of my parent Shumsher Khan, without which I shall not attach my seal. Shumsher Khan's sign and seal only on papers of small import, and such as ohits on villages, etc, shall be valid.

ARTICLE 4.

Dungur Mehta, etc, shall act as Karbharees under my parent Shumsher Khan in the same manner as when they originally held the same employ, and shall in no instance keep anything from his knowledge. They shall obey all his orders respecting the improvement of the condition of the Durbar and on other subjects relating to the country. They shall manage the affairs of the Durbar by one upright line of conduct, and they shall give zamin to this effect. For my own conduct I shall afford satisfactory security

ARTICLE 5.

I agree not to entertain a sebundy of Sindees or other foreigners in Pahlunpore, Deesa, or Dhanera without the knowledge of the Sircar, nor shall I unite with any offenders against the Government, whether Sindees or Cusbuttees, nor allow them to remain in these cities.

ARTICLE 6.

I give my consent to the establishment of 200 men, or sebundies, according to the pleasure of the Sircar; they shall be entrusted with

the guard of the gates, and shall be paid at the rates the Sircar may require. My parent Shumsher Khan shall take the musters.

ARTICLE 7.

As my parent's old Karbharee is with him, and as the employing him here might occasion quarrels with the established Karbharees, he shall be stationed in some other place His house being in Pahlunpore, his family shall either inhabit it without molestation from the Durbar, or he shall remove his family and be permitted to let out his house to hire

ARTICLE 8

I am contented with the sum allowed for my private expenses and that of my family enumerated in a separate paper given in

ARTICLE 9

My relatives shall enjoy what was formerly allowed them, and they shall not interfere in the arrangements of my country.

ARTICLE 10

The dufters showing the income and expenditure shall be kept under inspection of my parent, but open to the writers of them, and any loan which it may be necessary to obtain shall be raised by my parent with my knowledge

ARTICLE 11

The jumma-bandee of the Sircar, according to the decennial arrangement, shall be paid, as formerly, in Hoondees on Baroda, and there shall be no deviation in this respect

ARTICLE 12

Shumsher Khan and my Karbharee Dungur Mehta shall provide for the expenses of the army now at Pahlunpore according to the pleasure of the Sircar.

ARTICLE 13

Shumsher Khan, my parent, and myself shall be of one counsel on all matters, and live with the cordiality of near relations.

There shall be no deviation on my part in the above thirteen Articles; I shall not act contrary to them in a seditious manner. For the satisfaction of Government, I give as my fa'el zamin Meer Kamalooddeen Hussen Khan Bahadoor and Yara Jemadar, and for my arr zamin Goculpooree, a Mohunt of Rajpore, so that if I in any respect deviate from the Articles above written, they shall be responsible.

Dated Samvut 1870, Pous Soodh 1st, corresponding with the 23rd December 1813

SIGNATURE OF FUTTEH KHAN.

Seal of Meer Kamal-
ood-deenHussenKhan

Seal of Futteh Khan

Seal of Yara Jemadar

Signature of Goculpooree.

SHUMSHER KHAN'S SIGNATURE

I, Shumsher Khan, Dewan, son of Oosman Khan, hereby adopt to be my son with perfect good-will and pleasure Futteh Khan, Dewan, son of Dewan Feroz Khan. I therefore constitute him to be heir to all my possessions, unless it may please Heaven to grant me a son, in which case the pergunnah of Gola, consisting of twenty-two villages, shall be assigned for his sustenance, and permission granted him to spend his life in Pahlunpore All my relations shall be free from molestation, and no property they may possess shall be taken from them during their lives, and they shall be treated with respect and consideration.

Dated Sumvut 1870, Pous Soodh 1st, corresponding with the 23rd December 1813.

These engagements were approved and confirmed by the Governor-General in Council on 18th February 1814.

(4)

Translation of Agreement entered into by Futteh Khan, Dewan of Pahlunpore and Deesa, of his own free will, for the better Government and security of the above-mentioned Principalities, signed and delivered to Captain Miles, Political Agent, on the part of the British Government, at Pahlunpore, on the 28th November 1817.

Preamble—That to place the territory depending on Pahlunpore and Deesa in security from internal and external dissensions and violence, to obviate the trouble so often occasioned to the British and Gaikwar Governments from the bad administration of the affairs of this petty State, and with a view to the improvement of the country, the following Articles of Agreement are entered and hereby confirmed.

ARTICLE 1.

The British and Gaikwar Governments having been pleased to seat me on the guddee of my father, and establish my authority over Pahlunpore and Deesa, it is my desire, to the end that this State, which is in a ruinous condition, may be better governed, its security and tranquility ensured, and a provision made for the discharge of arrears and debts in which from bad management it has been involved, to receive the aid and advice of a respectable man in position of Agent on the part of the Gaikwar Government.

He shall have full access to my revenue accounts, receipts, and expenditure, and I engage to follow his suggestions in all arrangements whatever relative to Government. It is indispensable that this Agent be such as shall possess the confidence of the British Government, and as his situation demands he should be disinterested, his salary must be liberal.

ARTICLE 2.

I also agree to subsidise 250 horse with a Sirdar to command them, the pay of the horse to be 30 Rupees each per mensem, and the Sirdar shall receive Rs 600 per mensem.

I require these troops to defend my country against enemies of every description, and to preserve it in peace and order. They are to be good horse, and always ready to act in a body against the refractory Shumsher Khan and his adherents, and in fact for all purposes. To secure the tranquility of the country, they will not be employed without the concurrence of the Gaikwar Agent, and are not to be sent on revenue details without the orders of Government, when their service is not otherwise required, they are to be stationed near me for my personal protection.

ARTICLE 3

The gate called Bahadur Ganj is to remain in charge of Sircar troops, 100 good infantry to be stationed there and their rate of pay Rs. 10 monthly each, Jemadar included.

ARTICLE 4.

The horse and infantry, their Commander, and the Agent to be paid monthly without deduction, and the banker who pays them shall have territory assigned to him for the discharge of their salaries.

ARTICLE 5.

The Sircar dues (Rs. 50,000) per annum shall henceforward be paid punctually every year at Baroda. The arrears, Rs. 75,000, shall be discharged in the course of the next year; but in consideration that the country has suffered much from want of rain, the exactions of Shumsher Khan and ravages of the Kooles, with the constant movement of troops through it lately, I hope Government will be indulgent in their expectations and claims, at least for the present.

ARTICLE 6

From the impoverished condition of the country and other claims in the Pahlapore State, the sums due to the merchants of Shidhpore cannot at present be discharged, but in the course of the next year some arrangement in concert with the Gaikwar Agent, shall be made for the gradual payment.

ARTICLE 7.

A misunderstanding having arisen between me and Shumsher Khan in consequence of his violation of the agreement made with Captain Carnac, Resident at Baroda, in Sumvat 1870 or A.D. 1813, I retired to Sihdpore and complained to the Sircar. The forces of the two Sircars in consequence marched to this quarter, and Pahlapore was taken, and I have been re-seated on the guddee. I therefore consent to pay the expenses of the troops of both Sircars with the usual allowance for killed, wounded, loss of horses, etc., according to the orders of Government.

ARTICLE 8

Shumsher Khan is an offender and disobedient to the Sircar; I engage, therefore, not to have any communication with him or his adherents, but should Shumsher Khan submit himself, and the Government be pleased to grant him any allowances, I will pay it agreeable to their commands.

ARTICLE 9.

I engage not to give protection to any offenders against either the British or Gaikwar Government, nor to allow them to remain in any part of my territory.

The whole of these Articles, nine in number, are delivered by me to Government, and I engage to execute them punctually and without diminution or difference. I shall act in all matters in strict con-

formity and obedience to the orders of the Sircar, and I bind myself not to commit any insubordinate act, nor cause any disturbance. To this effect I give as my security the Nawab of Summee and Radhunpore Sher Khan Babee and Mohunt of Rajpore, Goculpooree

Dated Sumvut 1874, Kartik Vud 4th 18th Mohurram, Hegira 1233, corresponding with the 28th November 1817.

Seal of Futteh Khan

(5).

The Engagement entered into in September 1822 by Futteh Khan, Dewan of Pahlunpore and Deesa, for prohibiting the transit of opium through his Territory.

The orders of the Sircar being that no opium shall be allowed to pass through the country subject to their control, I, Futteh Khan, do hereby engage to the Sircar that no opium shall be allowed to pass the limits of my district

A public notification has been already issued to my nakadars to that effect, but I now repeat my determination to use every exertion to put an entire stop to the transport of opium through my taluka, and because merchants and others may conceal opium among other commodities, all packages shall be strictly examined previous to their being permitted to pass, and should any opium be found in them, it shall be immediately confiscated. In this matter I will not fail.

I beg the favour that the Sircar may be pleased to direct the Mehta stationed at this place to give his aid in the detection and prevention of the transit of opium.

(Sd) FUTTEH KHAN.

This engagement was signed by the Chiefs of Radhanpore, Wao, Soogam, Tharad, Morwada, Warye, Chorwar, Charchut, Terwada, Deodur, Bhabhur, and Benup, and by the Chief of Danta, now under the Mahi Kantha Agency

(6)

Opium Agreement with Pahlunpore.. 1879.

Whereas the British Government have prohibited the cultivation of the poppy and manufacture of opium in my State, and have made new arrangements for the retail sale of opium since the 1st October

1878 in Gujarat, and have agreed that they are prepared to permit me to import, free of duty, (Rs. 650 per chest) the amount of opium required by my State for Bona fide home consumption, and have promised to grant me full compensation annually for any diminution of revenue caused by the loss as sources of income of transit duties, on opium, and cesses on the manufacture and exportation of the drug and whereas the full duty per chest will be paid by the local vendors and consumers and will form part of the revenues of my State, I hereby promise and agree that I will use every effort to completely put a stop to the illicit importation of opium, and that I will not allow opium legally obtained by me under the opium rules to be sold at a less price than that at which it is retailed in British territory, and it is understood by me that the British Government reserve the right of withdrawing this privilege and of charging the full opium duty in case of any proved wilful violation of these terms, but that such privilege will not be withdrawn on account of isolated cases of smuggling.

2. Further, I have to state that all stocks of opium and juice which remained undisposed of on the 1st October 1878 in my State, have been bought up by me and employed for the supply of my retail monopoly.

3. In accordance with the wishes of Government, I agree to furnish half-yearly, to the Political Superintendent, a statement showing the amount of opium imported and the amount sold during each half year, the proceeds of the sales and the balance of opium in hand in my State at the end of each half year.

4. To the above stipulations I agree on the condition that, should any Native State in Gujarat be hereafter allowed to grow and manufacture opium in the same mannar as the Baroda State has been, a similar privilege shall be granted to the Pahlunpore State

(Seal of the Dewan of Pahlunpore).

Pahlunpore, 22nd April 1879.

Similar engagements were signed by the Chiefs of Radhunpore, Tharad, and Wao.

(7)

Railway Jurisdiction Agreement with the Dewan of Pahlunpore 1879.

I, Dewan Sher Mahomed Khanji Saheb of Pahlunpore, hereby cede to the Government of India all the civil and criminal jurisdiction possessed by me in the portion of my territory which has been assigned and made over by me for the purposes of the Western Rajputana State Railway, to be exercised by the Government of India for so long as the land may be required for the railway, and to be restored to me or my successors when the land is no longer needed for the above purpose

All railway employes committing offences cognizable by my jurisdiction beyond the limits of the railway line, shall be apprehended and dealt with by the constituted authorities of my State.

Dated 10th day of October 1879, corresponding with 10th of first Asso Vud 1936—and 22nd day of Sawal 1296 A. H.

(Seal of the Dewan of Pahlunpore).

(8)

Translation of a Yad from His Highness Sher Mahomed Khanji Saheb Dewan of Palanpur to Colonel P. H. Le Geyt Political Superintendent Palanpur No. 480 dated the 16th February 1887.

In order to commemorate the Jubilee of Her Most Gracious Majesty the Queen Victoria, Empress of India, in our dominion, you this morning laid at our request the foundation stone of "The Victoria Jubilee Institute" and in order to meet the wishes of the Bombay Government, it being your desire that the transit duty levied in our State should be abolished, therefore we agree to abolish the same in our State from the 20th June 1887 which is the proper date of the Jubilee, provided that the British Government never interferes with regard to the points detailed below -

1. Any one, who imports any goods or live stock by rail or brings the same by road from a foreign territory and keeps the same stationary in the limits of our State for more than 24 hours, will be liable to payment of import duty according to our pleasure.

2. Export duty will be levied according to our pleasure on goods exported from Deesa Cantonment.
3. No objection should be made to our increasing the rates of Import and Export duties levied in our State.
4. Several Jagirdars under this State are levying transit "Lagat" which they will be persuaded by us to abolish but this State will be by no means responsible for the loss they will sustain thereby.

Having taken the above into consideration you will be pleased to favour us with a reply before the 20th June 1887, so that proclamations may be issued and published in this State.

Dated the 16th February A. D. 1887-22nd Jama-dil-Aval. Sane 1304-Maha Vad 9th Samvat 1943.

Sd/- MANGALJI ISHWAR,
Ag. Mukhi Karbhari.

(9).

Palanpur-Deesa Railway Jurisdiction.

No. 195, dated Pahlunpore Palace, the 9th October 1891.
(demi-official).

From, Dewan Sher Muhammad Khan,

To, Colonel W. Scott, Political Superintendent, Palanpur.

In reply to your letter No 3-C, dated 3rd Instant, I have the pleasure to inform you that, whenever called upon to do so, I will be prepared to assign and cede to the British Government the lands that may be required for the purposes of the branch line of railway from Palanpur to Deesa including stations and out-houses, and any additional lands that may hereafter be required bona-fide for such purposes, to be occupied and administered by that Government for the term of their occupation for the purposes of the railway, together with full civil and criminal jurisdiction thereon

My letter on this very subject, dated 7th instant, may now be considered as cancelled

(10).

Adoption Sanad granted to the Dewan of Pahlunpore 1862.

Her Majesty being desirous that the Governments of the several Princes and Chiefs of India who now govern their own territories should be perpetuated, and that the representation and dignity of their Houses should be continued, I hereby, in fulfilment of this desire, convey to you the assurance, that, on failure of natural heirs, any succession to the Government of your State which may be legitimate according to Mahomedan Law will be upheld.

Be assured that nothing shall disturb the engagement thus made to you so long as your House is loyal to the Crown and faithful to the conditions of the treaties, grants, or engagements which record its obligations to the British Government.

Dated 11th March 1862

(Sd.) CANNING,

The same to the Chief of Radhunpore

(11)

Translation of an Agreement entered into between the Rana of Danta and the Dewan of Pahlunpore, 27th July 1819. Sumvat 1876, Sravan Soodh 5th.

The taluka of Danta being much harassed and injured by the depredation of Koolies, etc, and nearly depopulated from their incursions, in order that security and tranquility may be re-established by the interference and protection of Pahlunpore, I, Rana Juggut Sing, of my own free will, do make over to Futteh Khan, Dewan, etc., by this agreement, a share of the Talooka of Danta agreeable to the following conditions —

ARTICLE 1.

I give a share of seven annas in the rupee to the Pahlunpore from all towns and villages inhabited or deserted, those of my brethren Putavuts, Rajsoke, etc, and of all descriptions of taxes and every kind of revenue. The remaining nine annas to be my share.

ARTICLE 2

I have pledged four towns, and the sums due on them are to be paid by me. When the accounts of the creditors are settled, and the towns freed, your share of seven annas will be allowed.

ARTICLE 3

The Gaikwar tribute (from Danta) shall be punctually paid by me through you every year, commencing Sumvut 1876. The amount now due on this head shall be paid by four instalments, from the year 1876 to the end of 1879, through you; but if this agreement should not be approved by the Gaikwar Government, I will arrange the payment agreeable to their directions.

ARTICLE 4.

In the profits of revenue of the Hindu Temple at Ambajee the Pahlunpore State has no share, neither has it any in the vurkhasuns of the Temple.

ARTICLE 5.

Eight wells and the land depending on them, which belong to my family, are exempted from any share; they are as follows,—

In Danta...	1 well.
Nowawass...	2 wells.
Great Bhinnial...	1 well.
Thana.	1 „
Ruttunpore.	1 „
Anodra.	1 „
Koondul.	1 „
					<hr/>
					8 wells.

ARTICLE 6.

Of the four towns in the possession of my brother Nahar Sing, that of Poojpore is exempted from any share.

ARTICLE 7.

If any of my brethren or Putavuts have possession of land or town to which they have no just claim, on examination they shall be restored to me

ARTICLE 8.

I will pay every kind of vole (a kind of tribute paid to Koolees) which has been regularly established to the present day, but no other hereafter.

ARTICLE 9.

Whatever charitable donations are in existence in my State shall be continued and preserved, but none new shall be given except with your consent.

ARTICLE 10.

Whatever work is done by the ryots of my pergunnah for me shall be done for your vakeel at Danta

ARTICLE 11.

My authority shall remain in my Talooka, but in all cases on public matters I shall consult your vakeel, and we will act in accordance. He shall be consulted in all quarrels, disturbances, etc.

In this manner eleven Articles have been agreed to and subscribed. They are to be in force as long as the interest of the honourable Company Bahadoor and the Gaikwar government continue in the State of Pahlunpore

I will abide by the above, and in no way be the cause of disorder or disturbance

The securities for the performance of this contract are Meghraj Barote Valadi Devi Sing of Kodrah, and Vakta Barote of Chundesar.

Seal of Jugut Sing, Rana of Danta

Pahlunpore, 9th August 1819.

Confirmed by the Governor General in Council on 22nd January 1820.

(12)

Agreement executed by the Dewan of Palanpur in 1890. Agreement regarding the maintenance of an efficient Police force and Magistracy and the reform of the existing system of Import and Export Duties in the Palanpur State consequent upon the disbandment of the Palanpur Levy, executed by Colonel George Risto Goodfellow, C I. E. Political Superintendent, Palanpur, acting under the authority of His Excellency the Governor of Bombay in Council, on behalf of the British Government of the one part, and His Highness Sher Mahomed Khanji, Dewan of the Palanpur State, on behalf of himself, his heirs and successors, of the other part.

ARTICLE 1.

In consideration of the engagement into which His Highness the Dewan agrees by Articles 2 to 5 of this Agreement to enter, the

British Government agrees that on and from 20th October 1890. Articles 2, 3 and 4 of the Agreement of 28th November 1817 shall be deemed to be rescinded, and the body of horse and foot entertained there-under and known as "The Palanpur Levy" need no longer be maintained by His Highness

ARTICLE 2.

His Highness the Dewan engages to establish, with effect on and from 20th October 1890, a body of efficient Police of sufficient strength, at a cost of not less than Rs. 82350 per annum, for maintaining peace and order and for suppressing and detecting crime throughout his State, and to appoint a sufficient number of qualified officers on adequate salaries to discharge magisterial functions throughout his State; the establishment of the said Police and the appointment of the said Magistrates to be on the general lines indicated in His Highness's memorial to Government, dated 9th November 1885. Further, His Highness agrees to give effect to the promises detailed in paragraphs 26, 27, 28, 29 of the said memorial in carrying out the disbandment of the levy, excepting the payment of Rs. 300 a month to Government for a fixed period mentioned in paragraph 27 of the same.

ARTICLE 3.

His Highness further engages that, after having established Police and appointed Magistrates in His State in accordance with the last preceding article of this Agreement, he will thence-forward continually maintain the said Police and Magistracy on such scale, at such rates of pay and of such efficiency, as shall be requisite for adequately supplying the progressive administrative needs of his State, and with a view to the maintenance of such efficiency as aforesaid, he engages to cease to employ in the Police or as a Magistrate any person who from age or physical or mental disability at any time becomes unfit for further effective service.

ARTICLE 4.

His Highness engages to pay to the Political Superintendent annually, in advance, commencing from 20th October 1890, the sum of Rs 9000 towards the cost of the Political Superintendency, which payment shall be in lieu of the sums aggregating Rs. 7004 hitherto paid by him in this behalf.

ARTICLE 5.

His Highness having, in honour of the fiftieth anniversary of the accession to the throne of Her Majesty the Queen-Empress, and as a proof of his loyalty and great public spirit, abolished throughout the whole State, including the jagirs and minor estates, with effect from the 20th June 1887, unconditionally, all transit duties hitherto levied within the Palanpur States, further agrees to gradually reform his system of import and export duties in such mode as may conduce to the interests of his subjects and be practicable, and he agrees, with a view to rendering the levy of import and export duties in the said State as little burdensome to trade as possible, as follows, viz —

1. That duties of import and export shall henceforward be levied on any article brought into or taken out of the State once for all only.

2 That import duties shall henceforward be levied at nakas situated on the frontier of the State or at the place of their ultimate destination within the State, but not at any other place.

3. That export duties shall be levied either at nakas situated on the frontier of the State or in the places from which the goods hable to such duties are consigned, but not at any other place.

4 That duties of import and export shall henceforward be levied in behalf and under the authority of His Highness only, all such levies by Jagirdars and other minor estate holders in the State being abolished.

5. That in order to compensate the said Jagirdars and other minor estate-holders for the loss they will sustain by the abolition of their right to levy import and export duties, a certain fixed annual allowance shall be regularly paid to each of them, the amount whereof shall be equal to such sum as the Political Superintendent, after due enquiry, shall consider to have been the average income derived, during the ten years immediately preceding the date of this Agreement, by each such Jagirdar or minor estate-holder, respectively, from duties of import and export, the right to levy which is abolished.

6. That duties of import and export shall henceforward be levied at uniform rates throughout the State.

7. That no import or export duty shall be levied on any goods in transit through the State, the term "goods in transit" being understood to mean goods which pass through the State by railway and which do not break bulk, and goods which pass through the State otherwise than by railway and which do not break bulk and also are not detained at any place within the State for more than forty-eight hours or at any station, where there is a railway by which they are to be exported without breaking bulk, for more than thirty days.

8. That the collection of octroi by the Darbar in the Deesa Cantonment shall cease; that no import duties shall be levied on commodities brought into the said cantonment, or export duties charged on goods taken therefrom which are the property of officers or men of the garrison leaving that cantonment and covered by a pass from the Cantonment Magistrate's office, provided that arrangements be made whereby His Highness's right to collect export duty on other goods leaving the said cantonment shall be satisfactorily preserved.

ARTICLE 6.

Nothing in this Agreement shall be deemed to prevent the levy by His Highness in any town or village within the State of Palanpur, other than the Cantonment of Deesa, of duties of octroi, provided the same be levied for expenditure on municipal purposes within the area in which they are respectively levied.

This Agreement agreed to at Palanpur, the 20th October one thousand eight hundred and ninety.

(Signed in vernacular)
Dewan of Palanpur.

Witnesses:—

(Sd) CHIEF MINISTER, Palanpur State.

(Sd) MAROTERAO BHOOJENGRao,
Personal Assistant to Political Superintendent.

(Sd) G. R. GOODFELLOW, COLONEL.

Political Superintendent, Palanpur.

Approved and confirmed by His Excellency the Viceroy and Governor General of India

(Sd) W. J. CUNINGHAM,

Officiating Secretary to the
Government of India,
Foreign Department.

(13)

Opium agreement with the Palanpur State 1892

The following Articles of Agreement regarding prohibition of the cultivation of the poppy and of the manufacture of opium in the Palanpur State, and the maintenance of an efficient preventive establishment at a cost of not less than Rs 12,500 per annum in consideration of the payment of Rs 31,500 annually by the British Government and of permission to import, free of duty, the amount of opium required by the Palanpur State for bona-fide home consumption, have been entered into on the one part by Colonel William Scott, Political Superintendent, Palanpur, under the authority of His Excellency, the Governor of Bombay in Council, on behalf of the British Government, and on the other part by His Highness Sher Mahomed Khanji Dewan of Palanpur, on behalf of himself, his heirs, and successors who agrees to the following Articles.—

1 Whereas the British Government have prohibited the cultivation of the poppy and manufacture of opium in the State of Palanpur, and have made new arrangements for the retail sale of opium since the 1st October 1878 in Gujarat, and have agreed that they are prepared to permit His Highness the Dewan of Palanpur to import, free of duty, the amount of opium required by his State for bona-fide home consumption, and have promised to grant him Rs (31,500) thirty one thousand and five hundred in full compensation annually for any diminution of revenue caused by the loss as sources of income, of transit duties on opium and cesses on the manufacture and exportation of the drug, and whereas the full duty per chest will be paid by the local vendors and consumers, and will form part of the revenues of the said State of Palanpur, His Highness the Dewan hereby promises and agrees that he will maintain an efficient preventive establishment at a cost of not less than Rupees (12,500) twelve thousand and five hundred per annum, and that he will use every effort to completely put a stop to the illicit importation of opium, and that he will not allow opium legally obtained by him under the Opium Rules to be sold at a less price than that at which it is retailed in British Territory, and it is understood by His Highness that the British Government reserved the right of withdrawing this privilege and of charging the full opium duty in case of any proved

willful violation of these terms, but that such privilege will not be withdrawn on account of isolated cases of smuggling.

2. His Highness the Dewan of Palanpur further gives the assurance that all stocks of opium and juice, which remained undisposed of on the 1st October 1878 in his State, have been bought up by him and employed for the supply of his retail monopoly

3. In accordance with the wishes of Government His Highness agrees to furnish half yearly to the Political Superintendent a statement shewing the amount of opium imported and the amount sold during each half year, the proceeds of the sales, and the balance of opium in hand in his State at the end of each half year.

4. To the above stipulation His Highness agrees on the condition that should any Native State in Gujarat be hereafter allowed to grow and manufacture opium, in the same manner as the Baroda State has been, a similar privilege shall be granted to the Palanpur State.

This agreement containing 4 articles was agreed to at Palanpur the 21st of September one thousand eight hundred and ninety two between the Political Superintendent of Palanpur and His Highness the Dewan of Palanpur

Witness.

(Signed) DULLABHAJI DHARAMSHI VED,
Chief Minister.

„ DULLERAI GIRDHARLAL MEHTA,
Personal Assistant to the Political
Superintendent, Palanpur

„ SHER MAHOMED KHANJI,
Dewan of Palanpur.

„ WILLIAM SCOTT, COLONEL,
Political Superintendent Palanpur.

Approved and confirmed by His Excellency the Viceroy and Governor General of India.

Simla the 28th October 1892.

(Signed). H. M. DURAND,
Secretary to the Government
of India, Foreign Department.

RADHANPUR STATE.

(14)

Articles of Agreement concluded between the Gaikwar Government and Sher Khan Babi Bahadoor, Nawab of Sami and Radhanpur, by Succaram Mahadeo, vested with powers for that purpose from His Highness Anandrao Gaekwar Sena Khas Khel Shumsher Bahadoor, and under the advice of Captain James Rrett Carnac, Resident at Baroda-1813.

ARTICLE 1.

Perpetual friendship shall be maintained between the Gaikwar Government and Sher Khan Babi Bahadoor, Nawab of Sami and Radhanpur, his heirs and successors

ARTICLE 2

His Excellency the Nawab, his heirs and successors, engage to acknowledge the control of the Gaikwar State under the mediation of the Honourable Company's Government in all external relations, and that he will have no communication of any description whatever with foreign powers, except with the knowledge and sanction of the Gaikwar Government.

ARTICLE 3

The Gakiwar Government shall never interfere in the internal concerns of the Radhanpur State, but in consideration of His Excellency the Nawab having recognised the Supremacy of the Gaikwar State, he (Nawab) consents to make an annual acknowledgment by presenting a horse and clothes through the Company's authority at the Gaikwar capital

ARTICLE 4

When an enemy invades the Territories of Radhanpur, the Gaikwar Government engages, by the advice of the Honourable Company's Government, to assist the Nawab with its forces in defending his dominions. It is, however, to be clearly understood that the Gaikwar Government is not bound to assist the Nawab in the regulation of his internal Government, but only against external attacks, on such occasions the Nawab engages to reimburse the Gaikwar for the expenses which may be incurred by equipment of its forces, which on no other account will enter the limits of the Radhanpur State.

Dated camp near Palanpur, the 22nd day of Zilhej 1228 Hegira, corresponding with the sixteenth day of December in the year of our Lord one thousand eight hundred and thirteen.

Seal of Sher Khan Babi.

Approved and confirmed by the Governor General in Council on the 28th January 1814.

(15)

Translation of an Agreement entered into by the Navab of Radhanpore, Sher Khan Babee Bahadoor, with the Honourable Company, on the 24th Ramzan 1235 Hegira, on the 6th July 1820.

That for a long time the depredations of the Khosas in my dependencies, the pergunahs of Radhunpore, Samee, etc, have been great, and from that cause the depopulation and injury to them extensive, and as it was not in my power to restrain or expel the Khosas, I wrote describing my situation to the British Government

The troops of that Government have in consequence been sent to my assistance, and have punished and expelled the Khosas; and as from this measure the safety and prosperity of my pergunahs and people will be secured, I therefore agree of my own free will to the following Articles:—

ARTICLE 1.

I engage not to permit robbers or enemies of the Government to remain in my dependencies, nor will I allow any Rajpoots or Kooles to remain in my districts and molest or plunder the Territories of the Honourable Company, of His Highness the Gaikwar, or those of any other State, nor will I maintain any sort of connection with the Khosas.

ARTICLE 2.

In order to promote the chastisement of the Khosas or other robbers, every intelligence of them shall be communicated to the troops of the Sircar wherever they be stationed, and no exertion equal to my ability in their punishment shall be wanting, and on every occasion whatever force of foot or horse I have shall accompany the troops of the Government.

ARTICLE 3.

As the British troops came here in consequence of my letters and complaints and have expelled the Khosas, and as my districts and ryots will derive great advantages from their exertions, it becomes incumbent on me, as in these arrangements the British Government has expended and will have to expend considerable sums of money, that I should aid, in proportion to my means, in discharging this expense. I therefore agree to pay an amount yearly in proportion to my means, and as the Government may direct.

The above three articles should be duly executed and observed in all respects.

The Seal of the Nawab of Radhanpore

Sd/ W. M. MILES,
 Captain, and Agent.

(16).

Engagement entered into with Captain Prescott, Political Superintendent, Palanpur, by His Excellency Zorawar Khan Babee, Nawab of Radhanpore, transferring his share of the Anwurpur Salt Pans to the Honourable Company —1840

1. His Excellency the Nawab cedes his share of the Anwurpur Salt Pans, relinquishing all rights and concerns therewith to the Honourable Company, who are to have whole power to increase or diminish the price of salt or entirely prevent its manufacture, and the Nawab further engages to open no new salt works without the permission of the British Government.

2 Conformable to Government instructions of 24th October 1839, the Nawab will continue to abstain from levying transit duties on salt, and further engages to prevent Ghassya salt passing through his districts.

3. Under the above arrangement the Nawab will receive yearly from the British Government, Company's Rs ten thousand five hundred (10,500) in full compensation for his previous receipts from the Pans, his transit duties on salt, and his realizations from Ghassya. But the payment of his compensation is conditional on the Nawab's not encouraging the traffic in Ghassya salt, or any measure which

may check the resort of dealers to the Anwurpur or other Government salt works.

4 The Nawab will be permitted yearly to receive free of duty from the Anwurpur Pans, Indian maunds 262½ or Gujarati maunds 525 of salt for the use of his Durbar and should the Anwurpur Pans be closed, to receive the same from some other Government salt works.

5. Such payments as have hitherto been made at Anwurpur for charitable purpose will be continued, and to enable him to discharge the same the Nawab will receive yearly from the Honourable Company, Company's Rs. 548 and 176 Gujarati maunds (Indian maunds 88) of salt to be distributed agreeably to the accompanying Yad.

6. The limits of the Salt Pans will be fixed and marked out, and the Agrias (salt manufacturers) will not be permitted to encroach on other lands, but if such should be required by them the limits will be extended, land being ceded to them, at a reasonable price.

7. The Nawab will continue to levy his vero and vujeh (land-tax on produce) as hithertofore from such of the Agrias as are his subjects, but they shall be subject to no extra tax on account of salt. While residing in the Nawab's territory, they will be subject to his authority in all other matters except salt, but the jurisdiction over the Salt Pans having been ceded to the Honourable Company, shall be exercised solely by its Agents.

8 The amount specified in the 3rd and 5th paragraphs viz, Company's Rs. 11,048, will be paid yearly from the Government Treasury at Ahmedabad, after the close of the year, on the 10th January, to an Agent of the Nawab's provided with a written application from him to the Collector.

9. The engagement is to have effect from the 1st January 1840 25th day A. H. 1225.

Signed and sealed at Radhampur, 15th April 1840-12th Suffur H. A. 1226.

Nawab of Radhanpur's seal,
L S.

Camp Radhanpur,
The 15th April 1840.

}
}

(Sd.) C B. PRESCOTT,

Political Superintendent Palanpur,
L. S.

Yad referred to in paragraph 5 above.

Charitable allowances for five years as taken from accounts.

Sumvat 1888 A D. 1831-32.	686-3-24
„ 1889 „ 1832-34..	487-1-44
„ 1891 „ 1834-35.....	740-3-93
„ 1892 „ 1835-36.....	412-3-65
„ 1893 „ 1836-37.....	604-1-87
	<hr/>
	2,932-1-13

Equal to Company's Rs. 548-0-35 at

107 Seecas per 1000 Company's Rupees 586-1-822 $\frac{1}{4}$

Average for one year.

Yearly rates of salt on which duty is to be remitted to enable the Nawab to dispense charitable and religious donations:—

	Maunds.
For Sammee Godagir Gosai of Godagir	40
„ Byragy Ballukdas Temple at Gochnath	20
„ Byragy Jeramdas of Radhanpur Temple	25
„ Byragy Ballukdas of Abumes „ ..	10
In Charity distributed by Bandri Virchuri Anwurpur...	25
To three Temples at Anwurpur	15
„ the Huthuts of Koer	10
Desye Wukatsing and Omirsing of Anwurpur. .	31
	<hr/>
	Total...176

(Sd) C B PRESCOTT,
Political Superintendent, Palanpur

(17)

Abolition of Transit duty in Radhanpur Territory.

SHRI.

Seal of the Radhanpur State

From Nawab Bismillakhanji Saheb Bahadur Babji Radhanpur State

All people are hereby informed that in honor of the Jubilee of Her Majesty the Queen Empress of India, all Transit duties hitherto

levied at all places in the Radhanpur State, will be abolished from the auspicious day of 20th June 1887 under the following conditions:—

- I. That no person should keep his goods at a place within the State of Radhanpur for more than 24 hours, unless some accidental impediment has occurred; that he should effect neither break of bulk nor change of hands.
- II. That the owner of the goods should obtain a pass from the Nakadar of the place, which he visits first on entering the limits of this State, this pass he should keep by him while passing through this State, and on leaving the last place under this State it should be handed over to the Nakadar, but in the meantime if any State official asks him to shew this pass, he should shew it and give every necessary explanation.
- III. No Transit duty will be levied from him, who passes his goods through this State after observing the above conditions; but a breach of any of them will render all his goods liable to the rules regarding levy of Transit duties prevailing in this State.

Dated Maha Wad 9th St. 1943 or 16th February 1887.

Signature of the Dewan of Radhanpur State.

True copy.

Sd/. CHAMANRAI H
Dewan Radhanpur State.
Translation.

Sd/ C F. G. LESTER,
Assistant Political Agent,
PALANPUR.

(18).

Opium Agreement

Agreement between Lt Colonel Freeman Henry Jackson, Political Superintendent Palanpur acting under the authority of His Excellency the Governor of Bombay in Council, on behalf of the British Government, and Major Malcolm Thomas Lyde, Administrator Radhanpur State on behalf of Minor Nawab Mahomed Sher Khanji of Radhanpur, on behalf of himself, his heirs and successors, regarding the manufacture, consumption and sale of opium in the Radhanpur State.

Whereas in accordance with the existing relations between the British Government and the Radhanpur State the cultivation of poppy and the manufacture of opium are prohibited in the Radhanpur State and no opium may be consumed in the said Radhanpur State other than opium on which there has been paid to the British Government the duty at the time payable to the said Government in respect of opium consumed in the Presidency of Bombay, and whereas in consideration of the covenants on the part of the Radhanpur State hereinafter contained, the British Government has agreed to relinquish the whole of the said duty on all opium that shall be hereafter conveyed into the said Radhanpur State for consumption therein in accordance with the said covenants

2 The Administrator Radhanpur State on behalf of the Minor Nawab agrees with the British Government with reference to all former agreements on the same subject-matter as follows viz:—

(1). That the opium from time to time required for consumption within his Territory shall be obtained in one of the three following ways only. (namely)

- (a) By direct importation from Malwa and Rajputana, or
- (b). By purchase in Bombay, or
- (c) By purchase at any convenient opium depot of the British Government,

and that all opium so procured shall be imported into, transported through or exported from British India, as the case may require, in accordance with law and rules regarding import, transport and export of opium at the time in force in the part of British India into, through, or from which such import, transport or export is necessary

(2). That he will adopt such measures as shall from time to time appear to the British Government to be necessary for effectually preventing any export and any illicit import of opium across frontier.

(3). That the sale of opium within his Territory shall henceforward be conducted by licensed vendors only or departmentally by State servants.

- (4). That opium shall not be supplied to any of the said licensed vendors except on payment of a price, which is not less than the price at which, at the time being, licensed vendors are being supplied in the British District of Ahmedabad,
- (5). That no licensed vendors in his territory shall at any time be permitted to sell opium at a price which is lower than the lowest price at which licensed vendors are at the time being authorized to sell it in the British district of Ahmedabad;
- (6). That the system for the vend of opium in his territory shall be henceforward assimilated in its general features to that in force in the British district of Ahmedabad,
- (7). That he will forthwith introduce and enforce in his territory the regulations published under Government Resolution in the Revenue Department, No. 7207, dated 18-9-1895; and will hereafter from time to time adopt and enforce any change in the said regulations or any new regulation similar in effect to any provision of the law or rules regarding opium for the time being in force in British India, which the Governor in Council of Bombay shall, in the interests of the British opium revenue, desire him to adopt and enforce;
- (8). That he will furnish every half year on the 1st February and 1st August to the British Political authorities of Palanpur Superintendency in such form as the Governor in Council of Bombay shall, after consulting the Political Superintendent, Palanpur, from time to time prescribe, accurate accounts of the opium transactions of his territory

3. The British Government agrees that so long as the Radhanpur State duly fulfils the foregoing covenants, the whole of the duty payable to the British Government on any opium conveyed into the territory of the Radhanpur State in accordance with the relations between the British Government and the Minor Nawab as recited in the preamble to this agreement, shall be remitted, or if duty has already been paid on any such opium as if the same were to be consumed in the Presidency of Bombay, then that the whole of the amount of the duty which has been so paid shall be refunded to the Radhanpur State.

Provided that nothing in this agreement shall affect the ultimate right of the British Government as paramount authority, on occasion arising, to alter the rate of duty or the proportion thereof to be remitted or refunded under this clause, and that no such alteration shall release the said Radhanpur State from any of the covenants performable by him under this agreement

4 And it is further agreed between the parties hereto that in this agreement the word "opium" shall have the same meaning as in the Opium Act (1 of 1878) or in any other law regarding opium for the time being in force in the Presidency of Bombay

Dated at Radhanpur this sixteenth day of February one thousand eight hundred and ninety seven.

Sd/. M T LYDE,

Administrator Radhanpur State

Similar agreements were signed by the Chiefs of Tharad and Wao and all the petty jurisdictional and non-jurisdictional Talukdars.

(19)

Prohibiting cultivation of Hemp in the Radhanpur State

1. That cultivation of hemp shall be entirely prohibited in the Radhanpur State.

2 That the hemp drugs from time to time required for con-

Note—The Warehouses established are Central or Bonded Warehouses

1 Ahmednagar City	} of
Ahmed-
nagar
District
2 Belapur in Rahuti Taluka	
3. Nevasa in Nevasa Taluka	
4 Vita in the Khanpur Taluka of the Satara District	

BONDED WAREHOUSES

5. Bombay City
- 6 Jalgaon in Khandesh
- 7 Surat City

(Vide Government Notification No 6792 dated the 28th September 1901)

Warehouses 1 to 4 have already been opened Nos 5 to 7 will be opened shortly

sumption in the Radhanpur State shall be obtained only by importation from the bonded or central Warehouses established in the Presidency of Bombay. The importation to be regulated by rules made for the removal of the drugs from such warehouses and payment of duty to be made previous to removal at the rates fixed from time to time by Government as being leviable on drugs manufactured in or imported into the Presidency of Bombay.

3. That the Radhanpur State will adopt such measures as shall from time to time appear to the British Government to be necessary for effectively preventing any export or any illicit import of hemp drugs across its frontiers.

4 That the sale of intoxicating drugs within the Radhanpur State shall henceforward be conducted by licensed vendors only

5 That intoxicating drugs shall not be supplied by this State to any of the said licensed vendors except on payment of a price not less than the quantitative duty fixed by Government from time to time plus cost price of the drug at such rate as may be ascertained at the commencement of each year by the Political Agent through the Commissioner of Abkari to be the approximate wholesale market price (ex-duty) of the drug

6. That no licensed vendors in the Radhanpur State at any time be permitted to sell intoxicating drug at a price lower than the quantitative duty and cost price referred to in clause 5 above.

7. That the system of taxation and control of hemp drug in this State shall be henceforward assimilated in its general features to that in force in the neighbouring British districts and that the Radhanpur State will hereafter from time to time adopt and enforce any change made in the British system in this connection which the Governor in Council of Bombay shall, in the interest of the British intoxicating drugs revenue, desire it to adopt and enforce.

8. That the State will furnish every half year on the 1st October and 1st April to the British Political authority of the Radhanpur State accurate accounts of the intoxicating drugs transactions of the Radhanpur State in such form as may from time to time be prescribed by the Commissioner of Abkari in consultation with the Political Agent, Palanpur.

Radhanpur,
16-4-1904

Sd N G COGHILL, CAPTAIN,
Administrator Radhanpur State.

Similar agreements were signed by the Chiefs of Palanpur, Tharad, and Wao, and the principal petty jurisdictional Talukdars.

THARAD STATE.

(20).

Translation of an Agreement with the British Government entered into by the Thakor of Tharad, Waghela Karamsing, on the 23rd August 1826

Whereas in the hope of protection from the injury inflicted on our districts by the Khosas, Koolees, and others, and of advancing the prosperity of our pergunnahs, a bond of agreement with the British Government was executed by us, dated 15th Magsud, Samvat 1878, in the 3rd paragraph of which we stipulated to pay to the extent of our means our proportion of the expenses incurred in preventing the inroads of the Khosas, or any other marauders, and to pay our quota yearly, in conformity to which engagement we have until now guided ourselves by the instructions of the British Government; but now that the British Government in its great goodness is pleased to cancel the above obligation on our part to pay such necessary expenses incurred for our benefit, we are deeply gratified for the same, and bind ourselves for the future by the following engagement—

ARTICLE 1.

We promise to conform ourselves in every respect to our former agreement with the British Government, with the exception of the 3rd paragraph respecting our payments therein stipulated to be by us paid, and to conduct ourselves as faithful dependants on the British Government.

ARTICLE 2

The Koolees, Rajpoots, or armed men of other districts, who may come peaceably, and with the intention of residing quietly in our Talookas, shall not be licensed to remain without their so coming being communicated to the British Government, and in case security for their good conduct, and bail for their appearance when called for, should be required by the British Government, it shall be demanded from them, nor shall they in such case be allowed to remain without consenting thereto.

ARTICLE 3.

The ancient obligation existing previous to the above mentioned Treaty between us and the British Government, and the Baroda Gov-

ernment, shall remain in full force as heretofore, we will in every respect guide ourselves in conformity thereto

ARTICLE 4.

We will in no respect permit robbers or disturbers of the public peace to find shelter in our districts, or any dependencies of ours, and when claimed by either the British or Baroda Government we will deliver them up, if they fall into our power.

ARTICLE 5

Whenever the British Forces proceed for the suppression of robbers, bandits, or Khosas, we will prepare all the means in our power of horse and foot in aid of the British armament, and send the ablest of our people with them as becomes obedient dependants on the British Government, and the person in charge of our contingent shall be placed under the authority of the commandant of the British Forces.

ARTICLE 6

The Talookdars or petty Chieftains shall on no account wage private wars or disturb the public peace by mutual discords, in case of such quarrels the same shall be communicated to the British Government, and the decision of its authority be final

ARTICLE 7

We will not avail ourselves of the weakness or poverty of any village land-holders to extort Giras or any other rights, and when any village offers to bind itself to dependency or tribute, we promise not to accede to such arrangement without the knowledge and approval of Government.

ARTICLE 8.

The Kooles, Rajpoots, and others, in fact any inhabitants of our villages shall in no respect be permitted to commit any irregularities in the districts of the British or Baroda Government, or any other dependencies, and we are responsible for their misdemeanours; such are the eight Articles of our agreement, and we will act in conformity thereto; and if we are ever found departing from these engagements, we are answerable to make good the claims instituted, and pay such fine as shall be ordered by Government, submitting ourselves to its decision

SIGNED BY THE CHIEFS.

Precisely similar engagements were signed by the Chiefs of Wao, Warahi, Deodar, Chorwar, Soogam, Charchut, Terwara and Bhabhur.

(21)

Articles of agreement for the abolition of Transit Duties in the Tharad State under the Palanpur Superintendency

Preamble

Whereas the Thakor of Tharad expressed on the 14th March 1887 his intention to abolish Transit Duties in his State from the 20th June 1887 in commemoration of the Jubilee of Her Majesty the Queen Empress the following articles are agreed upon between Thakore Khengarjee Vanaji of Tharad, his heirs and successors, on the one part and Colonel P. H. Le Geyt Political Superintendent Palanpur for the time being on behalf of the British Government on the other

ARTICLE 1

The Tharad State engages to abolish the levy of Transit Duty within its limits on goods of all countries and Taluka passing through the State from the 20th June 1887 subject to the following provisions:—

(1). If any body will keep any commodities or cattle which were hitherto liable to transit duty within the limits of the State at one place for more than 48 hours the State will levy import duty thereon

(2). The State will continue to levy duty on the commodities (the produce of the Jamaia and Khalsa villages of the State or other foreign goods) which will be exported or imported from or into the said villages according to the custom of the State

ARTICLE 2

In the interests of general trade the State engages not to enhance the import and export duties as hitherto levied in the State

Executed at Tharad on the 11th June 1887

Sd/ ABHESINGJI,

Thakore of Tharad.

P H. LE GEYT, COLONEL,

Political Superintendent,

PALANPUR.

Palanpur,
15th June 1887.

WAO STATE.

(22)

Translation of an Agreement taken from the Rana of Wao and others, his relations, dated Palanpur, 27th March 1848. To Major Brown, Political Superintendent of Palanpur, for and on behalf of the Honourable Company

We, Rana Sirdar Singh walad Jalim Singh Chuan of Wao, Shereji walad Khengarji of Rachana, Waw Taluka, and Chuan Agur Singh walad Verbhaji of Kundalia, Waw Taluka

We, in supercession of the Agreement made on the 8th May 1846, do hereby enter into this Agreement with the Government to prevent all sale and export of Ghassya Salt, brought from the Runn, in our taluka, and will not permit its import and transit through it from other talukas or districts, for which we are to receive from the British Government annually the sum of Company's Rs. (361) three hundred and sixty-one as follows.

	Rs
Rana Sirdar Sing of Waw for the villages of Rachana, Kundalia, Mowsurree and Assarah.	287
Chuan Shereji Walad Khengarji of Rachana viz, of Rachana and Kundalia.	41
of Assarah	23
Chuan Agur Singh for Kundalia.	— 64
Wao Taluka	10

Total 361.

In this manner we will receive annually. Should any breach of this agreement take place, we agree to forfeit the compensation for the year in which such deviation occurs and for every additional breach during the same year we agree to pay a fine equal in amount to the yearly compensation granted. The commencement of this agreement is from 1st January 1841; this writing is passed with our free will and consent, dated 27th March 1848

(Sd) RANA SIRDAR SINGH, AND OTHERS.

(23).

Abolition of Transit duty in the Wao Territory.

FROM,

RANA CHANDANSINGJI OF WAO STATE.

In order to commemorate the Jubilee of Her Most Gracious Majesty the Queen Victoria, Empress of India, the Transit duty levied in our State is abolished from the 20th June 1887 But we shall continue to levy Transit Duty on exports and imports of Wao Bhayati villages

15th March 1887.

Signature,

of

RANA OF WAO

The Talukdars of Varahi, Santalpur, Morwada, Bhabhar, Deodar, Terwada, Wao, Tharad and Kankrej have given, similar Kabuliats for the abolition of transit duties from their respective Territories

TALUKDARS.

(24)

Security Bond of sixteen articles taken by Lieutenant-Colonel Ballantyne on behalf of the British Government from the Chiefs of the Mahee Kanta in the year 1812

We Thakor.....Koonwar.....brothers, nephews, and inhabitants of.....together with those bearing arms and dependent on the zillah

According to the custom of the country we have received the orders of Government as subjects to be obedient, and to live peaceably and orderly We agreeing thus do of our own accord write the Articles of Zamin, fael Zamin, arrzamin, hazir zamin, and mal zamin as follows.—

ARTICLE 1

We will not be guilty of any violence, theft &c., nor will we instigate others to such acts in any part of the country We will not associate with, nor instigate others to associate with, Outlaws whether Kooles (Rajputs), Musalman soldiery, Kattees or other offenders We will not give them shelter, nor food, nor hooka, nor water, if these come into our villages we will seize and give them up to Gov-

ernment, if they should be passing through our boundaries we will pursue, seize, and deliver them up, and then act as Government shall order. We will not in any way assist disturbers. Should we be detected in having anything to do with them we will be answerable to Government.

If the footsteps of thieves are traced into our boundaries we will carry them forward and deliver them over to the next village, if the chief should belong to our village we will hand him over to Government, and the property stolen. Should we know that the people of the next village are engaged in any unlawful acts we will make it known, if we do not we will answer for it ourselves. If any of our people go into the Company's District, or into any other Talookas, to steal, we will be answerable; if the chief should be killed in the act we will not make any claim, nor raise any feud on that account.

ARTICLE 2

The management of our Talooka and land shall always be conducted in obedience to Government as hitherto.

ARTICLE 3.

We agree to the arrangement of Government regarding the dues of Ghasdana, Jummabundee, Khichree, and other lawful demands; in that manner we will pay them annually. The Government dues and certain dues to Zemindars are payable by us, and we have given banker's security for their payment, in that manner we will pay without fail.

ARTICLE 4

Should we have taken possession of any Zemindar's land or village through his weakness we will give them up at the Government order on reasonable terms. Should we have obtained any one's land or villages by a loan of money, we agree to its being redeemed in any reasonable way Government may decide on, and lay no claim on the land nor will we dispute with the owner of the village about it. Should there be any dispute on money transactions, either now or hereafter we will refer it to Government and abide by its decision, but will not quarrel direct with the parties, nor accumulate any expense on them, nor without the consent of Government will we purchase or take in pledge or present any lands, Grass, or village.

ARTICLE 5

We will not quarrel, nor fight, nor instigate others in our Talooka, with our relatives or among ourselves. If there should be any disturbance of this kind we will refer it to Government and abide by its decision, we will not act for ourselves in any thing. If any villages quarrel or collect a mob we will have any thing to say to it. If there should be a Government Thana now or hereafter as they shall tell us so will we do.

ARTICLE 6

Our lawful dues, *Girass, wanta, vole danarukhoopa, whatever we have always enjoyed and claim either in the company's districts, or in Talookdar's or zemindars' lands, we will give a detailed account of such to Government, and as Government shall provide for its payment, we and our children, to the latest posterity shall abide by. What Government will give we will receive with gratitude. Should there be any boundary dispute it shall be referred to Government, what shall seem reasonable to Government to decide we will agree to.

ARTICLE 7

If any Girassia shall come to live in our Talooka and shall not receive his Girass, runwutia! pusaeeta § we will inform Government, but will not allow him to proceed to violence direct, if we fail in this, and any thing happens in consequence, we will be answerable, or we will hand over such Girassia to Government. We will take care that no servant of ours while in our service, being discharged, shall under pretence of claims on us, create any disturbance, be he Rajput, Koolce, or other, or we will be answerable.

ARTICLE 8.

We will not impede any merchant or traveller going or coming, we will protect the roads. If any loss is incurred in our boundaries we will expel and hand up the author to Government and be answerable. We will not levy more than ordinary transit dues on any persons.

ARTICLE 9

Should there be any sebandy, horse and foot, in our service, whether Sindees, Arabs, Mukranees, or other foreigners, we will discharge them, and we will not maintain foreigners in future nor allow others to do so. If we shall be proved to do so hereafter we will be answerable, and we agree to any punishment Government may inflict.

ARTICLE 10.

Should we have given to any one from our paternal estate or shares of our brotherhood any Girass. wanta, pusaeeta, in payment of loan or compensation or blood, or inam, we will not resume without repayment or compensation.

Any Girass or land given for the maintenance of our brothers or relatives which they have always enjoyed shall not be resumed, if in these things there should be any dispute it shall be referred to Government, and any reasonable order obeyed

ARTICLE 11.

If any one in the Company's service or any troops, be coming or going we will guard and watch them while on our boundaries, and according to the custom of the country, will give them guides and guards to escort them beyond our boundaries.

ARTICLE 12

If the Kooles of our boundaries have any horses it shall be made known to Government, and as orders shall be received they shall keep them or not. If we offend Government and Government take our horses from us we can lay no claim on that score.

ARTICLE 13

We will not allow any one to smuggle opium without a perwanah from Government sealed. Should it be attempted we will seize it and report it to Government and as Government shall order so will we do.

ARTICLE 14

If any Mehta or sepoy shall come to superintend at our villages we will show all our papers and accounts and will not refuse.

ARTICLE 15.

For any past robberies if any footsteps have been brought to our village or the thief is proved to be in our villages or the stolen goods are proved to be in our villages we will restore the whole and be answerable to Government.

ARTICLE 16

Besides the above articles we will obey any orders of Government. If for any money matters or any business or to give evidence any person is required we will produce him

In this manner we have written sixteen Articles and we and our posterity will abide by them, if we fail herein we will abide by such punishment as Government may inflict For adherence to these articles our country and lands, Girass and revenue are our securities for our good conduct Bharote + + + of the Pargunnah + + is fael zamin, Hazar zamin and mal zamin, and Thakors + + + of + + + are our counter securities together with their villages As above written every year and for ever these shall be answerable and make us so.

NOTE—This security bond is signed by the various Talukdars of Mahikantha and by the following Thakardas of Kankrej

KANKREJ JILLAH

Thara	Kankrej	Samau
Sadarpur.	Sihori	Mudeta
Jhabadia	Muna	Khemana
Bhadrawah	Bhalgam	Kamboi
Bukoh	Umbri	Romer
Indarmana	Bhadramli.	Limpur
Runakpur	Un.	Arnivada.
Chatrala	Aganvada	Sanpra
Varjer	Ambutra	

(25)

Agreement of Security entered into by the Town and Chief of Terwada and its Dependencies with the Agent of The British Government, Assar Vud 3rd, or 28th July 1820

The troops and village depending in Terwada having been depopulated, and we (the Chiefs) reduced to great distress, in order to obtain the protection of Government that they may be again re-peopled, and that we may be placed in comfort and security, we, Buloache Khan Vuludi Hussun Khan, Ayum Khan Vuludi Kamal Khan, Roria Agra Vuludi Dhunrajee, Boria Bechar Vuludi Dewan Asun, etc, the whole of the inhabitants of Terwara, of our own free will, agree to the following articles –

ARTICLE 1

We (the above-named) and our brethren and the Kotwal of our dependencies all included engage not to plunder or rob the territories of the Honourable Company nor in any other manner pergnah, nor to be in anywise the cause of robbery or plunder

ARTICLE 2

We engage not to allow the Khosas or any other robbers or enemies of the Sircar to remain in Terwara, or the villages depending on it, nor will we maintain any sort of connection with them, nor send intelligence to them, but aid in their discomfiture or punishment to the utmost of our ability, and we also engage to forward intelligence of the Khosas to the detachment of the Sircar wherever they may be stationed, and should it be necessary will accompany them.

ARTICLE 3

The troops of the Sircar have expelled the Khosas, and have restored this country to order, and in effecting these measures great expense has been and will be incurred by the British Government we therefore willingly agree to pay a sum yearly consistent with our ability, or as the Government may direct

In this manner three Articles have been agreed to by us, and we engage to abide by them

(Signed by the Chief of Terwada)

Perputual security—Gudvi Veerum Valudi Godur,
of PARDIR.

Precisely similar engogements were signed, by the Chiefs and Brotherhood of Thaiad, Warahe, Deodur, Wao, Chorwar, Sooegam, Charchut, and Bhabhur

(26)

Substance of Agreement passed by the under mentioned Talukdars and Jagirdars under the Palanpur Superintendency regarding opium-1879.

Whereas new rules have been made by Government in regard to opium, and we are to receive the duty at Rs 650 per chest on the opium consumed within our Taluka or jagu, we, the Talukdars of give in writing as directed, an agreement to the effect that we shall not import or permit others to import illicit opium; that opium shall not be sold in our Taluka at a less price than that at which it is retailed in British Territory, that we shall furnish to our Thandar, for submission to the Political Superintendent, through the Assistant in charge of the districts, half-yearly statements of opium on 31st March and 30th September of every year, shewing the quantity of opium imported, the amount sold during the half year, the amount of the sale-proceeds, and the stock of opium which remained on hand at the end of the half year

We shall act up to the above agreement, and our heirs shall do the same. We pass this agreement of our own free will

Here follow the signatures of the Talukdars and Jagirdars of the Suigam, Terwara, Bhabhur, Deodur, Tharad, Kankrej, Warahi, Santalpur, and Chadchat Talukas

PALANPUR	}	Sd/ P. H. LEGEYT, LT. COLONEL.
The 6th June 1879		Officiating Political Superintendent.

(27)

Translation of an Agreement entered into by the Jarejas of Santulpore for the Suppression of Infanticide dated Chaitra Soodh 2nd, Sumut 1883, 3rd March 1827

It being reported that the murder of female children is still continued among the Jharejas of Santulpore and Chadchut, and as this custom is wicked, unnatural, and forbidden in the Hindu shasters, and as it is the anxious desire of the British Government that a custom so degrading and revolting to humanity should be suppressed, and that arrangements should be made to restrain the Jhareja brethren from the commission of this crime in future, also that satisfactory assurances should be given to that effect we, Kullian Sing, Maun Sing, Bowajee and Wukut Sing, the sons of Moolwajee, and Nathojee, the son of Hujajee etc, with the whole of our brethren, hereby declare that since Sumvut 1875, A C 1818, when Captain Mc Murdo made arrangements for the suppression of child murder at Bhooj, no one has destroyed his female offspring in our Taluka, that fifteen daughters of our family are now living, and with true hearts engage to ensure the observance of this contract, and that no one, including all our brethren, shall again commit this crime in our Taluka We engage also when any daughters are born to us to communicate the same to the Karkoon at Santulpore for the information of Government, and in order that the births be registered If any one among our brethren should violate this contract by the murder of his daughter or daughters in our Taluka, that man shall be considered a criminal, and we engage to make Government acquainted with the fact and his name, and if we do not, we have violated our engagements to Government and are offenders

A precisely similar engagement was made on 9th June 1827 with the Jharejas of Charchut

(28)

Agreement entered into by the Jhareja Chiefs of Santulpore and Charchut which Major J R Keley, Political Superintendent of Palanpore, for the Suppression of the Crime of Female Infanticide within their districts, dated the 18th June and 15th August 1853

The Honourable the Court of Directors having remarked that since the year 1846 the females of the Jhareja tribe under twenty years of age continue to be much less in number than those of the male sex under that age, and required information on this subject, and we having been requested by you to enter into an engagement for the purpose of saving our female children similar to the engagement entered into by the Jam of Nowanuggur on the 25th of February 1812, we write to say that we well know that it is a great sin to kill an infant, and that the murderer thereof will go to the deepest hell, for so it is written in the shaster—this we know. Moreover, the Sircar has sent us books on the subject of infanticide, in which there are many quotations from the shaster to the effect that there is no sin equal to killing a female infant. No one, therefore, should be guilty of the sin, but should save his infant daughter.—this is true religion, and we therefore willingly agree to the following arrangements for the preservation of our infant daughters, which are to be binding on us for ever, viz,,

ARTICLE 1

Every Jhareja living in Santulpore and Charchut to whom a daughter may be born, shall immediately give information to the Karkoon belonging to his district, who will enter the child in the list kept by him, from which the yearly returns are framed. The number of births which have occurred during the year will with ease be ascertained by these means

ARTICLE 2

In the event of any Jhareja's daughter dying, information is to be given to the Karkoon in charge of the district, who will make every proper inquiry into the cause of the death and enter the cause of death in the list

ARTICLE 3

Should any female infant of tender age die, its body to be shown to four of the most respectable people of the village, but of different castes, and the cause of death must be ascertained as far as possible, and stated in the proceedings of the inquest, which must be sent to the Government Karkoon; after this the body may be buried, without this precaution the body must not be buried. No Jharejas are to be allowed to assemble on the punchayat

ARTICLE 4

Should any Jareja's infant daughter fall ill, information must be given to the Government District Karkoon, and the cause of the illness mentioned to the Karkoon, that it may be noted by him in his list.

ARTICLE 5.

In the event of any female infant dying, and being buried without acquainting the Government Karkoon and assembling a punchayat to ascertain the cause of its death then the party guilty of the infringement of this agreement shall submit to such punishment as Government may decide.

ARTICLE 6.

As above written we will abide, and make no dispute hereon. Whoever shall offend and plead ignorance of the above engagement as an excuse to escape punishment, he must not be listened to, as all have been made well acquainted with the contents of this engagement.

ARTICLE 7.

In the event of the Government Karkoon being engaged in other business elsewhere and unable to attend, then the Chief of the Horsemen of the Thanna will be consulted, and everything arranged through him.

In this way we have, of our free will and consent, and being in possession of all our faculties, entered into the above engagement, and we have given, as perpetual security for the due fulfilment of the above writing, the under mentioned, viz, Barote Puttoo Sut Meta wulud Jussa, Swamees Ruttonghur Sut Maughur, Tejghur wulud Mullooghur, Gudvee Hurree Sing Sut Amra wulud Veerma, Brahmins Pachun wulud Kana, Gora wulud Kana, Gudvee Poonja Sut Rabeer wulud Davadet, Brahmin Nanjee wulud Mugga, Purmar Runmall wulud Kesserjee, Waghela Veerum wulud Mala, Brahmin Gungaram wulud Roora, Brahmin Bhakur wulud Jewna, Brahmin Jetta wulud Dana, Swamee Gungaghur wulud Naughur, and Kapree Samut wulud Ram Sing.

Signed by 155 persons.

We do hereby state that we shall abide, and cause the Jarejas to abide also, by the above writing, and we ourselves shall be answerable for it.

Signed by the securities.

A precisely similar engagement was signed by the Jarejas of Tharad and Warahi.

તહનામાં, કોલકરાર અને સનદો.

વડોદરાની જમા સંબંધીનો કરાર.

ઈ. સ. ૧૮૦૯ ના કરારનું ઇંગ્રેજીમાં ભાષાન્તર ઉપરથી ગુજરાતી ભાષાન્તર.
(૧).

શ્રીમંત સેના ખાસ ખેલ સમશેર બાહાદુરને લખી આપવામાં આવે છે

કે સંવત ૧૮૬૬ (ઈ. સ. ૧૮૦૯-૧૦) ની કાપણીની મોસમથી દસ વરસ સુધી પાલ-
ણપુર તાલુકાની જમાખંદી સરકારને આપવાનું કબજા કરવામાં આવ્યું છે. ઉપર જણાવેલી જમા-
ખંદીની રકમ ખરાબત સાથે દરસાલ રૂ. ૫૦૦૦૧ ની મુકરર કરવામાં આવી છે અને તે રકમ
ભરવા માટે મુકરર હપતા કરવામાં આવ્યા છે. એ પ્રમાણે હું વડોદરે જઈ દર સાલ હપતા ભરે
જમ્મશ. વડોદરે જમ્મ વખતસર રૂપીઆ ભરી હપતા ભરૂં તો ઠીક. હપતો પાક્યા પછી થોડા દી-
વસ પછી ભરણું કરૂં તો દર માસે દર સેંકડે ૧ ટકા મુજબ વ્યાજ આપીશ. વિગત નીચે પ્રમાણે.

રૂ. ૫૦૦૦૧

એ પ્રમાણે સિદ્ધ ચલણી રૂપીઆ રોકડા નીચે મુજબ હપતાથી ભરવા.

રૂ. ૨૫૦૦૧ અંકે રૂપીઆ પચીસ હજાર એક મહા સુદ. ૨ ને રોજ ભરવા.

રૂ. ૨૫૦૦૦ અંકે રૂપીઆ પચીસ હજાર ચત્તર સુદ. ૨ ને રોજ ભરવા.

એકદર રૂ. ૫૦૦૦૧

આ પ્રમાણે વરસોવરસ ઉપર લખ્યા પ્રમાણે હપતાથી રૂપીઆ ભરવામાં આવશે. એ ભ-
રણું જથ્થું દસ વરસ સુધી કરવામાં આવશે. કોઈ હપતો ઠરાવેલી મુદતે ભરવામાં ન આવે તો ઉ-
પર લખ્યા પ્રમાણે વ્યાજ આપવામાં આવશે. આ સિવાય સરકાર તરફથી મોસલ આવશે તેનું
મોસલી ખર્ચ આપવામાં આવશે તથા કાસદનું કાસદ ખર્ચ પણ તેને આપવામાં આવશે. આ
લખ્યું તે ખરૂં છે.

સંવત ૧૮૮૬ ના કારતક શુદ્ધ ૧૩ તા. ૧૯ નવેમ્બર સને ૧૮૦૯

દીવાન ફીરોજખાનની સહી.

દા. જેદા

(૨)

સમશેરખાને, ફતેહખાનને પોતાની રાજ ખુશીથી પોતાનો દત્તક દીકરો કબુલ
કરવાથી સમશેરખાન સાથે ફતેહખાનને એક સલાહ કરવાનો ઠરાવ થતાં સમશેર-
ખાને નીચે લખેલી સરતોનો દસ્તાવેજ ઇંગ્રેજ સરકારને કરી આપ્યો. ઇ. સ. ૧૮૧૩
તેના ઇંગ્રેજીમાં થએલા ભાષાંતર ઉપરથી ગુજરાતી ભાષાંતર.

કલમ ૧.

દીવાન ફીરોજખાનના દીકરા દીવાન ફતેહખાનને મારો પોતાનો દીકરો ગણી મેં તેને દત્તક
લીધો છે. અને તેને, જે મારે દીકરો ન થાય તો મારા તાબાની સઘળી જગીરનો વારસ ઠરાવું

ધું. અને જો મારે દીકરો થાય તો તેને (રતેહખાને) ગોળા ટપો જેમાં બાવીસ ગામો છે તે તેના નિર્વાહને માટે કાઢી આપવામાં આવશે, અને પાલણપુરમાં રહેવાનું મકાન આપવામાં આવશે. મારા સઘળા કુટુંબને રક્ષણ આપવાને અને તેઓને યોગ્ય લવાજમ આપવાને હરકત આવશે નહિ. તેમ તેઓને કાંઈ હરકત કરવામાં આવશે નહિ. અને તેઓ પાસે જે કંઈ મિલકત હશે તેને તેઓની જીંદગી સુધી હાથ લગાડવામાં આવશે નહિ.

કલમ ૨.

હાલમાં પાલણપુરમાં સરકારની ફેાજ આવી સીંધીઓનું જોર તોડી નાખી જથ્થકનો બદોબસ્ત કર્યો છે જેથી સરકારની ઇચ્છા અનુસાર રતેહખાનને ગાદીનસીન કર્યા છે અને મારી પૂર્ણ સંમતીથી તેમને મારા દીકરા અને પાલણપુરના દીવાન તરીકે જાહેર કર્યા છે.

કલમ ૩.

સરકારના સઘળાં કામોમાં મારી પૂર્ણ સત્તા રહેશે, પણ પરગણાં અને દરબાર સંબંધી અગત્યની બાબતોના ફેસલાઓ ઉપર સમશેરખાનના દીકરા રતેહખાનની મોહોર થશે; અને મારી સહી થશે. રતેહખાન પોતાની મોહોર પોતાની પાસે રાખશે. પણ મારી સહી સિવાય તે મોહોર અપૂર્ણ ગણાશે. અને હલકી બાબતોમાં જેવી કે, ગામડા ઉપરની ચીઠીઓ વિગેરે કાગળો ઉપર મારી સહી અને મોહોર પુરતી ગણાશે.

કલમ ૪.

ડુંગર મહેતા વિગેરે મારા તાબામાં કારભારી તરીકે જેમ આગળ તેઓ એજ કામ ઉપર હતા તેમ કામ કરશે, અને તેઓએ મારી જાણ બહાર કાંઈપણ રાખવું નહિ. દરબારની સ્થિતિની બેહેતરી માટે અને મુલકને લગતી બીજી બાબતોમાં તેઓએ મારા સઘળા હુકમો ઉઠાવવા, તેઓએ દરબારનું કામકાજ સારી એક નિશ્ચયી કરવું, અને તે બાબત તેઓએ જામીન આપવા, મારી પોતાની વર્તણૂકને માટે હુ સંતોષકારક જામીનગીરી આપીશ,

કલમ ૫.

સીંધી અથવા બીજી પરદેશીઓની સીરબંધી પાલણપુર, ડીસા અથવા ધાનેરામાં સરકારને જાહેર કર્યા સિવાય રાખીશ નહિ, અથવા સરકાર વિરુદ્ધતા ગુન્હેગારો આહે તો સીંધીઓ અથવા કસબાતી હોય તેઓ કોઈની સાથે હુ જોડાઈશ નહિ, અથવા તેઓને એ શહેરોમાં રહેવા દઈશ નહિ.

કલમ ૬

સરકારની મરજી પ્રમાણ અને તેઓની પસંદગીના બંધે માણસની સીરબંધી રાખવાને હું કમ્બલ થાઉં છું. તેઓને દરવાજાની ચોક્કી સોંપવામાં આવશે અને તેઓને સરકાર ફરમાવશે તે દરથી પગાર આપવામાં આવશે.

કલમ ૭

મારો જીનો કારભારી જે ડીસા ખાતે માફ કામ કરતો હતો તે હાલમાં મારી પાસે છે, તેને અહી કામ કરવા રાખવાથી સ્થાપન કરેલા કારભારીઓ સાથે કજીઆ થાય તો તેને માટે બીજી જગ્યા ઉપર ગોઠવણ કરવાનું માફ કામ છે. તેનું ધર પાલણપુરમાં હોવાથી તે ધરમાં તેનું કુટુંબ દરબાર તરફથી હરકત થયા સિવાય રહેશે, અથવા તે પોતાના કુટુંબને લઈ જઈ તે ધર ભાડે આપવાની તેને પરવાનગી આપવામાં આવશે.

કલમ ૮.

ફતેહખાન અને તેઓના કુટુંબ જેની ગણતરી જુદા કાગળમાં જણાવી છે, તેમના ખાનગી ખર્ચ માટે કાંઈ પણ ફરક પડે તો તેને માટે હું જવાબદાર છું.

કલમ ૯.

ફતેહખાનના સગાઓ જેઓ હાલમાં તેમની સાથે છે તેઓના નિર્વાહને માટે દસ્તુર પ્રમાણે આગળ તેમને જે મળતું તે પ્રમાણે મળશે. અને તેઓએ મારા કામની વચ્ચે આવવું નહિ. તેવીજ રીતે મારાં સગાઓને જે આશ્રય આગળ મળતો તેમાં કોઈ જાતનો વધારો કર્યા સિવાય મળશે. તેઓ મારા સગા છે તે કારણથી પણ તેઓએ મારા કામની વચ્ચે આવવું નહિ.

કલમ ૧૦.

રાજ્યની આવક તથા ખર્ચ બતાવનારાં દફતરો મારી દેખરેખ નીચે રહેશે, પણ જે મહેતાઓ તે લખતા હશે તેઓ જોઈ શકશે. અને કાંઈ કરજ ઉપાડવું પડશે તો ફતેહખાનને જણાવી તેઓની સમતીથી કરવામા આવશે.

કલમ ૧૧.

સરકારની જમાખંદીને માટે દશોટાના ઠરાવ પ્રમાણે આગળ માફક વડોદરા ઉપરની હુંડીઓ આપવામાં આવશે. અને તે બાબતમાં કાંઈ પણ ફેર પડશે નહિ.

કલમ ૧૨.

હું અને મારા કારભારી ડુગર મહેતા કયુલ થઈએ છીએ કે હાલમાં પાલણપુરમાં જે ફેજ છે તેના ખર્ચને માટે સરકારની મરજી પ્રમાણે ગોઠવણ કરીશું.

કલમ ૧૩.

ફતેહખાન અને હું એક મતથી ચાલીશું અને નજદીકના સગા તરીકે હળીમળી ચાલીશું. સરકારને ઉપર પ્રમાણે લખી આપેલી તેર કલમોમા મારી તરફથી કાંઈ પણ ફરક પડશે નહિ. અને મારા ને ફતેહખાનની વચ્ચે કાંઈ પણ જુદાઈ છે એમ ધારવું જોઈએ નહિ. હવે પછી હું કોઈ પણ ફિતુરી કામ કરીશ નહિ, અને ખરાબ માંગે ચાલીશ નહિ, અને સરકારની ખાત્રી માટે સમી અને રાધનપુરના નવાબ તથા સીબીખાન બાબી બાહાદુર તથા ધીનગમના બેટા બચા જમાદારને મારા ફેલ જમીન તરીકે આપીશ. અને મારા આડ જમીન તરીકે રાજપુરના મહંત ગોકળપુરીને આપીશ. તેથી જો ઉપર લખેલી તેર કલમોમાં હું કોઈ પણ બાબત ફેર પાડીશ તો તેઓ જવાબ દેશે. મીતી સંવત ૧૮૭૦ પોશ સુદ ૧ તા. ૨૩ ડીસેમ્બર સને ૧૮૧૩.

સમશેર ખાનની સહી.

સમશેર ખાનની
મોહોર

સમી, રાધનપુરના
નવાબની મોહોર

બચા જમાદારની
મોહોર.

ગોકળપુરીની સહી.

(૩)

૪. સ. ૧૮૧૩ માં દીવાન ફતેહખાન જેઓ વિષે એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો કે, તેઓ પોતાના બાપ સમશેરખાનની સાથે હુળીમળી એક સલાહ કરે તે ઉપરથી દીવાન ફતેહખાને સરકારને પોતાની રાજી ખુશીથી નીચે લખેલી કલમોનો દસ્તાવેજ કરી આપેલો તેના ઇંગ્રેજ ભાષાંતર ઉપરથી ગુજરાતી ભાષાંતર.

કલમ ૧.

સમશેરખાને પોતાની રાજીખુશીથી અમારા કુટુંબ સાથે એકત્ર થઈ મને પોતાના દીકરા તરીકે દત્તક કરી લેઈ તે બાબતનો એક દસ્તાવેજ કરી આપ્યો છે તેની રૂઢિએ તેઓને દીકરો ન થાય તો તેઓના આખા મુલકનો મને વારસ બનાવ્યો છે, પણ તેઓને દીકરો થાય તો ગોળા પરગણું તેના બાવીસ ગામો સાથે જીવારક માટે આપવા અને પાલણપુરમાં રહેવાની જગ્યા આપવાનું ઠરાવ્યું છે. સમશેરખાનના કુટુંબનું રક્ષણ કરવામાં તથા તેઓને યોગ્ય નીમણુંક આપવામાં કંઈ કમી પણ રહેશે નહિ. તેમ તેઓની કાંઈપણ મિલકત તેઓની હયાતી દરમ્યાન તેમની પાસેથી લેવામાં આવશે નહિ. અને તેઓને મારી પોતાની મા અને મારા નજદીકના સગા ગણી પાળીશ.

કલમ ૨.

હાલમાં સરકારની ફાજ પાલણપુરમાં આવી છે અને સીધીઓની સત્તા તોડી જાયુંકનો બદોબસ્ત કર્યો છે જેથી મને ગાદીએ બેસાડ્યો છે અને સરકારની મહેરબાનીથી સમશેરખાને મને દીકરો કરી લીધો છે. સરકારની મરજી અને સલાહ પ્રમાણે હું મારા માવીતરને માન આપવા અને તેઓની સલાહ પ્રમાણે ચાલવા બધાઉં છું.

કલમ ૩.

રાજ્ય પ્રકરણમાં સધળી બાબતોમાં સમશેરખાનની કુલ મુખ્યત્વારી રહેશે, પણ દરબારને લગતી મહત્વની બાબતોના ઠરાવો ઉપર મારી મોહોર થશે તે મોહોર મારા કબજામાં રહેશે. અને તે ઉપર મારા પિતા સમશેરખાનની સહી થશે. તે સહી વગર હું મોહોર કરીશ નહિ. ફક્ત નાની બાબતોમાં જેવી કે, ગામો ઉપરની ચીઠ્ઠીઓ વિગેરે ઉપર સમશેરખાનની મોહોર તથા સહી પુરતી ગણાશે.

કલમ ૪.

હુ ગર મહેતા વિગેરે જેઓ આગળ કારભારી તરીકે હતા ને કામ કરતા હતા તેવી રીતે સમશેરખાનના હાથ નીચે રહી કારભારી તરીકે કામ કરશે. અને તેઓની જાણ બહાર કંઈ પણ રાખશે નહિ. દરબારની સ્થિતિ સુધારવા બાબત તથા સ્વસ્થાનને લગતી બીજી બાબતોમાં તેઓના તેઓએ હુકમ ઉઠાવવા. દરબારનું કામ પ્રમાણિકપણે એક નીચાથી તેઓએ કરવું અને તે બાબતમાં જમીન તેઓએ આપવા, મારી પોતાની વર્તણૂંકને માટે ખાત્રી લાયક જમીન મારે આપવા.

કલમ ૫.

સરકારને જાહેર કર્યા સિવાય પાલણપુર, ડીસા, અને ધાનેરામાં સીધી અથવા પરદેશીની સીરખધી નહિ રાખવા હું બધાઉં છું તેમ સરકારના ગુન્હેગાર ચાહે તો તેઓ સીધી કે કસબાતી હોય તોપણ તેઓ સાથે સંબંધ રાખીશ નહિ. અને ઉપર લખેલાં શહેરોમાં તેમને રહેવાની રજા આપીશ નહિ.

કલમ ૬.

સરકારની મરજી પ્રમાણે બસે માણસોની સીરબંધી રાખવાને હું કબુલ થાઉં છું. તેઓને દરવાજાની ચોક્કી કરવાનું કામ સોંપવામાં આવશે. અને સરકાર ફરમાવશે તે દરથી તેમને પગાર આપવામાં આવશે. મારા પિતા સમશેરખાન તેની હાજરી લેશે.

કલમ ૭.

મારા પિતાના જીના કારભારી તેઓ સાથે છે. તેને અહીં નોકરીમાં રાખવાથી સ્થાપન કરેલા કારભારીઓ સાથે તકરારો થવાનો સંભવ છે તેથી તેને ખીજી જગ્યાએ રાખવામાં આવશે તેનું ઘર પાલણપુરમાં છે તેથી તેનું કુટુંબ તેમા દરબાર તરફથી હરકત થયા સિવાય રહે અથવા પોતાના કુટુંબને લઈ જાયતો તે ઘર ભાડે આપવાની રજા આપવામાં આવશે.

કલમ ૮.

મારા અને જીદા કાગળ ઉપર મારા કુટુંબની ગણતરી કરી આપવામાં આવી છે તેના ખાનગી ખર્ચ માટે જે રકમ ઠરાવવામાં આવી છે તેથી હું સંતોષ છું.

કલમ ૯.

મારા કુટુંબને આગળ જે મળતું તે તેઓ લીધે જશે અને તેઓએ મારા મુલકના બંદોબસ્તમા દરમ્યાનગીરી કરવી નહિ.

કલમ ૧૦.

ઉપજ તથા ખરચનાં દફતરો મારા બાપની દેખરેખ તળે રહેશે. પણ જે મહેતાઓ તે લખતા હશે તેઓ જોઈ શકશે. કાંઈ નાણાં કરને કાઢવાની જરૂર જણાય તો મારા બાપે અને જણાવીને તે કરજ કરવું.

કલમ ૧૧.

દેશોટાના ઠરાવ પ્રમાણે સરકારની જમાબદી આર્ગળ માફક વડોદરા ઉપરની હુડીઓથી ભરવામાં આવશે. અને તેમા કોઈ રીતનો ફરક પડશે નહિ.

કલમ ૧૨.

પાલણપુરમા હાલ સરકારની ફેજ છે તેના ખરચનો બંદોબસ્ત સરકારની મરજી મુજબ સમશેરખાન અને હુંગર મહેતા કરશે.

કલમ ૧૩.

મારા બાપ સમશેરખાન અને હું બંધી બાબતોમાં એક સલાહથી ચાલીશું અને અંગત સગા તરીકે હળીમળી ચાલીશું.

ઉપર લખેલી તેર કલમમાં મારી તરફથી કાંઈ પણ ફરક પડશે નહિ. હું કોઈ રીતે ઉપર જણાવેલી કલમોથી ઉલટો જઈ ફિતુરી રીતે વર્તિશ નહિ. સરકારની ખાત્રી માટે મારા ફેલ-જામીન તરીકે મીર કમાલુદ્દીનખાન હુસેનખાન બાહાદુર અને ધયાર જમાદાર તથા આડ જમીન તરીકે રાજપુરના મહંત ગોકળપુરીને આપુ છું જેથી જો ઉપર લખેલી સરતોથી વિરુદ્ધ ચાલું તો તેઓ જવાબ દેશે.

ફતેહખાનની સહી.

ફતેહખાનની
મોહોર.

મીર કમાલુદ્દીનખાન
હુસેનખાનની મોહોર.

ધયાર જમાદારની
મોહોર.

ગોકળપુરીની સહી.
સમશેર ખાનની સહી.

હું દીવાન સમશેરખાન વલદે ઉસમાનખાન સંપુર્ણ રાજપુશીથી દીવાન ફિરોજખાનના દી-
કરા ફતેખાનને મારો દત્તક દીકરો કરી લઉં છું. આથી મારા બધા મુલકોનો તેને વારસા બનાવું
છું. અને જો મહારે દીકરો થાય તો ફતેહખાને ગોળા પરગણુ તેના બાવીસ ગામો સાથે જીવારક
માટે આપવું. અને પાલણપુરમાં રહી જીદગી પૂરી કરવા તેમને પરવાનગી આપવી. મારા કુટુંબને
કોઈ રીતની હરકત કરવી નહિ અને તેઓ પાસે જે મિલકત હોય તે તેઓની હયાતીમાં લેવી
નહિ અને તેઓ સાથે માનમરતબાથી વર્તવું.

મીતી સવત ૧૮૭૦ ના પોશ સુદ. ૧ તા. ૨૩ ડીસેમ્બર સને ૧૮૧૩.

આ તહનામા નામદાર ગવર્નર જનરલ બાહાદુર દર ઇન્દ્રાસ કાઉન્સિલે તા. ૧૮ મી ફેબ્રુ-
આરી સને ૧૮૧૪ માં કબુલ મંજુર રાખ્યાં છે.

(૪)

તા. ૨૮ મી નવેમ્બર સને ૧૮૧૭ ના રોજ ઇંગ્રેજ સરકાર તરફથી પોલીટીકલ
એજન્ટ કેપ્ટન માઇલ્સ સાહેબને પાલણપુર અને ડીસાના દીવાન ફતેહખાને પોતાની
રાજ પુશીથી ઉપર લખ્યાં સ્વસ્થાનોનો સારો કારોબાર ચલાવવા અને તેની સહી
સલામતી માટે પોતાની સહી સાથે પાલણપુર મોકલે કરાર કરી આપ્યો તેના ઇંગ્રેજ
ભાષાંતર ઉપરથી ગુજરાતી તરજુમો.

ઉપોદ્ધાત—પાલણપુર અને ડીસા તાબાના મુલકમાં બહારના અને અદર કળ્યા ટંટા અને
જેરજીલ્લો અટકાવી રક્ષણ કરવા, અને આ નાના રાજ્યના કામનો ખરાબ વહીવટ ચાલવાથી
ઇંગ્રેજ અને ગાયકવાડ સરકારને વારવાર તસ્દી પડે છે તે દૂર કરવા, અને આ દેશના સુધારા માટે
નિચે લખેલી સરતોનો કરાર કરી મંજુર રાખવામાં આવે છે.

કલમ ૧.

બ્રિટીશ અને ગાયકવાડ સરકારે કૃપાવત થઇ મને ગાદી ઉપર બેસાડ્યો છે અને પાલણપુર
ને ડીસા ઉપર મારી સત્તા બેસાડી છે તેથી મારો હમ્મશ સુધીનો હેતુ છે કે, આ સ્વસ્થાન પાય-
માલ હાલતમાં આવી ગયું છે તેનો સારો રાજકારોબાર ચાલે, તેની સહિસલામતી અને સુલેહ
શાન્તી ખાત્રીબંધ ચાલે, અને ખરાબ કારોબારથી કરજ અને બાકી ચડી ગઇ છે તે આપી દે-
વાનો બંદોબસ્ત થાય, તેવા હેતુથી મારી ઇચ્છા છે કે ગાયકવાડ સરકાર તરફથી સારા આબરુદાર
અને એજન્ટના દરજ્જાના માણસની મદદ અને સલાહ મારે લેવી.

મહેસુલી હિસાબો, આમદાની અને ખરચ તેઓ પૂરી રીતે જુએ માટે વહીવટ બાબતની
સઘણી ગોઠવણોમાં તેઓની સુચનાઓ પ્રમાણે ચાલવા હું બધાઉં છું. એ એજન્ટ ઇંગ્રેજ સરકારના
પૂરતા ભરૂસાનો હોય એવાની ખાસ જરૂર છે, અને તેના દરજ્જા પ્રમાણે તેણે નિસ્પૃહ રહેવું
અને તેનો પગાર મોટો રાખવો

કલમ ૨.

બસે પચાસ ઘોડે સ્વારો, અને તેનો ઉપરી એક સરદાર રાખવાને હું કબુલ થાઉં છું. ઘોડે
સ્વારને દરેકને દરમાસે રૂ. ૩૦ અને સરદારને દરમાસે રૂ. ૬૦૦ પગાર મળશે.

આ લશ્કર મારા દેશના દરેક જાતના દુશ્મનોથી બચાવ કરવા માટે અને સુલેહ શાન્તી રા-
ખવા માટે મારે રાખવાની જરૂર છે. તેઓએ સારા ઘોડેસ્વારો રાખવા કે તેઓ તોફાની સમશેર-
ખાન અને તેના સાથીઓને સામે થવાને અને બીજા બધા કામો માટે હમ્મશાં તૈયાર રહે.

દેશમાં સલાહ શાન્તી રાખવા માટે ગાયકવાડ સરકારના એજન્ટની સલાહ વગર અને પરચુરણ રેવન્યુ કામ માટે સરકારના હુકમ વગર તેઓને કામે લગાડવામાં આવશે નહિ. જ્યારે તેઓની નોકરીની ખીજ રીતે જરૂર નહીં હોય ત્યારે તેઓ મારા જતી રક્ષણને અથે મારી પાસે રહેશે.

કલમ ૩.

બાદરગજનો દરવાજો કહેવાય છે તે સરકારની ફોજના હવાલામાં રહેશે, તે દરવાજો ૧૦૦ સારા પાયદળ માણસો રાખવા. જમાદાર સુદાંત દર માણસનો માસીક પગાર રૂ. ૧૦ રહેશે.

કલમ ૪.

સ્વારો, પાયદળ, તેમનો સરદાર, અને એજન્ટનો પગાર, કંઈ પણ કષાત કર્યા વગર મહિને મહિને આપવો. અને જે સરાફ દર માસે તેઓનો પગાર આપે તેને તે માટે જુદો મુલક કહાડી આપવામાં આવશે.

કલમ ૫.

સરકારની માગણી વાર્ષિક રૂ. ૫૦૦૦૦૦ તે હવે પછી દર સાલ વખતસર વડોદરા ભરવામાં આવશે. પાછલી બાકીના રૂ. ૭૫૦૦૦ તે આવતા વરસમાં ભરી દેવામાં આવશે. પણ આ દેશને વરસાદની તગીથી, સમશેરખાને જોરજુલમથી પૈસા લીધા તેથી કોળાઓની લુટપટથી, અને હાલમાં લશ્કરની વારંવાર આવ જવ થવાથી ઘણું ખમવું પડ્યું છે તેથી, સરકાર પોતાની ધારણાઓ અને દાવાઓ માટે વધારે નહિ તો હાલને માટે રહેમીયત રાખશે એવી હું આશા રાખું છું.

કલમ ૬.

આ દેશની કંગાલીયત થઇ ગયેલી સ્થિતિને લીધે અને પાલણપુર સ્વસ્થાનમાં ખીજ દાવાઓ છે તેથી સિદ્ધપુરના વેપારીઓનું લહેણું હાલમાં અપાય તેમ નથી પણ આવતે વરસે ગાયકવાડી એજન્ટને મળી ધીમે ધીમે આપવાની ગોઠવણ કરવામાં આવશે.

કલમ ૭.

વડોદરાના રેસીડેન્ટ કેપ્ટન કરનાક સાહેબ સાથે સંવત ૧૮૭૦ અથવા ઇ. સ. ૧૮૧૩ માં કરેલો કરાર સમશેરખાને નહીં પાળવાથી મારા અને સમશેરખાન વચ્ચે અણબનાવ થયો, તેથી હું સિદ્ધપુર જઇ રહ્યો અને મેં સરકારને ફરિયાદ કરી, તે ઉપરથી બંને સરકારોની ફોજ આ તરફ કુચ કરી આવી પાલણપુર સર કરી અને પાછો ગાદી પર બેસાડ્યો. તેથી બંને સરકારોને ફોજનું ખર્ચ તથા માણસો મરાયા, જખમી થયા, ઘોડા મરી ગયા, વીગેરેને માટે મામુલી લવાજમ સરકારના હુકમ પ્રમાણે આપવાને હું કમુલ કરું છું.

કલમ ૮.

સમશેરખાન ગુન્હેગાર છે અને સરકારના હુકમનું અનમાન્ય કરે છે, તેથી તેની સાથે અથવા તેના સોળતીઓ સાથે કોઇ પણ જાતનો સંબંધ નહીં રાખવા હું બંધાઉં છું. પણ જો તે સમશેરખાન પોતાની મેળે તબે થાય, અને સરકાર તેને કંઇ લવાજમ આપવા મહેરબાની કરે, તો તેમના હુકમ મુજબ હું આપીશ.

કલમ ૯.

ઈંગ્રેજ અથવા ગાયકવાડ સરકાર સામે જેઓ ગુન્હેગાર હોય તેઓને આશરો નહીં આપવા અથવા મારા રાજ્યના કોઇ પણ ભાગમાં તેમને નહીં રહેવા દેવા હું બંધાઉં છું.

આ નવ હલમોનો કરાર સરકારને કરી આપ્યો છે તે કંઈ પણ ફેરફાર વગર કે કમીપણું કર્યા સિવાય બરોબર બજાવીશ સંઘની બાબતોમાં સરકારના હુકમો ઉઠાવીશ અને તેમના હુકમ અનુસાર પૂરેપૂરી રીતે વર્તીશ અને હુકમનું અનમાન્યકારક કોઈ પણ કામ નહીં કરવા તેમ કાંઈ તોફાન નહીં કરવા હું બધાઉં છું આ બાબત સમી અને રાધનપુરના નવાબ શેરખાન બાબી અને રાજપુરના મહત્ત ગોકળપુરીને મારા બમીન આપુ છું

સવત ૧૮૭૪ ના કારતક વદ ૪ ને તા ૧૮ મોહોરમ સન ૧૨૩૩ હીજરી અને તા. ૨૮ મી નવેમ્બર સને ૧૮૧૭

ફતેહખાનની

મોહોર.

(૫)

નામદાર ફતેહખાન પાલણપુર અને ડીસાના દીવાન સાહેબે ઇ. સ. ૧૮૨૨ માં

પોતાના રાજ્યમાંથી અશીણ નીકાસ થતું અટકાવ કરવા

સંબંધી કરી આપેલો દસ્તાવેજ.

નામદાર સરકારનો એવો હુકમ છે કે પોતાના તાબા તળે જે રાજ્યો આવેલા છે તેમાંથી અશીણની નીકાસ અટકાવવી. આ દસ્તાવેજથી હું બધાઉં છું કે મારા રાજ્યની હદમાંથી અશીણ નીકાસ થતું અટકાવીશ

આ સંબંધી મેં મારા નાકેદારોને ઝાહેર બજાર આપી છે અને આથી મારો ફરાવ મજબુત રીતે દર્શાવું છે કે મારા સ્વસ્થાનમાંથી અશીણ નીકાસ થતું અટકાવવાને હું બનતું કરીશ. બીજી વેપારની ઝીંજે સાથે અશીણ વેપારીઓ અને બીજાઓ ચોરી ચુપકીથી લેઈ જાય છે અને તેઓના દાગીના મારા રાજમાંથી પસાર થતા અવલ હું તેની બરોબર જડતી લેઈશ અને તેમ કરતા જે અશીણ તેમાં માલૂમ પડશે તે તુરત તે જપ્ત કરવામાં આવશે, એમાં હું કોઈ બતની ગણત કરીશ નહિ

હું સરકાર પાસે મેહેરબાનીની રાહે માગુ છું કે અશીણ નીકાસ થતાં અટકાવવા આ જગા ઉપર સરકાર તરફથી જે મહેતો રાખ્યો છે તેને અશીણ જતું અટકાવવાના કામમાં હમોને તે મદદ આપે તેવો હુકમ ફરમાવશે.

સહી ફતેહખાન.

આ બતના કરારનામાં ઉપર રાધનપુર, વાવ, સુમગામ, થરાદ, મોરવાડ, વારાહી, ચોરવાડ, ચારચડ, તેરવાડા, દીઓદર, ભાભર અને બેણપના તેમ દાતાના રાણાજીએ સહીઓ કરી છે.

(૬)

પાલણપુરના દરબાર સાથે અશીણ સંબંધી થએલા કરાર. ઇ. સ. ૧૮૭૮.

૧ નામદાર ઈંગ્રેજ સરકારે અમારા સ્વસ્થાનમાં ખસખસ વાવવાની તથા અશીણ બનાવવાની બંધી કરી છે તે કારણ માટે, અને ગુજરાતમાં તા ૧ ઓક્ટોબર સને ૧૮૭૮થી છુટક અશીણ વેચવાની નવી ગોઠવણ કરી છે તે કારણ માટે, અને ડ્યુટીની માપીથી (દર પેટીએ રૂ. ૬૫૦)

મારા સ્વસ્થાનના ખરા ખપ માટે જોઈતું અશીણુ આયાત કરવાની રજા આપવા તેઓ તૈયાર છે એમ કબુલ કર્યું છે તે કારણ માટે, અને મારા અશીણુ ઉપર લેવાતા રાહદારી દાણની ઉપજમાં નુકસાન થાય તેને માટે, અને અશીણુ બનાવટ અને નિકાસ લેવાતા કરની ઉપજમાં નુકસાન થાય તેને માટે, પૂરેપૂરું વળતર વરસો વરસ અમને આપવા વચન આપ્યું છે તેથી અને સ્થાનિક વેચનારાઓ અને અશીણુ ખાનારાઓ દરેક પેટી ઉપર પૂરે પૂરી ડ્યુટી આપશે અને તે મારા સ્વસ્થાનની ઉપજનો ભાગ ગણાશે તે કારણ માટે આ દસ્તાવેજથી બંધાયે છે અને તે કબુલ થાય છે અને અશીણુના ધારા પ્રમાણે કાયદેસર રીતે જે અશીણુ અમો લાવીશું તે અશીણુ બ્રિટીશ મુલકમાં જે ભાવે અશીણુ વેચાતું હશે તે ભાવથી કમી ભાવે વેચાવા દેખાશે નહિ. અને એમ સરત છે કે આ સરતોનો કોઈ રીતે જાણી જોઈને ભંગ કર્યો સાબિત થશે તો એ હક પાછો ખેંચી લેવાનો અને અશીણુની ડ્યુટી પૂરેપૂરી લેવાનો હક સરકારે પોતાને સ્વાધીન રાખ્યો છે. પણ દાણ ચોરીના છુટા છવાયા મુકરમમાં બને તો તેથી એ હક પાછો ખેંચી લેવામાં આવશે નહિ.

૨. વળી એ માટે અમારે એ કહેવાનું છે કે અમારા સ્વસ્થાનમાં તા. ૧ અક્ટોબર સન ૧૮૭૮ ના રોજ જે અશીણુનો જથ્થો અને રસ વ્યવસ્થા થયા વગર રહ્યો હશે તે અમે ખરીદી લઈશું, અને તે અમારા છુટક વેચવાના બંદોબસ્તમાં કામે લઈશું.

૩. સરકારની મરજી પ્રમાણે દર છ માસે પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ સાહેબને અમારા સ્વસ્થાનમાં દરેક છ માસમાં કેટલું અશીણુ આપ્યું અને કેટલું વેચ્યું, તથા વેચાણની ઉપજ અને દર છ માસની આખરે કેટલું શિલક રહ્યું તે બતાવનાર પત્રક મોકલીશું.

૪ ઉપરની સરતો અમો કબુલ કરીએ છીએ તે એવી સરતે કે, વડોદરા - સ્વસ્થાનને અશીણુ વાવવાની અને બનાવવાની પરવાનગી જેવી રીતે આપી છે, તેવી પરવાનગી હવે પછી ગુજરાતમાંના બીજા કોઈ સ્વસ્થાનને આપવામાં આવે, તો તેવો હક પાલણપુર સ્વસ્થાનને આપવો.

પાલણપુરના દીવાન સાહેબની મહોર.

તા. ૨૨ એપ્રિલ સને ૧૮૭૯ મુ. પાલણપુર. એ મુજબના કરારો, રાધનપુર, થરાદ અને વાવ સરસ્થાનિકોએ સહી કરી આપ્યા છે.

(૭)

પાલણપુરના દીવાન સાહેબ સાથે રેલવેની હકુમત સંબંધી કરાર.

અમો પાલણપુરના દીવાન શેરમહમદ ખાનજી સાહેબ આ કરારથી વેસ્ટર્ન રજીયુતાનો સ્ટેટ રેલવેને માટે અમારા મુલકનો જે ભાગ આપ્યો છે તે ભાગ ઉપર અમારી દીવાની અને ફેજલદારી હકુમત હતી તે સઘળી હકુમત એ જમીન જ્યાં સુધી રેલવેના કામને માટે જોઈએ ત્યાં સુધીને માટે નામદાર હિંદુસ્તાનની સરકારને ચલાવવા આપીએ છીએ અને તુરંત ખપ સાફ એ જમીનની જરૂર ન રહે ત્યારે એ હકુમત અમને અથવા અમારા વારસોને પાછી સોંપવી.

રેલવેના સઘળા નોકરો રેલવે હદની બહાર અમારી હકુમતમાં સાંભળી શકાય એવા ગુન્હા કરશે તેઓને અમારા સ્વસ્થાનના સ્થાપન કરેલા અધિકારીઓ પકડશે અને તેમનો ધન્સાફ કરશે.

તા. ૧૦ મી અક્ટોબર સને ૧૮૭૯, મીતી સવત ૧૯૩૬ ના પ્રથમ આશો વદ ૧૦ તા. ૨૨ સવાલ ૧૨૯૬ હીજરી.

પાલણપુરના દીવાનની સહી.

(૮)

હા. પા. ખુ. નં. ૪૮૦

યાદ દીવાન શેરમહમદખાનજી સાહેબ સ્વસ્થાન પાલણપુરના તરફથી

આજમ અકમ કરનલ પી. એચ. લીજટ સાહેબ બાહાદુર,

પા. સુપ્રી. જીલ્લે પાલણપુરના મોકલવાની કે—

આજ નેક નામદાર મલીકા મઆઝમા કૈસરેહિંદ મહારાણી વિક્ટોરીયા સાહેબની જ્યુબીલીનો તેહેવાર છે, તેની યાદગીરી આ સ્વસ્થાનમાં કાયમ રાખવા આજ સવારમાં “ વિક્ટોરીયા જ્યુબીલી ધનસ્ટીટ્યુટ ” ના પાયાનું ખાત મહુર્ત આપના હાથે અમે કરાવ્યું છે. અને નામદાર મુંબાઈ સરકારની ઇચ્છાને અનુસરીને આ સ્વસ્થાનમાંથી રાહદારી દાણ કાઢી નંખાવવા આપની મરજી છે તેથી જો નીચેની બાબતમાં નામદાર અંગ્રેજ સરકાર કોઈ દિવસ કાંઈ વાંઘો નહીં ઉઠાવે તો જ્યુબીલીનો ખરો દિવસ તા. ૨૦ મી જુન સને ૧૮૮૭ નો છે તે રોજથી આ સ્વસ્થાનમાં રાહદારી દાણ લેવું બંધ કરવામાં આવ્યું એમ ગણીશું.

બાબતોની વિગત.

૧. રેલવેમાંથી ઉતર્યા કેડે અગર પરહદમાંથી પગ રસ્તે આવ્યા કેડે આ સ્વસ્થાનની હદમાં કોઈ પણ સખ્સ કાંઈ માલ, જનવર વિગેરે લાવી ચોવીસ કલાક ઉપરાંત પડ્યો રાખશે તો તેના ઉપર અમારી મરજી મુજબ આવક દાણ લેવામાં આવશે.
૨. ડીસા કેમ્પમાંથી જે માલ વિગેરે નિકાસ થાય તેના ઉપર અમારી મરજી પ્રમાણે નિકાસ દાણ લેવામાં આવશે.
૩. અમારા મુલકમાં આવક જવક દાણના દરમાં વધારો કરવામાં આવે તેમાં કોઈ જાતની અડચણ ગણાશે નહિ.
૪. અમારા મુલકમાં અદર કેટલાક જગીરદારો રાહદારી લાગત લે છે, તેમને સમજાવી તેમની એ લાગત લેવાનું બંધ કરાવવામાં આવશે. પણ તેમને એથી થતા નુકસાન વિષેની જવાબદારી આ સ્વસ્થાન ઉપર રહેશે નહિ.

ઉપર પ્રમાણે હકીકત રોશન થતાં તા. ૨૦ જુન સને ૧૮૮૭ અવલ જવાબ મોકલવાની મહેરબાની થવી જોઈએ, કે જાહેરનામાં સ્વસ્થાનની અંદર પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે. તા. ૧૬ મી ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૮૭, તા. ૨૨ જુમાદીલઅવલ હીજરી ૧૩૦૪. સંવત ૧૯૪૩ માહા વદ ૯.

(સહી) મંગળજી ઇંદર.

આ. મુ. કારભારી.

(૯)

પાલણપુર મહેલ—નંબર ૧૯૫. તા. ૯ મી અક્ટોબર સને ૧૮૯૧.
(૩મી ઓક્ટોબર.)

દીવાન સાહેબ શેરમહમદ ખાનજી તરફથી પાલણપુરના કરનલ ડબ્લ્યુ. સ્કોટ સાહેબ પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ તરફ.

આપના નં. ૩ સી. તા. ૩ મીનહુના જવાબમાં આપને લખવાને ખુશી ઉપજે છે કે પાલણપુરથી ડીસા સુધીની રેલ્વેની શાખાને માટે અને તેમાં સ્ટેશનો અને તેને લગતાં બહાર વસ-

વાના મકાનોને માટે જોઈતી જમીન અને હવે પછી એ કામો માટે જોઈતી વધારે જમીન રેલ્વેના કામને માટે રાખે તે મુદત સુધી તે ઉપરની સર્પૂલ દીવાની અને ફોજદારી હકુમત સાથે કબજે લઈ વહીવટ કરવા બ્રિટીશ સરકારને જ્યારે માગે ત્યારે કાંટી આપવા અને સોંપવાને માટે અમો તૈયાર છીએ

આ બાબતમાં મારો તા. ૭ મીનહુનો લખેલો પત્ર આથી હવે રદ સમજવાનો છે.

(૧૦)

ધ. સ. ૧૮૬૨ માં નામદાર પાલણપુરના દીવાન સાહેબને હતક લેવા મુજેલી સનંદ.

નામદાર મલીકા મઆઝમા મહારાણી વિકટોરીયા સાહેબની એવી ઈચ્છા છે કે હિંદુસ્તાન-માના કેટલાએક રાજાઓ અને સરદારો પોતાના રાજ્યમાં અમલ કરે છે તેઓનાં રાજ્યો અમર રહે અને તેઓના કુટુંબોનો દરજ્જો અને ઓલાદ જરૂરી રહે તે ઈચ્છા પૂર્ણ કરવા માટે અમો આથી ખાત્રી આપીએ છીએ કે કોઈ કુદ્રત વારસો નહીં હોય ત્યારે મોહમેડન કાયદા પ્રમાણે હકદાર હોય તેવા વારસને કમુલ રાખવામાં આવશે

તમો ખાત્રી રાખજો કે જ્યાં સુધી તમારું કુટુંબ બ્રિટીશ રાજ્ય તરફ વફાદાર રહેશે, અને કોલકરારો, બક્ષીસો અથવા તહનામાં, જેમાં બ્રિટીશ સરકાર પ્રત્યેની તમારી ફરજિયાતો નોંધેલી છે તેની સરતો નીમકહલાલીથી પાળશે ત્યાં સુધી આ પ્રમાણે તમને કરી આપેલા કરારમાં હરકત આવશે નહિ.

લોર્ડ કેનિંગની સહી.

તા. ૧૮ મી માર્ચ સને ૧૮૬૨ માં એજ મુજબ રાધનપુરના નવાબને સનંદ બક્ષવામાં આવી છે.

(૧૧)

તા. ૨૭ મી જુલાઈ સને ૧૮૧૮ સંવત ૧૮૭૬ ના શ્રાવણ સુદ ૫ ને દીવસે દાંતાના રાણા અને પાલણપુરના દીવાન વચ્ચે કરાર થયો તેના ઇંગ્લેજ ઉપરથી ગુજરાતી તરજુમો.

કોળી વિગેરે લોકો ધાડા નાખવાથી દાંતા તાલુકો ઘણો હલાક અને દુર્ગમ થયો છે અને તેઓના હુમલાથી વસ્તી વગરનો થઈ ગયો છે. તેથી પાલણપુરની દરમ્યાનગીરી અને રક્ષણથી તે તાલુકામાં સુલેહ શાન્તી ને સંરક્ષણ થાય એટલા માટે હું રાણા જગતસીંગ મારી રાજપુત્રીથી આ દસ્તાવેજથી નીચેની સરતોથી દાંતા તાલુકાનો ભાગ દીવાન રતેહખાન ઇ ને લખી આપુ છું.

કલમ ૧.

વસેલાં અને ઉજડ-સઘળા ગામો અને કસબાઓમાં, તથા મારા ભાયાતો, પટાવતો અને રાજસોક વિગેરેના ગામોમાં, અને સઘળા પ્રકારના કરોમાં, અને દરેક જતની પેદાશમાં, પાલણપુરને રૂપિએ સાત આની ભાગ આપુ છું. બાકીના નવ આના માગે ભાગ છે.

કલમ ૨.

મે ચાર ગામો ગીંગે મકા છે તે ઉપર નીકળતી રકમ મારે ભરવી છે જ્યારે લહેણદારોના હિસાબનો ચુકાદો થશે અને ગામો છુટા થશે ત્યારે તે ગામોનો તમારો સાત આની ભાગ તમને મળશે.

કલમ ૩.

દાંતામાં ગાયકવાડ સરકારની ખંડણી શરૂઆત સવત ૧૮૭૬ થી તમારી મારફતે દરવરસે વખતસર મારે ભરવી આ ખાતે જે રકમ હાલમાં સવત ૧૮૭૬ થી સવત ૧૮૭૮ આખર સુધીમાં લહેણી છે તે ચાર હપતે તમારી મારફતે મારે ભરવી પણ જો આ કરાર ગાયકવાડ સરકાર મજબૂર ન રાખે તો તેઓના હુકમ મુજબ આપવાની હું ગોઠવણ કરીશ.

કલમ ૪.

હિંદુઓનું અખાજ માતાનું મંદિર છે, તેની ઉપજ અથવા નફામાં પાલણપુર સ્વસ્થાનનો ભાગ નથી. તેમ જ મંદિરના વર્ષાસનોમાં તેમનો ભાગ નથી.

કલમ ૫.

આઠ કુવા અને તેને લગતી જમીન જે મારા કુટુંબની છે તેમાં ભાગ નથી તેની વિગત નીચે પ્રમાણે —

દાતામા...	૧ કુવો
નવા વાસ	૨ „
મોટા ભીનમલ.	૧ „
થાણા	૧ „
રતનપુર	૧ „
અનોદરા.	૧ „
કુડલા	૧ „

૮ કુવા.

કલમ ૬.

મારા ભાઈ નહારસીંગના તાળામાં ચાર ગામો છે તેમાંના પુજપુરમાં કાંઈ ભાગ નથી.

કલમ ૭.

મારા કોઈ ભાયાતો અથવા પટાવતો પાસે જમીન અથવા ગામ હશે તેની ઉપર વ્યાજબી હક નહીં હોય તો તેનો તપાસ થઈ તે મને પાછા સોંપવા.

કલમ ૮.

દરેક પ્રકારની વેળ જે હાલ સુધી ચાલી આવે છે તે મારે આપવી. પણ હવે પછી બીજી કોઈ વેળ મારે આપવી નહિ.

કલમ ૯.

મારા સ્વસ્થાનમાં જે ધર્માદો હાલ આપવામાં આવે છે તે જરૂરી રાખવામાં આવશે પણ તમારી મજબૂરી વગર હવે પછી નવો ધર્માદો આપવામાં આવશે નહિ.

કલમ ૧૦.

મારા પરગણાની રૂંચત માફ કામ કરે છે તેમ તમારા વકીલનું પણ કરશે.

કલમ ૧૧.

મારા તાલુકામાં મારી સત્તા રહેશે પણ સાર્વજનિક બાબતોના કામોમાં તમારા વકીલની સલાહ લેવામાં આવશે અને અમે એકમત થઈ કામ કરીશું. બધા કળ્યા અથવા હુલ્લડો વિગેરેમાં તેઓની સલાહ લઈશું.

આ પ્રમાણે અગીયાર કલમો કચ્છ કરી સહી આપી છે. જ્યાં સુધી નામદાર કંપની બહારનું અને ગાયકવાડ સરકારનું પાલણપુર સ્વસ્થાનમાં હીત રહેશે ત્યાં સુધી એ કલમો અમલમાં રહેશે.

હું ઉપર લખ્યા પ્રમાણે ચાલીશ અને કોઈ પણ તરેહની ગરબડ અથવા ફિતુરનું કારણ થઈ પડીશ નહિ. આ કરાર પાળવાના જમીન કોદરામના આરોટ મેધરાજ વલદે દેવસીંગ અને ચડીસરના વખતા આરોટ થયા છે.

જગતસીંગ દાં-
તાના રાણાની
મોહોર.

પાલણપુર તા. ૯ ઓગસ્ટ સને ૧૮૧૯.

તા. ૨૨ મી જાનેવારી સને ૧૮૨૦ ના રોજ નામદાર ગવર્નર જનરલ સાહેબ દર ઇજલાસ કાઉન્સિલે બહાલ રાખ્યું છે.

(૧૨)

ઈ. સં. ૧૮૯૦ માં પાલણપુરના દીવાન સાહેબે કરી આપેલો કરાર.

પાલણપુર લેવી કાઢી નાખતાં કામ લાયક પોલીસ ફોજ તથા કામ લાયક માણસો રાખવા બાબત તથા પાલણપુર સ્વસ્થાનમાં હાલ લેવાતી આયાત તથા નીકાસ જકાતમાં સુધારો કરવા બાબત એક તરફ બ્રિટીશ સરકાર તરફથી મુંબાઈના નામદાર ગવર્નર સાહેબ દર ઇજલાસ કાઉન્સિલે આપેલા અખત્યારની રૂબરૂ પાલણપુરના પોલીટીકલ મેજિસ્ટ્રેટ કરનલ જ્યોર્જ રીસ્ટો, ગુડફ્રેડો સી. આઈ. ઈ. અને બીજી તરફથી પાલણપુર સ્ટેટના મે. દીવાન સાહેબ શેર મહમદખાનજી સાહેબ પોતાની વતી તેમ પોતાના વાલી વારસો વતી વચ્ચે થએલો કરાર.

કલમ ૧.

આ કરારની બેથી પાંચમી કલમ સુધીમાં નામદાર દીવાન સાહેબ કરાર કરી આપે છે તેના બદલામાં બ્રિટીશ સરકાર એમ કચ્છ થાય છે કે તા. ૨૦ અક્ટોબર સને ૧૮૯૦ થી અને તે પછી તા. ૨૮ મી નવેમ્બર સને ૧૮૧૭ ના કરારની કલમ ૨, ૩, ૪, ૨૬ થઈ ગણવામાં આવશે. અને જે ઘોડેસ્વારો અને પાયદળ એ કલમોના આધારે રાખવામાં આવતા અને જે પાલણપુર લેવી એ નામથી ઓળખાતા તે હવે પછી નામદાર દીવાન સાહેબે રાખવા નહિ.

કલમ ૨.

નામદાર દીવાન સાહેબ પોતાના સ્વસ્થાનમાં સુલેહ શાન્તી રાખવા માટે તથા ગુન્હા અટકાવવા અને પકડવાને માટે પુરતી સંખ્યાવાળી અને કામ લાયક પોલીસ ફોજ દર સાલ રૂ. ૮૨૩૫૦ થી કમી ખર્ચ ન થાય એટલી રાખવા તથા પોતાના સ્વસ્થાનમાં ઇન્સાફી ફોજદારી કામ કરવા માટે લાયક અમલદારો યોગ્ય પગારવાળા પુરતી સંખ્યામાં નીમવા કચ્છ થાય છે. ઇ. સં. ૧૮૮૫ ની તા. ૯ મી નવેમ્બરે નામદાર સરકારમાં નામદાર દીવાન સાહેબે જે યાદી મોકલેલી તે યાદીમાં ખતાવેલાં મુખ્ય ધોરણો મુજબ સદરહુ પોલીસ સ્થાપન કરવી અને સદરહુ માણસો નીમવા. વળી એજ યાદીના ૨૭ માં પેરેગ્રાફમાં કહેલા રૂ. ૩૦૦ નામદાર સરકારને અમુક મુદત સુધી દર

મહિને ભરવાના તે સિવાય લેવી તોડી નાખવાના કામનો અમલ કરવામા સદરહુ યાદીના ૨૬-૨૭-૨૮ અને ૨૯ મા પેરેઆફેમાં જે વિગતવાર વચનો આપેલાં છે તે અમલમા લાવવા નામદાર દીવાન સાહેબ કબુલ થાય છે.

કલમ ૩.

વળી નામદાર દીવાન સાહેબ એવો કરાર કરે છે કે આ કરારની ઉપલી કલમમા જણાવ્યા મુજબ પોલીસ સ્થાપન કર્યા બાદ અને માજિસ્ટ્રેટો નીમ્યા બાદ તે પછી પોતાના રાજ્યની વધતી જતી રાજ્ય કારોબારોની જરૂરીયાતો યોગ્ય રીતે પુરી પાડવા સારૂ જોઈએ તે પ્રમાણે જરૂર જણાય તેટલી પોલીસ અને માજિસ્ટ્રેટોની સંખ્યા જોઈએ તેટલા પગારવાળા અને લાયકીવાળા રાખવા અને ઉપર કહ્યા પ્રમાણે યોગ્યતા જાળવી રાખવાના હેતુસર ઉમ્મરને લીધે અથવા શારીરિક અથવા માનસીક અશક્તિથી આગળ કામ કરવા કોઈ વખતે નાલાયક થાય તેવા પોલીસના માજિસ્ટ્રેટો અને માજિસ્ટ્રેટોને નોકરીમાથી બંધ કરવાને માટે તેઓ બંધાય છે.

કલમ ૪.

તા. ૨૦ મી એક્ટોબર સને ૧૮૯૦ થી શરૂ કરી પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટસીના ખર્ચમાં દર માલ આગળથી પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબને રૂ. ૯૦૦૦ આપવાને બંધાય છે. આ રકમ તેઓ આ બાબત કુલ એકંદર રૂપિયા ૭૦૦૪ ની રકમ હાલ સુધી આપતા હતા તેના બદલામા ગણાશે.

કલમ ૫.

નામદાર મહારાણી કૈસરહિદ સાહેબના રાજ્યારોહણની પચાસમી સાલગીરીના માન ખાતર અને પોતાની વફાદારીની અને ખુલ્લે સાર્વજનીક લાગણીની સાખીતી તરીકે જાગીરો અને નાના નાના તાલુકાઓ સુદ્ધાત પોતાના આખા સ્વસ્થાનમાં રાહદારી જકાત જે આજ સુધી લેવાતી તે તા. ૨૦ મી જુન સને ૧૮૮૭ થી વગર સરતે કાઢી નાખી છે. વળી તેઓ એમ કબુલ થાય છે કે પોતાની પ્રજાના હિતમા વધારો થાય એવી રીતે બનેલાં સુધી આયાત તથા નીકાસ જકાત ઉધરાવવાની રીતમા ધીમે ધીમે સુધારો કરવો. અને સદરહુ સ્વસ્થાનમાં આયાત અને નીકાસ જકાત જેમ બને તેમ વહેપાર ઉપર ઓછી બોજરૂપ થઈ પડે તેવા હેતુથી નીચે પ્રમાણે તેઓ કબુલ થાય છે.

વિગત:—

- (૧) કોઈ પણ ચીજ લાવવામા આવે અથવા બહાર લઈ જવામા આવે તેના ઉપર એકજ વખત જકાત લેવી.
- (૨) આયાત જકાત હવે પછી રાજ્યની સરહદ ઉપરના નાકાં ઉપર અથવા રાજ્યની હદમા માલ છેવટ જાય ત્યાં જકાત લેવી પણ ખીજી જગ્યા ઉપર નહિ.
- (૩) નીકાસ જકાત રાજ્યની સરહદ ઉપરના નાકા ઉપર અથવા એવી જકાતને પાત્ર માલ હોય તેથી ભરવાનો સભવ જ્યાં હોય તે જગ્યા ઉપર લેવી. પણ ખીજી જગ્યાએ લેવી નહિ.
- (૪) આયાત તથા નીકાસ જકાત નામદાર દીવાન સાહેબ તરફથી અને તેઓની સત્તાથીજ લેવામા આવશે. રાજ્યના નાના અથવા મોટા જાગીરદારો તરફથી લેવાતી એવી સઘળી જકાત કાઢી નાખવામા આવશે.
- (૫) તેવા જાગીરદારો જેઓનો તે આયાત નીકાસ જકાત લેવાનો હક કહાડી નાખવાથી તુકસાન થાય તેઓને તેના બદલે દર વરસે ચોકસ રોકડ રકમ તેમને દરેકને આપે

- જવી તેવી રકમ આ કરારની તારીખથી પહેલાંના દસ વરસમાં દરેક જગીરદાર અથવા નાના વતનદારને આયાત અને નીકાસ દાણુ જે લેવાનો તેમનો હક કહાડી નાખવામા આવ્યો છે, તેની આવકની સરાસરી કાઢી યોગ્ય તપાસ કરી પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ સાહેબને વ્યાજબી લાગશે તેની ખરેખર નીચમસર આપવામા આવશે.
- (૬) આયાત તથા નીકાસ જકાત એક સરખા દરથી આખ્યા રાજ્યમા લેવામાં આવશે
- (૭) જે માલ રાહદારી રીતે રાજ્યમાં થઇ પસાર થશે તેના ઉપર આયાત તથા નીકાસ જકાત કાંઈ પણ લેવી નહિ. “રાહદારી માલ” તેનો અર્થ એમ સમજવો કે રાજ્યની હદમા થઇ રેલવે રસ્તે જે માલ જતો હોય અને હકબધ જતો હોય તે, અને રેલવે સિવાય રાજ્યની હદમા થઇ માલ હકબધ જતો હોય અને તે માલ રાજ્યની હદમા એક જગ્યા ઉપર અડતાળીસ કલાકથી વધારે રહેતો નહીં હોય, અથવા જે સ્ટેશને રેલવે હોય, ત્યાં તે રેલવેમા ચઢાવવા માટેનો માલ હોય તેમાથી કાંઈ કાઢ્યા સિવાય હકબધ ત્રીસ દિવસ સુધી રહે તો તે ઉપર જકાત લેવી નહિ.
- (૮) ડીસા કેન્ટોનમેન્ટમા દરબાર, નાકા (ઓફટ્રોઇઝ) જકાત લે છે તે લેવાનું બંધ થશે કેમ્પમાં જે માલ આયાત થશે તે ઉપર જકાત લીધામા આવશે નહિ. અને જે માલ કેમ્પમાથી નીકાસ થશે તે માલ લશ્કરી અમલદારો તથા લશ્કરી માણસોનો હોય અને તેઓ કેમ્પ છોડી જતા હોય, અને તેવા માલને માટે કેન્ટોનમેન્ટ માજીસ્ટ્રેટ પાસ આપશે તો તે ઉપર નીકાસ જકાત લેવામા આવશે નહિ પરંતુ તે સિવાય બીજો માલ કેમ્પમાથી નીકાસ થાય તે ઉપર નીકાસ દાણુ લેવાનો મે. દીવાન સાહેબનો હક જાળવવા ગોઠવણુ કરવી.

કલમ ૬.

ડીસા કેમ્પ સિવાય પાલણપુર રાજ્યમા આવેલા કોઈ કસબા કે ગામમા નાકા (ઓફટ્રોઇઝ) વેર મે. દીવાન સાહેબને લેવાને આ કરારમાની કોઈ વાતથી પ્રતિબંધ નથી એમ ગણવામા આવશે. પરંતુ જે જે જગોએ એવી જકાત લેવામા આવે તે તે જગાઓનાજ સુધરાઇ ખર્ચમા તે વાપરવી. આ કરાર તા. ૨૦ મી અક્ટોબર સન ૧૮૯૦ની સાલમા પાલણપુર મુકામે કરવામા આવ્યો છે.

પાલણપુરના દીવાન સાહેબની ગુજરાતી હસ્તે સહી.

સાક્ષી.

પાલણપુરના મુખ્ય કારભારીની શાખ

સારોતીરાવ ભુજંગરાવ.

પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટના પરસનલ આસી ની શાખ.

જી. આર. ગુડફ્રેલો.

પોલીટીકલ સુપ્રી. પાલણપુરની સહી

નકનામદાર વાઇસરાય અને ગવર્નર જનરલ દર ઇજલાસ કાઉન્સિલ સાહેબે બહાલ રાખ્યો.

ડબલ્યુ. જે. કનીંગહામ સાહેબની સહી.

ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયાના કમચલાઉ પરદેશ ખાતાના સેક્રેટરી.

પાલણપુર રાજ્યમાં 'ખસખસતુ' વાવેતર અને અફીણ બનાવવું બંધ કરવા તથા દર સાલ રૂ. ૧૨,૫૦૦ થી કમી નહીં એવા ખર્ચથી લાયક પ્રીવેન્ટીવ ખાતું રાખવું તે બદલ નામદાર બ્રિટીશ સરકારે દરસાલ રૂ. ૩૧,૫૦૦ આપવા અને પાલણપુર રાજ્યમાં ખાવા માટે જોઇતું અફીણ જકાતની માફીથી લાવવા પરવાનગી આપવી તે બાબત એક પક્ષના નામદાર બ્રિટીશ સરકાર તરફથી રૂઢવે પાલણપુરના નામદાર મુખામતના ગવર્નર દર ધજલસાસ કાઉન્સીલ સાહેબે આપેલા અધિકારની પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ કરનલ વુલીયમ સ્કોટ સાહેબ તથા બીજા પક્ષના પાલણપુરના દીવાન મહેરબાન શેરમહમદ ખાનજી સાહેબ પોતાની વતી તેમના વારસો અને ગાદીએ આવનારાઓની વતી એ બે પક્ષ વચ્ચે થયેલા કરારની સરતો નીચે પ્રમાણે.

(૧). નામદાર બ્રિટીશ સરકારે પાલણપુર રાજ્યમાં ખસખસતુ વાવેતર કરવાની તથા અફીણ બનાવવાની બધી કરી છે અને ગુજરાતમાં ઇ. સ. ૧૮૭૮ ના અક્ટોબર માસની પહેલી તારીખથી છુટક અફીણ વેચવાને નવી ગોઠવણ કરી છે, તથા નામદાર ઇંગ્લેન્ડ સરકાર પાલણપુર રાજ્યને લોકીક ખપ માટે જેટલું જોઈએ તેટલું અફીણ વગર જકાતે આયાત કરવાને પરવાનગી આપવા તૈયાર છે તથા અફીણ ઉપરના રાહદ રો દાણથી અને અફીણની બનાવટ ઉપર અને અફીણની નીકાસ ઉપર લેવાતા કરોની જે ઉપજ આવતી તેથી મહેસુલી પેદાશમાં જે કમીપણું થાય, તેના પૂરેપૂરા વળતર બદલ દરસાલ રૂ. ૩૧,૫૦૦ અને રૂપિયા એકત્રીસ હજાર પાચસે તેઓને આપવા કમુલ કર્યું છે, તે હેતુ માટે, અને સ્થાનિક અફીણ વેચનારાઓ અને ખાનારાઓ આખી જકાત દર પેટી ઉપર ભરશે અને તે સદરહુ પાલણપુર રાજ્યની ઉપજનો ભાગ ગણાશે, તે હેતુ માટે, પાલણપુરના નામદાર દીવાન સાહેબ આથી કમુલ થાય છે અને કરાર કરે છે કે, તેઓ એક લાયક પ્રીવેન્ટીવ ખાતું દરસાલ રૂ. ૧૨,૫૦૦ થી કમી નહિ તેવા ખર્ચથી રાખશે, અને તેઓ દરેક ફોર્મીશથી ગૈરકાયદે અફીણ આયાત થતું બિલકુલ અટકાવશે, અને અફીણ સંબંધીના નિયમો અનુસાર જે અફીણ તેઓએ કાયદેસર આયાત કર્યું હશે, તે અફીણ બ્રિટીશ મુલકમાં જે ભાવથી છુટક અફીણ વેચાતું હશે તે ભાવથી કમી ભાવે તેઓ વેચવા દેશે નહિ. અને દીવાન સાહેબ સમજ્યા છે કે જાણી જોઈને આ સરતોનો ભંગ કરવામાં આવ્યો છે એમ સાબીત થશે તો આ હક પાછો ખેંચી લેવાનો તથા અફીણ ઉપર પૂરેપૂરી જકાત લેવાનો હક સરકારે પોતાને સ્વાધીન રાખ્યો છે. પણ દાણ ચોરીના છુટક છુટક થતા ગુન્હાથી આ હક પાછો ખેંચી લેવામાં આવશે નહિ.

(૨) નામદાર દીવાન સાહેબ વધુ ખાત્રી આપે છે કે તા. ૧ અક્ટોબરના રોજ પોતાના રાજ્યમાં અફીણ અને રસનો સંઘજો જથ્થો ખાખ્યા વગર રહ્યો હશે તે સંઘજો તેઓ ખરીદી લેશે અને તે છુટક વેચાણના ધજરામાં આપવા કામે લગાડશે

(૩) નામદાર સરકારની ઇચ્છા અનુસાર નામદાર દીવાન સાહેબ, પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ તરફ છ માસીક પત્રક મોકલવા કમુલ થાય છે. તેમાં દર છ માસમાં અફીણ કેટલું આયાત થયું અને કેટલું ખાખ્યું ને કેટલી ઉપજ થઈ અને છ માસની આખરીએ અફીણ કેટલું શિલક રહ્યું તે જણાવવું

(૪) નામદાર દીવાન સાહેબ એવી સરતથી આ કરાર કબ્જા કરે છે કે હવે પછી ગુજરાતમાંના કોઈ દેશી રાજ્યને વડોદરા રાજ્યને પરવાનગી આપી છે તેવી પરવાનગી અપીલ વાવવા તથા બનાવવાની આપવામાં આવે તો તેવો હક પાલણપુર રાજ્યને આપવો.

આર કલમોનો આ કરાર પાલણપુર મુકામે તા. ૨૧ મી સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૯૨ ના રોજ પાલણપુરના પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ અને પાલણપુરના નામદાર દીવાન સાહેબ વચ્ચે થયો છે.

સાક્ષી.

સહી.

હલભાઈ ધરમસી વેદ.

શેરમહમદ ખાનજી.

પાલણપુરના મુખ્ય કારભારી.

પાલણપુરના દીવાન સાહેબ.

હલેરાય ગીરધરલાલ મહેતા.

બુધલીયમ સ્કોટ, કર્નલ.

પોલી. સુપ્રી. સાહેબના પરસનલ આસીસ્ટન્ટ.

પાલણપુરના પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ.

હિંદુસ્તાનના નામદાર ગવર્નર જનરલ અને વાઇસરાય સાહેબે કબ્જા કરી મંજૂર રાખ્યું. તા. ૨૬ મી ઓક્ટોબર સને ૧૮૯૨ મુકામ સિમલા.

એચ. એમ. ડયુરાન્ડ સાહેબની ઇંગ્લેન્ડમાં સહી.

હિંદુસ્તાનની સરકારના પરદેશ ખાતાના સેક્રેટરી.

રાધનપુર.

ગાયકવાડ સરકાર અને સમી ને રાધનપુરના નવાબ શેરખાન ખાખી બાહાદુર વચ્ચે, નામદાર સેના ખાસખેલ સમશેર બાહાદુર અનંદરાવ ગાયકવાડે એ કામ માટે આપેલી સત્તાથી સખારામ માહાદેવે, વડોદરાના રેસિડેન્ટ સાહેબ કેપ્ટન જેમ્સ રી'વટ કરનાકની સલાહથી, સં. ૧૮૧૩માં કરેલા કરારની સરતોના ઇંગ્લેન્ડ ઉપરથી ગુજરાતી તરજુમો.

કલમ ૧.

ગાયકવાડ સરકાર અને સમી, રાધનપુરના નવાબ શેરખાન ખાખી બાહાદુર, તેઓના વારસો, તથા તેઓ પછી ગાદીએ આવનારાઓ વચ્ચે સદા દોસ્તી કાયમ રહેશે.

કલમ ૨.

નામદાર નવાબ, તેમના વારસો, અને તેઓ પછી ગાદીએ આવનારાઓ બહારના સંબંધોમાં નામદાર કંપની સરકારની દરમ્યાનગીરી નીચે ગાયકવાડ રાજ્યનું ઉપરીપણું કબ્જા રાખવા અને ગાયકવાડ સરકારની જાણ અને મંજૂરી વગર પરરાજ્ય સાથે કોઈપણ પ્રકારનો પત્ર વ્યવહાર ન રાખવો એમ બંધાય છે.

કલમ ૩.

ગાયકવાડ સરકાર રાધનપુરના રાજ્યની અંદરખાનાની બાબતોમાં દરમ્યાનગીરી કરશે નહિ. પણ નામદાર નવાબ સાહેબે ગાયકવાડ સરકારનું ઉપરીપણું કબ્જા કર્યું છે તે બદલ, દર વરસે એક ઘોડો અને પોશાકની ભેટ ગાયકવાડની રાજધાનીમાં કંપની સરકારને જે અધીકારી હોય તેની મારફત કરવા નવાબ સાહેબ કબ્જા કરે છે.

કલમ ૪.

જ્યારે કોઇ દુસ્મન રાધનપુરના મુલક ઉપર હુમલો કરે ત્યારે તેઓના મુલકનો ખચાવ કરવા માટે નામદાર કંપની સરકારની સલાહથી ગાયકવાડ સરકાર પોતાની ફેજથી મદદ કરવા બંધાય છે. પરંતુ એથી સ્પષ્ટ સમજવાનું છે કે, ગાયકવાડ સરકાર નવાબ સાહેબને તેમના રાજ્યની અંદરની વ્યવસ્થા રાખવા માટે મદદ આપવાને બંધાતી નથી. પણ શક્ત બહારના હુમલા સામે મદદ આપવાને બંધાય છે. એવા પ્રસંગે ગાયકવાડ સરકારને પોતાના લશ્કરની સામગ્રી તૈયાર કરવામાં જે ખર્ચ થાય તે નવાબ સાહેબ આપવાને બંધાય છે. પણ તે લશ્કર ખીજા કોઇપણ કામે રાધનપુર રાજ્યમા પ્રવેશ કરશે નહિ.

મુકામ પાલણપુર નજીક તા. ૨૨ મી જુલૈજ ૧૨૨૮ હીજરી તા. ૧૬ મી ડીસેમ્બર ઈ.સ. ૧૮૧૩.

શેરખાન આખીની

મોહોર.

તા. ૨૮ મી જાનેવારી સને ૧૮૧૪ ના રોજ નામદાર ગવર્નર જનરલ દર ઇજલાસ કાઉન્સિલે કબુલ કરી મંજૂર રાખ્યો.

(૧૫)

નામદાર કંપની સરકાર સાથે તા. ૨૧ મી રમજાન ૧૨૩૫ હીજરી. તા. ૬ જુલાઈ સને ૧૮૨૦ ના રોજ રાધનપુરના નવાબ શેરખાન આખી બાહાદુરે કરેલો કરાર.

કે મારા રાજ્યમા રાધનપુર અને સમી વિગેરે પરગણાઓમાં ખોસા લોકો ધણા વખતથી લૂંટફાટ કરે છે અને તે કારણથી મારા રાજ્યને ધણુ નુકસાન થયું છે, અને દેશ ધણો ઉજળડ થઈ ગયો છે, અને ખોસા લોકોને અટકાવવા અને કાઢી મૂકવાનું મારા અખત્યારમા નહીં હોવાથી બ્રિટિશ સરકારને મારી સ્થિતિનો હેવાલ લખી જણાવ્યો છે.

તે ઉપરથી મારી મદદે તે સરકારે ફેજ મોકલી છે અને ખોસાઓને નસીયત દબ બહાર હાકી મૂક્યા છે અને એથી મારા પરગણાઓ અને રૈયતની સહિસલામતી અને આબાદી સંભાળાશે, તેથી હું રાજ ખુશીથી નીચેની સરતો કબુલ કરું છું

કલમ ૧.

મારા રાજ્યમા સરકારના દુસ્મનો તથા નામદાર કંપની સરકારના, નામદાર ગાયકવાડના કે ખીજા કોઇ રાજ્યના લુટારાઓને મુલકમાં લૂંટફાટ કે હેરાનગતી કરવા સાથે કોઇ રજપુતો કે કોળીઓને મારા પરગણાઓમા રહેવા દબશ નહિ. તેમ ખોસાઓ સાથે કોઇ જાતનો સબંધ રાખીશ નહિ.

કલમ ૨.

ખોસા અથવા ખીજા લુટારાઓને સજા કરાવવાની ખતથી તેઓની ખબર સરકારની ફેજનો જ્યાં મુકામ હશે ત્યાં આપીશ અને તેઓને સજાએ પહોંચાડવાને માટે મારી શક્તિ પ્રમાણે પ્રયત્ન કરવામા કાંઈ ખામી રહેશે નહિ અને દરેક પ્રસંગે મારી પાસે જે પાયદળ કે ઘોડેસ્વારની ફેજ હશે તે સરકારની ફેજ સાથે જશે.

કલમ ૩.

મારા કાગળો તથા શ્રિયાદ ઉપરથી બ્રિટિશ સરકારનું લશ્કર આવ્યું અને ખોસાઓને હાકી કાઢ્યા તેથી અને મારા પરગણાઓને અને રૈયતને તેઓના પ્રયાસથી ઘણા ફાયદા મળશે તેથી આ બંદોબસ્તમાં બ્રિટીશ સરકારને પૈસાનો ઘણો ખર્ચ થયો છે અને હજુ ઘણો થશે. તેટલા માટે મારી શરજ છે કે મારી શક્તિ પ્રમાણે એ ખર્ચમાં મારે મદદ કરવી જોઈએ તેટલા માટે મારી શક્તિ પ્રમાણે અને સરકાર શરમાવે તે પ્રમાણે દર સાલ રકમ આપવા કમ્પુલ કરૂં છું.

ઉપરની ત્રણ કલમોનો અમલ કરવામાં આવશે અને બધી રીતે પાળવામાં આવશે.

રાધનપુરના નવાબની મોહોર.

વિલિયમ માઇલ્સ કેપ્ટનની સહી,

પોલીટીકલ એન્ટ.

(૧૬)

રાધનપુરના નવાબ જોરાવરખાનજી બાબીએ પાલણપુરના પોલીટીકલ સુપ્રી-ન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ કેપ્ટન પ્રેસકોટ સાહેબ સાથે સને ૧૮૪૦ માં અનવરપુરના મીઠાના અગરનો પોતાનો હીસ્સો નામદાર કંપની સરકારને આપ્યો તે બાબત થએલ કરાર.

કલમ ૧.

નામદાર નવાબ સાહેબ અનવરપુરના નીમકના અગરોનો પોતાનો ભાગ તે ઉપરના સધળા હક અને સંબંધ છોડી દઇ નામદાર કંપની સરકારને આપી દે છે અને તે સરકારને મીઠાના ભાવમાં વધારો અથવા ઘટાડો કરવાની અથવા મીઠું પકવવું બિલકુલ બંધ કરવાની સત્તા રહેશે અને વળી બ્રિટિશ સરકારની પરવાનગી સિવાય કોઈ પણ નવા અગરો નહીં ખોલવા નવાબ સાહેબ બંધાય છે.

કલમ ૨.

તા. ૨૪ મી અક્ટોબર સને ૧૮૩૯ ની સરકારની સુચનાઓ અનુસાર નવાબ સાહેબે નીમક ઉપર રાહદારી જકાત લેવી નહિ અને વળી પોતાના રાજ્યમા થઇ ધસીયુ નીમક પસાર થતું અટકાવવા બંધાય છે.

કલમ ૩.

ઉપરના બંદોબસ્તને લીધે નવાબ સાહેબને અગરની ઉપજ તેઓને આવતી, તેના તથા નીમક ઉપરના તેઓના રાહદારી દાણના અને ધસીયા નીમકની ઉપજના પૂરેપૂરા વળતર તરીકે તેઓને બ્રિટીશ સરકાર તરફથી દરસાલ કંપની રૂપિયા દસ હજાર પાંચસે (૧૦૫૦૦) મળશે. પરંતુ એ વળતરની રકમ આપવા માટે એવી શરત છે કે ધસીયા નીમકના વહેપારને તેઓએ ઉત્તેજન આપવું નહિ અથવા અનવરપુરના કે સરકારના બીજા અગરોએ વેપારીઓને જતાં અટકાવ થાય એવા કોઈ પણ કૃત્યને ઉત્તેજન આપવું નહિ.

કલમ ૪.

અનવરપુરના અગરમાંથી ૨૬૨૩૬ હિડિયન મણ અથવા પરપ ગુજરાતી મણ નીમક, દરબારના વપરાસ માટે વગર જકાતે દર વરસે લેઇ જવા દેવામાં આવશે. અને જો અનવરપુરના અગરો બંધ થશે તો તેટલું નીમક સરકારના બીજા કોઈ અગરોમાંથી લઈ જવા દેવામાં આવશે.

કલમ ૫.

અનવરપુરમા ધર્માદા ખાતે નીમક જે હાલ સુધી આપવામાં આવતું તે જરૂરી રાખવામાં આવશે અને તે નવાળ સાહેબ આપી શકે તે માટે તેમને કંપની સરકાર તરફથી દરસાલ રૂ. ૫૪૮ અને ૧૭૬ ગુજરાતી મણુ (૮૮ મણુ બગાણી) નીમક આ લગત જોડેલી યાદ પ્રમાણે મળશે.

કલમ ૬.

નીમકના અગરોની હદ મુકરર કરી નિશાન નાખવામાં આવશે. અને બીજી જમીન અગરીઆ (નીમક પકવનાર) લોકોને દબાવવા દેવામાં આવશે નહિ. પરંતુ જો તેવી જમીનની તેઓને જરૂર પડે તો તેની હદ વધારવામાં આવશે અને તે જમીન વ્યાજબી કિંમતથી તેમને આપવામાં આવશે.

કલમ ૭.

જે અગરીઆ લોકો નવાળ સાહેબની રૈયત હશે તેમની પાસેથી વેરો અને વજો (ઉપજ ઉપરનો જમીનનો કર) હાલ સુધીની માફક લીધે જશે પણ નીમક બદલ તેઓ કોઈ વધારાના કરને પાત્ર થશે નહિ.

કલમ ૮.

નવાળ સાહેબની હદમાં જ્યાં સુધી તેઓ નીમક સિવાયની બધી બાબતોમાં નવાળ સાહેબની સત્તાને તાબે ગણાશે. પણ નીમકના અગરો ઉપરની હકુમત નામદાર કંપની સરકારને આપવામાં આવી છે એટલે તે ઉપર કંપની સરકારના એજ ટોજ માત્ર હકુમત ચલાવશે.

કલમ ૯.

ત્રીજા અને પાંચમા પેરેગ્રાફમાં દર્શાવેલી રકમ એટલે કે રૂ. ૧૧,૦૪૮ દરસાલ અમદાવાદની સરકારી તિજોરીમાંથી વરસ ૫૩ થયા પછી તા. ૧૦ જાનેવારીએ નવાળ સાહેબના વકીલને કલેક્ટર સાહેબ તરત તેઓની લેખી અરજી કરેથી આપવામાં આવશે.

આ કરારનો અમલ તા. ૧ જાનેવારી સન ૧૮૪૦ તા. ૨૫ મી હીજરી સને ૧૨૨૫ થી થશે. રાધનપુર મુકામે સહી તથા મહોર થઈ છે. તા. ૧૫ એપ્રિલ સન ૧૮૪૦, તા ૧૨ મી સફર, હીજરી સને ૧૨૨૬.

રાધનપુરના નવાળની મહોર.

એલ. એસ.

મુકામ રાધનપુર તા. ૧૫ એપ્રિલ સન ૧૮૪૦.

સી. બી. પ્રેસકોટ સાહેબની સહી.

પોલી. સુપ્રી. પાલણપુર.

ઉપરના પાંચમા પેરેગ્રાફમાં દર્શાવેલી યાદ—

હીસાબ ઉપરથી પાંચ વરસનાં ધર્માદા લવાજમો.

સ વત	૧૮૮૮	ધ. સ.	૧૮૩૧-૩૨	રૂ. પા. રેસ.
	૧૮૮૮	„	૧૮૩૨-૩૩	૬૮૬-૩-૨૪.
„	૧૮૮૯	„	૧૮૩૪-૩૫	૭૪૦-૩-૮૩
„	૧૮૯૦	„	૧૮૩૫-૩૬	૪૧૨-૩-૭૫.
„	૧૮૯૧	„	૧૮૩૬-૩૭	૬૦૪-૧-૮૭.

૧૦૯ કંપની રૂપિઆના ૧૦૭ સિક્કા રૂપિઆના દરથી,
સિક્કા ૩. ૫૮૬-૧-૮૨૨ ૩ ના કંપની રૂપિઆ ૫૪૮-૦-૩૫ એક વરસની સરાસરી.
નવાખ સાહેબે ધર્માદા અને ખેરાત આપવા સાડ માફ કરેલ જકાતના નીમકનો વાર્ષિક દર.

ગુદાગીરના ગોસાઇ સામી ગદાગીર	૪૦ મણ.
ગોચનાથના દહેરે વેરાગી બાલકદાસ	૨૦ ”
રાધનપુરના મંદિરના વેરાગી જોરામદાસને.....	૨૫ ”
અય્યુમેસના વેરાગી બાલકદાસને.....	૧૦ ”
અનવરપુરના બાદરી વીરચુરીને ખેરાતમાં.....	૨૫ ”
અનવરપુરના ત્રણ મંદિરોમાં.....	૧૫ ”
કુવેરના હાથોટને	૧૦ ”
અનવરપુરના દેશાઈ વખતસીંગ અને હમીરસીંગ.....	૩૧ ”

કુલ ૧૭૬ મણ.

સી. બી. પ્રેસકોટ.

પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ.

યાદ નવાખ બીસમીલાખાન બાહાદુર બાબી રવસ્થાન રાધનપુરના તરફથી સુસત્રીક માલા મ-
રતખત ઇસકક અવાલી મંજૂલત સાહેબ જુઅલ સુવાહેબ ફેજખા ફેજરસાન, આજમ અક્રમ ક-
રનલ પી એચ. લીજેટ સાહેબ બહાદુર પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ જલ્લે પાલણપુરના તરફ મોકલ-
વાની એવી:—

રાહદારી દાણ કમતી કરવા ઉપર નામદાર સરકારનું લક્ષ છે. એ વાત તે બાબતના વારંવાર
આવતા લખાણ ઉપરથી જણાઇ ત્યારથી તે ધારણાને અનુસરી વર્તવા અમારા મનમાં હતું તેમાં
વળી સને ૧૮૮૫-૮૬ ના વાર્ષિક રિપોર્ટના જવાબમાં એ નામદાર સરકારનો જે ઠરાવ આવ્યો
તેના બારમા પેરેગ્રાફમાં વેપાર તથા ઉદ્યોગને ઉત્તેજન આપવા સાડ વેપારને છુટ આપવા વળી ઇ-
સારો કરે છે, એ વાત જણી તેથી મલીકા મઆઝમા કૈસરે હિંદની જ્યુબીલીનો ઉત્તમ પ્રસંગ
આવે છે તે વખતની ખુશાલીમાં એ વિચારનો અમલ કરવા મુલે અમારી ધારણાને તે સાથે જ
અને ઉત્તમ પ્રસંગ ઉપર સ્વસ્થાનમાથી ટ્રાનઝીટ ડ્યુટી કાઢી નાખવા આપની નેક સલાહ બરેલી
ચીઠ્ઠી આવી તેથી અમે નક્કી કર્યું છે કે તા. ૨૦ મી જુન સને ૧૮૮૭ ના શુભ દિવસથી એ
સર્વોત્તમ દિવસની યાદગીરી દાખલ અમારા સ્વસ્થાન તરફથી અમારા સ્વસ્થાનમાં તથા સ્વસ્થાન
બહાર બીજા તાલુકામાં જે રાહદારી દાણ (ટ્રાનઝીટ ડ્યુટી) આજ સુધી લેવાય છે તે તમામ
કહાડી નાંખવામાં આવે છે અને તે બાબત કહાડેલુ જાહેરનામું આ સાથે સામીલ છે.

આ ખબર આપ નામદાર સુબાઈ સરકાર ભારત મલીકા મઆઝમા કૈસરે હિંદ મહારાણી
સાહેબના હજુરમાં પહોચાડવાની મહેરબાની રાહે તસ્દી લેશો. તા. ૧૭ ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૮૭ સં-
વત ૧૯૪૩ ના મહા વદ ૧૦.

મોહોર.

(૧) રાધનપુર રાજ્યમા ભાગ, ગામનું વાવેતર બિલકુલ બંધ કરવામા આવશે

(૨) રાધનપુર રાજ્યમા વપરાશ માટે જોઈએ તે ભાંગ, ગાળે મુખાઈ ધલાકામાં સ્થાપન કરેલી મધ્યસ્થ વખારો અથવા કરારથી ખોલેલી વખારોમાંથી, આયાત કરી લાવવામાં આવશે.

નોંધ મધ્યસ્થ જે વખારો સ્થાપન કરવામા આવી છે તે અથવા કરારથી રાખેલી વખારો છે.

મધ્યસ્થ વખારો.

૧ અહમદનગર શહેર.

૨ રાહુરી તાલુકામા બેલાપુર. } અહમદનગર
૩ નીવાસા તાલુકામા નીવાસા. } ડીસ્ટ્રીક્ટમા.

૪ સતારા ડીસ્ટ્રીક્ટના ખાનપુર તાલુકામા માળેવીટા.

કરારથી રાખેલી વખારો.

૫ મુખાઈ શહેર.

૬ ખાનદેશમા જળગામ.

૭ સુરત શહેર.

(જુઓ નામદાર સરકારની નોટીફિકેશન નંબર ૬૭૯૨. તા. ૨૮ સપ્ટેમ્બર સને ૧૯૦૧)

નંબર ૧ થી ૪ સુધીની વખારો ઉઘડી ચૂકી છે. નંબર ૫ થી ૭ સુધીની વખારો થોડી મુદતમા ઉઘાડવામા આવશે.

વખારોમાંથી લઇ જવા માટે જે નિયમો કર્યા છે તે નિયમો અનુસાર આયાત થશે અને માલ લઇ જતા પહેલા મુખાઈ ધલાકામાં ખનાવેલા અથવા આયાત કરેલા માલ ઉપર લેવાની જકાત સરકાર જે દર વખતે વખત ઠરાવશે તે દરથી જકાત આપવી પડશે.

(૩) રાધનપુર સ્ટેટ પોતાની સરહદમા થઇ ભાગ, ગાળે નીકાસ થતો અથવા ગેરકાયદે આયાત થતો અટકાવવાને માટે જે ધલાળે લેવાની નામદાર બ્રિટીશ સરકારને વખતો વખત જરૂર જણાશે તે ધલાળે લેશે.

(૪) રાધનપુર સ્ટેટની અંદર કેપ્રી વસાણાનુ વેચાણ હવેથી પરવાનો મળેલા માણસોજ માત્ર કરી શકશે.

(૫) માલ ઉપર સરકાર વખતો વખત ઠરાવે તે જકાત અને વરસની શરૂઆતમાં આખકારીના મે. કમીશનર સાહેબ મારદશ્ત મે. કમી રાનર સાહેબ મારદશ્ત, મે. પોલીટીકલ

એજન્ટ સાહેબ સામટા વેચાણનો અદાજ બજાર ભાવ જકાત સિવાયનો નક્કી કરે તે ભાવે ખરીદી કિંમત ભર્યા સિવાય આ રાજ્યે કેપ્રી વસાણા લાઇસન્સદારોને આપવા નહિ

(૭) પડોશના ઇંગ્રેજ પરગણાઓમા ભાગ, ગાંજ ઉપરના કર, અને દેખરેખની બાબત જે ગોઠવણ ચાલતી હશે તે ગોઠવણને ઘણીખરી મળતી ગોઠવણ હવે પછી આ રાજ્યમા કરવામા આવશે. અને હવે પછી વખતો વખત આ સબધમા બ્રિટીશ ધોરણમા જે ફેરફારો કરવામા આવે તે ફેરફારો જે નામદાર બ્રિટીશ સરકારની કેપ્રી વસાણાની પેદાશના હીતની ખાતર મુખાઈના નામદાર ગવર્નર દર ઇન્ડલાસ કાઉન્સીલ સાહેબ શરમાવે તે ફેરફારો રાધનપુર સ્ટેટ મંજુર રાખવા અને અમલમા લાવવા.

(૮) મહેરબાન આખકારી કમીશનર સાહેબ, પાલણપુરના મહેરબાન પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની સમતીથી જે પત્રકનો નમુનો નક્કી કરશે તે નમુનામા રાધનપુર સ્ટેટમાં એ કેપ્રી વસાણાની લેવડ દેવડના ખરેખરા હીસાબનુ પત્રક રાધનપુર સ્ટેટ દર છ માસે એટલે તા. ૧ અક્ટોબરે અને તા. ૧ એપ્રિલે રાધનપુર સ્ટેટ ઉપરના પોલીટીકલ અધિકારીને આપવું.

રાધનપુર તા. ૧૬ એપ્રિલ સને ૧૯૦૪.

(સહી) એન. એસ. કોગીલ, કેપ્ટન.

રાધનપુર સ્ટેટના એડમીનીસ્ટ્રેટર.

આ મીસલના કરારો ઉપર પાલણપુરના દીવાન સાહેબ, થરાદ અને વાવ, અને નાના અખ-
ત્યારવાળા તાલુકદારોમાના મુખ્ય તાલુકદારોએ સહીઓ કરી છે.

અફીણનો કરાર.

નામદાર મુ'બાઈના ગવર્નર દર ઇજલાસ કાઉન્સીલ સાહેબે આપેલી સત્તાની
રૂઢીએ નામદાર બ્રિટીશ સરકાર તરફથી લેફ્ટનન્ટ કરનલ ફીમેન હેનરી જેક્સન પા-
લણપુરના પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ અને રાધનપુરના સગીર નવાબ મહમદ
શેરખાનજી પોતાની તરફથી તેઓના વારસો અને હવે પછી ગાદી ઉપર આવનારાની
વતી મેજર માલકમ ટોમસ લાઇડ સાહેબ રાધનપુર સ્ટેટના એડમીનીસ્ટ્રેટર સાહેબ
વચ્ચે રાધનપુર સ્ટેટમાં અફીણ બનાવવા, ખાવા અને વેચવા સંબંધી કરવામાં
આવેલો કરાર.

નામદાર ઇંગ્લેન્ડ સરકાર અને રાધનપુરના રાજ્ય વચ્ચે જે સંબંધ ચાલુ છે તેને અનુસરીને
ખસખસનું વાવેતર અને અફીણ બનાવવાનું બંધ કરવામાં આવ્યું છે. અને મુ'બાઈ ઇલાકામાં ખ-
પતા અફીણ ઉપર ઇંગ્લેન્ડ સરકાર જે જકાત લેતા હોય તે જકાત ભર્યા શિવાયનું બીજું અફીણ
મજકુર રાધનપુર સ્ટેટમાં વાપરવું નહિ. તે હેતુ માટે અને રાધનપુર રાજ્ય તરફથી આમાં લખેલા
જે કરાર કરવામાં આવ્યા છે તેના અવેજમાં ઇંગ્લેન્ડ સરકારે મજકુર રાધનપુર રાજ્યમાં આ ક-
રારોમાં લખ્યા પ્રમાણે હવે પછી જે અફીણ તે રાજ્યમાં ખપત સાફ લાવવામાં આવશે તે અ-
ફીણ ઉપરની સદરહુ જકાત છોડી દેવાની કમુલત આપી છે. તે હેતુ માટે સગીર નવાબ સાહેબ
તરફથી રાધનપુર રાજ્યના એડમીનીસ્ટ્રેટર સાહેબ, નામદાર બ્રિટીશ સરકાર સાથે એજ બાબતોમાં
આગળ થયેલા સંઘળા કરારોના સંબંધમાં નીચે પ્રમાણે કમુલ કરે છે તેની વિગત:—

(૧) રાજ્યમાં ખપને માટે વખતો વખત અફીણ જોઈએ તે નીચે લખેલી રીતનાથી એક
રીતેજ માત્ર લાવવું.

(ઝ) માળવા અને રજપુતાનામાંથી આરોબાર લાવવું. અથવા

(બ) મુબાઈમાંથી ખરીદ કરી લાવવું. અથવા

(ક) બ્રિટીશ સરકારની કોઈ અનુકૂળ પડતી અફીણની વખારમાંથી ખરીદ કરી લાવવું.

અને આવી રીતે જે અફીણ લાવવામાં આવશે તે બ્રિટીશ ઇન્ડિયાના જે ભાગમાંથી આ-
યાત, નીકાસ કે રાહદારી લાવવાનું હશે તે ભાગમાં તે વખતે આયાત, નીકાસ કે રાહદારીના જે
નિયમો અમલમાં હશે તે નિયમોને અનુસરીને જ જેમ હશે તેમ આયાત કે નીકાસ કરવા કે
પરભાર્યું એક જગોએથી બીજી જગોએ લઈ જવા દેવામાં આવશે.

તેઓએ સરહદ પાર અફીણની નિકાસ ગેરકાયદે આયાત થતી અસરકારક રીતે અટકાવવાને
માટે નામદાર બ્રિટીશ સરકારને વખતો વખત જે ઇલાજોની જરૂર જણાશે તેવા ઇલાજો લેવા.

(૩) પોતાના રાજ્યમાં અફીણનું વેચાણ ફક્ત લાઇસન્સ ધરાવતા હોય તેમના હથું અથવા
પોતાની રૂઢીએ રાજ્યના નોકરો હથું કરવામાં આવશે.

(૪) અમદાવાદ જિલ્લાની અદર લાઇસન્સદારોને જે ભાવથી વખતો વખત અફીણ આપ-

વામાં આવે છે તે ભાવથી ઓછી કિંમતે નહીં પણ તે ભાવ પ્રમાણે કિંમત લીધા સિવાય લાઇ-સન્સદારોને અશીણુ આપશે નહિ.

(૫) બ્રિટીશ ડિસ્ટ્રીક્ટ અમદાવાદમાં વખતો વખત જે કમીમા કમી ભાવથી લાઇસન્સદારોને વેચવાની પરવાનગી આપવામા આવે છે, તે ભાવથી કમી ભાવે કોઇ પણ લાઇસન્સદારો કોઇ પણ વખતે વેચી શકશે નહિ.

(૬) બ્રિટીશ સરકારના અમદાવાદ ડિસ્ટ્રીક્ટમા અશીણુના વેચાણનુ જે ધોરણ હોય તે ધોરણને મુખ્ય બાબતોમાં અનુસરતી રીતે પોતાના રાજ્યમા અશીણુ વેચાણનુ ધોરણ રાખવું.

(૭) તા. ૧૮-૯-૧૮૯૫ ના રેવન્યુ ખાતાના નંબર ૭૨૦૭ ના સરકારી ઠરાવ સાથે જે કાનુનો પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યા છે તે તેઓએ તુરતા તુરત પોતાના રાજ્યમા દાખલ કરી અમલમા લાવવા, અને હવે પછી બ્રિટીશ ઇન્ડિયામા અશીણુ સંબંધી જે કાયદો કે કાનુનો જે વખતે અમલમા હોય તે કાયદા કે કાનુનોને અનુસરતો ઉપર કહેલા નિયમોમા કાંઇ ફેરફાર અથવા કોઇ નવો નિયમ જે મુખ્યાઇના નામદાર ગવર્નર દર ઇન્ડિયાસ કાઉન્સીલ બ્રિટીશ સરકારની અશીણુ સંબંધીની પેદાશના હીત અર્થે પ્રમાણે તે તેઓએ કયુલ રાખી તે અમલમા લાવવો.

(૮) દર છ માસે તા. ૧ લી ફેબ્રુઆરી અને તા. ૧ લી અગસ્ટ પાલણપુર સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ-સીના બ્રિટીશ પોલીટીકલ અધીકારીઓ તરફ નામદાર મુખ્યાઇ સરકાર દર ઇન્ડિયાસ કાઉન્સીલ સાહેબ પાલણપુરના પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ સાથે મળી વખતો વખત જે નમુનો ઠરાવે તે નમુનામાં પોતાના રાજ્યના અશીણુના લેવડ દેવડના ખરા હીસાબનુ પત્રક ભરી તેઓએ મોકલવુ.

(૩) જ્યાં સુધી રાધનપુર રાજ્ય ઉપર જણાવેલી સરતો યોગ્ય રીતે પાળશે ત્યાં સુધી આ કરારની પ્રસ્તાવનામા બ્રિટીશ સરકાર અને રાધનપુરના સગીર નવાબ સાહેબ વચ્ચેના સમ-ધોતુ ખ્યાન આવ્યુ તે સમય મુજબ રાધનપુરના રાજ્યમા જે અશીણુ લાવવામા આવશે તે અશીણુ ઉપરની બ્રિટીશ સરકારની લાગતી જકાત પૂરેપૂરી માફ કરવામા આવશે. અને એવા અશીણુ ઉપર મુખ્યાઇ ઇલાકામા ખપતા અશીણુ ઉપર જે જકાત લીધામા આવે છે તેવી જકાત આખ્યામા આવી હશે તો રાધનપુર રાજ્યને તે પૂરેપૂરી પાછી આપવામાં આવશે. પણ તે એવી સરતે કે સાર્વભૌમ સત્તા તરીકે બ્રિટીશ સરકારને પ્રસંગ પડે ત્યારે જકાતના દરમા ફેરફાર કરવાનો કે આ સરત પ્રમાણે માફ કરવાની કે પાછી આપવાની જકાતના પ્રમાણમાં ફેરફાર કરવાનો જે આખરી હક છે તે હકને આ કરારમાની કોઇ પણ બાબતથી બાધ લાગશે નહિ.

(૪) અને વળી આ કરારના બંને પક્ષ વચ્ચે એમ કયુલ કરવામા આવ્યુ છે કે આ કરારમા અશીણુ શબ્દનો અર્થ ઓપીયમ એક્ટ (સને ૧૮૭૮, ના ૧) મા અથવા અશીણુ બાબત મુખ્યાઇ ઇલાકામા જે વખતે જે કાયદો અમલમા હશે તે કાયદામાં જે અર્થ હશે તેજ સમજવો. મુકામ રાધનપુર તા. ૧૬ મી ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૯૭.

(સહી) એમ. ટી. લાઈડ,

રાધનપુર સ્ટેટના એડમીનીસ્ટ્રેટર.

આવાજ કરારો ઉપર થરાદ, વાવ અને બીજા નાના અખત્યારી અને બીજા અખત્યારી તાલુકદારોએ સહી કરી આપી છે.

થરાદ સ્ટેટ.

તા. ૨૩ મી અગસ્ટ સન ૧૮૨૬ ની સાલમાં થરાદના વાઘેલા કરમસીંગે ઇંગ્રેજ સરકારને કરાર કરી આપ્યો છે.

અમારા પરગણામા ખોસા કોળી અને ખીળઓએ નુકસાન કરેલું તેમાંથી રક્ષણ થવાની અને અમારા પરગણાની આબાદી વધારવાની ઉમેદથી અમોએ નામદાર બ્રિટિશ સરકારને સંવત ૧૮૭૮ માં માહા શુદ્ધ ૧૫ મીતીનો કરાર કરી આપેલો તેના ત્રીજા પેરેગ્રાફમાં એવો કરાર કર્યો હતો કે, ખોસા અને ખીળ લુટારાઓનાં ધાડાંથી બચાવ કરવા માટે થએલાં ખર્ચમા અમારી શક્તિ પ્રમાણે અમારે હિસ્સે આવતો ભાગ અમારે આપવો અને તે વરસો વરસ આપ્યે જવો. તે કરાર પ્રમાણે નામદાર બ્રિટિશ સરકારની આજ્ઞાનુસાર અમે ચાલ્યા આવ્યા છીએ. પણ હમણા બ્રિટિશ સરકારે પોતાની મોટી ભલામણથી એવા જરૂરી ખર્ચો અમારા તરફથી આપવાની ફરજ રદ કરવાની મહેરબાની અમારા લાભને અર્થે કરી છે, તેથી અમે તેને માટે ધણા આભારી થયા છીએ, અને ભવિષ્યમા નીચેની સરતોએ ચાલવા બંધાયે છીએ.

કલમ ૧.

નામદાર બ્રિટિશ સરકાર સાથે આગળ કરેલા કરારમાંના ત્રીજા પેરેગ્રાફમાં અમારે રકમો ભરવા કરાવેલું, તે ત્રીજા પેરેગ્રાફ શિવાયનો એ કરાર દરેક બાબતમા પાળવા અને નામદાર બ્રિટિશ સરકારના નિમકહલાલ આશ્રિત તરીકે વર્તવા અમે બંધાયે છીએ.

કલમ ૨.

ખીળ પરગણાના કોળી, રજપુતો, અથવા હથિયારબંધ માણસો જેઓ સુલેહથી આવી અમારા તાલુકાઓમાં શાંતીથી વસવા માગતા હોય, તેઓને બ્રિટિશ સરકારને તેમના એ પ્રમાણે આવવાની ખબર આપ્યા સિવાય તેઓને રહેવાની અમો રજા આપીશું નહિ અને તેઓની સારી ચાલ માટે અને જ્યારે તેઓની જરૂર પડે ત્યારે હાજર થવાના બ્રિટિશ સરકાર જમીન માગે તો તેમના જમીન લઘુશુ અને જે તેમ કરવાને તેઓ કબુલ નહીં થાય તો અમો તેમને રહેવા દધશું નહિ.

કલમ ૩.

ઉપર કહેલા અમારા અને નામદાર બ્રિટિશ સરકાર તથા વડોદરા સરકાર વચ્ચેના કરાર અને પહેલાનો જુનો કરાર થએલો છે તે હાલ સુધીની માફક પૂરેપૂરો અમલમાં રહેશે અને અમો તે પ્રમાણે દરેક બાબતમાં વર્તિશું.

કલમ ૪.

અમારા પ્રગણામા લુટારાઓને અથવા સુલેહનો ભગ કરનારાઓને, અમારા પ્રગણામાં અથવા અમારા તાબાની જગીરોમા રહેવાની પરવાનગી આપીશું નહિ અને નામદાર બ્રિટિશ સરકાર અથવા વડોદરા સરકાર જ્યારે તેઓને માગશે ત્યારે તેઓ જે અમારા હાથમા આવશે તો તેઓને અમે સોંપી દધશું.

કલમ ૫.

જ્યારે બ્રિટિશ ફોજ ચોરો, લુટારાઓ અથવા ખોસાઓને જેર કરવા ચઢશે, ત્યારે તે બ્રિટિશ ફોજની મદદમાં અમારી શક્તિ પ્રમાણે સ્વારો તથા પાયદળ તૈયાર કરીશું અને અમારા હોશિયારમાંના હોશિયાર માણસો જેઓ બ્રિટિશ સરકારના તાબામાં રહી હુકમ ઉઠાવે એવા હશે તેમને મોકલીશું અને અમારી ફોજનો સરદાર બ્રિટિશ ફોજના સરદારની સત્તા નીચે મૂકવામા આવશે.

કલમ ૬.

તાલુકદારો અથવા નાના ઠાકોરો કોઈપણ બાબત આપસ આપસમાં લડાઈઓ કરશે નહિ અથવા સામા સામી કબજા કરી સુલેહનો ભંગ કરશે નહિ અને એવા કબજા ઉઠશે તો તે નામદાર બ્રિટીશ સરકારને જાહેર કરીશું અને તેમના અધિકારીનો ઠરાવ ઉપરનો ગણાશે.

કલમ ૭.

ગીરાસ અથવા બીજા કોઈ હકો જળરાધથી પડાવી લેવાને માટે કોઈ જાગીરદારની નબળાઈ અથવા ગરીબાઈનો અમે લાભ લઈશું નહિ. જ્યારે કોઈ ગામ અમારા તાબામાં રહેવા અથવા ખંડણી આપવા બધાવા માગે ત્યારે સરકારને ખબર આપ્યા વગર તથા તેમની મંજૂરી વગર તે ગોઠવણ કયુલ નહિ રાખવા અમે બધાઈએ છીએ.

કલમ ૮.

અમારા ગામોમાં વસતા કોળીઓ, રજપૂતો અને બીજાઓ એટલે કે કોઈ પણ વસનારાને બ્રિટીશ સરકારના અથવા ગાયકવાડ સરકારના અથવા બીજા તાબાના રાજ્યોના પ્રગણાઓમાં જઈ કોઈ પણ રીતે ગેરકાયદે કૃત્યો કરવા દેવામાં આવશે નહિ, અને તેઓની તેવી ખરાબ ચાલને માટે અમે જવાબદાર છીએ. આ મુજબની અમારા કરારની આઠ કલમો છે અને તે પ્રમાણે અમે વર્તીશું, અને અમે આ સરતોથી ઉલટા ચાલતા જણાઈએ તો જે દાવા થાય તે અમે ભરી આપીએ; અને જે દડ આપવા સરકાર ફરમાવે તે તેમના ઠરાવને તાબે થઈ અમે આપીએ.

એજ મુજબના કરારો વાવ, વારાહી, દીઓદર, ચોરવાડ, સુધગામ, ચારચટ, તેરવાડા અને ભાભરના સરદારો સાથે કરવામાં આવ્યા છે.

પાલણપુર સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટસી તાબાના નીચે જણાવેલા તાલુકદારો, જાગીરદારોએ ઇ. સ. ૧૮૭૮ માં અફીણ સંબંધી લખી આપેલા કરારની મતલબ.

અફીણ બાબત નામદાર સરકારે નવા ધારા કર્યા છે અને અમારા તાલુકા અથવા જાગીરમાં જેટલું અફીણ ખપે તે ઉપર દર પેટીએ રૂ. ૬૫૦ પ્રમાણે અમેને ડયુટી (જકાત) મળવાની. તે હેતુ માટે અમે...તાલુકદારો ૪૨માન પ્રમાણે લેખી કરાર કરી આપીએ છીએ. તેની મતલબ એ કે અમે ગેરકાયદે અફીણ લાવીશું નહીં તેમ બીજાને લાવવા દઈશું નહિ. તેમ બ્રિટીશ હકમાં છુટક અફીણ જે ભાવથી વેચવામાં આવતું હશે તે કરતા ઓછા ભાવથી અમારા તાલુકામાં વેચાશે નહિ. અમારા પ્રગણાના ઉપરી આસીસ્ટન્ટ સાહેબ મારફતે મહેરબાન પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ તરફ મોકલવા માટે દર છ માસે એટલે તા. ૩૧ મી માર્ચ અને તા. ૩૦ મી સપ્ટેમ્બરે દર છ માસમાં કેટલું અફીણ આણ્યું, કેટલું વેચાણ, કેટલી વેચાણની કિંમત ઉપજી અને છ માસની આખરીએ શિલીકમાં કેટલું અફીણ રહ્યું તે જણાય એવી હકીકતનું પત્રક અમારા થાણદાર પાસે રજુ કરીશું.

અમે ઉપલા કરાર પ્રમાણે ચાલીશું અને તેજ પ્રમાણે અમારા વારસો અમલ કરશે. આ કરાર અમેએ અમારી રાજપુત્રીથી કરી આપ્યો છે.

આ ઠેકાણે સુધગામ, તેરવાડા, દીઓદર, થરાદ કાકેજ, વારાહી, સાંતલપુર અને ચારચટ તાલુકાના તાલુકદારો અને જાગીરદારોની સહીઓ છે.

પાલણપુર તા. ૬ જુન સને ૧૮૭૮.

(સહી) પી. એચ. લીજેટ, લેફ્ટનન્ટ કર્નલ,

ઓફીશીયટી ગ એક્ટીંગ પોલીટી. સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ.

યાદ આજમ અક્રમ મહેરખાન વાલાસાન કર્નલ. પી. એચ. લીજેટ સાહેબ ખાહાદુર પોલી. સુપ્રી. ધલાકે પાલણપુરના તરફ મોકલવાની ઠાકોર ખેગારસીંગજી સ્વસ્થાન થરાદ તરફથી એવી જે નેકનામદાર મલીકા મચ્ચાઝમા કેસરે હિદ માહારાણીજી વિકટોરીયા સાહેબના રાજ્યના પચાસમા વર્ષની જ્યુબીલીની યાદગીરી રહેવા માટે અમારો મોરવાડા તાલુકો (જેમાં ખાલસા તથા જમૈયા ગામો છે) તે તાલુકાઓ સિવાયના બીજા બધા દેશો તથા તાલુકાઓનો માલ સદરહુ મોરવાડા તથા થરાદ તાલુકાના ગામોમા થઈને તથા ઝઞાંમ, કીલાણા અને ચારણકાના નાકે થઈને બીજા દેશો તથા તાલુકાઓમાં જશે તેના ઉપરતુ અમારૂં રાહદારી દાણ નીચેની સરતો સાથે અમે તા ૨૦ મી જુન સને ૧૮૮૭ ના રોજથી (જે દીવસ ખરી જ્યુબીલીનો છે) લેવુ કાઢી નાખીશું.

૧ ઉપર મુજબ જે રાહદારી માલતુ દાણ લેવું કાઢી નાખવાનુ અમે 'લખ્યુ' છે તે માલ અને જનવર અમારી હદના અંદર કોઈ સમ્પત્તિ એક જગ્યાએ અડતાળીસ કલાક ઉપરાંત રાખશે તો તેનુ અમારી મરજી મુજબ આવક જવક દાણ અમે લઈશું.

૨ અમારા સ્વસ્થાનના ખાલસા તથા જમૈયા ગામોમાંથી તે ગામોની પેદાશનો માલ તથા બીજો માલ બહાર લઈ જવામા આવે અથવા બહારથી તે ગામોમાં લાવવામાં આવે તેના ઉપરતુ દાણ અમે અમારા સ્વસ્થાનના દસ્તુર માફક લીધે જઈશું.

સદરહુ હકીકત રોશન થતા તા. ૨૦ મી જુન સને ૧૮૮૭ ના રોજ અવલ ઉત્તર મોકલાવવાની મહેરખાની થવી જોઈએ જેથી વખતસર મહેરનામાં કાઢી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે. તા. ૧૪ મી માર્ચ સને ૧૮૭૭.

પાલણપુર. } પી. એચ. લેજેટ.
તા. ૧૪ માર્ચ સને ૧૮૮૭ } પોલી. સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ.

વાવ સ્ટેટ.

વાવના રાણા તથા તેના સગાઓ પાસેથી તા. ૨૭ મી માર્ચ સને ૧૮૪૮ ના રોજ કરી લીધેલો કરાર.

નામદાર કંપની સરકારને માટે અને તેઓની તરફથી પાલણપુરના પોલીટીકલ એજન્ટ મેન્ડર બ્રાઉન સાહેબ.

અમો રાણા સરદારસીંગ વલદે જલમસીંગ વાવના ચૌહાણ તથા સેરાજી વલદે ખેંગારજી રાચના તાલુકે વાવના, અને ચૌહાણ અગરસીંગજી વલદે વીમાજી કુડાલીઆના તાલુકે વાવના.

અમોએ તા. ૮ મી મે સને ૧૮૪૬ ના રોજ જે કરાર કરી આપ્યો છે તે રદ કરી અ કરાર સરકારને કરી આપીએ છીએ કે અમારા તાલુકામાં રણમાથી આણેલું ધસીયું નીમકતું નિ કાસ તથા વેચાણ અટકાવીશું તથા બીજા તાલુકા કે પ્રગણામાથી અમારા તાલુકામાં થઈ આયાત કે રાહદારી તરીકે ધસીયુ નીમક જવા દઈશુ નહી. ને બ્રિટીશ સરકાર તરફથી અમોને દર વરસે કંપની સિક્કાના રૂ. ૩૬૧ અ કે ત્રણસે એકસઠ મળશે તેની વિગત.

વાવના રાણા સરદારસીંગને, રાછના કુડલીઆ, માવસારી અને ૩. આ. પા.

અસારા ગામો બદલ.... ... ૨૮૭-૦-૦

ચૌહાણ સેરાજી વલદે ખેંગારજીને રાછના અને
ખડાલીઆના રૂ. ૪૧-૦-૦, અને અસારા-
રાના રૂ. ૨૩-૦-૦. } ... ૬૪-૦-૦

ચૌહાણ અગરસીંગજીને કુડાલીઆ તાલુકે વાવના ... ૧૦-૦-૦

કુલ. રૂ. ૩૬૧-૦-૦.

આ મુજબ અમોને દરસાલ મળશે.

આ કરારનો કોઇ પણ ભગ થાય તો જે વરસમાં તેવો ભંગ થએલો જણાય તે વરસમાં એક કરતાં વધારે વખત થએલો જણાય તો તેવા દરેક ભગને માટે અમને જે વાર્ષિક રકમ મળે છે તેટલો દડ આપવાને અમો કબ્બલ થઇએ છીએ. આ કરારની શરૂઆત તા. ૧ જાનેવારી સને ૧૮૪૧ થી છે. આ કરાર અમોએ અમારી રાજી ખુશીથી તા. ૨૭ મી માર્ચ સને ૧૮૪૮ ના રોજ કરી આપ્યો છે.

રાણા સરદારસીંગ અને બીજાઓની સહી.

વાવ જાવક નંબર ૬૨.

પો. તા. ૧૬-૩-૮૭.

યાદી આજમ અકમ મહેરબાન વાલાસન કર્નલ પી. એચ. લીન્ડેટ સાહેબ બાહાદુર પો. સુ. જીલ્લે પાલણપુરની હજુરમા સ્વસ્થાન વાવના રાણા ચદનસીંગજીની તરફથી આપવાની એવી કે—

વાવ તાલુકાની અદર પરધલાકાના અથવા પરમુલકના જતા આવતા માલ ઉપર રાહદારી દાણનો તાલુકે મજકુરમાં અમારો જે હક લેવાય છે તે (રાહદારી દાણનો) હક નેકનામદાર કૈસરે હિદ મહારાણી સાહેબના રાજ્યના પચાસમા વરસની જ્યુબીલીની ખુશાલીમાં તા. ૨૦ માઈ જુન સને ૧૮૮૭ ઇસ્વીના રોજથી અમે છોડી દઇએ છીએ. પરતુ અમારા વાવ તાલુકાના ભાયાતો વગેરેના ગામોમાંથી જે દાણ અમે લેઇએ છીએ તે દાણ અમે લીધે જઇશુ તથા પરમુલકનો જે માલ અમારા મુલકમાં આવે અને તે એક જગોએ અડતાળીસ કલાક કરતાં વધારે વખત પડ્યો રહે તો તે માલનું ભરથ મુજબ દાણ લેવામાં આવશે. તા. ૧૫ માઈ માર્ચ ૧૮૮૭ ઇસ્વી.

સહી છે.

પાલણપુર, તા. ૧૫ માર્ચ સને ૧૮૮૭.

આવી કબ્બલતથી વારાહી, સાતલપુર, મોરવાડા, ભાભર, દીઓદર, તેરવાડા, વાવ, થરાદ અને કાકરૈજના તાલુકદારોએ રાહદારી દાણ તેઓના મુલકમાંથી કાઢી નાંખ્યું છે.

તાલુકદારો સાથેના.

નામદાર ઇંગ્રેજ સરકાર તરફથી લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ બેલેન્ડાઇન સાહેબે ઈ. સ.

૧૮૧૨ માં મહીકાંડાના દરખાસો અને કાંકેજના તાલુકદારો પાસેથી

સોળ કલમનું લખાવી લીધેલું જમીન ખત.

અમે ઠાકોરો, કુવરો, ભાઇઓ, ભત્રિજા અને ગામના વતનીઓ હથિયાર રાખનારા અને જીલ્લાના આશ્રિતો મળીને રૈયત તરીકે આજ્ઞામાં રહેવાને, સલાહ સપીને રહેવાને અને હુકમ પ્રમાણે વર્તવાને અમને દેશના રિવાજ મુજબ સરકારનો હુકમ મળ્યો છે. એ પ્રમાણે વર્તવાનું કબ્બલ કરીને અમે રાજી ખુશીથી અમારી મેજે નીચે પ્રમાણે જમીનની કલમો લખી આપીએ છીએ:—

કલમ ૧.

અમે કઇ જબરદસ્તી ચોરી વિગેરેના ગુન્હા કરીશું નહિ, તેમજ દેશના કોઇ ભાગમાં બીજાઓને આવા ગુન્હા કરવા ઉશ્કેરીશું નહિ, કોળી (રજપુત), મુસલમાન, સિપાઈ, કાઠી અને બીજા બદમાસ બારવટીઆઓનો અમે સગ કરીશું નહિ, તેમ બીજાઓનો સગ કરવા દઇશું નહિ; અમે તેમને આશ્રય, ખોરાક કે હોકા પાણી આપીશું નહિ. જે તેઓ અમારા મુલકમાં આવશે તો અમે

આવ્યા છીએ અને સરકારના મુલકમાં અથવા તાલુકદાર અને જમીનદારની જમીનમાં અમારો જે દાવો છે તેનું સવિસ્તર પત્રક અમે સરકારને આપીશું અને સરકાર તે માટે જે બદોબસ્ત કરશે તે અમે અને અમારા છોકરાં પેઢી દર પેઢી કબુલ રાખીશું. સરકાર જે કંઈ આપશે તે અમે આભાર સાથે સ્વીકારીશું. સીમાડા સબંધી વાધો ઉઠશે તો અમે સરકારને જાહેર કરીશું અને તે બાબત સરકાર જે ઠરાવ કરશે તે અમારે કબુલ છે.

કલમ ૭.

જો કોઈ ગરાશીઓ અમારા તાલુકામાં રહેવાને આવે અને તેનો ગરાસ રણુવટીઆ, પસા-યતા વગેરે નહિ લે તો અમે સરકારને ખબર આપીશું પણ બારોબાર તેને તોફાન મચાવવા દે-ઈશું નહિ. જો આમાં કસુર કરીએ ને કંઈ માહું પરિણામ અને તો અમે જવાબદાર છીએ અથવા અમે એવો ગરાશીઓ સરકારને સોંપી દઈશું. અમારો કોઈ પણ રજપુત, કોળી અથવા ખીજી જાતનો ચાકર, તેને નોકરીમાંથી કાઢી મુકવાથી અમારા ઉપર માગણાનું કંઈ બાનું કાઢી તોફાન મચાવે તો અમે તેની સભાળ રાખીશું, નહિ તો અમે તે માટે જવાબદાર છીએ.

કલમ ૮.

આવતા જતા કોઈ પણ વેપારી અથવા મુસાફરને હરકત કરીશું નહિ. રસ્તા ઉપર બંદો-બસ્ત રાખીશું. અમારી હદમાં કંઈ નુકસાન થાય તો તેવું નુકસાન કરનારને પકડી સરકારને સોં-પીશું અને તેનો સરકારને જવાબ આપીશું. કોઈ પણ માણસ પાસેથી સાધારણ કરતાં વધારે રા-હદારી ચીલો લઈશું નહિ.

કલમ ૯.

જો અમારી નોકરીમાં સીરબદી અથવા ઘોડેસ્વાર અથવા પાયદલ સીંધી, ચારખ, મ-કરાણી અથવા ખીજી પરદેશી હશે તો અમે તેમને કાઢી મુકીશું. ભવિષ્યમાં કોઈ પરદેશી પ્રજાને રાખીશું નહિ. તેમજ ખીજીઓને એવું કરવા દઈશું નહિ. હવે પછી આમાં કસુર કરતા અમે માલુમ પડીએ તો અમે જવાબદાર છીએ અને સરકાર જે શિક્ષા ઠરાવે તે શિક્ષા અમારે કબુલ છે.

કલમ ૧૦.

જો કોઈએ અમારા બાપદાદાની જગીર અથવા અમારા ભાઈઓના ભાગમાંથી કોઈ ગીરાસ, વાંટા અથવા પસાઇતા ગીરો કે માગામાં કે ધનામમાં આપેલ હોય તો લીધેલા પૈસા પાછા આપ્યા વગર અથવા તેનો બદલો આપ્યા વગર અમે તે પાછા લઈશું નહિ.

અમારા ભાઈઓ યા સગાં વહાલાંને ભરણ પોષણ માટે આપેલો ગીરાસ કે જમીન જે તેઓ હમેશા ભોગવતા આવ્યા છે તે પાછા લઈશું નહિ આ બાબત કાંઈ વાધો પડશે તો સરકારને તે જાહેર કરીશું ને જે યોગ્ય હુકમ શરમાવશે તે મુજબ ચાલીશું.

કલમ ૧૧.

કંપની સરકારની નોકરી અથવા લશ્કરમાંનો કોઈપણ સમ્પન્ન આવતો જતો હશે તો અમારા મુલકની હદમાં હશે ત્યાં સુધી અમે તેનું રક્ષણ કરીશું અને દેશના રિવાજ પ્રમાણે હમારી હદ પુરી થાય ત્યાં સુધી તેની સાથે રક્ષણને કાળે તેને વળાવા આપીશું.

કલમ ૧૨.

અમારી હદમાં કોળીઓ પાસે ઘોડા હશે તો તે સરકારને જાહેર કરીશું અને હુકમ કર્યા

મુજબ તેમને તે રાખવા દેશું. જે અમે સરકારનો અપરાધ કરીએ અને સરકાર અમારાં ધોડાં પડાવી લે તો તે બાબત અમે કાંઈ દાવો કરીશું નહિ.

કલમ ૧૩.

સરકારના સીલવાળા પરવાના સિવાય અમે કોઈને અશીલુ ચોરીને લઈ જવા દેશું નહિ. જે કોઈ તેમ કરતું મારુમ પડશે તો અમે તેને પકડીશું અને સરકારને તેનો રિપોર્ટ કરીશું ને સરકારના હુકમ મુજબ વર્તિશું.

કલમ ૧૪.

જે કોઈ મહોતો અગર સિપાઈ અમારા ગામમાં તપાસ કરવાને આવશે તો અમે તેને અમારા બધા કાગળો ને હિસાબ બતાવવા ના પાડીશું નહિ.

કલમ ૧૫.

કોઈ પણ પહેલા થઈ ગયેલી લુંટને માટે જે અમારા ગામમાં કોઈ પગલા આવશે ને તે ચોર તથા તેણે ચોરેલી વસ્તુ અમારા ગામમાં છે એમ સાબિત કરવામાં આવશે તો અમે તે બધું પાછું લાવી આપીશું અને સરકારને જવાબ આપીશું.

કલમ ૧૬.

ઉપર લખેલી કલમો ઉપરાંત સરકાર જે હુકમ કરશે તે અમે ખુશીથી પાળીશું. પૈસાની બાબત માટે અથવા કંઈ ધંધાં માટે અથવા સાક્ષી આપવા માટે કોઈ માણસની જરૂર પડે તો અમે તેને હાજર કરીશું.

આ રીતે અમે સોળ કલમો લખી આપી છે અને અમે અને અમારા વંશજો તે મુજબ ચાલવા કબુલ છીએ. આમા અમારી કસુર થાય તો સરકાર જે શિક્ષા કરાવે તે શિક્ષા અમારે કબુલ છે. આ કલમો પાળવાને માટે અમારો મુલક અને જમીન, ગરાસ અને મહેસુલ વિગેરે અમારી સારી ચાલ માટે અમારી બાંહીધરી છે પ્રગણાનો બારોટ અમારો ફેલ જમીન, હાજર જમીન અને ઠાકોરો તેમના ગામ સમેત અમારા આડ જમીન છે.

ઉપર લખ્યા મુજબ દર વર્ષે અને હમેશાં તેઓ જવાબદાર છે અને અમારી કનેથી જવાબ અપાવશે.

નોંદ—આ જમીન ખતમાં મહી કાઠાના તાલુકદારો ઉપરાંત નીચેના કાકરેજના તાલુકદારોએ સહી કરી છે.

સીહોરી	મુકેટા	ઝાબડીયા
મુના	ખેમાણા	ભદ્રેવાલી
ભલગામ	કંબોધ	ખુકોલી
ઉબરી	રાનેર	ધંદરમાણા
ભદ્રામલી	લુણપુર	રાણકપુર
ઉણ	અરણીવાડા	ચતરાળા
આગણવાડા	સાંદ્રા	વારજેર
		અંબુલરા

કાંકરેજ જીલ્લો.

થરા

કાકરેજ

સમૌ

સદરપુર

તેરવાડા.

તેરવાડાના કસબાએ તથા તેરવાડાના જગીરદારોએ અને તેમના તાબાના ગામો-વાળાએ નામદાર બ્રિટીશ સરકારના એજન્ટ સાથે અશ્વાડ વદી ૩ તા. ૨૮ જુલાઈ સને ૧૮૨૦ ના રોજ જમીનગીરી બાબત કરી આપેલાં કરાર.

તેરવાડા તાબાના ગામ અને વસ્તી ઉજ્જડ થઇ જવાથી અને અમો જગીરદારો ધણા દુખી હાલતમા આવી ગયાથી, અમારી વસ્તી ફરી આબાદ થાય અને અમે સુખ શાન્તીમા રહીએ, એટલા માટે નામદાર સરકારનું રક્ષણ મેળવવા માટે અમો બલોચખાન વલદે હસનખાન, અયુમખાન વલદે કમાલખાન, રોડીઆ અગરા વલદે ધનરાજી, રોડીઆ બેચર વલદે દીવાન આસુ વિગેરે તથા તેરવાડાના રહેવાશીઓ સમસ્ત અમો અમારી રાજપુશીથી નીચે પ્રમાણે સરતો ક-ખુલ કરીએ છીએ.

કલમ ૧.

અમો ઉપર જણાવેલા શખ્સો તથા અમારા ભાઇઓ તથા અમારા તાબાનાં ગામોના કો-ળીઓ સમસ્ત, નામદાર કપનીના મુલકમા અથવા બીજા રાજ્ય કે પરગણામાં લૂટફાટ કે ચોરી કરીએ નહિ, અથવા કરાવીએ નહિ.

કલમ ૨.

અમે બધાંએ છીએ કે અમો તેરવાડામાં અથવા તેના તાબાના ગામોમા ખોસા કે બીજા લૂંટારાઓ અથવા સરકારના દુશ્મનોને રહેવા દઇશું નહિ. તેમ તેમની સાથે કોઇ જાતનો સબધ રાખીએ નહિ. તેમ તેઓને કોઇ જાતની ખબર આપીએ નહિ. પણ અમારાથી જેટલી અને તે-ટલી કોશીશ કરી તેઓને શિક્ષા કરાવવામા તથા તેઓનો પરાજય કરાવવામા અમો મદદ આપીએ અને અમો વળી બધાંએ છીએ કે જ્યાં સરકારની ફોજ પડી હોય ત્યાં ખોસા લોકોની ખબર આપીએ અને જરૂર પડે તો તે ફોજ સાથે જઇએ.

કલમ ૩.

સરકારની ફોજે ખોસાઓને હાંકી કાઢ્યા છે, અને આ મુલકમા બદોબસ્ત કૌરો છે, તેમા બ્રિટીશ સરકારને મોટો ખર્ચ થયો છે ને થશે. તે માટે વરસ દહાડે અમારી શક્તિ મુજબ અ-થવા જેમ સરકાર ફરમાવે તે મુજબ ખર્ચની રકમ આપવાને અમારી ખુશીથી બધાંએ છીએ.

આ મુજબ ત્રણ કલમો અમોએ કબુલ કરી છે. અને તે મુજબ ચાલવા અમો બધાંએ છીએ.

તેરવાડાના ઠાકોરની સહી છે.

કાયમ જમીન—પારદીરના ગઢવી નીરમ વલદે ગોદડ.

એજ મુજબના કરારો ઉપર થરાદ, વારાહી, દીઓદર, વાવ, ચોરવાડ, સુધગામ, ચારચટ અને ભાભરના ઠાકોરો તથા ભાયાતોએ સહીઓ કરી છે.

સાંતલપુર.

સંવત ૧૮૮૩ ના ચૈત્ર શુદ્ધ ૨ તા. ૩ માર્ચ સન ૧૮૨૭ ના રોજ સાંતલપુરના જડેજઓએ બાળહત્યાનો અટકાવ કરવા સાફ કરેલા કરારના ઇંગ્રેજ ઉપરથી ગુજરાતી તરજુમો.

સાંતલપુર અને ચારચટના જડેજઓમાં બાળ છોકરીઓને મારી નાખવાનો રીવાજ હજી ચાલુ છે એમ જાહેર થયું છે અને આ રીવાજ ધાતકી, કુદરતથી ઉલટો, અને હિંદુ શાસ્ત્રોમાં નિષેધ કરેલો છે. અને આવો નીચ મનુષ્યપણાને ત્રાસ ઉપજાવે એવો રીવાજ અટકાવવા નામદાર બ્રિટીશ સરકારની ઘણી ઇચ્છા છે અને જડેજઓ તથા તેમના ભાયાતોને હવે પછી આવા ગુન્હાઇત કૃત્યો કરતા અટકાવવા માટે બંદોબસ્ત કરવો જોઇએ અને તે માટે સંતોષકારક ખાત્રી આપવી જોઇએ. તેથી અમે કલ્યાણસીંગ, માનસીંગ, બાબાજી અને વખતસીંગ મુળવાળાના દીકરાઓ અને નાથોજી, હજીજીના દીકરા વિગેરે અમારા ભાયાતો સહીત આથી જાહેર કરીએ છીએ કે સંવત ૧૮૭૫ અને ઇ.સ. ૧૮૧૮ માં બુજમા કેપટન મેકમર્ડો સાહેબે કન્યા બાળકીનો વધ થતો અટકાવવાની ગોઠવણ કરી ત્યારથી અમારા તાલુકામાં કન્યા બાળકીનો વધ કોઇએ કર્યો નથી. અમારા કુટુંબમાં ૫૬૩ છોકરીઓ હાલ હયાત છે અને અમે ખરા દીલથી આ કરાર પાળવાની ખાત્રી આપવા બંધાઇએ છીએ કે અમે તથા અમારા ભાયાતોમાંના કોઇ અમારા તાલુકામાં આ જાતનો ગુન્હો કરશે નહિ. વળી જ્યારે અમારે ત્યાં છોકરીનો જન્મ થશે ત્યારે નામદાર સરકારની જાણ સારૂ તથા જન્મ નોંધાવવા સારૂ સાંતલપુરના કારકુનને અમે ખબર આપીશું. અમારા ભાયાતોમાંથી કોઇ પણ પોતાની દીકરી કે દીકરીઓનો વધ કરી આ કરાર તોડશે તો તે માણસને ગુનેહગાર ગણવામાં આવશે અને તે વિષેની ખરી હકીકત અને તે શપ્થસત્તું નામ સરકારને અમે જાહેર કરીશું અને જો તેમ અમે ન કરીએ તો અમે એ કરાર તોડ્યો કહેવાશે અને અમે સરકારના ગુનેહગાર થઇશું.

આજ મુજબનો કરાર તા. ૯ મી જુન સને ૧૮૨૭ ના રોજ ચારચટના જડેજઓ સાથે થયો છે.

તા. ૧૮ મી જુન અને તા. ૧૫ મી અગસ્ટ સન ૧૮૫૩ ના રોજ પાલણપુરના પોલીટીકલ મુખીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ મેજર કેલી સાથે સાંતલપુર અને ચારચટના જડેજ ઠાકોરોએ તેઓના તાલુકાઓમાં બાળ કન્યાના વધના ગુન્હા થતા અટકાવવાને કરેલા કરારો.

નામદાર કોર્ટ ઓફ ડીરેક્ટરોએ એવી ટીકા કરી કે સન ૧૮૪૬ ની સાલથી જડેજ રજપૂતોમાં વીશ વરસની અદરની ઉંમરની કન્યાઓની સંખ્યા તેજ ઉંમરના છોકરાઓ કરતાં ઘણી કમી છે અને તે ઉપરથી એ વિષેની હકીકત માગી તેથી તા. ૨૫ મી ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૧૨ ના રોજ નવાનગરના જમસાહેબે જેવા કરાર કરી આપ્યા છે તેવાજ કરાર અમારા દીકરીઓના બચાવ માટે કરી આપવા અમેને કહેવાથી અમે લખી આપીએ છીએ કે બાળને મારી નાખવામાં મોટું પાપ છે અને તેવો મારનાર ઘોર નફ્રવાસી થાય છે, એવું શાસ્ત્રમાં કહેલું છે. તે અમે જાણીએ છીએ. વળી બાળ હત્યા બાળતની ચોપડીઓ સરકારે અમને મોકલી છે તેમાં બાળ કન્યાની

હત્યા સમાન ખીજું કોઈ પાપ નથી, એવા ઘણા દ્રષ્ટાતો આપ્યા છે. તેથી આ જાતનું પાપ કો-
ઈએ કરવું નહિ પણ પોતાની બાળ કન્યાનું રક્ષણ કરવું એજ ખરો ધર્મ છે. અને તે માટે
અમારી બાળ કન્યાઓને બચાવવા માટે નીચે પ્રમાણે બંદોબસ્ત અમો કબુલ કરીએ છીએ તે અ-
મોને હમેશને માટે બધનકારક છે.

કલમ ૧.

સાતલપુર ચારચટના દરેક જાડેજાએ પોતાને ત્યાં કન્યાનો જન્મ થાય કે તુરત પોતાના પ-
રગણાના કારકુનને ખબર આપવી કે તે કારકુન પાસે જે પત્રક રાખવામા આવે છે તેમા તે છોકરૂ
દાખલ કરશે ને તે ઉપરથી વાર્ષિક પત્રક બતાવવામા આવશે. આથી કરીને તે વરસમા કેટલા
જન્મો થયા તે સહેલાઈથી નક્કી થઈ શકશે.

કલમ ૨.

જાડેજાની કોઈ છોકરી મરી જાય તો તેની ખબર તે તાલુકાના કારકુનને આપવી કે તે મ-
રણના કારણ વિષે હરેક જોઈતી તજવીજ કરશે અને પોતાના પત્રકમા મોતનું કારણ દાખલ કરશે.

કલમ ૩.

જો બાળ કન્યા કુમળી ઉમ્મરમા જાય તો ગામના ચાર આબરૂદાર પણ જુદી જુદી ન્યા-
તાના માણસોને તેનું શરીર બતાવવું અને બની શકે તે પ્રમાણે મરણનું કારણ નક્કી કરવું અને
પચ ક્યાસના રોજ કારણ દર્શાવવું અને તે કાગળો સરકારી કારકુન તરફ મોકલી આપવા ત્યાર બાદ
તે મુહદાને દાટવું. આટલી સાવચેતી વગર મુહદું દાટવું નહિ. પચાયતમા કોઈ જાડેજાએ દાખલ કરવા નહી.

કલમ ૪.

કોઈ જાડેજાની બાળ કન્યા માદી પડે તો તેની ખબર સરકારી કારકુનને આપવી ને મ-
દવાડનું કારણ કારકુનને જણાવવું કે તેની નોંધ પોતાના પત્રકમા કરે.

કલમ ૫.

જો કોઈ બાળ કન્યા મરણ પામે અને સરકારી કારકુનને ખબર આપ્યા સિવાય તેમ તેના
મરણનું કારણ નક્કી કરવા પચાયતનામું કર્યા સિવાય તેને દાટી દે તો આ કરારનો ભંગ કર્યાનો
ગુન્હાઘત માણસ નામદાર સરકાર જે શિક્ષા ઠરાવશે તે શિક્ષાને તાબે થશે.

કલમ ૬.

ઉપર લખ્યા પ્રમાણે અમો ચાલીશુ અને તેમા કાંઈપણ તકરાર લઈશુ નહિ. જે કોઈ ગુનો
અને સળમાથી બચી જવા માટે આ કરારનું અજ્ઞાનપણાનું બાહાનું બતાવે તો તે સાંભળવું નહિ
સબખ કરારની બધી મજમુનથી સર્વેને સારી પેઠે વાકેફ કરવામાં આવ્યા છે

કલમ ૭.

સરકારી કારકુન ખીજા કામસર ખીજે ઠેકાણે રોકાયેલ હોય અને તે આવી શકે તેમ નહીં
હોય તો ચાણાના મુખ્ય સ્વારને પૂછવું અને તેની મારફત જે જે કરવાનું હોય તે કરવું.

આ રીતે અમારી રાજપ્રશીતી ક્યુલતથી અને તખીયત ઠેકાણે રાખી ઉપરનો કરાર કર્યો છે અને ઉપરનું લખત પ્રેરૂં પાળવા સાફ નીચે લખેલા શખ્સોને કાયમ જામીન આપીએ છીએ તેમનાં નામ.

બારોટ પથુ, સુત મેતા વલદે જસા.
 સ્વામી રતનાગર, સુત માઉધર.
 તેજગર વલદે મલુગર.
 ગઢવી હરીસીંગ, સુત અમરા વલદે વીરમા.
 આહાણુ પચાણુ વલદે કાના.
 ગોરા વલદે કાના.
 ગઢવી પુળ, સુત રખીર વલદે દેવદત.
 આહાણુ નાનજી વલદે મધા.
 પરમાર રણુમલ વલદે કેશરજી.
 વાઘેલા વીરમ વલદે માલા.
 આહાણુ ગગારામ વલદે રૂડા.
 „ ભાકર વલદે જીવણા.
 „ જેઠા વલદે દાતા.
 સ્વામી ગગાગીર વલદે માઉગર.
 કાપડી સામત વલદે રામસીંગ.

૧૫૩ જણોએ સહીઓ કરી છે.

અમો આથી જાહેર કરીએ છીએ કે, ઉપરના કરારની સરત પ્રમાણે અમો ચાલીશુ અને તે પ્રમાણે જડેજઓને પણ ચલાવીશું અને તે માટે અમો જાતે જવાબદાર છીએ.

જામીનોની સહી છે.

એજ મુજબના કરાર ઉપર થરાદ અને વારાહીના જડેજઓએ સહીઓ કરી છે.

Part III.

GOVERNMENT

RULES AND REGULATIONS

WITH

EXPLANATORY MEMORANDUM

ON

PROCEDURE &c.

Government Rules and Regulations with Explanatory Memorandum on Procedure &c.

Memorandum on the Classification and Jurisdiction of States and Agency Courts.

1. There are three descriptions of States and Talukas in the Palanpur Agency; viz (1) those which exercise plenary jurisdiction (2) those which exercise limited jurisdiction and (3) those which do not exercise any jurisdiction.

The following list shows the Jurisdictional States and the Jurisdiction exercised by each.

Names of States and their class.	Jurisdiction.	
	Civil	Criminal
1. Palanpur (I) 2. Radhanpur (I)	} Unlimited	Unlimited except they cannot try British subjects for capital offences without permission of the Political Agent
3. Tharad (IV)		
4. Wao (V)	To the extent of Rs 10,000 (in his Khalsa and Jumaya villages)	May punish to the extent of 3 years rigorous imprisonment and Rs. 5000 fine (G R Nos 6713 and 740 D. 31-10-73 & 12-2-74)
5. Two principal Shareholders of Deodai	To the extent of Rupees 250	May punish to the extent of 2 years rigorous imprisonment and Rs 200 fine (G. R No 4555, D 25-9-80)
6. Bhorole.	„ 250	3rd class Magistrate under criminal procedure code act V of 1898 G R Nos 1862 and 3032 Dated 4-4-1872 and 30-4-1875.
7. Thana Talukdars through a joint kamdai.	„ 250	3rd class Magistrate under criminal procedure code act V of 1898. G R No. 4822 Dated 28-7-1875 Being a Jamiya village of Tharad now exercises powers through the Thakore of Tharad
8. Malek Jorawai Khan's Estate (Varahi)	„ 250	3rd class Magistrate in Suang villages under civil procedure code act V of 1898 G R. No 5709 Dated 28-11-1882.
9. Santalpur Thakor Ravaji Lakhami	„ 250	Do.
		Third Class Magistrate under act V of 1898 only in the village Gadai

The others are Non-Jurisdictional and they are very numerous and a list would serve no good purpose

Residuary Jurisdiction

2 The Paramount power exercises Jurisdiction in these States as specified below —

(a). In Jurisdictional States, residuary Jurisdiction *z. e.*, not vested in the said States

Note.—In the States which exercise plenary Jurisdiction (namely 1st class) the Agency has general supervision. These States however cannot try European British subjects for any offence. They cannot try even British Indian subjects for capital offences without the previous permission of the Political Agent. (vide Government letter No 24 of 1857 printed as appendix 1 to Naylor's Manual "must apply to him for such permission") In the States which have limited Jurisdiction such as Tharad and Wao all the remaining Jurisdiction rests with the Agency. The Political Agent has power to call for the papers in any case which has been represented to him as one in which there has been a gross failure of justice and to give advice to the States either to reverse or modify their decision (vide para 8 of Colonel Nutt's letter to Government No 2762 Dated the 15th August 1889 submitting the remarks called for in Government letter No 5397 dated 12th August 1889 in connection with draft resolution regarding rules for the exercise of controlling Jurisdiction vested in Government over Native States, and also para 7 of Government Resolution No 5442 Dated the 25th August 1892 in the Political Department").

(b). In Non-Jurisdictional States and Talukas and in areas occupied by railways over which complete Jurisdiction has been conceded to the British Government, entire Jurisdiction, Civil and Criminal.

Note.—This is exercised through the Political Agent, Assistant Political Agent, Deputy Assistant Political Agent and Thanadars. There are five Thana Circles, comprizing some Jurisdictional and Non-Jurisdictional Talukas To each Thana Circle there is appointed a "Thandar", who is the officer invested with the powers of a 2nd Class Magistrate in Criminal matters and in trying Civil suits up to the value of Rs 500 The five Thana Circles are —

(1). Kankrej,	(2). Deodar,
(3). Warahi,	(4). Wao,
(5). Santalpur.	

The Thandar's Head quarters are also Head quarters of Chief Constables

3. The following is a synopsis of important Government orders on the exercise of Agency Jurisdiction &c

European British Subjects

4. Criminal Jurisdiction in respect of European British Subjects
- (a). The High Court of Bombay is empowered to exercise original and appellate Criminal Jurisdiction over European British subjects of His Majesty, residing in the States in the Palanpur Agency (vide Government Notification No. 178-J of 23rd September 1874)
- (b). The Political Agent, Palanpur being an European British subject is appointed a Justice of the Peace, within the limits of his charge (Government Notification No. 4971-I of 18th December 1888) and as such is directed to commit European British subjects, being Christians, for trial to the High Court of Bombay, (Government Notification No 2616-I of 6th August 1890).

Administrator General's Act

5. For the purpose of the Administrator General's Act, the States in the Palanpur Agency are included in the Presidency of Bombay (Government Notification No 101-J of 19th July, 1878), and the Political Agent is invested with the powers of a District Judge (Government Notification No 3542-I of 27th August, 1891).

Registration of Births, Deaths and Marriages

6. The Assistant Political Agent is appointed Registrar of Births and Deaths under Section 13, Act 6 of 1886, for the States within the Agency in respect of the classes of persons indicated in section 11, sub-section (1), clause (b) of that Act For the purposes of section 24, sub-section (2) of the Act, the Registrar General of Bombay is appointed Registrar General for the said States (Government Notification No. 4227-I of 31st October, 1889). The Cantonment Magistrate, Deesa is also a Registrar of Births and Deaths under the said Notification for the Cantonment of Deesa. The fees leviable are prescribed by Government in Notification No. 1586-E of 29th August 1892

Civil Jurisdiction

7. (a) The Civil Courts of Government for the exercise of the jurisdiction vesting in it in the Palanpur Agency are as follows:—

The Court of the Political Agent

The Court of the Assistant Political Agent

The Court of the Huzur Deputy Assistant Political Agent.

The Court of the District Deputy Assistant Political Agent.

The Court of the Sihori Thandar.

The Court of the Deodar Thandar

The Court of the Warahi Thandar.

The Court of the Wav Thandar.

The Court of the Santalpur Thandar

(2). The rules defining the jurisdiction &c, of the several courts were sanctioned in Government Resolution No 4167 dated 17th June, 1903 and came into force on 1st July 1903

(3). Decrees of British Indian Courts may be sent to any of the first four of the above Courts under section 229 A of the Civil Procedure Code for execution (vide Government Resolution No 2180-I of 2nd July, 1890 and Government of India Notification No. 4049-I dated 18th September, 1902)

(4). All the above Courts serve, free of cost, processes issued by Civil Courts in the Bombay Presidency

Service of Processes and Execution of Decrees.

8 The following Notifications of the Government of India contain special rules relating to service of processes and execution of decrees in the Agency Courts and those of the Native States under the Agency.

(1) No 1363-I of 29th March 1889—Execution of decrees of Courts established by the Governor General in Council.

(2). No. 1366-I of 29th March 1889. Authorizes service of processes of British Indian Courts established by the Governor-General in Council

(3). No. 1367-I of 29th March 1889—Authorizes service of processes of Courts established by the Governor-General in Council by such other Courts

(4). No 2182-I of 2nd July-1890. Authorizes service of pro-

cesses of Native States Courts by Courts established by Governor-General in Council

- (5). No 4049-I-A of 18th September 1902 gives a list of Courts established by Governor-General in Council
- (6). No 4051-I. A of 18th September 1932—execution of decrees of Native State Courts by Courts established by Governor-General in Council
- (7). No. 4052-I-A of 18th September 1902—Native State Courts execution of decrees by Courts established by Governor-General in Council.
- (8). No. 4053-I-A of 18th September 1902—service of processes of Native State Courts by British Indian Courts
- (9) No. 4808-I-A of 18th September 1902 authorizes execution of decrees of British Indian Courts by the Governor General in Council.

Criminal Jurisdiction.

9. (a) The Criminal Courts established by Government in and for the Palanpur Agency are —

- (1). The Court of the Political Agent exercising the powers of a Sessions Judge and also of a District Magistrate
- (2). The Cantonment Magistrate, Deesa (First class Magistrate).
- (3). The Court of the Assistant Political Agent (1st class Magistrate but cannot try cases in which he has taken action as Superintendent of Police, vide Government Resolution No. 2932 dated the 4th May 1892)
- (4). The Court of the Huzur Deputy Assistant Political Agent (1st class Magistrate, vide Government Resolution No. 2932 dated 4th May 1892)
- (5). The Court of the District Deputy Assistant Political Agent (1st class Magistrate, vide Government Resolution No. 3213 dated the 18th May 1892).
- (6) Courts of the Thandars (2nd class Magistrates; courts of Thandars of Kankrej, Deodar, Wav, and Santalpur were given 2nd class powers by Government Resolution No. 4861 dated 18-7-1889 and the jurisdiction of the Warahi Thandar was raised to that of the 2nd class Magistrate by Government Resolution No. 1446 dated the 1st March 1893).

(b). The Governor in Council has delegated to the Commissioner Northern Division powers to dispose of all appeals except in murder cases from the decisions of the Political Agent and of all applications for revision in Criminal cases other than murder cases Government has reserved a right to reverse or modify the Commissioner's orders in all Criminal matters, if it should appear necessary (Government Resolution Nos 5852 of 16th December, 1878, para 4, and 770 of 18th February 1880 and 2118, d/- 1905) In murder cases the sentences of death require the sanction of Government Government exercises extraordinary jurisdiction

Prisoners for confinement are sent to Palanpur Agency Jail and those who are sentenced by Thandars Courts upto one month are kept in the Thana Lock-Ups Prisoners sentenced to transportation and above 10 years imprisonment are not kept in the Agency Jail. Death sentences are executed in the Ahmedabad Central Prison.

Authority of the Commissioner Northern Division

10 (a) The Commissioner N. D. is charged with the supervision of the administrative proceedings of the Political Agent, but so as to interfere as little as possible with the influence of the Political Agent, as the representative of Governor in diplomatic matters (Government Resolutions Nos. 3376 dated 28-11-1877, paras 7 & 9, and 5852 dated 16-12-1878, paras 2 & 3 and Government Resolution No. 990 dated 9-2-1888)

(b) The Commissioner's jurisdiction in Criminal matters has been stated above, in Civil Judicial business he has no part (Government Resolution No 5852 of 16-12-1878 para 4).

(c) Correspondence relating to Civil Judicial matters is addressed by the Political Agent to Government direct, correspondence in all other subjects except in cases of emergency is submitted to Government through the Commissioner, (Government Resolution No. 3483 of 5-7-1884)

(d) The limitations imposed by Government on the diplomatic action of the Commissioner require that they should take every opportunity of upholding and strengthening the dignity and influence of the Political Agents who represent Government in the Native States The Political Agents are not, in the sense that the Collectors are, subordinate to the Commissioner (Government Resolution No. 990 dated 9-2-1888).

(e). Commissioner N. D. is empowered to sanction an invalid gratuity to Police Department under Government Resolution No 178 dated 11-1-1879 Political Department. He has also powers to grant one month's leave to Deputy Assistant Political Agents serving in the Gujarat Agencies if no extra expense is caused without the sanction of Government (vide Government Resolution No. 7023, dated 24-9-1902.

(f). Government Resolution No. 6290 dated 9-10-1894 granting the Commissioner N D., power to exempt Deputies from appearing in the examination

Rajputana and Gujarat Border Panchayats

11. Revised rules were sanctioned in the Government of India's letter No. 2173-P of 8th September, 1877, under which a Court consisting of two British Officers assembles occasionally on the border for "the settlement of Border disputes amongst Bhils, the adjudication of punishment and compensation in cases of tribal affrays or homicides among the Bhils of the wild tracks" and such like cases. The Court has power hitherto to settle such cases itself or to refer them for settlement to Panchayats.

Courts of Vakils

12. These Courts are composed of the Vakils of the different States attendant on the Political Officers and their object is under the guidance of the respective Residents, or, in the case of the Court of Vakils at Abu, of an Assistant to the Governor General's Agent, to secure justice to travellers and others who suffer injury in territories beyond their own Chief's Jurisdiction. The Court at Abu is composed of Vakils attendant on the Governor-General's Agent and is an Appellate Court superior to those at the several Agencies. Highway robberies and dacoities and cattle-lifting are the usual causes of action determined by these Courts. Macpherson calls them "Quasi inter-national Courts".

Police.

13. The Assistant Political Agent, Palanpur Agency is ex-officio Superintendent of the Palanpur Imperial Police and controls the force employed in the Head Quarters and Thana Circles. This force has taken the place of the Guikwar's Contingent, which was disbanded in 1885, and is paid from a subsidy, contributed by Baroda out of the tribute.

Laws.

14 The British Enactments in force in all the States under the Political Agent consist of —

A. British Indian Enactments in force in all Native States.

- (1). Indian Christian Marriage Act 1872 (15 of 1872).
- (2). Foreign Jurisdiction and Extradition Act 1903 (XV of 1903)
- (3). Births, Deaths and Marriages Registration Act 1886 (VI of 1886).
- (4). Indian Telegraph Act
- (5). Indian Post Offices Act.
- (6). Indian Epidemic Diseases Act.
- (7). Indian Revenue Recovery Act 1890 (1 of 1890)

*B. British-Palanpur Agency Enactments.**I. Acts of the Governor General in Council*

- (1). Code of Civil Procedure (Act XIV of 1882).
- (2). Indian Penal Code.
- (3). Criminal Procedure Code
- (4). Indian Evidence Act.
- (5). Cattle trespass Act.
- (6). Indian whipping Act.

II. Acts of the Government of Bombay in Council.

- (1). Bombay District Police Act 1867 (Bombay Act VII of 1867)
- (2). Bombay Mamlatdar's Courts Act, 1876 (Bombay Act III of 1876), with some modifications.
- (3). Bombay Gambling Act.

III. Special Laws.

- (1). Civil Courts Rules
- (2). Encumbered Estates Rules
- (3). Court Fee Rules
- (4). Registration Rules.
- (5). Arms Rules, (in force in the Agency; Tharad and Wao have their own rules)
- (6). Border Court Rules
- (7). Waltar Rules
- (8). Limitation Rules
- (9). Salt Rules.

Note *A*. Border Court Rules were framed in 1877 for the disposal of cases of border raids by wild tribes on the frontiers of the Rajputana and Central Indian States and are still in force

Note *B* The Kathiawar Waltar rules with the modifications approved by Government are to be taken by the Political Agent, Palanpur for his guidance in the settlement of claims to compensation of the above nature. But these are very rarely enforced

Note *C* In all other matters, the spirit of the British Laws is followed, so far as they are suitable

EXTRADITION.

16 (a) Extradition with British India.

Although treaties are made with Talukdars &c for the prevention of crimes and surrender of offenders, still no treaty provides a special procedure for the Extradition of offenders between British India and any of the States in the Palanpur Agency; the general law and rules therefore apply (Government Notification Nos 31-J of 12-3-1875 and 87-J of 16-8-1876 and Government Resolution No. 5557 of 9-9-1873)

(b) Extradition with other States, subject to the Government of Bombay's Political Superintendence

See Government Resolution No 5235 of 22-8-1873, para 3, and Governor General Notification No 258 of 14-1-1891

(c) Extradition with Rajputana States.

See Government of India's letter No. 140-J of 8-9-1877

(d). Extradition with Baroda

See Government Circular No 258 of 14-1-1891.

Salt.

17. Government Resolution No 4706 Dated 19-7-1882 contains rules for prohibiting exports, import or sale of illicit salt in this Agency. These rules are laid down in the Agency Circular No. 209 of 1882 Free salt is issued to all villages within a radius of 6 miles from salt line Some Talukdars get compensation from Government, a list of which is given in Volume II.

Opium

18. Engagements have been taken from the States in this Agency to prevent the cultivation of the poppy and illicit importation of opium, and the rules for possession, sale, and transit of opium framed by

the Government of Bombay for adoption by Native States have been introduced into the States with the consent of the Chiefs, (Government Resolution Nos 3173 and 5124 Dated 21-5-1885 and 20-8-1885).

Under these agreements all States and petty estates under this Agency are given the full duty on opium consumed in their respective limits. The opium regulations thus in force in all Native States are enforced by the Agency in the Thana Circles. Of the duty given to the Talukdars half is given to them and half is credited to the General Fund.

Government Resolution No 3620 of 10-7-1879 prescribes, the manner in which the opium confiscated in the Native State in Gujarat should be disposed of. There is Agency Opium Depot at Palanpur, but under new rules, the confiscated opium is sent to the Government Department at Patna for disposal.

In and prior to 1878, the monopoly for the sale of opium in the Agency was annually farmed out to contractors by Government on certain conditions (except in the States of Palanpur, Radhanpur, Tharad and Wav the rulers of which had the monopoly in their own hands), and each Talukdar or Jagirdar was paid his share of the opium duty by the Political Superintendent. This system was discontinued in 1878, and since that time upto the beginning of 1897 the practice was to give opium free of pass duty to the Talukdars, who sold opium in their own circles, and received the income from the duty for themselves. In 1897, the old system was reintroduced, and opium contracts were given to petty contractors on a lump sum system. They used to purchase opium at Rs. 8/- per pound (Rs 7-9-0 per pound the price of opium 0-8-0 vend fee) and sell it at Rs 15/- thus making large profit to themselves. To put the administration of opium revenue on a sound footing and to increase the revenue of the General Fund, Colonel G. E. Hyde-Cates has entrusted the farm from this year to a respectable and experienced farmer Mr Hormasji Jamsetji Guvala. He is allowed to sell the opium at a price which is Rs 2-8-0 per lb in excess of the Depot rate of opium at Bombay, the contractor is buying his own opium and besides paying to Government a clear Rs 5/- per pound of opium sold by him. This system of giving contract is in keeping with the orders of the Government of India.

The Chief of Palanpur State is the only person receiving opium compensation from the Government. The Palanpur State on this account gets Rs. 31500 (as per Government Resolution No. 2151-51 Confidential dated 1-4-1882 in the Revenue Department and No. 7122 dated 11-11-1892 Political Department and also Government letter No. 104 dated 7-1-1892 increasing opium compensation from Rs. 28000 to Rs. 35000) The sale of opium in the Palanpur Agency is about 7988 lbs. The rate of licit consumption per head of population in grains in Palanpur Agency is 94 in 1904-5, in 1905-6 91·2 and in 1906-7 122·12 out of a total population of 468,074.

Abkari

19. The First, Fourth and Fifth Class States have their own Abkari arrangements, they have adopted the central distillery system, and all offences are dealt with, according to provision of the Bombay Abkari Act of 1878, by their Magistrates. Among the smaller States Deodar, Warahi, Thara have also separate arrangements of their own. The Agency Abkari rules which are framed on the same lines as those of Kathiawar are now under the consideration of Government.

(b) Hemp & Ganja

The States in the Palanpur Agency are allowed a refund of three-fourths of duty leviable on the drugs exported from British territory (vide Government Resolution No. 1018 dated 9-2-1904 Financial Department) As per Government Resolution No. 4953 dated 27-6-1900 Revenue Department the highest quantity allowed of Ganja or Charas per man is 10 tolas and for Bhang or any preparation of Bhang 20 tolas

Customs Duties on Imports into and Exports from British India

20. Transit duties have been abolished throughout Palanpur Agency. But import and export duties are revived by the States. Their tariffs vary, and Government do not interfere in this matter. For the purposes of the Indian tariff Act (XI of 1882) the States in the Palanpur Agency have been declared by the Governor in Council to be foreign territories (Governor General in Council's Notification of 18th February 1869 and 6th May 1874).

Newspapers.

21. Rules regulating the editing, printing and publishing of newspapers etc., in any local area administered by the Governor General in Council but not forming part of British India, have been laid down in the Governor General in Council's Notification No. 2651-I of 25-6-1891, and apply to the Thana Circles

સરકારના ધારા અને કાનુનો કામ ચલાવવાની રીત વિગેરે સંબંધી સમજૂતીની યાદ સહીત.

સ્વસ્થાનો તથા એજન્સિ કોર્ટોની વર્ગવારી અને હકુમત.

પાલણપુર એજન્સિમાં સ્વસ્થાનો તથા તાલુકાના ત્રણ પ્રકાર છે તે નીચે પ્રમાણે.

(૧) પૂર્ણ અધિકાર ચલાવનારા સ્વસ્થાનો.

(૨) થોડા અધિકાર ભોગવનારા સ્વસ્થાનો.

(૩) ખીન અખત્યારી તાલુકાઓ.

નીચેના પત્રકની અદર અખત્યારી સ્વસ્થાનો તથા દરેકને કેટલો અખત્યાર છે તે ખતાવેલ છે.

સ્થાનનું નામ તથા વર્ગ	દીવાની	ફેજલદારી.
પાલણપુર (૧ લો.)	પૂરો.	પૂરો અધિકાર પણ પોલીટીકલ એજન્ટની પરવાનગી વગર બ્રિટિશ રૈયતનો ખુનનો ગુન્હો ધન્સાફ કરી શકશે નહિ.
રાધનપુર (૧ લો.)	પૂરો.	”
થરાદ (૪ થો)	રૂ. ૧૦,૦૦૦ સુધીના તેમાં ખાલસા અને જમૈયા ગામો.	રૂ. ૫,૦૦૦ સુધીનો દડ ત્રણ વરસની સખ્ત મજૂરી સાથે. (સરકારી ઠરાવ નં. ૬૭૧૩, તા. ૩૧ મી અક્ટોબર સને ૧૮૭૩ અને તા. ૧૨ મી ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૭૪ ના નં. ૭૪૦ મુજબ)
વાવ (૫ મો)	રૂ. ૫,૦૦૦ સુધી.	બે વર્ષની સખ્ત મજૂરી સાથે રૂ. ૨,૦૦૦ સુધીનો દડ (તા. ૨૫ મી સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૮૦ ના સરકારી ઠરાવ નંબર ૪૫૫૫).
દીઓદરના બે મોટા ભાગદારો.	રૂ. ૨૫૦ સુધી.	ધ. સ ૧૮૮૮ ના ફીમીનલ પ્રોસીજર કોડના પાંચમા કાયદા મુજબ (સરકારી ઠરાવ નં. ૧૮૬૨ તા. ૪-૪-૧૮૭૨ તથા ઠરાવ નં. ૩૦૩૨, તા. ૩૦-૪-૧૮૭૫).
ભોરોલ.	રૂ. ૨૫૦ સુધી.	ત્રીજા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટ ઈ. સ. ૧૮૮૮ ના એક્ટ પાંચ મુજબ (સરકારી ઠરાવ નં. ૪૮૨૨, તા. ૨૮ મી જુલાઈ ૧૮૭૫). થરાદ તાબેનું જમૈયા ગામ હોવાથી તે સત્તા થરાદના ઠાકોરને છે.
થરા તાલુકદારો.	રૂ. ૨૫૦ સુધી.	ધ. સ. ૧૮૮૮ ના ફીમીનલ પ્રોસીજર કોડના પાંચમા એક્ટ મુજબ (સરકારી ઠરાવ નં. ૫૭૦૯, તા. ૨૮ મી નવેમ્બર સને ૧૮૮૨).
મલેક જોરાવરખાનજીના જગીરી ગામો (વારાહી)	રૂ. ૨૫૦ સુધી.	એજન્ટ.
સાંતલપુર ઠાકોર રવાળ લખાણ.	રૂ. ૨૫૦ સુધી.	ત્રીજા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટની સત્તા ધ. સ. ૧૮૮૮ ના ફીમીનલ પ્રોસીજર કોડના પાંચમા એક્ટ મુજબ ફક્ત ગડસી ગામ ખાતે.

ખીજાં સ્વસ્થાનો ધણાં છે પણ તેઓને કોઈ જાતની સત્તા નથી; એટલે આ જગ્યાએ લખવાની જરૂર નથી.

રેસીડ્યુઅરી બાકીનો અધિકાર.

આ સ્વસ્થાનોમાં સર્વોપરી સરકાર નીચે પ્રમાણે અધિકાર ચલાવે છે:—

(એ) અખત્યારી સ્વસ્થાનોમાં સદરહુ સ્વસ્થાનોમાં જે અધિકાર નથી તે; એટલે બાકી રહેલો અધિકાર.

નોટ—સંપૂર્ણ અધિકારવાળાં સ્વસ્થાનોમાં એજન્સી સામાન્ય દેખરેખ રાખે છે, પણ આ સ્વસ્થાનો યુરોપીયન બ્રિટીશ રૈયત ઉપર કોઈ પણ ગુનાહ માટે કામ ચલાવી શકે નહિ; તેમ બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનની રૈયત ઉપર પોલીટીકલ એજન્ટની અગાઉથી પરવાનગી વગર ખુનના ગુનાહ માટે કામ ચલાવી શકે નહિ. (ઇ. સ. ૧૮૫૭ ના નં. ૨૪ નો પત્ર નેલર સાહેબની મેન્યુઅલમાં પૂર્વણી નં. ૧ મુજબ “ સરકારની પરવાનગી મેળવવી જોઈએ. ”) થોડા અધિકારવાળાં સ્વસ્થાનો જેવા કે થરાદ અને વાવને આપેલા અધિકાર ઉપરાંત બાકીનો અધિકાર એજન્સીને છે. કોઈ પણ કામમાં ન્યાય બરોબર થયો નથી એવું બતાવવામાં આવે તો પોલીટીકલ એજન્ટને તે કામના કાગળો મંગાવવાની અને તે સ્વસ્થાનને કરેલો ઠરાવ ફેરવવા અથવા સુધારવાની સલાહ આપવાની સત્તા છે. (જુઓ નામદાર મુંબાઇ સરકારે નં. ૫૩૯૭ તા. ૧૨ મી અગસ્ટ સને ૧૮૮૯ માં દેશી રાજ્યો ઉપર સરકારની કેટલી સત્તા છે તેને લગતો ખરડો મહેરબાન પોલીટીકલ એજન્ટ કર્નલ નટ સાહેબ ઉપર અભિપ્રાય માટે મોકલેલો તેનો જવાબ તા. ૧૫મી અગસ્ટ સને ૧૮૮૯ માં એ સાહેબે મોકલી આપેલો તેના પેરેગ્રાફ ૮ માં અને તે ઉપરથી નામદાર સરકારે તા. ૨૫ મી અગસ્ટ ૧૮૯૨ માં નં. ૫૪૪૨ નો ઠરાવ પોલીટીકલ ડીપાર્ટમેન્ટ તરફથી કહાડેલો તેના પેરેગ્રાફ નં. ૭.)

(બી) ખીન અખત્યારી સ્વસ્થાનો અને તાલુકાઓમાં જે જમીન ઉપર રેલવે છે તે ઉપર બ્રિટીશ સરકારને સંપૂર્ણ હકુમત મળેલી છે તે ઉપર સંપૂર્ણ સત્તા દીવાની અને ફોજદારી નામદાર બ્રિટીશ સરકારની છે.

નોટ—તે સત્તા મહેરબાન પોલીટીકલ એજન્ટ, આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ, ડેપ્યુટી પોલીટીકલ એજન્ટ અને થાણુદારો દ્વારા ચલાવવામાં આવે છે. આ એજન્સીમાં પાંચ થાણા છે તેમાં કેટલાક તાલુકદારોને હકુમત છે અને કેટલાકોને નથી. દરેક થાણામાં એક થાણુદાર હોય છે જેને ફોજદારી કામમાં ખીજા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટની સત્તા અને દીવાનીમાં રૂ. ૫૦૦ સુધીના મુકદ્દમા સાંભળવાનો અધિકાર આપેલો છે. પાંચ થાણાં નીચે મુજબ છે:—

(૧) કાકેજ.

(૨) દીઓદર.

(૩) વારાહી.

(૪) વાવ.

(૫) સાતલપુર.

થાણુદારનાં જે હેડક્વર્ટર છે તેજ ચીફ કોન્સ્ટેબલોનાં છે.

(૩) એજન્સીની હકુમત ચલાવવા બાબત અને પાલણપુર એજન્સીમાં આવેલાં સ્વસ્થાનોમાં કામ ચલાવવાની રીત બાબત નામદાર સરકારના અગલના હુકમોનો સારાંશ નીચે મુજબ છે.

યુરોપીયન બ્રિટીશ રૈયત.

(૪) યુરોપીયન બ્રિટીશ રૈયત ઉપર ફોજદારી હકુમત.

(એ) રાજધિરાજ પાદશાહની યુરોપીયન બ્રિટીશ રૈયત જે પાલણપુર એજન્સીમાં આવેલા સ્વસ્થાનોમાં રહેતી હોય તેના ઉપર અસલ અને એપેલેટ હકુમત મુંબાઇની હાઇકોર્ટને છે. (જુઓ નામદાર સરકારની જાહેર ખબર નં. ૧૭૮-જે તા. ૨૩ મી સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૭૪.)

(ખી) પાલણુપુરના પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ યુરોપીયન બ્રિટિશ રૈયત હોવાથી પોતાની હદમાં જસ્ટીસ ઓફ ધી પીસ છે, (સરકારી જાહેર ખખર નં. ૪૯૭૧-આઇ, તા. ૧૮ મી ડીસેમ્બર સને ૧૮૮૮) અને તે ઓફીસની રૂબરૂ તેઓને યુરોપીયન બ્રિટિશ રૈયત જેઓ ક્રિશ્ચિયન હોય તેવાઓને મુબાઇની હાઇકોર્ટમાં કમીટ કરવા હુકમ છે. (સરકારી જાહેર ખખર નં. ૨૬૧૬-આઇ, તા. ૬ અગસ્ટ સને ૧૮૯૦).

એડમીનીસ્ટ્રેટર જનરલના કાયદો.

(૫) એડમીનીસ્ટ્રેટર જનરલના કાયદાના હેતુ માટે પાલણુપુર એજન્સીમાં આવેલાં સંસ્થાનોને મુબાઇ ધલાકામાં ગણવામાં આવ્યા છે. (સરકારી જાહેર ખખર નં. ૧૦૧, તા. ૧૯ મી જુલાઈ ૧૮૭૮.) અને પોલીટીકલ એજન્ટને ડીસ્ટ્રીક્ટ જજની સત્તા આપવામાં આવી છે. (સરકારની જાહેર ખખર નં. ૩૫૪૨ આઇ, તા. ૨૭ મી અગસ્ટ સને ૧૮૯૧.)

જન્મ, મરણ તથા લગ્નની નોંધ.

૬. આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબને ૧૮૮૬ ના કાયદા ૬ ઠૂની પેટા કલમ ૧૩ મુજબ એજન્સી તાબાના સ્વસ્થાનોમાં જન્મ, મરણ તથા લગ્નના કલમ ૧૧ પેટા કલમ (૧)-(ખી)માં દર્શાવેલા માણસો બાબતમાં રજીસ્ટ્રાર નીમવામાં આવ્યા છે, અને તે એકંટની કલમ ૨૪ પેટા કલમ (૨) ના કામ માટે મુબાઇના રજીસ્ટ્રાર જનરલને સદરહુ સંસ્થાનોના રજીસ્ટ્રાર જનરલ નીમવામાં આવ્યા છે. (સરકારી જાહેર ખખર નં. ૪૨૨૭. આઈ-તા. ૩૧ મી અક્ટોબર ૧૮૮૯.) ડીસા કેમ્પના કેન્ટોનમેન્ટ માજીસ્ટ્રેટને મજકુર જાહેર ખખર પ્રમાણે ડીસા કેમ્પની હદમાં જન્મ અને મરણના રજીસ્ટ્રાર નીમવામાં આવ્યા છે. એ બાબતની શી લેવાની સરકારી જાહેર ખખર નં. ૧૫૮૬-ઇ. તા. ૨૯ મી અગસ્ટ ૧૮૯૨ માં દર્શાવવામાં આવી છે.

દીવાની હુકમત.

૭. પાલણુપુર એજન્સીમાં જે દીવાની અખત્યાર નામદાર સરકારને છે તે ચલાવવા માટે સરકારી કોર્ટો નીચે પ્રમાણે છે.

પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ.

આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ.

હજુર ડેપુટી આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ.

ડીસ્ટ્રીક્ટ ડેપુટી આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ.

સીહોરી થાણુદારની કોર્ટ.

દીઓદર થાણુદારની કોર્ટ.

વારાહી થાણુદારની કોર્ટ.

વાવ થાણુદારની કોર્ટ.

સાંતલપુર થાણુદારની કોર્ટ.

(૨) સદરહુ કોટોના અખત્યાર મુકરર કરવાના ધારા સરકારના ઠરાવ નં. ૪૧૬૭, તા. ૧૭ મી જુન સને ૧૯૦૩ નાથી મજુર કરવામાં આવ્યા છે અને ૧ લી જુલાઈ ૧૯૦૩ થી લાગુ પાડવામાં આવ્યા છે.

(૩) બ્રિટિશ ઇન્ડિયાની કોટોનાં હુકમનામાં ઉપરની ચાર કોર્ટ ઉપર પહેલી બજવણી વાસ્તે દીવાની કામ ચલાવવાના કાયદાની કલમ ૨૨૯-એ, પ્રમાણે મોકલી શકાય છે. (જુઓ સરકારી

કરાવ નં. ૨૧૮૦ આઈ, તા. ૨ જુલાઈ ૧૮૯૦ અને ગવર્નમેન્ટ આવ ઇન્ડિયાની જાહેર ખખર નં. ૪૦૪૯ આઈ. તા. ૧૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૨.)

(૪) ઉપરની સઘળી કોર્ટો, મુખાઈ ઇલાકાની દીવાની કોર્ટોએ કાઢેલી પ્રોસેસો, વગર ખરચે બજવી આપે છે.

પ્રોસેસ અને હુકમનામાં બજવવા બાબત.

૮. ગવર્નમેન્ટ આવ ઇન્ડિયાની નીચલી જાહેર ખખરોમા એજન્સી કોર્ટોમાં તથા એજન્સી તાબાના દેશી રાજ્યોમાં પ્રોસેસ બજવવા તથા હુકમનામાં બજવવા બાબતના ખાસ નિયમો આપવામાં આવ્યા છે.

- (૧) નં. ૧૩૬૩ આઈ, તા. ૨૯ મી માર્ચ ૧૮૮૯ તેમાં ગવર્નર જનરલ દર ઇજલાસના સાહેબે સ્થાપેલી કોર્ટોમાં હુકમનામાંનો અમલ કરવા સખંધી.
- (૨) નં. ૧૩૬૬ આઈ, તા. ૨૯ મી માર્ચ ૧૮૮૯ તેમાં ગવર્નર જનરલ દર ઇજલાસના સાહેબે સ્થાપેલી કોર્ટોમાં પ્રોસેસની બજવણી બાબત.
- (૩) નં. ૧૩૬૭ આઈ, તા. ૨૯ મી માર્ચ ૧૮૮૯ ની જાહેર ખખર નામદાર ગવર્નર જનરલ દર ઇજલાસના સાહેબે સ્થાપેલી કોર્ટોની પ્રોસેસો બીજી કોર્ટોએ બજવવા બાબત.
- (૪) નં. ૨૧૮૨ આઈ, તા. ૨ જુલાઈ ૧૮૯૦ દેશી રાજ્યોની પ્રોસેસો નામદાર ગવર્નર જનરલ દર ઇજલાસ સાહેબે સ્થાપેલી કોર્ટોમાં બજવવા બાબત.
- (૫) નં. ૪૦૪૯. આઈ. એ, તા. ૧૮ સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૨ તેમાં ગવર્નર જનરલ દર ઇજલાસના સાહેબે સ્થાપેલી કોર્ટોનું લીસ્ટ આપ્યું છે.
- (૬) નં. ૪૦૫૧. આઈ. એ, તા. ૧૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૨ ની તેમાં દેશી રાજ્યોની કોર્ટોના હુકમનામાંમાં ગવર્નર જનરલ ઇન કાઉન્સીલે સ્થાપેલી કોર્ટોમાં બજવવા બાબત.
- (૭) નં. ૪૦૫૨ આઈ. એ, તા. ૧૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૨ તેમા દેશી રાજ્યોના હુકમનામા ગવર્નર જનરલ ઇન કાઉન્સીલે સ્થાપેલી કોર્ટોમાં બજવવા બાબત.
- (૮) નં ૪૦૫૩, તા. ૧૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૨ તેમા દેશી રાજ્યોની કોર્ટોની પ્રોસેસો ગવર્નર જનરલ ઇન કાઉન્સીલે સ્થાપેલી કોર્ટોમાં બજવવા બાબત.
- (૯) નં ૪૮૦૮. આઈ. એ, તા. ૧૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૨ માં તેમાં ગવર્નર જનરલ ઇન કાઉન્સીલે સ્થાપેલી કોર્ટોમાં હુકમનામાં બજવવાની સત્તા બાબત.

ફાજદારી હુકમ.

૯. પાલણપુર એજન્સી માટે અને એજન્સીમાં ફાજદારી કોર્ટો સરકારે સ્થાપી છે તે:—

- (૧) પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ સેશન જજ અને ડીસ્ટ્રીક્ટ માજસ્ટ્રેટની સત્તા ધરાવે છે.
- (૨) ડીસા કમ્પના કેન્ટોનમેન્ટ માજસ્ટ્રેટને પહેલા વર્ગના માજસ્ટ્રેટની સત્તા છે.
- (૩) આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટને પહેલા વર્ગના માજસ્ટ્રેટની સત્તા છે, પણ પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ તરીકે તેઓએ લાગ લીધો હોય તેવા મુકદ્દમા તપાસી શકે નહિ. (જુઓ સરકારી કરાવ નં. ૨૯૩૨, તા. ૪ થી મે ૧૮૯૨).
- (૪) હજુર ડેપુટી આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ (પહેલા વર્ગના માજસ્ટ્રેટ જુઓ સરકારી કરાવ નં ૨૯૩૨, તા. ૪-થી મે ૧૮૯૨).
- (૫) ડીસ્ટ્રીક્ટ ડેપુટી આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ (પહેલા વર્ગના માજસ્ટ્રેટ જુઓ સરકારી કરાવ નં. ૩૨૧૩, તા. ૧૮ મી મે ૧૮૯૨).

(૬) થાણુદારોની કોર્ટો (સેકન્ડ ક્લાસ માજિસ્ટ્રેટ) કોંક્રેટ, દીઓદર, વાવ અને સાંતલ-પુરના થાણુદારોને ખીજ વર્ગના માજિસ્ટ્રેટની સત્તા આપવામાં આવી છે સરકારી ઠરાવ નં ૪૮૬૧, તા. ૧૮-૭-૧૮૮૯ થી અને વારાહી થાણુદારને અખત્યાર વધારી ખીજ વર્ગના માજિસ્ટ્રેટની સત્તા આપવામાં આવી છે સરકારી ઠરાવ નં. ૧૮૪૮, તા. ૧ લી માર્ચ સને ૧૮૯૩).

(ખી) નામદાર ગવર્નર જનરલ દર ઇજલાસ કાઉન્સિલે ઉત્તર પ્રાંતના કમિશનર સાહેબને ખુન સિવાયના કામોમાં પોલીટીકલ એજન્ટના ઠરાવો સામે અપીલ સાબળવાનો તથા ખુન સિવાયના મુકદ્દમામાં ફરી તપાસણીની અરજી સાબળવાની સત્તા આપી છે. ફેજદારી સઘળી બાબતોમાં કમીશનરના હુકમો જરૂર જણાય તો ફેરફાર કરવાનો અથવા સુધારવાનો અધિકાર સરકારે પોતાના હાથમાં રાખ્યો છે (સરકારી ઠરાવ નં. ૫૮૫૨, તા. ૧૬ મી ડીસેમ્બર ૧૮૭૮ ના પેરેગ્રાફ ૪ મુજબ અને નં. ૭૭૦, તા. ૧૮ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૦ અને ૨૧૧૮ તા. ૧-૪-૧૯૦૫).

ખુનના કેસમાં ફ્રાંસીની શિક્ષાને માટે સરકારની મજબૂરી લેવી જોઈએ. અસાધારણ હુકમત સરકારને છે.

કેદની શિક્ષા કરેલા કેદીઓને પાલણુપુર એજન્સી જેલમાં મોકલવામાં આવે છે. અને જેઓને થાણુદારની કોર્ટમાં એક માસની સજા થાય છે તેઓને ત્યાંની જેલમાં રાખવામાં આવે છે. જે કેદીઓને દેશનિકાલની કે દસ વરસ કરતાં વધારે કેદની સજા કરવામાં આવે છે તેઓને એજન્સીની જેલમાં રાખવામાં આવતા નથી ફ્રાંસી અમદાવાદની સેન્ટ્રલ પ્રીઝનમાં દીધામાં આવે છે.

ઉત્તર પ્રાંતના મહેરબાન કમીશનર સાહેબની સત્તા.

૧૦. (એ) પોલીટીકલ એજન્ટના વહીવટી કામો ઉપર દેખરેખ રાખવાનો ઉત્તર પ્રાંતના કમીશનર સાહેબને અખત્યાર આપેલો છે. પણ રાજ્યદારી બાબતમાં પોલીટીકલ એજન્ટ જે નામદાર ગવર્નરના પ્રતિનિધી છે તે તરીકેની તેમના વજનમાં જેમ અને તેમ ઓછું આવવું. (સરકારી ઠરાવો નં. ૩૩૭૬, તા. ૨૮ મી નવેમ્બર સને ૧૮૭૭ ના પેરા ૭ ને ૯ અને નં. ૫૮૫૨, તા. ૧૬-૧૨-૧૮૭૮ ના પેરા ૨ ને ૩ અને નં. ૯૯૦, તા. ૯-૨-૧૮૮૮).

(ખી) ફેજદારી બાબતમાં કમીશનર સાહેબની સત્તા ઉપર જણાવી છે અને દીવાની બાબતમાં તેઓને સત્તા નથી. (સરકારી ઠરાવ નં. ૫૮૫૨. તા. ૧૬-૧૨-૧૮૭૮ ના પેરા ૪).

(સી) દીવાની ઇન્સાફી બાબતના પત્ર વ્યવહાર પોલીટીકલ એજન્ટ મુખ્ય સરકાર સાથે પરચારો ચલાવે છે. ખીજ બધી બાબતોનો નામદાર સરકાર સાથેનો પત્ર વ્યવહાર જરૂરી નહીં હોય તે કમીશનર સાહેબની મારફતે કરે છે. (સરકારી ઠરાવ નં ૩૪૮૩. તા. ૫-૭-૧૮૮૪).

(ડી) રાજ્ય પ્રકરણી બાબતમાં કમીશનર સાહેબની સત્તા ઉપર જે પ્રતિબંધો નામદાર સરકારે મૂકેલા છે તેમાં એમ ઠરાવ્યું છે કે, પોલીટીકલ એજન્ટો જે સરકારના પ્રતિનિધીઓ છે તેઓનો મોભો અને વગ દેશી રાજ્યોના દરબારમાં જળવાયેલો રહે અને તેને ટેકો મળે તેવી દરેક તક લેવી, અને પોલીટીકલ એજન્ટોને જેમ કલેક્ટરો કમીશનરનો હાથ તળે છે તે આકારમાં ગણવા નહીં. (સરકારી ઠરાવ નં. ૯૯૦. તા. ૯-૨-૧૮૮૮.)

(ઇ) ઉત્તર પ્રાંતના કમીશનર સાહેબને પોલીસ ખાતાના નોકરોને અશક્તિના સબબથી એચ્યુઇટી આપવાનો અધિકાર છે. (સરકારી ઠરાવ નં. ૧૭૮. તા. ૧૧-૧-૧૮૭૯. ગુજરાતની એજન્સિઓમાં ડેપ્યુટી આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટોને, સરકારની મજબૂરી મેળવ્યા વગર માસ એક સુધીની રજા જો તેથી બ્યાદે ખર્ચ ન થતો હોય તો આપવાનો આધિકાર છે. (સરકારી ઠરાવ નં. ૭૦૨૩. તા. ૨૪-૯-૧૯૦૨).

(એફ) સરકારી ઠરાવ નં. ૬૨૯૦. તા. ૯-૧૦-૧૮૯૪ મુજબ કમીશનર સાહેબને ડેપુટી આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટોને પરીક્ષામાંથી મુક્ત કરવાની સત્તા છે.

રજપુતાના અને ગુજરાત.

સરહદી પંચાયત.

૧૧. નામદાર ગવર્નમેન્ટ આવ ઇન્ડિયાનો પત્ર નં. ૨૧૭૩ થી, તા. ૮ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૭ માં સુધારેલા ધારાઓ મજુર કર્યા હતા તે ધારાઓની રૂઢિએ બે બ્રિટીશ અમલદારોની બનેલી કોર્ટ, સરહદ ઉપર બીલોમાં સરહદી તકરારોનો નિકાલ કરવા, જગલી મુલકના બીલોની જાત સંબંધીના પ્રીસાદો અથવા મતુખ્ય વધ અને એવા બીજા મુકદ્દમાઓમાં શિક્ષા કરવા, અથવા વળતર અપાવવા સાડ વખતો વખત મળે છે. આ કોર્ટને હજુ સુધી પોતે ફડ્યો કરવા અથવા કામો પંચાયતમાં સોંપવાનો અધિકાર છે.

વકીલોની કોર્ટ.

૧૨. પોલીટીકલ એજન્ટો સાથે જુદા જુદા રાજ્યના વકીલો રહે છે તેઓની આ કોર્ટ બનેલી છે. અને તેઓનો હેતુ પોતપોતાના રેસીડેન્ટોની સલાહ પ્રમાણે અથવા આપુ ખાતે વકીલોની કોર્ટના સંબંધમાં ગવર્નર જનરલના એજન્ટ સાહેબના આસીસ્ટન્ટ સાહેબની સલાહ પ્રમાણે મુસાફરો અથવા બીજાઓને પોતાના રાજ્યની હકુમત બહાર તુકસાન થયું હોય તેઓને, ન્યાય અપાવવાનો છે. આપુ ખાતે જે કોર્ટ થાય છે તે ગવર્નર જનરલના એજન્ટ સાહેબની હજુરના વકીલોની બનેલી હોય છે. અને તે જુદી જુદી એજન્સીની કોર્ટોની ઉપરી અને એપેલેટ કોર્ટ છે. સાધારણ રીતે રસ્તાની હુટો, ડાકાઘટીઓ અને ઢોર ચોરીઓના કામ આ કોર્ટ તપાસે છે. મેકફર્સન સાહેબ આ કોર્ટોને દેશ દેશ વચ્ચેની કોર્ટના જેવી કહે છે.

પોલીસ.

૧૩. પાલણપુર એજન્સીના આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ પાલણપુર ઇમ્પ્રિયલ પોલીસના પોતાના ઓફા ઉપરાંત પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ છે; અને પાલણપુર એજન્સીના હેડક્વાર્ટરમાં અને થાણા સરકલોમાં જે પોલીસ ફોજ રહે છે તે ઉપર ઉપરીપણું રાખે છે. આગળ ગાયકવાડ કંટીનન્ટ ફોજ રહેતી તેની જગ્યાએ આ ફોજ ઉભી કરવામાં આવી છે. અને ખંડણીમાંથી ગાયકવાડ સરકાર જે રકમ આપે છે તેમાંથી પોલીસનો ખર્ચ આપવામાં આવે છે.

કાયદો.

૧૪. પોલીટીકલ એજન્ટના તાબામાં જે સસ્થાનો છે તેમાં જે ઇંગ્રેજ કાયદાઓ ચાલે છે તે નીચે પ્રમાણે છે.

(એ) સઘળાં દેશી રાજ્યોમાં બ્રિટિશ ઇન્ડિયન કાયદાઓ લાગુ છે તે.

(૧) ઇન્ડિયન ક્રિશ્ચિયનના લગ્નને લગતો કાયદો સને ૧૮૭૨. (૧૮૭૨ નો ૧૫ મો).

(૨) પરરાજ્યની હકુમત અને તહોમતદારોને સોંપવાનો કાયદો ઇ. સ. ૧૯૦૩. (૧૯૦૩ નો ૧૫ મો).

(૩) જન્મ, મરણ અને લગ્નની નોંધ કરવાનો કાયદો સને ૧૮૮૬ નો. (ઇ. સ. ૧૮૮૬ નો કાયદો ૬ ફો).

(૪) ઇન્ડિયન તાર ખાતાનો એક્ટ.

(૫) ઇન્ડિયન પોસ્ટ ઓફિસને લગતો કાયદો.

(૬) હિંદુસ્તાનમાં ચાલતા રોગોને લગતો કાયદો.

(૭) ઇન્ડિયન રેવન્યુ રીકવરી એક્ટ ૧૮૯૦ નો (ઇ. સ. ૧૮૯૦ નો ૧ લો).

(ખી) બ્રિટિશ પાલણપુર એજન્સીના કાયદાઓ.

૧. નામદાર ગવર્નર જનરલ ઇન કાઉન્સિલના કાયદાઓ.

(૧) કોડ આવ સિવિલ પ્રોસીજર (ઇ. સ. ૧૮૮૨ નો ૧૪ મો કાયદો.)

(૨) ઇન્ડિયન પીનલ કોડ.

(૩) ઇન્ડિયન ક્રીમીનલ પ્રોસીજર.

(૪) ઇન્ડિયન એવીડન્સ એક્ટ.

(૫) દોરોનો અતિક્રમણનો કાયદો.

(૬) ઇન્ડિયન બ્લીપીંગ (ફટકા મારવાનો કાયદો).

૨. મુખ્યમંત્રીના નામદાર ગવર્નર ઇન કાઉન્સિલે બાંધેલા કાયદાઓ.

(૧) બોમ્બે ડિસ્ટ્રીક્ટ પોલીસ એક્ટ. (૧૮૬૭ નો ૭ મો).

(૨) બોમ્બે મામલતદારનો કાયદો. (બોમ્બે એક્ટ ૩ નો ૧૮૭૬) થોડા ફેરફાર સાથે.

(૩) બોમ્બે ગેન્જીંગ એક્ટ. (જુગારને લગતો કાયદો).

૩. ખાસ કાયદાઓ.

(૧) સિવિલ કોર્ટ રૂલો.

(૨) કરજદાર જગીરને લગતા રૂલો.

(૩) કોર્ટની શીને લગતા રૂલો.

(૪) રેજીસ્ટ્રેશનને લગતા રૂલો.

(૫) હથિયારને લગતા રૂલો. (જે એજન્સીમાં ચાલે છે તે. થરાદ અને વાવમાં પોતાના કાયદા છે).

(૬) સરહદને લગતી કોર્ટોના રૂલો.

(૭) વળતરને લગતા રૂલો.

(૮) મુદતનો કાયદો.

(૯) નીમકને લગતા રૂલો.

નોટ. (એ)—સરહદને લગતી કોર્ટોના રૂલો ઇ. સ. ૧૮૭૭ માં સરહદ તરફ જંગલી જતો રજપુતાના અને મધ્ય હિંદુસ્તાનમાં જે હામો કરે છે તેનો પ્રયોગ કરવાને લગતા રૂલો હજી અમલમાં છે.

નોટ. (ખી)—કાઠિયાવાડ વળતરને લગતા રૂલો મુખ્ય સરકારની મંજૂરીથી થોડા ફેરફાર કરી પાલણપુરના પોલીસીકલ એજન્ટ સાહેબ ઉપર જણાવેલા ગુન્હામાં બદલો અપાવવા અમલ કરે છે, પણ તેનો અમલ ઘણો જ વહે જ થાય છે.

નોટ. (સી)—ખીજ બધી બાબતોમાં ઇંગ્રેજ કાયદાઓનો યોગ્ય જણાયા પ્રમાણે આધાર ગૃહજી કરવામાં આવે છે.

કેદીઓ બદલ બદલ કરવા બાબત.

૧૬. (એ) જે કે તાલુકદારો વિગેરે સાથે ગુનાહ અટકાવવા સંબંધી અને શુનેહગારોને સોંપી દેવા સંબંધી કરારો થયા છે પણ બ્રિટિશ ઇન્ડિયા સાથે તહીમતદારોને આપવા લેવા બાબત

બ્રિટિશ સરકાર અને આ એજન્સીમાં આવેલા સંસ્થાનો વચ્ચે ગુનેહગારોને અરસપરસ આપ લે સંબંધી વ્યવહારનો કોઇપણ કોલકરારમાં સમાસ થતો નથી તેથી સામાન્ય કાનુન અને ધારા લાગુ થાય છે. (મુબાઇ સરકારની જાહેર ખબર નં. ૩૧ જે, તા. ૧૨ મી માર્ચ સને ૧૮૭૫ અને નં. ૮૭ જે, તા. ૧૬ અગસ્ટ સને ૧૮૭૬ અને સરકારી ઠરાવ નં. ૫૫૫૭. તા. ૯ સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૭૩).

(બી) નામદાર મુબાઇ સરકારની પોલીટીકલ દેખરેખ નીચે ખીજા રાજ્યો સાથે તહોમતદાર આપવા લેવા બાબત. (જુઓ મુબાઇ સરકારની પોલીટીકલ સત્તાથી તા. ૨૨ અગસ્ટ સને ૧૮૭૩ ના ઠરાવ નં. ૫૨૩૫ ના પેરા ૩ અને ગવર્નર જનરલની જાહેર ખબર નં. ૨૫૮. તા. ૧૪ જાન્યુઆરી સને ૧૮૮૧).

(સી) રજપુતાનાના નાના રાજ્યો સાથે ગુનેહગારોને આપ લે કરવા બાબત. (જુઓ ગવર્નર જનરલ આવ ઇન્ડિયાના કાગળ નં. ૧૪૦ જે, તા. ૮ સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૭૭).

(ડી) વડોદરા સાથે તહોમતદારો આપ લે બદલ. (જુઓ ગવર્નમેન્ટ સરક્યુલર નં. ૨૫૮ તા. ૧૪ જાનેવારી સને ૧૮૮૧).

નીમક.

૧૭. સરકારના ઠરાવ નંબર ૪૭૦૬, તા. ૧૯ જુલાઇ સને ૧૮૮૨ માં આ એજન્સીમાં ગેરકાયદે નીમકની આચાત તથા નીકાસ તથા વેચાણ બધ કરવાના નિયમો આપેલા છે. એ નિયમો એજન્સી સરક્યુલર નં. ૨૦૯ સને ૧૮૮૨ માં બતાવેલા છે. સોલ્ટ લાઇનથી. ૬ માઇલના અંતરે આવેલા ગામોને કે જ્યાં કુદરતી નીમક પાકે છે તેઓને ખપ પડતું નીમક મફત આપવામાં આવે છે અને બાકીનું નાશ કરવામાં આવે છે.

જે તાલુકદારોને નીમક બાબત વળતર મળે છે તેની યાદીનું પત્રક ખીજા વોલ્યુયમમાં ટાક્યું છે.

અફીણ.

૧૮. આ એજન્સી તાબાના સંસ્થાનો પાસેથી ખસખસતું વાવેતર બધ કરવા અને ગેર કાયદે અફીણ આચાત થતું અટકાવવાને કરારો કરી લીધામાં આવ્યા છે અને મુબાઇના નામદાર સરકારે દેશી રાજ્યોએ અફીણ રાખવા, વેચવા, અને રાહદારી રીતે નહીં જવા દેવા બાબત નિયમો દેશી રાજ્યોમાં દાખલ કરવા ઘડ્યા છે ને તેઓની સમતિથી દાખલ કરવામાં આવે છે. (ગવર્નમેન્ટ ઠરાવ નં. ૩૧૭૩ અને નં. ૫૧૨૪. તા. ૨૧ મે સને ૧૮૮૫ અને તા. ૨૦ અગસ્ટ સને ૧૮૮૫)

આ કરારની રૂઝમે આ એજન્સીના સંસ્થાનો અને નાની જગીરોને પોતાની હદમાં અફીણ ખપે તેને આખી જકાત આપવામાં આવે છે. અફીણને લગતા રૂલોનો અમલ સંસ્થાનોમાં થાય છે તેમ આ એજન્સી તાબાના થાણામાં તેનો અમલ એજન્સી તરફથી કરવામાં આવે છે. તેમાંથી અર્ધી રકમ જનરલ ઈંડામાં જમે કરવામાં આવે છે, અને તાલુકદારોને અર્ધી શી આપવામાં આવે છે.

જમ કરેલા અફીણ સંબંધી ગુજરાતના દેશી રાજ્યોમાં જમ કરેલા અફીણની કેવી રીતે વ્યવસ્થા કરવી તે સરકારી ઠરાવ નં. ૩૬૨૮. તા. ૧૦ જુલાઇ સને ૧૮૭૯ માં વિગતવાર દર્શાવવામાં આવ્યું છે. આ એજન્સીમાં અફીણનું ગોડાઉન હોવા છતાં, નામદાર સરકારના નવા ધારા મુજબ જમ કરેલું અફીણ પટનાની સરકારી ડીપોમાં મોકલવામાં આવે છે

૪ સ. ૧૮૭૮ માં અને તે પહેલાં અશીણ એક હાથે વેચવાનો હક દરવરસે સરકાર તરફથી ઇન્જરદારોને ચોક્કસ સરતોથી આપવામાં આવતો તેમાં પાલણપુર, રાધનપુર, થરાદ અને વાવને પોતાને વેચવાનો હક છે. તે સિવાય બધા તાલુકદારોને તથા જગીરદારોને પોતાના તાલુકામાં જે વેચાણ થતું તેની આખી જગત તેઓને પોલીટીકલ એજન્ટ આપતા, પણ તે ધોરણ ૪ સ. ૧૮૭૮ માં બંધ કરવામાં આવ્યું છે, અને તે વરસથી ૪ સ. ૧૮૮૭ સુધી તાલુકદારોને વગર જગતે અશીણ આપવામાં આવતું અને તેઓ પોતાની હદમાં વેચતા. ૪ સ. ૧૮૮૭ માં આગળતું ધોરણ ફરી દાખલ કરવામાં આવ્યું આખી જગત પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ એકઠી કરે છે અને તેમાંની અર્ધી જગત તાલુકદારોને આપવામાં આવે છે, અને અર્ધી જગત જનરલ ૫૩માં જમે કરવામાં આવે છે.

પાલણપુરના દીવાન સાહેબ આ એજન્સીમાં એકલા છે જેઓને દર વરસે અશીણ બાબત વળતર આપવામાં આવે છે. આ માટે પાલણપુર સ્ટેટને દરવરસે રૂ. ૩૧,૫૦૦ મળે છે (જુઓ ઠરાવ નં. ૨૧૫૧-૫૧ ખાનગી તા. ૧ એપ્રિલ સને ૧૮૮૨ રેવન્યુ ડીપાર્ટમેન્ટ. અને નં. ૭૧૨૨ તા. ૧૧ મી નવેમ્બર સને ૧૮૮૨ પોલીટીકલ ડીપાર્ટમેન્ટ, અને ગવર્નમેન્ટ પત્ર નં. ૧૦૪, તા. ૭ જાન્યુઆરી સને ૧૮૮૨ જેમાં રૂ. ૨૮૦૦૦ દર વરસે આપવામાં આવતા તેમાં વધારો કરી રૂ. ૩૧,૫૦૦ કરવામાં આવ્યા છે) પાલણપુર એજન્સીમાં અશીણનું વેચાણ આશરે ૭૯૮૮ શેર અને એક દર ૪,૬૮,૦૭૪ માણસની વસ્તીમાં દર માણસની વસ્તીમાં દર માણસ દીઠ અશીણનો ખપ સને ૧૯૦૪-૦૫ માં ૯૪ ૦૩૫ ગ્રેન, સને ૧૯૦૫-૦૬ માં ૯૧ ૦૨ ગ્રેન, અને સને ૧૯૦૬-૦૭ માં ૧૨૨ ૧૨ ગ્રેનનો થયો છે.

આબકારી.

૧૯. પહેલાં, ચોથા અને પાંચમા ક્લાસના સંસ્થાનો આબકારી બંદોબસ્ત પોતાની મેળે કરે છે. તેઓએ સેન્ટ્રલ ડીસ્ટીલરીનું ધોરણ રાખ્યું છે અને ૪ સ. ૧૮૭૮ ના મુબાઇ આબકારી એક્ટ મુજબ તેઓના માલસ્ટ્રેટો તહોમતદારોને શિક્ષા કરે છે. નાના તાલુકાઓ પૈકી દીઓદર, વારાહી, અને થરા પણ પોતપોતાનો બંદોબસ્ત કરે છે. કાંઠિયાવાડના આબકારી રૂલોના ધોરણ ઉપર આ એજન્સી માટે આબકારી રૂલ્સ ઘડવામાં આવ્યા છે તે હાલ નામદાર સરકારના વિચાર ઉપર છે.

(બી) ભાગ અને ગાળે.

આ એજન્સીના સંસ્થાનોને, ઇંગ્રેજ હદમાંથી આ બે ચીજો લાવે તે ઉપરની જગતનો પોણા ભાગ પાછો મળે છે. (જુઓ સરકારી ઠરાવ નં. ૧૦૧૮ તા. ૯ ફેબ્રુઆરી સને ૧૯૦૪ ફીનાન-શીયલ ડીપાર્ટમેન્ટ ગવર્નમેન્ટ ઠરાવ નં. ૪૦૫૩. તા. ૨૭ જુન સને ૧૯૦૦ રેવન્યુ ડીપાર્ટમેન્ટ તરફથી નીકળેલા મુજબ વધુમાં વધુ ગાળે અથવા ચડસ દરેક માણસને ૧૦ તોલા સુધી અને ભાગને તેમાંથી બનાવેલી બીજ વસ્તુ ૨૦ તોલા સુધી આપી શકાય છે.)

ઇંગ્રેજ હદમાંથી આવતા અને જતા માલ ઉપર લેવાની જગત.

૨૦ પાલણપુર એજન્સીમાંથી રાહદારી જગત કહાડી નાખવામાં આવી છે. પણ જતા ને આવતા માલ ઉપર આ એજન્સીના સંસ્થાનો જગત લે છે. તેઓનો જગતનો દર જુદો જુદો છે; અને તેમાં સરકાર વચ્ચે આવતી નથી. ઇન્ડિયન ટારીફ એક્ટ (સને ૧૮૮૨ ના અગીયારમા કાયદા) ના હેતુ માટે ગવર્નર જનરલ ધન કાઉન્સિલે આ સંસ્થાનો પરરાબ્યો ગણ્યા છે. (ગવર્નર જનરલ ધન કાઉન્સિલની બહેર ખબરો તા. ૬ મે સને ૧૮૭૪.)

વર્તમાનપત્રો.

૨૧. નામદાર ગવર્નર જનરલ દર ઇન્દિયાસ કાઉન્સિલના સાહેબના વહીવટ તાબાના ભાગો જે બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં ગણાતા નહીં હોય તેવા ભાગો ઉપર, ગવર્નર જનરલ ઇન કાઉન્સિલ તરફથી બહેર ખબર નં. ૨૬૫૧-૧. તા. ૨૫ જુન સને ૧૮૮૧ માં વર્તમાનપત્રો લખવા, છાપવા અને પ્રસિદ્ધ કરવા સંબંધી રૂલો, મુકરર કરવામાં આવ્યા છે, અને તે રૂલો થાણાએને લાગુ પડે છે.

2. Civil Court Rules.

Revised Rules relating to the original and Appellate Jurisdiction of the Civil Courts of the Palanpur Agency.

x x x y x x x

No. 4'67.

Political Department
Bombay Castle, 17th June 1903

RESOLUTION:—The rules printed as an accompaniment to this Government Resolution are approved for the guidance of the Civil Courts of the Palanpur Agency and should be notified in the Bombay Government Gazette. They will come into force with effect from the 1st July 1903.

2 The rules contained in the Notification deal only with the Civil Jurisdiction of the permanent Agency Courts. The references (e.g. Political Agent's rule No 20 and some entries in Schedule A in the draft submitted) to the Courts of Native States and to Courts in which the Jurisdiction is that of a temporary management, e.g. as in Wao, or in the Jamaiya villages of Tharad, have been excised. These Courts and the matters dealt with in rule No 20 proposed by the Political Agent are unaffected by these rules as also is the trial of Political cases. As regards the Jurisdiction of the States it must be understood for the future that, as ordered in Government Resolution No 4696, Dated the 15th October 1878, Tharad is a State of 4th class Jurisdiction as that term is understood in Kathiawar. Similarly for the future the State of Wao is to be held to be a State of 5th class Jurisdiction as that term is understood in Kathiawar. There will be no appeal from decisions of the Chiefs of these States when themselves ruling in cases within their Jurisdiction. If a remedy is necessary, the Chief must be offered advice.

3. The Residuary Jurisdiction of the British Government in the area comprised in these States will be exercised by the Agency Courts, which in Civil cases will of course be guided by these rules. The manager of Wao, so long as the State is under administration, may exercise the power of the State, subject, *qua* Civil cases, to the appeal and supervision prescribed for a subordinate Court by these rules, and so also the Thandar of the Jamaiya villages under Tharad may be treated as a subordinate Court having the same powers as an Agency Thandar.

Sd/ S W EDGERLEY,
Secretary to Government.

Accompaniment to Government Resolution No 4167-Dated 17th June 1903.

In exercise of the power and Jurisdiction delegated by the Government of India, Foreign Department, Notification No 1975-I-A, Dated the 16th May 1902, and of all other powers enabling him in this behalf, the Governor in Council is pleased, in supercession of all previous rules on the subject, to prescribe, with effect from the 1st July 1903, the following revised rules for defining the Civil Jurisdiction, Original and Appellate, to be exercised by the Courts of the Political Agency in Palanpur, for regulating the right of appeal and the payment of Court-fees by parties and for ensuring punctuality in the discharge of Judicial business

1. The Civil Courts of the Palanpur Agency shall be classed as:-

(a). Subordinate Courts

(b) Courts of the Assistant to the Political Agent.

(c). The Political Agent's Court

2. The Subordinate Courts are specified in Appendix A Their Jurisdiction shall be limited to Civil suits of all description of the values specified therein or such values not exceeding in any case Rs. 500 as the Political Agent shall hereafter, with the sanction of Government, from time to time direct.

3. The Courts of the Assistants to the Political Agent are specified in Appendix B. Their Original Jurisdiction shall be limited to Civil suits of all description of the values specified therein or such values as the Political Agent shall hereafter with the sanction of Government from time to time direct They shall also possess an Appellate Jurisdiction in suits tried by the Subordinate Courts up to the limits specified in the said Appendix

4 Every suit shall be instituted in the Court of the lowest grade competent to try it, but the Political Agent may transfer a suit from any Court specified in Appendix A or B to any other Court specified in either Appendix and competent, under Rule 2 or 3, to try it, or to his own Court, provided that the following suits should ordinarily be considered political -

(I) Suits to which His Highness the Dewan of Palanpur, His Highness the Nawab of Radhanpur, the Thakors of Tharad and Wao, may be a party.

(II). Cases effecting the interests of the tributary Chiefs of whatever class, in regard to sovereign Rights, Jurisdiction, Tribute or Allied Payments, maintenance to the members of the Chief's family, compensation for injury done by outlaws or highway robbers (Waltar), territory, boundaries, political status or prerogative.

Explanation:—Claims for inheritance or partition of estates in the families of Chiefs, other than those specified in clause (I) above, should ordinarily be heard as Civil suits, but this does not include cases which raise the issue of a right or succession to a Chiefship to which Jurisdictionary powers are attached, or an issue of inheritance to, or partition of, any estates in which a Jurisdictionary Chief or tribute paying Talukdar has an interest direct or indirect

5. If the Assistant Political Agent considers that a suit, which has been filed as a Political suit should be heard as a Civil suit or if the Assistant Political Agent, the District Deputy Assistant, Huzur Deputy Assistant or a Thandar considers that a suit which has been filed as a Civil suit should be heard as a Political suit, he should refer the case to the Political Agent for orders. Any party to a suit may apply to the Political Agent for an order that a Political suit may be heard as a Civil suit or *vice versa*.

6. Any proceedings pending in any Civil Court of the Agency in respect to any debt or liability of a Talukdar whose estate is attached by the Political Agent on account of its being encumbered shall, on the publication of the order of attachment, be stayed; and the operation of all processes, executions and attachments then in force for or in respect of such debts and liabilities shall be suspended, and so long as such attachment continues, no fresh proceedings, processes, executions or attachments shall be instituted in or issued by any such Court in respect of such debts and liabilities

7. No suit for money against the proprietor of any estate assessed for Government or Gaekwar tribute or holding the position of a Talukdar shall be entertained without the formal permission of the Political Agent and no decree of an Agency Civil Court in a money suit against the proprietor of such an estate shall have any force after the death of such landed proprietor unless the debt was incurred with the sanction of the Political Agent

8. An appeal whether on a matter of law or fact shall lie from the decree of any of the Subordinate Courts mentioned in Appendix "A" to such of the Courts of the Assistants to the Political Agent as the Political Agent may from time to time direct

9. If the suit be of a nature cognizable in Courts of Small Causes and of a value not exceeding Rs 500, the decision in appeal of the Court of the Assistant to the Political Agent shall be final

10. In all suits relating to moveable property but not falling under rule 9, and of a value not exceeding Rs 1000 if the Court of the Assistant to the Political Agent confirms the decree of the subordinate Court, its decision shall be final

11. In all suits in which the Court of the Assistant to the Political Agent reverses or modifies the decree of the subordinate Court, and in all suits relating to moveable property of a value exceeding Rs 1,000 and in all suits relating to immoveable property or to any interest therein a second appeal on a matter of law shall lie to the Court of the Political Agent.

12. An appeal whether on a matter of law or fact shall lie from the original decree of a Court of an Assistant to the Political Agent to the Court of the Political Agent

13. If the suit be of the nature cognizable in Courts of Small Causes and of a value not exceeding Rs 1,000 the decision in appeal of the Court of the Political Agent shall be final

14. In all suits relating to moveable property, but not falling under Rule 13, and of a value not exceeding Rs 3,000, if the Court of the Political Agent confirms the decree of the Court of the Assistant Political Agent, its decision shall be final

15. In all such suits in which the Court of the Political Agent reverses or modifies the decree of the Court of the Assistant Political Agent and in all suits relating to moveable property of a value exceeding Rs 3,000 and in all suits relating to immoveable property or any interest therein a second appeal on a matter of law shall lie to the Governor in Council.

16. All applications or appeals preferred under Rule 15 to the Governor in Council shall be presented to the Political Agent in triplicate and shall be accompanied by authenticated copies of the judgments and decrees of the lower courts and by certified trans-

lations of any documents on which the suit has been brought or which may be relied on by the applicant within 90 (ninety) days from the date of the decree in respect of which the application or appeal is preferred, exclusive of the time taken up in obtaining copies in accordance with the rules laid down in Government Resolution No 7233, Dated 1st October 1900. In forwarding such applications and appeals the Political Agent shall certify whether they are barred by limitation or not.

17. The Political Agent shall not call upon the respondent to submit a rejoinder to the appeal until it has been asked for by Government. If Government call for a rejoinder the Political Agent shall cause one copy of the special appeal to be served on the respondent with a notice requiring him to submit in duplicate to the Political Agent any reply he may wish to make within 30 days from the service of such notice, provided that such time may be extended to 90 days at the discretion of the Political Agent.

18. The Political Agent is empowered to call for proceedings in non-appealable cases of the Courts of his Assistants and the subordinate Courts for revision and inspection and to prescribe forms of returns of Civil work for each class of Court and when such returns are to be rendered

19. Returns of the Assistants shall be examined by the Political Agent and those of subordinate Courts by the Assistant Political Agent who shall submit them with his remarks to the Political Agent for disposal

20. In suits in the Courts of 1st instance and in the Appellate Courts of the Agency fees will be levied as per annexed Schedule (Appendix C).

21. No appeal or application to the Governor in Council will be received without payment in advance of the fees prescribed below (unless the appellant shall have been authorized by the Political Agent to appeal *in forma pauperis*)!—

Where the value of the Civil suit as computed in the Original Court —

Does not exceed Rs. 25,	a fee shall be paid of	Rs	2
Exceeds Rs 25, but not Rs 50		Rs	4
„ „ 50 „ „ „ 100		Rs	8
„ „ 100 „ „ „ 150		Rs	12
„ „ 150 „ „ „ 200		Rs.	16

and so on being at the rate of a fee of Rs 4 for every Rs 50 of value claimed upto the amount of Rs 10,000 But in suits for recovery of a value greater than Rs 10,000, the fee shall be calculated at the rate of 8 percent on each additional Rs. 100 or fraction of Rs 100 above the limit

APPENDIX A

List of the subordinate Courts of the Palanpur Agency referred to in Rule 2

No.	Names of Courts	Limit of Jurisdiction.
1.	Kankrej Thandar's Court.	Rs 500
2	Deodar " "	" 500
3	Warahi " "	" 500
4	Santalpur " "	" 500
5	Wao " "	" 500

APPENDIX B

List of Courts of the Assistants to the Political Agent referred to in Rule 3

No	Name of Courts	Limit of original Jurisdiction.	Limit of Appellate Jurisdiction.
1	The Court of the Assistant ; Political Agent, Palanpur	Rs No limit	Rs No limit.
2	The Court of the District Deputy Assistant to the Political Agent, Palanpur.	5,000	1,000
3	The Court of the Huzur Deputy Assistant to the Political Agent, Palanpur.	5,000	1,000

Note—The Jurisdiction of the District Deputy Assistant's Court is limited to the area comprised in the Thana Circles and Managed Estates That of the Huzur Deputy Assistant's Court is limited to the area comprised in the Estates of the Jurisdictional Talukdars, viz, Wao, Deodar, Bhorele, Jorawarkhanji of Warahi, and Thara

૨. દીવાની કોર્ટ સંબંધી કાનુનો.

પાલણપુર એજન્સીની દીવાની કોર્ટોની અવલ અને અપીલની હકુમત સંબંધી
સુધારેલા કાનુનો.

નં. ૪૧૬૭.

પોલીટીકલ ડીપાર્ટમેન્ટ.

કીલ્ડે મુખ્ય તા. ૧૭ મી જુન ૧૯૦૩.

ઠરાવ—સરકારના આ ઠરાવના અતર પત્ર તરીકે છાપેલા કાનુનો પાલણપુર એજન્સીની દીવાની કોર્ટોએ વર્તવા માટે મંજુર કરવામા આવે છે, અને તે કાનુનો મુખ્ય ગવર્મેન્ટ ગેઝેટમાં પ્રસીદ્ધ કરવા, તેમ આ કાનુનો તા. ૧૬ મી જુલાઈ ૧૯૦૩ થી અમલમા આવશે.

૨. આ જાહેર ખબરમા જે કાનુનો દાખલ કરવામા આવ્યા છે તે જથ્થકની એજન્સી કોર્ટોની દીવાની હકુમત માટેના ૨૦ અને રજુ કરેલા મુસદ્દાની પરીશિષ્ટ “અ”મા દાખલ કરેલી કેટલીક બાબતો) અને જે કોર્ટોમા હંગામી જમી સંબંધે દીવાની હકુમત છે (જેમકે વાવમાં) તેવી કોર્ટો સંબંધીના લખાણો અથવા થરાદનાં જમૈયા ગામોમાંની દીવાની હકુમતો સંબંધીના લખાણો ખાતલ કરવામા આવ્યા છે. એ કોર્ટોને અને પોલીટીકલ એજન્ટે ૩૬ ૨૦ મા જે બાબતો જણાવેલી છે તે બાબતોને નથી. તેમજ પોલીટીકલ કમોના તપાસને આ કાનુનોથી બાધ લાગતો નથી. સ્વસ્થાનોની હકુમત સંબંધી હવે પછી તે માટે એમ સમજવું કે, સરકારના ઠરાવ નં. ૪૬૯૬ તા. ૧૫ અક્ટોબર ૧૮૭૮ માં ફરમાવ્યા પ્રમાણે, કાઠીઆવાડમાં ગણાતા ચોથા કલાસનુ થરાદ સ્વસ્થાન છે એજ પ્રમાણે ભવીષ્યમાં વાવને કાઠીઆવાડમા ગણાતા પાંચમા વર્ગનુ સ્ટેટ ગણવુ. આ સ્વસ્થાનોના ચીફિએ પોતાની હકુમતના કેસો પોતે રાજ્યકર્તા તરીકે ચલાવ્યા હશે, તેવા કેસોના ઠરાવ ઉપર અપીલ ચાલશે નહી. ઇલાજની જરૂર જણાય તો તે ચીફને સલાહ આપવી.

૩. આ સ્ટેટોમા આવેલા પ્રદેશ ઉપર બ્રીટિશ સરકારની અવરોશ હકુમત એજન્સી કોર્ટો ચલાવશે અને તે કોર્ટો દીવાની કમોમા અલબત્ત આ કાનુનો પ્રમાણે વર્તશે. વાવ સ્ટેટ જ્યા સુધી સરકારના વહીવટમાં રહેશે ત્યા સુધી, વાવનો મેનેજર એ સ્ટેટને આપેલી હકુમત દીવાની કોર્ટો ઉપર દેખરેખ અને અપીલ સાબળવાનુ ઠરાવ્યું છે તે સરતે ચલાવે અને તેજ પ્રમાણે થરાદ તાબાનાં જમૈયા ગામોના થાણદારની કોર્ટોને એજન્સી થાણદારના જેટલાજ અંખીયારવાળી તાબાની કોર્ટ ગણવી.

× × ×

(સહી) એસ. ડબ્લ્યુ. એડગરલી,

સરકારના એક્ટીંગ મુખ્ય સેક્રેટરી.

સરકારના ઠરાવ નં. ૪૧૬૭ તા. ૧૭ મી જુન ૧૯૦૩ નું અંતરપત્ર.

ગવર્મેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયાની ફોરેનખાતાની નોટીફિકેશન નં. ૧૯૭૫ “આઈ” એ તા. ૧૬ મી મે સને ૧૯૦૨ થી આપેલી સત્તા અને હકુમતની રૂઢિએ અને આ બાબતમાં જે અધીકાર છે તે સંધળા અધીકારની રૂઢિએ ગવર્નર ઇન કાઉન્સીલ સાહેબ ફરમાવે છે કે આ બાબતમા આગળના સંધળા નીયમો રદ કરી પાલણપુર એજન્સીમાંની દીવાની કોર્ટોએ અવલ અને અપીલની હકુમત કેટલી ચલાવવી તેનો પક્ષકારોને અપીલ કરવાનો હક અને કોર્ટ ફી ભરવાનો નીયમ કરનારા અને જ્યુડીશીયલ કામ નીયમ અને વખતસર ચાલે તેને માટે નીચે લખેલા સુધારેલા કાનુનો તા. ૧ જુલાઈ સને ૧૯૦૩ થી અમલમા લાવવા.

૧. પાલણપુર એજન્સીની દિવાની કોર્ટોના નીચે પ્રમાણે વર્ગ કર્યા છે, એટલે:—

(અ) તાબાની કોર્ટો.

(બ) આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટો.

(ક) પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ.

૨. તાબાની કોર્ટો અ પરિશિષ્ટમાં લખી છે તેમની હકુમત બાબત એવી હદ ઠરાવી કે તેમણે સદરહુ પરિશિષ્ટમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી કિમતની અથવા કોઈ પ્રસંગે ૫૦૦ રૂપિયા કરતા વધારે ન હોય એવી જે કિમત પોલીટીકલ એજન્ટ હવે પછી, સરકારની મંજૂરીથી વખતે વખતે ફરમાવે તેટલી કિમતની સઘળી જાતની દિવાની શ્રીયાદો સાબળવી.

૩. આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટો અ પરિશિષ્ટમાં લખી છે તેમની અવલ હકુમત બાબત એવી હદ ઠરાવી છે કે તેમણે સદરહુ પરિશિષ્ટમાં લખેલી કિમતની અથવા પોલીટીકલ એજન્ટ હવે પછી સરકારની મંજૂરીથી વખતે વખતે ફરમાવે તેટલી કિમતની સઘળી જાતની દિવાની શ્રીયાદો સાબળવી. તેમને વળી તાબાની કોર્ટોએ ધનસાફ કરેલી શ્રીયાદોના સંબંધમાં સદરહુ પરિશિષ્ટમાં લખેલી હદ સુધી અપીલ હકુમત પણ છે.

૪. પ્રત્યેક શ્રીયાદ, તેનો ધનસાફ કરવાનો સૌથી નીચેના દરજ્જાની જે કોર્ટેને અખત્યાર હોય તે કોર્ટમાં કરવી. પણ પોલીટીકલ એજન્ટ કોઈ શ્રીયાદ અ અથવા અ પરિશિષ્ટમાં લખેલી કોઈ પણ કોર્ટમાંથી સદરહુ જેમાના કોઈ પણ પરિશિષ્ટમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી બીજી જે કોઈ પણ કોર્ટેને એવી શ્રીયાદનો ૨ જી અથવા ૩ જી કાનૂન મુજબ ધનસાફ કરવાનો અખત્યાર હોય તે કોર્ટમાં મોકલવાને અથવા પોતાની કોર્ટમાં મગાવી લેવાને મુખત્યાર છે; પણ હેઠળ લખેલી શ્રીયાદો પોલીટીકલ શ્રીયાદો છે એમ સાધારણ રીતે ગણવામાં આવશે:—

(૧) જે શ્રીયાદોમાં નામદાર પાલણપુરના દીવાન સાહેબ, નામદાર રાધનપુરના નવાબ સાહેબ તથા થરાદ તથા વાવના ઠાકોર સાહેબો પક્ષકાર હોય તે શ્રીયાદો.

(૨) રાજના હક બાબત, હકુમત બાબત, ચોથ અથવા સાથે મળીને આપવાની ખંડણી બાબત, ખંડીયા રજવાડાના કુટુંબના આસામીઓના ભરણપોષણ બાબત, ખારવટીઆઓએ અથવા ધાડપાડુઓએ (વલતારોએ) કરેલા નુકસાન બદલ, મોબદલો આપવા બાબત, મુલક બાબત, હદ બાબત, રાજકીય હોદ્દા અથવા વિશેષ હક બાબત, કોઈ પણ વર્ગના ખંડીયા રજવાડાના હિત સંબંધને લગતા દાવા.

ખુલાસો—ઉપરની રકમ (૧) મા લખેલા દાવા શિવાયના રજવાડાઓના કુટુંબમાં ઇસ્ટેટના વારસા બાબતના અથવા તેના હિસ્સા પાડવા બાબતના દાવા સામાન્યતા દિવાની શ્રીયાદ તરીકે સાંભળવા, પણ આ દાવાની અંદર, હકુમત ચલાવવાની જેને સત્તા હોય એવી રાજગાદી ઉપર વારસાના હકનો મુદ્દો અથવા હકુમતવાળા રજવાડાને અથવા ખંડણી આપનારા તાલુકદારને જે ઇસ્ટેટમાં પ્રસક્ત અથવા પરોક્ષ હિત સંબંધ હોય એવી ઇસ્ટેટના વારસા બાબતનો અથવા તેના હિસ્સા પાડવા બાબતનો મુદ્દો જેમાં ઉત્પન્ન થાય એવા દાવાનો સમાવેશ થતો નથી.

૫. જો આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એન્ટને એમ લાગે કે પોલીટીકલ ફરીયાદ તરીકે માહેલી ફરીયાદ દિવાની ફરિયાદ તરીકે સાંભળવી, અથવા જો આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એન્ટને, ડિસ્ટ્રિક્ટ ડેપુટી આસિસ્ટન્ટને, હજુર ડેપુટી આસિસ્ટન્ટને અથવા થાણુદારને એમ લાગે કે દિવાની ફરિયાદ તરીકે સાંભળવી, તો તેણે તે બાબત પોલીટીકલ એન્ટને હુકમ થવા સારૂ લખી મોકલવી. એકાદી ફરીયાદનો કોઇ પણ પક્ષકાર પોલીટીકલ ફરિયાદ દિવાની ફરિયાદ તરીકે સાંભળવા માટે અથવા દિવાની ફરિયાદ પોલીટીકલ ફરિયાદ તરીકે સાંભળવા માટે હુકમ થવા સારૂ પોલીટીકલ એન્ટને અરજી કરવાને મુખત્યાર છે.
૬. જો તાલુકદારની ઇસ્ટેટ ઉપર દેવું થયાને લીધે તે પોલીટીકલ એન્ટે જમ્મ કરી હોય તે તાલુકદારના દેવા અથવા જવાબદારીના સંબંધમાં એનન્સીની દિવાની કોર્ટમાં જો કોઇ પણ કામ ચાલતુ હોય તે કામ જમ્મીનો હુકમ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે ત્યાર પછી બંધ કરવું અને એવા દેવા તથા જવાબદારીના સંબંધમાં અથવા તે બાબત જો પ્રોસેસો, બજાવણી તથા જમ્મી ચાલુ હશે તેમનો અમલ થતો અટકાવવો અને એવી જમ્મી ચાલુ રહે ત્યાં સુધી, એવી કોઈ પણ કોર્ટ એવા દેવા તથા જવાબદારીના સંબંધમાં નવું કામ ચલાવવું નહિ, નવી પ્રોસેસો કહાડવી નહિ અથવા નવી બજાવણી અથવા નવી જમ્મી કરવી નહિ.
૭. સરકારને અથવા ગાયકવાડને ખડણી આપવા સારૂ જેના ઉપર આકાર કર્યો હોય એવી કોઇ પણ ઇસ્ટેટના ધણીની સામે અથવા તાલુકદારનો દરજ્જો ધારણ કરનારની સામે નાણા વસુલ કરવાની કોઇ પણ ફરિયાદ પોલીટીકલ એન્ટની સામે રીતસર પરવાનગી મેળવ્યા વગર દાખલ કરવી નહિ, અને એવી કોઇ પણ ઇસ્ટેટના ધણીની સામે માહેલી નાણા વસુલ કરવાની ફરિયાદમાં થયેલું હુકમનામું, એવું દેવું પોલીટીકલ એન્ટની મંજૂરીથી કરવામાં આવ્યું હોય તે શિવાય, એવા ધણીના મરણ પછી અમલમાં રહેશે નહિ.
૮. અ પુરવણીમાં વર્ણવેલી તાબાની કોર્ટોના હુકમનામા ઉપર કાયદાની અથવા હકીકતની કોઇ વાત બાબત અપીલ, પોલીટીકલ એન્ટ વખતે વખતે પ્રમાણે એવી તેના આસિસ્ટન્ટની કોર્ટોમાં ચાલશે.
૯. જો તે ફરિયાદ સ્કૅલફોર્ડ કોર્ટ સાબળી શકે એવી જાતની હોય અને ૫૦૦ રૂપિયા કરતાં વધારે કિંમતની ન હોય તો, પોલીટીકલ એન્ટના આસિસ્ટન્ટની કોર્ટ અપીલમાં કરેલો નીકાલ આખરનો ગણાશે.
૧૦. જગમ મિલકત સંબંધી જો ફરિયાદોનો સમાવેશ ૯ મી કાનૂનમાં થતો ન હોય અને જેમની કિંમત ૧૦૦૦ રૂપિયા કરતાં વધારે ન હોય તેવી ફરિયાદોમાં પોલીટીકલ એન્ટના આસિસ્ટન્ટની કોર્ટ તાબાની કોર્ટનું હુકમનામું કાયમ રાખે, તો તેનો નીકાલ આખરનો ગણાશે.
૧૧. જો ફરિયાદોમાં પોલીટીકલ એન્ટના આસિસ્ટન્ટની કોર્ટ તાબાની કોર્ટનું હુકમનામું રૂ. ૨૬ કરે અથવા તેમાં ફેરફાર કરે તે સઘળી ફરિયાદોમાં તથા ૧૦૦૦ રૂપિયા કરતાં વધારે કિંમતની જગમ મિલકત સંબંધી સઘળી ફરિયાદોમાં તેમ જ સ્થાવર મિલકત બાબતની

અથવા તેમાંના કાંઈ પણ હિત સંબંધ બાબતની સઘળી ફરિયાદોમાં, કાયદાની કોઈ વાત બાબત પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટમાં બીજી અપીલ ચાલશે.

૧૨. પોલીટીકલ એજન્ટના આસિસ્ટન્ટની કોર્ટના અવલ હુકમનામા ઉપર કાયદાની અથવા હકીકતની કોઈ વાત બાબત કરેલી અપીલ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટમાં ચાલશે.
૧૩. જો તે ફરિયાદ રમોલકોઝ કોર્ટ સાંભળી શકે એવી જાતની હોય અને ૧૦૦૦ રૂપિયા કરતાં વધારે કિંમતની ન હોય તો, પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ અપીલમાં કરેલો નીકાલ આખરનો ગણાશે.
૧૪. જંગમ મિલકત સંબંધી જે ફરિયાદોનો સમાવેશ ૧૩ મી કાનૂનમાં થતો ન હોય અને જેમની કિંમત ૩૦૦૦ રૂપિયા કરતા વધારે ન હોય, તે સઘળી ફરિયાદોમાં જો પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ તેના આસિસ્ટન્ટની કોર્ટનું હુકમનામું કાયમ રાખે, તો તેનો નીકાલ આખરનો ગણાશે.
૧૫. સદરહુ પ્રકારની જે ફરિયાદોમાં પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ પોતાના આસિસ્ટન્ટની કોર્ટનું હુકમનામું રદ કરે અથવા તેમાં ફેરફાર કરે તે સઘળી ફરિયાદોમાં તથા ૩૦૦૦ રૂપિયા કરતા વધારે કિંમતની જંગમ મિલકત બાબતની સઘળી ફરિયાદોમાં, તેમજ સ્થાવર મિલકત બાબતની અથવા તેમાંના કાંઈ પણ હિત સંબંધ બાબતની સઘળી ફરિયાદોમાં કાયદાની કોઈ વાત બાબત નામદાર ગવર્નર ઇન કૌન્સિલની હજુર બીજી અપીલ ચાલશે.
૧૬. ૧૫ મી કાનૂન મુજબ નામદાર ગવર્નર ઇન કૌન્સિલને અરજીઓ અથવા અપીલો કરવી હોય, ત્યારે તે દરેકની ત્રણ નકલો પોલીટીકલ એજન્ટને રજુ કરવી જોઈએ અને તેમની સાથે નીચલી કોર્ટના ફેસલા તથા હુકમનામાની સહીવાળી નકલો તથા જે કોઈ પણ દસ્તાવેજોને આધારે ફરિયાદ કરવામાં આવી હોય અથવા જેમના ઉપર અરજદાર આધાર રાખતો હોય તેમના ખરા તરજુમા જોડવા જોઈએ સદરહુ અરજી અથવા અપીલ રજુ કરવી તે, જે હુકમનામાના સબધમાં તે કરવામાં આવી હોય તે હુકમનામાની તારીખથી (સન ૧૯૦૦ ના અક્ટોબર મહિનાની ૧ લી તારીખના સરકારી ઈરાવ નંબર ૭૨૩૩ મા કાનૂનો છે તે મુજબ નકલો મેળવવામાં જે વખત લાગ્યો હોય તે બાદ જતા) ૯૦ દિવસની અદર કરવી. આવી અરજીઓ અને અપીલો રવાના કરતી વખતે તે મુદતની બહાર છે કે નહિ તે બાબત પોલીટીકલ એજન્ટે દાખલો લખી મોકલવો.
૧૭. અપીલનો જવાબ સરકારે માગ્યા શિવાય પોલીટીકલ એજન્ટે રીસપોન્ડન્ટને તે રજુ કરવાનું ફરમાવવું નહિ. જો સરકાર જવાબ માગે, તો પોલીટીકલ એજન્ટે સ્પેશીયલ અપીલની એક નકલ રીસપોન્ડન્ટ ઉપર બજાવવી, અને તેની સાથે તેને નોટીસ આપીને ફરમાવવું કે જે જવાબ આપવાનો હોય તેની ૨ નકલો એવી નોટીસ બજાવવાની તારીખથી ૩૦ દિવસની અદર પોલીટીકલ એજન્ટને રજુ કરવી; પણ એવી મુદત પોલીટીકલ એજન્ટની મરજીમાં આવે તો ૯૦ દિવસ સુધી વધારવાનો અધિકાર છે.
૧૮. અપીલ ન થઈ શકે એવા મુકદ્દમામાં પોતાના આસિસ્ટન્ટની કોર્ટમાં તથા તાબાની કોર્ટમાં ચાલેલું કામ તપાસણી માટે તથા જોવા માટે મંગાવવાનો અને દરેક વર્ગની કોર્ટ

માટે દિવાની કામના પત્રકોના નમુના ઠરાવવાનો તથા એવાં પત્રકો ક્યારે મોકલવા તે ઠરાવવાનો પોલીટીકલ એજન્ટને અધિકાર આપ્યો છે.

૧૯. આસિસ્ટન્ટોનાં પત્રકો પોલીટીકલ એજન્ટે તપાસવાં અને તાબાની કોર્ટોનાં પત્રકો આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટે તપાસીને પોતાના શેરા સહિત પોલીટીકલ એજન્ટને નિકાલ સારૂ મોકલવા.

૨૦. ગવર્નર ધન કૌન્સિલને કરેલી અપીલ અથવા અરજી (અપેલ ટને નાદારીમાં અપીલ કરવાનો અધિકાર પોલીટીકલ એજન્ટે આપ્યો હશે તે શિવાયને પ્રસંગે) હેઠળ લખેલી શી અગાઉથી આપ્યા વગર લેવામા આવશે નહિ:—

જે દિવાની પ્રરિયાદની કિંમત અવલ કોર્ટમા ગણ્યા પ્રમાણે—

રૂપિયા ૨૫ થી વધારે ન હોય તો કીના રૂપિયા ૨ આપવા.

„ ૨૫ થી વધારે પણ રૂપિયા ૫૦ થી વધારે ન હોય તો કીના રૂ. ૪ આપવા.

„ ૫૦ „ „ ૧૦૦ થી „ „ „ ૮ „

„ ૧૦૦ „ „ ૧૫૦ થી „ „ „ ૧૨ „

„ ૧૫૦ „ „ ૨૦૦ થી „ „ „ ૧૬ „

અને એ પ્રમાણે આગળ વધતુ જાય, તો ૧૦,૦૦૦ રૂપિયાની રકમ સુધી દાવો કરેલી કિંમતના દર ૫૦ રૂપિયા ઉપર ૪ રૂપિયા લેખે ફી આપવી. પણ રૂપિયા ૧૦,૦૦૦ કરતા મોટી કિંમત વસુલ કરવાની ક્રિયાદમાં તે રકમ ઉપરાત, દર ૧૦૦ રૂપિયા ઉપર અથવા ૧૦૦ રૂપિયાના ભાગ ઉપર દર સેંકડે ૮ ટકા પ્રમાણે ફી ગણવી.

પુરવાણી અ.

૨ જી કાનૂનમાં કહેલી પાલણપુર એજન્સીના તાબાની કોર્ટોની યાદી.

નંબર.	કોર્ટોનાં નામ.	હકુમતની હદ.
		રૂપિયા.
૧	કાકરેજ થાણદારની કોર્ટ	૫૦૦
૨	દીઓદર „ „	૫૦૦
૩	વારાહી „ „	૫૦૦
૪	સાતલપુર „ „	૫૦૦
૫	વાવ. „ „	૫૦૦

પુરવણી બ.

૩ જી કાનૂનમાં કહેલી પોલીટીકલ એજન્સીના આસિસ્ટન્ટની કોર્ટોની યાદી.

નંબર.	કોર્ટોના નામ.	અવલ હકુમતની હદ.	અપીલ હકુમતની હદ.
૧	પાલણપુરના આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્સીની કોર્ટ.	કાંઈ હદ નથી.	કાંઈ હદ નથી.
૨	પાલણપુરના ડિસ્ટ્રિક્ટ ડેપુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્સીની કોર્ટ.	૫,૦૦૦	૧,૦૦૦
૩	પાલણપુરના હજુર ડેપુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્સીની કોર્ટ.	૫,૦૦૦	૧,૦૦૦

ટીપ્પણી:—ડિસ્ટ્રિક્ટ ડેપુટી આસિસ્ટન્ટની કોર્ટની હકુમત થાણા સર્કલમાં તથા વહીવટ હેઠળની ઇસ્ટેટમાં જેનો સમાસ થતો હોય એવા પ્રદેશન બાબત છે. હજુર ડેપુટી આસિસ્ટન્ટની કોર્ટની હકુમત, હકુમતવાળા તાલુકદારો, એટલે વાવ, દીઓદર, ભોરોળ, વારાહીના જરાવરખાનજી અને થરાની ઇસ્ટેટમાં જેનો સમાસ થતો હોય એવા પ્રદેશન બાબત છે.

3. Political Court Rules.

Rules for defining the jurisdiction (original and appellate) to be exercised by the Courts of the Political Agency of Palanpur, and for regulating the right of appeal, limitation by time and payment of Court fees by parties in regard to political suits and appeals

x x x x x x

No 3311

Political Department,
Bombay Castle 21st May 1904.

RESOLUTION—The rules printed as an accompaniment to this Resolution are approved for the guidance of the Political Courts of the Palanpur Agency, and should be notified in the Bombay Government Gazette

2 These Rules will come into force from the 1st July 1904.

Sd/ S W. EDGERLEY,
Acting Chief Secretary to Government.

Accompaniment to Government Resolution No 3311, dated the 21st
May 1904
NOTIFICATION.
No. 3312.

Political Department,
Bombay Castle, 21st May 1904.

In exercise of the power and jurisdiction delegated by Government of India Foreign Department, Notification No 2859 I.A, dated the 19th June 1903, and of all other powers enabling him in this behalf, the Governor in Council is pleased, in supercession of all previous Rules on the subject to prescribe with effect from 1st July 1904 the following Rules for defining the Jurisdiction (Original and Appellate) to be exercised by the Courts of the Palanpur Agency and for regulating the right of appeal, limitation by time, and payment of Court fees by parties in regard to Political suits and appeals.

I.-COURTS.

The Courts of the Palanpur Agency which are empowered to hear and dispose of Political Suits or appeals are

- (1). The Assistant Political Agent's Court
- (2) The Political Agent's Court

II.-JURISDICTION OF COURT

2. The following suits should ordinarily be considered Political.

- (I). Suits to which His Highness the Devan of Palanpur, His Highness the Nawab of Radhanpur, the Bhakore of Tharad and the Rana of Wao may be a party
- (II). Cases effecting the interests of the tributary Chiefs of whatever class in regard to sovereign rights, Jurisdiction, tribute or allied payments, maintenance to the members of the Chief's family, compensation for injury done by outlaws or Highway robbers (Walter), Territory, boundaries, Political status or prerogative

Explanation —Claims for inheritance or partition of estates in the families of Chiefs, other than those specified in clause (1) above, should ordinarily be heard as Civil suits, but this does not include cases which raise the issue of a right of succession to a Chiefship, to which Jurisdictionary powers are attached or an issue of inheritance to, or partition of, any Estates in which a Jurisdictional Chief or tribute paying Talukdar has an interest direct or indirect.

3. The Court of the Assistant Political Agent, Palanpur, possesses an original Jurisdiction in Political suits of all descriptions without limit as to value

4. Political suits should be filed in the Court of the Assistant Political Agent Palanpur (whose Jurisdiction for such purpose extends in the whole Agency in which the cause of action arises as the lowest Court competent to try them), but the Political Agent may transfer a suit for trial from the Court of the Assistant Political Agent to his own Court if considered necessary.

5. If the Assistant Political Agent considers that a suit which has been filed as a political suit should be heard as a Civil suit, he shall refer the question to the Political Agent, whose decision subject to the general or special orders of Government, shall be final Any party to a suit may also apply to the Political Agent for an order that a Political suit shall be heard as a Civil suit.

III—APPEALS

6 An appeal shall lie from the decision of the Assistant Political Agent's Court to the Court of the Political Agent, Palanpur.

7. A further appeal shall lie to the Governor in Council in all Political cases

IV—LIMITATION.

A.

Appeals to the Political Agent Palanpur

8. The period for presenting appeals to the Court of the Political Agent, from the decisions and orders of the Assistant Political Agent in political cases of which the matter in litigation is of a kind that would ordinarily form the subject of a Civil suit or matter for orders by Civil Courts shall be limited to sixty days with the same qualifications as to the calculation of the period as apply to ordinary Civil cases

9. Where such questions as sovereignty, Jurisdiction, tribute, territory, political status or prerogative are involved a period of four months will be allowed with such further extension in any case as, in the judgment of the Political Agent, may appear just and reasonable.

B.**Appeals to Government.**

10. The period for presenting appeals to Government from the decisions of the Political Agent in Political cases, of which the matter of complaint is either of an administrative or miscellaneous nature or of a kind which would ordinarily form the subject of a Civil suit or matter for orders of Civil Courts as between private individuals, shall be ninety days with the same qualifications as to the calculation of the period as apply to ordinary Civil cases. All applications to Government for review of a decision by Government shall be governed by a like limitation.

11. Where such questions as Sovereignty, Jurisdiction, Tribute, Territory, Political Status, or prerogative are involved, a period of six months will be allowed for the presentation of an appeal against the decision of the Political Agent, but the appellant must obtain a certificate from the Political Agent within thirty days of receipt of his decision that the case is of a nature which entitles it to this extended period of limitation.

N.B.—It must be borne in mind that while periods to limit the right of appeal in Political cases are prescribed so to bind the parties, the Governor in Council reserves discretion to direct at any time further enquiry in any Political case or matter if it appears to him that there are good grounds for doing so

V.—MANNER OF SUBMITTING APPEALS AND REJOINDERS.

12. Appeals to the Governor in Council shall be submitted to the Political Agent in triplicate, accompanied by authenticated copies of the judgments and decrees of both the lower Courts and by certified translations of any documents on which the suit has been brought or which may be relied on in appeal

13. The Political Agent shall not call upon the respondent to submit a rejoinder to the appeal until it has been asked for by Government. If Government call for a rejoinder the Political Agent shall cause one copy of the special appeal to be served on the respondent with a notice requiring him to submit in duplicate to the Political Agent any reply he may wish to make within thirty days from the service of such notice, provided that such time may be extended to ninety days in all at the discretion of the Political Agent.

VI-COURT FEES.

14 No Court fee for the institution or filing of political suits or appeals or applications at any stage of the proceedings connected therewith shall be levied from the parties concerned.

Provided that when-(a) the suit is brought by any unprivileged person whose claim is rejected or otherwise fails and (b) the Court which passes the final decision considers that such claim was false and vexatious or that there was no reasonable or probable ground for the same

Such Court may order the recovery from such unprivileged person of Court fees for the institution of the suit at the rates which would be leviable under the scale of the fees for the time being in force under the Agency Civil Court Rules

5. Limitation Rules.

Introduction of the Kathiawar Limitation Law into the Palanpur Superintendency.

No 6720

Political Department.

RESOLUTION —It seems desirable that the same Limitation Rules should be enforced in the several Agencies in Gujarat, but there should be at least six month's notice before any change is made The Kathiawar Agency Limitation Law should be extended to the Palanpur Superintendency from 1st May 1893

2.

etc

etc.

etc.

Sd /- W. LEEWARNER.

પાલણપુરની પોલીટીકલ એજન્સીની કોર્ટોમાં પોલીટીકલ અપીલ અને અપીલના દાવાનો અમલ કરવા અને પક્ષકારોના અપીલના હક, મુદત અને કોર્ટ શી આપવા અને પોલીટીકલ અપીલના દાવા સંબંધી મુકરર કરેલા નીચેના.

નં. ૩૩૧૧.

પોલીટીકલ ડિપાર્ટમેન્ટ.

જાજરે, મુંબાઇ તા. ૨૧ મી મે ૧૯૦૪.

કરાવ—આ કરાવ સાથે છાપેલા કાનુનો પાલણપુર એજન્સી કોર્ટોમાં કામ ચલાવવા સંબંધી બહાલ રાખવામાં આવે છે અને તે મુંબાઇ ગવર્નમેન્ટ ગેઝીટમાં પ્રસીદ્ધ કરવા.

૨ આ કાનુનો તા. ૧૯ જુલાઇ ૧૯૦૪ થી અમલમાં આવશે.

(સહી) એસ. ડબલ્યુ. એડગરલી,
સરકારના એક્ટીંગ ચીફ સેક્રેટરી

પોલીટીકલ ડિપાર્ટમેન્ટનું જાહેરનામું નં. ૩૩૧૨.

મુકામ જાજરે મુંબાઇ, તા. ૨૧ મે સને ૧૯૦૪

સન ૧૯૦૩ ના જુન મહિનાની ૧૯ મી તારીખના હિંદુસ્તાન સરકારના ફોરેન ડિપાર્ટમેન્ટના જાહેરનામાં નં. ૨૮૫૯ આઇ. એ., ઉપરથી સોંપેલો અધિકાર તથા હકુમત ચલાવીને અને આ અર્થે પોતાને મળેલા બીજા સધળા અધિકાર ચલાવીને ગવર્નર ઇન્ કૌન્સિલે પાલણપુર એજન્સીની કોર્ટોએ ચલાવવાની (અવલ તથા અપીલ સંબંધી) હકુમત નકી કરવા બાબતની અને પોલીટીકલ ફરિયાદો તથા અપીલોમાં પક્ષકારોના અપીલ કરવાના હકનું, મુદતનું તથા તેમણે કેટલી કોર્ટ શી આપવી તેનું નિયમન કરવા બાબતની અગાઉની સધળી કાનુનો રદ કરીને તે બાબત નીચેની કાનુનો ઘડી છે અને તે કાનુનો સન ૧૯૦૪ ના જુલાઇ મહિનાની ૧ લી તારીખથી અમલમાં આવશે.

૧—કોર્ટો.

પાલણપુર એજન્સીની જે કોર્ટોને પોલીટીકલ ફરિયાદો અથવા અપીલો સાંભળીને નિકાલ કરવાનો અધિકાર આપ્યો છે તે નીચે પ્રમાણે છે, એટલે:—

- (૧) આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ.
- (૨) પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ.

૨—કોર્ટોની હકુમત.

૨. હેઠળ લખેલી ફરિયાદો પોલીટીકલ ફરિયાદો છે એમ સાધારણ રીતે જાણ્યું:—
- (૧) જે ફરિયાદોમાં નામદાર પાલણપુરના દીવાન સાહેબ, નામદાર રાધનપુરના નવાબ સાહેબ, થરાદના ઠાકોર અને વાવના રાણા પક્ષકાર હોય તે ફરિયાદો.
- (૨) રાજહક બાબત, હકુમત બાબત, પેશકશ અથવા સાથે મળીને આપવાની ખંડણી બાબત, રજવાડાના કુટુંબના આસામીઓના ભરણપોષણ બાબત, બારવટીઆઓએ અથવા ધાડપાડુઓએ કરેલા નુકસાનનું વળતર આપવા બાબત, મુલક બાબત, હક બાબત, રાજકીય સ્થિતિ અથવા વિશેષ અધિકાર બાબત, કોઇ પણ વર્ગના ખંડીયા રજવાડાના હિતસંબંધને લગતા દાવા.

ખુલાસો—ઉપરની રકમ (૧) મા લખેલા દાવા સિવાયના રજવાડાઓના કુટુંબમાં ઇસ્ટેટના વારસા બાબત અથવા તેના હિસ્સા પાડવા બાબતના દાવા સામાન્યતઃ દિવાની શ્રિયાદ તરીકે-સાં-ભળવા, પણ આ દાવાની અંદર, હકુમત ચલાવવાની જેને સત્તા હોય એવી રાજગાદી ઉપર વારસાના હકનો મુદ્દો અથવા હકુમતવાળા રજવાડાને અથવા ખડણી આપનારા તાલુકદારને જે ઇસ્ટેટમાં પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ હિતસંબંધ હોય એવી ઇસ્ટેટના વારસા બાબતનો અથવા તેના હિસ્સા પાડવા બાબતનો મુદ્દો જેમાં ઉત્પન્ન થાય એવા દાવાનો સમાવેશ થતો નથી.

૩. પાલણપુરના આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટને સઘળી જાતની પોલીટીકલ ફરિયાદોમાં કિંમતની કાંઈ પણ હદ વગર અસલ હકુમત છે એમ સમજવું.

૪. પોલીટીકલ ફરિયાદો પાલણપુરના આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટમાં (અને આ કારણસર એવી ફરિયાદનો ધનસાફ કરવાની સત્તાવાળી કનિષ્ઠ કોર્ટ તરીકે તેની હકુમત આખી એજન્સીમાં કે ત્યાં દાવાનું કારણ ઉત્પન્ન થાય છે તેમાં છે એમ સમજવું), પણ પોલીટીકલ એજન્ટને એકાદી ફરિયાદનો ધનસાફ કરવાનું કામ આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટમાંથી પોતાની કોર્ટમાં મંગાવવાની જરૂર જણાય તો તે તેમ કરવાને મુખત્યાર છે.

૫. જે આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટને એમ લાગે કે પોલીટીકલ ફરિયાદ તરીકે માટેલી ફરિયાદ દિવાની ફરિયાદ તરીકે સાંભળવી જોઈએ, તો તેણે તે બાબત પોલીટીકલ એજન્ટને હકુમત થવા સાફ લખી મોકલવી, અને તે જે નિકાલ કરે તે, સરકારના સામાન્ય અથવા વિશેષ હકુમતને પાત્ર આપરનો છે એમ ગણવું. એકાદી ફરિયાદનો કોઈ પણ પક્ષકાર અમુક પોલીટીકલ ફરિયાદ દિવાની ફરિયાદ તરીકે સાંભળવા માટે હકુમત થવા સાફ પોલીટીકલ એજન્ટને અરજી કરવાને મુખત્યાર છે.

૩—અપીલ.

૬. આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટના ઠરાવ ઉપર પાલણપુરના પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટમાં અપીલ ચાલશે.

૭. સઘળી પોલીટીકલ બાબતોમાં ગવર્નર ઇન્ કૌન્સિલને વળી ખીજી અપીલ કરી શકાશે.

૪.—મુદત બાબત.

(અ) પાલણપુરના પોલીટીકલ એજન્ટને અપીલ.

૮. જે પોલીટીકલ મુકદ્દમામાં દાવાવાળી બાબત સાધારણ રીતે દિવાની શ્રિયાદનો વિષય થઈ શકે એવી અથવા દિવાની કોર્ટથી તે બાબતમાં હકુમત થઈ શકે એવી હોય તે પોલીટીકલ મુકદ્દમામાં આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટના ફેસલા તથા હકુમત ઉપર પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટમાં અપીલ કરવાની મુદત સાઠ દિવસની ઠરાવવામાં આવી છે અને સામાન્ય દિવાની મુકદ્દમાઓમાં મુદતની ગણતરી કરવાનો જે નિયમ છે તે આવા મુકદ્દમામાં પણ લાગુ પડશે.

૯. રાજ્યસત્તા, હકુમત, પેશકશ, મુલક, રાજ્યકીય સ્થિતિ અથવા વિશેષ અધીકાર બાબત દાવો હશે ત્યારે તેને માટે ચાર મહિનાની મુદત ઠરાવવામાં આવી છે, અને પોલીટીકલ એજન્ટને વાજખી અને યોગ્ય જણાશે તો તે હરકોઈ મુકદ્દમામાં તે મુદતમાં વધારો કરી શકશે.

(બ) સરકારને અપીલ.

૧૦. જે પોલીટીકલ મુકદ્દમામાં ફરિયાદની બાબત અમલમાં બજાવણી સંબંધી હોય અથવા પરચુરણ પ્રકારની હોય અથવા ખાનગી શખસો વચ્ચે સાધારણ રીતે દિવાની ફરિયાદનો વિષય થઈ શકે એવી હોય અથવા દિવાની કોર્ટથી તે બાબતમાં હકુમત થઈ શકે એવી હોય તેવા પોલીટીકલ

મુકદ્દમામાં સરકારને અપીલ કરવાની મુદત નેવું દિવસની ઠરાવવામાં આવી છે, અને સામાન્ય દિવાની મુકદ્દમાઓમાં મુદતની ગણતરી કરવાનો જે નિયમ છે તે આવા મુકદ્દમામાં પણ લાગુ પડશે. સરકારના ઠરાવનો સરકારે ૫૨ી વિચાર કરવા બાબતની અરજીને પણ સદરહુ મુદત લાગુ પડશે.

૧૧. રાજ્યસત્તા, હકુમત, પેશકશ, મુલક, રાજ્યાકીય સ્થિતિ અથવા વિશેષ અધિકાર બાબત દાવો હશે ત્યારે પોલીટીકલ એજન્ટના ઠરાવ ઉપર અપીલ કરવા માટે છ મહિનાની મુદત ઠરાવવામાં આવી છે, પણ પોલીટીકલ એજન્ટના ઠરાવની નકલ પોતાને મળ્યાના તારીખથી ત્રીસ દિવસની અંદર અપેલેન્ટે પોલીટીકલ એજન્ટનો એવો દાખલો મેળવવો જોઈએ કે સદરહુ વધારાની મુદત મળી શકે એવા પ્રકારનો તેનો મુકદ્દમો છે.

ટીપ—આ વાત ધ્યાનમાં રાખવી કે પોલીટીકલ મુકદ્દમાઓમાં અપીલ કરવાનો પક્ષકારોનો હક મુદત ઠરાવીને મર્યાદિત કર્યો છે, તો પણ જે ગવર્નર ઇન્ કૌન્સિલને કોઈ પણ પોલીટીકલ મુકદ્દમામાં અથવા બાબતમાં એમ લાગે કે તે બાબત વધારે ચોક્કસી કરવાના સખળ કારણો છે તો તે કોઈ પણ વખતે એવી ચોક્કસી કરવાનું ૫૨માવવાની સત્તા પોતે રાખે છે.

૫—અપીલ તથા જવાબ મોકલવાની રીત.

૧૨. ગવર્નર ઇન્ કૌન્સિલને અપીલ કરવાની હોય ત્યારે તેની ત્રણ નકલો પોલીટીકલ એજન્ટને રજુ કરવી જોઈએ, અને તેની સાથે બન્ને નીચલી કોર્ટોના કેસલા તથા હુકમનામાની સહી સીક્કાવાળી નકલો તથા જે કોઈ પણ દસ્તાવેજોને આધારે ફરિયાદ કરવામાં આવી હોય અથવા જેમના ઉપર અપીલમાં આધાર રાખી શકાય એમ હોય તેમના સહી સીક્કાવાળા તરજુમા જોડવા જોઈએ.

૧૩. અપીલનો જવાબ સરકારે માગ્યા શિવાય પોલીટીકલ એજન્ટે રેસપોન્ડેન્ટને તે રજુ કરવાનું ફરમાવવું નહિ. જે સરકાર જવાબ માગે, તો પોલીટીકલ એજન્ટે રેપેશિયલ અપીલની એક નકલ રિસપોન્ડેન્ટ ઉપર બજાવવી, અને તેની સાથે તેને નોટીસ આપીને ફરમાવવું કે જે જવાબ આપવો હોય તેની ૨ નકલો એવી નોટીસ બજાવ્યાની તારીખથી ૩૦ દિવસની અંદર પોલીટીકલ એજન્ટને રજુ કરવી, પણ એવી મુદત પોલીટીકલ એજન્ટની મરજીમાં આવે તો એકદર ૯૦ દિવસ સુધી વધારવાનો અધિકાર છે.

૬—કોર્ટ ફી.

૧૪. પોલીટીકલ ફરિયાદો અથવા અપીલો કરવા માટે અથવા તે સબંધી કામ ચાલતું હોય ત્યારે કોઈ પણ વખતે અરજી કરવા માટે લાગતા વળગતા પક્ષકારો પાસેથી કોઈ ફી લેવામાં આવશે નહિ,

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે—

(અ) એવી ફરિયાદ અધિકાર વગરના કોઈ પણ સખસે આણી હોય અને તેનો દાવો રદ કરવામાં આવ્યો હોય અથવા બીજી રીતે નીષ્ફળ ગયો હોય, અને

(બ) આખરનો ઠરાવ કરનારી કોર્ટને એમ લાગે કે એ દાવો ખોટો તથા ત્રાસદાયક હતો અથવા તે કરવા માટે વાજખી અથવા સંભવિત કારણ ન હતું.

ત્યારે સદરહુ કોર્ટને એવી ફરિયાદ કરવા માટે એવા અધિકાર વગરના સખસ પાસેથી એવે દરે કોર્ટ ફી લેવાનો અધિકાર છે કે જે દર એજન્સીની દિવાની કોર્ટની કાનૂનોની રૂયે વિધમાનકાળે અમલમાં હોય એવા ફીના કોટક પ્રમાણે લેવામાં આવતો હોય.

ઝાહેર ખખર.

નામદાર સરકારના રેઝોલુશન નંબર ૫૪૯૩ તા. ૧૫ માહે જુલાઈ સને ૧૮૯૧ પોલીટીકલ ડિપાર્ટમેન્ટમા ફરમાવ્યા મુજબ આ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્સીમાંની સરવે કોર્ટોમા તા. ૧ માહે સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૯૧ રોજે અને ત્યાર પછી દાખલ થએલી દરેક નીચે મુજબની અરજ અથવા અરજી ઉપર સદરહુ કોર્ટોએ આપેલા પરવાના ઉપર તેની સામે દરશાવ્યા મુજબની ફી લેવામા આવશે.

નંબર.	દસ્તાવેજનું વર્ણન.	ફીની રકમ.
૧	ફરીયાદ અરજી અથવા અપીલ અરજી મામુલ દીવાની મુકદ્દમા માહેની.	દીવાની કીમતના સેકડે ૬૧ ટકા જેટલી ફરીયાદ માડવાની ફી, પરતુ ઓછામા ઓછી આઠ આના.
૨	કોઈ પણ દીવાની મુકદ્દમા ચાલતો હોય ત્યારે અથવા તેના સબધમા ફરીયાદ અરજી અથવા અપીલ અરજી શિવાય કરેલી અરજ અથવા અરજી.	આઠ આના.
૩	અરજ અથવા અરજી. ૧ જેમા નોનકોગનીઝેબલ ગુન્હાની ફરીયાદ અથવા તહોમત હોય તે અથવા, ૨ જે ચોરીના અપહરણના અથવા ડાકાઈ-ટીના મુકદ્દમામા કામપેનસેશન (વળતર) માગવા બાબત હોય તે.	
૪	તહોમતદારને તે નકલ વગર ખરચે મળવાનો હક છે તે સીવાયની ફોનદારી મુકદ્દમા માહેના કોઈ દસ્તાવેજની નકલ મળવા સાડ કરેલી કરેલી અરજ અથવા અરજી.	માગેલી દરેક નકલ બદલ એક આનો.
૫	હથીઆર બધ ફરવાના સાડ અરજ અથવા અરજી કોઈ પોલીટીકલ બાબતમા જ્યુડીશીયલ ચોકસી આપવાની હોય તેવી ફરીયાદ અરજ અથવા અપીલ અરજી.	એક રૂપિયો, જે અરજ અથવા અરજી ફક્ત એકજ માણસ બાબત હોય અને દરેક બીજા વધારાના માણસ બાબત ચાર આના, આઠ આના અને વળી દાવાની કીમત ઉપર દર સેકડે પાંચ ટકા જેટલી ફરીયાદ માડવાની ફી, પરતુ ઓછામા ઓછી આઠ આના.
૬	જ્યુડીશીયલ ચોકસી આવતી હોય એવી બાબતની ફરીયાદ અરજ અથવા અપીલ અરજી શિવાય બીજી એજન્સી કોર્ટોએ પોલીટીકલ રીતે તજવીજ કરી હોય એવી બાબત સબધી અરજ અથવા અરજી.	ચાર આના.

કોઈ પણ દસ્તાવેજ જે ટપાલ મારફત મોકલ્યો હોય તે બાબત આપવાની ફીની રકમ એક રૂપિયા કરતા વધારે ન હોય તો પોસ્ટેજ સ્ટાપ તે દસ્તાવેજને ચોટાડ્યા શિવાય તે દસ્તાવેજમાં બીડીને આપવાનો અધીકાર છે બીજી સવળી બાબતમા સદરહુ ફી રોકડી અથવા મનીઆરડરથી આપવી જોઈએ તા ૩૧ માહે જુલાઈ સને ૧૮૯૧ મુ. પાલણપુર.

મોતીલાલ શીવજી.

Sd / W. Scott, Colo
એક્ટીંગ પોલીટીકલ સુપરીન્ટેન્ડેન્સી

The Kathiawar Agency Limitation Law, 1890.

PART I.

PRELIMINARY.

1. (1) This Law may be called "The Kathiawar Agency Limitation Law, 1890,"

Short title.

(2) It applies to all suits instituted, appeals presented and applications made in or to the Court of the Political Agent in Kathiawar or in or to any Court subordinate to the said Court or subject to the superintendence thereof, whether in the exercise of Civil or Criminal Jurisdiction, and to all appeals from any decree or order of any of the Courts aforesaid and to all applications founded of any decree, order or proceeding of any of those Courts.

(3) It shall come into force on such date as may be fixed in this behalf by a notification, published in the *Kathiawar Agency Gazette*, which date shall be not less than six months after the first publication of such notification.

Commencement.

2. (1) On and from that day all rules of limitation hitherto deemed to be applicable to such suits, appeals and applications as aforesaid shall be repealed, but nothing herein contained shall be deemed to affect any title fully acquired or to revive any right to sue barred under those rules or to affect the recognition, continuance or revival, in accordance with those rules, of any debt, engagement or obligation by any instrument or transaction made before this law comes into force.

Repealing section.

(2) Any suit in which the cause of action has accrued before the day on which this law comes into force shall be brought within the period of limitation prescribed in the said rules or within the period prescribed by this law for a similar suit of which the cause of action accrues on the said day, whichever shall end the sooner.

Suits of which cause of action has arisen before the date on which this law comes into force.

3. In this law, unless there be something repugnant in the subject or context—

Definitions

‘plaintiff’ includes also any person from or through whom a plaintiff derives his right to sue, ‘applicant’ includes also any person from or through whom an applicant derives his right to apply; and ‘defendant’ includes also any person from or through whom a defendant derives his liability to be sued

‘easement’ includes a right, not arising from contract, by which one person is entitled to remove and appropriate for his own profit any part of the soil belonging to another, or anything growing in or attached to, or subsisting upon, the land of another.

‘bill of exchange’ includes also a hundi and a cheque.

‘bond’ includes any instrument whereby a person obliges himself to pay money to another, on condition that the obligation shall be void if a specified act is performed, or is not performed, as the case may be.

‘promissory note’ means any instrument whereby the maker engages absolutely to pay a specified sum of money to another at a time therein limited, or on demand, or at sight

‘trustee’ does not include a benamidar, a mortgagee remaining in possession after the mortgage has been satisfied, or a wrong-doer in possession without title

‘suit’ does not include an appeal or an application.

‘registered’ means ‘duly registered.’

- (a) within the meaning of the rules regulating or recognising the registration of documents for the time being in force in the Kathiawar Agency, or
- (b) under and according to any law made by the Governor General of India in Council or by the Governor in Council of Bombay. and nothing shall be deemed to be done in ‘good faith’ which is not done with due care and attention.

PART II.

LIMITATION OF SUITS, APPEALS AND APPLICATIONS

4. Subject to the provision contained in sections five to twenty-five (inclusive), every suit instituted, appeal presented, and application made after the period of limitation prescribed therefor by the schedule hereto annexed shall be dismissed, although limitation has not been set up as a defence.

Dismissal of suits,
&c., instituted, &c.,
after period in limitation.

EXPLANATION—A suit is instituted in ordinary cases, when the plaint is presented to the proper officer, in the case of a pauper, when his application for leave to sue as a pauper is filed; and in the case of a claim against a company which is being wound up by the Court, when the claimant first sends in his claim to the official liquidator.

Illustrations

(a). A suit is instituted after the prescribed period of limitation. Limitation is not set up as a defence and judgment is given for the plaintiff. The defendant appeals. The appellate Court must dismiss the suit.

(b) An appeal presented after the prescribed period is admitted and registered. The appeal shall, nevertheless, be dismissed.

5. (1) If the period of limitation prescribed for any suit, appeal or application expires on a day when the Court is closed, the suit, appeal or application may be instituted, presented or made on the day that the Court reopens.

Proviso where Court is closed when period expires.

(2) Any appeal or application for a review of judgment may be admitted after the period of limitation prescribed therefor, when the appellant or applicant satisfies the Court that he had sufficient cause for not presenting the appeal or making the application within such period.

Proviso as to appeals and applications for review.

6 When, by any special law now or hereafter in force and in its nature applicable to the case, a period of limitation is specially prescribed for any suit, appeal or application, nothing herein contained shall affect or alter the period so prescribed.

Special laws of limitation.

7. If a person entitled to institute a suit or make an application be, at the time from which the period of limitation is to be reckoned, a minor, or insane, or an idiot, he may institute the suit or make the application within the same period after the disability has ceased, as would otherwise have been allowed from the time prescribed therefor in the third column of the schedule hereto annexed.

Legal disability.

When he is, at the time from which the period of limitation is to be reckoned, affected by two such disabilities, or when before his disability has ceased, he is affected by another disability, he may institute the suit or make the application within the same period, after both disabilities have ceased, as would otherwise have been allowed from the time so prescribed

When his disability continues up to his death, his legal representative may institute the suit or make the application within the same period after the death as would otherwise have been allowed from the time so prescribed

When such representative is at the date of the death affected by any such disability, the rules contained in the first two paragraphs of this section shall apply

Nothing in this section applies to suits to enforce rights of pre-emption, or shall be deemed to extend for more than three years from the cessation of the disability or the death of the person affected thereby, the period within which any suit must be instituted or application made.

Illustrations

(a) The right to sue for the hire of a boat accrues to A during his minority. He attains majority four years after such accrual. He may institute his suit at any time within three years from the date of his attaining majority.

(b), A, to whom a right to sue for a legacy has accrued during his minority, attains majority eleven years after such accrual. A has, under the ordinary law, only one year remaining within which to sue. But under this section an extension of two years will be allowed him, making in all a period of three years from the date of his attaining majority within which he may bring his suit

(c). A right to sue accrues to Z during his minority. After the accrual, but while Z is still a minor, he becomes insane. Time runs against Z from the date when his insanity and minority cease

(d). A right to sue accrues to X during his minority. X dies before attaining majority and is succeeded by Y, his minor son. Time runs against Y from the date of his attaining majority.

(e). A right to sue for an hereditary office accrues to A, who at the time is insane. Six years after the accrual A recovers his reason A has six years, under the ordinary law, from the date when his insanity ceased within which to institute a suit. No extension of time will be given him under this section.

(f). A right to sue as landlord to recover possession from a tenant accrues to A, who is an idiot. A dies three years after the accrual, his idiocy continuing up to the date of his death. A's representative in interest has, under the ordinary law, nine years from the date of A's death within which to bring a suit. This section does not extend that time, except where the representative is himself under disability when the representation devolves upon him

8. When one of several joint-creditors or claimants is under any such disability, and when a discharge can be given without the concurrence of such person, time will run against them all; but where no such discharge can be given, time will not run as against any of them until one of them becomes capable of giving such discharge without the concurrence of the others

Disability of one joint-creditor.

Illustrations.

(a). A incurs a debt to a firm, of which B, C and D are partners. B is insane and C is a minor. D can give a discharge of the debt without the concurrence of B and C. Time runs against B, C and D.

(b). A incurs a debt to a firm, of which E, F and G are partners. E and F are insane, and G is a minor. Time will not run against any of them until either E or F becomes sane, or G attains majority.

9. When once time has begun to run, no subsequent disability to sue stops it.

Continuous running of time.

Provided that where letters of administration to the estate of a creditor have been granted to his debtor, the running of the time prescribed for a suit to recover the debt shall be suspended while the administration continues.

10 Notwithstanding anything herein before contained, no suit against a person in whom property has become vested in trust for any specific purpose, or against his legal representatives or assigns (not being assigns for valuable consideration) for the purpose of following in his or their hands such property, shall be barred by any length of time.

Suits against express trustees and their representatives.

11. (1) Suits instituted in any of the Courts aforesaid on contracts entered into in a place not subject to the jurisdiction of any of the said Courts are subject to the rules prescribed by this law.

() No foreign rule of limitation shall be a defence to a suit instituted in any of the said Courts on a contract entered into in any such place as aforesaid, unless the rule has extinguished the contract, and the parties were domiciled in such place during the period prescribed by such rule.

PART III.

COMPUTATION OF PERIOD OF LIMITATIONS.

12. (i) In computing the period of Limitation prescribed for any suit, appeal or application, the day from which such period is to be reckoned shall be excluded.

(2) In computing the period of Limitation prescribed for an appeal, an application for leave to appeal as a pauper, and an application for a review of judgment,* the day on which the judgment complained of was pronounced, and the time requisite for obtaining a copy of the decree, sentence or order appealed against or sought to be reviewed, shall be excluded

(3) Where a decree is appealed against or sought to be reviewed, the time requisite for obtaining a copy of the judgment on which it is founded shall also be excluded.

(4) In computing the period of limitation prescribed for an application to set aside an award, the time requisite for obtaining a copy of the award shall be excluded

13. In computing the period prescribed for any suit, the time during which the defendant has been absent from places subject to the jurisdiction of the Courts aforesaid shall, if during such time it has not been possible to serve a summons upon him, be excluded.

* Vide addition in Political Department Notification No. 8355 dated 19th November 1891.

14. (1) In computing the period of limitation prescribed for any suit, the time during which the plaintiff has been prosecuting with due diligence another civil proceeding, whether in a Court of first instance or in a Court of appeal, against the defendant shall be excluded, where the proceeding is founded upon the same cause of action and is prosecuted in good faith in a Court which, from defect of jurisdiction, or other cause of a like nature, is unable to entertain it.

(2) In computing the period of limitation prescribed for a suit, proceedings in which have been stayed by order under the Code of Civil Procedure, section 20, the interval between the institution of the suit and the date of so staying proceedings, and the time requisite for going from the Court in which proceedings are stayed to the Court in which the suit is re-instituted, shall be excluded.

Like exclusion in case of order under Civil Procedure Code s. 20.

(3) In computing the period of limitation prescribed for any application, the time during which the applicant has been making another application for the same relief, shall be excluded, where the last-mentioned application is made in good faith to a Court which, from defect of jurisdiction, or other cause of a like nature, is unable to grant it.

Like exclusion in case of application

EXPLANATION 1—In excluding the time during which a former suit or application was pending or being made, the day on which that suit or application was instituted or made, and the day on which the proceedings therein ended, shall both be counted.

EXPLANATION 2—A plaintiff resisting an appeal presented on the ground of want of jurisdiction, shall be deemed to be prosecuting a suit within the meaning of this section

15. In computing the period of limitation prescribed for any suit, the institution of which has been stayed by injunction or order, the time of the continuance of the injunction or order, the day on which it was issued or made, and the day on which it was withdrawn shall be excluded

Exclusion of time during which commencement of suit is stayed by injunction or order.

16. In computing the period of limitation prescribed for a suit for possession by a purchaser at a sale in execution of a decree, the time during which the judgment-debtor has been prosecuting a proceeding to set aside the sale, shall be excluded

Exclusion of time during which judgment-debtor is attempting to set aside execution sale.

17. (1) When a person who would, if he were living, have a right to institute a suit or make an application, dies before the right accrues, the period of limitation shall be computed from the time when there is a legal representative of the deceased capable of instituting or making such suit or application

Effect of death before right to sue accrues

(2) When a person against whom, if he were living, a right to institute a suit or make an application would have accrued, dies before the right accrues, the period of limitation shall be computed from the time when there is a legal representative of the deceased against whom the plaintiff may institute or make such suit or application

(3) Nothing in the former part of this section applies to suits to enforce rights of pre-emption or to suits for the possession of immovable property or of an hereditary office

18 When any person having a right to institute a suit or make an application has, by means of fraud, been kept from the knowledge of such right or of the title on which it is founded,

Effect of Fraud

or where any document necessary to establish such right has been fraudulently concealed from him,

the time limited for instituting a suit or making an application

(a) against the person guilty of the fraud or accessory thereto, or,

(b) against any person claiming through him otherwise than in good faith and for a valuable consideration,

shall be computed from the time when the fraud first became known to the person injuriously affected thereby, or, in the case of the concealed document, when he first had the means of producing it or compelling its production.

19. (1) If before the expiration of the period prescribed for a suit or application in respect of any property or right, an acknowledgment of liability in respect of such property or right has been made in writing signed by the party against whom such property or right is claimed, or by some person through whom he derives title or liability, a new period of limitation, according to the nature of the original liability, shall be computed from the time when the acknowledgment was so signed.

(2) When the writing containing the acknowledgment is undated, oral evidence may be given of the time when it was signed. But oral evidence of its contents shall not be received.

EXPLANATION 1.—For the purposes of this section an acknowledgment may be sufficient, though it omits to specify the exact nature of the property or right, or avers that the time for payment, delivery, performance or enjoyment has not yet come, or is accompanied by a refusal to pay, deliver perform, or permit to enjoy, or is coupled with a claim to a set-off, or is addressed to a person other than the person entitled to the property or right.

EXPLANATION 2.—In this section ‘signed’ means signed either personally or by an agent duly authorized in this behalf.

20. (1) When interest on a debt or legacy is, before the expiration of the prescribed period, paid as such by the person liable to pay the debt or legacy, or by his agent duly authorized in this behalf,

or when part of the principal of a debt is, before the expiration of the prescribed period, paid by the debtor or by his agent duly authorized in this behalf,

a new period of limitation, according to the nature of the original liability, shall be computed from the time when the payment was made.

Provided that in the case of part-payment of the principal of a debt, the fact of the payment appears in the hand-writing of the person making the same

(2) Where mortgaged land is in the possession of the mortgagee, the receipt of the produce of such land shall be deemed to be a payment for the purpose of this section.

Effect of receipt of produce of mortgaged land.

21. Nothing in sections 19 and 23 renders one of several joint contractors, partners, executors or mortgagees chargeable by reason only of a written acknowledgment signed, or of a payment made by, or by the agent of, any other or others of them.

One of several joint contractors, &c, not chargeable by reason of acknowledgment or payment made by another of them

22. When, after the institution of a suit, a new plaintiff or defendant is substituted or added, the suit shall, as regards him, be deemed to have been instituted when he was so made a party.

Effect of substituting or adding new plaintiff or defendant.

Provided that, when a plaintiff dies, and the suit is continued by his legal representative, it shall, as regards him, be deemed to have been instituted when it was instituted by the deceased plaintiff

Proviso where original plaintiff dies

Provided also, that, when a defendant dies, and the suit is continued against legal representative, it shall, as regards him, be deemed to have been instituted when it was instituted against the deceased defendant

Proviso where original defendant dies

23 In the case of a continuing breach of contract and in the case of a continuing wrong independent of contract, a fresh period of limitation begins to run, at every moment of the time during which the breach or the wrong, as the case may be, continues.

Continuing breaches and wrongs

24 In the case of a suit for compensation for an act which does not give rise to a cause of action unless some specific injury actually results there-from, the period of limitation shall be computed from the time when the injury results.

Suit for compensation or act not actionable without special damage.

Illustrations

(a). A owns the surface of a field B owns the subsoil. B digs coal thereout without causing any immediate apparent injury to the surface, but at last the surface subsides. The period of limitation in the case of a suit by A against B runs from the time of the subsidence.

(b) A speaks and publishes of B slanderous words not actionable in themselves without special damage caused thereby. C in consequence refuses to employ B as his clerk. The period of limitation in the case of a suit by B against A for compensation for the slander does not commence till the refusal.

25. All instruments shall for the purposes of this law, be deemed to be made with reference to the Gregorian time mentioned in calendar.
instruments.

Illustrations.

(a) A Hindu makes a promissory note bearing a native date only, and payable four months after date. The period of limitation applicable to a suit on the note runs from the expiry of four months after date computed according to the Gregorian calendar

(b) A Hindu makes a bond, bearing a native date only, for the re-payment of money within one year. The period of limitation applicable to a suit on the bond runs from the expiry of one year after date computed according to the Gregorian calendar.

PART IV.

ACQUISITION OF OWNERSHIP BY POSSESSION.

26. (1) Where the access and use of light or air to and for any building have been peaceably enjoyed therewith, as an easement, and as of right, without interruption, and for twenty years

And where any way or water-course, or the use of any water, or any other easement (whether affirmative or negative) has been peaceably and openly enjoyed by any person claiming title thereto as an easement and as of right, without interruption and for twenty years

The right to such access and use of light or air, way, water-course, use of water, or other easement, shall be absolute and indefeasible.

(2) Each of the said periods of twenty years shall be taken to be a period ending within two years next before the institution of the suit wherein the claim to which such period relates is contested.

EXPLANATION—Nothing is an interruption within the meaning of this section, unless where there is an actual discontinuance of the possession or enjoyment by reason of an obstruction by the act of some person other than the claimant, and unless such obstruction is submitted to or acquiesced in for one year after the claimant has notice thereof, and of the person making or authorizing the same to be made

(a). A suit is brought in 1881 for obstructing a right of way. The defendant admits the obstruction, but denies the right of way. The plaintiff proves that the right was peaceably and openly enjoyed by him, claiming title thereto as an easement, and as of right, without interruption, from 1st January 1860 to 1st January 1880. The plaintiff is entitled to judgment.

(b). In a like suit also brought in 1881 the plaintiff merely proves that he enjoyed the right in manner aforesaid from 1858 to 1878. The suit shall be dismissed, as no exercise of the right by actual user has been proved to have taken place within two years next before the institution of the suit.

(c). In a like suit the plaintiff shows that the right was peaceably and openly enjoyed by him for twenty years. The defendant proves that the plaintiff on one occasion during the twenty years had asked his leave to enjoy the right. The suit shall be dismissed.

27 Provided that, when any land or water upon, over, or from which any easement has been enjoyed or derived

Exclusion in favour
of reversioner of
servient tenement

has been held under or by virtue of any interest for life or any term of years exceeding three years from the granting thereof, the time of the enjoyment of such easement during the continuance of such interest or term, shall be excluded in the computation of the said last-mentioned period of twenty years, in case the claim is within three years next after the determination of such interest or term, resisted by the person entitled, on such determination, to the said land or water.

Illustration.

A sues for a declaration that he is entitled to a right of way over B's land. A proves that he has enjoyed the right for twenty-five years; but B shows that during ten of these years C, a Hindu widow, had a life interest in the land, that on C's death B became entitled to the land, and that within two years after C's death he contested A's claim to the right. The suit must be dismissed, as A, with reference to the provisions of this section, has only proved enjoyment for fifteen years.

28. At the determination of the period hereby limited to any person for instituting a suit for possession of any property, situated within the local Jurisdiction of any of the Courts aforesaid, his right to such property shall be extinguished.

Extinguishment of right to property.

THE SCHEDULE.

(See Section 4.)

FIRST DIVISION, SUITS.

Description of suit.	Period of limitation.	Time from which period begins to run.
	<i>Part I.</i> <i>Three months</i>	
1.—For compensation for doing, or for omitting to do, an act alleged and in good faith intended to have been done in pursuance of a law applicable to the defendant.	Three months	When the act or omission takes place
	<i>Part II.</i> <i>Six months</i>	
2.—By a person alleging violent dispossession for an order on that ground only for restitution	Six months	When the dispossession occurs.

FIRST DIVISION, SUITS—*continued.*

Description of suit.	Period of limitation	Time from which period begins to run.
3.—Under the specific Relief Act, 1877, section 9, to recover possession of immovable property.	Six months	When the dispossession occurs
4.—Under the Code of Civil Procedure, chapter XXXIX. (<i>of summary procedure on negotiable instruments</i>)	Ditto ...	When the instrument sued upon becomes due and payable.
	<i>Part III. Two years</i>	
5.—Upon any enactment for a penalty or forfeiture incurred thereunder	Two years	When the penalty or forfeiture is incurred.
6.—For the wages of house-hold servant, artisan or labourer.	Ditto ...	When the wages accrue due.
7.—For the price of food or drink sold by the keeper of a hotel, tavern or lodging house.	Ditto ...	When the food or drink is delivered
8.—For the price of lodging.	Ditto ...	When the price becomes payable
9.—To enforce a right of pre-emption, whether the right is founded on law, or general usage, or on special contract	Ditto ...	When the purchaser takes under the sale sought to be impeached, physical possession of the whole of the property sold, or, where the subject of the sale does not admit of physical possession, when the instrument of sale is registered.
10.—By a person against whom an order is passed under sections 280, 281, 282 or 335 of the Code of Civil Procedure, to establish his right to, or to the present possession of, the property comprised in the order,	Ditto ...	The date of the order.

FIRST DIVISION, SUITS—*continued.*

Description of suit.	Period of limitation.	Time from which period begins to run.
11.—To set aside a sale in execution of a decree of a Civil Court.	Two years	When the sale is confirmed or would otherwise have become final and conclusive had no such suit been brought.
12.—To alter or set aside a decision or order of a Civil Court in any proceeding other than a suit.	Ditto ...	The date of the final decision or order in the case by a Court competent to determine it finally
13.—To set aside any act or order of an officer of Government in his official capacity, not herein otherwise expressly provided for	Ditto ...	The date of the act or order
14.—Against Government to recover money paid under protest in satisfaction of a claim made by the revenue authorities on account of arrears of revenue or on account of demands recoverable as such arrears	Ditto ...	When the payment is made
15.—Against Government for compensation for land acquired for public purposes.	Ditto ...	The date of determining the amount of the compensation
16.—Like suit for compensation when the acquisition is not completed	Ditto ...	The date of the refusal to complete
17.—For compensation for false imprisonment	Ditto ...	When the imprisonment ends
18.—By the executors, administrators or representatives of a person deceased in respect of any wrong committed within one year before his death for which such person might have sued.	Ditto ...	The date of the death of the person wronged.
19.—By the executors, administrators or representatives for compensation to families for loss occasioned by the death of a person caused by actionable wrong	Ditto ..	The date of the death of the person killed.
20.—For compensation for any other injury to the person	Ditto ..	When the injury is committed.

FIRST DIVISION, SUITS—*continued*

Description of suit	Period of limitation	Time from which period begins to run.
21 —For compensation for a malicious prosecution.	Two years	When the plaintiff is acquitted or the prosecution is otherwise terminated.
22 —For compensation for libel	Ditto ..	When the libel is published.
23 —For compensation for slander	Ditto ...	When the words are spoken or, if the words are not actionable in themselves, when the special damage complained of results.
24.—For compensation for loss of service occasioned by the seduction of the plaintiff's servant or daughter	Ditto ..	When the loss occurs.
25 —For compensation for inducing a person to break a contract with the plaintiff.	Ditto ...	The date of the breach.
26 —For compensation for an illegal, irregular or excessive distress	Ditto ...	The date of the distress.
27 —For compensation for wrongful seizure of movable property under legal process	Ditto .	The date of the seizure.
<i>Part IV</i>		
<i>Three years</i>		
28 —Against a carrier for compensation for losing or injuring goods	Three years	When the loss or injury occurs
29 —Against a carrier for compensation for delay in delivering goods	Ditto ..	When the goods ought to be delivered
30.—Against one who, having a right to use property for specific purposes, perverts it to other purposes.	Ditto .	When the perversion first becomes known to the person injured thereby.
31 —Against an executor, administrator or other representative of a person deceased in respect of any wrong committed by such person within one year before his death for which he might have been sued and for which a right of suit survives	Ditto ...	When the wrong complained of is done

FIRST DIVISION, SUITS—*continued.*

Description of suit.	Period of limitation.	Time from which period begins to run.
32.—For the recovery of a wife	Three years.	When possession is demanded and refused.
33.—For the restitution of conjugal rights.	Ditto ...	When restitution is demanded and is refused by the husband or wife, being of full age and sound mind.
34.—For compensation for any malfeasance, misfeasance or non-feasance independent of contract and not herein specially provided for.	Ditto ...	When the malfeasance, misfeasance or non-feasance takes place.
<i>Part V.</i>		
<i>Five years.</i>		
35.—For compensation for obstructing a way or water-course.	Five years.	The date of the obstruction.
36.—For compensation for diverting a water-course.	Ditto ...	The date of the diversion.
37.—For compensation for trespass upon immovable property.	Ditto ...	The date of the trespass.
38.—For compensation for infringing copyright or any other exclusive privilege.	Ditto ...	The date of the infringement.
39.—To restrain waste	Ditto ...	When the waste begins
40.—For compensation for injury caused by an injunction wrongfully obtained	Ditto ...	When the injunction ceases.
41.—Of the nature referred to in the Indian Succession Act, 1865, section 320 or 321, or in the Probate and Administration Act, 1881, sections 139-140 to compel a refund by a person to whom an executor or administrator has paid a legacy or distributed assets	Ditto ...	The date of the payment or distribution
42.—By a ward, who has attained majority, to set aside a sale by his guardian,	Ditto ...	When the ward attains majority.

FIRST DIVISION, SUITS—*continued*

Description of suit.	Period of limitation	Time from which period begins to run.
43.—By any person bound by an order respecting the possession of property made under the Code of Criminal Procedure, chapter XL, or by any person bound by an order such as is referred to in Article 2, or by any one claiming under such person to recover the property comprised in such order	Five years	From the date of the final order in the case.
44.—For specific movable property lost, or acquired by theft, or dishonest misappropriation or conversion or for compensation for wrongfully taking or detaining the same.	Ditto ...	When the person having the right to the possession of the property first learns in whose possession it is.
45.—For other specific movable property, or for compensation for wrongfully taking or injuring or wrongfully detaining the same	Ditto ...	When the property is wrongfully taken or injured, or when the detainer's possession becomes unlawful.
46.—For the hire of animals, vehicles, boats or house-hold furniture	Ditto ...	When the hire becomes payable.
47.—For the balance of money advanced in payments of goods to be delivered	Ditto ...	When the goods ought to be delivered.
48.—For the price of goods sold and delivered where no fixed period of credit is agreed upon	Ditto ...	The date of the delivery of the goods.
49.—For the price of goods sold and delivered to be paid for after the expiry of a fixed period of credit	Ditto ...	When the period of credit expires.
50.—For the price of goods sold and delivered to be paid for by a bill of exchange, no such bill being given.	Ditto ..	When the period of the proposed bill elapses.

FIRST DIVISION, SUITS—*continued*

Description of suit	Period of limitation	Time from which period begins to run
51.—For the price of trees or growing crops sold by the plaintiff to the defendant where no fixed period of credit is agreed upon	Five years.	The date of the sale.
52.—For the price of work done by the plaintiff for the defendant at his request, where no time has been fixed for payment.	Ditto ...	When the work is done.
53.—For money payable for money lent.	Ditto ..	When the loan is made
54.—Like suit when the lender has given a cheque for the money.	Ditto ...	When the cheque is paid
55.—For money lent under an agreement that it shall be payable on demand.	Ditto ...	When the loan is made.
56.—For money deposited under an agreement that it shall be payable on demand.	Ditto ...	When the demand is made
57.—For money payable to the plaintiff for money paid for the defendant	Ditto ...	When the money is paid.
58.—For money payable by the defendant to the plaintiff for money received by the defendant for the plaintiff's use.	Ditto ...	When the money is received.
59.—For money payable for interest upon money due from the defendant to the plaintiff	Ditto ...	When the interest becomes due.
60.—For money payable to the plaintiff for money found to be due from the defendant to the plaintiff on accounts stated between them.	Ditto ...	When the accounts are stated in writing, signed by the defendant or his agent duly authorized in this behalf unless where the debt is by a simultaneous agreement in writing signed as aforesaid, made payable at a future time, and then when that time arrives.

FIRST DIVISION, SUITS—*continued.*

Description of suit	Period of limitation	Time from which period begins to run.
61 —For compensation for breach of a promise to do anything at a specified time, or upon the happening of a specified contingency	Five years	When the time specified arrives or the contingency happens
62 —On a single bond where a day is specified for payment	Ditto ..	The day so specified.
63 —On a single bond where no such day is specified	Ditto ...	The date of executing the bond
64 —On a bond subject to a condition	Ditto .	When the condition is broken
65 —On a bill of exchange or promissory note payable at a fixed time after date	Ditto ..	When the bill or note falls due
66.—On a bill of exchange payable at sight, or after sight but not at a fixed time	Ditto ...	When the bill is presented.
67 —On a bill of exchange accepted payable at a particular place.	Ditto ..	When the bill is presented at that place
68 —On a bill of exchange or promissory note payable at a fixed time after sight or after demand	Ditto .	When the fixed time expires
69 —On a bill of exchange or promissory note payable on demand and not accompanied by any writing, restraining or postponing the right to sue	Ditto .	The date of the bill or note
70 —On a promissory note or bond payable by instalments	Ditto ..	The expiration of the first term of payment, as to the part then payable, and for the other parts, the expiration of respective term of payment
71 —On a promissory note or bond payable by instalments, which provides that if default be made in payment, the whole shall be due	Ditto ..	When the first default is made, unless where the payee or obligee waives the benefit of the provision, and then when fresh default is made in respect of which there is no such waiver,

FIRST DIVISION, SUITS—*continued*

Description of suit.	Period of limitation	Time from which period begins to run.
72.—On a promissory note given by the maker to a third person to be delivered to the payee after a certain event should happen	Five years	The date of the delivery to the payee.
73.—On a dishonoured foreign bill where protest has been made and notice given	Ditto ...	When the notice is given.
74.—By the payee against the drawer of a bill of exchange which has been dishonoured by non-acceptance	Ditto ...	The date of the refusal to accept
75.—By the acceptor of an accommodation-bill against the drawer	Ditto ...	When the acceptor pays the amount of the bill
76.—Suit on a bill of exchange, promissory note or bond not herein expressly provided for	Ditto .	When the bill, note or bond becomes payable.
77.—By a surety against the principal debtor	Ditto ...	When the surety pays the creditor
78.—By a surety against a co-surety	Ditto .	When the surety pays anything in excess of his own share
79.—Upon any other contract to indemnify	Ditto ...	When the plaintiff is actually damaged.
80.—By an attorney or vakil for his costs of a suit or a particular business, there being no express agreement as to the time when such costs are to be paid	Ditto	The date of the termination of the suit or business, or (where the attorney or vakil properly discontinues the suit or business), the date of such discontinuance
81.—For the balance due on a mutual, open and current account, where there have been reciprocal demands between the parties	Ditto ..	The close of the year in which the last item admitted or proved is entered in the account, such year to be computed as in the account.
82.—On a policy of insurance when the sum assured is payable immediately after proof of the death or loss has been given to, or received by, the insurers	Ditto .	When proof of the death or loss is given or received to or by the insurers whether by or from the plaintiff or any other person.

FIRST DIVISION, SUITS—*continued*

Description of suit	Period of limitation	Time from which period begins to run
83.—By the assured to recover premia paid under a policy voidable at the election of the insurers	Five years.	When the insurers elect to avoid the policy.
84.—Against a factor for an account	Ditto ...	When the account is, during the continuance of the agency, demanded and refused or where no such demand is made when the agency terminates.
85.—By a principle against his agent for movable property received by the latter and not accounted for	Ditto ...	When the account is during the continuance of the agency demanded and refused, or, where no such demand is made when the agency terminates.
86.—Other suits by principals against agents for neglect or misconduct	Ditto ..	When the neglect or misconduct becomes known to the plaintiff
87.—To cancel or set aside an instrument not otherwise provided for.	Ditto ...	When the facts entitling the plaintiff to have the instrument cancelled or set aside become known to him
88.—To declare the forgery of an instrument issued or registered	Ditto	When the issue or registration becomes known to the plaintiff
89.—To declare the forgery of an instrument attempted to be enforced against the plaintiff	Ditto	The date of the attempt
90.—For property which the plaintiff has conveyed while insane	Ditto ...	When the plaintiff is restored to sanity, and has knowledge of the conveyance
91.—To set aside a decree obtained by fraud, or for other relief on the ground of fraud	Ditto ...	When the fraud becomes known to the party wronged.

FIRST DIVISION, SUITS—*continued.*

Description of suit.	Period of limitation	Time from which period begins to run
92 —For relief on the ground of mistake.	Five years	When the mistake becomes known to the plaintiff
93 —For money paid upon an existing consideration which afterwards fails	Ditto ..	The date of the failure.
94 —To make good out of the general estate of a deceased trustee the loss occasioned by a breach of trust	Ditto ...	The date of the trustee's death, or, if the loss has not then resulted the date of the loss
95.—For contribution by a party who has paid the whole amount due under a joint decree, or by a sharer in a joint estate who has paid the whole amount of revenue due from himself and his co-sharers.	Ditto ...	The date of the plaintiff's advance in excess of his own share
96 —By a co-trustee to enforce against the estate of a deceased trustee a claim for contribution	Ditto ...	When the right to contribution accrues.
97.—For a seaman's wages	Ditto ...	The end of the voyage during which the wages are earned
98.—For wages not otherwise expressly provided for by the schedule.	Ditto ...	When the wages accrue due
99 —By a Muhammadan for exigible dower (<i>mu'wajjal</i>).	Ditto ...	When the dower is demanded and refused or (where during the continuance of the marriage no such demand has been made) when the marriage is dissolved by death or divorce
100 —By a Muhammadan for deferred dower (<i>mu'wajjal</i>)	Ditto ...	When the marriage is dissolved by death or divorce.
101 —By a mortgagor after the mortgagee has been satisfied, to recover surplus collection received by the mortgagee.	Ditto ...	When the mortgagor re-enters on the mortgaged property.

FIRST DIVISION, SUITS—*continued*

Description of suit	Period of limitation	Time from which period begins to run.
102—For an account and a share of the profits of a dissolved partnership	Five years	The date of the dissolution
103—By the manager of a joint estate of an undivided family for contribution in respect of a payment made by him on account of the estate	Ditto ...	The date of the payment
104—By a lessor for the value of trees cut down by his lessee contrary to the terms of the lease	Ditto ...	When trees are cut down.
105—For the profits of immovable property belonging to the plaintiff which have been wrongfully received by the defendant	Ditto ...	When the profits are received, or, where the plaintiff has been dispossessed by a decree afterwards set aside on appeal, when he recovers possession
106—For arrears of rent	Ditto ...	When the arrears become due
107—By a vendor of immovable property to enforce his lien for unpaid purchase money	Ditto ...	The time fixed for completing the sale, or (where the title is accepted after the time fixed for completion) the date of the acceptance
108—For a call by a company registered under any enactment	Ditto .	When the call is payable.
109—For specific performance of a contract	Ditto .	The date fixed for the performance, or if no such date is fixed, when the plaintiff has notice that performance is refused.
110—For the rescission of a contract	Ditto ...	When the facts entitling the plaintiff to have the contract rescinded first become known to him.

FIRST DIVISION, SUITS—*continued.*

Description of suit	Period of limitation	Time from which period begins to run
111.—For compensation for the breach of any contract, express or implied, not in writing registered and not herein specially provided for.	Five years <i>Part VI</i> <i>Six years.</i>	When the contract is broken, or (where there are successive breaches) when the breach in respect of which the suit is instituted occurs, or (where the breach is continuing) when it ceases.
112.—For compensation for the breach of a contract in writing registered.	Six years	When the period of limitation would begin to run against a suit brought on a similar contract not registered.
113.—Upon a foreign judgment as defined in the Code of Civil Procedure	Ditto ..	The date of the judgment.
114.—To obtain a declaration that an alleged adoption is invalid, or never in fact took place.	Ditto .	When the alleged adoption becomes known to the plaintiff
115.—To obtain a declaration that an adoption is valid.	Ditto ..	When the rights of the adopted son as such are interfered with.
116.—Suit for which no period of limitation is provided elsewhere in this schedule.	<i>Part VII</i> <i>Twelve</i> <i>years</i> Twelve years	When the right to sue accrues
117.—Upon a judgment obtained in another court, or a recognizance, when such a suit lies	Ditto	The date of the judgment or recognizance
118.—For a legacy or for a share of a residue bequeathed by a testator, or for a distributive share of the property of an intestate.	Ditto ...	When the legacy or share becomes payable or deliverable

FIRST DIVISION, SUITS—*continued*

Description of suit	Period of limitation	Time from which period begins to run.
119 —For possession of an hereditary office	Twelve years	When the defendant takes possession of the office adversely to the plaintiff EXPLANATION—An hereditary office is possessed when the profits thereof are usually received, or (if there are no profits) when the duties thereof are usually performed.
120 —Suit during the life of a Hindu or Muhammadan female by a Hindu or Muhammadan who, if the female died at the date of instituting the suit would be entitled to the possession of land, to have an alienation of such land made by the female declared to be void except for her life or until her re-marriage	Ditto ...	The date of the alienation
121 —By a Hindu governed by the law of the Mitakshara to set aside his father's alienation of an ancestral property	Ditto ..	When the alienee takes possession of the property
122 —By a person excluded from joint family property to enforce a right to share therein	Ditto ...	When the exclusion becomes known to the plaintiff
123 —By a Hindu for arrears of maintenance	Ditto ...	When the arrears are payable
124 —By a Hindu for a declaration of his right to maintenance	Ditto ...	When the right is denied.
125 —For the resumption or assessment of rent-free land	Ditto ...	When the right to resume or assess the land first accrues
126 —To establish a periodically recurring right.	Ditto .	When the plaintiff is first refused the enjoyment of the right.

FIRST DIVISION, SUITS—*continued.*

Description of suit	Period of limitation	Time from which period begins to run.
127 —To enforce payment of money charged upon immovable property	Twelve years	When the money sued for becomes due.
EXPLANATION —The allowance and fees respectively called <i>malikana</i> and <i>haqq</i> s shall, for the purpose of this clause, be deemed to be money charged upon immovable property	Ditto ...	
128 —To recover movable property conveyed or bequeathed in trust, deposited, or pawned, and afterwards bought from the trustee, depositary or pawnee for a valuable consideration.	Ditto ...	The date of the purchase.
129.—To recover possession of immovable property conveyed or bequeathed in trust or mortgaged and afterwards purchased from the trustee or mortgagee for a valuable consideration	Ditto ...	The date of the purchase
130 —Suit by a mortgagee for possession of immovable property mortgaged	Ditto ...	When the mortgagor's right to possession determines
131.—By a purchaser at a private sale for possession of immovable property sold, when the vendor was out of possession at the date of the sale.	Ditto ...	When the vendor is first entitled to possession.
132 —Like suit by a purchaser at a sale in execution of a decree when the judgment-debtor was out of possession at the date of the sale.	Ditto ...	When the judgment debt or is first entitled to possession.

FIRST DIVISION, SUITS—*continued*

Description of suit	Period of limitation	Time from which period begins to run.
133.—By a purchaser of land at a sale in execution of a decree, for possession of the purchase land when the judgment-debtor was in possession at the date of the sale	Twelve years	The date of the sale
134.—By a landlord to recover possession from a tenant	Ditto ...	When the tenancy is determined.
135.—By a remainderman, a reversioner (other than a landlord), or a devisee, for possession of immovable property	Ditto ...	When his estate falls into possession
136.—Like suit by a Hindu or Muhammadan entitled to the possession of immovable property on the death of a Hindu or Muhammadan female	Ditto ...	When the female dies
137.—For possession of immovable property, when the plaintiff, while in possession of the property, has been dispossessed or has discontinued the possession	Ditto ...	The date of the dispossession or discontinuance
138.—Like suit, when the plaintiff has become entitled by reason of any forfeiture or breach of condition	Ditto ...	When the forfeiture is incurred or the condition is broken
139.—For possession of immovable property or any interest therein not hereby otherwise specially provided for.	Ditto ...	When the possession of the defendant becomes adverse to the plaintiff
<i>Part VIII</i> <i>Thirty years</i>		
140.—Against a depositary or pawnee to recover movable property deposited or pawned.	Thirty years	The date of the deposit or pawn.

FIRST DIVISION, SUITS—*continued.*

Description of suit.	Period of limitation	Time from which period begins to run.
	<i>Part IX</i> <i>Sixty years.</i>	
141.—By a mortgagee for foreclosure or sale.	Sixty years	When the money secured by the mortgage becomes due.
142.—Against a mortgagee to redeem or to recover possession of immovable property mortgaged.	Ditto ...	When the right to redeem or to recover possession accrues
143.—Any suit by or on behalf of the Secretary of State for India in Council	Ditto ...	When the period of limitation would begin to run under this Act against a like suit by a private person

SECOND DIVISION, APPEALS

144.—Under the Code of Criminal Procedure from a sentence of death passed by a Criminal Court	Twenty-one days.	The date of the sentence.
145.—Under the Code of Civil Procedure to the Court of the Political Agent.	Thirty days	The date of the decree or order appealed against
146.—Under the Code of Criminal Procedure to any Court other than the Government of Bombay.	Ditto ...	The date of the sentence or order appealed against.
147.—Under the same Code to the Government of Bombay except in the cases provided for by Nos. 144 and 149.	Sixty days	The date of the sentence or order appealed against.
148.—Under the Code of Civil Procedure to the Government of Bombay except in the cases otherwise expressly provided for.	Ninety days	The date of the decree or order appealed against.
149.—Under the Code of Criminal Procedure from a judgment of acquittal	Six months.	The date of the judgment appealed against.

THIRD DIVISION, APPLICATIONS.

Description of suit.	Period of limitation.	Time from which period begins to run.
150 —Under the Code of Civil Procedure to set aside an award	Twenty days	When the award is submitted to the Court
151 —For leave to appear and defend a suit under chapter XXXIX of the Code of Civil Procedure	Ditto	When the summons is served
152 —For an order under section 629 of the same Code restoring to the file a rejected application for review.	Thirty days.	When the application for review is rejected
153.—By a plaintiff for an order to set aside a dismissal by default	Sixty days	The date of the dismissal.
154.—By a defendant for an order to set aside a judgment <i>ex parte</i>	Ditto ...	The date of executing any process for enforcing the judgment.
155 —Under the Code of Civil Procedure, by a person dispossessed of immovable property, and disputing the right of the decree holder or purchaser at a sale in execution of a decree to be put into possession.	Ditto ...	The date of the dispossession
156 —To set aside a sale in execution of a decree, on the ground of irregularity in publishing or conducting the sale or on the ground that the decree-holder has purchased without the permission of the Court	Ditto ...	The date of the sale.
157 —Complaining of resistance or obstruction to delivery of possession of immovable property decreed or sold in execution of a decree, or of dispossession in the delivery of possession to the decree holder or the purchase of such property.	Ditto ...	The date of the resistance, obstruction or dispossession
158.—For re-admission of an appeal dismissed for want of prosecution	Ditto ...	The date of the dismissal

THIRD DIVISION, APPLICATIONS—*continued*

Description of suit.	Period of limitation	Time from which period begins to run.
159.—For a re-hearing of an appeal heard <i>ex parte</i> in the absence of the respondent	Sixty days	The date of the decree in appeal
160.—For leave to appeal as a pauper	Ditto ...	The date of the decree appealed against.
161.—Under section 371 of the Code of Civil Procedure or under that section and section 582 of the same Code for an order to set aside an order for abatement or dismissal	Four months.	The date of the order for abatement or dismissal.
162.—By a purchaser at an execution sale to set aside the sale on the ground that the person whose interest in the property purported to be sold had no saleable interest therein.	Ditto ...	The date of the sale.
163.—For a review of judgment, or for the exercise of extraordinary Jurisdiction	Ninety days.	The date of the decree or order
164.—For the issue of a notice under section 258 of the same Code to show cause why the payment or adjustment therein mentioned should not be recorded as certified	Six months.	When the payment or adjustment is made.
165.—By a creditor of an insolvent judgment-debtor under section 353 of the Code of Civil Procedure.	Ditto ...	The date of the publication of the schedule.
166.—For payment of the amount of a decree by instalments.	Ditto ...	The date of the decree.
167.—Under section 365 of the Code of Civil Procedure by the legal representative of a deceased plaintiff, or under that section and section 582 of the same Code by the legal representative of a deceased plaintiff-appellant or defendant-appellant	Ditto ..	The date of the death of the deceased plaintiff or of the deceased plaintiff-appellant or defendant-appellant

THIRD DIVISION, APPLICATIONS—*continued.*

Description of suit.	Period of limitation	Time from which period begins to run.
168.—Under section 366 of the Code of Civil Procedure by a defendant, or under that section and section 582 of the same Code by a plaintiff-respondent or defendant-respondent	Six months	The date of the death of the deceased plaintiff or of the deceased defendant-appellant or plaintiff-appellant
169.—Under section 368 of the Code of Civil Procedure to have the legal representative of a deceased defendant made a defendant, or under that section and section 582 of the same Code to have the legal representative of a deceased plaintiff-respondent or defendant-respondent made a plaintiff-respondent or defendant-respondent	Ditto ..	The date of the death of the deceased defendant or of the deceased plaintiff-respondent or defendant respondent.
170.—Under the Code of Civil Procedure, section 516 or 525, that an award be filed in Court	Ditto ...	The date of the award.
171.—Application for which no period of limitation is provided elsewhere in this schedule, or by the Code of Civil Procedure, section 230	Five years.	When the right to apply accrues
172.—For the execution of a decree or order of any Civil Court not provided for by No 173 or by the Code of Civil Procedure, section 230	Ditto, or where a certified copy of the decree or order has been registered, six years.	<ol style="list-style-type: none"> 1. The date of the decree or order. 2 (Where there has been an appeal) the date of the final decree or order of the Appellate Court, or 3. (Where there has been a review of judgment) the date of the decision passed on the review, or 4 (Where the application next hereinafter men-

THIRD DIVISION, APPLICATIONS—*continued.*

Description of suit.	Period of limitation	Time from which period begins to run.
		<p>tioned has been made) the date of applying in accordance with law to the proper Court for execution, or to take some step in aid of execution of the decree or order, or</p> <p>5. (Where the notice next hereinafter mentioned has been issued) the date of issuing a notice under the Code of Civil Procedure section 248, or</p> <p>6. (Where the application is to enforce any payment which the decree or order directs to be made at a certain date) such date</p> <p>EXPLANATION I.—Where the decree or order has been passed severally in favour of more person than one, distinguishing portions of the subject-matter as payable or deliverable to each, the application mentioned in clause 4 of this Number shall take effect in favour only of such of the said persons or their representatives as it may be made by. But when the decree or order has been passed jointly in favour of more persons than one, such application, if made</p>

THIRD DIVISION, APPLICATIONS—*continued.*

Description of suit.	Period of limitation.	Time from which period begins to run.
		<p>by any one or more of them, or by his or their representatives, shall take effect in favour of them all.</p> <p>Where the decree or order has been passed severally against more persons than one, distinguishing portions of the subject-matter as payable or deliverable by each, the application shall take effect against only such of the said persons or their representatives as it may be made against. But where the decree or order has been passed jointly against more persons than one, the application, if made against any one or more of them, or against his or their representatives, shall take effect against them all.</p> <p>EXPLANATION II —“Proper Court” means the Court whose duty it is (whether under section 226 or 227 of the Code of Civil Procedure or otherwise) to execute the decree or order.</p>
173 —To enforce an order of the Secretary of State for India in Council.	Twelve years	When a present right to enforce the order accrues to some person capable of releasing the right.

THIRD DIVISION, APPLICATIONS—*continued.*

Description of suit	Period of limitation	Time from which period begins to run.
		Provided that when the order has been revived, or some part of the principal money secured thereby or some interest on such money has been paid or some acknowledgment of the right thereto has been given in writing, signed by the person liable to pay such principal or interest, or his agent, to the person entitled thereto or his agent, the twelve years shall be computed from the date of such revivor, payment or acknowledgment, or the latest of such revivors, payments or acknowledgments, as the case may be

સન ૧૮૯૦ નો કાફીઆવાડ એજન્સીનો મુદતનો કાયદો.

ભાગ ૧ લો.

પ્રથમ નિયમો.

૧. (૧) આ કાયદાને “સન ૧૮૯૦ નો કાફીઆવાડ એજન્સીનો મુદતનો કાયદો” કહેવે.
હુડ નામ.

(૨) કાફીઆવાડના પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટ અથવા કોર્ટ મજકુરના તાબાની કિવા તેની દેખરેખ નિયેની હરકોષ કોર્ટ દિવાની અગર ફાજલારી હુકમત ચલાવતી હોય ત્યારે તે કોર્ટમાં કરેલી મદળી પ્રરીયાદોને તથા અપીલોને તથા અરજીઓને તેમજ સદરહુ કોર્ટોમાની હરકોષ કોર્ટના કોષ પણ હુકમનામા અથવા હુકમ ઉપરની મદળી અમલોને તથા સદરહુ કોર્ટોમાની હરકોષ કોર્ટના કોષ પણ હુકમનામા, હુકમ અથવા ખીન્ન ચલાવેલાં કામને આધારે કરેલી અરજીઓને આ કાયદો લાગુ પડશે.

સરખાત

(૩) કાઠીઆવાડ એજન્સી ગેઝીટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં જે તારીખ ઠરાવવામાં આવે તે તારીખથી આ કાયદો અમલમાં આવશે, અને તે તારીખ સંદર્ભે જાહેરનામું પ્રથમ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે ત્યારપછી છ મહિના કરતાં ઓછી મુદતની હોવી ન જોઈએ.

૨. (૧) ઉપર કહેલી શરિયાદોને તથા અપીલોને તથા અરજીઓને મુદત બાબતની જે જે કાનુનો હજી સુધી લાગુ પડતી ગણાતી હશે તે સંબંધી કાનુનો તે તારીખથી રદ કરી છે એમ સમજવું, પરંતુ સંદર્ભે કાનુનો પ્રમાણે કોઈ હક્ક પુર્ણ રીતે સંપાદન કર્યો હોય તે હક્કને બાધ આવે, અથવા શરિયાદ કરનારનો કાંઈ હક્ક બંધ થયો હોય તે હક્ક પાકો સંસ્થાપિત થાય, અથવા આ કાયદો અમલમાં આવતાં પહેલાં કાંઈપણ દસ્તાવેજથી અથવા લેવડ દેવડથી કરેલું કાંઈપણ કરજ, અથવા કરેલી કાંઈપણ કમુલત, અથવા ઠરાવેલી કાંઈ પણ કરજ, આ કાનુનો પ્રમાણે કમુલ કરવામાં, કાયમ રાખવામાં, અથવા ફરીથી સંસ્થાપિત કરવામાં બાધ આવે, એમ આ કાયદા માટેના કોઈ પણ મંજુર ઉપરથી સમજવું નહિ.

(૨) આ કાયદો જે દીવસે અમલમાં આવે તે પહેલાં જે કોઈપણ શરિયાદમાં દાવાનું કારણ ઉત્પન્ન થયું હોય તે શરિયાદ હેઠળ લખેલી મુદતની અંદર કરવી જોઈએ, એટલે, સંદર્ભે કાનુનોમાં જે મુદત, ઠરાવી હોય તે મુદત, અથવા તેજ જાતની જે શરિયાદ સબધી દાવાનું કારણ સંદર્ભે દીવસે ઉત્પન્ન થાય તે શરિયાદ માટે આ કાયદામાં જે મુદત ઠરાવી હોય તે મુદત, એ બેમાંની જે મુદત પહેલી પુરી થાય તે મુદતની અંદર કરવી જોઈએ.

૩. આ કાયદામાં ત્રિપય ઉપરથી અથવા આગલા પાછલા સબધ ઉપરથી બાધ આવતો ન હોય તો—

બ્યાખ્યા

“વાદી” આ શબ્દમાં જે કોઈ માણસની તરફથી અથવા જે કોઈ માણસની મારફતે શરિયાદ કરવાનો પોતાનો હક્ક વાદીને પ્રાપ્ત થાય છે તે માણસનો પણ સમાસ થાય છે, “અરજદાર” આ શબ્દમાં જે કોઈ માણસની તરફથી અથવા જે કોઈ માણસની મારફતે અરજ કરવાનો પોતાનો હક્ક અરજદારને પ્રાપ્ત થાય છે તે માણસનો પણ સમાસ થાય છે, અને “પ્રતિવાદી” આ શબ્દમાં જે કોઈ માણસની તરફથી અથવા જે કોઈ માણસની મારફતે પોતાની ઉપર શરિયાદ થવાની પાત્રતા પ્રતિવાદીને પ્રાપ્ત થાય છે તે માણસનો પણ સમાસ થાય છે.

“ઇઝમેટ” આ શબ્દમાં હેઠળ લખેલા હક્કનો પણ સમાસ થાય છે, એટલે, કરાર ઉપરથી ઉત્પન્ન ન થનારા એવા જે હક્ક ઉપરથી, બીજાની જમીનનો કાંઈ ભાગ અથવા બીજાની જમીનમાં ઉગનારો અથવા તેને ચોટેલો અથવા તેની ઉપર રહેનારો કોઈ પદાર્થ ખુદ પોતાના શયદા સાથે લઈ જવાનો તથા પોતાના કામમાં લગાડવાનો અધિકાર કોઈ માણસને પ્રાપ્ત થાય છે તે હક્કનો પણ સમાસ “ઇઝમેટ” આ શબ્દમાં થાય છે,

“બિલ આફ એક્સચેન્જ” આ શબ્દમાં હુડીનો તથા ચેકનો પણ સમાસ થાય છે.

* બિલ આફ એક્સચેન્જ એટલે જે હુડીની બે અથવા ત્રણ નકલો મળીને એક સેટ થાય છે તે હુડી.

“બાંડ” (ખત) આ શબ્દમાં હેઠળ લખેલા દસ્તાવેજનો સમાસ થાય છે, એટલે પ્રસંગ પ્રમાણે શ્લાઘા એક વીશેષ કૃત્ય કર્યું હોય તો અથવા ન કર્યું હોય તો આવશ્યકતા રદ થશે એવી શરતે કોઈ માણસ બીજા માણસને જે દસ્તાવેજ ઉપરથી નાણું આપવાની પોતાને જરૂર પાડે છે તે દસ્તાવેજનો સમાસ થાય થાય છે.

“વાયદા ચીદી” આ શબ્દનો અર્થ જે કોઈ દસ્તાવેજ ઉપરથી તે દસ્તાવેજ કરી આપનાર પૈસાની નિર્દિષ્ટ કરેલી એકાદી રકમ બીજા કોઈ માણસને તે દસ્તાવેજમાં ઠરાવેલા વખતે અથવા માગે ત્યારે અથવા તે દસ્તાવેજ દેખાડે એટલે આપવાનું વગર શરતે કમુલ્લ કરે છે તે દસ્તાવેજ એમ સમજવો.

“ક્રસ્ટી” (એટલે જુમ્મેદાર) આ શબ્દમાં બીનામીદારનો, અથવા જે ગીરવી રાખનારનો કબજો ગીરવીનું નાણું આપ્યા પછી પણ રહ્યો હોય તે ગીરવી રાખનારનો, અથવા જે અપકૃતિ કરનારનો હક્ક નહીં હોય ને કબજો હોય તે અપકૃતિ કરનારનો સમાસ થતો નથી;

“ફરિયાદ” આ શબ્દમાં અપીલનો અથવા અરજીનો સમાસ થતો નથી,

“નોધેલો” આ શબ્દનો અર્થ નીચે લખ્યા મુજબ થાય છે, એટલે:—

(અ) દસ્તાવેજ કેમ નોધવા તેનું નિયમ ન કરવા બદલની અથવા દસ્તાવેજની નોધણી કાયમ કરવા બદલની કાઠિયાવાડ એન્જનીયરીમાં વિદ્યમાનકાળે અમલમાં હોય એવી કાનૂનોના અર્થ પ્રમાણે યોગ્ય રીતે નોધેલો, અથવા

(બ) હિંદુસ્તાનના ગવર્નર જનરલ ઇનકોર્પોરેશન અથવા મુંબઈના ગવર્નર ઇનકોર્પોરેશન કરેલા હરકોઈ કાયદાની રૂએ તથા તે મુજબ યોગ્ય રીતે નોધેલો.

અને યોગ્ય રીતે સાબળીને અને ધ્યાન રાખીને જે કાંઈ કર્યું નહીં હોય તે “શુદ્ધ ખુદીથી” કર્યું છે એવું સમજવું નહીં.

ભાગ ૨ નો.

ફરિયાદો તથા અપીલો અને અરજીઓ કરવાની મુદત.

૪. ફરિયાદ તથા અપીલ અને અરજી કરવાની મુદત આ કાયદાને જોડેલા પરિશિષ્ટમાં કહી છે તે મુદત વીતી ગયા પછી જે ફરિયાદ તથા અપીલ અને અરજી કરવામાં આવશે તે, મુદત વીતી ગઈ એવો જવાબ આપ્યો નહીં હોય તોપણ ૫ મી કલમના આરભથી તે ૨૫ મી કલમની આખર લાગીની સંઘળી-કલમના ઠરાવનું ધોરણ રાખીને કહાડી નાખવી.

૧. ખુલાસો:—સાધારણ પ્રસંગે, યોગ્ય અમલદારને ફરિયાદની અરજી આપી એટલે ફરિયાદ કરી એવું થાય છે. નાદારને પ્રસંગે, નાદારીમાં ફરિયાદ કરવાની પરવાનગી મળવા બાબતની તેની અરજી દાખલ થઈ એટલે તેણે ફરિયાદ કરી એવું થાય છે. અને જે કંપનીનું કામકાજ કોર્ટની મારફતે આટોપવામાં આવ્યું હોય તે કંપનીની ઉપર દાવો હોય તે પ્રસંગે, દાવો કરનારે પોતાનો દાવો આફિશિયલ લિટિગેટરને પ્રથમ મોકલ્યો એટલે તેણે ફરિયાદ કરી એવું થાય છે.

* ખાટ એટલે તેણે કમુલ્લ કરીને તથા તેની રકમ દાખલ કરીને તથા આપવાની મુદત ઠરાવીને શિક્કા સાથે અથવા સહી શિક્કા સાથે ખત લખી આપે છે તે ખત

દૃષ્ટાંતો.

(અ) કહેલી મુદત વીતી ગયા પછી ફરિયાદ કરી છે. મુદત વીતી ગઇ એવો જવાબ આપ્યો નથી અને વાદીની તરફેણમાં ફેસલો અપાયો છે. પ્રતિવાદી અપીલ કરે છે. અપીલ કોર્ટ તે ફરિયાદ કાઢાડી નાખવી જોઇયે.

(બ) કહેલી મુદત વીતી ગયા પછી કરેલી અપીલ મંજૂર કરીને નોંધી છે. તોપણ તે અપીલ કાઢાડી નાખવી.

૫. (૧) કોઇ ફરિયાદ સાફ અથવા અપીલ સાફ અથવા અરજી સાફ કહેલી મુદત જે મુદત પુરી થાય ત્યારે કોર્ટ બંધ હોય તે બાબત વિ-
વિશેષ ઠરાવ દીવસે કોર્ટ બંધ હોય તે દીવસે પૂરી થતી હોય તો જે દીવસે કોર્ટ પાછી ઉઘડે તે દીવસે તે ફરિયાદ અથવા અપીલ અથવા અરજી કરવાનો અધિકાર છે.

(૨) અપીલ કરવાની અથવા ફેસલાની ફરી તપાસ સાફ અરજી કરવાની જે મુદત કહી છે તે મુદત પછી પણ અપીલ અથવા ફેસલાની ફરી તપાસ સાફ અરજી હેઠળ લખેલે પ્રસંગે મંજૂર કરવાનો અધિકાર છે, એટલે સદરહુ મુદતની અંદર અપીલ અથવા અરજી નહીં કર્યાનું પાકું કારણ હોવું એવી અપેક્ષા (એટલે અપીલ કરનાર) અથવા અરજદાર કોર્ટની ખાતરી કરશે તો તે અપીલ અથવા અરજી મંજૂર કરવાનો અધિકાર છે.

૬. હાલ અમલમાં હોય તેવા અથવા આગળ અમલમાં આવનારા અને મુકદ્દમાને લાગુ પડે એવા મુદતના વિશેષ કાયદા પ્રકારના કોઇ વિશેષ કાયદામાં કોઇ ફરિયાદ સાફ અથવા અપીલ સાફ અથવા અરજી સાફ મુદત ખસુસ ઠરાવી હોય ત્યારે સદરહુ પ્રમાણે ઠરાવેલી મુદતમાં આ આક્ટના કોઇ ઠરાવ ઉપરથી બાંધ આવે છે અથવા ફેરફાર થાય છે એમ સમજવું નહીં.

૭. ફરિયાદ કરવાનો અથવા અરજી કરવાનો હક હોય તે માણસ જે વખતથી મુદત ગણવાની હોય તે વખતે સગીર (નહાની ઉમરનું) અથવા અળી ગયેલું અથવા દીવાનું હોય તો હેઠળ લખેલી મુદતમાં તેને ફરિયાદ અથવા અરજી કરવાનો અધિકાર છે, એટલે આ કાયદાને જોડેલા પરિશિષ્ટના ૩ ના આસનમાં કહેલા વખતથી જે મુદત ખીજે પ્રસંગે આપવામાં આવત તેટલી તે નાલાયકી દૂર થયા પછીની મુદતમાં ફરિયાદ અથવા અરજી કરવાનો તેને અધિકાર છે

જે વખતથી મુદત ગણવાની હોય તે વખતે તેને સદરહુ પ્રકારની એ નાલાયકી હોય ત્યારે અથવા તેની નાલાયકી દૂર થવાની અગાઉ તેને ખીજી નાલાયકી આવી હોય ત્યારે તેને હેઠળ લખેલી મુદતમાં ફરિયાદ કરવાનો અથવા અરજી કરવાનો અધિકાર છે, એટલે સદરહુ મુજબ ઠરાવેલા વખતથી જે મુદત ખીજે પ્રસંગે આપવામાં આવત તેટલી તે બેઠ નાલાયકી દૂર થયા પછીની મુદતમાં ફરિયાદ કરવાનો અથવા અરજી કરવાનો તેને અધિકાર છે.

તેની નાલાયકી તેના મરણ સુધી ચાલુ રહે ત્યારે તેના કાયદાસર વારસવડીલને હેઠળ લખેલી મુદતમાં ફરિયાદ કરવાનો અથવા અરજી કરવાનો અધિકાર છે, એટલે સદરહુ પ્રમાણે ઠરાવેલા વ-

ખતથી જે મુદત ખીજે પ્રસંગે આપવામાં આવી હોત તેટલી તેનાં મરણ પછીની મુદતમા ફરિયાદ કરવાનો અથવા અરજી કરવાનો અધિકાર તેના કાયદાસર વારસવડીલને છે.

મરણ તારીખે સદરહુ વારસવડીલને સદરહુ પ્રકારની કાંઇ નાલાયકી હોય ત્યારે આ કલમના પહેલા બે પારેઆઈના કાનુનો લાગુ થશે.
વારસ વડીલની નાલાયકી.

અગ્રક્રયાધિકારના હક અમલમાં લાવવા બાબતની ફરિયાદોને આ કલમના કોઇ ઠરાવ લાગુ નથી, તેમજ નાલાયકી દૂર થયા પછી અથવા જે માણસની નાલાયકી હતી તે માણસ મરણ થામ્યો ત્યારથી જે મુદતમાં ફરિયાદ કરવી જોઈએ અથવા અરજી કરવી જોઈએ તે મુદત આ કલમના કોઇ ઠરાવ ઉપરથી ત્રણ વરસ કરતાં કાંઇ વધે છે એવું સમજવું નહીં.

દૃષ્ટાંતો.

(અ.) હોડીના ભાડા બાબત ફરિયાદ કરવાનો હક અ. ન્હાની ઉમરનો હતો ત્યારે તેને પ્રાપ્ત થાય છે. સદરહુ પ્રમાણે હક પ્રાપ્ત થયા પછી ચાર વરસે તે ઉમરમાં આવે છે. પોતે ઉમરમા આવ્યાની તારીખથી તેને ત્રણ વરસની અંદર ગમે તે વખતે પોતાની ફરિયાદ કરવાનો અધિકાર છે.

(બ.) મૃતલેખાર્પિતદાન બાબત ફરિયાદ કરવાનો હક અ. ન્હાની ઉમરનો હતો ત્યારે તેને પ્રાપ્ત થયો છે. તે હક પ્રાપ્ત થયા પછી અગીઆર વરસે તે પુખ્ત ઉમરનો થાય છે. અ. ને સામાન્ય કાયદા પ્રમાણે ફરિયાદ કરવા સાડ એક વરસ માત્ર રહ્યું છે. પણ આ કલમ પ્રમાણે તેને ખીજા બે વરસ આપવામાં આવશે. તે પુખ્ત ઉમરમાં આવ્યાની તારીખથી જે મુદતમાં ફરિયાદ કરવાનો અધિકાર છે તે મુદત કુલ એકદર ત્રણ વરસની આ પ્રમાણે થાય છે.

(ક.) પુખ્ત ઉમરનો છે તે દરમિયાન તેને ફરિયાદ કરવાનો હક પ્રાપ્ત થાય છે. તે હક પ્રાપ્ત થયા પછી અને ન્હાની ઉમરનો હતો ત્યારે તે ગાડો થાય છે. જે તારીખે ન્હાની ઉમરનો થાય છે તે તારીખથી તેની ફરિયાદ કરવાની મુદત સડ થાય છે.

(ડ.) પુખ્ત ઉમરનો થાય છે તે દરમિયાન તેને ફરિયાદ કરવાનો હક પ્રાપ્ત થાય છે. પોતે ફરિયાદનો છોકરો ય. અગાઉ તે મરણ પામે છે તથા તેનો સ્થાનાપન તેનો ન્હાની તારીખની મુદત સડ થાય છે. ય. પુખ્ત ઉમરનો થવાની તારીખથી તેની ફરિયાદ કરવાની મુદત સડ થાય છે.

(ઘ.) વશપરંપરાનો હુકો મળે છે વખતે ગાડો છે. તે હક પ્રાપ્ત થયા પછી સાડ ફરિયાદ કરવાનો હક અ. ને પ્રાપ્ત થાય છે. તે તે હક પ્રાપ્ત થાય છે. અ. ને પ્રાપ્ત થયા પછી છ વરસે અ. ગાડો હતો તે સાબળે થઇને શકે છે તે મુદત સાધારણ ગાંડાપણુ ગયાની તારીખથી જે મુદતમા તે ફરિયાદ કરી વધારે મુદત આપી શકાતી કાયદા પ્રમાણે છ વરસની છે. આ કલમ ઉપરથી તેને મુદતની પાસેથી કંપજો નથી.

(ઙ.) પુખ્તની પાસેથી કંપજો નથી. પ્રાપ્ત થાય છે. તે દિવાને કે મળવા સાડ જમીનદાર તરીકે ફરિયાદ કરવાનો હક અ. ને અને મરણની તારીખથી જે મુદતમાં હક પ્રાપ્ત થયા પછી અ. ત્રણ વરસે મરણ પામે છે જે મુદતમાં અ. કરીને સુધી તેનું દીવાનાપણુ રહે છે. અ. ના મરણની તારીખથી તેના હક સંબંધનો વારસવડીલ ફરિયાદ કરી શકે છે તે મુદત સા-

ધારણ કાયદા પ્રમાણે નવ વરસની છે તે મુદત વારસવડીલની પાસે વારસવડીલપણું આવ્યું ત્યારે તે ખુદ પોતે નાલાયકીમાં નહીં હોય તો આ કલમ ઉપરથી વધતી નથી.

૮. ફેટલાએક સામાયક લેણદારોમાંના અથવા દાવો કરનારાઓમાંના કોઈ એકને સંદર્ભ પ્રકારની કોઈ નાલાયકી હોય અને સંદર્ભ પ્રકારના માણસના અનુમત વગર શરગતી અપાતી હોય ત્યારે મુદત સંવ્રણને વાસ્તે ચાલુ થાય છે એવું સમજવું; પણ સંદર્ભ પ્રકારની શરગતી અપાતી નહીં હોય ત્યારે બીજાઓના અનુમત વગર સંદર્ભ પ્રકારની શરગતી આપી શકવાને તેઓ પૈકી એક લાયક થાય ત્યાં સુધી તેઓ પૈકી કોઈને વાસ્તે પણ મુદત ચાલુ થનાર નથી.

દૃષ્ટાંતો.

(અ.) એક પેઢીનું કરજ કરે છે. તે પેઢીના બ તથા ક. તથા ૯. ભાગીઆ છે. બ. ગાડો છે તથા ક. ન્હાની ઉમરનો છે. બ. તથા ક. ના અનુમત વગર ૯. તે કરજની શરગતી આપી શકે છે, બ. તથા ક તથા ૯. બાબત મુદત ચાલુ થાય છે.

(બ.) અ. એક પેઢીનું કરજ કરે છે તે પેઢીના ઇ. તથા ફ. તથા ગ ભાગીઆ છે. ઇ. તથા ૫. ગાડા તથા ગ. ન્હાની ઉમરનો છે ઇ. તથા ફ નુ ગાડાપણુ જય ત્યાં સુધી અથવા ગ ઉમરે આવે ત્યા સુધી તેઓ પૈકી કોઈને વાસ્તે મુદત ચાલુ થતી નથી.

૯. મુદત એકવાર ચાલુ થઈ એટલે પછીથી ફરિયાદ કરવાની કાંઈ નાલાયકી આવ્યાથી મુદત સતત ચાલે છે તે બંધ પડતી નથી.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે લેણદારના ઇસ્ટેટનો મરણોત્તર વહીવટ ચલાવવાની સનદ તેના દેણદારને આપી હોય ત્યારે તે કરજ વસુલ કરવા સાથે ફરિયાદ કરવાની મુદત કહી છે તે મુદત ચાલુ થવાનું, તેના વહીવટ ચાલુ હશે ત્યા સુધી મોકુફ રહેશે

૧૦. આ આક્ટમાં પાછળ ગમે તે ઠરાવ હોય તોપણ કાંઈ વિશેષ કારણ સાથે કોઈ માં-ણસની પાસે માલમિલકત ટ્રસ્ટ કરવામાં આવી હોય તે માણસ ઉપર અથવા તેના કાયદાસર વારસવડીલ ઉપર અથવા આસૈની (જે કી-મતદાર મોબદલા બાબત આસૈન નહીં હોય તેની) ઉપર તેના અથવા તેઓના હાથમાથી તે માલમિલકત લેવા સાથે ફરિયાદ કરવાને, ગમે તેટલી મુદત થઈ ગઈ હોય તોપણ હરકત છે એમ સમજવું નહીં.

૧૧. (૧) ઉપર કહેલી કેટોમાંની હરકોઈ કોર્ટની હકુમત નીચે ન હોય એવી જગામાં થ-પારકા મુલકના કરાર ઉ-પરથી ફરિયાદો એલા કરારો ઉપરથી સદરહુ હરકોઈ કોર્ટમાં ફરિયાદો કરવામાં આવે તે-ઓને આ કાયદામાં કહેલા નીયમ લાગુ છે.

(૨) ઉપર કહેલી હરકોઈ જગામાં થયેલા કરાર ઉપરથી સદરહુ કોર્ટોમાંની કોઈ પણ કોર્ટમાં ફરિયાદ કરવામાં આવે તે ફરિયાદના જવાબમાં તે પારકા મુલકના મુદતના નિયમની હરકત હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકીકત ન હોય તો ચાલશે નહીં, એટલે તે નિયમ ઉપરથી તે કરાર નહીં સરખો થઈ જતો હોય તથા તે નિયમમાં કહેલી મુદતની દરમિયાન પક્ષકારોની તે જગામાં ગ્રાહક વસ્તી થઈ હોય તો તે નિય ની હરકત ચાલશે નહીં.

ભાગ ૩ જે.

મુદત ગણવા બાબત.

૧૨. (૧) હરકોષ્ટ શરિયાદ અથવા અપીલ અથવા અરજી કરવાની મુદત કહી હોય તે ગ-
ને દહાડે શરિયાદ કરવાનો જુલો વખતે જે દહાડાથી તે ગણવાની હોય તે દહાડો મુકી દેવો.
હક પ્રાપ્ત થાય છે તે દ-
હાડો મુકી દેવો.

(૨) અપીલ કરવાની જે મુદત તથા નાદારીમાં અપીલ કરવાની પરવાનગી બાબત અરજી
કરવાની જે મુદત તથા ફેસલાની ફરી તપાસ સાડ અથવા દીવાની કામ
અપીલોને તથા કેટલીએક અરજીઓને પ્રસંગે મુદત મુજબ અસાધારણ
મુકી દેવા બાબત. હકુમત બબલવા સાડ અરજી કરવાની જે મુદત કહી છે તે મુદત ગ-
જુલો વખતે જે ફેસલા બાબત તકરાર હોય તે ફેસલો જે દિવસે કહી
સંભળાવે હોય તે દિવસ અને જે હકુમનામા ઉપર અથવા શિક્ષાના ઠરાવ ઉપર અથવા હકુમ
ઉપર અપીલ હોય અથવા જે હકુમનામાની અથવા શિક્ષાના ઠરાવની અથવા હકુમની ફરી તપાસ
થવી જોઈએ એવી માગણી હોય તે હકુમનામાની અથવા શિક્ષાના ઠરાવની અથવા હકુમની નકલ
મળવા સાડ જેટલી મુદતની જરૂર હોય તેટલી મુદત મુકી દેવી.

(૩) હકુમનામા ઉપર અપીલ હોય ત્યારે અથવા હકુમનામાની ફરી તપાસ થવી જોઈએ
એવી માગણી હોય ત્યારે જે ફેસલા ઉપરથી તે હકુમનામા ક્યું હોય તે ફેસલાની નકલ મળવા
સાડ જેટલી મુદતની જરૂર હોય તેટલી મુદત પણ મુકી દેવી.

(૪) (પંચનો) નિવેદો રદ કરવા સાડ અરજી કરવાની જે મુદત કહી છે તે ગણતી વખતે
(પંચના) નિવેદાની નકલ મળવા સાડ જેટલી મુદતની જરૂર હોય તેટલી મુદત પણ મુકી દેવી.

૧૩. કોષ્ટ શરિયાદ કરવાની મુદત કહી હોય તે ગણતી વખતે પ્રતિવાદી જેટલી મુદત સુધી
ઉપર કહેલી કોર્ટોની હકુમત નીચેની જગાઓમાંથી ગેરહાજર હોય તેટલી
નિચેની જગાઓમાંથી પ્ર- મુદત હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકીકત હોય તો મુકી દેવી, એટલે, તેવી મુ-
તિવાદી જેટલી મુદત સુધી દતની અદર તે પ્રતિવાદી ઉપર સમન બબલવી શકાય એમ ન હોય તો
ગેરહાજર હોય તેટલી મુ- તે મુદત મુકી દેવી.
દત મુકી દેવી

૧૪. (૧) કોષ્ટ શરિયાદ કરવાની મુદત કહી હોય તે ગણતી વખતે વાદી અસલ શરિયાદ
લેવાની હકુમતવાળી કોર્ટમાં અથવા અપીલની કોર્ટમાં તેજ પ્રતિવાદી ઉ-
હકુમત વગરની કોર્ટમાં શુદ્ધ પર બીજી દિવાની કામ યોગ્ય તપરતાથી ચલાવતો હોય તે કામને જે-
બુદ્ધિથી ચલાવેલાં કામમાં ટલી મુદત લાગી હોય તેટલી મુદત હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકીકત હોય
લાગેલી મુદત મુકી દેવી તો મુકી દેવી, એટલે, ઉપર કહેલુ બીજી કામ, શરિયાદનાં જે કારણ ઉ-
પરથી પહેલી શરિયાદ કરી હોય તેજ કારણ ઉપરથી કોષ્ટ કોર્ટમાં શુદ્ધબુદ્ધિથી ચલાવ્યું હોય ને-તે
કોર્ટની હકુમતમાં ખામી હોવાને લીધે અથવા તેવા પ્રકારના બીજા કારણને લીધે તે કોર્ટથી તે
કામ ધ્યાનમાં લઈ શકાતુ ન હોય તો તે મુદત મુકી દેવી.

* આ પેટા કલમમાં વધારો કર્યો છે—જુલો રાજપ્રકાશી ખાતાની બહાર બહાર ન બહાર ૮૩૫૫ ના
૧૬ મી નવેમ્બર ૧૯૯૧

(૨) જે ફરિયાદનું દિવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૨૦ મી કલમ પ્રમાણે દિવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૨૦ મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમને પ્રસંગે તેવીજ રીતે મુદત મુકી દેવી.

હુકમ કરીને બધા રાખ્યું હશે તે ફરિયાદ કરવાની મુદત કહી હોય તો ગણતી વખતે હેઠળ લખેલી મુદત મુકી દેવી, એટલે, ફરિયાદ કર્યાની તથા કામ સંદર્ભ પ્રમાણે બધા કર્યાની તારીખની દરમિયાનની મુદત અને જે કોર્ટમાં કામ બધા કર્યું હોય તે કોર્ટમાંથી જે કોર્ટમાં તે ફરિયાદ ફરીથી કરવાની હોય તે કોર્ટમાં જવા સાડા જેટલી મુદતની જરૂર હોય તેટલી મુદત મુકી દેવી.

(૩) કોઈ અરજી બાબત જે મુદત કહી હોય તે મુદત ગણતી વખતે અરજદાર તેજ ન્યાય મળવા સાડા જે મુદતની દરમિયાન બીજી અરજી કરતો હશે તે મુદત અરજીને પ્રસંગે તેવીજ રીતે મુદત મુકી દેવી.

હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકીકત હોય તો મુકી દેવી, એટલે, ઉપર છેલ્લી કહેલી અરજી કોઈ કોર્ટને શુદ્ધચુકીથી કરી હોય ને તે કોર્ટની હકુમતમાં ખામી હોવાને લીધે અથવા તેવા પ્રકારના બીજા કારણને લીધે તે કોર્ટથી ન્યાય આપી શકાતો નહીં હોય તો તે મુદત મુકી દેવી.

ખુલાસો ૧.—જેટલી મુદત સુધી આગળની ફરિયાદ અથવા અરજી ચાલુ હતી તે મુદત મુકી દેતી વખતે જે દિવસે તે ફરિયાદ અથવા અરજી કરી તે દિવસ તથા જે દિવસ તે ફરિયાદનું અથવા અરજીનું કામ પૂરું થયું તે દિવસ એ બેઠક ગણવા.

ખુલાસો ૨.—હકુમત નહીં હતી એવા સમયથી જે અપીલ કરી હોય તે અપીલ બાબત હરકત લેનારો વાદી આ કલમના અર્થ પ્રમાણે ફરિયાદનું કામ ચલાવતો હતો એવું સમજાવવું.

૧૫. કોઈ ફરિયાદ કરવાની મુદત કહી હોય તે ગણતી વખતે તે ફરિયાદ કરવાનું કામ જે તાકીદ ઉપરથી અથવા હુકમ ઉપરથી બધા રહ્યું હોય તે તાકીદ અથવા હુકમ જેટલી મુદત સુધી ચાલુ રહેશે તેટલી મુદત તથા જે દિવસે તે તાકીદ અથવા હુકમ કર્યો હોય તે દિવસ તથા જે દિવસે તે તાકીદ અથવા હુકમ રદ કર્યો હોય તે દિવસ મુકી દેવો.

જેટલી મુદતસુધી ફરિયાદ શરૂ કરવાનું કામ તાકીદ ઉપરથી અથવા હુકમ ઉપરથી બધા રહ્યું હોય તેટલી મુદત મુકી દેવી.

૧૬. હુકમનામું બળવવા સાડા કરેલા વેચાણમાં જે ખરીદદાર હોય તેને કબજે લેવાની ફરિયાદ કરવી પડે તે ફરિયાદ બાબત જે મુદત કહી હોય તે મુદત ગણતી વખતે તે વેચાણ રદ કરવા સાડા હુકમનામાવાળો દેણદાર જેટલી મુદત સુધી કામ ચલાવતો હોય તેટલી મુદત મુકી દેવી.

હુકમનામું બળવવા સાડા કરેલું વેચાણ રદ કરવાનો ચત્ત હુકમનામાવાળો દેણદાર જે મુદતમાં કરતો હોય તે મુદત મુકી દેવી.

૧૭. (૧) કોઈ માણસ જીવતું હોય તો તેને ફરિયાદ કરવાનો અથવા અરજી કરવાનો હક્ક હોય તે માણસ તે હક્ક પ્રાપ્ત થયા પહેલાં મરણ પામે ત્યારે તે ફરિયાદ ફરીયાદ કરવાનો હક્ક પ્રાપ્ત અથવા અરજી કરવાની મુદત તે મરનાર માણસનો કાયદાસર વારસે વંચીલ તે ફરિયાદ અથવા અરજી કરવાને લાયક થયો હોય ત્યારથી ગણવી.

ફરીયાદ કરવાનો હક્ક પ્રાપ્ત થયા પહેલાં મરણ પામે તેનું પરિણામ.

(૨) કોઈ માણસ જીવતું હોય તો તેની ઉપર ફરિયાદ કરવાનો અથવા અરજી કરવાનો હક્ક પ્રાપ્ત થયો હોય તે માણસ તે હક્ક પ્રાપ્ત થયા પહેલાં મરણ પામે ત્યારે તે ફરિયાદ અથવા

અરજી કરવાની મુદત, વાદી જેની ઉપર તે શ્રિયાદ અથવા અરજી કરી શકે એવો કોઈ તે મંચત માણસનો કાયદાસર વારસવડીલ જ્યારે થયો હોય તે વખતથી ગણવી.

(૩) અગ્રકયાધિકાર અમલમાં આણવા બાબતની અથવા સ્થાવર મિલકતના અથવા વંશપરંપરાના હુકમનો કબજો મળવા બાબતની શ્રિયાદોને આ કલમના પેહેલા ભાગનો કોઈ ફરાવ લાગુ નથી.

૧૮. કોઈ માણસને શ્રિયાદ કરવાનો અથવા અરજી કરવાનો હક્ક છતાં તેને તે હક્ક હોવાનું કપટથી માલમ પડવા દીધું નહીં હોય અથવા જે અધિકાર ઉપકપટનું ફળ. રથી તે હક્ક પ્રાપ્ત થયો હોય તે અધિકાર તેને કપટથી માલમ પડવા દીધો નહીં હોય ત્યારે,

અથવા સદર્જ પ્રકારનો હક્ક સાબિત કરવાને જે દસ્તાવેજની જરૂર હોય તે દસ્તાવેજ તેનાથી કપટથી સંતાડ્યો હોય ત્યારે,

હેડળ લખેલા માણસો ઉપર શ્રિયાદ કરવાની અથવા અરજી કરવાની મુદત ગણવી તે નીચે પ્રમાણે ગણવી, એટલે:—

(અ) જે માણસે કપટ કર્યું હોય, અથવા કપટ કરવામાં જેણે મદદ કરી હોય તે માણસ ઉપર, અથવા

(બ) તે માણસના સંબંધથી જે કોઈ માણસ શુદ્ધ બુદ્ધિ વગર તથા કીમતદાર બદલા આપ્યા વગર બીજી રીતે દાવો કરતો હોય તે માણસ ઉપર,

શ્રિયાદ કરવાની અથવા અરજી કરવાની મુદત ગણવી તે, કપટથી જે માણસનું નુકસાન થયું હોય તે માણસને કપટ પેહેલવેહેલું જ્યારે સમજાયું હોય તે વખતથી ગણવી, અથવા સંતાડેલા દસ્તાવેજને પ્રસંગે તે દસ્તાવેજ હાજર કરવાનું અથવા હાજર કરાવવાનું સાધન તેને પ્રથમ જ્યારે પ્રાપ્ત થયું તે વખતથી ગણવી.

૧૯. (૧) કોઈ માલમિલકત બાબત અથવા હક્ક બાબત શ્રિયાદ અથવા અરજી કરવાની મુદત કહી હોય તે મુદત પુરી થયાની અગાઉ સદર્જ પ્રકારની માલમિલકત બાબતની અથવા લખેલા અંગીકારનું હક્ક બાબતની પાત્રતાનું અંગીકરણ લખેલું થાય ને તે માલમિલકત બાબત પરિણામ. અથવા હક્ક બાબત જે આસામી ઉપર દાવો હોય તે માણસે અથવા જે માણસના સંબંધથી તેને અધિકાર અથવા પાત્રતા પ્રાપ્ત થઈ હોય તે માણસે તે લેખ ઉપર સહી કરી હોય તો અસહની પાત્રતાના સ્વરૂપ પ્રમાણે નવી મુદત અંગીકરણના લેખ ઉપર જે વખતે સદર્જ પ્રમાણે સહી થઈ તે વખતથી ગણવી.

(૨) અંગીકરણના લેખ ઉપર તારીખ ભરી ન હોય ત્યારે કઈ વખતે તે લેખ ઉપર સહી થઈ એ બાબત મહોડાની સાક્ષી લેવાનો અધિકાર છે. પણ તે લેખમાંના મજકર બાબત મહોડાની સાક્ષી લેવી નહીં

ખુલાસો ૧.—અંગીકરણના લેખમાં માલમિલકતના અથવા હક્કનો જરોજર પ્રકાર લખેલો નહીં હોય અથવા અવેજ આપવાની અથવા સ્વાધીન કરવાની અથવા કરાર પુરો કરવાની અથવા ઉપભોગ કરવાની વખત હજી આવી નથી એવું તેમાં લખ્યું હોય અથવા અવેજ આપવા બાબતનો અથવા સ્વાધીન કરવા બાબતનો અથવા કરાર પુરો કરવા બાબતનો અથવા ઉપભોગ કરવા દેવા બાબતનો નકાર તેમાં હોય અથવા કાંઈ રકમ મજરે લેવાનો દાવો તેમાં સામેલ કંઈ હોય અથવા

માલમીલકત ઉપર અથવા હફ ઉપર જે માણસનો અધીકાર હોય તે માણસ શીવાય બીજા માણસના નામનો તે લેખ હોય તોપણ તે અગીકરણનો લેખ આ કલમના કારણે સાડ પુરતો છે એમ સમજવું.

ખુલાસો ૨.—આ કલમમાના “સહી કરી” આ શબ્દનો અર્થ જાતે અથવા યોગ્ય રીતે અધીકાર આપેલા મુખત્યાર મારફત સહી કરી એવો સમજવો.

૨૦. (૧) કરજનું અથવા મૃતલેખાર્પિતદાનનું વ્યાજ ઠરાવેલી મુદત પુરી થયા પહેલાં તે કરજ અથવા મૃતલેખાર્પિતદાન આપવાને જે માણસ પાત્ર હોય તેણે અથવા વ્યાજ એવું સમજીને વ્યાજ આપ્યું હોય તેનું પરીણામ આ બાબત યોગ્ય રીતે અધીકાર આપેલા તેના મુખત્યારે વ્યાજ એવું સમજીને આપ્યું હોય ત્યારે,

મુદ્દલનો ભાગ આપ્યાનું પરીણામ અથવા કરજના મુદ્દલનો ભાગ ઠરાવેલી મુદત પુરી થયા પહેલાં દેણદારે અથવા આ બાબત યોગ્ય રીતે અધીકાર આપેલા તેના મુખત્યારે આપ્યો હોય ત્યારે,

અવેજ આપ્યો તે વખતથી અસલની પાત્રતાના સ્વરૂપ પ્રમાણે નવી મુદત ગણવી.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે કરજના મુદ્દલનો ભાગ આપ્યો હોય તે પ્રસંગે અવેજ આપ્યાની વાત અવેજ આપનારા માણસના ખુદના હાથના લેખ ઉપરથી દેખાઈ આવવી જોઈએ.

(૨) ગીરવી મુકેલી જમીન ગીરવી રાખનારના કબજામાં હોય ત્યારે તે જમીનની ઉપજ ગીરવી મુકેલી જમીનની ઉપજ પહોંચી હોય તે આ કલમના કારણે સાડ અવેજ આપ્યા પ્રમાણે સમજવી. પજ પોહોંચ્યાનું પરીણામ

૨૧. કેટલાએક સામાઈક કરાર કરનારાઓ પૈકી અથવા ભાગીઆઓ પૈકી અથવા મૃત્યુપત્ર કેટલાએક સામાઈક કરાર અલાવનારાઓ પૈકી અથવા ગીરવી રાખનારાઓ પૈકી એક આસામી કરનારા વગેરે પૈકી એક હેઠળ લખેલા સબખથી ૧૯ મી તથા ૨૦ મી કલમના કોઈ ઠરાવ ઉપરથી આસામી હેઠળ લખેલા સબખથી પાત્ર થાય છે એમ સમજવું નહીં, એટલે તેઓ પૈકી માત્ર બીજા કોઈ એકે અથવા અધીકે અથવાં તેઓ પૈકી માત્ર બીજા કોઈ એકના અથવા અધીકના મુખત્યારે સહી કરેલા લેખી અગીકરણના લેખ ઉપરથી અથવા અવેજ આપ્યા ઉપરથી અથવા આપેલા અવેજ ઉપરથી પાત્ર થાય છે એમ સમજવું નહીં.

૨૨ ફરિયાદ કર્યા પછી વાદી અથવા પ્રતિવાદી ૭ દહીને નવા દાખલ કર્યો હોય અથવા વાદી અથવા પ્રતિવાદી ૭ દહીને નવા દાખલ કર્યો હોય અથવા નવા વાદીને અથવા પ્રતિવાદીને વળી સામેલ કર્યો હોય તો તેનું પરીણામ કોઈ વાદીને અથવા પ્રતિવાદીને વળી સામેલ કર્યો હોય ત્યારે તેને જે વખતે સદરહુ પ્રમાણે પક્ષકાર કર્યો તે વખતથી તે ફરિયાદ તેની બાબતમાં શરૂ થઈ એમ સમજવું

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે કોઈ વાદી મરી જાય અને તેનો કાયદાસર વારસવડીલ ફરિયાદ અસલનો પ્રતિવાદી મરી જાય તો તે પ્રસંગ બાબત વિશેષ ઠરાવ આગળ ચલાવે ત્યારે તે ફરિયાદ મરનાર વાદીએ જે વખતે કરી તે વખતથી તે વારસવડીલની બાબતમાં શરૂ થઈ એવું સમજવું

વળી એવું ઠરાવ્યું છે કે કોઈ પ્રતિવાદી મરી જાય તો તેના કાયદાસર વારસ વડીલ ઉપર ફરિયાદ ચલાવવામાં આવે ત્યારે તે ફરિયાદ મરનાર પ્રતિવાદીની ઉપર જે વખતે કરી તે વખતથી તે વારસ વડીલની બાબતમાં શરૂ થઈ એમ સમજવું

૨૩. કરાર તોડવાનું કૃત્ય સતત ચાલુ હોય તે પ્રસંગે તથા કરાર ઉપર અવલંબિત હોયા વગર નુકસાન કરવાનું કૃત્ય સતત ચાલુ હોય તે પ્રસંગે જે મુદતમા કરાર તોડવાનું કૃત્ય અથવા નુકસાન કરવાનું કૃત્ય (પ્રસંગ પ્રમાણે જેમ હોય તેમ) ચાલુ હોય તે મુદતની દરેક જાણે (શ્રિયાદ કરવાની) નવી મુદત સરૂ થાય છે.

૨૪. કોઇ કૃત્યથી વિશેષ નુકસાન વાસ્તવિક થયા વગર તે કૃત્યથી ફરિયાદનું કારણ ઉત્પન્ન વિશેષ નુકસાન થયા વગર ફરિયાદ કરી શકાતી નથી એવા કૃત્ય બાબત નુકસાનનો બદલો મળવા વિશેની ફરિયાદ હોય તે પ્રસંગે જે વખતે નુકસાન થયું હોય તે વખતથી મુદત ગણવી.

દૃષ્ટાંતો.

- (અ.) અ. એક ખેતરની ઉપલી સપાટીનો ધણી છે. બ. એ ખેતરની જમીનના નીચલા પડનો ધણી છે. બ. ખેતરની સપાટીને પ્રત્યક્ષ દેખીતું નુકસાન કર્યા વગર તે જમીન-માથી કોયલા ખોદી કહાડે છે. પણ છેલ્લે સરવાળે સપાટી નીચે એસી જાય છે. અ. એ બ. ઉપર ફરિયાદ કરવાની મુદત સપાટી નીચે એસી ગયાની તારીખથી સરૂ થાય છે.
- (બ.) જે નિદાના શબ્દોથી વિશેષ નુકસાન થયા વગર તે શબ્દો ઉપરથી જ ફરિયાદ કરવાનો અધીકાર નથી એવા શબ્દો અ. બ વિશે કહે છે તથા પ્રસિદ્ધ કરે છે. તેથી ક. બ. ને પોતાના કારકુન દાખલ રાખવાની ના કહે છે. નિંદા બાબત નુકસાનનો બદલો મળવા સારૂ બ. એ અ. ઉપર ફરિયાદ કરવાની મુદત સદરહુ પ્રમાણે ના કહેવામા આવે ત્યાં સુધી ચાલુ થતી નથી.

૨૫. આ કાયદાના કારણ સારૂ સમગ્ર દસ્તાવેજ ટ્રિગોરિયન ક્યાલેન્ડર પ્રમાણે કર્યા છે દસ્તાવેજમા લખેલો વ- એમ સમજવું બત ગણવો તે.

દૃષ્ટાંતો.

- (અ.) એક હિંદુ શક્ત મિતી નાખીને ચાર મહિને અંબેજ આપીશ એવી વાયદા ચિઠ્ઠી લખી આપે છે. તે ચિઠ્ઠી ઉપરથી ફરિયાદ કરવાની મુદત તે મિતીથી ટ્રિગોરિયન ક્યાલેન્ડર પ્રમાણે ગણેલા ચાર મહિના પુરા થાય તે વખતથી સરૂ થાય છે.
- (બ.) એક હિંદુ શક્ત મિતી નાખીને એક વરસમા નાણુ પાણુ આપીશ એવું બાડ લખી આપે છે. તે બાડ ઉપરથી ફરિયાદ કરવાની મુદત તે મિતીથી ટ્રિગોરિયન ક્યાલેન્ડર પ્રમાણે ગણેલુ એક વરસ પુરૂ થાય તે વખતથી સરૂ થાય છે.

ભાગ ૪ થો.

કમળ ઉપરથી ધણીપણું પ્રાપ્ત થવું.

૨૬ (૧) કોઇ ઇમારતમા તથા ઇમારતને સારૂ અજવાળુ અથવા હવા આવવાનો તથા ઇન્જિનેટ સુઆધિકાર તે ઉપયોગમા લેવાનો ઉપભોગ ઇન્જિનેટ તરીકે તથા હકથી ખાડો પડ્યા બાબતનો હક્ક પ્રાપ્ત થવો વગર ત્રીસ વરસ સુધી વગર હરકતે ઇમારત સાથે કંચો હોય ત્યારે.

અને હરકોઈ માર્ગના અથવા પાણીના પાટના અથવા કોઈ પાણી વાપરવાના અથવા ખીજાં કોઈ ઇઝમેન્ટના (તે વિધિ પક્ષે હોય કે નિષેધ પક્ષે હોય) ઉપભોગ બાબતનો દાવો કરનારા કોઈ માણસે તે ઉપભોગ ઇઝમેન્ટ તરીકે તથા હક્કથી ખાડો પડ્યા વગર વીસ વરસ સુધી વગર હરકતે તથા ઉઘાડી રીતે કર્યો હોય ત્યારે,

સદ્દર્જ પ્રમાણે અજવાળું અથવા હવા આવવી તથા તેનો ઉપભોગ થવો એ બાબતનો હક્ક અથવા સદ્દર્જ પ્રકારના માર્ગનો અથવા પાણીના પાટનો અથવા પાણી વાપરવાનો અથવા ખીજાં ઇઝમેન્ટનો હક્ક પુરું તથા ખડન કરી ન શકાય એવો થશે.

(૨) ઉપર વીસ વીસ વરસની મુદતો કહી છે તેમાની દરએક મુદત જે દાવાને તે મુદત લાગૂ હશે તે દાવા બાબતની જે ફરિયાદમા તકરાર હશે તે ફરિયાદ કર્યાની અગાઉના એ વરસની અંદર પૂરી થનારી મુદત છે એમ સમજવું.

ખુલાસો—દાવો કરનાર શિવાય ખીજાં કોઈ માણસના કૃત્યથી હરકત થઈ હોય તેથી કબજે અથવા ઉપભોગ ખરેખત બધ પડ્યા વગર અને તે હરકત બાબતની તથા તે હરકત કરનારા અથવા કરવાનું કહેનારા માણસ બાબતની ખચર દાવો કરનારને પડ્યા પછી એક વરસ સુધી તે હરકત અમ્યા વગર અથવા કબૂલ કર્યા વગર આ કલમના અર્થ પ્રમાણે ખાડો છે એમ સમજવું નહીં.

દૃષ્ટાંતો.

(અ.) માર્ગના હક્કને હરકત કર્યા બાબત સન ૧૮૮૧ ના વરસમા ફરિયાદ થઈ છે. પ્રતિવાદી હરકત કબૂલ કરે છે પણ માર્ગનો હક્ક કબૂલ કરતો નથી વાદી એવું સાબિત કરે છે કે, ઇઝમેન્ટ તરીકે તથા હક્કથી તે ઉપર પોતાનો અધિકાર છે એવો દાવો કરીને તે હક્કનો ઉપભોગ સને ૧૮૬૦ ના બન્યુઆરી મહિનાની ૧ લી તારીખથી સન ૧૮૮૦ ના બન્યુઆરી મહિનાની ૧ લી તારીખ સુધી ખાડો પડ્યા વગર બિન હરકતે તથા ઉઘાડી રીતે કર્યો છે, ત્યારે વાદીને (પોતાની તરફનું) હુકમનામું મળવાનો હક્ક છે.

(બ.) સન ૧૮૮૧ ના વરસમાં તેવી જ એક ફરિયાદ થઈ તે ફરિયાદમા સન ૧૮૫૮ ની સાલથી સન ૧૮૭૮ ની સાલ સુધી મે સદ્દર્જ રીતે હક્કનો ઉપભોગ કર્યો એટલું જ માત્ર વાદી સાબિત કરે છે. આ ફરિયાદ કાહાડી નાખવી, કારણ કે ખરેખરે ઉપભોગ કરીને તે હક્ક તે ફરિયાદ કર્યાની અગાઉ એ વરસની અંદર ચલાવવાની વાત સાબિત થઈ નથી.

(ક.) તેવી જ એક ફરિયાદમા વાદી સાબિત કરે છે કે તે હક્કનો મે વીસ વરસ સુધી વગર હરકતે તથા ઉઘાડી રીતે ઉપભોગ કર્યો છે. પ્રતિવાદી એવું સાબિત કરે છે કે તે હક્કનો ઉપભોગ કરવા સાત વાદીએ વીસ વરસની અંદર એક પ્રસંગે મહારી પરવાનગી માગી હતી, તો તે ફરિયાદ કાહાડી નાખવી

૨૭ પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે કોઈ ઇઝમેન્ટ જે જમીન ઉપર અથવા પાણી ઉપર અથવા

સર્વિઅન્ટ ટેનેમેન્ટ (જોણ સ્થળ)ના રિવર્શનગ(ઉત્તર-ધિકારીની) તરફમા વખત મુકી દેવાનું

જે જમીનમાથી અથવા પાણીમાથી ભોગવાતું હોય અથવા મળતું હોય તે જમીન અથવા પાણી હયાતી સુધીના હક્ક સબધની રૂએ કે તેને લીધે અથવા હક્ક સબધ આપ્યા પછીની તારીખથી ત્રણ વરસ કરતાં વતી મુદતના હક્ક સબધની રૂએ કે તેને લીધે ધારણ કરેલું હોય ત્યારે સદ્દર્જ પ્રકારનો હક્ક સબધ અથવા મુદત ચાલુ હોય ત્યારે જેટલા વખતસુધી

સદ્દર્જ પ્રકારના ઇઝમેન્ટનો ઉપભોગ થયો હોય તેટલો વખત ઉપર છેડી કહેલી વીસ વરસની મુદ-

તમાંથી બાદ કરવો તે એ રીતે કે સદર્જ પ્રકારનો હક સંબંધ અથવા મુદત પૂરી થયા પછી તે જમીન ઉપર અથવા પાણી ઉપર જે માણસનો અધિકાર હોય તે માણસે તે હક સંબંધ અથવા મુદત પૂરી થયા પછીનાં લાગણા ત્રણ વરસમાં તે ઇંજિનેટના દ્વારા બાબત હરકત કરી હોય તો બાદ કરવો.

દ્રષ્ટાંત.

બ. ની જમીનમાંથી જવાનો મને હક છે એવું જાપિત થવા બાબત અ. ફરિયાદ કરે છે. મેં પચીસ વરસ સુધી તે હક ભોગવ્યો છે એવું અ. સાબિત કરે છે. પણ તે પચીસ વરસ માટેના દશ વરસ સુધી કે. નામની એક હિંદુ વિધવાનો તે જમીન ઉપર હયાતી લગી હક સંબંધ હતો અને કે. મરણ પામ્યા પછી માહારો તે જમીન ઉપર હક પ્રાપ્ત થયો અને કે. મરણ પામી. આ પછી એ વરસની અદર અ. ના તે હક સંબંધના દ્વારા બાબત મે તકરાર કરી એવું બ. સાબિત કરે છે. ત્યારે આ ફરિયાદ કહાડી નાખવી જોઈએ, કારણ કે આ કલમના ઠરાવ પ્રમાણે અ. એ પદર વરસ સુધીજ ઉપભોગ કર્યાની વાત સાબિત કરી છે.

૨૮. ઉપર કહેલી કોર્ટોમાંની કોઈ પણ કોર્ટની સ્થાનિક હકુમતમાં આવેલી કોઈ માલમિલકતનો કબજો લેવા સારૂ કોઈ માણસને ફરિયાદ કરવી હોય તેની મુદત આ આક્ટ ઉપરથી ઠરાવી છે તે મુદત પૂરી થયા પછી તે માલમિલકત ઉપરનો તેનો હક નહીં સરખો થઈ જાય છે એવું સમજવું.

માલમિલકત ઉપરનો હક નહીં સરખો થયો

પરિશિષ્ટ.

(૪ થી કલમ જુઓ.)

પહેલો ભાગ, ફરિયાદો.

ફરિયાદનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૧.—પ્રતિવાદીને લાગુ હોય તે કાયદા પ્રમાણે ફલાણું કૃત્ય કર્યું છે એમ કહેતા હોય તથા તે કાયદા પ્રમાણે કરવાનો શુદ્ધ બુદ્ધિથી ધરાદો હોય તે કૃત્ય કર્યા બદલ અથવા કરવાની કસૂર કર્યા બદલ નુકસાનનો બદલો મળવા સારૂ.	વિભાગ ૧ લો. ત્રણ મહિના. ત્રણ મહિના	કૃત્ય અને અથવા કરવાની કસૂર કરવામાં આવે ત્યારે
૨.—જેર જીલમથી કબજો કહાડી લીધો છે એવું કહેનાર માણસે ફક્ત તેજ સખબ ઉપરથી કબજો પાછો મળવાનો હુકમ થવા બાબત કરવાની.	વિભાગ ૨ નો છ મહિના. છ મહિના.	કબજો કહાડવાની વાત અને ત્યારે

શ્રીયાદનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૩—સન ૧૮૭૮ના વિશેષ-ન્યાયના આક્ટની ૯ મી કલમ પ્રમાણે સ્થાવર મિલકતનો કબજો પાછો લેવા બાબત.	છ મહિના.	કબજો કહાડવાની વાત બને ત્યારે.
૪.—(વેચાય એવા લેખ ઉપરથી સક્ષિત કામ ચલાવવાની રીત વિશેનો) દિવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાનો ૩૯ મો બાબ છે તે બાબ પ્રમાણે	એજન ... વિભાગ ૩ નો બે વરસ	જે દસ્તાવેજ ઉપરથી શ્રીયાદ કરવાની હોય તે દસ્તાવેજની મુદત ભરાઈને તેનો અવેજ આપવાનો થાય ત્યારે
૫.—કોઈ કાયદા પ્રમાણે થયેલા દડ અથવા ગુન્હેગારી બાબત	બે વરસ.	દંડનો અથવા ગુન્હેગારીનો ખેચ આવે ત્યારે
૬ — ધરના ચાકરના અથવા કારીગરના અથવા મજૂરના પગાર બાબત.	એજન ..	પગાર જ્યારે દેવો થાય ત્યારે.
૭ — હોટેલના અથવા ટાવર્નના અથવા લાન્ડિંગ હાસના કીપરે ખાવા પીવાની જનસો વેચી હોય તેની કીમત બાબત	એજન ...	ખાવાની અથવા પીવાની જનસ આપવામાં આવે ત્યારે.
૮.—રેલ્વેના ભાડા બાબત	એજન	કીમત આપવાની થાય ત્યારે
૯ — અગ્રક્ય ધિદાર (એટલે બીજાના કરતા પહેલા ખરીદ કરવાનો અધિકાર) અમલમાં લાવવા બાબત, પછી તે અધિકાર કાયદા ઉપરથી હોય અથવા લોક કઠી ઉપરથી હોય અથવા વિશેષ કરાર ઉપરથી હોય.	એજન ..	જે વેચાણ રદ કરવાનો ઇરાદો હોય તે વેચાણ ઉપરથી ખરીદદાર વેચેલી સવળી માલમિલકતનો સ્થુળ પદાર્થરૂપ કબજો લે ત્યારે અથવા વેચાણનો વિષય સ્થુળ પદાર્થરૂપ કબજો લેવા જોવો ન હોય તો વેચાણનો દસ્તાવેજ નોંધવામાં આવે ત્યારે
૧૦ — જે માણસ વિરૂદ્ધ, દિવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૨૮૦ મી અથવા ૨૮૧ મી અથવા ૨૮૨ મી અથવા ૩૩૫ મી કલમ પ્રમાણે હુકમ થયો હોય તેણે હુકમ માહેની માલમિલકત ઉપર પોતાનો હક્ક સાબિત કરવા સાડ અથવા તે માલમિલકતના હાલના કબજાનો હક્ક સાબિત કરવા સાડ કરવાની	એજન	હુકમની તાગીખ
૧૧.—દિવાની કોર્ટનું હુકમનામું બજાવવા સાડ કરેલું વેચાણ રદ કરવા બાબત	એજન ...	વેચાણ કાયમ કરવામાં આવે ત્યારે, અથવા એવી શ્રીયાદ થઈ ન હોત તો તે વેચાણ બીજી રીતે આખરનું તથા નિશ્ચયકારક થાત ત્યારે.

શ્રીયાદનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૧૨.—ફરિયાદ શિવાય બીજા કાંઈ ચલાવેલા કા-મમાનો દિવાની કોર્ટનો ફેસલો અથવા હુકમ ફેરવવા બાબત અથવા રદ કરવા બાબત.	બે વરસ.	પ્રકરણમાં આખરનો હરાવ કરવાનો અધીકાર હોય તેવી કોર્ટ કરેલા આખરના ફેસલાની અથવા હુકમની તારીખ.
૧૩.—સરકારી અમલદારે પોતાના હુકમના સખ-બથી કાંઈ કૃત્ય અથવા હુકમ કર્યો હોય તથા તે બાબત આ આક્ટમાં ખસૂમ બીજી રીતનો હરાવ કરેલો નહીં હોય તે કૃ-ત્ય અથવા હુકમ રદ કરવા બાબત.	એજન	...તે કૃત્યની અથવા હુકમની તારીખ.
૧૪.—મહેસૂલની ચઢેલી બાકી બાબત અથવા મહેસૂલની ચઢેલી બાકી પ્રમાણે વસૂલ થઈ શકે તેવા લેણા બાબત રેવન્યુ અધિકારીએ કરેલા દાવા મુજબ ભરપૈ કરવા સાડ તક-રાર કરીને પૈસા આપ્યા હોય તે પાછા લેવા બાબત સરકાર ઉપર કરવાની.	એજન	...નાણું ભરવામાં આવે ત્યારે.
૧૫.—સાર્વજનિક કામ સાડ જમીન લીધી હોય તેનો બદલો મળવા સાડ સરકાર ઉપર કરવાની	એજન	...બદલાની રકમ હરાવ્યાની તારીખ.
૧૬.—જમીન લેવાનું કામ પુરૂ થયું નહીં હોય ત્યારે બદલા બાબત તેવીજ ફરિયાદ.	એજન	...પુરૂ કરવાની ના કહ્યાની તારીખ.
૧૭.—ખોટી રીતે કેદ કર્યા બાબતનો બદલો મ-ળવા બાબત.	એજન	...કેદ પુરી થય ત્યારે
૧૮.—પોતાના મરણ પહેલાના એક વર્ષમાં થયેલી જે અપકૃતિ બદલ કોઈ મૈયત માણસ ફ-રિયાદ કરી શકત તેવી કોઈ અપકૃતિ બા-બત તે મૈયત માણસના એક્ઝિક્યુટર (મૃ-ત્યુપત્ર ચલાવનાર) અથવા એડમીનિસ્ટ્રેટર (મૈયતના ઇસ્ટેટનો વહીવટદાર) અથવા વારસ વકીલ એઓએ કરવાની	એજન	...જે માણસનું તુકસાન થયું હોય તેના મરણની તારીખ.
૧૯.—ફરિયાદ કરવા લાયક અપકૃતિના ધારણથી કોઈ માણસ મરણ પામ્યાને લીધે થયેલા નુ-કસાનનો બદલો કુટુંબને અપાવવા બાબત એક્ઝિક્યુટરોએ અથવા આડમિનિસ્ટ્રેટરોએ અથવા વારસ વકીલોએ કરવાની.	એજન	. મરણ પામેલા માણસના મરણની તારીખ.
૨૦.—શરીરને થયેલાં બીજા કાંઈ નુકસાન બાબ-તનો બદલો મળવા સાડ.	એજન	...નુકસાન કરવામાં આવે ત્યારે.
૨૧.—અદાવતથી કોન્ટ્રારીમાં કામ ચલાવ્યું હોય તે બાબતના નુકસાનનો બદલો મળવા સાડ.	એજન	વાદી ઉપર ગુન્હો નાસાખીત થયાનો હરાવ થાય ત્યારે અથવા તે કામનો બીજી રીતે છોડા આવે ત્યારે.

કરીયાદનો પ્રકાર	મુદત	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૨૨.—લેખલ બાબત (આખરૂ લેનારો મજકુર પ્રસિદ્ધ કર્યા બાબત) નુકસાનનો બદલો મળવા સારૂ	એ વરસ.	લેખલ પ્રસિદ્ધ કરવામા આવે ત્યારે.
૨૩.—આખરૂ લેનારો મજકુર બોલ્યા બાબત નુકસાનનો બદલો મળવા સારૂ.	એજન ..	તે બોલ બોલવામા આવે ત્યારે અથવા તે બોલ ઉપરથીજ શરિયાદ કરવાનો અધીકાર ન હોય તો જે વિશેષ નુકસાન બાબત શરિયાદ હોય તે નુકસાન થાય ત્યારે.
૨૪.—વાદીના ચાકરને અથવા છોકરીને ફિટબ્યાથી ચાકરીને નુકસાન થવા બાબતનો બદલો મળવા સારૂ	એજન ...	નુકસાન થાય ત્યારે.
૨૫ —વાદીની સાથે કરેલો કરાર તોડવાને કોઈ માણુ-સને પ્રવૃત્ત કરવા બાબતબદલો મળવા સારૂ.	એજન ...	કરાર તોડ્યાની તારીખ
૨૬.—કાયદા વિરૂદ્ધ અથવા ગેરરીતની અથવા વધારે જગમ માલની જમી કર્યા બાબતનો બદલો મળવા સારૂ.	એજન ..	જમીની તારીખ.
૨૭.—કાયદાસર પ્રોસેસ ઉપરથી જગમ માલ ગેરવાજખી રીતે પકડ્યા બાબતનો બદલો મળવા સારૂ.	એજન ..	પકડ્યાની તારીખ
વિભાગ ૪ યો ત્રણ વરસ		
૨૮.—માલ ખાયા બાબત અથવા તેને નુકસાન કર્યા બાબતનો બદલો મળવા સારૂ હુડા ભાડવાળા ઉપર	ત્રણ વરસ.	માલ ખોવાય અથવા તેને નુકસાન લાગે ત્યારે.
૨૯.—માલ આપવાને વાર લગાડી હોય તે બાબતનાં નુકસાનનો બદલો મળવા સારૂ હુડા ભાડવાળા ઉપર.	એજન ...	માલ જ્યારે પોહોચાડવો જોઈતો હતો ત્યારે
૩૦.—વિશેષ કારણ સારૂ માલનો ઉપયોગ કરવાનો હક્ક કોઈને હોય ને તે, તે માલ ખીજા કામમા વાપરે તો તેની ઉપર	એજન ..	માલ ખીજા કામમા લગાડ્યાથી જે માણુસનુ નુકસાન થતુ હોય તેને માલ ખીજા કામમા લગાડ્યાની વાન પેહેલવહેલા જણાય ત્યારે
૩૧ —કોઈ મંચત માણુસે પોતાના મરણ પહેલાના એક વરસમા કરેલી જે અપકૃતિ બદલ તેના ઉપર શરિયાદ થઈ શકે તથા જે બદલ શરિયાદ કરવાનો હક્ક તેના મરણ પછી કાયમ રહેતો હોય તેવી અપકૃતિ બાબત તે મંચત માણુસના એક્ઝિક્યુટરની ઉપર અથવા આડમિનિસ્ટ્રેટરની ઉપર અથવા ખીજા વારસ વધીલની ઉપર.	એજન ...	જે અપકૃતિ બાબત શરિયાદ હોય તે અપકૃતિ કરવામા આવે ત્યારે.

ફરીયાદનો પ્રકાર	મુદત.	જે વખતથી મુદત ગાલુ થાય છે તે વખત.
૩૨.—બાયડી પાછી લેવા બાબત	ત્રણ વરસ	કબજો માગવામા આવે અને તે આપવાની ના કહે ત્યારે.
૩૩.—લગ્નના હક્ક પાછા મળવા બાબત.	એજન્ટ ...	વર અથવા વહુ પુત્ર ઉમરના તથા અકલ હુશિયારીમા હોય તે વખતે લગનના હક્ક પાછા માગવામા આવે અને તે આપવાને તે વર અથવા વહુ ના કહે ત્યારે
૩૪.—જેમા કરારનો પ્રસંગ નહીં હોય તથા જે વિશે આ આકટમા ખસૂસ કરીને કરાવ કરેલો નહીં હોય એવું કાંઈ ગેરકાયદાસર કૃત્ય કરવા બાબતનો અથવા કાંઈ કાયદાસર કૃત્ય અયોગ્ય રીતે કરવા બાબતનો અથવા કાંઈ કૃત્ય કરવાની ફરજ છતાં તે નહીં કરવા બાબતનો બદલો મળવા બાબત.	એજન્ટ ..	ગેરકાયદાસર કૃત્ય કરવાની અથવા કાયદાસર કૃત્ય અયોગ્ય રીતે કરવાની અથવા ફરજ છતાં કૃત્ય નહીં કરવાની વાત અને ત્યારે.
	વિભાગ ૫ મો. પાય વરસ.	
૩૫.—માર્ગને અથવા પાણીના પાટને અટકાવ કર્યા બાબતના નુકસાનનો બદલો મળવા સાર.	પાય વરસ.	અટકાવ કર્યાની તારીખ.
૩૬.—પાણીના પાટને બીજી તરફ વાળ્યા બાબતના નુકસાનનો બદલો મળવા સાર.	એજન્ટ ...	બીજી તરફ વાળ્યાની તારીખ.
૩૭.—સ્થાવર મિલકત ઉપર અતિક્રમણ કર્યા બાબતના નુકસાનનો બદલો મળવા સાર.	એજન્ટ ...	અતિક્રમણ કરવાની તારીખ.
૩૮.—કાપી ગેટનો (અથવા સ્વામિત્વનો હક્ક) અથવા બીજો કાંઈ અનન્યાગ્રાહ્યધિકાર તોડવા બાબતના નુકસાનનો બદલો મળવા સાર.	એજન્ટ ..	તોડવાની તારીખ
૩૯.—માલ મિલકતના બગાડનો પ્રતિબંધ કરવા બાબત.	એજન્ટ ...	બગાડનો પ્રારંભ થાય ત્યારે.
૪૦. ગેરવાજબી રીતે મેળવેલી તાકીદ ઉપરથી નુકસાન થયું હોય તે બાબતનો બદલો મળવા સાર.	એજન્ટ ...	તાકીદ બંધ થાય ત્યારે
૪૧.—જે માણસને એક્સિક્યુટરે અથવા આડ-મિનિસ્ટ્રેટરે વસિયતનામામા લખેલું દાન આપ્યું હોય અથવા માલ મિલકતની વહેંચણું આપી હોય તે માણસની પાસેથી તે અવજ પાછો અપાવવા બાબત સન ૧૮૬૫ ના હિંદુસ્થાનના વારસા બાબતના આકટની ૩૨૦ મી. અથવા ૩૨૧ મી કલમમા અથવા સન ૧૮૮૧ પ્રોએટ બાબતના અર્ન વહીવટ ચલાવવા બાબતના આકટની કલમો ૧૩૯ તથા ૧૪૦ માં જરૂર પ્રમાણે.	એજન્ટ ..	અવજ આપવાની અથવા વહેંચણું આપવાની તારીખ.

કરીયાદનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૪૨.—પોતાના પાલન કરનારાએ કરેલું વેચાણુરદ કરવા બાબત જે વાડ પુખ્ત ઉમરમા આવ્યો હોય તેણે કરવાની.	પાચ વરસ.	વાડ જ્યારે પુખ્ત ઉમરમાં આવે ત્યારે.
૪૩.—ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાના ૪૦ મા બાબ પ્રમાણે મિલકતના કબજા બાબત કરેલા હુકમ પ્રમાણે ચાલવાની જે માણસને જરૂર હોય તે માણસે અથવા ૨ છ આર્ટીકલમા કહેલા પ્રમાણે ચાલવાની જે માણસને જરૂર હોય તે માણસે અથવા સદે પ્રકારના માણસના સબધથી જે કોઇ દાવો કરતો હોય તેણે, તે હુકમમા લખેલી મિલકત પાછી લેવા બાબત	એજન ...	કામના આખરના હુકમની તારીખ.
૪૪.—જે વિશેષ જ ગમ માલ ખોવાયો હશે અથવા ચોરીથી મેળવ્યો હશે અથવા જેનો બદલાવ નતથી ખોટો ઉપયોગ કર્યો હશે અથવા જેનું રૂપાતર ક્યું હશે તે વિશેષ જ ગમ માલ સાદું અથવા તે માલ ગેરવાજખી રીતે લેવા બાબતના અથવા અટકાવી રાખવા બાબતના નુકસાનનો બદલો મળવા સાદું	એજન ...	તે માલના કબજા બાબત જે માણસને હક્ક હશે તેને તે કાનૂની દબજામા છે એ જ્યારે પ્રથમ સમજાય ત્યારે.
૪૫.—ખીજા વિશેષ જ ગમ માલસાદું અથવા ગેરવાજખી રીતે તે લીધા બાબતનો અથવા તેને નુકસાન કર્યા બાબતનો અથવા તે ગેરવાજખી રીતે અટકાવી રાખવા બાબતનો બદલો મળવા સાદું.	એજન ...	તે માલ ગેરવાજખી રીતે લેવામાં આવે અથવા તેને નુકસાન કરવામાં આવે ત્યારે અથવા અટકાવી રાખનારનો કબજો જ્યારે ગેરકાયદેસર થાય ત્યારે.
૪૬.—જનાવરના અથવા વાહનવા અથવા હોડીના અથવા વરગુતી સામાનના ભાડું બાબત.	એજન ...	ભાડું આપવાનું થાય ત્યારે.
૪૭.—માલ સ્વાધીન કરવાનો હોય તેને પેટે અગ કુપર નાણુ આપ્યું હોય તેની બાકી બાબત.	એજન ...	માલ સ્વાધીન કરેલો જોઇએ ત્યારે.
૪૮.—વેચીને સ્વાધીન કરેલા માલની કીમત બાબત, જ્યારે તેનું નાણુ આપવાની મુદત ઠરાવી નહીં હોય ત્યારે.	એજન ...	માલ સ્વાધીન કર્યાની તારીખ.
૪૯.—વેચીને સ્વાધીન કરેલા માલનું નાણુ ઠરાવેલી મુદત પૂરી થયા પછી આપવાનું હોય તે વેચીને સ્વાધીન કરેલા માલની કીમત બાબત	એજન ...	નાણુ આપવાની મુદત જ્યારે પૂરી થાય ત્યારે.

ફરીયાદનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૫૦.—વેચીને સ્વાધીન કરેલા માલનું નાણું - બિલ ઓફ એક્સચેન્જથી આપવાનું હોય ને તે પ્રમાણે બિલ ઓફ એક્સચેન્જ આપ્યું નહીં હોય, તે વેચીને સ્વાધીન કરેલા માલની કીમત બાબત.	પાંચ વરસ.	આપવાનાં યોજેલા બિલની મુદત પુરી થાય ત્યારે.
૫૧.—વાદીએ પ્રતિવાદીને વેચેલા જાડની અથવા ઉછરતા પાકની કીમત બાબત, નાણું ક્યારે આપવું તેની મુદત ઠરાવેલી નહીં હોય ત્યારે.	એજન ...	વેચાણની તારીખ.
૫૨.—પ્રતિવાદીના કહેવા ઉપરથી વાદીએ પ્રતિવાદી સાડ કરેલાં કામની કીમત બાબત જ્યારે તે આપવાની મુદત ઠરાવેલી નહીં હોય ત્યારે.	એજન ...	કામ કરવામાં આવે ત્યારે.
૫૩.—નાણું ધીરું હોય તે બદલ આપવાના નાણાં બાબત.	એજન ...	નાણું ધીરવામાં આવ્યું ત્યારે.
૫૪.—નાણું ધીરનારે નાણા બાબત ડુએક આપ્યો હોય ત્યારે તેવીજ શરિયાદ.	એજન ...	એકનું નાણું આપવામાં આવ્યું ત્યારે.
૫૫.—નાણું ભાગે ત્યારે આપવાનું થશે એવી કબુલાયતથી નાણું ધીરું હોય તે બાબત.	એજન ...	નાણું ધીરવામાં આવ્યું ત્યારે.
૫૬.—નાણું ભાગે ત્યારે આપવાનું થશે એવી કબુલાયતથી નાણું અનામત મુક્યું હોય તે બાબત.	એજન ...	ઉધરાણી કરી હોય ત્યારે.
૫૭.—પ્રતિવાદીની વતી નાણું ભર્યું હોય તે બદલ વાદીને મળવાના નાણાં બાબત.	એજન ...	નાણું ભર્યું હોય ત્યારે.
૫૮.—વાદીના ઉપયોગ સાડ પ્રતિવાદીને પોહોચેલાં નાણાં બદલ પ્રતિવાદીની પાસેથી વાદીને નાણું મળવાનું હોય તે નાણા બાબત.	એજન ...	નાણું પહોંચ્યું હોય ત્યારે.
૫૯.—પ્રતિવાદીની પાસે વાદીનું નાણું લેણું હોય તેના વ્યાજના રૂપિયા મળવાના હોય તે બાબત.	એજન ...	વ્યાજ આપવાનું થાય ત્યારે.
૬૦.—વાદી પ્રતિવાદીની વચે નક્કી થયેલા હિસાબ ઉપરથી પ્રતિવાદીની પાસે વાદીના રૂપિયા લેણા નિકળ્યા હોય તે બદલ વાદીને રૂપિયા મળવાના હોય તે બાબત.	એજન ...	પ્રતિવાદીએ અથવા આ બાબત યોગ્ય રીતે અધીકાર આપેલા તેના મુખ્ય ત્યારે સહી કરેલા લેખ ઉપરથી હિસાબ નક્કી થાય ત્યારે; પણ કરજ આગળ પ્રલાણી વખતે વાળવું એવી તેજ વખતે લખેલી કબુલાયત થઇને તેની ઉપર સદરહુ પ્રમાણે સહી થઇ હોય તો તે વખત આવે ત્યારે.

જમિલ એક એક્સચેન્જ એટલે જે હુદીની જે અથવા ત્રણ નકલો મળીને એક સેટ થાય છે તે હુદી

ડુએક એટલે અલગ આપવા બાબત બચાક વગેરે કપની ઉપર સાદુ જામ છાપેલી ચીડી ભરી આપે છે તે.

ફરીયાદનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૬૧.—નિર્દિષ્ટ કરેલી વખતે અથવા નિર્દિષ્ટ કરેલી અનિશ્ચિત વાત બન્યા પછી કોઈ વાત કરવાનો કરાર હોય તે તોડ્યા બાબતના ગુન્હાનના બદલા સારૂ.	પાંચ વરસ.	નિર્દિષ્ટ કરેલી વખત આવે ત્યારે અથવા તે અનિશ્ચિત વાત બને ત્યારે.
૬૨.—જે સિંગલ બાડમાં નાણુ આપવા બાબત દિવસ નિર્દિષ્ટ કર્યો હોય તે સિંગલ બાડ ઉપરથી.	એજન ...	નિર્દિષ્ટ કરેલો દિવસ.
૬૩.—જે સિંગલ બાડમાં મદદ પ્રકારનો દિવસ નિર્દિષ્ટ કર્યો નહીં હોય તે સિંગલ બાડ ઉપરથી.	એજન ...	બાડ ફરી આખ્યાની તારીખ,
૬૪.—જે બાડમાં શરત હોય તે બાડ ઉપરથી.	એજન ...	શરત તોડવામાં આવે ત્યારે,
૬૫.—જે બિલ ઓફ એક્સચેન્જનો અથવા વાચદા ચિઠ્ઠીનો અવેજ તેની તારીખ પછીની નિશ્ચિત વખતે આપવાનો હોય તે બિલ ઓફ એક્સચેન્જ ઉપરથી અથવા વાચદા ચિઠ્ઠી ઉપરથી.	એજન ...	બિલની અથવા ચિઠ્ઠીની મુદત ભરાય ત્યારે.
૬૬.—જે બિલ ઓફ એક્સચેન્જનો અવેજ ડરાવેલી વખતે આપવાનો નહીં હોય પણ તે દેખાચુ એટલે અથવા દેખાડ્યા પછી આપવાનો હોય તે બિલ ઓફ એક્સચેન્જ ઉપરથી.	એજન ...	તે બિલ દેખાડવામાં આવે ત્યારે.
૬૭.—કોઈ વિશેષ જગાએ અવેજ આપવાનો સીકરેલા બિલ ઓફ એક્સચેન્જ ઉપરથી.	એજન ...	તે જગાએ બિલ દેખાડવામાં આવે ત્યારે.
૬૮.—દેખાડ્યા પછી અથવા અવેજ માગ્યા પછી નિશ્ચિત વખતે અવેજ આપવો એવા બિલ ઓફ એક્સચેન્જ ઉપરથી અથવા વાચદા ઉપરથી.	એજન ...	નિશ્ચિત વખત પૂરી થાય ત્યારે.
૬૯.—માગે એટલે અવેજ આપવો એવું બિલ ઓફ એક્સચેન્જ અથવા વાચદા ચિઠ્ઠી હોય તથા જે લેખથી પ્રિયાદ કરવાના હકને પ્રતિબંધ અથવા વિલંબ થાય તેવો લેખ તે બિલ ઓફ એક્સચેન્જની સાથે અથવા વાચદા ચિઠ્ઠીની સાથે નહીં હોય તેવા બિલ ઓફ એક્સચેન્જ ઉપરથી અથવા વાચદા ચિઠ્ઠી ઉપરથી.	એજન ...	બિલની અથવા ચિઠ્ઠીની તારીખ,
૭૦.—હકતે હકતે જેનો અવેજ આપવો હોય એવી વાચદા ચિઠ્ઠી ઉપરથી અથવા બાડ ઉપરથી	એજન . .	અવેજ આપવાની પેહેલી મુદત પૂરી થાય ત્યારે જે ભાગ તે વખતે આપવો હોય તે ભાગ બાબત અને બાકીના ભાગો બાબત તે આપવાની મુદત પૂરી થાય ત્યારે.

જો સિંગલ બાડ એટલે જે બાડમાં ગુન્હેગારી આપવાનું ડરાવ્યું નહીં હોય તે.

હિંદુ - પ્રસિદ્ધનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૭૧.—હિંદુ-હિંદુને જેનો અવેજ આપવો હોય તેવી વાયદા ચિઠ્ઠીમાં અથવા બાંડમાં એક હિંદુનો પડ તેો બંધા રૂપિયા આપવા એવો ઠરાવ હોય તેવી વાયદાચિઠ્ઠી ઉપરથી અથવા બાંડ ઉપરથી.	પાંચ વરસ.	અવેજ આપવાને પહેલ વહેલા ચુકે ત્યારે, પણ જેને રૂપિયા આપવાના હોય અથવા તે ચિઠ્ઠી અથવા જેને લખી આપ્યા હોય તે તે ઠરાવનો કાયદો મુકી દેતો અવેજ આપવાની જ્યારે ફરીથી ચુક કરવામાં આવે તથા તે બાબત સદર્જુ પ્રમાણે કાયદો મુકી દીધો ન હોય ત્યારે.
૭૨.—અમુક વાત બન્યા પછી વાયદાચિઠ્ઠી જેને અવેજ આપવાનો હોય તેને સ્વાધીન કરવા સાથે લે વાયદાચિઠ્ઠી લખી આપનારે તે ચિઠ્ઠી ત્રીજા માણસને આપી હોય તે વાયદા ચિઠ્ઠી ઉપરથી.	એજન	...જેને નાણા આપવાનું હોય તેને સ્વાધીન કર્યાની તારીખ.
૭૩.—ફોરેન બિલ નકાર્યાને લીધે ડિપ્રોટેસ્ટ કરીને નોટીસ આપી હોય તે નકારેલા ફોરેન બિલ ઉપરથી.	એજન	...નોટીસ આપવામાં આવે ત્યારે.
૭૪.—નહીં સીકારીને જે બિલ ઓફ એક્સચેન્જ નકાર્યું હોય તે બિલ જેને લખ્યું હોય તેની ઉપર જેને અવેજ મળવાનો હોય તેણે કરવાની.	એજન	...સીકારવાની ના કહ્યાની તારીખ.
૭૫.—આકોમોડેશન બિલ સિકારનારાએ તે લખનારની ઉપર કરવાની.	એજન	...સીકારનાર તે બિલની રકમ આપે ત્યારે.
૭૬.—જે બિલ ઓફ એક્સચેન્જ બાબત અથવા વાયદાચિઠ્ઠી બાબત અથવા બાંડ બાબત આ આક્ટમાં ખસુસ ઠરાવ કર્યો નહીં હોય તે બિલ ઓફ એક્સચેન્જ ઉપરથી અથવા વાયદાચિઠ્ઠી ઉપરથી અથવા બાંડ ઉપરથી ફરિયાદ.	એજન	...તે બિલ ઓફ એક્સચેન્જનો અથવા વાયદાચિઠ્ઠીનો અથવા બાંડનો અવેજ આપવાનો થાય ત્યારે.
૭૭.—જમીને મુખ્ય હેણદાર ઉપર કરવાની.	એજન	...જમીન હેણદારને અવેજ આપે ત્યારે.
૭૮.—એક જમીને સામાઈક જમીન ઉપર કરવાની.	એજન	...જમીન પોતાના હિસ્સા કરતાં વધારે અવેજ આપે ત્યારે.
૭૯.—માથાનુ જોખમ ઉતારવાના ખીજા કાષ્ટ કરાર ઉપરથી.	એજન	...વાદીને વાસ્તવિક જોખમ લાગે ત્યારે.

ફોરેન બિલ ઓફ એક્સચેન્જ એટલે હિંદુસ્થાનમાં અંગ્રેજ સરકારના મુલક બાહાર હુડી લખી હોય તેનો અવેજ હિંદુસ્થાન માંહેના અંગ્રેજ સરકારના મુલકમાં અથવા મુલક બાહાર મળવાનો હોય તે હુડી; અથવા હિંદુસ્થાન માંહેના અંગ્રેજ સરકારના મુલકમાં હુડી લખી હોય તેનો અવેજ તે મુલક બાહાર મળવાનો હોય તે હુડી.

ડિપ્રોટેસ્ટ એટલે હુડી સીકારવાની અથવા હુડીના નાણા ભરવાની ના કહે ત્યારે, અથવા પ્રોમિસરી નોટમાં નાણા આપવાની ના કહે ત્યારે તે બાબત નોટરી પબ્લિક આ નામનો અમલદાર પોતાની સહી મોહોર માથે માર્યો આપે છે તે માન્યો.

ફરિયાદનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૮૦.—અટર્નિએ અથવા વકીલે ફરિયાદના અથવા વિશેષ કામના પોતાના ખર્ચ બાબત કરવાની, તે ખર્ચ ક્યારે આપવો એ બાબત ખમુસ કરીને કમુલાયત ન હોય ત્યારે.	પાંચ વરમ.	તે ફરિયાદ અથવા કામ પૂરું થયાની તારીખ અથવા (અટર્નિ અથવા વકીલ યોગ્ય કારણસર ફરિયાદ અથવા કામ ચલાવવાનું બંધ કરે ત્યારે) કામ ચલાવવાનું સદર્દ પ્રમાણે બંધ કરવાની તારીખ.
૮૧.—માહોમાહે કિઘાડા તથા ચાલ ખાતા ઉપરથી બાકી દેવી હોય તે બાબતની ફરિયાદ, જ્યારે પક્ષકારોની દરમિયાન માહોમાહે કિઘરાણી થઇ હોય ત્યારે.	એજન ...	કમુલ કરેલી અથવા સાબિત કરેલી છેલ્લી રકમ જે વરસમા ખાતામાં દાખલ કરેલી હશે તે વરસની આખર સદર્દ વરમ ખાતામાં હોય તે પ્રમાણે ગણવું.
૮૨.—જે રકમનો વીમો કિતરાબો હોય તે રકમ મરણનો અથવા નુકસાન થયાનો પુરાવા વિમાવાળાને આપ્યા પછી અથવા પોહોચ્યા પછી તાબડતોબ આપવાની હોય ત્યારે વિમાના ખત ઉપરથી.	એજન ...	મરણનો અથવા નુકસાનનો પુરાવા વાદીએ અથવા બીજા કોઈ માણસે અથવા વાદીની પાસેથી અથવા બીજા કોઈ માણસની પાસેથી વિમાવાળાને આપ્યો હોય અથવા પોહોચ્યો હોય ત્યારે.
૮૩.—વિમાવાળાની મરજીમા આવે ત્યારે વિમાનું ખત રદ કરી શકે તેવા ખત ઉપરથી સલામતીનો અવેજ વિમો કિતરાવનારાએ પાછો લેવા સાડ કરવાની	એજન ...	વિમાવાળા વિમાનું ખત રદ કરે ત્યારે.
૮૪.—હિમાબ લેવા માઝ આટનીઆ ઉપર.	એજન ...	આટ ચાલુ હોય તે વખતે હિસાબ માગ્યો હોય ને તે આપવાની ના કહેવામા આવે ત્યારે અથવા સદર્દ પ્રમાણે માગ્યો ન હોય તો આટ બંધ થાય ત્યારે.
૮૫.—પોતાના મુખત્યારને જ ગમ માલ પોહોચ્યો હોય અને તેનો તેણે હિમાબ આપ્યો નહીં હોય તે જંગમ માલ બાબત તેની ઉપર મુખ્યે કરવાની	એજન .	આટ ચાલુ હોય તે વખતે હિસાબ માગ્યો હોય ને તે આપવાની ના કહેવામા આવે ત્યારે અથવા સદર્દ પ્રમાણે માગ્યો ન હોય તો આટ બંધ થાય ત્યારે.
૮૬.—ગફલત બાબત અથવા ગેરચાલ બાબત મુખ્યે મુખત્યાર ઉપર કરવાની બીજી ફરિયાદ	એજન ..	ગફલતની અથવા ગેરચાલની વાદીને બબર પડે ત્યારે.
૮૭.—જે દસ્તાવેજ બાબત બીજી રીતનો ફરાવ કરેલો નહીં હોય તે ચેહેરવા બાબત અથવા રદ કરવા બાબત	એજન ..	દસ્તાવેજ ચેહેરાવવાનો અથવા રદ કરાવવાનો અધીકાર જે વાત ઉપરથી વાદીને પ્રાપ્ત થાય છે તે વાતની તેને બબર પડે ત્યારે.
૮૮.—જે દસ્તાવેજ આપ્યો અથવા નોંધાવ્યો તે દસ્તાવેજ ખોટો બનાવડનો છે એવું નાપિત થવા સાડ.	એજન	આપ્યાની અથવા નોંધાવ્યાની વાદીને બબર પડે ત્યારે

દરીયાદનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૮૯.—જે દસ્તાવેજ વાદી વિરૂદ્ધ અમલમાં લાવવાની કોશીસ કરવામાં આવી તે દસ્તાવેજ ખોટો બતાવટનો છે એવું સાબિત થવા સાડ.	પાંચ વરમ.	કોશીસની તારીખ.
૯૦.—વાદી દિવાનો હતો ત્યારે જે માલમિલકત તેણે ખીજને કરી આપી હતી તે માલમિલકત બાબત.	એજન	... વાદી દિવાનો હતો તે કેસણે આવ્યા પછી તેને માલમિલકત ખીજને કરી આપ્યાની ખબર પડે ત્યારે.
૯૧.—કપટથી મેળવેલું હુકમનામું રદ કરવા બાબત અથવા કપટના સબખથી ખીજને ન્યાય મળવા સાડ.	એજન	... જે માણસનું નુકસાન થયું હોય તેને તે કપટ માલમ પડે ત્યારે
૯૨.—ચૂકના સબખથી ન્યાય મળવા સાડ.	એજન	... ચૂક વાદીને માલમ પડે ત્યારે.
૯૩.—જે વિદ્યમાન બદલા સાડ નાણા આપ્યું હોય તે બદલો આગળ જતાં હુખ્યો હોય તો તે નાણા બાબત.	એજન	... બદલો હુખ્યાની તારીખ.
૯૪.—ટ્રસ્ટ તોડવાથી થએલું નુકસાન મરનાર ટ્રસ્ટીના કુલ એકદર ઇસ્ટેટમાંથી ભરી લેવા બાબત.	એજન	... ટ્રસ્ટીના મરણની તારીખ અથવા નુકસાન તે વખતે થયું હોય તો નુકસાન થયાની તારીખ.
૯૫.—સામાઈક (મજિયારા) હુકમનામા કુપરથી જે રકમ દેણી હોય તે સંઘળી એક પક્ષકારે આપી હોય ત્યારે તે પક્ષકારે, અથવા પોતે તથા પોતાના સામાઈક ભાગીઆએ જે મેહેરમ આપવાનું હોય તેની સંઘળી રકમ સામાઈક ઇસ્ટેટના એક ભાગીઆએ આપી હોય ત્યારે તે ભાગીઆએ, કાજો વસુલ કરવા બાબત.	એજન	... વાદીએ ખુદ પોતાના હિસ્સા કરતાં વધારે નાણા ભર્યાની તારીખ.
૯૬. મરનાર ટ્રસ્ટીના ઇસ્ટેટ કુપર શખાનો દાવો અમલમાં લાવવા બાબત સામાઈક ટ્રસ્ટીએ કરવાની.	એજન	... કાજો મળવાનો લક્ષ પ્રાપ્ત થાય ત્યારે.
૯૭.—દરીયા વરથી લોકોના પગાર બાબત.	એજન	... જે સજર બદલ પગાર મળવાનો થયો હોય તે મજરની આખર.
૯૮.—જે પગાર બાબત આ પરિશિષ્ટમાં ખસુમ ખીજ રીતનો દરાવ કરેલો નહીં હોય તે પગાર બાબત.	એજન	... તે પગાર બ્યારે દેવાનો થાય ત્યારે.
૯૯.—મુવજજલ બાબત એટલે માગી લેવાય તેવી મેહેર બાબત મુસલમાને કરવાની.	એજન	... મેહેર માગી હોય અને આપવાની ના કહેવામાં આવે ત્યારે, અથવા લક્ષ સબધ ચાલુ હોય તેવામાં સદ્દુ પ્રકારની માગણી કરી નહીં હોય તો મરણના અથવા તપાકના સબખથી લક્ષ સબધ તુટે ત્યારે.
૧૦૦.—મુવજજલ બાબત એટલે કેટલીએક મુદત પછી આપવાની મેહેર બાબત મુસલમાને કરવાની.	એજન	... મરણથી અથવા તપાકથી લક્ષ સબધ તુટે ત્યારે.

શ્રીયાદનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૧૦૧.—ગીરવી રાખનારને (મળવાની રકમ કરતા) વધારે ઉપજ પોહોચી હોય તે, ગીરવીનું નાણું વળ્યા પછી પાછી લેવા બાબત ગીરવી મુકનારે કરવાની	પાચ વરસ.	ગીરવી મુકેલી મિલકતનો કબજો ગીરવી મુકનાર પાછો લે ત્યારે.
૧૦૨.—બધ થયેલા પત્યાળાના નશાના હિસાબ બાબત તથા હિસ્સા બાબત કરવાની.	એજન	...બધ થયાની તારીખ
૧૦૩.—અવિભક્ત કુટુંબના સામાઈક ઇસ્ટેટના વહિવટદારે તે ઇસ્ટેટ ખાતે નાણું આપ્યું હોય તેનો ફાળો લેવા સાફ તે વહિવટદારે કરવાની.	એજન	. નાણું આપ્યાની તારીખ.
૧૦૪.—પટે રાખનારે પટાની શરત વિરૂદ્ધ ઝાડા કાપ્યા હોય તેની કીમત બાબત પટે આપનારાએ કરવાની.	એજન	. ઝાડ કાપ્યા હોય ત્યારે.
૧૦૫.—વાદીની સ્થાવર મિલકતની ઉપજ પ્રતિવાદીએ અન્યાયથી લીધી હોય તે ઉપજ બાબત.	એજન	ઉપજ લેવામાં આવે ત્યારે, અથવા વાદીનો કબજો હુકમનામાં ઉપરથી તુટ્યો હોય ને તે હુકમનામાં અપીલમાં પછી રદ થયું હોય તો તેને કબજો પાછો મળે ત્યારે.
૧૦૬.—ભાડાની ચઢેલી બાકી બાબત	એજન	... ચઢેલી બાકી દેવી થાય ત્યારે.
૧૦૭.—સ્થાવરમિલકતની ખરીદીનું નાણું ફેવું રહ્યું હોય એ બાબત પોતાનું લીયન અમલમાં લાવવા સાફ સ્થાવરમિલકત વેચનારે કરવાની.	એજન	.. વેચાણ પુરું કરવા સાફ ઠરાવેલો વખત, અથવા (વેચાણ) પુરું કરવા સાફ ઠરાવેલા વખત પછી તે મિલકત ઉપરજો હક કમુલ કર્યો હોય તો તે કમુલ કર્યાની તારીખ.
૧૦૮.—કોઈ ઝાયદા પ્રમાણે નોંધેલી કંપનીના “કાલ” બાબત.	એજન	.. ‘કાલ’ આપવાનો થાય ત્યારે.
૧૦૯.—કરાર વિશેષરીતે પુરો કરવા બાબત.	એજન	... તે પુરો કરવાની ઠરાવેલી તારીખ, અથવા સદ્દુ પ્રકારની તારીખ ઠરાવેલી નહીં હોય તો પુરો કરવાની ના કહી છે એવી વાદીને ખબર મળે ત્યારે
૧૧૦.—કરાર રદ કરવા સાફ.	એજન	... કરાર રદ કરાવવાનો હક વાદીને જે વાત ઉપરથી પ્રાપ્ત થતો હોય તે વાત તેને પ્રથમ માલમ પડે ત્યારે.
૧૧૧.—જે સ્પષ્ટ અથવા ખબિત અર્થનો કરાર લખેલો તથા નોંધેલો નહીં હોય તથા જે બાબત આ પરિશિષ્ટમાં વિશેષ રીતે ઠરાવ કરેલો નહીં હોય તે કરાર નોડવા બાબતના નુકસાનનો બદલા સાફ	એજન	કરાર તોડવામાં આવે ત્યારે અથવા તે વારંધીએ તોડ્યો હોય તો તોડવાના જે ફૂલ બાબત શ્રીયાદ હોય તે ફૂલ થાય ત્યારે અથવા તોડવાનું ફૂલ હમેશ ચાલુ હોય તો તે બધું થાય ત્યારે.

ફરીયાદનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
<p>૧૧૨.—લખેલો કરાર નોંધેલો હોય તે તોડ્યા બાબતના નુકસાનના બદલા સાર.</p> <p>૧૧૩.—પરરાજના ફેસલાની વ્યાખ્યા દિવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદામાં કરી છે તેવા ફેસલા ઉપરથી.</p> <p>૧૧૪.—દત્તવિધાન થયાનું કહેતા હોય તે કાયદેસર નથી અથવા ખરેખર તે કદી થયું જ નથી એવું સ્થાપિત કરી લેવા સાર.</p> <p>૧૧૫.—દત્તવિધાન કાયદેસર છે એવું સ્થાપિત કરી લેવા સાર.</p>	<p>વિભાગ ૬ ઠો. છ વરસ.</p> <p>છ વરસ.</p> <p>એનન ...</p> <p>એનન ...</p> <p>એનન ...</p>	<p>જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.</p> <p>તેવોજ કરાર નોંધેલો નહીં હોય તે કરાર ઉપરથી કરવાની ફરિયાદની મુદત ચાલુ થાય ત્યારે.</p> <p>ફેસલાની તારીખ</p> <p>દત્તવિધાન થયાનું કહે છે તેની વાદીને ખબર પડે ત્યારે.</p> <p>દત્તક છોકરાને દત્તકપણાના સંબંધથી જે હક્ક હશે તે હક્કને હરકત થાય ત્યારે.</p>
<p>૧૧૬.—જે ફરિયાદ કરવાની મુદત આ પરિશિષ્ટમાં બીજે કોઈ ઠેકાણે દરાવી નહીં હોય તે ફરિયાદ.</p> <p>૧૧૭.—બીજી કોઈ કોર્ટમાં કરાવી લીધેલા ફેસલા ઉપરથી અથવા કોઈ મુચલકા ઉપરથી કરવાની,—એવી ફરિયાદ ચાલતી હોય ત્યારે.</p> <p>૧૧૮.—વસિયતનામું કરનારાએ વસિયતનામું કરીને આપેલા દાન બાબત અથવા શેપધનના હિસ્સા બાબત અથવા વસિયતનામું કર્યા વગર કોઈ મરણ પામ્યું હોય તેની માલ મીલકતની વેદેચણના હિસ્સા બાબત</p>	<p>વિભાગ ૭ મો. બાર વરસ.</p> <p>બાર વરસ.</p> <p>એનન ...</p> <p>એનન</p>	<p>ફરિયાદ કરવાનો હક્ક પ્રાપ્ત થાય ત્યારે.</p> <p>ફેસલાની અથવા મુચલકાની તારીખ</p> <p>તે દાન અથવા હિસ્સા આપવાનો અથવા સ્વાધીન કરવાનો થાય ત્યારે.</p>
<p>૧૧૯.—વંશપરપરાના હુદાના કબજા સાર.</p>	<p>એનન</p>	<p>વાદીથી વિરોધપૂર્વક હુદાનો કબજો પ્રતિવાદી લે ત્યારે.</p> <p>ખુલાસો—વંશપરપરાના હુદાની ઉપજ મામૂલ પ્રમાણે મળે ત્યારે અથવા ઉપજ નહીં હોય તો તે હુદાના કર્તવ્યકર્મો મામૂલ પ્રમાણે કરવામા આવે ત્યારે તે હુદાનો કબજો છે એમ થાય છે.</p>

ફરીયાદનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૧૨૦.—કોઈ હિંદુ અથવા મુસલમાન સ્ત્રી ફરિયાદ કરવાની તારીખે મરણ પામે તો જન્મીનનો કબજો મળવાનો હક્ક જે હિંદુને અથવા મુસલમાનને પ્રાપ્ત થાય તે હિંદુએ અથવા મુસલમાને તે સ્ત્રીની હયાતીમા હેઠળ લખેલા કારણ સારૂ કરવાની ફરિયાદ, એટલે, તે સ્ત્રીએ તે જન્મીન ખીજાને કરી આપી હોય તો તે કરી આપવાનું તે જીવતી છે ત્યાં સુધી અથવા તે ફરીથી લગ્ન કરે ત્યાં સુધી કાયમ રહે અને ત્યાર પછી રદ છે એવું સ્પષ્ટિત થવા સારૂ કરવાની ફરિયાદ.	બાર વરસ.	ખીજાને કરી આપ્યાની તારીખ.
૧૨૧.—વડીલોપાજિત મિલકત આપે ખીજાને કરી આપી હોય તે કરી આપવાનું રદ કરવા સારૂ મિતાક્ષરાના નિયમ જે હિંદુને લાગુ હોય તે હિંદુએ કરવાની.	એજન ...	મિલકત જેને કરી આપી હશે તે તેનો કબજો લે ત્યારે.
૧૨૨.—અવિલકત કુટુંબની મિલકતમાંથી જે માણસને ખાતલ કર્યો હશે તે માણસે તે મિલકતમાં પોતાને હિસ્સો મળવાનો હક્ક અમલમાં લાવવા સારૂ કરવાથી.	એજન ...	ખાતલ કર્યાની વાત વાદીને માલમ પડે ત્યારે.
૧૨૩.—અન્ન વસ્ત્રની ચઢેલી બાકી બાબત હિંદુએ કરવાની.	એજન ...	ચઢેલી બાકી આપવાની થાય ત્યારે.
૧૨૪.—અન્નવસ્ત્ર બાબતનો પોતાનો હક્ક સ્પષ્ટિત થવા સારૂ હિંદુએ કરવાની.	એજન ...	હક્ક નથી એવું કહેવામાં આવે ત્યારે.
૧૨૫.—વસૂલ માશીની જન્મીન પાછી લેવા સારૂ અથવા તેની ઉપર આકાર બેસાડવા સારૂ.	એજન ...	જન્મીન પાછી લેવાનો અથવા આકાર બેસાડવાનો હક્ક પ્રથમ પ્રાપ્ત થાય ત્યારે.
૧૨૬.—મુદતે ને મુદતે જે હક્ક પાછો મળવાનો હોય તે સાબિત કરવા બાબતની	એજન ...	તે હક્કનો ઉપલોગ કરવાની વાદીને પ્રથમ ના કહેવામાં આવે ત્યારે.
૧૨૭.—જે નાણાંનો ચાર્જ સ્થાવર મિલકત ઉપર હશે, તે નાણું અપાવવા બાબતની.	એજન ...	જે નાણાં બાબત ફરિયાદ હોય તે નાણું આપવાનું થાય ત્યારે.
ખુલાસો.—જે નીમાણુંકને અને શ્રીને અનુક્રમે માલિકાના અને હક્ક કહે છે તે નીમાણુંક અને શ્રી આ રકમના કારણ સારૂ સ્થાવર મિલકત ઉપર ચાર્જ હોય તેવું નાણું છે એમ સમજવું		
૧૨૮.—જે જંગમ માલ ટ્રસ્ટમાં લેખ કરીને આપ્યો હોય અથવા વસિયતનામું કરીને આપ્યો હોય અથવા અનામત મુક્યો હોય અથવા ગીરવી મુક્યો હોય તથા જે તે ટ્રસ્ટીની પાસેથી અથવા જેને ત્યાં અનામત મુક્યો હોય તેની પાસેથી અથવા જેને ત્યાં ગીરવી મુક્યો હોય.	એજન ...	ખરીદીની તારીખ.

૧૧૨૧યાદનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
<p>તેની પાસેથી આગળ જતા કીંમતદાર બદલો આપીને વેચાતો લીધો હોય તે પાછો લેવા સાડ.</p> <p>૧૨૯.—જે સ્થાવરમિલકત ટ્રસ્ટમા લેખ કરી આપી હોય અથવા વસિયતનામું કરીને આપી હોય અથવા ગીરવી આપી હોય તથા જે તે ટ્રસ્ટીની પાસેથી અથવા જેને ત્યાં ગીરવી મુકી હોય તેની પાસેથી આગળ જતા કીંમતદાર બદલો આપીને ખરીદ કરી હોય તેનો કબજો પાછો મળવા સાડ.</p>	ખાર વરસ.	ખરીદીની તારીખ.
<p>૧૩૦.—ગીરવી મુકેલી સ્થાવર મિલકતનો કબજો લેવા સાડ ગીરવી રાખનારે કરવાની શરિયાદ.</p>	એનન	... કબજા બાબતનો ગીરવી મુકનારનો હક્ક જ્યારે પુરો થાય ત્યારે.
<p>૧૩૧.—સ્થાવર મિલકત ધરમેળે વેચી તે તારીખે તે મિલકતનો કબજો વેચનાર પાસે નહીં હોય ત્યારે જેણે ધરમેળે વેચાતી લીધી હોય તેને તે મિલકતના કબજા સાડ કરવાની.</p>	એનન	... વેચનારને કબજો લેવાનો હક્ક જ્યારે પેહેલવેહેલો પ્રાપ્ત થાય ત્યારે.
<p>૧૩૨.—હુકમનામું બળવવા સાડ કરેલાં વેચાણની તારીખે હુકમનામાના દેણદારનો કબજો નહીં હોય ત્યારે તે વેચાણમાથી ખરીદ કરનારે કરવાની તેવી જ શરિયાદ.</p>	એનન	... હુકમનામાના દેણદારને કબજા બાબત જ્યારે પેહેલવેહેલો હક્ક પ્રાપ્ત થાય ત્યારે.
<p>૧૩૩.—હુકમનામું બળવવા સાડ કરેલાં વેચાણની તારીખે હુકમનામાના દેણદારનો કબજો હોય ત્યારે ખરીદ કરેલી જમીનના કબજા સાડ તે વેચાણમાં જેણે તે જમીન ખરીદ કરી હોય તેણે કરવાની.</p>	એનન	... વેચાણની તારીખ
<p>૧૩૪.—ખેડુત પાસેથી કબજો પાછો લેવા સાડ જમીનદારે કરવાની.</p>	એનન	... ખેડુતનો ઉપભોગ કરવાને અધીકાર પુરો થાય ત્યારે.
<p>૧૩૫.—સ્થાવર મિલકતનો કબજો લેવા સાડ રી-મેડરમ્યાને (એક જણનો હક્ક પુરો થયા પછી જે બીજા માણસને હક્ક પ્રાપ્ત થતો હોય તે માણસે) અથવા જમીનદાર નહીં હોય તેવા રિવર્શનરે (જેને હક્ક આપ્યો હોય તેનો હક્ક પુરો થયા પછી તે પાછા મળવાનો જેનો હક્ક હોય તે માણસે) અથવા ડિવિડેન્ડીએ (વસિયતનામા ઉપરથી જેને માલ-મિલકત કરી આપી હોય તે માણસે) કરવાની.</p>	એનન	... જ્યારે તેનું ઇસ્ટેટ કબજામાં લેવાનો હક્ક પ્રાપ્ત થાય ત્યારે.
<p>૧૩૬.—કોઇ હિંદુ અથવા મુસલમાન સ્ત્રી મરણ પામી હોય ત્યારે સ્થાવર મિલકતના કબજા બાબત જે હિંદુને અથવા મુસલમાનને હક્ક હોય તેણે કરવાની તેવી જ શરિયાદ.</p>	એનન	... તે સ્ત્રી મરણ પામે ત્યારે.
<p>૧૩૭.—સ્થાવર મિલકતનો કબજો વાદીની પાસે હોય તેવામા તેની પાસેથી કબજો લઈ લીધો હોય</p>	એનન	... તે કબજા લઈ લેવાની અથવા છોડી દેવાની તારીખ.

ફરીયાદનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
અથવા તેણે છોડ્યો હોય તે મિલકતના કબજા સાંચ કરવાની		
૧૩૮.—હક અથવા સખબથી અથવા શરત તોડ્યાના સખબથી વાદીને હક પ્રાપ્ત થયો હોય ત્યારે તેવી જ ફરીયાદ.	બાર વરસ.	હક અથવા થયો હોય અથવા શરત તોડી હોય ત્યારે.
૧૩૯.—આવર મિલકત બાબત અથવા તે ઉપરના કાંઈ હક સ અથવા બાબત આ પરિશિષ્ટમાખીજી રીતે ખસૂસ હરાવ કરેલો નહીં હોય તે સ્થાવર મિલકતનો અથવા તે ઉપરના તે હક અથવાનો કબજા લેવા માટે.	એજન ...	વાદીથી વિરોધ પૂર્વક પ્રતિવાદીનો કબજો થાય ત્યારે.
	વિભાગ ૮ મો. ત્રીસ વરસ.	
૧૪૦.—જ ગમ માલ અનામત મુક્યો હોય અથવા ગીરવી મુક્યો હોય તે પાછો લેવા બાબત, તે અનામત રાખનાર ઉપર અથવા ગીરવી રાખનાર ઉપર કરવાની.	ત્રીસ વરસ	અનામત મુકવાની અથવા ગીરવી રાખવાની તારીખ.
	વિભાગ ૯ મો. સાઠ વરસ.	
૧૪૧ —ગીરવી મુકનારનો ગીરો છોડાવવાનો હક રદ કરવા સાંચ અથવા વેચાણુ સાંચ, ગીરવી રાખનારે કરવાની.	સાઠ વરસ.	ગીરોનુ નાણુ જ્યાં આપવાનુ થાય ત્યારે.
૧૪૨ —ગીરવી મુકેલી આવર મિલકતનો કબજો છોડાવવા સાંચ અથવા પાછો લેવા સાંચ, ગીરવી રાખનાર ઉપર કરવાની.	એજન ...	કબજો છોડાવવાનો અથવા પાછો લેવાનો હક પ્રાપ્ત થાય ત્યારે.
૧૪૩ —ઈડિયાના સેક્રેટરી ઓફ ટ્રેડ ઇન કૌસિલે અથવા એએની તરફથી કરવાની કાંઈ પ્રિયાદ.	એજન ...	ખાતગી માણુસે કરવાની તેવીજ ફરીયાદ બાબત આ કાયદા ઉપરથી મુદત ચાલુ થાય ત્યારે.

ખીજો ભાગ, અપીલો.

અપીલનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૧૪૪.—ફોનદારી કોર્ટ કરેલી મોતની શિક્ષાના હરાવ ઉપર ફોનદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણુ કરવાની.	એકવીસ દિવસ	શિક્ષાના હરાવની તારીખ.
૧૪૫ —તીવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણુ પોલીટીકલ એજન્ટની કોર્ટને કરવાની	ત્રીમ દિવસ	જે હુકમનામા ઉપર અથવા હુકમ ઉપર અપીલ હોય તે હુકમનામાની અથવા હુકમની તારીખ.

અપીલનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૧૪૬.—મુંબઈ સરકાર શિવાય બીજી કોઈ કોર્ટને ફેજલદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદા પ્રમાણે કરવાની.	ત્રીસ દિવસ.	શિક્ષાના જે ફરાવ ઉપર અથવા જે હુકમ ઉપર અપીલ હોય તે ફરાવની અથવા હુકમની તારીખ.
૧૪૭.—જે પ્રસંગ બાબત ૧૪૪ માં નંબરમાં તથા ૧૪૯ માં નંબરમાં ફરાવ કર્યો છે તે પ્રસંગ શિવાય બીજે પ્રસંગે તેજ કાયદા પ્રમાણે મુંબઈ સરકારને કરવાની.	સાઠ દિવસ.	શિક્ષાના જે ફરાવ ઉપર અથવા જે હુકમ ઉપર અપીલ હોય તે ફરાવની અથવા હુકમની તારીખ.
૧૪૮.—જે પ્રસંગ બાબત બીજી રીતે સ્પષ્ટ ફરાવ કર્યો છે તે પ્રસંગ શિવાયના પ્રસંગે, દીવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે મુંબઈ સરકારને કરવાની.	નેવું દિવસ.	જે હુકમનામા ઉપર અથવા હુકમ ઉપર અપીલ હોય તે હુકમનામાની અથવા હુકમની તારીખ.
૧૪૯.—ગુન્હો ના સાબિત થયાના ફેસલા ઉપર ફેજલદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે કરવાની.	છ મહિના.	જે ફેસલા ઉપર અપીલ હોય તે ફેસલાની તારીખ.

ત્રીજો ભાગ, અરજીઓ.

અરજીનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૧૫૦.—પંચનો નિવાડો રદ કરવા બાબત દીવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે કરવાની.	વીસ દિવસ.	પંચનો નિવાડો કોર્ટમાં ગુજારવામાં આવે ત્યારે.
૧૫૧.—દીવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાના ૩૯ માં બાબ પ્રમાણે હાજર થઈને ફરિયાદનો જવાબ કરવાની પરવાનગી મળવા સાઠ કરવાની.	એજન ...	સમત બળવવામાં આવે ત્યારે.
૧૫૨.—ફરી તપાસની નામંજુર કરેલી અરજી ફરીથી શબ્દ ઉપર લેવા સાઠ તેજ કાયદાની ૬૨૯ મી કલમ પ્રમાણે હુકમ થવા બાબત.	ત્રીસ દિવસ.	ફરી તપાસ બાબતની અરજી નામંજુર કરવામાં આવે ત્યારે.
૧૫૩.—કસ્ટરને લીધે (ફરિયાદ વિગેરે) કહાડી નાખી હોય તે કહાડી નાખ્યાનો હુકમ રદ કરવા સાઠ હુકમ થવા બાબત વાદીએ કરવાની.	સાઠ દિવસ.	કહાડી નાખ્યાની તારીખ.
૧૫૪.—એકતરફી થયેલો ફેસલો રદ કરવાનો હુકમ થવા સાઠ પ્રતિવાદીએ કરવાની.	એજન ...	ફેસલો અમલમાં લાવવા સાઠ કોર્ટ પ્રોસેસ બળવવાની તારીખ.
૧૫૫.—સ્થાવર મીલકતનો કબજો જે માણસની પાસેથી લઈ લીધો હોય અને જે હુકમનામાવાળાના અથવા હુકમનામું બળવવા સાઠ કરેલાં વેચાણ મોંઢેના ખરીદદારના કબજો મળવાના હક બાબત તકરાર કરેલો હોય તે માણસે દિવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે કરવાની.	સાઠ દિવસ.	કબજો લઈ લીધાની તારીખ.

અરજીનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૧૫૬.—હુકમનામું બળવવા સાડ વેચાણ કીધું તે બહાર કરવામાં અથવા તેનું કામ ચલાવવામાં ગેરશિસ્તપાલુ થયું છે એ સખખથી અથવા હુકમનામાવાળાએ કોર્ટની પરવાનગી શિવાય ખરીદી કરી છે એ સખખથી તે વેચાણ રદ કરવા બાબત	સાઠ દીવસ.	વેચાણની તારીખ.
૧૫૭.—જે સ્થાવર મિલકત બાબત હુકમનામું થયું હોય અથવા જે હુકમનામું બળવવા સાડ વેચી હશે તેનો કબજો આપવાને હરકત અથવા અટકાવ કર્યા બાબત અથવા હુકમનામાવાળાને અથવા ખરીદદારને સદ્દુ પ્રકારનો મિલકતનો કબજો સ્વાધીન કરતા (વાદીનો) કબજો લઈ લીધા બાબત	એજન ...	હરકત અથવા અટકાવ કરવાની અથવા કબજો લઈ લેવાની તારીખ.
૧૫૮.—એપેલેન્ટ તરફથી કામ ચલાવવામાં આવ્યું નહીં હોય તેથી અપીલ કાઢાડી નાખી હોય તે પાછી લેવા બાબત.	એજન ...	કાઢાડી નાખ્યાની તારીખ.
૧૫૯.—રેસ્પોન્ડન્ટની ગેરહાજરીમાં અપીલની એક તરફી મુનાવણી કરી હોય તેની ફરો મુનાવણી થવા સાડ.	એજન ...	અપીલમાં થયેલા હુકમનામાની તારીખ.
૧૬૦.—નાદારીમાં અપીલ કરવાની પરવાનગી સાડ.	એજન ...	જે હુકમનામાં ઉપર અપીલ કરવાની હોય તે હુકમનામાની તારીખ
૧૬૧.—દીવાની કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની ૩૭૧ મી કલમ પ્રમાણે અથવા તેજ કાયદાની સદ્દ ૩૭૧ મી કલમ તથા ૫૮૨ મી કલમ પ્રમાણે બધ પડ્યાનો અથવા કાઢી નાખ્યાનો હુકમ રદ કરવાનો હુકમ થવા સાડ કરવાની.	ચાર મહિના.	બંધ પડ્યાના અથવા કાઢી નાખ્યાના હુકમની તારીખ.
૧૬૨.—હુકમનામું બળવવા સાડ કરેલા વેચાણ-માલેના ખરીદદારે તે વેચાણ હેઠળ લખેલા સખખ ઉપરથી રદ કરવા બાબત કરવાની, એટલે, માલ મિલકતમાંનો જે માણસનો હક્ક સખધ વેચ્યાનું જણાતું હોય તે માણસને તે માલ મિલકતમાં વેચવાનો હક્ક, સખધ નથી તે સખખથી તે વેચાણ રદ કરવા બાબત કરવાની.	એજન . .	વેચાણની તારીખ.
૧૬૩.—ફેસલાની ફરો તપાસ સાડ અથવા અસાધારણ હુકમ બળવવા સાડ કરવાની.	તેવું દિવસ.	હુકમનામાની અથવા હુકમની તારીખ.
૧૬૪.—નોટીસમાં લખેલા ભરણીની અથવા તોડની બહાર કર્યા પ્રમાણે નોંધ કા ન કરવી એવું કારણ બતાવવા સાડ તે જ કાયદાની ૨૫૮ મી કલમ પ્રમાણે નોટીસ કાઢવા સાડ.	છ મહિના.	ભરણ અથવા તોડ કરવામાં આવે તે વખત.
૧૬૫.—હુકમનામાના નાદાર દેણદારના લેણદારે દિવાની કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની ૩૫૩ મી કલમ પ્રમાણે કરવાની.	એજન ...	પત્રક પ્રસિદ્ધ થયાની તારીખ.

અરજીનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
૧૬૬.—હુકમનામાની રકમ હકતે હકતે આપવા બાબત.	છ મહીના.	હુકમનામાની તારીખ.
૧૬૭.—મૈયત વાદીના કાયદેસર વારસવડીલે દિવાની કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની ૩૬૫ મી કલમ પ્રમાણે કરવાની અથવા મૈયત વાદી અપેલેન્ટના કિંવા પ્રતિવાદી-અપેલેન્ટના કાયદેસર વારસવડીલે સદરહુ કલમ પ્રમાણે તથા તે જ કાયદાની ૫૮૨ મી કલમ પ્રમાણે કરવાની.	એજન ...	મૈયત વાદીના મરણની તારીખ અથવા મૈયત વાદી-અપેલેન્ટનાં કિંવા પ્રતિવાદી-અપેલેન્ટના મરણની તારીખ.
૧૬૮.—પ્રતિવાદીએ દિવાની કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની ૩૬૬ મી કલમ પ્રમાણે કરવાની અથવા વાદી-રેસપોન્ડેન્ટે કિંવા પ્રતિવાદી-રેસપોન્ડેન્ટે સદરહુ કલમ પ્રમાણે તથા તે જ કાયદાની ૫૮૨ મી કલમ પ્રમાણે કરવાની.	એજન ...	મૈયત વાદીના મરણની તારીખ અથવા મૈયત પ્રતિવાદી-અપેલેન્ટના કિંવા વાદી-અપેલેન્ટના મરણની તારીખ.
૧૬૯.—દિવાની કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની ૩૬૮ મી કલમ પ્રમાણે મૈયત પ્રતિવાદીના કાયદેસર વારસવડીલને પ્રતિવાદી કરાવવા બાબત કરવાની અથવા સદરહુ કલમ પ્રમાણે તથા તે જ કાયદાની ૫૮૨ મી કલમ પ્રમાણે મૈયત વાદી-રેસપોન્ડેન્ટનો કિંવા પ્રતિવાદી-રેસપોન્ડેન્ટનો કાયદેસર વારસવડીલને વાદી-રેસપોન્ડેન્ટ કિંવા પ્રતિવાદી-રેસપોન્ડેન્ટ કરાવવા બાબત કરવાની.	એજન ...	મૈયત પ્રતિવાદીનાં મરણની તારીખ અથવા મૈયત વાદી-રેસપોન્ડેન્ટના કિંવા પ્રતિવાદી-રેસપોન્ડેન્ટના મરણની તારીખ.
૧૭૦.—પચનો નિવેડો કોર્ટમાં ફાઇલ કરવો એવું દિવાની કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની ૫૧૬ મી અથવા ૫૨૫ મી કલમ પ્રમાણે કરવાની.	એજન ...	પચના નિવેડાની તારીખ.
૧૭૧.—જે અરજીઓ બાબત આ પરિશિષ્ટમાં બીજે કોષ્ટકપણ કોષ્ટકે અથવા દિવાની કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની ૨૩૦ મી કલમમાં મુદત ઠરાવેલી નહીં હોય તે અરજીઓ.	પાચ વરસ.	અરજી કરવાનો હક પ્રાપ્ત થાય ત્યારે.
૧૭૨.—કોષ્ટકપણ દિવાની કોર્ટના જે હુકમનામા અથવા હુકમ બાબત ૧૭૩ માં નંબરમાં ઠરાવ કરેલો નથી અથવા દિવાની કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની ૨૩૦ મી કલમમાં ઠરાવ કરેલો નથી તે હુકમનામું અથવા હુકમ બાબતવા સાડ	એજન અથવા હુકમનામાની અથવા હુકમની દાખલાવાળી નકલ નોંધી હોય ત્યારે છ વરસ.	૧. હુકમનામાની અથવા હુકમની તારીખ ૨. (અપીલ થઇ હોય ત્યારે) અપીલ કોર્ટના આખરના હુકમનામાના અથવા હુકમની તારીખ, અથવા ૩. (ફેસલાની ફરી તપાસ થઇ હોય ત્યારે) ફરી તપાસ થયા પછી જે ફેસલો થયો હોય તેની તારીખ, અથવા ૪. (હિજન કહેલી અરજી ફરી હોય તો) હુકમનામું અથવા હુકમ બાબતવા સાડ અથવા બાબતવામાં મદદ થવા માટે કોષ્ટક

અરજીનો પ્રકાર	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે વખત.
	ત્રીજો ભાગ	<p>તબવીજ કરવા સારૂ કાયદા પ્રમાણે યોગ્ય કોર્ટને અરજી કર્યાની તારીખ, અથવા,</p> <p>૫. (હેઠળ કહેલી નોટીસ કરી હોય તો) દિવાની કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની ૨૪૮ મી કલમ પ્રમાણે નોટીસ કર્યાની તારીખ, અથવા,</p> <p>૬. હુકમનામું અથવા હુકમ નિર્દિષ્ટ કરેલી તારીખે અવેજ આપવાનું પ્રમાણે તે અપાવવા બાબતની અરજી હોય ત્યારે સદરહુ પ્રમાણે નિર્દિષ્ટ કરેલી તારીખ,</p> <p>ખુલાસો ૧.—એકથી વધારે માણસોની તરફેણમાં હુકમનામું અથવા હુકમ પૃથક રીતે થયો હોય તથા દરએકને દાવાના વિષયનો ભાગ આપવાનો અથવા સ્વાધીન કરવાનો હોય તેની તેમાં તપશીલ લખી હોય ત્યારે આ કલમની ૪ થી ૨૬ મમાં કહેલી અરજી, સદરહુ માણસો પૈકી અથવા તેઓના વારસવડીલો પૈકી જેઓએ તે કરી હોય તેઓ બાબત માત્ર અમલમાં આવશે. પણ હુકમનામું અથવા હુકમ એક કરતાં વધારે માણસોના તરફેણમાં ન્યારે સામાન્યક થયો હોય ત્યારે તેઓ પૈકી એકે અથવા અધીકે અથવા તેના અથવા તેઓના વારસવડીલોએ સદરહુ પ્રકારની અરજી કરી હોય તો તે સધળાઓની બાબત અમલમાં આવશે</p> <p>એકથી વધારે માણસોની વિરુદ્ધ હુકમનામું અથવા હુકમ પૃથક રીતે થયો હોય તથા દરએક જણે દાવાના વિષયનો ભાગ આપવાનો અથવા સ્વાધીન કરવાનો હોય તેની તેમાં તપશીલ લખી હોય ત્યારે તે અરજી સદરહુ માણસો પૈકી અથવા તેઓના વારસવડીલો પૈકી જેઓની વિરુદ્ધ તે કરી હોય તેઓની વિરુદ્ધ માત્ર અ-</p>

અરજીનો પ્રકાર.	મુદત.	જે વખતથી મુદત ચાલુ થાય છે તે લખત.
<p>૧૭૩.—ઈડિયાના સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ ધન કૌન્સિલનો હુકમ અમલમાં લાવવા બાબત કરવાની.</p>	<p>ત્રીજો ભાગ.</p> <p>બાર વરસ.</p>	<p>મલમા આવશે. પણ હુકમનામું અથવા હુકમ એકથી વધારે માણસોની વિરુદ્ધ સામાઈક થયો હોય ત્યારે તેઓ પૈકી એકની અથવા અધીકની અથવા તેના અથવા તેઓના વારસવડીલોની વિરુદ્ધ અરજી કરી હોય તો તે સંબંધીઓની વિરુદ્ધ અમલમાં આવશે.</p> <p>ખુલાસો ૨.—“યોગ્ય કોર્ટ” આ શબ્દનો અર્થ હુકમનામું અથવા હુકમ બંનવવો એ જે કોર્ટનું કર્તવ્યકર્મ હોય, પછી તે દિવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૨૨૬ મી અથવા ૨૨૭ મી કલમ પ્રમાણે હોય કે બીજી રીતે હોય, તે કોર્ટ એવો સમજવો.</p> <p>હુકમ અમલમાં ચલાવવાના હાલનો હક્ક જે માણસથી છોડી દેવાતો હોય તે માણસને તે હક્ક પ્રાપ્ત થાય ત્યારે. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે હુકમ ન્યારે પાછો સંસ્થિત કર્યો હોય અથવા તેમાં કહેલાં મુદ્દલ નાણાંનો કાંઈ અંશ અથવા તેનું કાંઈ વ્યાજ આપ્યું હોય અથવા તે મુદ્દલ નાણું અથવા વ્યાજ આપવાને પાત્ર હોય તેવાં માણસે અથવા તેના મુખ્યત્યારે તે બાબતના હક્કના અગીકરણનો લેખ સહી કરીને હક્કવાળા માણસને અથવા તેના મુખ્યત્યારે આપ્યો હોય ત્યારે બાર વરસ પ્રસંગ પ્રમાણે સદર્દુ પ્રમાણે સંસ્થિત કર્યાની અથવા નાણું આપ્યાની અથવા અગીકરણના લેખની તારીખથી ગણવા અથવા છેક છેલ્લી વાર સંસ્થિત કર્યાની અથવા અગીકરણના લેખની તારીખથી ગણવાં.</p>

(True Translation),

Y. M. KELKAR,

Oriental Translator to Government.

6. Registration Rules.

No. 7587.

Political Department.

Bombay Castle, 13th November 1875.

RESOLUTION—The Rules (for the Registration of Bonds &c.,) may be sanctioned, with the addition of the following simple definition of 'immovable' and 'movable' property —

Immovable property includes land, buildings, and any rights or benefits arising from land.

Movable property includes crops, grass, standing timber, and any other description of property, save immovable.

Registration Rules for the Palanpur Superintendency

The following rules for the registration of deeds and documents have been framed for the security and convenience of parties who may wish to avail themselves of them The registration of any document is therefore optional:—

1 In every Thandarate the Thandar shall be the Ex-officio Sub-registrar, and within the limits of their respective charges the Native Assistants shall be the Registrars

2 Any of the documents hereinafter mentioned may be registered:—

1. Instruments of gift and of purchase of immovable property
2. Mortgage deeds of immovable property.
3. Leases of immovable property.
4. Money Bonds.

5 Any other description of documents not herein before mentioned

3 The Registering Officer may in his discretion refuse to accept for Registration any document in which any interliniation, blank, erasure, or alteration appears, unless the persons executing the document attest them with their signature or initials. If he register such document, he shall, at the time of registering the same make a note in the register of such blank or alteration

4. No document relating to immovable property shall be accepted for registration unless it contains a description of such property sufficient to identify the same.

Houses in towns shall be described as situate on the North or other side of the street to which they front, other houses and lands shall be described by their name, if any, situation, area and the roads and other properties on which they abut.

If the description is sufficient to identify the property the document may be registered.

5. No document shall be accepted for registration unless presented for that purpose to the proper officer within a year from the date of execution

6. The following documents shall be presented for registration in the office of the Registrar within whose districts the whole or some portion of the property is situate —

(1). Instruments of gift of immovable property.

(2). Deeds of purchase or mortgage of immovable property of the value of Rupees 500 and upwards

7. 'All other documents relating to immovable or movable property may be presented before the Sub-Registrar

8. Every document to be registered under these rules shall be presented at the proper Registration Office by some person executing or claiming under the same.

9. The registering officer shall thereupon —

Inquire whether or not such document was executed by the persons by whom it purports to have been executed, satisfy himself as to the identity of the persons appearing before him and alleging that they have executed the document and if they all admit the execution thereof the registering officer shall register the document.

10. If all or any of the persons by whom the document purports to be executed denies execution or if any such person appears to be a minor, an idiot or a lunatic, or if any person by whom the document purports to be executed is dead and its representative denies its execution

The Registering Officer shall refuse to register the document and give a written reply to the party applying for registration, stating its reasons for making this refusal.

11. An appeal from such refusal shall be to the Political Superintendent who shall decide, the matter after due enquiry.

12. Every registering officer shall keep in the forms appended the following books (I) Register of Documents relating to immovable property. (2) Miscellaneous Register for Documents not relating to immovable property.

13 The day of presentation and the signature of every person presenting a document for registration shall be endorsed on every such document at the time of presenting it; a receipt shall be given to the person presenting the same and every document admitted to registration shall without unnecessary delay be copied in the proper book.

14. On every document admitted to registration there shall be endorsed the following particulars

(1). The signature and address of every person admitting the execution of a document

(2). That of every person examined in reference to it.

15. The Registering officer shall affix the date and his signature to endorsement made under the last preceding section and shall endorse thereon a certificate containing the word "Registered" together with the number and page of the book in which the document has been copied, such certificate shall be signed and dated by the registering officer, the endorsements referred to in section 14 shall thereupon be copied into appropriate column of the Register Book.

16. The registration of the document shall thereupon be deemed complete, and the document shall then be returned to the person who presented it

17 The following table of fees shall apply to the registration of documents and other matters connected with these rules.

Registration of documents affecting.

Immovable property for every 100 wordsans. 8

Minimum fee..... ..Rs. 3

Registration of documents affecting

movable property only for every 100 words ..ans. 4

Minimum fee..... ..Re. 1

Granting copy of a document (besides

copying fee)..... ..Re. 1

FORM OF BOOK No. I

Register of Documents relating to immovable property.

Serial No. of document.	Endorsements under sections 14 and 15 of the rules.	Copy of documents.

FORM OF BOOK No. 2.
Miscellaneous Register.

Serial No. of document.	Endorsements under sections 14 and 15 of the rules.	Copy of documents.

પાલણપુર સુપ્રીન્ટેન્ડેન્સી માટે રેજીસ્ટ્રેશનના ધારાઓ મંજૂર કરવા બાબતના સરકારી ઠરાવ નંબર ૭૫૮૭ તા. ૧૩ મી નવેમ્બર સને ૧૮૭૫ ઉપરથી ધન્ટેબાબ.

એજન્સીમાંના વધારે ચોક્કસ દેખરેખ નીચેના તાલુકાઓ માટે ખતો વિગેરેની નોંધના સંબંધમાં વિચારમાં લેવા મુસદ્દો કરેલ કેટલાક ધારાઓ રજુ કરવા બાબતનો પાલણપુરના પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટનો પત્ર નં. ૭૨૩ તા. ૨૯ મી સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૭૪.

x x x x x x x x x x x x x

ઠરાવ.—“ સ્થાવર ” અને “ જંગમ ” મિલકતની નીચેની સાદી વાખ્યાના ઉમેરા સાથે તે ધારાઓ મંજૂર કરવામાં આવે છે:—

સ્થાવર મિલકતમાં, જમીનનો, મકાનોનો અને જમીનને લગતા કોઇ પણ હકો યા લાભોનો સમાવેશ થાય છે.

જંગમ મિલકતમાં, પાકનો, ધાસનો, ઉભા લાકડાનો અને સ્થાવર શિવાય બીજા હરેક જાતની મિલકતનો સમાવેશ થાય છે.

આગળ ગયેલ સરકારી ઠરાવ નંબર ૭૫૮૭ સને ૧૮૭૫ માં મંજૂર થયેલ પાલણપુર સુપ્રીન્ટેન્ડેન્સી માટેની નોંધના ધારાઓ.

લખત અને ખતોનો લાભ લેવા ઇચ્છતા પક્ષોની સલામતી અને સવડની ખાતર લખત અને ખતોની નોંધ માટે નીચેના ધારાઓ ધડવામાં આવેલ છે. તેથી કરી કોઇપણ ખતની નોંધ કરવી એ ઐચ્છિક છે:—

૧. દરેક થાણુદારની હકુમતમાં થાણુદાર હોદ્દાની રૂયે તાબાના બારનીશ થશે. અને પોતાના હવાલે કરેલ હદમાં નેટીવ આર્સીસ્ટન્ટ બારનીશ થશે.

૨. આની નીચે આપેલ હરેક ખતને નોંધી લેવું.

(૧) સ્થાવર મિલકતની બક્ષીસો અને ખરીદીના ખતો.

(૨) સ્થાવર મિલકતનાં ગીરો ખતો.

(૩) સ્થાવર મિલકતની ભાડા ચીઠીઓ.

(૪) નાણા ખતો.

(૫) આ પહેલાં ન કરેલ બીજા કોઇ પ્રકારના ખતો.

૩. જે ખતમા એ લીટીઓની વચ્ચે લખવામાં આવ્યું હોય અથવા જે ઝાંખું હોય અથવા જેમા છેકેલું હોય અથવા ફેરફાર માલુમ પડતો હોય તેવું કોઈ પણ ખત, તે અમલમાં લેનાર સખસોની સહી યા પ્રથમાક્ષર થયા સિવાય, સધરવાને ખારનીશ અમલદારે પોતાની આંખ અખત્યારીથી ના પાડવી. તેઓ આવું ખત નોંધે તો તે નોંધતી વખતે તે ઝાખાઈ અને ફેરફાર નોંધમાં લખી લેવો.

૪. સ્થાવર મિલકતના ખતમા સ્થાવર મિલકત ઓળખવાને પુરતું વર્ણન હોયા સિવાય, નોંધ કરવા માટે સ્થાવર મિલકતને લગતું કોઈ પણ ખત સધરવામા આવશે નહિ.

શહેરમાના મહેકાની સામેના ઘરો મહેકાની ઉત્તરે છે અથવા કોઈ બીજી દીશાએ છે તે ખતાવવું જોઈએ. બીજા ઘરો અને જમીનના નામ હોય તો નામ આપવા અને ઠેકાણું, ક્ષેત્રફળ, તેમજ તેની સાથે અડોઅડ આવેલા રસ્તાઓ અને બીજી જગાઓ ખતાવવી.

મીલકત ઓળખવાને વર્ણન પુરતું હોય તો તે વખત નોંધી લેવું.

૫. તે ખતને અમલમા મુકવાની તારીખથી એક વરસ સુધીમા નોંધ કરનાર યોગ્ય અમલદારને તે ખત ખતાવ્યા સિવાય નોંધ કરવા માટે કોઈ પણ ખત સધરવું નહિ.

૬. જે નોંધ કરનાર અમલદારના તાલુકાઓમા મિલકતનો આખો યા કોઈ ભાગ રહેલો હોય તે અમલદારની ઓફીસમાં નોંધ થવા માટે નીચેનાં ખતો રજુ કરવાં:—

(૧) સ્થાવર મિલકતની બક્ષિસના ખતો.

(૨) રૂ. ૫૦૦ ની યા તે ઉપરની કિંમતની સ્થાવર મિલકતની ખરીદીના યા ગીરોના ખતો.

૭. સ્થાવર યા જગમ મિલકતને લગતા બીજા તમામ ખતો તાબાના ખારનીશ આગળ રજુ કરવા

૮. તે ખત બજાવનાર અથવા તેને આધારે હક ધરાવનાર કોઈ માણસે આ ધારાની રૂયે નોંધ માટેનું દરેક ખત યોગ્ય ખારનીશની કચેરીમા ખતાવવું.

૯. તે ઉપરથી ખારનીશ અમલદારે—

તે ખતના સાર ઉપરથી માલુમ પડતા માણસોએ તે ખતને અમલમા મુકેલ છે કે નહીં તેની તપાસ કરવી,

પોતાની આગળ હાજર થતા અને ખતને અમલમા મુકેલ છે એમ ખાત્રી કરી આપતા માણસોને ઓળખવામા પોતાની જાતને સતોષ કરવી. અને તે ખતને અમલમાં મુક્યાનું તે સધળાઓ કબુલ કરે તો ખારનીશી અમલદારે તે ખત નોંધવું.

૧૦. તે ખતના સારાશ ઉપરથી માલુમ પડતા, તે ખતને અમલમા મુકનાર તમામ માણસો યા તેમાનો કોઈપણ માણસ તે ખત અમલમા મુક્યાની ના પાડે અથવા આવો કોઈ માણસ નાનો, જડ બુદ્ધિનો અથવા ગાડો માલુમ પડે, અથવા તે ખત જે કોઈ માણસે તે અમલમાં મુક્યાનું જણાવું હોય તે માણસ ગુજરી ગયેલ હોય અને તેના પ્રતિનિધીઓ તે ખત અમલમાં મુક્યાની ના પાડે તો ખારનીશી અમલદારે તે ખત નોંધવાની ના પાડવી અને નોંધ કરવા માટે વિનંતિ કરનાર પક્ષને નોંધ કરવાની ના પાડવાના કારણોનો લેખી જવાબ આપવો.

૧૧. આવી ના પાડવા ઉપરની અપીલ પોલીટીકલ મુખીન્ટેન્ડેન્ટને કરવી. અને તેઓ તે પૂર્ણ તપાસની બાબતમાં ચુકાદો આપશે

૧૨. દરેક ખારનીશી અમલદારે જોડેના નમુનાઓમા નીચેની બુકે રાખવી:—

(૧) સ્થાવર મિલકતને લગતા ખતોની નોંધ બુક.

(૨) સ્થાવર મિલકતને લાગુ ન પડે તેવા ખતોની પરચુરણ નોંધ બુક.

૧૩. ખત રજુ કરતી વખતે આવા દરેક ખત ઉપર, તે રજુ થયાની તારીખ તથા રજુ કરનાર માણસની સહી થશે. તે ખત રજુ કરનાર સખસને પહોંચ આપવામાં આવશે અને નોંધ કરવા માટે સધરેલ દરેક ખતની નકલ તેને લગતી ચોપડીમાં નકામી દેર થયા વિના ઉતારી લેવામાં આવશે.

૧૪. નોંધ થવા માટે સધરેલ દરેક ખત ઉપર નીચેની હકીકત લખવામાં આવશે:—

(૧) ખતને અમલમાં મુક્યાનુ કયુલ કરનાર દરેક માણસની સહી તથા શિરનામુ,

(૨) તેના સંબંધમાં તપાસવામાં આવેલ દરેક માણસની સહી તથા શિરનામુ.

૧૫. આગળ કહેલ કલમના આધારે કરેલ શેરાઓમાં ખારનીશી અમલદારે તારીખ તથા પોતાની સહી કરવી. અને તે ખત જે ચોપડીમાં ઉતારી લેવામાં આવ્યું હોય તે ચોપડીના નંબર તથા પાનાની સાથે “ નોંધ કરી ” એ શબ્દના ખાત્રી પત્રનો તેના ઉપર શેરા કરવો. આવા ખાત્રી પત્રમાં ખારનીશી અમલદારે સહી કરવી તથા તારીખ લખી આપવી. તે ઉપરથી ૧૪ માં કલમમાં, કહેલ શેરા, નોંધ મુકના તેના લગતા કોઠામાં ઉતારી લેવો.

૧૬. તે ઉપરથી ખતની નોંધ પુરી થઇ ગણાશે અને પછી તે ખત રજુ કરનારને તે પાછું સોંપી દેવામાં આવશે.

૧૭. ખતોની તેમજ આ ધારાઓને લગતી બીજી બાબતોની નોંધમાં નીચેની રીતે કો-ટક લાગુ થશે:—

સ્થાવર મિલકતને લાગુ પડતા ખતોની નોંધ માટે દરેક સો શબ્દે	૩. આ. પા.
ઓછામાં ઓછી શી...	... ૦—૮—૦
કક્કા જગમ મિલકતને લગતા ખતોની નોંધ માટે દરેક સો શબ્દે.	... ૩—૦—૦
ઓછામાં ઓછી શી...	... ૦—૪—૦
(નકલ કરવાની શી ઉપરાંત) ખતની નકલ આપવા માટે....	... ૧—૦—૦
	... ૧—૦—૦

નં. ૧ ની ચોપડીના નમુનો.

સ્થાવર મિલકતને લગતાં ખતોની નોંધ.

ખતનો અનુક્રમ નંબર	ધારાઓની ૧૪ અને ૧૫ માં કલ- મોની રૂયે થયેલ શેરાઓ.	ખતની નકલ.

નંબર ૨ બાની ચોપડીના નમુનો.

ખતનો અનુક્રમ નંબર.	ધારાઓની ૧૪ અને ૧૫ માં કલ- મોની રૂયે થયેલ શેરાઓ	ખતની નકલ.

7. Encumbered Estates' Rules.

Sanctioned in Government Resolution No. 4264, dated the
5th July 1897

Rules for the Management of Encumbered Estates in the Reva Kantha and Mahi Kantha Agencies and the Palanpur Superintendency.

Whereas it is expedient to provide for the relief of certain indebted Talukdars and Girasias in the Reva Kantha and Mahi Kantha Agencies and the Palanpur Superintendency, and to maintain the existing status of such Talukdars and Girasias and at the same time to secure the punctual payment by them of tribute and other Government dues, the following Rules have been made with the consent, approval and sanction of His Excellency the Governor in Council, and are hereby promulgated, and shall come into force on and from the 1st September 1897.

These rules may be applied to Talukdars at present exercising hereditary jurisdiction or whose names are entered in the tribute list or who hold and possess Estates on political tenure, subject to administrative charges, and to Girasias who can prove their direct descent from the ancestor of any such Talukdars, and who are still in the possession of their own Giras Estates. Any Talukdar or Girasia to whose Estate these rules may be applied is hereinafter designated the "Estate-holder".

RULE 1.

Whenever it shall appear to the satisfaction of a Political Officer, not lower in rank than an Assistant Political Agent or Superintendent, from enquiries made either of his own motion or upon an application from a Talukdar or Girasia to whom these rules are applicable, that any such Talukdar or Girasia is, either personally or in respect of his landed Estate, subject to debts or liabilities of such an amount that there is no reasonable anticipation that they can or will be liquidated in any other way, he shall recommend that these Rules be applied to the said Estate as an encumbered Estate.

Provided that no application from tribute-paying Talukdar in the Mahi Kantha Agency shall make it incumbent on such Political Officer to take any proceeding under this Rule.

Proviso as to the Mahi Kantha Agency

RULE II.

Such recommendation shall be made in the form of a report, containing full particulars regarding the Estate and its liabilities and the inability of the Estate holder to meet the liabilities, to the Political Agent or Political Superintendent, as the case may be

Form, &c of recommendation.

RULE III.

The Political Agent or Political Superintendent, on receiving the report prescribed by the last preceding Rule, and after satisfying himself that there is a reasonable case for applying these Rules, may publicly notify that the said Estate is, from the date of such notification, an encumbered Estate and is placed under management, and will be dealt with in the manner provided by these Rules

Notification of encumbered Estate brought under management.

Provided that no management under these Rules shall extend beyond the period of twenty years from the date of the aforesaid notification. At the end of that time, all debts and liabilities, except Government dues, existing at the time of the said notification, and comprised in the scheme of liquidation hereinafter defined, shall be deemed to be fully discharged and satisfied for all intents and purposes whatsoever.

Proviso as to duration of management.

RULE IV.

For every Estate so placed under management a Manager shall be appointed, who shall, unless the Political Agent or Political Superintendent in any case otherwise directs, be one of his Assistants. There shall vest in the Manager, for the purposes of administering the said encumbered Estate, all and every right to movable and immovable property of or to which the Estate holder was on the date of the notification possessed or entitled, or which may thereafter, during the continuance of the management, be acquired by or devolve on him.

Appointment of Manager. Vesting of Estate in Manager.

Provided that the words "Movable property" in this Rule shall not be held to include household goods or wearing apparel required for the personal use of the said Estate holder or any member of his family. The Estate holder shall be bound to furnish a list of all movable property in his possession, and the Manager may require that all surplus ornaments and other property in the possession of the Estate holder shall be produced before him for disposal

Definition "Movable property"

RULE V

From the date of the aforesaid notification any proceedings pending in any Civil Court in respect to any debt or liability of the Estate holder shall be stayed; and the operation of all processes, executions and attachments of or by any Civil Court, then in force in respect of the Estate, shall become inoperative and so long as the Estate remains under management as an encumbered Estate, no fresh proceedings, processes, executions or attachments shall be instituted in or issued from or ordered by any such Court in respect of the Estate holder's debts and liabilities

Effect of notification, &c

RULE VI

From the date of the aforesaid notification the Estate holder shall become and shall be, so long as the management continues, incompetent

Incompetency of Estate holder to contract, &c.

- (a) To enter into any contract involving himself or the Estate in pecuniary liability.
- (b) To mortgage, charge, lease or alienate the Estate or any part thereof.
- (c). To grant valid receipts for the rents and profits arising or accruing therefrom

RULE VII.

Within 15 days from the date of his appointment the manager shall publish in such manner as may be most effective a notice in Gujarati calling upon all persons having claims against the Estate holder or the Estate to present their claims in writing to the manager within 3 months from the date of the publication of the notice. He shall also cause copies of the notice to be posted up in the Thandar's kacheries in the district in which the Estate is situated,

Publication of notice to claimants against Estate.

RULE VIII.

Every claim so presented shall be in writing, shall be explicit, shall give all the particulars within the claimant's knowledge, and shall, wherever practicable, be supported by every document upon which the claimant relies. The manager may refuse to accept documentary evidence not adduced with the statement of claim at the time when it was presented.

RULE IX.

If the document relied on be an entry in any book, the claimant shall produce the book to the manager, together with a copy of the entry. The manager shall mark the book for the purpose of the identification, and after examining and comparing the copy with the original and recording a certificate, on the copy to that effect, shall return the book to the claimant, and the certified copy shall be kept with the statement of the claim.

RULE X.

Every claim other than a claim by Government not filed within the time and in the manner prescribed in Rule 8 shall be deemed to have been duly discharged and shall be for ever barred.

Provided that it shall be within the competence of the manager to allow to any claimant a further period of 3 months within which he may satisfy the manager that he had good and sufficient reasons for not filing his claim within the prescribed period.

Every order for allowing an extension of time under this Rule shall be recorded by the manager in writing and in the form of a proceeding shewing his reasons for allowing the extension.

When the manager refuses to allow an extension of time under these Rules he shall record his reasons for such refusal in writing.

RULE XI

When a claim has been duly presented, the manager shall endorse the statement of claim in his own handwriting and number it in its order of priority. As soon as the period within which claims may be presented has expired, the manager shall, without delay, enquire, in

their due order as far as may be, or otherwise, as may best suit the public convenience, into all the claims that have been presented against the Estate.

RULE XII.

Subject to the provision of rule 20 such enquiries shall, in all cases, be conducted in accordance with the following principles

Nature of enquiry

A. The first point to be ascertained, wherever possible, shall be the amount of the principal sum originally lent by each creditor. The history of each claim should be studied carefully and traced as accurately as possible with a view to obtaining such information.

B. When the manager has satisfied himself as to the amount or approximate amount of the principal, he shall allow upon it 6 per cent simple interest per annum from the date of the loan to the date of the notification issued under rule III, and the aggregate sum so arrived at and nothing more, shall be the sum awarded under these rules, provided that in no case shall the amount of the interest awarded be in excess of the principal

C. If, owing to the deficiency of the income of the Estate, it cannot provide for all debts or cannot pay the interest due at the prescribed rate within the aforesaid period of 20 years, such reduction shall be made (1) in the rate of interest, and (2) in the admitted principle debt, as may be necessary for the proportionate liquidation of all debts in their several orders within the said specified period

D. If it appear that the debt was incurred by the predecessor in title of the Estate holder without his concurrence and was not subsequently recognized by the Estate holder, the claim shall be dismissed

Provided that in cases in which the Estate holder is a minor, it shall rest with the Political Agent or Superintendent to recognize any debts which may seem to him reasonable.

RULE XIII.

If it appear that the interest already received by any claimant amounts to double the principal, or the principal plus 6 per cent compound interest, the claim shall be dismissed.

Dismissal of claim-

RULE XIV.

Subject to the above general principles the investigation and settlement of all points of detail shall rest with the manager. The procedure to be followed shall, as nearly as may be convenient, be the procedure followed by Civil Courts in adjudicating upon Civil claims. But the manager will always have considerably more latitude than a Civil Court in dealing with evidence; as for instance, in going behind bonds for the purpose of ascertaining what sums were really advanced to the Estate holder.

RULE XV.

Subject to the provisions of rule 20, the manager will carefully investigate the real merits of every claim and satisfy himself that, where a debt appears to be for value received, value really was received; and that where a debt appears to be for service rendered, the service was rendered and was equivalent to the money value sought to be recovered.

RULE XVI.

It shall be within the competence of the manager to refuse to award interest in any case when he finds that the accounts are not satisfactory. When the advance of the principal cannot be satisfactorily traced, a deduction of 50 per cent is to be made from the amount of the debt as it appears at the time when first there is satisfactory proof of it.

RULE XVII.

In absence of a provision for interest, no interest shall be allowed.

No interest payable in absence of express provision.

RULE XVIII.

All payments made by the Estate holder to the claimant or profits, which have been enjoyed by such creditor towards the liquidation of any debt or liability, shall be deducted from the principal sum of the debt or liability, and interest on an amount equal to such deducted sum shall be disallowed from the time of such

Disallowance of interest in certain cases.

payment or enjoyment, and the manager shall be empowered to decide on the amount of profits realized under such enjoyment, after examining such proofs as are presented to him.

RULE XIX

The manager may, with the previous sanctions of the Political Agent or Political Superintendent, appoint, with
 Appointment of
 Committee of En-
 quiry such rates of remuneration as may be reasonable, a committee of 3 Native gentlemen of experience, two at least of whom shall not be in the service of the Agency, to assist the manager in deciding what claims are admissible and to what amount under these rules. Any expenditure incurred under this rule shall be deemed to be a part of the expenses of management

RULE XX

In any case where debts have been awarded against the Estate holder by the decree of a competent Civil Court
 Recognition of de-
 cree of Civil Court before the Estate was declared to be an encumbered Estate, the manager shall accept the decree as conclusive proof of the amount therein awarded.

Provided that

- I. The Manager shall be empowered, if he has reasonable ground for believing that the amount decreed is more than twice the amount of the original debt, to go behind the decree and enquire into the history of the transaction, with liberty to reduce the amount of the claim to such sum as will represent the original debt, plus interest thereon to an equal amount, *minus* any sums paid on account, in satisfaction either of principle or interest
- II. The Manager shall be empowered, in preparing the liquidation scheme under rule 18, to reduce the decretal amount in conformity with a general rateable reduction of all debts due by the Estate holder.
- III The Manager shall likewise be empowered to reduce the rate of interest awarded by the Court which made the decree to the same general rate of interest as is allowed by rule XII.

RULE XXI.

Debts shall be liquidated in order of priority subject to the following provisos —

- (a). Debts secured on the Estates shall take precedence of all debts not so secured.
- (b). Decreed debts shall take precedence of bonded and account debts.

(2) Provided also that all debts shall be liable, in case of necessity, to rateable reduction under rule XII, clause C.

RULE XXII.

In dealing with all claims against an encumbered Estate, the Manager shall be guided by the Limitation Law, if any, and the Registration Rules, if any, for the time being in force in the Agency or Superintendency Courts, so far as they may be applicable.

Application of Limitation Law and Registration Rules.

RULE XXIII.

As soon as the total amount of debts and liabilities has been finally ascertained, the Manager shall, without "Liquidation scheme" delay, prepare and submit to the Political Agent or Political Superintendent a schedule of such debts and liabilities in the order in which it is proposed to pay them off, and a scheme to be called "The Liquidation Scheme", shewing the manner in which it is proposed to pay and discharge the said debts and liabilities out of the available revenues of the Estate, after making provision for all expenses incidental to the management including the payment of Government tribute and other dues, charges for establishment, repairs and improvements, allowance for the maintenance and education of members of the Estate holder's family and for necessary ceremonial observances

RULE XXIV.

The Political Agent or the Political Superintendent may thereupon, immediately, or after such further enquiry as he may direct sanction the Liquidation Scheme in the form of which he finally approves And the Political Agent or Superintendent shall thereupon, without delay, publish the Liquidation Scheme in the most effective manner with a notification that he has sanctioned it

Sanction and publication of Scheme.

RULE XXV.

The effect of such public notification shall be to extinguish finally all debts other than Government dues owed by the Estate holder, and every claimant shall be entitled to receive under the Liquidation Scheme the amount (if any) finally awarded to him therein, in respect of his claim, and nothing more.

Provided, however, that if the condition of the Estate shall at any subsequent period during the management be found sufficiently prosperous to justify payments considerably larger than those awarded in Liquidation of debts, nothing in these rules shall be deemed to debar the Political Agent or Political Superintendent from making a supplementary award on the general principles hereinbefore approved

RULE XXVI.

The Manager shall be empowered to require any mortgagee in possession of any part of an encumbered Estate to deliver up his possession to the Manager at the close of the revenue year during which the Estates came under these rules, and on the failure of the mortgagee so to surrender possession, to summarily evict him, or any person obstructing or resisting on his behalf, from the said portion of the encumbered Estates

Nothing in this rule shall be held to affect the right of such mortgagee to receive under the Liquidation Scheme the amount (if any) awarded to him

RULE XXVII

If the Estate holder dies after his Estate has been declared to be an encumbered Estate and before the management has terminated, all claims against the Estate shall be extinguished except debts due to Government or incurred with the sanction of Government or, where the successor to such Estate holder is a minor, such other debts as the Political Agent or Superintendent may recognise as reasonable.

RULE XXVIII.

An appeal from any act done or order made by the manager shall lie within 6 weeks to the Political Agent or Political Superintendent, and the order passed on such appeal shall be final

RULE XXIX.

The manager shall be assisted by a sufficient establishment of auditors, sub-managers and other subordinates, and may depute to them such duties as the Political Agent or Political Superintendent may determine. Provided that all such subordinates as may be entrusted with the collection or custody of money shall furnish adequate security. The Estate holder or any member of his family shall, with the Political Agent's or Political Superintendent's sanction, be eligible for employment under this rule.

RULE XXX.

Every manager appointed under these rules and every subordinate of such manager shall be deemed to be a public servant within the meaning of the Indian Penal Code. And every investigation conducted before a manager in respect to any claim preferred under these rules, or to any matter connected with such claim, shall be deemed to be a judicial proceeding within the meaning of the Indian Penal Code.

RULE XXXI.

No suits or other proceedings shall be maintained against any person in respect of any thing done *bona fide* in pursuance of these rules.

RULE XXXII.

For the purpose of any inquiry under these rules the Manager may summon and enforce the attendance of witnesses, and may compel them to give evidence, and compel the production of documents and accounts by the same means, and as far as possible in the same manner, as is provided in the case of Civil Court by the Code of Civil Procedure.

RULE XXXIII.

Nothing in these rules shall exclude the jurisdiction of the Agency or Superintendency Court in suits relating to the succession to or to a co-parcenary interest in any Estate to which these Rules have been applied. Provided that in all such suits the manager of the said immovable property shall be made a party to

the suit, and that no Court shall entertain any such suits without the sanction of the Political Agent or the Political Superintendent.

RULE XXXIV.

During the period of management the manager shall ordinarily exercise the same powers in respect to the encumbered Estate as the Estate holder formerly exercised. He shall conduct the management under the control of the Political Agent or Political Superintendent and will in all cases submit for his information and approval such estimates, accounts and other returns as the Political Agent or Superintendent may require.

RULE XXXV

At any time before he has sanctioned a Liquidation scheme under rule XXIV, the Political Agent or Superintendent may publicly notify that on a date fixed by such notification the management shall be relinquished

On the date so fixed —

- (a) The management shall terminate
- (b) The owner of the property under management shall be restored to the possession thereof subject to any leases made
- (c) Any residue of the rents and profits of the said property shall be paid to him, and
- (d) The proceedings, processes, execution and attachments stayed and suspended under rules V and X and the debts and liabilities barred by rule X shall revive

In calculating the periods of limitation applicable to suits to recover and enforce debts and liabilities revived under this section, the time during which the management has continued shall be excluded.

Provided that this rule is not applicable to, and shall not be applied to, any Estate in the Reva Kantha Age and that nothing in this rule shall render tribute paying estate in the Mahi Kantha liable to any proceedings, processes, ex-
 attachments to which it would not otherwise be liable.

Proviso as to Reva
Kantha and Mahi
Kantha Agencies

RULE XXXVI.

When the debts and liabilities mentioned in the Liquidation scheme have been paid and discharged as therein provided, or extinguished under rule XXVII, the Political Agent or Superintendent, as the case may be, shall, unless the Estate holder (or his successor in interest) is then a minor, upon a report from the manager, publish a notice fixing a date for the termination of the management. In cases in which the Estate holder (or his successor in interest) is a minor, the date to be fixed for the termination of the management shall not be earlier than that on which the minority will terminate.

RULE XXXVII.

On the date so fixed the management shall terminate and the Estate holder (or his successor in interest) shall be restored to the possession and enjoyment of his Estate.

સન ૧૮૯૭ ના જુલાઈ મહિનાની ૮ મી તારીખના સરકારી ઠરાવ નંબર ૪૨૬૪ ને જોડેલી.

રેવાકાંઠા તથા મહિકાંઠા એજન્સિઓમાંની અને પાલણપુર સુપ્રિન્ટેન્ડન્સિમાંની કરજદાર ઇસ્ટેટોનો વહિવટ કરવા બાબતની કાનુનો.

જે અર્થે રેવાકાંઠા તથા મહિકાંઠા એજન્સિઓમાં અને પાલણપુર સુપ્રિન્ટેન્ડન્સિમાં કેટલાક કરજદાર થઈ ગયેલા તાલુકદારોને તથા ગરાસીઆઓને સુક્ત કરવા માટે ઉદ્દેશ તબવીજ કરવાની તથા એવા તાલુકદારોને તથા ગરાસીઆઓનો ચાલુ મોભો સાચવી રાખવાની તેમજ તેઓની પાસેથી ખડલૂ તથા ખીજી સરકારી લેણું નિયમિત વખતે વસુલ કરવાની જરૂર છે, તે અર્થે હેઠળ લખેલી કાનુનો નામદાર ગવર્નર સાહેબ બહાદુર ઇન્ કૌન્સિલની સમ્મતિ, પસંદગી તથા મંજૂરીથી ઘડીને આ ઉપરથી પ્રસિદ્ધ કરી છે, અને તે સન ૧૮૯૭ ના સપ્ટેમ્બર મહિનાની ૧ લી તારીખે અમલમાં આવશે.

આ કાનુનો, જે તાલુકદારો વંશપરંપરાથી આવેલો અખત્યાર હાલ ભોગવતા હોય અથવા જેમનાં નામ ખડલૂના પત્રકમાં દાખલ થયા હોય અથવા જેઓ કારભાર ચલાવવાના યોગ્યતા અર્થને પાત્ર રહીને ઇસ્ટેટો રાજકીય ભોગવતા-ધિકાર ઉપરથી ધારણ કરતા હોય તથા રાખતા હોય તેમને તથા જે ગરાસીઆ એવા કોઈ તાલુકદારના પૂર્વજના સીધા વંશમાં છે એમ સાબિત કરી શકે અને જેઓના કબજામાં ગીરાસ ઇસ્ટેટ હજી સુધી હોય તે ગરાસીઆઓને લાગુ કરવાનો અધિકાર છે. જે કોઈ પણ તાલુકદાર અથવા ગરાસીઆની ઇસ્ટેટને આ કાનુનો લાગુ કરવામાં આવે તે તાલુકદાર અથવા ગરાસીઆને હવે પછી “ ઇસ્ટેટ ધારણ કરનાર ” કહેવાશે.

કાનુન ૧.

જ્યારે આમિસ્ટ પોલીટીકલ એજન્ટથી અથવા સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટથી ઉતરતા દરજ્જાના નહિ હોય તો નેવા કોઇ પોલીટીકલ અમલદારને, પોતાની મેળે કરેલી અથવા આ કાનુન દ્વારા ઇસ્ટેટને કાનુનો લાગુ કરવાની ભલામણ તુનો જેને લાગુ હોય એવા કોઇ તાલુકદાર અથવા ગરાસીઆની અરજી ઉપરથી કરેલી તપાસ ઉપરથી ખાત્રીપૂર્વક એમ જણાય કે એવા કોઇ તાલુકદાર અથવા ગરાસીઆને પોતાની જાતના અથવા પોતાની સ્થાવર ઇસ્ટેટના સંબંધમાં એટલી ભારે રકમના કરજ અથવા દેવા છે કે તે કોઇ પણ ખીજી રીતે આગી અથવા પતાવી શકશે એવી વાજખી આશા રાખી શકાય એમ નથી ત્યારે તેણે આ કાનુનો એવી ઇસ્ટેટને કરજદાર ઇસ્ટેટ તરીકે લાગુ કરવાની ભલામણ કરવી.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, મહિકાઠા એજન્સિમાના ખડણી ભરનારા કોઇ તાલુકદારની અરજી મહિકાઠા એજન્સીના સ- આવેથી એવા પોલીટીકલ અમલદારને આ કાનુનની રૂએ કોઇ પણ કામ બંધમા વિશેષ ઠરાવ ચલાવવાની જરૂર છે એમ સમજવું નહિ.

કાનુન ૨.

એવી ભલામણ રિપોર્ટના રૂપમાં પ્રસંગ પ્રમાણે પોલીટીકલ એજન્ટને અથવા પોલીટીકલ સુ- ભલામણ વિગેરેના નમુનો પ્રિન્ટેડન્ટને કરવી, અને તેમાં ઇસ્ટેટ સંબંધી તથા તે ઉપરના દેવાં સંબંધી તથા એવા દેવા આપવાની તે ઇસ્ટેટ ધારણ કરનારની અશક્તિ સંબંધી પૂર્ણ હકીકત લખવી જોઇએ.

કાનુન ૩.

ઉપરની છેત્રી કાનુન ઉપરથી ઠરાવેલો રિપોર્ટ આવેથી અને આ કાનુનો લાગુ કરવાનું વા- જખી કારણ છે એવી પોતાની ખાત્રી થયેથી પોલીટીકલ એજન્ટ અથવા પોલીટીકલ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને એવું જાહેર કરવાને મુખત્યાર છે કે સદરહુ ઇસ્ટેટ એવા જાહેરનામાની તારીખથી કરજદાર ઇસ્ટેટ છે અને તે વહિવટ હેઠળ મુકવામાં આવી છે, અને આ કાનુનોમા ઠરાવેલી રીતે તેની વ્ય- વસ્થા કરવામાં આવશે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, આ કાનુનો મુજબનો કોઇ પણ વહિવટ, ઉપર કહેલા જાહેરના- માની તારીખથી વીસ વર્ષ કરતા વધારે મુદત સુધી ચાલુ રહેશે નહિ. વહિવટની મુદત બાબત વિશેષ ઠરાવ. સદરહુ મુદત પુરી થયેથી, સરકારી લેહેણા શિવાય જે જે કરજ તથા દેવા સદરહુ જાહેરનામાની તારીખે હોય અને હવે પછી બાખ્યા કરેલી રૂઝો કરવાની યોજનામાં સમાયેલા હોય એવા સધળા કરજ તથા દેવા સર્વથા પુરેપુરી રીતે ફેડ- વામાં અથવા અદા કરવામાં આવ્યાં એમ સમજવું.

કાનુન ૪.

આ પ્રમાણે વહિવટ હેઠળ મુકેલી દરેક ઇસ્ટેટને માટે એક મેનેજર નિમવામાં આવશે અને તે મેનેજર પોલીટીકલ એજન્ટ અથવા પોલીટીકલ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ કોઇપણ બાબતમાં ખીજી રીતે શરમાવે તે શિવાયને પ્રસંગે, તેના આસિસ્ટન્ટમાંનો કોઇ એક હોવો જોઇએ. સદરહુ મેનેજરને સદરહુ કરજદાર ઇસ્ટેટનો વ- હિવટ કરવાના કારણ સાથે જે સ્થાવર તથા જંગમ મિલકત સદરહુ જા- મેનેજરની નિમણૂક મેનેજરને ઇસ્ટેટ પ્રાપ્ત થવા બાબત

હેરનામાની તારીખે સદર્હુ ઇસ્ટેટ ધારણ કરનારના કબજામાં હોય અથવા જેના ઉપર તેનો હક હોય અથવા જે ત્યાર પછી વહિવટ ચાલતો હોય તેવામા તે મેળવે અથવા તેને મળે તે સઘળા સ્થાવર તથા જંગમ મિલકત ઉપરના સઘળા તથા દરેક હક પ્રાપ્ત થશે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, આ કાનુનમા ' જંગમ મિલકત ' એ શબ્દોમાં સદર્હુ ઇસ્ટેટ ધારણ કરનારના અથવા તેના કુટુંબના કોઇ પણ આસામીના જાતી ઉપ-
 " જંગમ મિલકતની ' યોગ સાડ જોઇતા રાચરચીલાનો અથવા પહેરવાના વસ્ત્રનો સમાવેશ થાય
 બ્યાખ્યા છે એમ સમજવું નહિ. સદર્હુ ઇસ્ટેટ ધારણ કરનાર પોતાના કબજામાંની તમામ જંગમ મિલકતની યાદી પુરી પાડવાને બંધાયેલો છે, અને સદર્હુ મેનેજર, સદર્હુ ઇસ્ટેટ ધારણ કરનારના કબજામાંના બધા કાલતુ ધરેણાં તથા જે બીજી મિલકત હોય તે સઘળા વ્યવસ્થા કરવા સાડ પોતાની આગળ રજુ કરવાનું કરમાવવાને મુખત્યાર છે.

કાનુન ૫.

સદર્હુ ઇસ્ટેટ ધારણ કરનારના કોઇ પણ કરજ અથવા દેવાના સંબંધમાં જે કાંઇ પણ કામ જોઇનામાનું પરિણામ બીજી અટકાવવામાં આવશે, અને કોઇ પણ દિવાની કોર્ટના અથવા કોર્ટ કહાડેલા જે સઘળા પ્રોસેસો, બજાવવાના હુકમ તથા જમિઓ તે વખતે સદર્હુ ઇસ્ટેટના સંબંધમાં અમલમાં હશે તે નિરૂપયોગી થશે, અને જ્યાં સુધી તે ઇસ્ટેટ એક કરજદાર ઇસ્ટેટ તરીકે વહિવટ હેઠળ રહેશે ત્યાં સુધી સદર્હુ ઇસ્ટેટ ધારણ કરનારનાં કરજ અને દેવાં બાબત એવી કોઇ પણ કોર્ટમાં નવા કામ અથવા પ્રોસેસો અથવા બજાવવાના હુકમ અથવા જમિ કરવી નહિ અથવા એવી કોર્ટ કહાડવી નહિ અથવા કરવાનો હુકમ આપવો નહિ.

કાનુન ૬.

ઉપર કહેલા જોઇનામાની તારીખથી સદર્હુ ઇસ્ટેટ ધારણ કરનાર નિચે પ્રમાણે કરવાને ઇસ્ટેટ ધારણ કરનાર કરાર નાલાયક થશે અને તે નાલાયકી જ્યાં સુધી સદર્હુ વહિવટ ચાલુ રહેશે વિગેરે કરવાને નાલાયક છે ત્યાં સુધી રહેશે:—

- (અ). નાણાં સબધી જવાબદારી પોતાને માથે અથવા ઇસ્ટેટ ઉપર આવે એવો કોઇ કરાર કરવાને;
- (બ). તે ઇસ્ટેટ અથવા તેના કોઇ પણ ભાગ ધરેણું મુકવાને, તે ઉપર બોલ્લે નાંખવાને, અથવા તે પટે આપવાને, અથવા બીજાને કરી આપવાને;
- (ક). તેમાથી જે કાંઇ ભાડું અને ઉપજ આવતી હોય અથવા મળતી હોય તે બાબત વ્યવહાર ઉપયોગી પોહોંચો આપવાને.

કાનુન ૭.

પોતાની નીમણૂક થયાની તારીખથી પદર દિવસની અદર મેનેજરે, જે રીત ઘણી અસરકારક હોય તે રીતે એક નોટીસ ગુજરાતીમા પ્રસિદ્ધ કરવી અને તે ઉપર ઇસ્ટેટ ઉપર દાવા કરનારા- રથી તે ઇસ્ટેટ ધારણ કરનાર ઉપર અથવા તે ઇસ્ટેટ ઉપર જે માણસોના આને આપવાની નોટીસ પ્ર- દાવા હોય તેમને તે નોટીસ પ્રસિદ્ધ થયાની તારીખથી ત્રણ માસની અ- સિદ્ધ કરવા બાબત દર તેમના દાવા લખીતવાર પોતાની આગળ હાજર કરવાનું કરમાવવું. ૫૧૧ તેણે સદર્હુ નોટીસની નકલો જે જિલ્લામાં તે ઇસ્ટેટ આવેલી હશે તે જિલ્લાના થાણદારોની કચેરીઓમાં પણ ચોહોડાવવી.

કાનુન ૮.

આ પ્રમાણે રજુ કરેલો દરેક દાવો લેખી હોવો જોઈએ, સ્પષ્ટ હોવો જોઈએ, દાવો કરનારના જાણામા હોય તેવી સઘળી હકીકત તેમા આપેલી હોવી જોઈએ, દાવા દાખલ કરવા બાબત અને બંને ત્યાં સુધી, જે દસ્તાવેજો ઉપર દાવો કરનાર આધાર રાખતો હોય તે દરેક દસ્તાવેજ પણ સાથે રજુ કરવો જોઈએ. દાવો રજુ કરતી વખતે દાવાની હકીકત સાથે આપેલી નહિ હોય એવો દસ્તાવેજ પુરાવો ના કમ્પલ રાખવાનો મેનેજરને આધિકાર છે.

કાનુન ૯.

જે દસ્તાવેજ ઉપર આધાર રાખ્યો હોય તે દસ્તાવેજ કોઈ ચોપડામાની રકમ હોય તો, તે ચોપડો અને તેની સાથે તે રકમની નકલ મેનેજર પાસે દાવો કરનારે ચોપડામાની રકમ હાજર કરવી. સદર્જ ચોપડો ઓળખવા માટે મેનેજરે તેના ઉપર નિશાની કરવી અને અસલ સાથે નકલ તપાસીને તથા મેળવી જોઈને અને નકલ ઉપર તે મુજબનો દાખલો લખીને મેનેજરે ચોપડો દાવો કરનારને પાછો આપવો, અને દાખલાવાળી નકલ દાવાની હકીકત સાથે રાખવી.

કાનુન ૧૦.

સરકારના દાવા શિવાયનો બીજો દરેક દાવો ૮ કાનુનમા ઠરાવેલી મુદતની અંદર તથા રીતે ઠરાવેલી મુદતની અંદર દાવો દાખલ નહિ કર્યો હોય, તો તે યોગ્ય રીતે અદા કર્યો છે એમ સમજવું દાખલ નહિ કર્યાનું પરિણામ અને તે કોઈપણ વખત ચાલશે નહિ.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, કોઈપણ દાવો કરનારને સદર્જ ઠરાવેલી મુદતની અંદર પોતાનો દાવો દાખલ ન કરવાના સારા અને પુરતા કારણો હતા તે બાબત મેનેજરની ખાત્રી કરવા સાથે તે દાવો કરનારને ત્રણ મહિનાની જાસ્તી મુદત આપવાનો મેનેજરને આધિકાર છે.

આ કાનુન મુજબ મુદત વધારી આપવા બાબતનો દરેક હુકમ મેનેજરે પ્રોસીડીંગના રૂપમાં દફતરમા લખી મુકવો અને તેમા મુદત વધારી આપવાના કારણો બતાવવા.

આ કાનુન મુજબ વધારે મુદત આપવાની મેનેજર ના પાડે, ત્યારે તેણે એ રીતે ના પાડવાના કારણો દફતરે લખી મુકવા.

કાનુન ૧૧.

જ્યારે દાવો યોગ્ય રીતે રજુ કરવામાં આવે ત્યારે, મેનેજરે પોતાના હાથદસકતથી દાવાની હકીકત ઉપર શેરો કરવો અને તેની અગ્રેસરતા પ્રમાણે તેના ઉપર નવાની ચોક્કસી બર લખવો. જે મુદતની અંદર દાવા કરવાના હોય તે મુદત પુરી થાય કે તરતજ મેનેજરે, વગર ઢીલે, સદર્જ ઇસ્ટેટ સામે કરવામા આવેલા સઘળા દાવાની ચોક્કસી બનતા સુધી તેમના ક્રમ પ્રમાણે અથવા જે બીજી રીત લોકોને ધણી સગવડ ભરેલી હોય તે રીતે કરવી જોઈએ.

કાનુન ૧૨.

કાનુન ૨૦ ના ઠરાવોને પાત્ર રહીને એવી ચોક્કસી સઘળે પ્રસંગે નિયેના નિયમોને અનુસર ચોક્કસીનો પ્રકાર રીતે કરવી જોઈએ.

અ.—દરેક લેણદારે અવલ કેટલી મુદ્દલ રકમ ધીરી છે તે વાત જે જે પ્રસંગે બની શકે એમ હોય તે તે પ્રસંગે પ્રથમ નમ્રી કરવી. આવી માહિતી મેળવવાના હેતુથી દરેક દાવાની હકીકતનું ખારીકાપથી અધ્યયન કરવું અને તેનો પતો બનતી ચોકસાઈથી મેળવવો.

બ.—મુદ્દલ રકમ અથવા આશરે મુદ્દલ રકમ કેટલી છે તે બાબત મેનેજર પોતાની ખાત્રી કરી લે ત્યારે તેણે એ રકમ ઉપર દર સેંકડે દર વર્ષે ૬ ટકા લેખેતુ સાદું બ્યાજ એવા કરજની તારીખથી તે ૩ ૭ કાનુનની રૂએ કહાડેલા બહેરનામાની તારીખ સુધી અપાવવું. અને આ પ્રમાણે ગણતાં જે એકદર રકમ થાય તે જ આ કાનુનોની રૂએ અપાવવી, તેથી કાપ્પણ વધારે અપાવવી નહિ. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, કોષ પણ પ્રસંગે બ્યાજબદ્ધ અપાવેલી રકમ મુદ્દલ કરતા વધારે હોવી નહિ જોઈએ.

ક.—ધરોટની કમી પેદાસને લીધે ઉપર કહેલી ૨૦ વર્ષની મુદ્દતમાં સઘળું કરજ આપી શકાય તેમ નહિ હોય અથવા તો ઠરાવેલા દરે લેહેણ નીકળતું બ્યાજ આપી શકાતું નહિ હોય તો સદર્જી નિર્દિષ્ટ કરેલી મુદ્દતની અદર સઘળું કરજ તેના જુદા જુદા ક્રમમાં ફાળે પડતું આપવા માટે જે ઘટાડો કરવાની જરૂર હોય તે ઘટાડો (૧) બ્યાજના દરમાં, અને (૨) કપ્પલ કરેલા મુદ્દલ કરજમાં કરવો જોઈએ.

ડ.—પણુ જે એમ દેખાય કે સદર્જી કરજ સદર્જી ધરોટ ધારણ કરનારના અગાઉના સત્તાધિકારીએ તેની સમ્મતિ વગર કર્યું હોય અને તે પાછળથી તે ધરોટ ધારણ કરનારે કપ્પલ રાખ્યું ન હોય તો તે દાવો રદ કરવામાં આવશે.

પણુ એવું ઠરાવ્યું છે કે, ધરોટ ધારણ કરનાર સગીર ઉમરનો હોય તે પ્રસંગે જે કાપ્પણ કરજ પોતાને વાજખી દેખાય તે કપ્પલ રાખવાનો પોલીટીકલ એજન્ટને અથવા સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને અધિકાર છે.

કાનુન ૧૩.

જો એમ જણાય કે કાપ્પણ દાવો કરનારને મળી ચુકેલું બ્યાજ મુદ્દલ કરતા બમણું થયું હોય, અથવા મુદ્દલ તથા ૬ ટકા લેખેના ચક્રવૃદ્ધી બ્યાજ જેટલું થયું હોય તો તે દાવો કહાડી નાંખવામાં આવશે.

કાનુન ૧૪.

ઉપરના સામાન્ય નિયમોને અનુસરીને વિગત સંબંધી સઘળી બાબતોની તપાસ તથા તેમનો કામ ચલાવવાની રીત નિકાલ મેનેજરે કરવો. દિવાની દાવા સંબંધી ઠરાવ કરવામાં દિવાની કોર્ટે જે રીતે કામ ચલાવે છે તેજ રીતે સગવડ બરેલું હોય તેટલે સુધી ઉપરની બાબતમાં કામ ચલાવવું જોઈએ. પણ મેનેજરને પુરાવાની તુલના વિગેરે કરવાના સંબંધમાં દિવાની કોર્ટ કરતાં હમેશ ઘણી વધારે છુટ રહેશે; દાખલા તરીકે, ઇન્ટેટ ધારણ કરનારને કેટલી રકમ ખરેખરી આપવામાં આવી હતી તે નક્કી કરવાના કારણ માફ ખત ઉપરાંત ખીજી તપાસ કરવાની છુટ છે.

કાનુન ૧૫.

૨૦ મી કાનુનના ઠરાવોને અનુસરીને મેનેજરે દરેક દાવાના ખરા ગુણુદોષનો ખારીકાથી તપાસ કરવો અને પોતાની ખાત્રી કરી લેવી કે કાપ માલ અથવા અવેજ મળ્યા બદલનું કરજ હશે તો તે માલ અથવા અવેજ ખરેખરે મળેલો

છે, અને કાંઈ નોકરી કર્યા બદલતું કરજ હશે તો તે નોકરી કરવામા આવી હતી, અને તે બદલ જે રકમ વસુલ કરવાની માગણી કરવામા આવી હોય તેટલી રકમ મળવા લાયકની નોકરી હતી.

કાનુન ૧૬.

જે કોઈ પણ બાબતમા મેનેજરને એમ જણાય કે હિસાબ સંતોષકારક નથી ત્યારે તે બાબતે હિસાબ સંતોષકારક ન બતમા બ્યાજ આપવાની ના પાડવાનો તેને અધિકાર છે. બ્યારે, મુદ્દલ હોયતો બ્યાજ આપવાની ના રકમ બદલ સંતોષકારક રીતે પતો મળતો ન હોય ત્યારે સદરહુ કરજ પાડવા બાબત બાબત સંતોષકારક પુરાવો પ્રથમ મળતો હોય તે વખતે જે કરજ હોય તે કરજની રકમમાથી સેકડે ૫૦ ટકા બાદ કરવા જોઈએ

કાનુન ૧૭.

જો બ્યાજનો ખાસ ઠરાવ નહિ હોય તો બ્યાજ આપવામા આવશે નહિ.

ખુદલો ઠરાવ નહિ હોય ત્યારે
બ્યાજ આપવામા આવશે નહિ

કાનુન ૧૮.

ધરોટ ધારણ કરનારે દાંવા કરનારને ભરેલી સધળી રકમો અથવા એવા લેણુદારે કોઈપણ કરજ કે દેવાને પેટે લીધેલો સધળો નફો સદરહુ કરજ કે દેવાની મુદ્દલ કેટલીક બાબતોમા બ્યાજ રકમમાથી બાદ કરવો જોઈએ, અને એવી રીતે બાદ કરેલા અવેજ જે નહિ આપવા બાબત ટલી રકમનું બ્યાજ સદરહુ પ્રમાણે ભરેલી રકમની અથવા નફો લીધાની તારીખથી આપવામા આવશે નહિ. અને પોતાની આગળ રજુ કરવામા આવે એવા પુરાવા તપાસ્યા પછી મેનેજરને એવા ભોગવટાની રૂએ વસુલ થયેલા નફાની રકમ બાબત ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે

કાનુન ૧૯.

આ કાનુનો પ્રમાણે કયા અને કેટલી રકમ સુધીના દાવા મજુર કરવા લાયક છે તે નક્કી કરવામા મેનેજરને મદદ કરવા સાડ ત્રણ અનુભવી દેશી ગ્રહસ્થો કે જે ચાકસી કરનારી કમિટીની માના ઓછામા ઓછા બે એજન્સિની નોકરીમા ન હોય એવા આસામી નિમણુક હોવા જોઈએ, એમની એક કમિટી વાજખી લાગે એવા મેહેનતાણુના દર ઠરાવી નિમવાનો મેનેજરને, પોલીટીકલ એજ ટની અથવા પોલીટીકલ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટની અગાઉથી મજુરી લખને અધિકાર છે. આ કાનુનની રૂએ કાંઈ કરેલો ખરચ વહિવટના ખરચના ભાગ તરીકે ગણવામાં આવશે.

કાનુન ૨૦.

એકાદી ધરોટ કરજદાર ધરોટ છે એમ ઠરાવ્યાની અગાઉ તે ધરોટ ધારણ કરનારની વિરૂદ્ધ યોગ્ય અધિકારવાળી દિવાની કોર્ટના હુકમનામા ઉપરથી જે કોઈ પણ દિવાની કોર્ટનું હુકમનામું પ્રસંગે કરજનો બોલો નાખ્યો હોય તે પ્રસંગે તે હુકમનામું, તેમા અમાવેલી રકમના નિર્ણયકારક પુરાવા તરીકે મેનેજરે કયુલ કરવું, પણ

એવું ઠરાવ્યું છે કે—

૧—હુકમનામાની રકમ મૂળ કરજની રકમથી બમણી કરતા વધારે છે એમ માનવાનું મેનેજરને વાજખી કારણ હોય તો તેને, હુકમનામું બાબતે રાખીને તે લેવડદેવડ સં

અંધી પાછલની હકીકતનો તપાસ કરવાની સત્તા આપવામાં આવશે, તેમજ મૂળ કર તથા તે ઉપરનું તેટલીજ રકમનું વ્યાજ ગણતાં જેટલી રકમ થાય તેમાંથી મુદત અગર વ્યાજ ખાતે જે અવેજ આપ્યો હોય તે બાદ કરતાં જે રકમ રહે તેટલી રકમ સુધી દાવાની રકમ વટાડવાની છૂટ આપવામાં આવશે.

૨—મેનેજરને, ૨૩ મી કાનુનની રૂયે કહ્યો કરવાની યોજના તૈયાર કરતી વખતે, ઇસ્ટેટ ધારણ કરનારના તમામ કરજમાં જે પ્રમાણમાં સાધારણ ઘટાડો કરવામાં આવે તેજ પ્રમાણમાં હુકમનામાની રકમમાંથી ઘટાડો કરવાની સત્તા આપવામાં આવશે.

૩—તેજ પ્રમાણે, મેનેજરને, હુકમનામું કરનાર કાંટું ઠરાવી આપેલો વ્યાજનો દર ઘટાડીને ૧૨ મી કાનુન ઉપરથી વ્યાજનો જે સામાન્ય દર ઠરાવી આપ્યો હોય તે દર ઠરાવવાની સત્તા આપવામાં આવશે.

કાનુન ૨૧.

સઘળાં કરજ જે અનુક્રમે કાઢાડ્યાં હોય તે અનુક્રમે તેમનો નિચેના વિશેષ ઠરાવને પાત્ર રહીને પ્રકરે કરવામાં આવશે—

(અ). ઇસ્ટેટના તારણ ઉપર આપેલાં કરજ, એવી રીતે તારણ વગરના કરજ કરતા પ્રથમ આપવામાં આવશે.

(બ). જે જે કરજ બદલ, હુકમનામું થયું હશે તે કરજ, જે કરજ બદલ ખત અથવા ખાતુ હશે તેની પેહેલા આપવામાં આવશે.

(ક). જે કરજ બદલ ખત હશે તે કરજ જે કરજ બદલ ખાતું હશે તેના કરતા પેહેલાં આપવામાં આવશે.

(૨) પણ, વળી એવું ફરમાવ્યું છે કે, સઘળા કરજની બાબતમાં જરૂરને પ્રસંગે કાનુન ૧૨ ની રકમ કની રૂયે હિસસારસી ઘટાડો કરવામાં આવશે.

કાનુન ૨૨.

કરજદાર ઇસ્ટેટની સામેના તમામ દાવાના નિકાલ કરતી વખતે મેનેજરે, મુદતનો કાયદો મુદતનો કાયદો તથા નો-અને નોધવા બાબતની કાનુનો જે એન્જિનિયર અથવા સુપ્રિન્ટેન્ડન્સિ કો-ધવા બાબતની કાનુનો લાગુ થોમાં વિદ્યમાન કાળે અમલમાં હોય તો તે લાગુ પડે તેટલે સુધી તેમને અનુસરીને ચાલવું જોઈએ.

કાનુન ૨૩.

કરજ અને દેવાની એકંદરે રકમ છેવટ નક્કી કરવામાં આવે કે તરતજ મેનેજરે વગર હીલે સદરહુ પ્રકારનાં કરજ તથા દેવા જે ક્રમમાં આપવાનું ચોક્કસ હોય તે “ફટચો કરવાની યોજના” ક્રમ મુજબ તેમની એક યાદી તૈયાર કરીને પોલીટીકલ એજન્ટ અથવા પોલીટીકલ સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ તરફ સાદર કરવી અને તેની સાથે એક યોજના કે જેને “ફટચો કરવાની યોજના” કહેવી તે તૈયાર કરીને મોકલવી અને તેમાં સદરહુ ઇસ્ટેટના વહિવટને લગતા સઘળા ખર્ચ બાબત તેમજ સરકારી ખડણી તથા બીજા દેણાં આપવા બાબત, તથા એગ્રીક્લ્ચરમેન્ટના, મરામતના તથા સુધારે કરવાના ખર્ચ આપવા બાબત, તથા તે ઇસ્ટેટ ધારણ કરનારના કુટુંબના આસામીઓના ભરણ પોષણ તથા કેળવણી માટની તથા લગ્ન, મરણ

વિગેરેના જરૂરના કામો માટેની નિમણૂક આપવા બાબત બદોખસ્ત કર્યા પછી સદર્જુ ઇસ્ટેટની મળી શકે એવી મેહેસૂલમાંથી જે રીતે સદર્જુ કરજ તથા દેવા આપવાનું તથા અદા કરવાનું યોજ્યું હોય તે રીત બતાવવી.

કાનુ ૨૪.

ત્યાર પછી પોલીટીકલ એજન્ટ અથવા સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટને, તરતજ અથવા પોતે જે વધારે ચો-
કશી કરવાનું ફરમાવે તે થયા પછી સદર્જુ ફડચો કરવાની યોજના જે
યોજના મંજૂર કરવા બાબત રૂપમા પોતે છેવટ પસંદ કરે તે રૂપમા મંજૂર કરવાનો અધિકાર છે.
તથા પ્રસિદ્ધ કરવા બાબત અને પછી પોલીટીકલ એજન્ટે અથવા સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટે સદર્જુ ફડચો કર-
વાની યોજના ઘણી સરસ રીતે વગર ઢીલે પ્રસિદ્ધ કરવી, અને તેની સાથે તે યોજના પોતે મં-
જૂર કરી છે, તે બાબતનું એક જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરવું.

કાનુન ૨૫.

આવું સઘળા લોકોને જાહેર કરેલા જાહેરનામાનું પરિણામ એ થશે કે ઇસ્ટેટ ધારણ કર-
નારના સરકારી દેણા શિવાય બીજા જે કરજ હશે તે આખરે ૨૬ બા-
જાહેરનામાનું પરિણામ તલ થશે, અને દરેક દાવો કરનારને તેના દાવાના સબધમા જે કાંઈ ર-
કમ સદર્જુ ફડચો કરવાની યોજના મુજબ છેલ્લે સરવાળે આપવાની ઠ-
રાવવામા આવી હશે તેટલીજ રકમ મળવાનો તેને હક્ક પ્રાપ્ત થશે, વધારે મળવાનો હક્ક પ્રાપ્ત થશે નહિ.

તોપણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, સદર્જુ ઇસ્ટેટ વહિવટ હેઠળ હોય તે દરમિયાન તેની સ્થિતી પા-
છળથી વહિવટની કોઈ પણ વખતે એવી આબાદ માલમ પડે કે દેવાના ફડચામા આપેલી રકમો
કરતાં ઘણી વધારે મોટી રકમ આપવાને હરકત નથી તો આ કાનુન માહેના કોઈ પણ ઠરાવ ઉ-
પરથી પોલીટીકલ એજન્ટને અથવા પોલીટીકલ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટને આગળ મંજૂર કરેલા સાધારણ
નિયમોને આધારે એક પુરવણી રકમ આપવાનો ઠરાવ કરવાની મના છે એમ સમજવું નહિ.

કાનુન ૨૬.

કરજદાર ઇસ્ટેટનો કાંઈ ભાગ જે કોઈ ગીરવીદારના કબજામા હશે તે ગીરવીદારને તે ભા-
ગનો કબજો સદર્જુ ઇસ્ટેટને જે મુલકીસાલમા આ કાનુનો લાગુ કરવામા
ગીરવી મુલકી મિલકત વ- આવી હશે તે સાલની આખરે મેનેજરને સોંપી દેવાનું ફરમાવવાને અને
સુલ કરવા બાબત સદર્જુ ગીરવીદાર સદર્જુ પ્રમાણે કબજો ન સોંપે તો તેને અથવા તેની ત-
રફથી જે કોઈ બીજો માણસ હરકત અથવા અડચણ કરતો હોય તેને કરજદાર ઇસ્ટેટના સદર્જુ
ભાગમાથી સંક્ષેપરીતે કહાડી મુકવાનો મેનેજરને આધિકાર આપવામા આવશે.

એવા ગીરવીદારને જે કાંઈ રકમ આપવાની ઠરાવી હોય તે રકમ ફડચો કરવાની યોજના
મુજબ લેવાના તેના હક્કને આ કાનુનના કોઈ પણ ઠરાવ ઉપરથી બાધ આવશે એવું સમજવું નહિ.

કાનુન ૨૭.

જો ઇસ્ટેટ ધારણ કરનાર પોતાનું ઇસ્ટેટ કરજદાર ઇસ્ટેટ છે એવું ઠરાવવામા આવ્યું હોય
ત્યાર પછી અને વહિવટ બધ થાય તે પહેલા મરી જાય તો સરકારના
ઇસ્ટેટ ધારણ કરનારનું કરજ શિવાય અથવા સરકારની મંજૂરીથી કરેલા કરજ શિવાય, અથવા
મરણ એવી ઇસ્ટેટ ધારણ કરનારનો વારસ સગીર હોય ત્યારે જે કરજ પોલી-
ટીકલ એજન્ટ અથવા સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ વાજબી છે એમ કયુલ કરે તે કરજ શિવાય તે ઇસ્ટેટ સામેના
સઘળા દાવા ૨૬ બાબત થશે.

કાનુન ૨૮.

મેનેજરે કાંઈ કૃત્ય કર્યું હશે અથવા હુકમ કર્યો હશે તેના ઉપરની અપીલ પોલીટીકલ એ-
મેનેજરના કૃત્ય અથવા હુ- નંટને અથવા પોલીટીકલ મુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટને છ અડવાડિયાની અદર થઇ
કમ ઉપર અપીલ. શકશે, અને અપીલમાં કરેલો હુકમ આખરનો ગણાશે.

કાનુન ૨૯.

મેનેજરને પુરતા હિસાબ તપાસનારા, સખ મેનેજરે અને ખીજા તાખાના હેઠળના નોકરોની
મદદ મળશે, અને તે, પોલીટીકલ એન્ટ અથવા પોલીટીકલ મુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ
હિસાબ તપાસનારા અને ઠરાવે તેવા કામ તેને સોંપવાને મુખત્યાર છે. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે,
ખીજાઓનું એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ. એવા તાખા હેઠળના જે નોકરોને પૈસા વસુલ કરવાનું અથવા પોતાના હ-
વાલામાં રાખવાનું કામ સોંપવામાં આવ્યું હશે તેમણે યોગ્ય તારણ આપવું નેહએ ઇસ્ટેટ ધારણ
કરનાર અથવા તેના કુટુંબના કોઇ પણ માણસને પોલીટીકલ એન્ટ અથવા પોલીટીકલ મુપ્રિન્ટે-
ન્ડેન્ટની મંજુરીથી આ કાનુનની રૂએ કામે લગાડી શકાશે.

કાનુન ૩૦.

આ કાનુનોની રૂએ નિમાયેલો દરેક મેનેજર અને એવા મેનેજરના તાખાના હેઠળનો દરેક નો-
કર હિદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના અર્થ પ્રમાણે “સરકારી નોકર” છે
મેનેજર તથા તાખાના હેઠ- એમ સમજવું. અને આ કાનુનોની રૂએ દાખલ કરેલાં કાઠપણ દાવાના
ળના નોકરો “સરકારી નો- એમ સંબંધમાં અથવા એવા દાવાને લગતી કાઠપણ બાબતના સંબંધમાં મે-
કરો” ગણાશે. મેનેજરે અ- નેજરની રૂબરૂ ચાલતી દરેક તપાસ હિદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના અર્થ
લાવેલું કામ ઇનસાફતુ કામ પ્રમાણે ઇનસાફતુ કામ છે એમ સમજવું.

કાનુન ૩૧.

કોઇ શખસે આ કાનુનોની રૂએ શુદ્ધયુક્તિથી કાંઈ કૃત્ય કર્યું હશે તે બાબત તેની ઉપર કોઈ
આ કાનુનોની રૂએ શુદ્ધયુક્તિ- કરિયાદ અથવા ખીજું કામ ચાલશે નહિ.
થી કરેલા કૃત્યના સંબંધમાં ક- થો કરેલા કૃત્યના સંબંધમાં ક-
રિયાદો ચાલશે નહિ

કાનુન ૩૨.

આ કાનુનો મુજબની કાઠપણ ચોકસીના કારણે સાફ શાક્ષીઓને સમન કરવાનો તથા તે-
ઓને હાજર થવાની તથા સાહેદી આપવાની તથા દસ્તાવેજ અને હિ-
સાક્ષીઓને સમન કરવા બાબત તથા પુરાવો હાજર કરવા બાબત
કામ ચલાવવાની રીતના કાયદા પ્રમાણે દિવાની કોર્ટ સાફ જે ઇલાજ
અને રીત કહી છે તે ઇલાજ કરીને અને બનેલા મુદ્દા તે રીતે ઉ-
પર કહ્યા પ્રમાણે મેનેજરે કરવું.

કાનુન ૩૩.

જે કાઠપણ ઇસ્ટેટને આ કાનુનો લાગુ કરી હોય તે ઇસ્ટેટના વારસા સંબંધી અથવા મ-
જમુ ભાગ સંબંધી રિયાદોમાં એનન્સિ અથવા મુપ્રિન્ટેન્ડેન્સી કોર્ટોની
એનન્સિ તથા મુપ્રિન્ટેન્ડે- ને હકુમત હોય તે આ કાનુનોની માહેના કાઠપણ ઠરાવો ઉપરથી જતી
ન્સી કોર્ટોની હકુમત કાયમ રાખી છે રહે છે એમ સમજવું નહિ; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આવી સંઘર્ષી ર-
રિયાદોમાં સદર્દુ સ્વાવર મિત્રકતના મેનેજરને કરિયાદના પક્ષકાર તરીકે દા-

ખલ કરવો જોઈએ અને પોલીટીકલ એજન્ટ અથવા પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટની મંજૂરી વગર એવી કોઈપણ રિયાલ્ટ કોઈ કોઈ દાખલ કરવી નહિ.

કાનુન ૩૪.

કરજદાર ઇસ્ટેટના સંબંધમાં ઇસ્ટેટ ધારણ કરનારે જે અધિકાર પ્રથમ ચલાવ્યા હશે તે જ અધિકાર મેનેજર સાધારણ રીતે વહિવટની મુદતની દરમિયાન ચલાવશે. મેનેજરના સાધારણ અધિકાર તેણે, સદર્જી વહિવટ પોલીટીકલ એજન્ટ અથવા પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટના નિર્ણય હેઠળ ચલાવવો અને સઘળી બાબતમાં પોલીટીકલ એજન્ટ અથવા સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ પોતાની માહિતી અને મંજૂરી માટે જે એસ્ટીમેટ, હિસાબ તથા બીજાં પત્રક માગે તે સાદર કરવા જોઈએ.

કાનુન ૩૫.

૨૪ મી કાનુનની રૂયે પોતે ઇડ્યો કરવાની યોજના મંજૂર કર્યા અગાઉ હરકોઈ વખતે પોલીટીકલ એજન્ટ અથવા સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ એવી જાહેર ખર્ચ પ્રસિદ્ધ કરવાને મુખત્યાર છે કે તે જાહેર ખર્ચમાં ઠરાવેલી તારીખે વહિવટ બંધ કરવામાં આવશે.

એવી ઠરાવેલી તારીખે—

(અ) વહિવટ બંધ થશે.

(બ) વહિવટ હેઠળની મિલકતના માલેકને તે મિલકતનો કબજો પાછો આપવામાં આવશે, પણ કરી આપેલા પટા તેને લાગુ રહેશે.

(ક) સદર્જી મિલકતના ભાડાની તથા ઉપજની કાંઈ બાકી રહી હશે તે તેને આપવામાં આવશે અને જે કામો, પ્રોસેસો, બજાવવાના હુકમ અને જમિઓ પ

(ડ) ૧૦ મી કાનુનોની રૂયે બંધ રાખી તથા મોકુફ રાખી હશે તે, અને ૧૦ મી કાનુનની રૂયે જે કરજ તથા દેવા ચાલશે નહિ એવું ઠરાવ્યું હશે તે પાછા સસ્થિત થશે.

આ કલમ પ્રમાણે પાછા સસ્થિત થયેલા કરજ તથા દેવા વસુલ કરીને દેવા બાબતની ફરિયાદ કરવાને જે મુદત લાગુ હશે તે મુદત ગણતરી વખતે જેટલી મુદત સુધી વહિવટ ચાલ્યો હોય તેટલી મુદત મુકી દઈને તે મુદત ગણવી.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, આ કાનુન રેવાકાંઠા એજન્સિમાંની કોઈપણ ઇસ્ટેટને લાગુ નથી ને લાગુ કરવામાં આવશે નહિ, અને મહિકાંઠા એજન્સિમાંની ખડણી ભરનારી જે કોઈપણ ઇસ્ટેટ, કામો, પ્રોસેસો, બજાવવાના હુકમ અથવા જમિઓને બીજી રીતે પાત્ર નહિ થાત તે ઇસ્ટેટ, તે કામો, પ્રોસેસો બજાવવાના હુકમ, અથવા જમિઓને આ કાનુન માટેના કોઈપણ ઠરાવ ઉપરથી પાત્ર થતી નથી.

કાનુન ૩૬.

જ્યાં ૪૩મો કરવાની યોજનામાં વર્ણવેલા કરજ અને દેવાં તેમાં ઠરાવ્યા પ્રમાણે અપાઈ રહે તથા અદા કરવામાં આવે ત્યારે અથવા ૨૭ મી કાનુન મુજબ ૨૬ વહિવટ બંધ થવા બાબત પાતલ થાય ત્યારે, પ્રસંગ પ્રમાણે પોલીટીકલ એજન્ટ અથવા સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ, સદર્જી ઇસ્ટેટ ધારણ કરનાર (અથવા તેનો હક્કનો વારસ) તે વ-

અને મગીર હોય તે શિવાયને પ્રસંગે મેનેજરના રિપોર્ટ ઉપરથી, જાહેર ખર્ચર પ્રસિદ્ધ કરીને વહિવટ બંધ થવાની તારીખ દર્શાવી. જે જે પ્રસંગે મહર્જુ ઇસ્ટેટ ધારણ કરનાર (અથવા તેનો હક્કનો વારસ) મગીર હોય તે તે પ્રસંગે વહિવટ બંધ થવા સાડ દર્શાવવાની તારીખ જે તારીખે મહર્જુ મગીરપાણુ પુર થવાનું હોય તે તારીખની પહેલાંની તારીખ હોવી ન જોઈએ.

કાનુન ૩૭.

આ પ્રમાણે દર્શાવેલી તારીખે વહિવટ બંધ થશે અને ઇસ્ટેટ ધારણ કરનારને (અથવા તેના ઇસ્ટેટ ધારણ કરનારને ઇસ્ટેટ હક્કના વારસ) તેની ઇસ્ટેટનો કબજો અને ભોગવટો પાછો આપવાથી આપવા બાબત વામાં આવશે.

(True Translation),

M A. BAIG,

Oriental Translator to Government

8. Border Court Rules.

Government of India's Letter No 2173 P. of 5th September, 1877 (Foreign Department) sanctioning the promulgation of revised rules for the working of the Rajputana and Gujarat Border Panchayats

With reference to your letter No 4785, dated 24th August, 1877, on the subject of the working of the Rajputana and Gujarat Border Panchayats, I am directed by the Honourable the President in Council to forward a copy of communication to the Officiating Agent to the Governor General in Rajputana, authorising the promulgation of the revised rules for the future working of these Courts prepared by Colonel Shortt, Political Superintendent, Palanpur, and Lieutenant Colonel Carnell, Political Superintendent, Serohi.

2. His Honour desires me to request that the special attention of the Political officers concerned in the Bombay Presidency may be drawn to the expediency of holding in future early and regular meetings of those Courts and also to the remarks contained in paragraph 5 of Mr. Lyall's letter No. 1802 J, dated 7th July 1877 †

122

† The following is the material portion of the paragraph here referred to —

5. I should perhaps explain that I by no means consider these rules to contain the only procedure for enforcing more strictly the responsibilities of the Dairbars for apprehension and surrender of criminals. My views would be that the operation of these Courts should be confined as much as possible to the settlement of border disputes amongst Bhils and to the adjudication of punishment and compen-

*Rules for the guidance of Courts for the settlement of claims
between the Border States of Rajputana and Gujarat*

The Courts shall consist of the two British Officers who may be in Political charge of the States concerned, they shall be authorized to dispose of all cases which may be brought before them, with power to refer any case or cases to local Panchayets composed of persons on the spot

2. Complaints brought by persons against the State, or the subjects of the State to which they belong, shall not be heard by the Court

3. Complaints brought by persons against the State to which they do not themselves belong, shall not be heard by the Court, if at the time of the act complained of, the complainant shall have resided in such State for six months continuously

4 Subject to the exception in Rule 3 the Court shall have power to hear all complaints of offences, including abduction of married women, or forcible abduction of unmarried women brought by one State or its subjects against another State or its subjects

5. The State in whose limits a crime is committed should be held primarily responsible for the arrest of the offender, and for the restitution of property, or the payment of such compensation to the complainant as may be awarded by the Court

6. Should an offender be followed in hot pursuit from the State in whose limits an offence has been committed into another State, or if he be subsequently discovered, or any part of the stolen property be found in another State, the responsibility for the arrest of the offender and the restitution of the stolen property is thereby removed from the State first held responsible

sation in cases of tribal affrays or homicides among the Bhils of the wild tracts and that whenever heinous offences of the kind described in paragraph 26 of the report are committed, the Political Agents should, immediately on receipt of complaint or demand of surrender, bring very strong pressure to bear upon the responsible State, for apprehension and extradition of offenders known to be harboured. In some cases the offender might be tried by the Panchayat, in others he would be made over to the State against which the offence was committed, under the procedure to be adopted in accordance with a proposal now before the Government of India. In regard to this proposal I have the honour to ask reference to my letter of this day's date, No. 1801-121-J".

7 In the event of offenders of different States being concerned in an offence, the responsibility shall rest with each State in proportion to the number of offenders proved to belong to it.

8. Wherever stolen property is identified by the owner, it must be delivered up to the Court or the State to which the owner belongs, and the holder may, if he be a bona-fide purchaser, sue the seller before the Court

9 A complainant shall not be entitled to receive compensation for an offence committed against him, unless he gives information within a reasonable time to the authority within whose jurisdiction the offence was committed. The Court shall decide whether information was given in reasonable time

10. In cases of cattle stealing, a list containing the colour, age, and marks of each animal must accompany the complaint. Provided that, in the event of a large number of cattle being stolen, it shall be sufficient if the list accompanying the complaint contain a description of ten of them, and the description of the remainder be sent in a supplementary list as soon as possible afterwards

11 Directly a complaint is made to a State by any of its subjects of an offence having been committed by foreigners within its limits, that State shall be bound to take the deposition of complainant and to make an investigation on the spot as soon after the occurrence of the offence as possible. The case when completed, as far as the complainant is concerned, must be sent to the Political Agent in whose charge the State is. Should no action of the above nature be taken by the Durbar within six months of the complaint being preferred, the Court shall ordinarily not entertain any claim against the State to which the offenders belonged on account of the offence complained of

12 If a person having committed an offence in one State abscond to another State and is there pointed out by the complainant to the Gamethee or village authorities thereof, the State in which he is found shall be bound to make him over at once to the complaining State, or to produce him at the following Court, and in default shall be liable to pay compensation

13 If subjects of one State commit an affray in another and any of the assailants are killed or wounded, they or their relatives shall not have any claim for compensation.

14 Travellers are bound to employ Wallawas or guards to be supplied by the local authorities, and persons who do not take this precaution will not have any claim for compensation

15. Complainants must attend before the Court in person If, however any complainant should be unable to do so from any cause satisfactory to the Court, a member of his household may be allowed to attend in his place at the discretion of the Court, or the case may be postponed

16 A list of claims shall be drawn up annually and transmitted by the respective Political Agents and Superintendents at least 30 days before the day appointed for the sitting of the Court Cases which may have occurred within thirty days of the assembly of the Court, may be heard, provided that in the first instance the Chief against whose State or subject complaint is brought has had an opportunity of enquiring into the case, otherwise their settlement will be postponed till the next Court

17. The cases shall ordinarily be proceeded with according to the order and date in which they are entered in the lists of claims.

18 Two months notice shall be considered sufficient for the States to produce all parties required

19 No claim shall be entertained by the Court, unless it be preferred by the complainant or the State to which he belongs within one year from the date on which the offence was committed

20 When defendants and witnesses named are not present when required, an award may be given against the defendants on the oath of the complainant

21 In the case of a complainant not being present, should the defendant plead not guilty the case may be thrown out

22. When a State wilfully neglects to produce any witnesses or evidence required by the other side, it shall be in the power of the Court to award full compensation if the witnesses are required for the prosecution, and no compensation if they are required for the defence.

23 The punishment by any State of its own subjects against whom complaint is brought shall not relieve that State from responsibility for payment of compensation awarded by the Court, but compensation shall not be awarded if such State has surrendered its accused subjects to the complaining State.

24 The evidence should be recorded in a language which the deposing witness understands but the record and decision should be in English.

25. The following shall be the scale for compensation —

Wounding.			
Abduction of married women			
Forcible abduction of unmarried women.			
Unlawfully carrying off, arresting or detaining a person			
			} Rs 1 to 300.
Riding Camels.	Rs. 80	Baggage Camels	Rs 50
She Buffaloe.	„ 35.	Male Buffaloe.	„ 15.
Cow.	„ 15	Bullock.	„ 22.
Bull.	„ 10	Calf	„ 5.
Sheep.	„ 2	Goat	„ 2.
Common poney.	„ 12		

26 In cases of murder the offenders should be surrendered to the Court for trial, but in cases when they are not produced, the responsibility will rest with the State or States concerned, which after reasonable time allowed will be liable to such fine as the Court may direct, any portion of which may be paid to the relations of the deceased and to the informer

27 Informers' fees shall be limited in amount to one quarter of the amount stolen or compensation claimed, and will not be paid at all without proof of the claim being a just one.

28. All compensation awarded must be paid within two months from the date of award; if paid by Hoondée payable at 30 days that Hoondée must be despatched 30 days before the 60 days expire In cases in which the award may be of live stock, this rule will also apply. Compensation must be paid at the rates given above for all such as may not be handed over within the appointed time.

29. These rules are to be considered as a general guide for the Courts but they need not be too inflexibly applied When any deviation may prove necessary, the reason and object should be recorded on the proceedings

30. There shall be no appeal against decisions in which the two Political Officers concur, but cases when they differ should be referred to the Agent to the Governor-General for final decision.

Decisions of the local Panchayets in cases referred to them by the Political Officers are final

રજપુતાના અને ગુજરાતની સરહદી પંચાયતોને કામ કરવા બાબતના સુધારેલા ધારાઓ અમલમાં મુકવાનું મંજૂર કર્યા બાબતનો હિંદુસ્તાનની સરકારનો ફોરેન ખાતાનો પત્ર નંબર ૨૧૭૩ પી. તા. ૮ મી સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૭૭.

રજપુતાના અને ગુજરાતની સરહદી પંચાયતોને કામ કરવા બાબતમાં તમારા પત્ર નંબર ૪૭૮૫ તા. ૨૪ મી ઓગસ્ટ સને ૧૮૭૭ ના સબંધમાં આ કોર્ટને ન. ૨૧૭૨ પી તા. હવે પછી કામ કરવા માટે પાલણપુરના પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ કર્નલ સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૭૭. શોર્ટ અને સિરોહીના પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ કાર્નેલે સુધારી તૈયાર કરેલ ધારાઓ અમલમાં લાવવાની મંજૂરી આપવા બાબતનો નામદાર ગવર્નર જનરલ સાહેબના રજપુતાનામાંના કામ ચલાઉ એજન્ટને લખેલ કાગળની નકલ નામદાર પ્રેસીડન્ટ-ઇન-કાઉન્સિલના સાહેબના ફરમાનથી મોકલુ છું.

૨ તે નામદાર સાહેબે એમ વિનતી કરવા મને પ્રમાણે છે કે આપે તે કોર્ટો વખતસર અને નિયમીત રીતે ભરાવાની અગત્યતા ઉપર તેમજ મી. લાયલના પત્રક ન. ૧૬૬૨ જે તા. ૭ મી જુલાઇ સને ૧૮૭૭ ના ૫ મા પેરેગ્રાફમાં લખેલી ટીકાઓ ઉપર મુખાઇ ઇલાકામાંના લાગતા વળગતા પોલીટીકલ અમલદારોનું ખાસ ધ્યાન ખેંચવું. ^૧

રજપુતાનાના અને ગુજરાતના સરહદી રાજ્યો વચ્ચેના દાવાઓનો નીકાલ કરવા માટેની કોર્ટોને વર્તવા માટે હિંદુસ્તાનની સરકારના પત્ર ન. ૨૧૭૩ પી. તા. ૮ મી સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૭૭ મા મંજૂર થયેલ ધારાઓ.

૧. સબધ ધરાવતા દેશી રાજ્યો જે બ્રીટીશ અમલદારોના પોલીટીકલ ચાર્જમાં હશે તેવા બે અમલદારો આ કોર્ટમાં બેસશે અને તેમના રૂબરૂ જે કેસો રજુ કરવામાં આવશે તેનો તેઓ નીકાલ કરશે, અને તે જગ્યાએ હાજર હોય એવા માણસોની ર્થાનિક પચાયતને કોઈ કેસ અથવા કેસો નીકાલ કરવાને માટે સોંપી શકશે.

૨. દેશી રાજ્યોની સામે અથવા જે દેશી રાજ્યની તે પ્રજા હોય તે દેશી રાજ્યની સામે આણેલી ફરીયાદો આ કોર્ટ સાંભળશે નહિ.

૩. ફરીયાદમાં બતાવેલ કૃત્ય બન્યું હોય તે વખતે ફરીયાદી તે રાજ્યમાં છ માસ સુધી સતત રહ્યો હશે તો, જે દેશી રાજ્યની તે પ્રજા ન હોય તે દેશી રાજ્ય સામે આણેલી ફરીયાદ આ કોર્ટ સાંભળશે નહીં.

૧ અહીં જે પેરેગ્રાફનો હવાલો આપ્યો છે તેનો અગત્યનો ભાગ નીચે પ્રમાણે છે —

‘ ૫ કદાચ મારે એમ ખુલાસો કરવો જોઈએ કે ગુન્હેગારોને પકડવા તથા સોંપી દેવા માટે દરખાસો ઉપર રહેલી જવાબદારીઓ સખ્ત રીતે અમલમાં લાવવાની રીતનો આ નિયમોમાં જ માત્ર સમાસ કરેલ છે એમ હું કોઈ રીતે ધારતો નથી. મારો અભિપ્રાય એમ છે કે આ કોર્ટોએ બનતા સુધી ભીલોના અદર અદરના સરહદી ટટા ચુકાવવાનું તથા જ ગલી મુલકના ભીલોની જાત સબધીના રીસાદો અથવા મનુષ્ય વધના કામોમાં સબ અને નુકશાની ઠરાવવાનું કામ કરવું અને રીપોર્ટના ૨૬ મા પેરેગ્રાફમાં કહેલ પ્રકારના ઘાતકી ગુન્હાઓ બન્યા હોય ત્યારે ફરીયાદ આવે અથવા ગુન્હેગારને શરણ કરવાની માગણી આવે કે તરતજ જે ગુન્હેગારોએ આશ્રય લીધાનું જણાય તેમને, જે સ્ટેટ ઉપર જવાબદારી હોય તે સ્ટેટ ઉપર તેવા ગુન્હેગારોને પકડવા તથા સુપ્રત કરવા પોલીટીકલ એજન્ટોએ ધણું સખ્ત દબાણ કરવું. કેટલાએક કેસોમાં પંચાયતો એવા ગુન્હેગારોનો તપાસ કરે અને બીજા કેસોમાં ગુન્હેગારે જે દેશી રાજ્ય સામે ગુન્હો કરેલ હોય તે દેશી રાજ્યને, હિંદુસ્તાનની સરકાર આગળ હાલમાં મુકેલ દરખાસ્તને અનુસરતા જે નિયમો મંજૂર કરવામાં આવે તે અનુસાર સોંપી દેવા આ દરખાસ્ત વીશે આજની તારીખના અમારા પત્ર ન ૧૮૦૧-૧૨૧ ને જોવા અમે વિનતિ કરીએ છીએ ”

૪. કલમ ૩ માં બતાવેલ અપવાદની શરતે એક રાજ્યે યા તેની રૈયતે બીજા રાજ્ય યા તેની રૈયત સામે પરણેલ સ્ત્રિના અપહરણના અથવા કુંવારી સ્ત્રિઓના જબરાઈથી કરેલા અપહરણ સુદ્ધાંતના તમામ ગુન્હાઓની ફરીયાદો સાબળવાની આ કોર્ટને સત્તા છે.

૫. જે રાજ્યની હદમાં ગુન્હો બન્યો હોય તે રાજ્યને તે ગુન્હેગારને પકડવા માટે, મીલકત પાછી સોંપવાને માટે અથવા કોર્ટોએ જે નુકશાનીનો બદલો આપવાનું ઠરાવ્યું હોય તે ફરીયાદીઓને આપી દેવાને માટે પ્રથમ દરજે જવાબદાર ગણના જોઈએ.

૬. જે દેશી રાજ્યની હદમાં ગુન્હો થયો હોય તે દેશી રાજ્ય તરફથી બીજા રાજ્યમાં ગુન્હેગારોનો તાત્કાળિક પીછો લેવામાં આવ્યો હોય અથવા જે તે ગુન્હેગાર અથવા ચોરાયેલ મીલકતનો કાંઈ ભાગ બીજા રાજ્યમાં પાછળથી માલુમ પડે તો તે ગુન્હેગાર પકડવાની તથા ચોરાયેલ મીલકત પાછી સોંપવાની જવાબદારી આથી પ્રથમ જવાબદાર ગણેલ રાજ્ય ઉપરથી ઉતરી જાય છે.

૭. કોઈ ગુન્હામાં જુદા જુદા રાજ્યોના ગુન્હેગારો સામીલ હોય તો જે રાજ્યના જેટલા ગુન્હેગારો સાબીત થશે તેની સંખ્યાના પ્રમાણમાં તે રાજ્ય ઉપર જવાબદારી રહેશે.

૮. જ્યારે ચોરાયેલ મીલકત તેનો માલીક ઓળખી બતાવે ત્યારે તે મીલકત કોર્ટને અથવા જે દેશી રાજ્યનો તે માલીક રહીશ હોય તે દેશી રાજ્યને સુપ્રત કરવી જોઈએ. અને જેના કબજામાંથી તે મીલકત મળી હોય તે જે તે મીલકતનો શુદ્ધ્યુક્તિથી ખરીદદાર હોય તો તેણે જેની પાસેથી ખરીદ કરી હોય તેના સામે કોર્ટ રખડ દાવો લાવવો.

૯. જે અધિકારીની હકુમતમાં ગુન્હો થયો હોય તે ગુન્હાની તે અધિકારીને યોગ્ય મુદતમાં ખબર આપ્યા શીવાય પોતાના સામે થયેલ ગુન્હાને માટે વળતર માગવાને તે હકદાર ગણાશે નહીં. યોગ્ય મુદતમાં ખબર આપી છે કે નહીં એ વાત કોર્ટ નક્કી કરશે.

૧૦. ઢોર ચોરીની બાબતોમાં ફરીયાદની સાથે દરેક પ્રાણીના રંગ ઉપર અને નીશાનીઓની યાદી સામીલ રાખવી જોઈએ. પરંતુ મોટી સંખ્યાબંધ ઢોરો ચોરાયાં હોય તેવે પ્રસંગે ફરીયાદ સાથે ટાંકવાની યાદમાં તે પૈકીનાં દસ ઢોરનું વર્ણન આપ્યું હશે તો બસ થશે. અને બાકી રહેલ ઢોરોના વર્ણનની પાછળથી બનતી તાકીદે પુરવણી યાદ મોકલી આપવી.

૧૧. જ્યારે કોઈ દેશી રાજ્યની પાસે પોતાની રૈયત તેમના સામે પરરાજ્યના માણસોએ પોતાની હદમાં ગુન્હો કર્યાની ફરીયાદ કરે, ત્યારે તે રાજ્યે તરતજ તે ફરીયાદીની જુબાની લેવાની અને તે ગુન્હો થયા પછી જેમ બને તેમ તરત તે જગોએ તપાસ કરવાની શરૂઆત છે. ફરીયાદીને લગતુ કામ પુરું થયેથી તે કામ જે પોલીસીકલ એજન્ટના હવાલામાં હોય તે પોલીસીકલ એજન્ટને મોકલી દેવું. ફરીયાદ થયા પછી છ માસ સુધીમાં ઉપર કહેલ પ્રકારનો કંઈ ઇલાજ દરખાસ્ત તરફથી ન લેવામાં આવે તો જે સ્ટેટનો ગુન્હેગાર ફરીયાદ થયેલા ગુન્હા બદલ હશે તે સ્ટેટ સામે કોર્ટ સાધારણ રીતે કોઈ દાવો સાબળશે નહીં.

૧૨. જે કોઈ માણસ એક રાજ્યમાં ગુન્હો કરી બીજા રાજ્યમાં નાશી જાય અને તેથી સ્ટેટના ગામેતીને અથવા તે ગામના અધીકારીઓને ફરીયાદી તે ગુન્હેગાર બતાવે તો જે રાજ્યમાં તે ગુન્હેગાર માલુમ પડ્યો હોય તે રાજ્ય ફરીયાદ કરનાર રાજ્યને તે ગુન્હેગાર સોંપી દેવાને અથવા તે પછી ભરાતી કોર્ટમાં તેને રજુ કરવાને બંધાયેલ છે. અને એ પ્રમાણે કરવામાં કસુર કરશે તો તે ગેટ વળતર આપવાને પાત્ર થશે.

૧૩. જો એક રાજ્યની રૈયત ખીજ રાજ્યમાં બખેડો કરે અને હલો કરવાવાળાઓમાંના કોઇ ભરાય અથવા ધાયલ થાય તો તેમનો અથવા તેમનાં સગા વાહાલાનો વળતર માટે કાઇ દાવો ચાલશે નહિ.

૧૪. સ્થાનિક આધિકારીઓ જે વળાવા પુરા પાડે તેમને રાખવાને મુસાફરો બંધાયેલા છે. અને જે શખ્સો આ સભાળ નહિ લે તેઓને વળતર મળવા કંઈ હક રહેશે નહીં.

૧૫. ફરીયાદીઓએ જાતે કોર્ટ આગળ હાજર થવું જોઈએ. પરંતુ કોર્ટને સતોષકારક લાગે તેવા કોઈ કારણસર ફરીયાદી હાજર ન થઈ શકે તો કોર્ટના શરમાનથી તેના ધરના કોઈ માણસને તેના બદલે હાજર થવા પરવાનગી આપવામાં આવશે. અથવા તો તે કેસ મુલતવી રાખવામાં આવશે.

૧૬. પોલીટીકલ એજન્ટોએ અને પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટોએ કોર્ટ ભરવા માટે નક્કી કરેલ દીવસથી ઓછામાં ઓછા ૩૦ દીવસ પહેલાં દાવાઓના વાર્ષિક લીસ્ટો બનાવી આમનસામન મોકલવાં. કોર્ટના ભરાવાના દીવસ પહેલાં ૩૦ દીવસમાં બનેલા કેસો સામળવામાં આવશે. પરંતુ એ શરતથી કે જે સ્ટેટની સામે ફરીયાદ લાવવામાં આવી હોય તે સ્ટેટના વીરને તે કેસનો તપાસ કરવાની તક મળી હોય નહીં તો તે કેસોના ચુકાદા ખીજ વખતે કોર્ટ ભરાય ત્યાં સુધી મુલતવી રાખવામાં આવશે.

૧૭. સામાન્ય રીતે દાવાના લીસ્ટોમાં કેસો જે અનુક્રમે અને તારીખવાર દાખલ થયેલ હશે તે અનુક્રમે ચલાવવામાં આવશે.

૧૮. જે પક્ષકારોની જરૂર હશે તેમને હાજર રાખવા માટે રાજ્યોને બે માસની નોટીસ પુરતી ગણાશે.

૧૯. ગુન્હો થયાની તારીખથી એક વરસ સુધીમાં ફરીયાદી અથવા જે સ્ટેટનો તે હોય તે સ્ટેટ દાવો ન કર્યો હોય તો તેવો દાવો કોર્ટ સંધરશે નહીં.

૨૦. જે પ્રતિવાદીઓ અને શાક્ષીઓના નામ આપ્યા હશે તેઓ જોઈએ તે વખતે હાજર નહીં હોય તો ફરીયાદીની પ્રતિજ્ઞા ઉપર પ્રતિવાદીઓની વિરૂદ્ધ હુકમનામું કરી આપવામાં આવશે.

૨૧. જો ફરીયાદી હાજર ન હોય અને પ્રતિવાદી ગુન્હો ધનિકાર કરે તો તે કેસ કાઢી નાંખવામાં આવશે.

૨૨. સામા પક્ષવાળાએ માગેલ કોઈ શાહેદો અથવા પુરાવો રજૂ કરવામાં બાણી ખુજ કોઈ સ્ટેટ કસ્ટર કરે તો જો તે શાક્ષીઓ ફરીયાદ તરફતા હોય તો પુરેપુરું વળતર આપવાનો હુકમ કરવાની, અને જો બચાવ તરફના શાક્ષીઓ હોય તો કાંઈ પણ વળતર નહીં આપવાનો હુકમ કરવાની કોર્ટને સત્તા છે.

૨૩. કોઈ દેશી રાજ્યની રૈયતની સામે ફરીયાદ કરવામાં આવી હોય તે રૈયતને તે દેશી રાજ્ય સળ કરે તેથી કરી કોર્ટથી ઠરાવેલ નુકશાન ભરી આપવાની જવાબદારીમાંથી તે સ્ટેટ મુક્ત થઈ શકતું નથી. પરંતુ જો તે સ્ટેટ ફરીયાદ કરનાર સ્ટેટને પોતાની ગુન્હો કરનાર રૈયત સોંપી દીધી હોય તો વળતર આપવાનો ઠરાવ કરવામાં આવશે નહીં.

૨૪. શાહેદ જે ભાષા સમજતો હોય તેવી ભાષામાં તેની જુબાની લેવી. પરંતુ દફતર અને ઠરાવ અંગ્રેજીમાં હોવા જોઈએ.

૨૫. વળતર માટે નીચેનું ધોરણ ઠરાવવામાં આવ્યું છે:—

જખમી.

પરણેલ સ્ત્રીનું અપહરણ.

વગર પરણેલ સ્ત્રીનું જખરાધી અપહરણ.

કોઈ મનુષ્યને ગેરકાયદે લેધ નાશી જવું,

પકડવું અથવા અટકાયતમાં રાખવું.

રૂપીઆ.

૧—૩૦૦

સવારીના ઉંટ	૮૦
ભાર ખરદારી ઉંટ	૫૦
લેસ	૩૫
પાડો	૧૫
ગાય	૧૫
ખળદ	૨૨
આખલો	૧૦
વાછરકુ	૫
મેદુ	૨
ખકર	૨
સામાન્ય ટકુ	૧૨

૨૬. ખુનના કેસોમાં ગુન્હેગારોની તપાસ થવા માટે કોર્ટને સ્વાધીન કરવા જોઈએ. પણ જે કેસોમાં ગુન્હેગારોને રજુ કરવામાં ન આવે ત્યારે લાગતા વળગતા દેશી રાજ્ય યા દેશી રાજ્યો ઉપર જવાબદારી રહેશે. અને યોગ્ય વખત વીસા બાદ કોર્ટ ફરમાવશે તે દહને પાત્ર થશે. અને તે દહમાંનો કોઈ ભાગ, મરણ પામેલ શખ્સના સગાંને અને ખાતમીદારને આપવામાં આવશે.

૨૭. ખાતમીદારની શ્રીની રકમની હદ, ચોરાયેલ મોલકતની કીમતનો અથવા ભાગેલ વળતરની રકમનો એક ચતુર્થાસ ભાગ સુધી ઠરાવવામાં આવે છે, અને તે શ્રીના દાવાના વ્યાજખીપણાની સાખીતી શિવાય ખીલકલ આપવામાં આવશે નહીં.

૨૮. સઘળી વળતરની ઠરાવેલ રકમ ઠરાવની તારીખથી બે માસ સુધીમાં આપવી જોઈએ. અને જે ૩૦ દીવસની મુદતની હુડીથી તે રકમ મોકલવામાં આવે તો તેની હુડી ૬૦ દીવસ પુરા થતા પહેલાં ૩૦ દીવસ આગમ્ય મોકલવી જોઈએ. જે કેસોમાં ઢોરો આપવાનો ઠરાવ થયો હોય તે કેસોમાં પણ આ ધારો લાગુ થશે. મુકરર કરેલ વખતમાં જે જનવરો મોખી દેવામાં નહીં આવે એવાં સઘળા જનવરોને ઉપર બતાવેલા દર પ્રમાણે વળતર આપવું જોઈએ.

૨૯. આ કોર્ટો માટે આ ધારાઓ સામાન્ય દોરવણી તરીકે ગણવાના નથી. પરંતુ તે ધારાઓ બહુ ચુસ્ત રીતે લાગુ કરવાની જરૂર નથી જ્યારે જ્યારે તે ધારાઓ કોરે મુકી કામ કરવાની જરૂર જણાય ત્યારે તેમ કરવાનાં કારણો અને હેતુની નોંધ તે કેસમાં કરવી જોઈએ.

૩૦. બન્ને પોલીસીકલ ઓફીસરો એકમતે થાય તેવા ઠરાવો ઉપર અપીલ ચાલશે નહીં. પણ જ્યારે કોઈ કેસમાં તેઓના મતભેદ થાય ત્યારે તેવા કેસો છેવટ નિર્ણય થવા માટે નામદાર ગવર્નર જનરલ સાહેબના એજન્ટને મોકલવા

પોલીસીકલ અમલદારોએ સ્થાનિક પંચાયતોને સોંપેલ કેસોમાં પંચાયતના ઠરાવો છેવટના છે.

9. Border Affray Rules.

No. 3763.

POLITICAL DEPARTMENT.

Bombay Castle 13th August 1879.

Letter from the Agent to the Governor General at Baroda, No. 1674, dated 27th March 1877—submitting, with reference to paragraph 7 quoted of a letter to his address from the Government of India No 116—P of 1877, copy of a memorandum prepared by his Native Assistant Mr. Manibhai Jasbhai and copy of a letter from the Diwan of Baroda and of its enclosed memorandum on the subject of jurisdiction in border affrays occurring on the Baroda boundary line. Submitting his remarks on the subject and requesting the favour of an expression of the wishes of this Government in the matter.

Further letter from ditto, No 8378 of 18th November 1878—replying to this Department letter No 2971 of 21st May 1877, and forwarding copy of two letters from the Baroda Minister, on the subject of jurisdiction in border affrays. Requesting the favourable consideration by Government of the views expressed by Sir Madava Row and by himself in the present letter, and suggesting either that he be informed of the final wishes of this Government in order that he may obtain the orders of the Government of India, or that this Government should address their communication to the Government of India.

Further letter from ditto, No 5681, dated 25th June 1879—forwarding for information, with reference to this Department letter No 6061, dated 30th December last, a copy of his letter No 5567, dated the 21st idem, to the Government of India, and of its accompaniments relative to jurisdiction in affrays occurring on the boundry of Baroda Territory.

Further letter from ditto, No. 6786, dated 29th July 1879—forwarding for information, with reference to this Government letter No 3192, dated 10th idem, extract paragraphs 1 and 2 of a letter No 1354—1 p, dated the 22nd idem, from the Government of India, and requesting that if Government agree to the arrangements for the disposal of affrays on the Baroda boundary therein referred to the neighbouring British District Magistrates and Political Officers may be duly instructed.

Resolution—His Excellency the Governor in Council assents to the arrangements regarding jurisdiction in border affrays proposed by the Agent to the Governor General, Baroda, which have met with the acceptance of the Government of India

2 Copy of the tabular statement formulating the above arrangements should be forwarded to the Commissioner N D and the District Magistrates and British Political Officers for their information and guidance.

Sd/ NUGENT,

Acting Secretary to Government.

DRAFT.

Memo Showing Jurisdiction in Border Affray Cases.

Border Affrays herein referred to are those which take place between frontier Villages and arise out of Disputes regarding Boundary, Right to Grazing Ground, Water-Courses, and other Interests on the frontier, and include other Offences occurring in the said Affray.

No.	Scene of Offence	To be tried by whom.	Appeal, Revision &c	Remarks.
1	2	3	4	5
1	Baroda Territory.	The local Baroda Courts	The Baroda authorities in the ordinary course.	If any subjects other than those of Baroda are dissatisfied with the action of the Baroda Courts, the Agent, Governor General, may call for the records of the Case and satisfy himself that justice has been done. If that authority finds reason, he may give such advice to the Sirkar as he may judge fit in reference to the action of the Baroda Courts. The action of the Agent, Governor General, may be at the instance of the Political Agents or other British authorities concerned.
2	British Territory.	The local British Courts	The British authorities in the ordinary course.	Needs no remark.
3	Other Native State.	The authority that ordinarily tries similar offences there	The authority that ordinarily hears appeals &c, in similar offences there.	If the authority mentioned in columns 3, and 4 be not the Political Agent, he may call for the record of the Case and satisfy himself that justice has been done. If the Political Agent finds reason, he may give such advice to the Durbar concerned as he may judge fit. The action of the Political Agent in this respect may be at the instance of the Agent, Governor General, or of the dissatisfied party.

The Baroda State waives all objection on the score of its jurisdiction in this class of cases.

The Special Court herein provided will follow the British Indian Penal Code and the spirit of the Indian Criminal Procedure Code Sentence of death or life imprisonment passed by this Court shall be subject to confirmation by the Agent, Governor General The Special Court will make over the convicts to that State which in its opinion will be best able to carry out the sentence Where the officers constituting the Special Court differ in this particular, each State should carry out the sentence on its own subjects

The British authorities in the ordinary course.

From the unanimous decision of the special court an appeal will lie to the Agent, Governor General. The decision, of the Agent, Governor General, will be subject to the supervision and control of the British Government.

The local British Courts.

Special Court to be composed of a nominee of the Agent to the Governor General whether officiating or otherwise an officer of the Baroda State, and on the other hand of the Political Agent supervising the other State, or officer nominated by the Government of Bombay If the two members of the Court differ, the Agent, Governor General, to decide the Case

4 Doubtful, or both Territories where Baroda and British Territories are concerned.

5 Doubtful, or both Territories where Baroda and another Native State are concerned

(Signed) P. S. MELVILL,
Agent to the Governor General,
Baroda.

સરહદી વાંધાને લગતા કાયદા.

નંબર ૩૭૬૩.

પોલીટીકલ ડીપાર્ટમેન્ટ.

કિલ્લે મુંબાઇ, તા. ૧૩ મી અગસ્ટ ૧૮૭૯.

નં. ૧૬૭૪ તા. ૨૭ મી માર્ચ ૧૮૭૭ નો નામદાર ગવર્નર જનરલના વડોદરાના એજન્ટ તરફનો પત્ર જેમાં નામદાર હિંદુસ્થાનની સરકાર તરફનો એજન્ટના નામનો નં. ૧૧૬ થી ૧૮૭૭ નામાંનો સાતમો પેરેગ્રાફ ટાકી તેમ ત્યાંના નેટીવ આસિસ્ટન્ટ મી. મણિભાઇ જશભાઇ અને વડોદરાના દીવાન તરફથી આવેલા કાગળ અને તેની સાથે વડોદરાની સરહદની લેનમાં કળ્યા વિગેરે થાય તે સંબંધી સત્તા બદલની ખીડેલી યાદી ગુજરી છે અને તે બાબત ઉપર પોતે ટીકા કરી છે અને આ બાબતમાં સરકારની મરજી કેવી છે તે જાણવાની અરજ કરી છે.

તા. ૧૮ મી નવેમ્બર ૧૮૭૮ નો નંબર ૮૩૭૮ નો બીજો પત્ર આ ખાતાનો નંબર ૨૯૭૧ તા. ૨૧ મે ૧૮૭૭ ના લખેલાના જવાબમાં તેમ સરહદી હુગામા બદલ સત્તાને લગતા વડોદરાના દીવાન તરફથી આવેલા બે પત્રોની નકલો મોકલે છે, તેમાં તેઓએ આ પત્રમાં જે વિચારો જણાવ્યા છે તે નથા સર ટી. માધવરાવના પત્રો ઉપર માનપૂર્વક વિચાર કરવાને અરજ કરે છે અને સુચના કરે છે કે, આ સરકારની છેવટ મરજી આ બાબતમાં કેવી છે કે જેથી ગવર્નમેન્ટ આવ ઇન્ડિયા ઉપર લખી હુકમ મેળવે, અથવા આ સરકાર એ બાબતમાં ગવર્નમેન્ટ આવ ઇન્ડિયા ઉપર લખવાનું સુચવે છે.

તા. ૨૫ મી જુન ૧૮૭૯ નો નંબર ૫૬૮૧ નો મહેરબાન એજન્ટ સાહેબ તરફથી આવેલો પત્ર આ ખાતાનો ગઇ તા. ૩૦ મી ડીસેમ્બરના લખેલા પત્રના જવાબમાં નામદાર ગવર્નર જનરલ આવ ઇન્ડિયાનો પોતાના પત્ર ચાલુ મહિનાની તા. ૨૧ મીએ લખેલો અને વડોદરા રાજ્યની સરહદમાં ધોંગાણા વિગેરે થાય તે સંબંધી સત્તા સંબંધી લખેલાં પત્રો મોકલી આપ્યાં છે.

તા. ૨૯ મી જુલાઇ ૧૮૭૯ નો નંબર ૬૭૮૬ નો બીજો પત્ર જેમાં આ ખાતાના તા. ૧૦ મીના નંબર ૩૧૯૨ ના જવાબમાં નામદાર ગવર્નમેન્ટ આવ ઇન્ડિયાના તા. ૨૨ મીના પત્રના પેરા ૧ અને ૨ ઉપર જે આ સરકાર વડોદરાની સરહદ જે તેમાં જણાવી છે તેનો કેવી રીતે ફેસલો કરવો તે આ સરકાર કમુલ રાખે તો ઇંગ્લેન્ડ રાજ્યના ડીસ્ટ્રીક્ટ માજિસ્ટ્રેટો અને પોલીટીકલ ઓફિસરો આ સંબંધી સુચના આપવા અરજ કરે છે.

ફરાવ—નામદાર ગવર્નર ઇન્ડિયાના કાઉન્સિલના સાહેબ સરહદી તકરારની સત્તા બદલ નામદાર ગવર્નર જનરલ ઇન કાઉન્સિલના એજન્ટે જણાવેલા વિચાર ઉપર બહાલી આપે છે, અને આ બાબતમાં નામદાર ગવર્નમેન્ટ આવ ઇન્ડિયાની મંજૂરી મળી છે.

આ સંબંધી જે ગોઠવણો થઇ છે તેનું કોઠાવાર પત્રક બનાવી મહેરબાન ઉત્તર પ્રાંતના કમીશનર સાહેબ અને બ્રિટિશ હદના ડીસ્ટ્રીક્ટ માજિસ્ટ્રેટો અને પોલીટીકલ એજન્ટો ઉપર તેઓની જાણ અને અમલ થવા માટે મોકલી આપવા.

(સહી) ન્યુજન્ટ.

આકટીંગ સેક્રેટરી હુ ધી ગવર્નમેન્ટ.

સરહદી બંબેડાના કેસોની હકુમત બાબત.

સરહદી બંબેડા નીચે બતાવવામા આવ્યા છે તેઓને સમજવા કે બને સરહદી ગામોની દરમીયાન થાય તે તથા સીમાડા ઉપર ચારવાની જમીન હક, પાણી લેવાના હક, અને બીજા સરહદી હક્કોની તકરારને લીધે થાય તે, તથા સદહુ બંબેડાની અંદર ધીજી ગુન્હા થાય તેનો પણ તેમાં સમાવેશ થાય છે.

નંબર	ગુન્હો બન્યાની જગ્યા	કોનાથી તપાસ થાય તે.	અપીલ તથા રી-વીઝન વિગેરે	રિમાઈસ.
૧	૨	૩	૪	૫

૧ વડોદરાનો મુલક વડોદરા રાજ્યની સ્થાન-દસ્તુર મુજબ વડોદરાના અધિકારીઓ. વડોદરા સંસ્થાન શિવાયની બીજી કોઇ વસ્તી વડોદરા રાજ્યની કોર્ટોના હ રાવથી નારાજ થાય તો વડોદરાના મહેરબાન એજન્ટ, ગવર્નર જનરલ સાહેબ વડોદરા રાજ્યમા ચાલેલ કામ મગાવી શકે અને તેઓ તેમની ખાત્રી કરે કે એ કામમા ઇન્સાફ થયેલ છે. જો કે સાહેબ મોસૂરને કાઇ સમય જણાય તો તેઓ વડોદરા રાજ્યને વડોદરા રાજ્યની કોર્ટોના ઇરા-વ બાબત જે સલાહ આપવી યોગ્ય લાગે તેવી આપી શકે. મહેરબાન એજન્ટ, ગવર્નર જનરલ સાહેબ લાગતા વળગતા પોલીટીકલ એજન્ટ સા-હેબો તથા નામદાર બ્રિટિશ સરકારના અધિકારીઓની દરખાસ્તથી એ મુજબ કરી શકશે.

કાઈ પણ ટીકા કરવાની જરૂર નથી.

૨ બ્રિટિશ સરકારનો ખાલસા મુલક. બ્રિટિશ સરકારની સ્થાનિક કોર્ટ. દસ્તુર મુજબ બ્રિટિશ સર-કારના અધિકારીઓ. જો કે નબર ૩ તથા ૪ ના આસનમા લખેલ અધિકારીઓ પોલીટીકલ એ-જન્ટ ન હોય તો પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ એવી બાબતનુ કામ મ-ગાવી ઇન્સાફ બરેશનર થયેલ છે કે કેમ તેની ખાતરી કરી શકે. જો કે પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની નબરમા કાઇ સમય જણાય તો તેમની નબરમા યોગ્ય લાગે તેવી સલાહ તેઓ દરબાર તરફ આપી શકે. પો-લીટીકલ એજન્ટ સાહેબ એ મુજબ એજન્ટ, ગવર્નર જનરલ અથવા ના-રાજ થયેલ પક્ષકારની દરખાસ્તથી એ મુજબ કરી શકશે.

શક્તિવાળી ગ્રાથવા બનોઞિટિશ સરકારની
મદદેા વડેદરા રાન-સ્થાનિક કોટોં.
હસ્તુર મુળ્ય ઞિટિશ સર-
કારના ગ્રાધકરીઓ.

શકવાળી અથવા બને ૧ એક સ્પેશીયલ ડ્રોટના એકમત
મુલકો બધાં કે વ- યપ કરેલ હરાવ ઉપર વ-
હોદ્દા તથા યીબ ડોહરાના એજંટ, ગવર્નર
દેશી સંસ્થાનનેલા- જનરલ સાહિબને આપીલ
અર્તુ વળગતુ હોય થપ શકે, અને એજંટ, ગ-
ત્યારે વર્નર જનરલ સાહિબનો
તે મેમ્બર તેમના હરાવ નામદાર બ્રિટિશ સ-
હાથ નીચે કામ કે રકારની દેખરેખ તથા તે-
રનાર હોય અથવા મના અખતીયાર નીચે
તો વડોદરા રાજ્યનો રહેશે.

ଓଜିଟ ଗବର୍ନର ଜନଶ୍ରେୟ ପଡ଼ାହରା.

ફો. સ. નં. ૪૨.

સરકયુલર.

નામદાર મુંબાઇ સરકારના પોલીટીકલ આતાનો ઠરાવ નંબર ૩૭૬૩, તા. ૧૩ અગસ્ટ સને ૧૮૭૯ નો વડોદરા રાજ્યની સાથે સરહદી બંધોડાના કેસોની હકુમત બાબતના ધારા નેક નામદાર ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા સરકારે મજુર કરેલ આવતા તેનો તરજુમો આ સાથે મોકલેલ છે તેથી હકીકત બાબત આવતાં તેવા પ્રકારના કામો આપ દેથી બને તેમાં તે મુજબ વર્તણુક રાખી અમલ કરતા રહેવા આ સરકયુલર તથા તે સાથેના ધારા સ્વસ્થાન પાલણપુર, રાધનપુર તથા કાંકેજ થાણુદારને મોકલવા. તા. ૧૯ અગસ્ટ સને ૧૮૭૯.

(સહી) પી. એચ. લીજેટ.

પો. સુપ્રી. પાલણપુર.

10. Waltar Rules.

No 2343

Political Department

Bombay Castle, 26th May 1881.

Letter from the Political Agent, Kathiawar, No. 316, dated 9th September 1880 reporting with reference to Government Resolution No 4198 dated 2nd Idem, on the system for the settlement of Waltar claims

Letter from the Acting Political Agent Mahi Kantha, No. 1264 dated 17 September 1880—On the same subject.

Letter from the Political Superintendent, Palanpur, No. 805 dated 29th September 1880—On the same subject

Letter from the Commissioner Northern Division No 149, dated the 6th April 1881—submitting the above, together with a letter from the Acting Political Agent, Rewa Kantha No. 901 dated 9th October last making remarks and stating that in his opinion there is no objection to the Kathiawar Rules being sanctioned for general guidance, with the few minor conditions suggested.

Resolution—Government concur with the Commissioner Mr Sheppard, and direct that the Kathiawar rules should be adopted by the Agencies referred to, with the conditions suggested

Sd/ C. GONNE,

Chief Secretary to Government.

The enforcement by the Political Officers of the liability on the Kathiawar States to Walter is regulated by their treaty Engagements and by subsequent rulings of Government, which are instructions to the Political Courts.

1. By the Fael Zamin bond, Article 3, (English Version) the Chief engages to make good to travellers any loss by robbery on the way. And the duty of such Chief is then to conduct an efficient pursuit. If his pursuit is successful and the thieves are traced home to another Taluka, the Chief of that Taluka is bound to repay the Waltar or compensation for loss to the Chief of the Taluka where in the robbery occurred.

Pursuit is thus enjoined, and if it is ineffective the full responsibility of Waltar remains on the Taluka where the robbery occurred.

2. The English Version of the Fael Zamin bond has been acted on for many years and is authoritative. But the Gujarati Version (which is the original executed by the Chiefs) adds something, viz, that the Chief in whose Taluka a traveller is robbed is not responsible for compensation if he produces the robber or robbers. This must also be recognised.

3. It was formerly considered that, if the puggies of a Chief conducting the pursuit took the tracks into another Taluka, he thereby transferred his liability to that other Taluka. Colonel Keatings in his letter to Government No 20 W. January 18th 1866, expressed his opinion that the system of tracking foot-steps of criminals by puggies had become corrupt and untrustworthy, and proposed that the puggies should not be accepted as experts, but that the facts about the tracks should be simply treated as evidence taken by the Police and that Waltar should not be awarded on the mere statement of a puggie that he has traced the foot steps into the lands of a certain village. These proposals were not rejected by Government and may be considered as approved. Briefly, the Chief first responsible is quit of his responsibility by tracking the thieves home and capturing them not by tracking them into some other Taluka and then leaving them.

4. In replying, Government, in letter 1918, of July 9th, 1866 (Political Department) laid down that, subject to the Chief's engagements, which should be generally maintained, it claims Waltar for British subjects only.

- (a). Where the state of crime in the district is notorious
- (b). Where neglect to assist the person plundered is proved
- (c). Where connivance with, or abatement of, the plunderers by the officials of the Chief can be established.

The same rules were recommended for settling claims by the subject of one State against another, the Political officer being the Court of final appeal.

These regulations are in force

5. The tracking rules are published at page 329 of the Kathiawar Directory. They lay down certain conditions required of complainants and State officials if they would avoid responsibility. But a breach of them is not *ipso facto* to settle the case against the defaulter. The Political Officer will give such weight to the facts as he thinks proper.

6. The complainant is expected to produce clear and full proof of the nature and value of property lost, and his disposition of it was reasonably prudent

7. The procedure in Waltar cases is as follows—

The complainant first seeks relief from the Chief in whose Taluka he was robbed. If dissatisfied, he appeals to the Assistant Political Agent, who hears his claim as a Political case. Complainant, plaintiff—Durbar Defendant, there is a further appeal to the Political Agent.

8. In the following cases no claim for Waltar lies—

- (a). In cases of burglary. The treaty engagement provides for robberies of travellers en route only
- (b). In cases where the robbery is committed out of Kathiawar by Kathiawar subjects. Government Resolution 3309, of May 30th, 1873, decided that Waltar is claimable under the engagement only when the robbery happens within the province, and that it is unreasonable to demand compensation from the Chiefs for acts done by their subjects in foreign lands.

9. There is, however, another engagement by the Chiefs, viz., not to entertain thieves, and, in default to give such satisfaction as Government may demand (Fael Zamin bond, articles 1 and 4). This is the authority for fining Chiefs for defaults in Police arrangements. Under this engagement, a Political fine can be inflicted in such cases as the following amongst others.

- (a). For default in carrying on tracks of thieves brought to a Talukdar's village.
- (b). For defective Police on occasion of a burglary or robbery, or pursuit
- (c) For harbouring thieves when it is clearly proved that thieves who have committed robbery in another province came from, and returned to, a Kathiawar Taluka.

Part, or the whole of a fine may be marked as compensation to the injured party at the discretion of the Political officer who disposes of the case.

Kathiawar Political
Agency, Rajkote.—
December 7th, 1875.

}

Sd. J. B. Peile.
Political Agent.

The following are the conditions suggested by the Commissioner Northern Division in his letter to Government No. 149, dated 6th, April 1881.

No traveller should be awarded compensation who has not, while travelling from villages to villages, availed himself of escort furnished on application by the village authorities or of watchmen, if halting at, or near a village, during the night

The Political Agents may, at their discretion, reduce the amount of any award which has been, or may hereafter be made.

Complaints shall not be entertained unless made within 3 months from the date on which the loss was sustained

The rules now in force in respect of compensation and extradition as between Mahi Kantha and the adjacent Native States of Rajputana and Baroda, ordered in Government Resolutions No 5468 and 5469, of 29th September 1877 to be acted upto as follows

Sd G F. Sheppard.

Poona 16th June 1881.

Commissioner Northern Division.

Circular No. 4 of 1865.

To all Assistant Officers in Kathiawar.

The following rules reprinted with slight alteration from the Kathiawar Political Agency Gazette of 6th August 1863, are published for general information.

When a crime has been perpetrated and the foot-steps of the criminals are followed up, it is to be an invariable rule that the complainant or injured party is to accompany the tracks.

2. When the principal is unable to do so from wounds, from ill health or infirmity or from urgent business requiring his presence elsewhere, he must appoint some person to undertake the duty for him.

3. The Puggies of the village where the crime occurred and who traced the foot-prints in the first instance must also invariably continue with the trackers as long as it is possible for them to do so; after the first change of jurisdiction they act as referees where the identity of the case is disputed.

4. The puggies of all intermediate villages should continue with the trackers as long as the foot prints are in the village lands next to their own.

5. The intention of the above rules is to secure some impartial evidence as to the place and the circumstances under which the traces were abandoned, they are not new, but they have of late often been neglected.

6. When the authorities of a village refuse to take up the trace, or state that they have no puggies, the puggies of the last village, and of the village where the crime occurred may conjointly carry it on.

7. In ordinary cases, three or four persons only from any village should proceed beyond their own limits, but where there is reason to believe that a large armed band of plunders is in the neighbourhood, this rule must not be insisted upon.

8. When the trace can no longer be found, the complainant, the puggies of the place from whence the tracks started, and of the last village through which it passed must all proceed to the Talukdar or other responsible authority whose place of residence may not be more than 5 miles distant, and report to him.

9. If neither the Talukdar nor any officer of his live within the prescribed distance, it will suffice for the parties in question to

remain in the nearest village, sending information of the facts of the case by a special messenger

10 This is absolutely essential, as without such report being made he cannot institute a search within his own limits

KATHIAWAR,
23rd May 1865

Sd/ R H REATINGE,
Political Agent

નંબર ૨૩૪૩.

પોલીટીકલ ડીપાર્ટમેન્ટ.

જાહેર મુખાબ, તા. ૨૬ મી મે સને ૧૮૮૧.

વળતરના દાવાનો કેવી રીતે નિકાલ કરવો તે સબધી મુખાબ સરકારનો તા. ૨ જી નો ઠરાવ નંબર ૪૧૯૮ ના સબધમા કાઠીયાવાડના પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબનો લખેલો પત્ર નંબર ૩૧૬, તા. ૯ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૮૦ નો, તેજ બાબત ઉપર મહીકાકાના આકટીંગ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબનો તા. ૧૭ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૮૦, નંબર ૧૨૩૪ નો પત્ર.

તેજ બાબત ઉપર પાલણપુરના પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબનો પત્ર નંબર ૮૦૫, તા. ૨૯ સપ્ટેમ્બર ૧૮૮૦ ની તારીખનો.

ઉત્તર પ્રાંતના મહેરબાન કમીશનર સાહેબનો તા. ૬ ફી એપ્રિલ ૧૮૮૧ નો નંબર ૧૪૯ નો તે સાથે રેવાકાકાના આકટીંગ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબનો તા. ૯ મી અક્ટોબર ૧૮૮૦ નો જેમા તેઓ ટીકા કરે છે કે, કાઠીયાવાડના વળતર રૂલો સામાન્ય ઉપયોગમાં થોડા ફેરફાર સાથે લેવાની ભલામણ માટે તેનો મોકલેલો પત્ર.

ઠરાવ.—મહેરબાન કમીશનર સાહેબ મી. શેફર્ડ સાહેબના મત સાથે મળતા થઇ કાઠીયાવાડના વળતર રૂલો બીજી ઉપર જણાવેલી એજન્સીઓમા તેમા જણાવેલી શરતો પ્રમાણે અમલ કરવાનો હુકમ કરે છે.

(સહી) સી. જોન.

નામદાર ગવર્નરના ઓફિસ સેક્રેટરી

કાઠીયાવાડ સંસ્થાનોની વળતર બાબતમા જવાબદારી તેઓએ કરી આપેલ ટ્રીટીના કાર મુજબ તથા પાછળથી પોલીટીકલ કોર્ટોની સમજુતી માટે સરકારે જે જે ઠરાવો કરેલા છે તેને આધારે પોલીટીકલ અમલદારો મુકરર કરે છે.

૧. ફેલ જમીન ખતના ઇંગ્રેજી તરજુમાની ૩ જી કલમથી રાજઓ કોઇ મુસાફરોને રસ્તા ઉપર હુટ થવાથી કાંઇ નુકસાન થાય તો તેનો બદલો વાળી આપવાને બધાએલ છે, અને ત્યારપછી સફરું રાજઓની કરજ એ છે કે, તેઓએ તેની તજવીજ પુરી કરવી, અને જે તજવીજ કરવામા તે ફતેહ પામે અને ચોરોના પગલા બીજા તાલુકામાં ખતાવી આપવામાં આવે તો તે તાલુકાનો તાલુકદાર જે તાલુકાની હદમા હુટ થઇ હોય તે તાલુકાના તાલુકદારને વળતર અથવા કમ્પેન્સેશન આપવા બધાએલ છે.

આ પ્રમાણે પીછો લેવાનો હુકમ છે, અને જે પીછો લેવામા ફતેહ ન પામે તો જે તાલુકાની હદમા હુટ થઇ હોય તે તાલુકા પુરેપુરું વળતર આપવા જવાબદાર રહે છે.

૨. ફેલ જમીન ખાડના ઈંગ્રેજી તરજુમા પ્રમાણે અમલ ઘણા વરસ થયા થાય છે, તેને આધાર તરીકે ગણવામા આવે છે, પણ ગુજરાતી લખત (જે કે તાલુકદારોએ લખી આપેલ અસલ દસ્તાવેજ છે તેમા) કાઠક વધારે છે તે એ કે “ જે દરખાસ્તના મુલકમા મુસાફર હુટાયો હોય તે તાલુકદાર ચોર અથવા ચોરોને પકડી આપે તો વળતર આપવાને જવાબદાર નથી,” આ પણ કમુલ રાખવું જોઈએ

૩. પ્રથમ એમ સમજવામા હતુ કે જે એક તાલુકદારના પગી પીછો લેતાં ખીજ તાલુકામા સગડ લઈ જાય તો તેથી પ્રથમ કહેલા તાલુકદાર પોતાની જુમેદારી ખીજ તાલુકા ઉપર નાખે છે. મહેરખાન કર્નલ કીટીન્જ સાહેબે પોતાના લેટર નંબર ૨૦-ડબલ્યુ તા. ૧૮ જાનેવારી સને ૧૮૬૬ મા સરકારને એવો અભિપ્રાય ખતાવ્યો હતો કે, પગીઓથી હરામખોરોના સગડ ચલાવવાની જે રીત છે તે ખગડી ગઈ છે, અને વિશ્વાસ રાખવા લાયક નથી, અને એવી દરખાસ્ત કરી હતી કે, પગીઓના અભિપ્રાય (એક્ષપર્ટ) એવા કામમા ખાસ વાકેફગાર માણસ તરીકે કમુલ રાખવો ન જોઈએ, અને અમુક જામની જમીનમા તેણે સગડ પહોચાડ્યો છે એવી ફક્ત પગીની જ જુખાની ઉપરથી વળતર અપાવવુ ન જોઈએ આ દરખાસ્તો સરકારે રદ કરી નહી, અને તેથી તે મંજુર કરી છે એમ ગણાય, સારાશ ખીજ તાલુકામા સગડ લઈ જવાથી તથા ત્યા છોડી દેવાથી નહી, પણ ચોરનો પત્તા લગાડી તેમને પકડવાથી જ, જે તાલુકદાર પહેલે દરજ્જે જવાબદાર છે, તે પોતાની જવાબદારીમાથી મુક્ત થાય છે

૪ તેના જવાબમા સરકારે પોતાના તારીખ ૯ જુલાઈ સને ૧૮૬૬, નંબર ૧૮૧૮ (શબ્દ પ્રકરણી ખાતાના) કાગળમા જણાવ્યુ હતુ કે, રાજ્યોએ જે કરાર કરી આપ્યા છે તે સામાન્ય રીતે કાયમ રાખતા તેને આધારે સરકાર બ્રિટિશ રૈયતને માટે નીચેને પ્રસંગે ફક્ત વળતર માગવાનો દાવો રાખે છે.

અ.—જ્યારે તે પ્રગણામા ગુન્હા વારવાર ખનતા હોય.

ખ.—હુટાયેલ માણસને મદદ કરવાની ગફલત સાબિત થએલ હોય ત્યારે.

ક.—દરખાસ્તના અમલદારોએ હુટારાઓને મદદ કર્યાનુ અથવા તેમના કૃત્ય સામે અશ્મપોશી કર્યાનુ સાબિત થાય ત્યારે.

જ્યારે એક સ્ટેટની રૈયત ખીજ સ્ટેટ ઉપર દાવો કરે ત્યારે આજ રૂલો લાગુ કરતાં પોલીટીકલ ઓફીસરની કોર્ટને છેવટની અપીલ કોર્ટ ગણવી એમ ભલામણ કરવામા આવી હતી.

આ ધારાઓ હમણા અમલમા છે

૫. સગડના ધારાઓ કાઠિયાવાડ ડીરેક્ટરીને પાને ૩૨૯ મે પ્રસિદ્ધ થએલા છે. સ્ટેટના અમલદારો પોતાને માયેથી જવાબદારી દુર કરવા માગતા હોય તો તેઓએ તથા શરિયાદીઓએ અમુક શરતો પ્રમાણે વર્તવું એમ તેમા ફરમાવ્યુ છે, પણ ફક્ત સદર્જુ શરતો પ્રમાણે વર્તવાથી જ કસુર કરનારની વિરુદ્ધ કેસ ફેસલ કરવાનો નથી. પોલીટીકલ અમલદારોની નજરમા વ્યાજખી જણાયો પ્રમાણે તે હકીકતનુ તેઓ વજન આપશે.

૬. પોતાની હુટાએલી મિલકત કેવા પ્રકારની હતી તથા તેની કિંમત કેટલી હતી તથા સદર્જુ મિલકતની ડહાપણ ભરેલી રીતે વ્યવસ્થા તેણે રાખી હતી તે સખંધી પુરતો અને સ્પષ્ટ પુરાવો શરિયાદીએ રજુ કરવો જોઈએ.

૭. વળતરના કામમા ધારા નીચે પ્રમાણે છે—શરિયાદી જે તાલુકાની હદમાં હુટાયો હોય તે તાલુકામા તેણે પ્રથમ શરિયાદ કરવી જોઈએ, અને ત્યાથી જો તે નારાજ થાય તો તે આસી-સ્ટટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબને અપીલ કરી શકે છે. જેઓ સાહેબ પોતાની કોર્ટના પોલીટીકલ

દાવા તરીકે સદરહુ અપીલ સાંભળશે “ શ્રિયાદી વાદી અને દરબાર પ્રતિવાદી ” તે ઉપર ખીલ અપીલ પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબની હજુર કોર્ટમાં થઈ શકે છે.

૮. નીચેના કેસોમાં વળતરનો દાવો ચાલી શકતો નથી:—

અ—ધર ફેડવાના અથવા ખાતર પાડવાના કેસોમાં, ટ્રીટીની શરતો ફક્ત મુસાફરોને ધોરી રસ્તા ઉપર લુટ તેને માટે છે.

બ—કાઠિયાવાડની રૈયત કાઠિયાવાડની બહાર જઈને લુટ કરી આવે તેવા કેસોમાં સરકારના હરાવ નંબર ૩૩૦૯, તા. ૩૦ મે સને ૧૮૭૩ મા ફરમાવેલું છે કે, કરાર મુજબ ધલાકાની હદમાજ લુટ થઈ હોય ત્યારેજ વળતરનો દાવો થઈ શકે, અને તાલુકદારોની રૈયત પરહદમાં જઈને કાંઈ પણ કૃત્ય કરી આવે તેને માટે તેઓની (તાલુકદારની) પાસેથી વળતરની માગણી કરવી એ ગેરવ્યાજબી છે.

૯. પરંતુ તાલુકદારોએ ખીજે એવો એક કરાર કર્યો છે કે, અમારે ચોરોને રાખવા નહીં અને જો તેમાં કસુર થાય તો સરકાર માગે તેવો જવાબ દઈએ. જુઓ ફેલ જમીન બોન્ડની કલમ ૧ તથા ૪. પોલીસના બંદોબસ્તની ખામી માટે દરબારોનો દંડ આ આધારે થઈ શકે છે. આ કરારની રૂએ ખીજ કેટલાએક પ્રસંગો જેવા કે, નીચે જણાવેલા છે તેવામાં પોલીટીકલ રીતે દંડ થઈ શકે છે:—

અ. એક તાલુકદારના ગામ ઉપર ચોરોના સગડ આવ્યા હોય તે આગળ ચલાવી આપનારની કસુર બદલ.

બ. ધરમાં ખાતર પડ્યાના, લુટના, અથવા ચોરોની પાછળ લાગવાના પ્રસંગમાં પોલીસની ખામી બદલ.

ક. જ્યારે ચોખ્ખી રીતે એમ સાબીત થાય કે જે હરામખોરોએ ખીજ ધલાકામાં લુંટ કરી છે, તે કાઠિયાવાડમાંથી પ્રથમ આવેલા તથા પાછા કાઠિયાવાડના તાલુકામાં ગયા છે તેવા ચોરોને આશરો આપવા માટે.

કેસ ફેસલ કરનાર પોલીટીકલ ઓફીસરની નજરમાં યોગ્ય જણાય તો નુકસાન પામે તે સંપત્તિને દંડનો બધો અથવા થોડો ભાગ વળતર તરીકે આપી શકે છે.

કાઠિયાવાડ પોલીટીકલ એનન્સી,
રાજકોટ, તા. ૭ ડીસેમ્બર સને ૧૮૭૫.

જે. બી. પીલ,
પોલીટીકલ એન્ટ.

નંબર ૧૪૯, તા. ૬ ફી એપ્રિલ ૧૮૮૧ ના મહેરબાન કમીશનર સાહેબ તરફના પત્રમાં નીચે મુજબ વળતરની સરતો જણાવવામાં આવી છે.

મુસાફરી દરમિયાન કોઈ મુસાફરી કરે તેઓ ગામના સત્તાવાળાઓને રાતને માટે ચોક્કી મેળવવા યાતો રાતના બંદોબસ્ત માટે અરજ નહીં કરે તેવા મુસાફરને બદલા મળશે નહિ.

પોલીટીકલ એન્ટો બદલાની રકમ આપવામાં અથવા હવે પછી અપાવવામાં આવે તેમાં તેઓ પોતાના ધ્યાનમાં આવે તે કમી રકમ બદલા તરીકે અપાવી શકે.

જે દિવસથી નુકસાન થયું તે દિવસથી માત્ર ત્રણમા અરજ કરવામાં નહીં આવશે તો તેવી શ્રિયાદ સાંભળવામાં આવશે નહિ.

મહીકાહા અને આસપાસના રજપુતાનાના દેશી સસ્થાનો અને વડોદરા રાજ્ય વચ્ચે નુકસાની અપાવવા અથવા કેદી આપવા લેવા બદલ જે રૂકો સરકારી હરાવ નંબર ૫૪૬૮-૫૪૬૯, તા. ૨૯ મી ડિસેમ્બર ૧૮૭૭ ના હરાવોમાં હુકમ કરવામાં આવ્યો છે તેનો ઉપયોગ આગળ મીસાલે કર્યા જવો.

પુના,
તા. ૧૬-૬-૧૮૮૧.

}

(સહી) જી. એફ. શેપર્ડ.
કમીશનર ઉત્તર વિભાગ.

સરકયુલર નંબર ૪ સને ૧૮૬૫.

કાઠિયાવાડ પ્રાંતના આસીસ્ટન્ટ સાહેબો તરફ તારીખ ૬ ઓગસ્ટ સને ૧૮૬૩ ના કાઠિયાવાડ એજન્સી ગેઝેટમાં જે કાયદા લખ્યા છે, તેમાં થોડો ફેરફાર કરી બધાને જાણ થવા માટે ૧-રીથી છાપ્યા છે.

૧. કોઇ જગ્યાએ ગુન્હો બન્યાથી તે બાબતનો સગડ કહાડવામાં આવે ત્યારે હમેશાં એવો ધારો રાખવો કે તે સગડ કહાડવામાં તે ફરિયાદીને સાથે રાખવો.

૨. જ્યારે જખમ થયાથી અથવા ખીમારી અથવા અશક્તપણાને લીધે, અથવા કાંઈ જરૂરી કામ સાઈ જવું પડ્યાથી તે ફરિયાદી સાથે આવી ન શકે, તો તેની તરફથી તેણે એક માણસ મુકરર કરી મોકલવો.

૩. જે ગામમાં ગુન્હો બને ત્યાંના પગીએ સગડ કહાડનારની સાથે હમેશાં જવું, અને જે તાલુકામાં ગુન્હો બને ત્યાંની હદ પુરી થયા પછી સગડ બરાબર છે કે નહીં તે બાબતની તકરાર પડે તો તેની સફાઈ કરવા સાડ તે પગી ધણા કામના છે.

૪. હવે સગડ શરૂ થાય ત્યાંથી તે બંધ થાય ત્યાં સુધીના વચમાના સઘળા ગામોના પગીઓએ જ્યાં સુધી પોતાના પાસેના એક ખીજા ગામની હદપાર સગડ થાય ત્યાં સુધી સગડ કહાડનારની સાથે રહેવું.

૫. ઉપલા ધારા મુકરર કરવાનું કારણ એ છે કે, તે સગડ આખરે કંઈ જગ્યાએ અને કેવી રીતે બંધ થયો, તે માલુમ પડવાને સાડ ત્રાહિત સાક્ષી મળી શકે, એ ધારા કંઈ નવાજ છે એમ નથી પણ ઘણીવાર એ રીતે અમલ થતો નથી.

૬. જ્યારે કોઇ ગામનો અધિકારી સગડ આગળ ચલાવવાની ના કહે અથવા કોઇ ગામમાં પગી ન હોય તો છેલ્લા ગામમાં તથા જે ગામમાં ગુનોહ બન્યો હોય તે ગામના પગીઓએ મળીને સગડ આગળ ચલાવવો.

૭ સાધારણ કામોમાં તો હરેક ગામમાંથી ફક્ત ત્રણ ચાર માણસોએ પોતાના ગામની હદપાર જવું, પણ જ્યાં એવું માલુમ પડે, કે ચોરોના હથિયારબંધ ધણા માણસો નજદીકમાં છે, તો તે વખત ધણા માણસો જાય તો ફિકર નહીં.

૮. જ્યારે સગડ આગળ ચાલે નહીં ત્યારે ફરિયાદીએ તથા છેલ્લા ગામના અને શરૂ જે ગામમાં ગુનોહ થયો હોય, તે ગામના પગીઓએ તાલુકદારની પાસે અથવા તે જગોના ખીજા કોઇ જુમેદાર અધિકારી, કે જે પાંચ માઇલ કરતા વધારે દુર રહેતો ન હોય તેની પાસે જઈને તેને તે બાબતની ખબર આપવી.

૯. જે તાલુકદાર કે તેનો કોઇ અમલદાર ઉપર કહેલા છેટાની અદર ન હોય તો તે માણસે ત્યાંથી પાસે જે ગામ હોય ત્યાં રહી પોતાની હકીકતની ખબર એક નોખા માણસ પાસે મોકલવી.

૧૦. એ રીતે કરવાની ઘણી જરૂર છે, કેમકે એવી રીતે ખબર આપ્યા શિવાય તે તાલુકદાર અથવા ખીજે અધિકારી પોતાની હદમાં તપાસ કરી શકતો નથી.

તા. ૨૩ મી માઈ મે સને ૧૮૬૫.

રાજકોટ.

આર. એચ. કીટીંગ,
પોલીટીકલ એજન્ટ.

11. Boundary Rules.

Rules for the settlement of boundary disputes between the Baroda State and the other adjoining Native States and British Districts (sanctioned by Government in 1877-78).

1. A representative from each State or District concerned shall attend the Boundary Officer at the disputed boundary. Such representative shall be provided with full written authority to act on behalf of the State or District in all matters relating to the boundary settlement, and his acts and proceedings in relation to the settlement shall be conclusive and binding upon the State or District which he represents.

The written authority, with which each representative is furnished, shall be taken by the Boundary Officer and filed in his records.

The Boundary Officer shall give written information to the States or Districts concerned of the boundary disputes which he proposes to take up with the approximate dates on which he proposes to commence the inquiry or inquiries.

3. The Boundary Officer, in addition to the general notice given in accordance with rule 2, shall, ten days before taking up a dispute, warn the representatives of the exact date on which the investigation will be commenced.

4. On the arrival of the Boundary Officer on the ground in dispute, he shall call upon the representatives to shew their claims. Each representative shall mark out his claim by flags in the presence of the Boundary Officer and representatives. When they have done so, they shall be allowed to have some reasonable time to understand fully and completely each other's claims in view to determine accurately the points of dispute between them, and if they so wish, to amend the lines they had marked out to shew their claims. After this the representatives shall be warned that no fresh claim will after this be permitted, nor any change in the ground, nature, or extent of the claim. The claims shown shall be mapped, and the map, attested by the signature of the Boundary Officer, shall be filed with the record; and a copy of the map shall be given to each representative of the States or Districts concerned. The map shall be drawn to scale, and shall show accurately the lines or boundary

claimed by the contending parties, the cultivated and waste ground in the vicinity of the disputed boundary, and any other natural features which may tend to facilitate the understanding of the case.

5. The authorized representatives of the Native States and British Districts deputed to attend on the Boundary Officer shall not, on any pretext, leave him without his permission. Such permission, if given, shall be for a strictly stated period, and if the Boundary Officer thinks proper, he may, before granting such permission, require the representative to be relieved by another representative furnished with the authority described in Rule 1.

6. In cases in which the boundary in dispute lies between one village on the one side and more than one village on the other, or between more than one village on either side, a separate record shall be prepared for each village concerned.

Examples — (a) A boundary is in dispute between village A in the State of X, and villages B, C, and D, in the State of Y, a separate record shall be prepared for the dispute between A and B, and A and C, and A and D.

(b) A boundary is in dispute between village A in the State of X, and villages B and C in the State of Y, and between village D in the State of X, and villages C and E in the State of Y. A separate record shall be prepared for the dispute between A and B, A and C, D and C, and D and E.

7. Pending settlement of the dispute both parties shall be forbidden to perform in the disputed tract any act involving proprietorship, and the Boundary Officer shall make such temporary arrangements as may seem to him suitable for the preservation of property on the land, or for the cultivation of the land, or for the preservation of the produce, or the proceeds of the sale thereof.

II — Of Settlement by Agreement

8. The disputing parties shall, in the first instance, be allowed a definite time, usually one or two days, and in no case, more than a week, within which to agree on the boundary between themselves.

9. If an agreement be thus effected, the Boundary Officer shall cause the fact to be recorded, and shall file with his record the original agreement signed by the representatives of the States or Districts concerned, and attested by him. He shall then map the boundary so agreed upon, and cause it to be demarcated with masonry pillars.

10. The Boundary Officer shall prepare and file with the record a full statement in narrative form of his proceedings in the case and of the settlement effected, and shall furnish to each representative a copy of this statement and of the map referred to in the preceding rule as soon as possible.

11. There shall be no appeal in the case of a settlement effected as above by mutual agreement.

111 Of Settlement by Arbitration, &c.

12. If the parties fail to effect a mutual agreement as above, the Boundary Officer shall record the fact. The disputants shall then be allowed a definite time, usually one or two days, and in no case exceeding a week, within which to agree to the settlement of the boundary

- (a) By a punchayat of men agreed to on both sides, or
- (b). by a single arbitrator similarly agreed to, or
- (c). by one or more men agreed to on both sides walking the boundary under an oath, or
- (d). in any other way agreeable to the customs of the Districts to which both parties give their consent.

13. The agreement to settle the case by one or other of the modes described in the preceding rule shall be in writing. It shall be signed by the Boundary Officer, as also by the representatives of the States and Districts, and whenever practicable by the Zamindars concerned, and filed with the record of the case before any steps are taken to effect the settlement under the terms thereof.

14. The settlement shall be proceeded with in the manner agreed on as soon as possible after the agreement is filed under rule 13, and the Boundary Officer shall fix a reasonable time within which the settlement shall be concluded. Such period may be extended by the Boundary Officer for good and sufficient reason shown.

15. If a settlement be effected by any of the methods provided by rule 12, no evidence shall be adduced or recorded. The Boundary Officer shall record the mode by which the settlement was effected, and shall then proceed as provided for in rules 9 and 10.

16. There shall be no appeal from a settlement effected under rule 12, except on the ground of corruption or misconduct on the part of one or more of the persons whose proceedings were material to the settlement. Any application to set aside the settlement shall be made to the Boundary Officer within ten days after the settlement has been accorded.

IV — Of Settlement by the Boundary Officer

17. If the parties do not agree to the boundary as provided in Rule 8, or to the settlement of it by any of the modes described in Rule 12, or if, having agreed, the settlement be not effected within the time allowed under Rule 14, the Boundary officer shall record the fact and shall then proceed to settle the case himself. He shall call upon the representatives of each State or District concerned to state whether they agree to abide by his decision, or desire to reserve to themselves the right to appeal. He shall record their reply, and then call on them to give in, within a reasonable time, which is to be specified, a written statement of their claim, a list of the witnesses they propose to call, and an abstract of the evidence. At the same time the parties shall be called upon to give in, as far as possible, all the original documents they may wish to put in as evidence; and on the application of a party, copies of the documents tendered by the opposite party shall be given and every opportunity afforded to inspect the originals. He shall then proceed to settle the case on its merits, unless intermediately the parties tender a written statement under Rule 8, or unless, in cases in which a written agreement to settle under Rule 12 has not already been made, the parties tender such a written agreement.

18. If, on the date fixed under rules 2 and 3 or on any other day to which the case may be postponed under these Rules, the accredited representative of either party does not appear, or if, during the investigation, the representative of either party takes his departure without the permission of the Boundary Officer, the Boundary Officer shall record the fact, and investigate and determine the case ex parte.

19 The Boundary Officer shall hear and record the evidence on both sides. The parties shall be allowed to produce rebutting evidence. They may also be allowed to produce new or additional evidence if sufficient cause be shown for its non-production at first. The Boundary officer may call for evidence in addition to that produced by the parties, and shall particularly inquire for, and have regard to, old records or previous settlements bearing on the disputed boundary. He is, in short, to adopt every practicable means for arriving at a just decision.

20 The decision of the Boundary Officer shall be in writing and signed by him. It shall contain in narrative form a full statement of his proceedings in the case, and shall set forth the grounds advanced by each party in support of its claim, and the grounds on which his judgment is based, and it shall be delivered by the Boundary Officer in the presence of the parties.

21. At the time of giving his decision the Boundary Officer shall invite the authorized representatives of the States or Districts concerned to signify in writing their acceptance of it. If they accept it, the acceptance shall be attested by the Boundary Officer and filed with the record. The decision shall thereupon be final, and there shall be no appeal from it. If either or both decline to accept it, the Boundary Officer shall record the fact.

22. On giving his decision the Boundary Officer shall cause the line as settled to be carefully mapped, and shall file with the record a map showing the claims of each party and the line settled by him.

23. The Boundary Officer shall furnish to each representative, as soon as possible, a copy of his decision, and of the map, and of the acceptance thereof, if such has been given and filed.

24. When the representative or both sides accept the decision of the Boundary Officer, he shall cause masonry pillars to be built demarcating the boundary settled. In cases in which both parties do not accept the decision of the Boundary Officer, temporary marks shall be made, and pillars built after the decision has been confirmed by higher authority, or, in the event of an appeal not having been preferred, after the time for appealing is past.

25. During the investigation of the case the Boundary Officer may grant such postponement from time to time as he may consider necessary.

26. If either party causes unnecessary delay, or in any way wilfully obstructs the proceedings of the case at any stage, any additional expense that may be caused thereby shall, if the Boundary Officer so determine, be charged to, and recovered from, the party causing delay or obstruction

V — Of appeal from the settlement by the Boundary Officer in cases in which his decision has not been agreed to as final (Rule 17)

27. An appeal may be made by either party to the Revenue Commissioner of the Northern Division of the Bombay Presidency, except where parties have agreed to abide by the decision of the Boundary Officer as provided by Rule 17

28. If the Revenue Commissioner of the Northern Division confirms the decision of the Boundary Officer, the decision shall be final, and there shall be no further appeal. If the Revenue Commissioner of the Northern Division modifies or reverses the decision of the Boundary Officer, an appeal may be made to the Governor General of India in Council, whose decision shall be final.

29. A certified copy of the decision of the Revenue Commissioner of the Northern Division shall be given to each party or transmitted to them as practicable

30. Appeals shall be in the form of a memorandum, which shall set forth, concisely and under distinct heads, the grounds of objection to the decisions appealed against without any argument or narrative, and shall, if the decision appealed against be that of the Boundary Officer, be delivered to the Revenue Commissioner of the Northern Division within sixty days from the date on which the Boundary Officer gave the representative a copy of his decision and of the map, and that of the Revenue Commissioner of the Northern Division within sixty days from the date on which the copy of the decision was given to the representative. In the case of appeals to the Governor General in Council, the memorandum of appeal may be accompanied by a Statement of the arguments of the appealing party. It shall be competent to the Appellate authorities to extend the period allowed for appeal on sufficient cause being shown.

VI. On the preservation of the Boundary.

31. After the permanent pillars have been erected on a boundary, if any be destroyed or injured, inquiry shall be made into the circumstances. The State, to the subjects of which the damage is traced, shall be liable, on the judgment of the Agent to the Governor General, to a payment not exceeding Rs. 1000 by way of penalty for the offence of its subjects. If it is impossible to trace the actual culprits, the State against which the decision was given, shall be held responsible, and be liable to the said payment.

32. If such inquiry be done after the expiry of ten years from the date of the completion of the pillars, the case shall be dealt as the Agent of the Governor General may at the time determine on a consideration of the circumstances of the case.

VII.— Miscellaneous

33. These Rules shall, *mutatis mutandis*, apply to cases in which the dispute is not regarding the actual boundary between one village and another, but whether a particular village or villages, the boundaries of which may or may not be disputed, belong to one State or another.

34. In cases referred to in the preceding Rule, possession in the case of disputes between Mahi Kantha and Baroda and Palanpur and Baroda, in the year 1820, and in the case of disputes between British Districts and Baroda in the year 1826, shall determine the right, unless subsequently the matter has been otherwise determined by competent authority, or unless uninterrupted and disputed adverse possession for a period of 25 years be proved.

35. The Boundary Officer shall submit an English report on each case settled by any of the preceding Rules, with copies of the vernacular papers given by him to the representatives, to the Revenue Commissioner for the Northern Division.

વડોદરા સંસ્થાનની તથા બીજાં પાસેનાં દેશી સંસ્થાનોની અને બ્રિટિશ ડિસ્ટ્રીક્ટોની દરમીયાનની સીમાડાની તકરારોનો નિકાલ કરવા બાબતના કાનુન.

(નામદાર સરકારે સને ૧૮૭૭-૭૮ માં મંજૂર કરેલા).

૧. જે જે સંસ્થાન અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટનો સંબંધ હોય તે દરએક સંસ્થાન અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટની તરફના અધિકારીએ બાઉન્ડરી ઓફીસરની પાસે તકરારી સીમાડા ઉપર જવું જોઈએ. મજબૂર અધિકારીને તે સંસ્થાન અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટની વતી સીમાડાનો નિકાલ કરવા સંબંધી સઘળી બાબતમાં કામ કરવા સાફ લખેલો સંપૂર્ણ અધિકાર આપવો જોઈએ કે જે આધારે સીમાડાના નિકાલ સંબંધી તેના કૃત્યો તથા કામ નિશ્ચયકારક સમજવામાં આવે, અને જે સંસ્થાન અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટની તરફનો હશે તે સંસ્થાન અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટને તે કૃત્યો તથા કામ બંધનકારક ગણાશે.

દરેક મુખત્યારને આપેલું અધિકાર પત્ર બાઉન્ડરી ઓફીસરે લખેને પોતાના દફતરમાં દાખલ કરવું.

૨. જે સંસ્થાનોનો અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટનો સંબંધ હશે તે સંસ્થાનોને અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટોને જે સીમાડાની તકરારી બાબતમાં કામની ચોકસી કરવાનું પોતે ધારતો હોય તે તે સીમાડાની તકરાર બાબતની તથા સુમારે જે જે તારીખે તે ચોકસી અથવા ચોકસીઓ શરૂ કરવાનું ધારતો હોય તે તે તારીખો બાબતની લખેલી ખબર બાઉન્ડરી ઓફીસરે આપવી જોઈએ.

૩. બીજા કાનુન મુજબ આપેલી જનરલ નોટીસ સિવાય, વળી તકરારનું કામ હાથમાં લેવાની દસ દિવસ અગાઉ જે તારીખે તપાસ કરવાનું કામ શરૂ થશે, તે નક્કી તારીખ મુખત્યારોને બાઉન્ડરી ઓફીસરે જણાવવી.

૪ તકરારી જમીન ઉપર જઈને બાઉન્ડરી ઓફીસરે મુખત્યારોને પોત પોતાના દાવા બતાવવાનું કહેવું. બાઉન્ડરી ઓફીસર તથા બીજા મુખત્યારોની સમક્ષ, દરેક મુખત્યારે પોતાનો દાવો વાવટાથી બતાવવો. સદરહુ પ્રમાણે કર્યા પછી તેઓની દરમીયાન જે તકરાર હોય તે મુદ્દા બરાબર ઠરાવવા સાફ એકબીજાના દાવા પુરેપુરી રીતે સમજવા માટે તેઓને માફક વખત આપવો; અને તેઓની ઇચ્છા હોય તો પોતાના દાવા બતાવવા સાફ તેઓએ જે લાઇન કરી હતી તે સુધારવા દેવી. આ થયા પછી મુખત્યારોને તાકીદ આપવી કે હવે પછી કાંઈ નવો દાવો કરવા દેવામાં આવશે નહિ, તેમજ દાવાના સંબંધમાં અથવા પ્રકારમાં અથવા મર્યાદામાં કાંઈ પણ ફેરફાર કરવા દેવામાં આવશે નહીં. જે દાવા કર્યા હશે તેઓનો નકશો કરવો અને તે નકશા ઉપર બાઉન્ડરી ઓફીસરે સહી કરવી અને તે દફતરમાં શાખલ કરવો; અને નકશાની એક એક નકલ જે જે સંસ્થાનોનો અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટોનો સંબંધ હશે તે તે સંસ્થાનોના અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટોના દરેક મુખત્યારને આપવી. નકશો સ્કેલથી કરવો અને તેમાં સામ સામેના પક્ષકારોએ જે સીમાડા બાબત દાવો કર્યો હશે તેની લાઇને તથા તકરારી સીમાડાની પડોશમાંની ખેડાણ તથા પડતર જમીન અને મુકદ્દમો સમજવાનું સુગમ પડે એવું જે બીજી કાંઈ જમીનનું સ્વભાવિક સ્વરૂપ હોય તે બરાબર બતાવવું જોઈએ.

૫. બાઉન્ડરી ઓફીસરની પાસે દેશી સંસ્થાનોના તથા બ્રિટિશ ડિસ્ટ્રીક્ટોના જે અખત્યારવાળા મુખત્યારોને મોકલવામાં આવ્યા હશે તેઓએ કાંઈ પણ બહાનું કાઢીને તેની પરવાનગી સિવાય તેને મુકીને જવું નહિ, સદરહુ પ્રકારની પરવાનગી, જે આપવામાં આવી હોય તો, તે નિયમિત મુદતની જોઈએ. અને બાઉન્ડરી ઓફીસરને યોગ્ય લાગે તો સદરહુ પ્રકારની પરવાનગી આપવાની અગાઉ પહેલાં કાનુનમાં કહેલો અખત્યાર આપેલો બીજો મુખત્યાર આપીને જાણી, એવું મુખત્યારને કહેવાનો તેને અધિકાર છે.

૬. એક બાબુએ એક ગામ અને બીજી બાબુએ એક કરતાં વધારે ગામ હોય એઓની દરમીયાન સીમાડાની તકરાર હોય તેવે પ્રસંગે અથવા બેઉ બાબુએ એક કરતાં વધારે ગામ હોય એઓની દરમીયાન સીમાડાની તકરાર હોય તેવે પ્રસંગે જે જે ગામનો સંબંધ તે તે દરેક ગામ બદલ જુદું જુદું દરતર તૈયાર કરવું.

દ્રષ્ટાંત (અ) ક્ષ ના સંસ્થાનના અ ગામની તથા ચ, ના સંસ્થાનનાં બ, ક, અને ડ, ગામોની દરમીયાન સીમાડા બાબત તકરાર હોય ત્યારે અ, અને બ ની તથા અ, અને ક ની તથા અ, અને ડ ની દરમીયાનની તકરાર બદલ જુદું જુદું દરતર તૈયાર કરવું.

(બ) ક્ષ ના સંસ્થાનના અ ગામની અને બ ના સંસ્થાનના બ અને ક ગામોની દરમીયાન, અને ક્ષ ના સંસ્થાનના ડ ગામની તથા ચ ના સંસ્થાનના ક તથા ઇ ગામોની દરમીયાન, સીમાડા બાબત તકરાર છે. અ તથા બ ની દરમીયાન તકરાર બદલ, તથા અ અને ક ની દરમીયાન તકરાર બદલ, તથા ડ અને ક ની દરમીયાન તકરાર બદલ, અને ડ અને ઇ ની દરમીયાન તકરાર બદલ જુદું જુદું દરતર તૈયાર કરવું.

૭. તકરારનો નિકાલ થતાં સુધી બંને પક્ષકારોને સ્વામીત્વનું કાંઈ પણ કૃત્ય તકરારી જમીનમાં કરવાની મના કરવી. અને જમીન ઉપરની મિલકતનું રક્ષણ કરવા સાથે અથવા તેનાં (ઉપજનાં) વેચાણનું જે ઉત્પન્ન થાય તે સાથે બાઉન્ડરી ઓફીસરને યોગ્ય લાગે તેવો થોડા વખતને સાથે બંદોબસ્ત કરવો.

૨. રાજનામું લઈને નિકાલ કરવા બાબત.

૮. તકરાર કરનારા પક્ષકારોને સીમાડા બાબત માહોમાહે સમજીત કરવા સાથે નિયમીત મુદત આપવી. તે મુદત ઘણું કરીને એક અથવા બે દિવસની આપવી, અને કોઈ પણ પ્રસંગે એક અઠવાડિયા કરતાં વધારે આપવી નહિ.

૯. આ પ્રમાણે રાજનામું આપવામાં આવ્યું હોય તો તે વાત બાઉન્ડરી ઓફીસરે દરતરમાં લખાવી રાખવી, અને તેણે જે સંસ્થાનોનો અથવા ઈસ્ટ્રીક્ટોનો સબધ હોય તે સંસ્થાનના અથવા ઈસ્ટ્રીક્ટના મુખ્યત્વારોએ સહી કરેલું અને ખર્ચ છે એવી રીતે તેની ઉપર પોતે સહી કરેલું અસલ રાજનામું પોતાના દરતરમાં શામલ કરવું. સાર પછી સદરહુ રાજનામા પ્રમાણે સીમાડાનો નકશો તેણે કરાવવો અને તેણે પાકા બાણુ કરાવીને હદની નિશાની કરાવવી.

૧૦. તે મુકદમામાં પોતે ચલાવેલા કામની તથા જે નિકાલ કર્યો હોય તેની પૂર્ણ તપસીલ હકીકતના આકારમાં, બાઉન્ડરી ઓફીસરે તૈયાર કરીને શામલ કરવી અને આ તપસીલની તથા પાછલી કાનુનમાં કહેલા નકશાની નકલ જેમ બંને તેમ જલદી દરએક મુખ્યત્વારને આપવી.

૧૧. ઉપર કહ્યા પ્રમાણે માહોમાહે રાજનામા આપીને નિકાલ કર્યો હશે તે પ્રસંગે અપીલ ચાલશે નહીં.

૩. પંચ વિગેરેની મારફત નિકાલ કરવા વિષે.

૧૨. ઉપર કહ્યા પ્રમાણે માહોમાહે રાજનામું કરી આપવાને પક્ષકારો ચુકે તો તે વાત બાઉન્ડરી ઓફીસરે લખી રાખવી. તકરાર કરનારાઓને, સીમાડાનો નિકાલ હેઠળ લખેલાઓની પાસે અથવા હેઠળ લખેલી રીતે કરાવીને રાજનામું આપવા સાથે નિયમીત મુદત આપવી. તે મુદત ઘણું કરીને એક અથવા બે દિવસની બેધએ. અને કોઈ પણ પ્રસંગે એક અઠવાડિયા કરતાં વધારે ન બેધએ.

- (અ), જેઉ પક્ષકારોએ કચ્છ કરેલાં માણસોની પંચાયતની મારફત, અથવા
(બ). એજ પ્રમાણે કચ્છ કરેલા એકજ લવાદની મારફત, અથવા
(ક). જેઉ પક્ષકારોએ કચ્છ કરેલા એક અથવા વધારે માણસ સોગન ખાધને સીમાડા ઉપર ચાલે તે માણસ અથવા માણસોની મારફત, અથવા
(ડ). જેઉ પક્ષકારો કચ્છ કરે એવી ડિસ્ટ્રીક્ટના રિવાજને મળતી આવે એવી કોઇ પણ બીજી રીતે.

૧૩. પાછલી કાનુનમા કહેલી રીત પૈકી એક અથવા બીજી રીતે મુકદ્દમાનો નિકાલ કરવાનો કરાર લખેલો જોઇએ. બાઉન્ડરી ઓફિસરે તથા સસ્થાનોના અને ડિસ્ટ્રીક્ટના મુખત્યારોએ પણ તેની ઉપર સહી કરવી જોઇએ, અને જ્યારે અને ત્યારે જે જમીનદારોનો સબધ હોય તેઓએ સહી કરવી જોઇએ, અને તેમની શરત મુજબ નિકાલ કરવા માડવાના કાઇ પણ ઉપાય કરવાની અગાઉ તે મુકદ્દમાનાં દફતરમા શામલ કરવું જોઇએ.

૧૪. ૧૩મી કલમમા કહ્યા પ્રમાણેનો કરાર કાઇ કયાં પછી જેમ અને તેમ જલદીથી જે રીત કચ્છ કરવામા આવી હોય તે રીત પ્રમાણે નિકાલ કરવાનું કામ ચલાવવું. કામનો નિકાલ કરવાની વ્યાજબી મુદત બાઉન્ડરી ઓફિસરે ઠરાવવી. સાફ અને પુરતું કારણ બતાવ્યું હોય તો સદ્દુ પ્રકારની મુદત વધારવાને બાઉન્ડરી ઓફિસર મુખત્યાર છે.

૧૫. ૧૨મી કાનુનમા કહેલી રીત પૈકી કોઇ પણ રીતે નિકાલ કર્યો હોય તો કાઇ પણ પુરાવો હાજર કરવો નહિ અથવા લેવો નહિ. જે રીતે નિકાલ કરવામા આવ્યો તે રીત બાઉન્ડરી ઓફિસરે લખી રાખવી અને ત્યાર પછી તેણે ૮મી તથા ૧૦મી કાનુનમા કહેલી રીતે કામ ચલાવવું.

૧૬. ૧૨મી કાનુનમા ઠરાવેલી રીતે નિકાલ થયો હશે તેની ઉપર અપીલ ચાલશે નહી, પણ જો શખ્સ અથવા શખ્સોએ ચલાવેલું કામ નિકાલ કરવામા જરૂર હતું તેવા એક અથવા વધારે શખ્સ અથવા શખ્સોએ લાચ લીધી અથવા ગેરચાલ ચલાવી એ સબબથી અપીલ ચાલશે. નિકાલ રદ કરવા સાફ કાઇ અરજી કરવી હોય તે, નિકાલ થયા પછી દસ દિવસની અંદર બાઉન્ડરી ઓફિસરને કરવી.

૪. બાઉન્ડરી ઓફિસરે નિકાલ કરવા વિષે.

૧૭. ૮મી કાનુનમા ઠરાવ્યા પ્રમાણે સીમાડો ઠરાવ્યો હોય તે પક્ષકારો કચ્છ કરતા ન હોય તો અથવા ૧૨મી કલમમા કહેલી રીત પૈકી કોઇ પણ રીતે સીમાડાનો નિકાલ કર્યો હોય, તે પક્ષકારો કચ્છ કરતા નહી હોય તો અથવા કચ્છ કર્યા હોય પણ ૧૪ મી કાનુન મુજબ આપેલી મુદતની અંદર નિકાલ કરવામા આવ્યો નહી હોય તો, તે વાત બાઉન્ડરી ઓફિસરે દફતરમા લખી રાખવી અને પોતે તે પછી મુકદ્દમાનો નિકાલ કરવાનું કામ ચલાવવું. જે સ્ટેટ અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટનો સબધ હશે તે દરેક સ્ટેટ અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટના મુખત્યારને, તેણે પ્રજાને કે જે હશે ઠરાવ કરીશ તે તમે કચ્છ રાખવાને ખુશી છો કે અપીલ કરવાનો હક રાખી મુકવાની તમારી મરજી છે તે કહો, તેઓના જવાબ તેણે દફતરમા લખી રાખવા, અને ત્યાર પછી વ્યાજબી મુદતની અંદર (તે મુદત તેઓને કહેવી) તેઓના પોત પોતાના દાવાની લખેલી હકીકત તથા તેઓ જે સાહેદોને બોલાવવાનું ધારતા હોય તેઓની યાદી અને પુરાવાનો સારાંશ એટલાં વાના આપવાનું તેઓને તેણે કહેવું જોઇએ. તે જ વખતે તેઓને તેણે કહેવું કે પુરાવામા જે જે દસ્તાવેજો રજૂ કરવાને તમે ઇચ્છતા હો તે તે, બની શકે તેટલે સુધી અસલ દસ્તાવેજો રજૂ કર્યા હોય અને પક્ષકાર અરજ કરે

તો વિરૂધ્ધ પક્ષકારે જે દસ્તાવેજો રજુ કર્યા હોય તેઓની નકલો આપવી અને અસલ દસ્તાવેજ જોવાની સઘળી તક આપવી જોઈએ. પછી તેણે મુકદ્દમાના ગુણુ દોષ ઉપરથી તેનો નિકાલ કરવાનું કામ ચલાવવું. પણ જો નિકાલ થતાની દરમીયાન આઠમી કાનુન મુજબ પક્ષકારો લખેલી હકીકત આપે તો અથવા ૧૨મી કાનુન મુજબ નિકાલ સાડ લખેલું રાજનામું પક્ષકારો આપે તો નિકાલ કરવાનું કામ તેણે ચલાવવું નહિ.

૧૮. ૨ જી અને ૩ જી કાનુન પ્રમાણે ઠરાવેલી તારીખે અથવા આ કાનુનો પ્રમાણે જે કોઈ ખીબ દિવસ ઉપર મુકદ્દમો મુલતવી રાખ્યો હશે તે તારીખે કોઈ પણ પક્ષકારનો અધિકાર આપેલો મુખત્યાર હાજર ન થાય તો, અથવા ચોકસી ચાલતી હોય ત્યારે બાઉન્ડરી ઓફિસરની પરવાનગી વગર કોઈ પણ પક્ષકારનો મુખત્યાર ચાલ્યો જાય તો તે વાત બાઉન્ડરી ઓફિસરે લખી રાખવી, અને મુકદ્દમાનો નિકાલ એકતરફી ચોકસી કરીને કરવો.

૧૯. બાઉન્ડરી ઓફિસરે બેઠ બાળુનો પુરાવો સાંભળીને લખી લેવો; પક્ષકારોને સામે પુરાવો રજુ કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવશે. પહેલી વખત ન રજુ કરવાનું પુરતું કારણ બતાવે તો નવો અથવા વધારે પુરાવો રજુ કરવાની પણ પરવાનગી આપવામાં આવશે. પક્ષકારોએ રજુ કર્યો હોય તે શિવાય વળી ખીબે પુરાવો માગવાને બાઉન્ડરી ઓફિસર મુખત્યાર છે, અને તકરારી સીમાડા બાબતનાં જીનાં દફતર અથવા અગાઉ થયેલા ઠરાવ બાબત વિશેષે કરીને તપાસ કરવી અને તેની ઉપર નજર રાખવી, સારાશ બ્યાબખી ઠરાવ કરવા સાડ જેટલા બને તેટલા સઘળા ધલાજ તેણે કરવા જોઈએ.

૨૦. બાઉન્ડરી ઓફિસરનો ઠરાવ લખેલો જોઈએ અને તેની ઉપર તેણે સહી કરવી જોઈએ. મુકદ્દમામાં પોતે ચલાવેલા કામની હકીકતના આકારમાં પુર્ણ તપસીલ તે ફેસલામાં જોઈએ તથા દરેક પક્ષકારે પોતાના દાવાની પુષ્ટિમાં બતાવેલા કારણો તથા પોતાનું (બાઉન્ડરી ઓફિસરનું) હુકમનામું જે કારણો ઉપર આધાર રાખતું હોય તે કારણો તે ફેસલામાં લખવું જોઈએ, અને તે ફેસલો બાઉન્ડરી ઓફિસરે પક્ષકારોની સમક્ષ આપવો.

૨૧. બાઉન્ડરી ઓફિસરે ફેસલો આપતી વખતે જે સસ્થાનો અથવા ડીસ્ટ્રીક્ટોનો સબંધ હોય તે સસ્થાનો અથવા ડીસ્ટ્રીક્ટોનો અધિકાર જોવા મુખત્યારોને, પોતે જે ફેસલો કર્યો છે તે તેઓ કચ્છ રાખે છે એ લખી લેવા સાડ બોલાવવા. જો તેઓ કચ્છ રાખે તો, તે કચ્છાત ઉપર બાઉન્ડરી ઓફિસરે તે ખરી છે, એ બાબત સહી કરવી અને દફતરમાં પ્રાપ્ત કરવી. ત્યાર પછી તે ફેસલો આખરનો થશે અને તેની ઉપર અખીલ ચાલશે નહીં. કોઈ પણ પક્ષકાર અથવા બેઠ પક્ષકાર તે કચ્છ રાખવાની ના કહે તો તે વાત બાઉન્ડરી ઓફિસરે દફતરમાં લખી રાખવી.

૨૨. ફેસલો આપ્યા પછી બાઉન્ડરી ઓફિસરે, જે લાઇન કરી હશે તેનો લક્ષપૂર્વક નકશો કરવો અને દરએક પક્ષકારના જે દાવા હશે તે બતાવનારો તથા પોતે જે લાઇન ઠરાવી હશે તે બતાવનારો નકશો દફતર સાથે પ્રાપ્ત કરવો.

૨૩. બાઉન્ડરી ઓફિસરે પોતાના ફેસલાની તથા નકશાની અને તે બાબતની કચ્છલતની જો તે અપાઇ હોય અને પ્રાપ્ત થઇ હોય તો, નકલ દરએક મુખત્યારને જેમ અને તેમ જલદી આપવી.

૨૪. બાઉન્ડરી ઓફિસરનો ફેસલો બેઠ તરફના મુખત્યારો કચ્છ રાખે તો તેણે જે સીમાડો ઠરાવ્યો હોય તેની હદ બતાવવા સાડ બાધકામ કરીને બાળુ બંધાવવા. બાઉન્ડરી ઓફિસરે આપેલો ફેસલો બેઠ પક્ષકારો કચ્છ ન રાખતા હોય તે પ્રમંત્રે થોડા વખત સાડ નિશાનીઓ ફ-

૨૧. અને ઉપરી અધિકારીએ ફેંસલો મંજૂર કર્યા પછી બાણ બધાવવા અથવા અપીલ ન કરી હોય તે પ્રસંગે અપીલ કરવાની મુદત વીતી ગયા પછી બાણ બધાવવા.

૨૫. મુકદ્દમાની ચોકસી ચાલતી હોય ત્યારે પોતાને જરૂર જણાય તે પ્રમાણે વખતે વખતે તે મુકદ્દમો મુલત્તી રાખવાને બાઉન્ડરી ઓફિસર મુખત્યાર છે

૨૬. કોઇ પણ પક્ષકાર નકામી દીલ કરતો હોય તો, અથવા મુકદ્દમાનું કામ ચાલતું હોય ત્યારે હરકોઇ વખતે જાણી જોઇને કોઇ પણ રીતે હરકત કરતો હોય તો તેમ કરવાથી જે કાંઇ વધારે ખર્ચ થાય તે જો બાઉન્ડરી ઓફિસર એમ ઠરાવે તો, જે પક્ષકાર દીલ કરતો હોય અથવા હરકત કરતો હોય તેની ઉપર ચાર્જ કરવો તથા તેની પાસેથી વસુલ કરવો.

૫. બાઉન્ડરી ઓફિસરે જે મુકદ્દમાનો ફેંસલો આપ્યો હશે અને જે આખરનો છે એમ (૧૭ મી કાનુન મુજબ) કબુલ કર્યું નહીં હશે તેવા બાઉન્ડરી ઓફિસરના ઠરાવ ઉપર અપીલ વિષે.

૨૭. બાઉન્ડરી ઓફિસરે જે ફેંસલો આપ્યો હશે તે પ્રમાણે ૧૭ મી કાનુનમાં ઠરાવ્યા મુજબ ચાલવાને જ્યારે પક્ષકારો કબુલ ન થયા હોય ત્યારે કોઇ પણ પક્ષકાર મુંગાઇ ધલાકાના ઉત્તર વિભાગના રેવન્યુ કમીશનર સાહેબને અપીલ કરવા મુખત્યાર છે.

૨૮. ઉત્તર વિભાગના રેવન્યુ કમીશનર સાહેબ, બાઉન્ડરી ઓફિસરનો ફેંસલો મંજૂર રાખે તો તે ફેંસલો આખરનો થશે, અને તેની ઉપર બીજી અપીલ ચાલશે નહિ. કદાપિ ઉત્તર વિભાગના રેવન્યુ કમીશનર સાહેબ બાઉન્ડરી ઓફિસરનો ફેંસલો કપેશ કરે અથવા ફેરવે તો ઇન્ડિયાના આલી જનાબ ગવર્નર જનરલ સાહેબ બહાદુર દર ઇજલાસ કાઉન્સીલમાં અપીલ કરવાનો અધિકાર છે. તેઓ સાહેબનો ફેંસલો આખરનો થશે.

૨૯. ઉત્તર વિભાગના રેવન્યુ કમીશનર સાહેબના ફેંસલાની દાખલાવાળી નકલ દરેક પક્ષકારને આપવી અથવા જેમ અને તેમ જલદીથી તેઓની ઉપર મોકલવી.

૩૦. અપીલો યાદીના આકારમાં જોઇએ. તેમાં જે ફેંસલા ઉપર અપીલ હશે તે ફેંસલા બાબત હરકત લેવાના જે કારણો હશે તે, કાંઇ પણ દલીલ અથવા હકીકત લખ્યા શિવાય મુખતેસરમાં અને જુદા જુદા મથાળા નાખીને લખવા જોઇએ. અને તે અપીલ બાઉન્ડરી ઓફિસરે કરેલા ફેંસલા વિરૂદ્ધ હોય તો બાઉન્ડરી ઓફિસરે પોતાના ફેંસલાની તથા નકશાની નકલ જે તારીખે મુખત્યારને આપી હશે તે તારીખથી ૬૦ દિવસની અદર ઉત્તર વિભાગના રેવન્યુ કમીશનર સાહેબને આપવી જોઇએ, અને તે અપીલ ઉત્તર વિભાગના રેવન્યુ કમીશનર સાહેબના ફેંસલા વિરૂદ્ધ હોય તો તે ફેંસલાની નકલ જે તારીખે મુખત્યારને આપી હશે તે તારીખથી ૬૦ દિવસની અદર આપવી જોઇએ. આલી જનાબ ગવર્નર જનરલ ઇન કાઉન્સીલને અપીલ કરવી હોય તે પ્રસંગે અપીલ યાદીની સાથે અપીલ કરનારા પક્ષકારે દલીલની તપસીલ જોઇએ તો મોકલવી. પુરતુ કારણ બતાવે તો અપીલ કરવાની મુદત વધારવાને અપીલ સાબળનારા અધિકારીઓ મુખત્યાર છે.

૬. સીમાડો સંભાળી રાખવા વિષે.

૩૧. સીમાડા ઉપર કાયમના બાણ બાંધ્યા પછી કોઇ પણ બાણ ભાગી ગયું હોય અથવા તેને નુકસાન થયું હોય તો તે વાતની ચોકસી કરવી. જે સંસ્થાનની રૈયતે નુકસાન કર્યું એવો પત્તો મળે તે સંસ્થાન, આલી જનાબ ગવર્નર જનરલ સાહેબના એજન્ટ ઠરાવે તે પ્રમાણે, તે

સસ્થાનની રૈયતે કરેલા ગુન્હાની ગુન્હેગારી તરીકે ઘણામા ઘણા એક હજાર રૂપિયા સુધી આપવાને પાત્ર થશે. ખરેખર ગુન્હેગાર કોણ છે એ શોધી કાઢવાનું અશક્ય હોય તો જે સસ્થાનની વિરૂદ્ધ ફેસલો આપ્યો હોય તે સસ્થાનને જવાબદાર ગણવામા આવશે. તથા સદર્દુ રકમ આપવાને તે સસ્થાન પાત્ર થશે.

૩૨. પાળીયા બધાઇ રહ્યાની તારીખથી દસ વરસ વીતી ગયા પછી સદર્દુ પ્રકારનું નુકશાન થયું હશે તો તે કામની તજવીજ, તે કામની હકીકતનો વિચાર કર્યા પછી આલી જનાબ ગવર્નર જનરલ સાહેબના એજન્ટ તે વખત જેમ ઠરાવશે તેમ કરવી

૭. પરચુરણ.

૩૩. એક ગામ અને બીજા ગામની વચ્ચે ખરેખર સીમાડા બાબત તકરાર ન હોય પરંતુ એક ફલાણુ ગામ અથવા ગામો એક સસ્થાનના છે કે બીજા સસ્થાનનાં છે એ બાબત તકરાર હોય તો એવા કામને આ કાતુન કારણ પરત્વે લાગુ થશે. પછી તે ગામોની વચ્ચે સીમાડા બાબતની તકરાર હોય કે ન હોય તો પણ એ વાતની ચિંતા નથી.

૩૪. પાછલી કાતુનમા કહેલા મુકદમામા મહિકાઠા અને વડોદરાની દરમીયાનની તકરારના મુકદમામાં સન ૧૮૨૫ ની સાલમાં અને બ્રિટિશ ડિસ્ટ્રીક્ટો અને વડોદરાની દરમીયાનની તકરારના મુકદમા સન ૧૮૨૬ ની સાલમાં જેનો કબજો હશે તેનો હક ઠરાવવામા આવશે. પરંતુ ત્યાર-પછી યોગ્ય અધિકારીએ તે કામમા બીજી રીતે ઠરાવ્યું હશે તો અથવા ૨૫ વરસની મુદત સુધી હરકત કર્યા વગર પ્રતિકુળ કબજો પુરવાર કરવામા નહીં આવ્યો હશે તોજ ઠરાવવામા આવશે.

૩૫. કોઇ પણ પાછલી કાતુન પ્રમાણે નિકાલ કરેલા દરએક મુકદમાનો, મુખત્યારોને પોતે જે ગુજરાતી કાગળોની નકલો આપી હશે તે સહીત બાઉન્ડરી ઓફિસરે ઉત્તર વિભાગના રેવન્યુ કમીશનર સાહેબને ઇંગ્રેજીમા રિપોર્ટ કરવો.

12. Rules for the amicable Settlement of Boundaries between Baroda and Palanpur.

No 5559.

Political Department

Bombay Castle, 21st October 1884.

Letter from the Agent to the Governor General at Baroda, No 9018, dated 4th October 1884 —

“As the Baroda Revenue Survey is about to recommence its field operations, the question of boundaries with other Native States arises for consideration.

“2 The Darbar has submitted for approval the following suggestions for a procedure which it hopes that other Native States will accept and cordially do their best to facilitate an easy settlement of boundaries with Baroda.

“I shall feel obliged if the Government of Bombay will consider the propriety of these suggestions and if it approves of them, address the Political Agents of States whose boundaries march with Baroda's, with a view to do all in their power to bring about an amicable settlement when possible of their boundaries —

“When the survey of a Baroda village, adjoining a foreign village, is about to be undertaken, the Assistant Survey Commissioner, or the Subah of a Division should communicate with the Political authority concerned, with a view to giving notice of the intended survey to the State or party to whom the said adjoining village may belong, and ensuring on the day specified the presence of the party concerned, or his duly authorized Agent to point out the boundary and to sign Razinama (agreement) if both sides agree as to the boundary line.

“In such a case the survey officer will at once demarcate the line thus agreed upon, and prepare a map thereof; this map will be signed by the representatives of both the sides, an authenticated copy being given to each party, the representative of the other side if he choose, may have a surveyor of his own present on the occasion.

“If the party do not agree as to a common boundary line, the officer of the Government and that of the other side should endeavour to come to a settlement, trying such means as a Panchayat, &c, to remove the differences. But if all means fail, the case as a boundary dispute, will have to be settled hereafter authoritatively under the Boundary Rules passed by the Government of India

“Pending such settlement, however, it will be necessary to have correct maps of such disputed boundaries made, showing the boundary line claimed by each side, the land in actual possession of the respective parties, and wastes if there be any. These maps should be signed, and copies taken by the Agents of both parties. There can be no objection to the preparation of such a map, on the contrary such a record of existing cultivation, &c, is necessary to prevent encroachments on the disputed tract, and to enable the future Boundary Settlement Officer to know the *status quo* of the parties up to a certain time”

“When such cases have accumulated to a certain number, it

will be necessary to appoint a Boundary Commissioner to decide them, pending which, both parties should abstain from extending their cultivation in the disputed tract."

Resolution — The proposals should be approved and forwarded to the Political Superintendent Palanpur, the Political Agents, Kathiawar, Mahi Kantha and Rewa Kantha, the Collector and Political Agent, Kaira, and the Agent to His Excellency the Governor at Surat, for information and guidance. Care should be taken that the States whose frontier may be in question are represented by trustworthy and competent persons. The attendance of a surveyor at all important disputes should be arranged for. In the case of all States below the Second Class, the copy of the map of the disputed area should be taken charge of by the Political Agent.

2. Political Officers should as suggested encourage the amicable settlement of disputed boundaries.

Sd. J. B. REACHY.

Chief Secretary to Government.

૧૨. વડોદરા અને પાલણપુર રાજ્યો વચ્ચે સરહદ સંબંધી કામોના સમન્વતીથી નીકાલ કરવા સંબંધી કાયદાઓ.

નામદાર મુખાઇ સરકારનો પોલીટીકલ ખાતાનો ફાઇલ નંબર ૫૫૫૯, તા. ૨૧-૧૦-૮૪ નો આવતાં તેની મતલબ કે જે કે વડોદરા સ્વસ્થાનમાં રેવન્યુ સરવેનું કામ શરૂ થવાનું છે, તેથી બીજા દેશી સ્વસ્થાનો જેડે વડોદરા રાજને સીમાડાની તકરારો વિષે વિચાર કરવાનો છે એ બાબતમાં વડોદરાના મહેરબાન એન્ટ ગવર્નર જનરલ સાહેબ તેમના કાગળ નંબર ૯૦૧૮, તા. ૪-૧૦-૮૪ માં લખે છે કે, સરહદ બાબતમાં વડોદરા દરબાર તરફથી નીચે પ્રમાણે કામ ચલાવવાના ધારાની સુચનાઓ મંજૂર થવા સાથે અમારી તરફ મોકલી છે, અને વડોદરા દરબાર આશા રાખે છે કે બીજા દેશી સ્વસ્થાનો તેને કબુલ રાખી વડોદરા રાજ સાથેના સીમાડાનો સહેલાઈથી ફેંસલો થાય એમ તેઓ આ કામમાં અતઃકરણ પૂર્વક મદદ કરશે.

આ સુચનાઓના બ્યાબાબીપણા વિષે નામદાર મુખાઇ સરકાર વિચાર કરશે તો અમે તેમના આભારી થઈશું, અને નામદાર મુખાઇ સરકાર તેમને બહાલ રાખે તો જે સ્વસ્થાનોની હદ વડોદરા રાજ સાથે લાગેલી હોય ત્યાંના પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબોને તે સીમાડા વિષે જેમ અને તેમ તેમના તરફથી અદર અંદર ફેંસલો કરાવવા બનતી મહેનત કરે એ રીતે સુચના કરશે.

બ્યારે કોઈ પરરાજના ગામની નજીકમાં વડોદરા રાજના ગામની સરવેનું કામ શરૂ કરવામાં આવે ત્યારે વડોદરાના આસિસ્ટન્ટ સરવે કમીશનર અથવા તે પ્રાંતના સુબા લાગતા વળગતા પોલી-

ટીકલ અધિકારીઓની સાથે લખાણ કરશે, એટલા માટે કે તે નજીકનું ગામ જેના તાબે હોય તેને સરવે થવા બાબતની નોટીસ આપવામાં આવે અને તેમાં મુકરર કરેલ તારીખે લાગતા વળગતા પક્ષકારોને અથવા તેમના મુખત્યારનામાવાળા મુખત્યારોને હાજર કરી સીમાડો બતાવે અને જો બંને પક્ષકારો સીમાડાની હદ કયુલ કરે તો એ મુજબ રાજનામું લખી સહીઓ કરે.

આવી બાબતમાં પક્ષકારોએ કયુલ કરેલ સીમાડા ઉપર સરવે ઓફીસર સાહેબ ખુટ નાંખશે અને તેનો નકશો તૈયાર કરાવશે. આ નકશામાં બંને બાજુઓના એજ ટોએ સહીઓ કરવી અને તેની સહીવાળી એક નકલ દરેક પક્ષકારોને આપવી. બીજી બાજુના કામદાર જો ચાહે તો તે પોતાના તરફનો સરવૈયર તે વખતે હાજર રાખી શકે.

જો કે પક્ષકારોની અંદર સાધારણ સીમાડાની કયુલત ન થાય તો વડોદરા રાજ તરફનો કામદાર તથા બીજા પક્ષકારનો કામદાર પંચાયત વિગેરે ઠરાવી એવી તકરારનો નીવેડો આણવાને વાસ્તે મહેનત કરે પરંતુ તમામ ધલાજો નિષ્કળ જાય તો સદરહુ સીમાડાની તકરારનો ફેંસલો નામદાર હિંદુસ્થાન સરકારે સીમાડાના ધારા મંજુર કરેલ છે તે મુજબ હવે પછી તે સીમાડાનો ફેંસલો અખત્યારપૂર્વક કરવામાં આવશે.

આવી રીતે ફેંસલો થવો બાકી રહે તોપણ એવા તકરારી સીમાડાના ખરા નકશા કરાવી રાખવાની જરૂર છે. તે નકશામાં દરેક પક્ષકાર જે પોતાનો સીમાડો કહેતો હોય તે, તથા દરેક પક્ષકારના કબજામાં જે ખરે ખરી જમીન હોય તો તે પણ દર્શાવવું જોઈએ. સદરહુ નકશાઓમાં બંને તરફના એજ ટોએ સહી કરવી જોઈએ, તથા તે એજ ટોએ તેની નકલ લેવી જોઈએ. આવો નકશો તૈયાર કરાવતાં કાંઈ હરકત હોય એમ લાગતું નથી. તેથી ઉલટું આવી તરેહ હાલની ખેડાત વિગેરેની નોંધ તકરારી જમીનના કટકા ઉપર દબાણ ન થાય તેટલા વાસ્તે કરવાની જરૂર છે. તથા અમુક મુદત ઉપર પક્ષકારની સ્થિતિ આવી પ્રકારની હતી, એ રીતે આગળ થનાર બાઉન્ડરી સેટલમેન્ટ ઓફીસરના જાણવામાં આવે માટે એમ થવું અગત્યનું છે.

જ્યારે આવા મુકરરમાં જથ્થાબંધ એકઠા થશે ત્યારે તેમના ફેંસલા કરવા સાડ બાઉન્ડરી કમીશનર ઠરાવવામાં આવશે અને એ પ્રમાણે થતા સુધી બંને પક્ષકારોને તકરારી જમીનમાં ખેડાણ ન કરે એવો અટકાવ થવો જોઈએ.

સરકારનો ઠરાવ—સદરહુ ધારણાઓ મંજુર કરતાં તેને પાલણપુર જીલ્લાના પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ, કાઠિયાવાડ, મહીકાઠા, તથા રેવાકાઠાના પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબો તથા કલેક્ટર અને પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબો તથા કલેક્ટર અને પોલીટીકલ એજન્ટ ખેડાના સાહેબ તથા એજન્ટ ટુ હીઝ એકસેલન્સી ધી ગવર્નર મુરતના સાહેબ તરફ ખબર તથા અમલ થવા સાડ મોકલવી. જે સ્વસ્થાનોની સરહદ આવી તરેહ લાગેલ હોય તેમણે ભરસાપાત્ર તથા હુશીયાર માણસોને પોતાના એજન્ટ તરીકે મોકલવા સંભાળ રાખવી જોઈએ. અગત્યની તમામ તકરારોમાં સરહદ ઉપર સરવૈયરને હાજર રાખવાનો બદોયસ્ત ઠરાવો જોઈએ. સેકન્ડ ક્લાસથી ઉતરના દરજ્જાના સ્વસ્થાનોની બાબતમાં તકરારી જમીનના નકશા પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબોએ તેમના હવાલામાં રાખવો જોઈએ.

૨. પોલીટીકલ અમલદારોને ફરમાવવામાં આવે છે કે ઉપર સુચના થયા મુજબ તકરારી સીમાડાના અંદર અંદર ફેંસલા થાય એ રીતે કુતોજન આપવું જોઈએ.

જે. બી. રીચી.

ચીફ સેક્રેટરી નિસ્ખત સરકાર.

ઉપરના ઠરાવના તરજુમાની નકલ સ્વસ્થાન પાલણપુર તથા રાધનપુરના દરબારો તરફ ખબર તથા અમલ થવા સારૂ મોકલાવવો તથા તેમને લખવું કે વડોદરા સ્ટેટના આસીસ્ટન્ટ સરવે કમીશનર અથવા કડી ડીવીઝનના સુબા તરફથી નોટીસ આવે કે ઉપર બતાવ્યા પ્રમાણે અમલ કરવા તૈયારી કરાવી રાખવી જોઈએ.

સદરહુ ઠરાવના તરજુમાની નકલ આજમ કાકરેજ જીલ્લાના થાણુદાર તરફ મોકલી તેમને લખવું કે, કાકરેજ તાલુકાના જે ગામોની સરહદ વડોદરા-સ્વસ્થાનના ગામો સાથે લાગેલ હોય તેમને ઉપરની સમજુતીથી વાકેફ કરવા. જ્યારે કોઈ કાકરેજ જીલ્લાના સરહદી ગામ વિષેની નોટીસ આવશે ત્યારે તેની ખબર થાણુદારને કરવામાં આવશે. અને તે વખત થાણુદારે સદરહુ સીમાડે લાગતા વળગતા તાલુકદારોને લખ હાજર થવું તથા સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટથી સરવૈયરને પણ તેની સાથે લખ જવો, જેના વિષે વખત આવેથી સરવૈયર ઉપર હુકમ લખવામાં આવશે; તા. ૩૧ અક્ટોબર સને ૧૮૯૪.

(સહી) પી. એચ. લીજી.

પોલી. સુપ્રી. પાલણપુર.

13. Survey Rules.

In pursuance of the order No. 8337 dated 30th October 1901 of the Political Agent, Palanpur, the following rules are promulgated for the control and guidance of Surveyors in the Palanpur Agency.

PART I.

On the conduct of Surveyors.

1. The surveyors in this Agency shall be guided in their work by the following rules, or by any additions or amendments thereto that may be made from time to time

2. All surveyors are departmentally subordinate to the Assistant Political Agent. The senior surveyor shall be called the head surveyor.

3. The surveyors should do their work with care and all possible despatch. They should note the quality and the quantity of their daily work, and should not perform a less amount of work than the prescribed standard. A surveyor who wastes time or sets on foot causeless disputes, will be dismissed as being considered unfit for his work. The Assistant Political Agent is empowered to fine surveyors subject to an appeal to the Political Agent, to the extent of one month's pay. The orders of the Political Agent shall

be final in this respect. If any charge is preferred against a surveyor, it should be brought at once to the notice of the Assistant Political Agent, who will after making due inquiries report the matter to the Political Agent for orders. The Political Agent's decision will be final.

4. If the Court who orders the work to be done has reason to believe that the work is faulty on the complaint of any of the parties or at its own motion, and if in re-surveying it is found faulty over 2% the whole of the expenses incurred in such re-surveying or such part as the Political Agent may direct shall be recovered from the surveyor who made the first survey.

5. The surveyors shall be deemed public servants. They shall be held responsible for any act done in contravention of these rules or any other regulations in force, for which they may be prosecuted and dismissed, if found guilty.

6. The surveyors should do their work in accordance with the orders of the Court entrusting the work to them.

7. The surveyors are entitled to ask for help from the local officers within whose jurisdiction they may be sent for work. And the local officers are bound to render them all proper and necessary assistance. The local officers must particularly assist them in producing parties and labourers if these fail to appear before the surveyors.

8. The parties should remain present with their labourers as directed by the surveyors or local officers. In case of failure on the part of any party in this respect, labourers shall be engaged at his expense, and the work proceeded with *ex parte*. The expenses of these labourers shall be recovered from the party, on whose behalf they may be engaged.

9. The parties as well as the field-owners should remain present with the surveyors in the fields. Their signature should be taken down by the surveyors in the field book to note their presence. The work should be commenced with the parties who are present and a report, in the case of the absence of any of the parties should be made as soon as possible to the Court or Officer who has directed the work to be executed.

10. If any mistake occurs in the survey papers, it should not be scratched or rubbed out, but a line should be drawn through it in red ink and its correction noted in red ink.

11. The surveyors should travel not less than ten *kos* per day when proceeding to a new work or returning to headquarters. They need not travel on Sundays or Holidays.

12. All days in the year will be considered as working days except Sundays and the following Holidays.

1. Makarsankranti.

1. Shivratri.

2. Holi.

1. Ramnavmi.

1. Balev.

1. Janmashtami.

1. Dashera.

2. Diwali.

1. Ganpati Choth.

1. Good Friday.

2. Christmas (first and last Holidays).

1. Birthday of the King Emperor.

In case of illness, a certificate from a Hospital Assistant or a Thandar should be procured. But if a surveyor be more than ten *kos* distant from the head-quarter of a Thana, a certificate from the nearest local officer will be sufficient, except in cases when the illness lasts for more than ten days.

13. The surveyors will be given casual or privilege leave according to the Civil Service Regulations. The leave will be sanctioned by the Political Agent, and will be applied for through the Court under which the surveyor may be working, who will pass the application, with any remarks he has to make as regards the urgency or otherwise of the work, to the Assistant Political Agent. Casual leave may be sanctioned by the Assistant Political Agent. Privilege or other leave will be sanctioned by the Political Agent on applications submitted through the Assistant Political Agent.

14. The surveyors will receive pay according to the fixed rates and will be subject in all respects as far as applicable to the Civil Service Regulations.

15. A Surveyor or a Mojnidar will obtain instruments for his work from the Agency and will be responsible for the proper care of them and in case of neglect will be held responsible and a list of all the instruments and other dead stock articles should be submitted on the 1st of April each year to the Assistant Political Agent showing the conditions etc.

16. Chains, given to surveyors for their work, should be always examined with a measuring tape by them after the day's work is over, in order to see that there is no difference in the measure. They should always carefully examine the sun-dial after their return from their daily work and should keep it in an erect position.

17. The theodolite and the prismatic compass must be taken great care of and should be cleansed from time to time. When these instruments become useless through wear and tear, a report should be made to the Assistant Political Agent, but if taken proper care of they will last a long time.

18. A report should be made of the work done up to the date on which a surveyor leaves a particular place. More than one report, if need be, may be made in a week, but each report should contain particulars only concerning one village. Details concerning more than one village should not be inserted in one report.

19. Promotion will be given according to qualifications, fitness and excellence of work and not by length of service only.

20. After the work, on which any surveyor or a Mojnidar is sent, is finished, he will proceed to any other work upon which he is ordered.

20 (A). The surveyors should give the Assistant Political Agent ten days clear notice of any work being near completion. That officer will then issue orders as to where they are to proceed next. They should stay at the place they are working in until they have received such orders.

21. The revenue survey system of the British Government should be followed in the erection of boundary marks and in the

measurement of the lands of the Jagirdars under the Palanpur Agency. But if any deviation is deemed necessary, reference must be made to the Political Agent, through the Assistant Political Agent.

22. On the completion of any work all the papers relating to it should be forwarded by the surveyor to the Assistant Political Agent for disposal.

23. When the surveyor is in the district he shall forward all correspondence according to circular No. 33 dated 11th December 1884, through the Thandars, Managers, or Tehsildars. When he is at head-quarter, he should forward the same through the Assistant Political Agent.

24. The surveyors and Mojnidars should adhere to the prescribed forms. (These forms are appended hereto).

25. When a surveyor is about to proceed to the scene of any particular work, the Assistant Political Agent should before-hand write to the local Officer of that place, to inform the parties to be present with their labourers on a fixed date and that in the event of any party not being present in spite of notice the work will be proceeded with *ex parte* or with such parties as may be present. No objection will be allowed against the surveyor on this score by the parties, who are absent after receiving due notice. Should any delay occur in the work owing to the fault of any party, the expenses incurred during the time of such delay shall be recovered from that party.

26. It is at the discretion of the Political Agent to fix the number of surveyors that shall be kept in the Agency, as also the amount of pay that shall be given to them. The number of surveyors and Mojnidars will be determined on the reports of the Assistant Political Agent.

27. If any new instrument besides those which have already been supplied for the survey-work be required, the necessary provision should be made in the budget; if any instruments be urgently required, an application should be made for debiting its cost to the grant "Unforeseen" when orders will be passed. But a sum sanctioned for any particular year must be spent in that year. The amount cannot be carried on to the next year.

28. The decision of the Assistant Political Agent should be

deemed final in matters relating to survey-work. But in case of doubt the matter will be decided by the Political Agent.

29. The Agency Surveyors shall get their pay, contingent expenses, cart hire, cost of papers for maps, books, etc, according to the custom now in vogue.

A statement in the form appended setting forth the total *expenses of the work*, the charge on the account of the survey funds (at the rate of Rs 30-0-0 per mensem) over and above actual expenses, and showing in the remark column the different items together with the names of the persons from whom the amounts are to be recovered according to the orders of the Court which directs the work to be carried out, should be sent to the Assistant Political Agent, direct who will arrange with the Court concerned for the recovery of the money and the crediting it in the Treasury.

30 Rupees thirty per surveyor which is sanctioned as the monthly charge for work done on account of the Survey fund, over and above the actual expenses of salaries &c, according to Section 3 of Circular No. 42, dated 26th April 1895 A. D. of the Political Agent, is allowed for the purpose of supplying instruments or materials to the Surveyors, for repairing them, or for defraying the expenses that may be incurred during the time any surveyor is at head-quarters, or on privilege or casual leave In this respect the practice hitherto in vogue should be continued

31 Papers for copying viz, Maps, Books &c may be sent to the Agency Surveyors by the Courts and they should prepare the copies and credit the fees to the Survey Fund according to the Agency Circular No. 1 dated 17th April 1907

32. The surveyors should send a report of the comparing fees of copies in accordance with Circulars No. 20 dated 5th August 1898 and No. 24 dated 20th August 1898 These fees should be recovered accordingly and credited to the Agency accounts The rates for these fees are as follows —

- (a). Fees for comparing field-books one anna per one foolscap paper or one whole Ahmedabadi sheet.
- (b) Fees for comparing maps —two annas per square foot of map or a fraction of a square foot.

33. If it is found necessary to attach a fresh sheet of paper to the papers of a case, according to Political Agent's Circular No. 13, dated 30th June 1898, by the Political Agent, the number and date of the last correspondence in the papers should be inserted at the top of the paper so attached, and the papers should then be forwarded on. The papers should be loosely bound together and not pinned.

34. The bills of pay and other expenses incurred should be sent by the surveyors to the Assistant Political Agent who, after sanctioning them, will send them to the Treasury office. When any work is done in the districts during the month, a diary of the work done should be attached to the bills.

35. The surveyors should prepare their budgets and send them to the Head surveyor on the 1st of December in every year, who, adding thereto the estimates of his own expenses, should forward them to the Assistant Political Agent, who, in his turn, will send the same to the Political Agent for sanction.

36. Proper accounts shall, according to the usual practice, be kept by the Treasury office, showing whether the sums as shown in the statements by the surveyors to be recovered have properly been recovered or not, and whether or not the same have been credited to the account of the survey fund.

All recoveries should be made by the court or officer which directs the work to be carried out.

37. Direct correspondence should not be held in case of works relating to the Radhanpur or Palanpur States, but the correspondence shall be sent to the Court which has entrusted the work to the Agency surveyors. Only in cases of emergency will a surveyor be allowed to correspond direct.

38. The instructions contained in the Political Agent's office order dated 5th June 1896 A. D shall be followed.

Expenses for survey works should always be recovered before hand. The Assistant Political Agent will sanction the commencement of no work until the expenses estimated have been recovered, except under direct orders of the Political Agent. If in the course of a work already commenced, the amount recovered be found insufficient a report should be made to the Assistant Political Agent who will

recover the necessary balance through the Court concerned. The surveyors may continue the work. In case the amount of Survey expenses incurred be less than the sum of money recovered, a bill should be prepared by the Surveyor for the balance to be refunded to the party concerned. This bill should be sent to the Assistant Political Agent, who, after countersigning it will send it to the Treasury for payment.

39. When an Agency surveyor has to go direct from one work to another, and if any villages of the Palanpur or Radhanpur States intervene, the local officers thereof should supply him with a cart, a guard (Chokiat), &c as requisitioned by him, without demanding from him an order of any State officer. This help should be rendered with all possible despatch, so that the surveyor may not be delayed in his journey.

40. Two rupees per month are fixed as contingent expenses for an Agency surveyor, which should be drawn by him monthly. Should in any month the expenses exceed this amount, nothing beyond two rupees should be charged in that month, but the excess should be entered in the next month. The following materials come under the category of contingent expenses —

“Foolscap paper, French paper, brown paper, blotting paper, gum, ink (black and red), erasers, twine, cotton-thread, pencils, reeds, nibs, holders, rulers, knives, strings, scissors, washing charges of the covers of cushions and pillows, cloths for binding daftars, leather-covers for registers, cloth for parcels, sealing wax, oil for lamps, locks and keys”

41. The Agency surveyors should purchase, at their own expense, paper for maps, mounting paper, tracing paper, Ahmedabadı paper for large field-books, and leather-covers. And bills for the recovery of the price of the above articles used in any work shall be sent to the Assistant Political Agent, who will recover them from the parties concerned direct.

42. The surveyors shall receive cart-hire according to the Political Agent's Circular No 27 dated 27th October 1895 sanctioned by the Commissioner N. D. in his No. 95 dated 15-2-1898.

43. Different bills should be prepared for pay, cart-hire, contingent charges, and expenses of paper for maps and books. Each bill should show the details of expenses incurred for each work.

44. In this Agency lands are measured chiefly by *Bawtawas* or *oliavas*. A plot, 100 karams long and 50 karams broad equals one Bawtava or Oliava. *One karam is equal to 5 feet and one pace (kadam) to 2½ feet.* These measurements will be followed in the Agency.

ILLUSTRATIONS.

100 Karams or 500 feet.

1.

1. Baytava or Oliava.

50 Karams
or 250 feet.

According to this
measure, 2 acres, &
35 Gunthas=4 Bi-
ghas and 18 Vasas

208 feet $8\frac{1}{2}$
inches.

2.

One acre.

208 feet $8\frac{1}{2}$
inches.

According to
this measure,
43560 square
feet=one
acre.

3.

6- $5\frac{1}{4}$

one acre.

6- $5\frac{1}{4}$

6 chains and $5\frac{1}{4}$
annas on all sides
make an acre (a
chain is equal to
33 feet).

33 Feet.

4.

One
Guntha.

33 Feet.

According to this
measure, 1089 squ-
are feet=one Gun-
tha, and 40 Gun-
thas=one acre.

5

160 Feet.

One Bigha.

160 Feet

According to
this measure,
25600 squ-
are feet=
one Bigha=
23 Gunthas.

100 hands

6.

One Bigha.

100 hands.

According to this measure, 10000
square hands=one Bigha, and
500 square hands=one Vasa. 25
square hands=one Viswasi.
(24 inches=one Gaja and 20 inches=
one hand).

A One mile=5280 feet

B. One square mile=1120 Bighas

C. One square mile=640 acres.

D. One mile=1056 Karams.

E. One mile=80 chains of Gunter 100 links each.

F. (Sixteen annas chain of 33 feet) 160 such chains=one mile.

G. 5 feet=one Karam, and $2\frac{1}{2}$ feet=one pace (Kadam).

45. 16 Baytavas or Oliavas=1 *Bavta or Oli* (1 *Santi*)=46
acres=78 *Bighas* 8 *Vasas*.

46. A calculation-book is prepared according to the practice prevailing in Kaira and Ahmedabad Districts of the British Government for calculating Bighas from acres. This calculation book is made applicable to this Agency. According to it 1 Bigha, 14 Vasas, or 23 Gunthas make one acre. This calculation book is appended hereto.

47. The court concerned shall determine the kind and the number of forms to be used at the time of the regular field survey when such survey has to be made for the purpose of levying State dues.

48. A surveyor is expected to daily measure 35 acres or 5 fields, and should his work fall below this, he will in the absence of satisfactory explanation have his pay bill cut according to the deficiency in his work. He is also expected to measure one mile by means of a theodolite or a prismatic compass.

PART II. CLASSIFICATION OF LAND.

1. Lands are of four kinds —

- 1, Jarayat or unirrigated lands.
2. Bagayat, that is, irrigated or garden lands
3. Sandy.
4. Black.

Numbers should be fixed in the manner given below:—

Kind of land.	Minimum measure of a number in acres	Medium measure of a number in acres.	Maximum measure of a number in acres.
Jarayat.	6	20	30
Bagayat.	5	15	20
Sandy.	6	25	40
Black.	1	5	15
Padtar or uncultivated, having hills, cliffs, &c.	1	0	All the lands in possession of a cultivator.
Kharabo or waste lands, in which no grass grows and which is salty and stony	„	,	Do.

Lands should be included in one number according to their classification in the following manner

DEFINITIONS OF DIFFERENT KINDS OF LANDS

JARAYAT OR UNIRRIGATED LANDS.

Lands in which irrigated crops or paddy cannot be grown, and has never been grown, are called Jarayat lands, whether these lands be cultivated or not.

BAGAYAT OR IRRIGATED OR GARDEN LANDS.

Lands in which irrigated crops are usually grown by the help of wells, Dhekwas, Jheels, Taloos, Patasthal &c. are called Bagayat lands. *Kyardi land* near a well should not be mixed up with other garden lands; it should be numbered separately. If a well is filled up at the time of the survey or if there be no other means such as Patasthal, &c. of watering the land, such lands should be considered Jarayat lands.

BLACK.

Lands in which there are beds or kyardas with embankments with means of watering them, or lands in which there are no embankments but which still are cultivated i. e. those in which rice or rice-plants are reared and in which Akasia wheat is grown by storing water therein in the rainy season, should be considered black lands.

SANDY (RETAL).

Undulating lands of sandy soil and not clay should be considered Jarayat sandy lands whether they be cultivated or not.

KHARABO

Lands in which no grass grows and which contains salt, stones, and pebbles, should be called Kharabo lands.

2. Numbers should be given to lands according to the above distinctions. In so doing, lands of one and the same cultivator at one place extending from minimum to maximum measure, should be numbered separately according to their kinds. If it is not possible to give one number to any piece of land of any of the above measurements, one number should be assigned to it by the *Pot measurement* i. e. *measurements by making sub-divisions according to different kinds*. But separate numbers may be given to separate lands of different kinds.

3. Curves of the cultivated lands should be properly taken down. But allowance to the extent of two annas should be made in cases of common garden and Kyardi lands

4 One number should be given to the lands of one and the same cultivator lying on the two sides of a small streamlet or a by-path. But if a river, large stream, made road, a through cart-way from one village to another or a hedge intervenes, they should not be incorporated in one number but should be numbered separately by taking down their boundaries. Similarly a separate number shall be assigned to each piece of land in which there is a small tank of more than ten gunthas.

5. Even if a field be less than one acre in measurement, separate *Pots (measurement by sub-divisions)* should be made thereof

6. Lands which are entirely of a salty or stony nature, or which contain pebbles only, and in which no grass grows, should be considered waste or Kharabo lands. Such lands should be included in one number from one to fifty acres at the most.

7. Ponds should be measured and numbered separately and should be entered in the names of those in whose possession they may be. If they are for the use of the village-people, they should be styled Darbari (Sarkari), and should be entered accordingly. But it is at the discretion of the State to levy State dues for crops that may be grown on the margin thereof at any time by irrigation. If no irrigated crops are grown in them, they should be included under the heading of waste lands, as is the practice in Zillas and Native States.

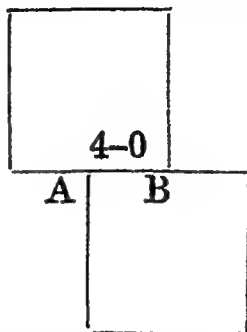
8 In making multiplication of measurements, should a number be found to measure 30 Gunthas more or less than the amount fixed, it should not be considered wrong. In case of greater difference the matter should be reported to the Court.

9 Separate numbers need not be given to lands under cliffs along the banks of rivers. These should be included in the rivers and should be shown in their boundaries. If lands in the bed of a river are cultivated, the matter should be reported to the Court, which will pass necessary orders thereon.

10. Separate numbers should be given to lands on the waste-sites of a village as also to lands outside the village on which huts are erected by Bajarnias and Rabaries for dwelling in.

11. Lands cultivated in enclosures or Wadas in the precincts of a village should be separately numbered, if more than ten gunthas.

12 In cases where in two fields the distance from A. to B. as shown in the diagram below exceeds four chains they should be given one Survey number. Where the distance is less than four chains they should be given separate Survey numbers.

13. If any particulars required for survey purposes cannot be obtained from the village-daftar, the matter should be reported to the Court and its orders acted upon. These particulars should be noted down in the remark column of the number in question in the *Mojni book*.

14. If the orders passed under the above rule are not executed a report thereof should be made to the Court by the *Head surveyor* or the *Nimtandar*.

BARKHALI OR ALIENATED LANDS.

15. Lands owned by two persons, or of two different kinds, should not be included in one number but should be numbered separately according to their kinds or cultivators. In the number of the Pasayati lands, it should be clearly noted of what kind they are, whether they are granted for the service of the Darbar, or of the village. If the land be for charitable purposes, it should be shown to what temple they belong and the names of their cultivators should also be entered. Where a Swami or a Brahmin cultivates or gets cultivated lands in lieu of the worship that they perform, his name should not be entered as owner. If necessary, the matter should be referred to the Court, and the order passed thereon should be written down in the remark column.

16 The lands which merchants cultivate or get cultivated and for which they may not be paying State-dues, should be classified according to the orders of the Court.

17. Lands possessed by right of mortgage, should be numbered according to their cultivators; but the names of the original owners should be written down, as also the names of those who may be cultivating them. In the Mojni book, however, such particulars, as may be ordered, should be taken down

18. If there be any waste or Kharabo lands near Barkhali lands in the use of village people, these should be numbered separately as Darbari (Sarkari) lands and should not be mixed up with the Barkhali lands

19 In the Mojni-book, under each number, should be entered the names of all the persons, who may be cultivating the Darbari (Sarkari) or Barkhali lands, as also, those of their owners and taxpayers &c, so that no difficulty may be felt in any correspondence concerning them in the future.

20. Only those lands in the possession of Bhagdars (shareholders) which they cultivate separately with their own ploughs, should be considered their *Gharkhed lands*. Those which they are getting cultivated by others, and the produce whereof is taken by the Jagirdars, should be entered in the name of those Jagirdars, and the names of their cultivators should also be taken down. These lands, should be classed as Darbari lands, and it should, also be shown whether they are joint or separate

21 Signature of the Patel, Talati, or Kamdar of a village, should be taken under the numbers that may be measured everyday in the following manner.

“ The above measurements are made according to the boundaries as shown by us, and the above numbers are given as pointed out by us, and are correct.”

The Court may make any alteration in the above form if necessary.

22. If during the course of the measurement of a village it is found that any Trigonometrical Stations or pillars come within its limits, these should be entered in the maps after measuring them properly. If these stations are distant from the Theodolite measurer, they should be entered by taking down the proper angles from three or more positions, as may be found necessary, so that there may be no difficulty in showing them on the map.

23. When a detailed measurement is made of a village the surveyor or the Mojnidar should enter in it all the waste or Kharabo lands in the village, after measuring them carefully. Areas should not be arrived at by scales; so that in case of any future disputes, there may be no difficulty in obtaining clear information from the particulars noted down in the measurement-book.

24. In some villages, plots of lands are in the possession of Brahmins, Rajputs, Kolis, Jats and others, who render such service to the Darbar or Jagirdar as may be assigned to them. These lands should be classified as under:—

Pasayati; Service Tenure.

1. Chokiat or Jivaidar as the case may be, 2. Potter, 3. Barbar, 4. Carpenter, 5. Blacksmith, 6. Dheds, 7. Scavengers, 8. Tailors and others.

Pasayati Dharmada Tenure.

1. Brahmin, 2. Atit, 3. Fakir, 4. Charan, 5. Kapdi, 6. Devasthan, 7. Sadhu, (single or married).

These lands may be classified as above but the Court may make any alteration therein, if it should deem it necessary while making inquiries about Barkhali lands.

- A. Lands given for cultivation on taking certain State dues by a State or a Jagirdar, should be classed as *Darbari lands*.
- B. If these lands be found to be Barkhali lands, the surveyor, instead of entering them on the names of those in whose possession they may be, and classifying them accordingly, should act according to the orders of the Court.
- C. In cases where the owners of Barkhali lands have given them up and gone away, or if there be no person to claim them, the orders of the Court concerning them should be acted upon.

ADDITIONAL RULES.

(A). A register in the form attached should be kept in the office of the Assistant Political Agent.

(B). All Courts should send information of any work to be done to the Assistant Political Agent in the form attached.

(C). All work shall be undertaken in the order in which it is entered in the register of the Assistant Political Agent. The only exception to this Rule should be the ground of urgency. The Assistant Political Agent to decide on the merits of any such urgent application, subject to any direct orders received from the Political Agent.

પાલણપુર જીલ્લાના મહેરબાન પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ બહાદુરના
 ઇંગ્રેજી નંબર ૮૩૩૭ તા. ૩૦ અક્ટોબર સને ૧૯૦૧ માં ફરમાવ્યાથી
 પાલણપુર એજન્સીના સર્વેયરો માટે નીચે પ્રમાણે ધારા
 ઘડવામાં આવ્યા છે.

ભાગ ૧ પહેલો. સર્વેયરોની વર્તણુક વીશે.

૧. પાલણપુર એજન્સીના સર્વેયરોએ તમામ બાબતમાં આ ધારાને અનુસરી તથા હવે પછી
 જે સુધારો વધારો કરવામાં આવે તેને અનુસરી વર્તવું.

૨. તમામ સર્વેયરોને ખાતાની રૂએ આ. પો. એ. પાલણપુરના તાબામાં રાખવામાં આવે છે.
 જે વખતે જેટલા સર્વેયરો હશે તે પૈકીનો જે સીનીયર હશે તેને હેડ સર્વેયર ગણવામાં આવશે.

૩. સર્વેયરોએ પોતાને સોંપેલું કામ કાળજીથી અને જેમ બને તેમ ઝડપથી કરવું. રોજ
 કામ કેવું એને કેટલું થાય છે તે તરફ નજર રાખવી, અને ધોરણ કરતાં કામ ઓછું ન કરવું. જે
 સર્વેયર કામ કરવામાં નકામો વખત ગાળશે અથવા કારણ વિના તકરારો વધારશે તેને કામને માટે
 નાલાયક ગણી બરતરફ કરવામાં આવશે. મહેરબાન પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબને લાંબા સમય સુધી
 છુટ સાથે આસી. પો. એ. સાહેબને સર્વેયરોનો એક માસના પગાર સુધી દંડ કરવાનો અધિકાર
 આપવામાં આવે છે. અને તે બાબત મે. પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબનો હુકમ છેવટનો ગણાશે. જે
 સર્વેયરના ઉપર કંઈ આરોપ મુકવામાં આવ્યો હોય તો તે એકદમ આસી. પો. એ. સાહેબની નો-
 ટીસ ઉપર લાવવો, જેઓ તે બાબતમાં જરૂરીઆત તપાસ કરીને મે. પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ
 તરફ હુકમ માટે રીપોર્ટ કરશે અને તેઓ સાહેબનો ફરાવ છેવટનો ગણાશે.

૪. જે કોર્ટ કામ કરવાને હુકમ કર્યો હોય તે કોર્ટને કોઈ પક્ષકાર અરજ ઉપરથી અથવા
 પોતાની મેળે એમ માનવાને કારણ હોય કે કામ ઓટું છે અને ફરી માપણી કરાવતાં સેક્રેટ એ
 ટકા કરતાં વધારે ભૂલ માલુમ પડે તો ફરી માપણી કરાવતાં જે ખર્ચ થયું હોય તે તમામ અથવા
 પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ જે ફરમાવે તેટલું, જે સર્વેયરે પ્રથમ માપણી કરી હશે તેના પાસેથી
 વસુલ લેવામાં આવશે.

૫. સર્વેયરોને “ પબ્લીક સર્વન્ટ ” (સરકારી નોકર) ગણવામાં આવશે. અને આ ધારાની
 વિરૂદ્ધ અગર બીજા અમલમાં હશે તે ધારા વિરૂદ્ધ કાંઈ કૃત્ય કરશે તેને માટે તેમને જવાબદાર ગ-
 નણવામાં આવશે, તથા તેમનાપર કાયદેસર કામ ચાલશે અને ગુન્હો સાબીત થયેથી તેમને બરત-
 રફ કરવામાં આવશે.

૬. જે કોર્ટ તરફથી સર્વેયરોને કામગીરી મળે તે કોર્ટના હુકમ મુજબ તેમણે કામ કરવું.

૭. જે હદમાં કામગીરી હોય તે હદના સ્થાનિક અમલદારની જોખએ તે મદદ લેવા સર્વેયરો
 હક્કદાર છે, અને સ્થાનિક અમલદારો તમામ વ્યાજબી જરૂરી મદદ આપવાને બંધાયેલા છે. પક્ષકારો
 અગર મજૂરો સર્વેયરો પાસે હાજર ન થાય તો તેમા સ્થાનિક અમલદારે ખાસ કરીને તેમને હા-
 જર કરવામાં મદદ કરવી જોખએ.

૮. પક્ષકારોએ સર્વેયરોના તથા સ્થાનિક અમલદારના કહેવા પ્રમાણે મળુરો સાથે હાજર રહેવું. તેમાં જે પક્ષકાર કસુર કરશે તેના ખર્ચે મળુરો રાખી તેની ગેરહાજરીમાં એકતરફી કામ ચાલશે. જે પક્ષકાર તરફથી મળુરો રાખ્યા હશે તેની પાસેથી તે મળુરોનું ખર્ચ વસુલ કરવામાં આવશે.

૯. વગડામાં ખેતરની અદર સર્વેયર સાથે પક્ષકારો અને ખેતરવાળાએ હાજર રહેવું અને હાજરી જણાવવા માટે તે લોકોની સર્વેયરે શ્રીહડ યુકમાં સહી લેવી. અને જે પક્ષકારો હાજર હોય તેનાથી કામ શરૂ કરવું અને પક્ષકારો પૈકી કોઈપણ ગેરહાજર હોય તો જેમ અને તેમ જલદીથી જે કોર્ટ અગર અધીકારીએ કામ કરવાને હુકમ કર્યો હોય તેને રીપોર્ટ કરવો જોઈએ.

૧૦. માપણીના કાગળોમાં ભૂલ થાય તો ખોતરવું' યા ધસવું' નહીં. પણ લાલ શાહીથી છેકા આપી હેકળ લાલ શાહીથી સુધારવું.

૧૧. જ્યારે સર્વેયરોને નવા કામઉપર જવાનું હોય અથવા હેડ ક્વાર્ટરમાં પાછા ફરવાનું હોય ત્યારે દરરોજ દસ ગાઉ કરતાં ઓછી મુસાફરી કરવી નહીં. રવિવાર અને તેહેવારોના દિવસોમાં મુસાફરી કરવાની જરૂર નથી.

રવિવારે કામ બંધ થાય છે તે ઉપરાંત નીચે મુજબ તહેવાર પાળવા મળુર કરવામાં આવે છે.

૧ મકર સંક્રાંતી.	૧ શીવરાત્રી.	૨ હોળી.
૧ બજેવ.	૧ જન્માષ્ટમી.	૧ દશેરા.
૨ દીવાળી.	૧ ગણપતીઓથ.	૧ ગુડફ્રાઇડે.
૨ નાતાલ તહેવાર (પહેલો તથા છેલ્લો).	૧ શહેનશાને' જન્મ દીવસ.	૧ રામનવમી.

૧૨. ઉપરના દીવસ સિવાય તમામ દીવસ કામ કરવું જો સીક હોય તો તે બદલ હોસ્પીટલ આસીસ્ટન્ટ અગર થાણુદારનું સર્ટીફિકેટ મેળવવું. પણ થાણુના હેડ ક્વાર્ટરથી દસ ગાઉ કરતા વધારે અંતરે સર્વેયર હોય તો નજીકના નજીકના સ્થાનિક અમલદારનું સર્ટીફિકેટ ચાલશે. પણ દસ કરતા વધારે રજુ હશે તો તેવું સર્ટીફિકેટ નહીં ચાલે

૧૩. એજન્સી સર્વેયરોને સીવીલ સરવીસ રેગ્યુલેશન મુજબ હક્કની તથા કેન્જ્યુઅલ રજા આપવામાં આવશે. રજા મે. પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ આપશે. અને રજાનો રીપોર્ટ જે કોર્ટના નીચે તેઓ કામ કરતા હોય તેની મારફત કરવો. જેઓ પોતાને કામની જરૂરીયાત અગર બીજા કોઈ કારણ જણાય તેવી રીમાર્ક્સ સહિત આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ કેન્જ્યુઅલ રજા મળુર કરશે. હક્કની રજા અગર બીજા પ્રકારની રજા આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ મારફતે અરજી મોકલવાથી મહેરબાન પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ મળુર કરશે.

૧૪. નક્કી કરેલ દર પ્રમાણે સર્વેયરોને પગાર મળશે અને બનતા સુધી જેમ અને તેમ તમામ બાબતમાં તેમને સીવીલ સરવીસ રેગ્યુલેશન લાગુ પાડવામાં આવશે.

૧૫. સર્વેયર અથવા મોજણીદારને કામ કરવામાં સરકારી સામાન મળશે અને તે સામાન ખર્ચાબર સભાળથી રાખવા માટે તેમને જોખમદાર ગણવામાં આવશે. તેમાં કસુર કરશે તો તેઓને જજાબદાર ગણવામાં આવશે, અને સઘળા ઓજરો અને બીજા ડેડસ્ટોક સામાન હોય તે કેવી સ્થિતિમાં છે વિગેરે બતાવનાર એક લીસ્ટ દર વર્ષે એપ્રિલ મહિનાની પહેલી તારીખે આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ તરફ મોકલવું

૧૬. સર્વેયરોને તેમના કામ માટે આપેલી સાંકળોને દરરોજ દીવસનું કામ થઇ રહ્યા બાદ માપવાની ટેપ વડે તપાસવી અને ખાતરી કરવી કે કરેલ માપણીમાં કાંઈ તફાવત આવેલ નથી. રોજના કામ ઉપરથી આવ્યા બાદ “ સનડાયલ ” ને પણ હંમેશાં સંભાળથી તપાસવો અને તેને ઉભો રાખવો.

૧૭. થીઓડોલાઇટ અને પ્રીકમેટીક કમ્પાસ બહુ સંભાળથી રાખવાં અને વખતો વખત સાફ કરતા રહેવું. જ્યારે આ ઓલરો ઘસાઇ જવાથી બરાબર કામ નહીં આપતાં હશે તો તે બાબત આસી. પો. એ. સાહેબ તરફ રીપોર્ટ કરવો. પણ જો તેની યોગ્ય સંભાળ લેવામાં આવે તો તે લાંબો વખત ચાલશે.

૧૮. જે તારીખે અમુક ગામ સર્વેયર છોડે તે તારીખ સુધી કરેલ કામનો રીપોર્ટ મોકલવો. અઠવાડિયામાં એકથી વધારે રીપોર્ટ જરૂર પડે તો કરવાને હરકત નથી, પણ એક રીપોર્ટમાં એક જ ગામની હકીકત આવવી નેહએ. એકથી વધારે ગામની હકીકત એક રીપોર્ટમાં લખવી નહી.

૧૯. સર્વેયરોને પ્રકૃત નોકરીની મુદત ઉપર ધ્યાન આપીને પ્રોમોશન આપવામાં નહી આવે. પણ તેમની યોગ્યતા, લાયકાત, તથા કામનું સારાપણું જોવામાં આવશે.

૨૦. સર્વેયર યા મોજણીદારને અમુક કામગીરી ઉપર મોકલવામાં આવેલ હોય ત્યારે સદ્દર્જ કામ પુરું થઇ રહ્યા બાદ તેણે ‘ખીન્ટુ’ કામ મળ્યું હોય તો તે કામપર જવું. કામ લગભગ પુરું થવા આવે તે વખતે ચોખ્ખા દસ દિવસ પહેલાં સર્વેયરોએ મે. આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એન્જી સાહેબને ખબર આપવી. તેઓ સાહેબ ત્યારપછી ખીન્ટુ કયા કામ ઉપર જવું તે બાબત હુકમ કાઢશે. જ્યાં સુધી આ હુકમ મળે નહીં ત્યાં સુધી જે જગ્યાએ કામ કરતા હોય ત્યાં સર્વેયરોએ થોભવું.

૨૧. પાલણપુર એનન્સીના જાગીરદારોની જમીન માપવામાં અને સીમાડાનાં નીશાન નાખવાના કામમાં ક્ષીટીશ સરકારની રેવન્યુ સર્વેની સીસ્ટમનો આધાર લેવો. પરંતુ તેમાં કાંઈ ફેરફાર કરવો જરૂર જણાય તો તે બદલ મે. પોલીટીકલ એન્જી સાહેબને આસી. પો. એ. સાહેબ મારફત રીપોર્ટ કરવો.

૨૨. કોઈ કામ પુરું થએથી તે કામના સંબંધ ધરાવનાર તમામ કાગળો જે ઓફીસર તરફથી કામ મળ્યું હોય તેમના તરફ સર્વેયરોએ આસી. પો. એ. સાહેબ તરફથી મુનાસબ થવા મોકલી દેવા.

૨૩. સર્વેયરો જ્યારે ડીસ્ટ્રીક્ટમાં હોય ત્યારે પોતાના પાકીટો કાગળો વીગેરે ચાણાના ચાણુદારો, મેનેજરો, અગર તેહેસીલદારો મારફતે સરક્યુલર નબર. ૫૩ તા. ૧૧-૧૨-૮૪ પ્રમાણે મોકલવા. જ્યારે તેઓ હેડક્વાર્ટરમાં હોય ત્યારે આસી. પોલીટીકલ એન્જી સાહેબની કોર્ટ મારફત મોકલવા.

૨૪. સર્વેયર તથા મોજણીદારે નમુના પ્રમાણે ફારમો રાખવાં (નમુના છેવટના ભાગે ટાંકવામાં આવ્યા છે).

૨૫. આસી. પો. એ. સાહેબે સર્વેયરને અમુક સર્વે કામગીરીની જગ્યાએ જવાનું હોય ત્યારે તે કામ કરવામાં જોઈતા માણસો સાથે પક્ષકારો હાજર રાખવા માટે પ્રથમથી જોના તે સ્થાનિક અધીકારી તરફ લખી મોકલવું અને તેમાં દર્શાવવું કે પક્ષકારોને ખબર મળ્યા છતાં હાજર નહીં થાય તો જે પક્ષકાર અને તેના મજુરો હાજર હશે તેનાથી એકતરફી કામ ચલાવ-

વામાં આવશે. આવી ખર્ચર પક્ષકારોને મળ્યા બાદ જેરહાનર રહેશે તો તેની જીકર પાછળથી સર્વેયર વિરુદ્ધ ચાલશે નહીં. તેમજ જે પક્ષકારની હરકતથી કામ પુરું કરવામાં ખોટીપો થયો હશે તેની પાસેથી તે ખોટીપાના દીવસોનું ખરચ વસુલ કરવામાં આવશે.

૨૬. એજન્સીમાં કેટલા સર્વેયર રાખવા અને કેટલા પગારથી, તે મહેરબાન પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની મુનસરી ઉપર છે. આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબોના લખાણને આધારે સર્વેયરો તથા મોજણીદારોની સંખ્યા મુકરર કરવામાં આવશે.

૨૭. માપણીના કામ માટે ઓળરો વીગેરે સામાન મળ્યો હોય તે ઉપરાંત નવી કોષ્ટ યીજ મંગાવવાની હોય તો તેની ગોઠવણ બજેટમાં કરવી અગર તાત્કાલીક જરૂર હશે તો અણધાર્યાની રકમ બજેટમાં મંજુર થએલ હોય તે ખાતે ખરચ થવાની મંજુરી માગવી એટલે મુનાસખ હુકમ આપવામાં આવશે. પણ જે સાલમાં જે રકમ દાખલ કરી હોય તે જ સાલમાં ખરચ થવાનું. ખીજી સાલમાં તે રકમ આગળ ખેંચાશે નહીં.

૨૮. માપણી સંબધી કામોમાં આસી. સાહેબોનો ઠરાવ છેવટનો ગણાશે; પરંતુ શક પડતી બાબતનો નિર્ણય પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ કરશે.

૨૯. એજન્સી સર્વેયરને દરમાસે પગાર, કંટીનટ, ગાડાભાડુ, નકશાના કાગળોનું ખર્ચ, ચોપડીઓ વિગેરે હાલના રીવાજ પ્રમાણે મળશે.

જે કામગીરીઓ કરવામાં આવે તે કામગીરીઓનું કુલ ખર્ચ તથા દરમાસે રૂ. ૩૦ પ્રમાણે ખરેખર ખર્ચ ઉપરાંત સર્વેક ખાતે લેવાની રકમનું એક પત્રક (જેનો નમુનો છેવટ ટાંકવામાં આવ્યો છે.) મહેરબાન આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ તરફ પરભાર્યું મોકલવું અને તેના રિમાઈ કોલમમાં જે કોર્ટ કામ કરવાને હુકમ આપ્યો હોય તે કોર્ટના હુકમ પ્રમાણે જુદી જુદી રકમો જે માણસો પાસેથી વસુલ કરવાની હોય તેના નામ સહિત બતાવવું જેઓ સાહેબ પૈસા વસુલ કરી તીજેરીમાં જમે કરાવવાને લાગતી વળગતી કોર્ટ સાથે ગોઠવણ કરશે.

૩૦. પગાર વીગેરે ખરેખર ખર્ચ ઉપરાંત કામ કર્યા બદલે માસીક ચાર્જ રૂ. ૩૦ પ્રમાણે સર્વે કંડ ચડાવવા મે. પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ ંબહાદુરના સરમુલર નંબર ૪૨ તા. ૨૬ એપ્રિલ સને ૧૮૯૫ ની કલમ ૩ માં ફરમાવેલ છે તે માત્ર એટલા જ સાફ છે સર્વેયરને ઓળરો યા સામાન આપવો અને દુરસ્ત કરાવવો તથા સર્વેયરો હેડ ક્વાર્ટરમાં યા હક્કની તથા કેબ્યુલ રજા ઉપર હોય એ વખતના દીવસો વીગેરેનો ખર્ચ તેમાંથી થઈ શકે. આ બાબત આજસુધી ચાલતો વહીવટ કાયમ રાખવો.

૩૧. એજન્સી સર્વેયરો તરફ નકશા બુકો વીગેરેની નકલો કરવાના કાગળો તરફથી મોકલવા અને સરમુલર નંબર. ૪૨ તા. ૨૬-૫-૯૫ મુજબ ખાનગી વખતે મેહેનતાણાથી તેઓ નકલો કરી શકે છે.

૩૨. એજન્સી સર્વેયરો તરફ નકશો, બુકો વિગેરેની નકલો કરવાના કાગળો કોર્ટો તરફથી મોકલવા અને તેઓએ નકલો તૈયાર કરવી જોઈએ, અને એજન્સી સરમુલર નં. ૧ તા. ૧૭-૪-૦૭ માં બતાવ્યા પ્રમાણે શી સર્વે ૫૩ ખાતે જમે કરાવવી જોઈએ.

૩૩. મે. પો. એજન્ટ સાહેબના સરમુલર નં. ૧૩ તા. ૩૦-૬-૯૮ માં ફરમાવ્યા પ્રમાણે તુમારોમાં છેવટે ખીજી કાગળ જોડવાની જરૂર પડે ત્યારે તે જોડવાના કાગળના મથાળે છેવટના લખાણનો નંબર તારીખનો શેરો લખી પછી તુમાર આગળ ચલાવવો. કાગળ દોરાથી બાંધવો અને ટાંકણી લગાડવી નહીં.

૩૪. એનન્સી સર્વેયરે પગાર વીગેરે ખરચના ખીલો આસી. પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબના તરફ મોકલવાં અને તેમણે મંજૂર કરી ટ્રેઝરી ખાતે મોકલી દેવાં. કોઈ માસમાં ડીસ્ટ્રીક્ટની કામગીરી હોય ત્યારે પે ખીલ સાથે ડાયરી ટાકવી.

૩૫. એનન્સી સર્વેયરોએ હેડ સર્વેયર તરફ બજેટ બનાવી દરેક વરસે તા. ૧ ડીસેમ્બરે મોકલવું. હેડ સર્વેયરે પોતાના ખરચની સાથે એકંદર કરી ડીસ્ટ્રીક્ટ ડેપુટી આસી. સાહેબ તરફ મોકલવું. અને તેઓ સાહેબ મે. પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબ હજુર મંજૂર થવા મોકલશે.

૩૬. સર્વે કામગીરીના ખર્ચની રકમ વસુલ થવાનું પત્રક સર્વેયર તરફથી આવ્યા પ્રમાણે રકમ વસુલ થઈ છે કે નહીં અને સર્વે ફંડ ખાતે જમા થઈ છે કે નહીં તે વીગેરે હીસાબ ટ્રેઝરી ઓફીસે રીવાજ પ્રમાણે રાખવો. તમામ વસુલાત જે કોર્ટ અગર ઓફીસરે કામ કરવા હુકમ કર્યો હોય તેને કરવી.

૩૭. રાધનપુર તથા પાલણપુર સંસ્થાન સબંધી કામગીરીના પ્રસંગે પરભાર્યું લખાણ કરવું નહીં. પણ જે કોર્ટ સર્વેયરને કામ સોંપ્યું હોય તેના તરફ લખાણ મોકલવું. ફક્ત જરૂર પ્રસંગે પરભાર્યું લખાણ સર્વેયરને કરવા દેવામાં આવશે.

૩૮. મે. પો. એન્ટ સાહેબની ઓફીસના ઓર્ડર તા. ૫-૬-૧૮૯૬ માં પ્રમાણે પ્રમાણે અમલ કરવો.

સર્વે કામગીરીનું ખર્ચ અગાઉથી વસુલ કરવું. મે. પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબના હુકમ શિવાય, જે કામની અજમાયસ ખર્ચની રકમ વસુલ થઈ નહિ હોય તેવું કામ શરૂ કરવાને આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબ મંજૂર કરશે નહિ.

કામગીરી ચાલતા દરમિયાન વસુલ થયેલી રકમ કમતી માલુમ પડે તો આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબ તરફ રિપોર્ટ મોકલવો, જેઓ સાહેબ લાગતી વળગતી કોર્ટ મારફત જરૂરીયાત રકમ વસુલ કરશે. સર્વેયરે કામ જારી રાખવું. સર્વે કામગીરી ખાતે અગાઉથી વસુલ કરેલ રકમ કરતા કમી ખર્ચ થાય તો બાકી રહેલી રકમ વસુલ આપનાર પક્ષકારને પાછી આપી દેવાનું ખીલ સર્વેયરે તૈયાર કરી આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એન્ટ સાહેબ તરફ મોકલવું જેઓ તેમાં કાઉન્ટર સીગનેચર કરી ટ્રેઝરીમા મોકલશે.

૩૯. એનન્સી સર્વેયરને એક કામગીરી ઉપરથી બીજી કામગીરી ઉપર હુકમ પ્રમાણે જવું પડે અને વચમાં રાધનપુર અગર પાલણપુર સ્ટેટનાં ગામો આવે ત્યારે તે ગામોના સ્થાનીક ઓફીસરે ગાહું, ચોકીયાત વીગેરે સર્વેયરની માગણી મુજબ આપવાં અને તે બાબતમા રેટના કોષ્ટ અમલદારના લખાણની માગણી કરવી નહીં. આ મદદ બનતી ઉતાવળથી આપવી જેથી સર્વેયરને ખોટી થઈ રહેવું પડે નહીં.

૪૦. એનન્સી સર્વેયરોને દરમાસે કન્ટીનન્ટ સાફ જે રૂપિયા બાધવામાં આવે છે તે તેમણે દર મહીને ખીલ કરી લેવા. કોઈ માસમાં વધારે ખર્ચ થાય તો પણ જે રૂપિયા ઉપરાંત દાખલ કરવું નહીં પણ બીજા માસમા વધારાનું ખર્ચ દાખલ કરવું. કન્ટીનન્ટ સામાનમા નીચેની ચીજોનો સમાવેશ થાય છે. “ કુલ્સકેપ કાગળ, ફ્રેન્ચ કાગળ, બ્રાઉન પેપર, બ્લોટીંગ પેપર, શુદ્ધ, શાહી (કાળી તથા લાલ) રબર, સુતળી, સુતરનીદોરી, પેનસીલ, બર, ટાકો, હોલ્ડર, આકળી, ચાક્ર, દોરી, કાતર, ગાદી તકીઆના ગલેદ્રની ધોવાઈ, દફતર બાધણ, બારનીસી સાફ ચામડાનાં પુઠા, પારસલ સાફ કપડું, લાખ, દીવા સાફ તેલ, તાળુ કુંચી. ”

૪૧. નકશાના કાગળો, માઉટીંગ પેપર, ટ્રેસિંગ પેપર, તથા મોટી ફીલ્ડ બુકોના અમદાવાદી કાગળ અને ચામડાના પુઠા એજન્સી સર્વેયરે પોતાના ખર્ચથી લાવવાં અને જે જે કામગીરીમાં ઉપરની ચીજો વપરાઈ હોય તેની કીમત વસુલ કરવાનું બીલ આસી. પો. એ. સાહેબ તરફ મોકલવું, જેઓ સાહેબ લાગતા વળગતા પક્ષકારો પાસેથી પરભાર્યું વસુલ કરશે.

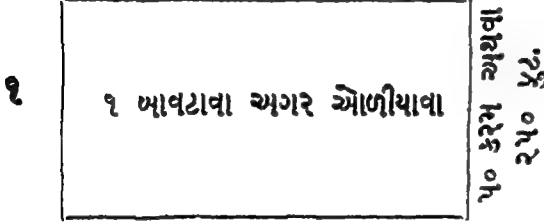
૪૨. એજન્સીમાં ગાડા ભાડાના ખર્ચ બદલ મે. પો. એ. સાહેબના સરકયુલર નંબર ૨૭ તા. ૨૭—૧૦—૯૫ જે ઉત્તર વિભાગના મે. કમીશનર સાહેબે તેમના નંબર ૯૫ તારીખ ૧૫-૨-૯૮ થી મંજૂર કરેલ છે તે પ્રમાણે આજસુધીના રીવાજ મુજબ સર્વેયરને ગાડા ભાડું મળશે.

૪૩. પગાર બીલ તથા ગાડાભાડાનું, કટીંગ ટુ, નકશા, બુકોના કાગળ ખર્ચનું, જુદું જુદું બીલ બનાવવું અને દરેક બીલમાં કામગીરી વારના ખર્ચની તારીખ લખવી.

૪૪. આ એજન્સીમાં મુખ્યત્વે જમીનનું માપ બાવટાવા તથા ઓળીઆવાથી થાય છે. સો કરમ લાખી અને પચાસ કદમ પહોળી એમ એક બાવટાવા અગર એક ઓળીઆવા છે. એક કરમના પાંચ ફુટ અને એક ડગના (કદમના) અઢી ફુટ નક્કી કરેલા છે. આ માપ એજન્સીમાં ચાલશે.

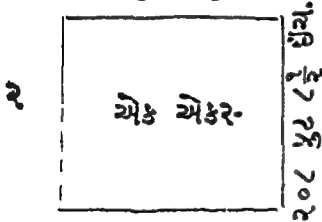
ઉદાહરણો.

૧૦૦ કરમ અથવા ૫૦૦ ફુટ.

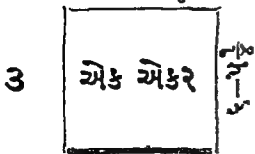
આ માપ પ્રમાણે ૨ એકર
અને ૩૫ ગુઠા, તે ૪ વીધા
અને ૧૮ વસા બરાબર થાય છે.

૨૦૮ ફુટ ૮ $\frac{૧}{૨}$ ઇંચ.

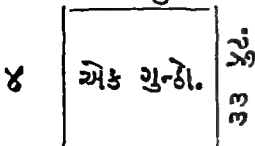
આ માપ પ્રમાણે ૪૩૫૬૦
સમચોરસ ફુટનો એક એકર.

૬-૫ $\frac{૧}{૨}$

આ માપ પ્રમાણે ૩૩ ફુટની એક સાંકળ અને તેવી ૬ સાંકળ અને ૫ $\frac{૧}{૨}$ આના સમ ચોરસનો એક એકર થાય છે.

૩૩ ફુટ.

આ માપ પ્રમાણે સમ ચોરસ ફુટ ૧૦૮૯ નો એક ગુન્ઠો અને ચાળીસ ગુન્ઠાનો એક એકર થાય છે.

૧૬૦ ફુટ.
૫ એક વીધું.
૧૬૦

આ માપ પ્રમાણે સમચોરસ ફુટ ૨૫૬૦૦ નુ એક વીધું. તેના ગુન્દા તેવીસ.

૧૦૦ હાથ
૬ એક વીધું.
૧૦૦

આ માપ પ્રમાણે સમચોરસ દશ હજાર હાથનું એક વીધું અને ૫૦૦ સમચોરસ હાથનો ૧ વસો, ૨૫ હાથની સમચોરસ એક વીશવાસી (૨૪ ઇંચનો ગજ એકે તથા ૨૦ ઇંચનો એક હાથ.)

અ. એક મૈલના ફુટ ૫૨૮૦

ખ. સમચોરસ એક મૈલનાં વીધાં ૧૧૨૦

ક. સમચોરસ એક મૈલના એકર ૬૪૦

ડ. એક મૈલના કરમ ૧૦૫૬

ઈ. ગંઠરની ૮૦ સાંકળનો ૧ મૈલ. એક સાંકળમાં ૧૦૦ લીન્કસ

ફ. (તેતરીસ ફુટની સાંકળના સોળઆના) ૧૬૦ સાંકળનો એક મૈલ.

ગ. પાચ ફુટનો કરમ એક અને અઢી ફુટનું એક ડગલું યાને કદમ.

૪૯. સોળ ખાવટાવા અગર ઓળીઆવાનો એક ઓળીઓ અગર એક ખાવટો (એક સાંતી.) તે પ્રમાણે એક ખાવટો તથા એક ઓળીઓ તેના ૪૬ એકર તેમાં ૭૮ વીધાં ૮ વસા થાય છે.

૫૦. ખીટીસ રાજ્યના ખેડા અને અમદાવાદ જિલ્લામાં એકરના વીધાં ગણવાનો વહીવટ ચાલે છે તે અનુસરી જત્રી કરવામાં આવી છે તે જત્રી આ એનન્સીમાં લાગુ કરવામાં આવે છે. તે જત્રી પ્રમાણે ૧ વીધો ૧૪ વસા અથવા ૨૩ ગુન્દાનો એક એકર થાય છે. જત્રી જોડે રાખવામાં આવી છે.

૫૨. રેગ્યુલર ફીલ્ડ સરવે જ્યારે રાજહક લેવાને માટે કરવાની હોય તે વખતે કેટલા અને કેવા નમુના રાખવા તે જરૂર પડે સંબંધ ધરાવનાર ઓફીસરે નક્કી કરવું.

૫૩. દરરોજ સરવેયરે ૩૫ એકર અગર ૫ ખેતરનું કામ કરવું. તેથી ઓછું કામ થશે તો વ્યાજખી સમખની ગેરહાજરીમાં ઓછા કામના પ્રમાણમાં પગાર કપાશે. તેણે દુરખીન (થીઓડો-લાઇટ) અગર પ્રીઝમેટીક કમ્પાસથી એક માઇલની માપણી કરવી

ભાગ ૨ જો.

કલમ ૧ માં જમીન ચાર જાતની બતાવી છે તેની વાખ્યા.

જરાયત.

જે જમીનમાં ખાગાઅતની ચીજ અથવા ડાંગરનું વાવેતર થતું નથી અને થએલું નહીં હોય તે જમીન વાવેતર અગર પડતર હોય તો પણ જરાયત સમજવી.

ખાગાયત.

જે જમીનમાં કુવા તથા પાકી હીકુંડી તથા ઝીલથી તથા પાટસ્થળ વીગેરેથી પાણી લેધને ખાગાયત ચીજ કરવાનો વહીવટ હોય તે જમીન ખાગાઅત સમજવી તથા કુવા નીચેની જમીનમાં

ડાંગરનું વાવેતર થતું હોય તો તે જમીન ક્યારડાની નહીં સમજતાં બાગાયતની સમજવી પણ કુવા નીચેની ક્યારડા જમીન ખીજી બાગાયત સાથે સામેલ નહીં કરતા જુદા જુદા નંબર કરવા પરંતુ મોજણી વખતે કુવો પડીને પુરાઈ ગયાથી અથવા પાટરૂથળ વીગેરેથી જમીનને પાણી પાવાનો ઉપાય નથી એવું હોય તો જરાયતની સમજવી.

કાળી.

જે જમીનમાં ક્યારડાને પાણી હોય તથા પાણી પાવાનો આસરો હોય તથા પાણી ન હોય પણ બ્યારે વાવેતર થાય છે એટલે ડાંગરનું અથવા ડાંગરના ધરનું વાવેતર થાય છે તે તથા ચો-માસામાં પાણી ભરી રાખી આકાસીઆ ઘઉં થાય છે તેને કાળી સમજવી.

રેતાળ.

જે જમીન રેતી જેવી હોય અને માટી જેવી જમીન નહીં હોય અને ઢાળ ટેકરાવાળી હોય તે વાવેતર કે પડતર હોય તો પણ રેતાળ સમજવી.

ખરાબો.

જે જમીનમાં ધાસ ઉગતું નથી અને જે ખારવાળી તથા પથર કાકરાવાળી હોય તેવી જમીન ખરાબાની સમજવી.

જમીનના રેવન્યુ સરવેના નંબરો કરવા બાબત.

૧. જમીન ચાર પ્રકારની છે. ૧ જરાયત. ૨. બાગાયત. ૩ રેતાળ. ૪ કાળી.

નંબરો કેવી રીતે પાડવા તે બાબત.

જમીનની જાત.	નાહાની ભરતી કેટલા એકરની.	વચલી ભરતી કેટલા એકરની.	પૂરી ભરતી એક સ-ખસના વહીવટની કેટલા એકરની.
જરાયત.	૬	૨૦	૩૦
બાગાયત.	૫	૧૫	૨૦
રેતાળ.	૬	૨૫	૪૦
કાળી.	૧	૫	૧૫
પડતર (વીડ, વાડીઆ, ટીંબા, ટેકરાની)	૧	૦	વહીવટ પ્રા. આખો નંબર કરવો.
ખરાબો (જેમા ધાસ ઉગતું નથી તથા ખારવાળી તથા પથરવાળી.)	૦	૦	એકજ જગાએ જેટલી જમીન હોય તેટલાનો એક નંબર કરવો.

કઇ કઇ જાતની જમીન એક નંબરમા સામેલ કરવી તે નીચે પ્રમાણે.

૨. ઉપર પ્રમાણે નંબરો પાડવા તેમાં એક જ ખેડૂતની જમીન એક ઠેકાણે નાહાની ભરતીથી પૂરી ભરતી સુધી હોય તેનો જાતવાર જુદો જુદો નંબર કરવો જોઇએ અને ભરતી પ્રમાણે એક જાતનો નંબર થઇ નહી શકે તો જુદી જુદી જાતની પોત માપણીથી એક નંબર કરવો. પરંતુ જુદા જુદા પ્રકારની જમીનના જુદા નંબરો કરવાને હરકત નથી.

૩. વાવેતર જમીનના વાંક બરાબર લેવા જોઈએ પણ સાધારણ ખાગાયત, તથા ક્યારીમાં એક આના તથા બે આના મુધીની ધર છોડ કરવી.

૪. નાહાની વેહેણ અથવા નાહાના માર્ગની બન્ને બાંજુએ એકજ ખેડુની જમીન હોય તો એક નંબર કરવો. પણ નદી, મોહોટો વોહજો, સડક, તથા મોહોટો આરપાર ગાન જવાનો માર્ગ તથા વાડ હશે તો એક નંબરમાં સામેલ ન કરતાં હદે પકડી નંબર કરવો. તેમ જ દરેક નંબરમાં દસ ગુંઠા ઉપરાંતની તલાવડી હોય તો તેનો જુદો નંબર કરવો.

૫. કોઇ ખેતર એક એકર કરતાં ઓછી ભરતીનું હોય તો પણ તેનો જુદો પોત કરવો.

૬. ખરાબાની જમીન, જેવી કે તદન ખારવાળી અગર પથ્થરની, કાંકરાની, ધાસ જેમાં ખીલકુલ ઉગતુ નથી જેથી વાવેતર લાયક નહી હોય તેવી, તેને ખરાબો સમજી એક એકરથી વધારામાં વધારે ૫૦ એકર મુધીનો નંબર કરવો.

૭. તળાવના નંબરો જુદા જુદા માપીને કરવા અને તે જેના વહીવટમાં હોય તેનાં નામ ઉપર લખવાં. ગામ લોકોના ઉપયોગમાં હશે તો દરબારી (સરકારી) લખી તે પ્રમાણે નામ લખવું. પરંતુ પ્રસંગે થતી વાડીઓનો રાજ્ય હક લેવા સરકાર મુનસફી ઉપર છે. તલાવમા કોઇપણ વખત વાડીઓ ખીલકુલ નહી થતી હશે તો તેને ખરાબો ગણવો.

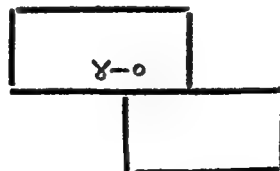
૮. માપણીના ગુણાકાર કરતાં વખતે જો કોઇ નંબરના એકર કાયદાની ભરતી કરતાં ત્રીસ ગુંઠા કમી જાહે માલુમ પડે તો કાયદા વીરુદ્ધ સમજવું નહીં, પરંતુ તે ઉપરાંત હોય તો કામ સોંપનાર ઓફીસરને રીપોર્ટ કરવો.

૯. નદીની ભેખડ નીચેની જમીનનો જુદો નંબર કરવો નહીં પણ નદીમાં ગણવાની છે. તે હદે પકડાશે. તેમજ નદીમાં ખેડાણ થાય છે તે વીશેની હકીકતનો રીપોર્ટ કરવાથી ઉપરી અધીકારી મુનાસબ હુકમ શરમાવશે.

૧૦. ખેરાન પાદર (ગામ) ની જમીન તથા બજાણીઆ, તથા રબારી લોકો ગામથી જુદા છાપરાં કરી રહેતા હશે તેના નોખા નંબર કરવા.

૧૧. ગામ તળ પાસે લગતા વાડાઓની વાવેતર જમીન દસ ગુંઠા ઉપરાંત હોય તો તેના નોખા નંબર કરવા.

૧૨. જ્યાં બે ખેતરોમાં જ નીચેના ઉદાહરણમાં બતાવ્યા પ્રમાણે “ એ ” થી “ બી ” સુધીનું અંતર ચાર સાંકળથી વધારે હોય ત્યાં એક નંબર કરવો નહીં, અને ચાર સાંકળથી ઓછો અંતર હોય તો એક નંબર આપવો.

૧૩. જે હકીકત સરવેના દાખલા સાદ જોઈએ તે ગામના દરતરમાંથી ન નીકળે તો તે વીશે ઉપરી અધીકારી તરફ રીપોર્ટ કરવો ને ખુલાસો મળ્યા પ્રમાણે અમલ કરવો અને તે દાખલો મોજણી બુકમાં જેના તે નંબરે રીમાર્કમાં બતાવવો.

૧૪. ઉપર બતાવ્યા પ્રમાણે અમલ ન થતો હોય તો હેડ સર્વેયરે અથવા નીમતાનદારે ઉપરી અધીકારી સાહેબને રીપોર્ટ કરવો.

બાહારખણી જમીન વિષે.

૧૫. બે માલ ધણીની અથવા બે પ્રકારની જમીન એક નબરમાં સામેલ કરવી નહીં પણ પ્રકારવાર ચાને ખેડુવાર નંબરો કરવા, પસાયતી હશે તો કેવા પ્રકારની, સરકાર ઉપયોગી કે ગામ ઉપયોગી, તે સ્પષ્ટ જણાઈ આવે તે પ્રમાણે લખી નંબર કરવા, ધરમાદા હોય તો કયા દેવસ્થાનમાં વીગેરેની છે તે જણાવી ખેડુનું નામ બતાવવું સ્વામી, બાહારખણી પુખ્ત કરતા હોય અને તે બદલ ખેડી અગર ખેડાવી વહીવટ કરતા હોય તો તેને માલીક લખવા નહી, તોપણ જરૂર લાગે તો ઉપરી અધીકારીને ખુલાસાનો રીપોર્ટ કરવો અને તે વીશેનો હુકમ રીમાર્કમાં લખવો.

૧૬. વેપારી વર્ગ જમીન ખેડતા હોય અગર ખેડાવતા હોય અને તેનો રાજ્ય હક ન આપતા હોય તેવી જમીનનો પ્રકાર ઉપરી અધીકારીના હુકમ મુજબ લખવો.

૧૭. કોઇ જમીન ગીરોહક યા સાનહકથી કોઇના કબજામાં હોય તો તેવી જમીનના ખેડુવાર નંબરો કરવા. પણ મુળ માલીક હોય તેનું નામ લખવું અને ખેડુત જેના તરફથી ખેડતો હોય તેનું નામ પણ બતાવવું. તોપણ મોજણીયુકમા ઉપરી અધીકારી તરફથી ખુલાસો મળ્યા પ્રમાણે મજકુર દાખલ કરવો.

૧૮. બાહારખણી જમીન પાસે પડતર યા ખરાબાની જમીન હોય અને તે ગામના ઉપયોગમા આવતી હોયતો તેવી જમીન બાહારખણીમાં સામેલ ન કરતાં દરબારી (સરકારી) લખી જુદો નબર કરવો.

૧૯. દરબારી તથા બહારખણી જમીન ખેડાતી હોય તેના નંબરમા માલ ધણી, નરવાદાર તથા ખેડુ જેટલા હોય તે તમામના નામ મોજણીયુકમા લખવા, જેથી તેના ઉપરથી થતા ખીજ કાગળો બનાવવા હરકત આવે નહીં.

૨૦. જગીરદારો નીચે ધરખેડની જમીન હોય અને તે પોતાના ધર સાતીડાંથી ખેડાવતા હોય તો તે ધરખેડની ગણવી. પણ જો ખીજ પાસે ખેડાવી પેદાશ લેતા હોય તો જે જગીરદાર તે પેદાશ લેતા હોય તેના નામ ઉપર જમીન લખવી અને ભેગું ખેડુતનું નામ પણ લખવું. એવી જમીનનો પ્રકાર દરબારી ધરખેડ લખવો અને સ્વાંગ યા મજમું જેવી રીતે હોય તે પણ બતાવવું.

૨૧. દરરોજ જેટલા નબર મપાય તેની ખાત્રી માટે મોજણીયુકમા ગામના પટેલ, તલાટી, યા કામદારની અને માલીકની સહી લેવી. “ સદરહુ માપણી અમારી બતાવેલ હદ પ્રમાણે કરી છે અને નબરનો મજકુર અમારા લખાવ્ય. પ્રમાણે લખ્યો છે અને તે ખરાબર છે ” એમ શેરો લખી તે નીચે સહીઓ લેવી.

૨૨. જે ગામની માપણી ચાલતી હોય તેની હદમા ટ્રીગનોમેટ્રીકલ સર્વેના ચોતરા અગર પીલરો આવે તો તેને માપથી બતાવવા પણ દુર્બીનથી માપણી થતી હોય અને તેવા ચોતરા અગર પીલરો દુર હોય તો દેખાયા પ્રમાણે ત્રણ યા વધારે સ્ટેશનથી ખરાબર એ ગલ લેઇ કાયમ કરવા કે નક્કામા બતાવવાને હરકત થાય નહીં.

૨૩. કોઇ ગામની વીગતવાર માપણી કરવાની હોય ત્યાર સર્વેયર અગર મોજણીદારે કાળજી પૂર્વક એ ગામમા આવેલો તમામ ખરાબો માપીને દાખલ કરવા. સ્કેલથી ક્ષેત્રફળ કાઢવું નહીં જેથી આગળ ઉપર તકરાર ઉપસ્થિત થાય તો માપેલા ટીપણ ઉપરથી સ્પષ્ટ દાખલો મળી આવે.

૨૪. કેટલાક ગામોમાં બ્રાહ્મણ, રજપુત, કોળી, બીલ, જત વીગેરે પાસે જમીન હોયછે. અને તે જમીન બદલ તે લોકો દરબાર या जगौरदारની નોકરી કરેછે, અગર ધરમાદા ખાયછે, તેવા લોકો પાસેથી જમીનનો પ્રકાર નીચે મુજબ લખવો.

૧. જીવાઇદાર
૨. ચાકરીઆત
૩. ધરમાદા
૪. વસવાયાની

આ પ્રકાર લખવામાં તકરાર આવે તો ઉપરી અધીકારનો હુકમ મેળવવો.

સૂચના.

- અ. દરબાર તરફથી या जगौरदार તરફથી કંઈ પણ અમુક રાજ્ય હક લેઇ જમીન ખેડવા આપેલ હશે તેને દરબારી ગણવી
- બ. બાહારખળી જમીનવાળા જમીન છોડી જતા રહ્યા હોય અને તેઓ પાછા આવવા સંભવ ન હોય તો તેવી જમીન વીશે ઉપરી સાહેબની મંજૂરી પ્રમાણે અમલ કરવો.
- ક. બારખળી જમીનના માલેકોએ પોતાની જમીન મૂકી દીધી હોય ને જતા રહ્યા હોય, અથવા તે જમીન વિષે કોઇ દાવો કરનાર પુરૂષ ન હોય તો તે બાબતમાં કોઈથી તે માટે જે હુકમ થાય તે ઉપર અમલ કરવો.

વધારાના ધારા.

- (એ)—સાથેના ફોર્મમાં બતાવ્યા પ્રમાણે આસીસ્ટન્ટ સાહેબની કોર્ટમાં રજીસ્ટર રાખવું.
- (બી)—જે કોર્ટેને કંઈ કામ કરાવવાનું હોય તેણે સાથેના ફોર્મમાં બતાવ્યા પ્રમાણે હકીકત આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબને મોકલવી.
- (સી)—આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબના રજીસ્ટરમાં જે અનુક્રમે કામ આવ્યાં હશે તે અનુક્રમે કામ કરવામાં આવશે. આ રૂલને ખાસ અગત્યના કારણસર જ અપવાદ અપવામાં આવશે. આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ આવી અગત્યની અરજીઓના ગુણુ દોષ ઉપર મહેરબાન પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબના કોઈ પરભાર્યા હુકમને અનુસરીને ચુકાદો કરશે.
- (ડી)—રૂલ “ ઇ ” માં બતાવ્યું છે તે સિવાય કોઈ પણ કોર્ટ એજન્સી સરવેયરને પરભાર્યા હુકમ મોકલશે નહિ.
- (ઈ)—જ્યારે કંઈ કામ માટે કોઈ કોર્ટ હુકમ કર્યો હશે તે કામ હાથ ઉપર લેવામાં આવશે ત્યારે આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ તે કોર્ટને ખબર આપશે. અને આ ખબર મળ્યા પછી સરવેયરનો કોર્ટ વચ્ચે કામ સંબંધી લખાણ પરભારે કરવાને હરકત નથી.
- (એફ)—આસીસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ દર વરસમાં તા. ૧ લી એપ્રિલ અને તા. ૧ લી ઓક્ટોબરના રોજ ગયા અડધા વર્ષમાં કામ કેટલું થયું અને કેટલું બાકી રહ્યું તેમજ સરવે ખર્ચની કેટલી રકમ વસુલ કરવાની બાકી છે તે બતાવનાર ૩ હાસીક પત્રક મહેરબાન પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબ તરફ મોકલશે.

14. Arms Rules.

Rules for the regulation of the manufacture, conversion, sale, import, export, transport, and possession of arms, ammunition and military stores in the Thana Circles, and Petty jurisdictional Talukas of the Palanpur Political Agency.

I. PRELIMINARY.

Application.

1. These rules shall apply to:—

(a) All Thana circles of the Palanpur Political Agency and the petty Jurisdictional States subordinate thereto;

(b) All railways now existing or which may hereafter be constructed in the Palanpur Agency within the limits (including the lands occupied, for stations; outbuildings, or other railway purposes,) over which full criminal jurisdiction has been or shall be assigned to the British Government, and shall come into

Commencement. force from such date as may be notified by the Political Agent from which date all other existing orders, notifications, rules or regulations on the same subject in force shall be repealed provided that all continuing authorities, permissions, licenses and exemptions in existence on the said date, which are in accordance with these rules, shall be held to have been granted and issued under these rules

2. In these rules “cannon” includes also all howitzers, mortars, wall-pieces, mitrailleuses and other ordnance and machine guns, all parts of the same and all carriages, platforms and appliances for mounting, transporting and serving the same

Definitions.

“Arms” includes fire-arms, bayonets, swords and daggers, also cannon and parts of arms and machinery for the manufacture or repairs of arms or portions of arms

“Ammunition or Military Stores” include also all articles specially designed for torpedo service and sub-marine, mining, rockets, guncotton, dynamite, lithofracteur, and other explosive or fluminating material, gunflints, gunwards, percussion caps, fuses and friction tubes, all parts of ammunition, and all machinery for manufacturing ammunition and includes “sulphur in quantity more than 10 lbs

weight, leaden bird shot and bullets when possessed in quantities exceeding one hundredweight at any one time, but not lead or saltpetre.

“Import” means transmission from any place beyond to any place within the limits to which these rules apply.

“Export” means transmission from any one place within to any place beyond the limits to which these rules apply.

“Transport” means transmission through the limits to which these rules apply from and to places to which they do not apply

“License” means a license granted under these rules or by competent authority under the Indian Arms Act.

“Pass” means a written permission granted to transport under these rules arms, ammunition or military stores not covered by a license.

“Parvana” means a permit to possess or carry arms.

II. MANUFACTURE, CONVERSION AND SALE.

3 No person shall manufacture, convert, repair or sell or keep, offer or expose for sale any arms, ammunition or military stores except under a licence granted under these rules in the manner and to the extent permitted thereby. But nothing herein contained shall prevent any person from selling any arms or ammunition which he lawfully possesses bona fide for his own private use to any person who is not prohibited from possessing the same, provided always that no such sale shall be effected until the permission of the Political Agent has been obtained

Unlicensed manufacture, conversion, repair and sale prohibited

4. Licenses to manufacture or convert arms or manufacture ammunition may be granted by the Political Agent. But such manufacture or conversion shall be restricted to the limits of the Thana Headquarters Stations and shall on no account be permitted in any other place

License to manufacture or convert.

5. Licenses to repair or sell or keep, offer or expose for sale arms or ammunition may be granted by the Political Agent. But such sale or repair shall be restricted to the limits of the Agency Thana Head Quarters only.

These Licenses shall be in the forms annexed to these rules.

6. No person shall manufacture or keep in his possession or sell more than 10 lbs of sulphur at a time except under a license granted by the Deputy Assistant Political Agent concerned.

Licence to manufacture or sell or keep sulphur.

7. Every holder of a license under rules 4, 5 and 6 shall keep a correct and true register in the form annexed Appendix B, and shall show in it correctly all stocks, manufacture and receipts, and all sales of arms and ammunition or sulphur in his possession. He shall exhibit this register when called upon to do so to any magistrate or to any police officer not below the rank of a Chief Constable.

Register of stock

8. Any Magistrate or Police officer not below the rank of a Chief Constable may at all reasonable times enter and inspect the premises of any person licensed to manufacture, convert, repair, sell or keep arms, ammunition or sulphur under these rules, and every such person shall be bound to exhibit the entire stock of arms, ammunition or sulphur in his possession or under his control and all accounts and records relating thereto.

Inspection of premises.

9 Every person licensed to manufacture, convert, repair or sell arms, ammunition or sulphur under these rules shall affix a board on a conspicuous part of his shop or usual place of business and shall cause to be painted thereon in large letters in English and Gujarati his name and the words "Licensed to manufacture" or "Licensed to deal in arms, ammunition and sulphur".

Board to be affixed to shops of Licensed vendors.

10. The Political Agent or the Deputy Assistant Political Agent may at any time, for reasons to be recorded in writing, cancel or suspend the license of any manufacturer or vendor under these rules.

Revocation of license.

11. No manufacturer or licensed vendor shall sell arms or ammunition except sulphur in reasonable quantities not exceeding 10 lbs. in weight for medicinal purposes without the written permission of the Deputy Assistant Political Agent to any person not in possession of a Parvana of one of the kinds hereinafter set forth in rule 23, and then

Sale by licensed vendors

only to such limited amount as may be sanctioned by the Deputy Assistant Political Agent.

III. IMPORT, EXPORT AND TRANSPORT.

12. All importation of arms, ammunition or military stores from places beyond the Palanpur Agency is forbidden except under a license granted by the Political Agent or by competent authority in British India under the provisions of the Indian arms Act.

Unlicensed importation from beyond the Palanpur Agency is prohibited

13. All importation of arms, ammunition or military stores from places within the Palanpur Agency but beyond the limits to which these rules apply is forbidden except under a license granted by the Political Agent

Unlicensed importation from other places within the Palanpur Agency prohibited.

14 Arms, ammunition or military stores imported by rail shall not be delivered to any importer or consignee unless

Import by rail

(a). The importer or consignee produces the 'original license issued by competent authority authorising the import.

(b) The senior Police Officer at the Station to which the consignment is consigned has compared the consignment with the license and authorized the Station Master to make delivery For the purpose of making the comparison required by clause (b) the Police Officer shall have the power to open any package which he thinks suspicious.

15. Every Station Master shall give information to the officer mentioned in clause (b) of the preceding rule of the arrival at his station of any consignment of imported arms, ammunition or military stores

Duty of Station Master

16 All exportation of arms, ammunition or military stores to places beyond the Palanpur Agency is forbidden except under a license granted by the Political Agent.

Unlicensed exportation to places beyond the Palanpur Agency prohibited.

17. All exportation of arms, ammunition or military stores to places within the Palanpur Agency but beyond the limits to which these rules apply is forbidden except under a license granted by the Political Agent.

Unlicensed exportation to other Places within the Palanpur Agency prohibited

18. All transport of arms,ammunition or military stores through the limits to which these rules apply from and to places to which they do not apply not otherwise covered by a license is forbidden except under a pass granted by the Political Agent

Transportation without a license or pass prohibited.

19. All Station Masters to whom arms,ammunition or military stores are tendered for despatch unaccompanied by evidence of licenses being granted as per rules 16, 17 and 18 shall detain them and report the matter through the Railway Police for the orders of the Political Agent through the Deputy Assistant Political Agent.

Export and transport by rail.

20. Every person employed upon a Railway shall, in the absence of reasonable excuse, the burden of proving which shall lie upon him, be bound to give information to the nearest Police Officer regarding any box, packet or bale in transit which he has reason to believe contains stores in respect of which an offence against these rules has been or is being committed

Obligation of railway employes to give information.

21. Similarly it shall be the duty of all revenue and village officers to report to the nearest Police officer any information he may obtain, or any reasonable suspicion he may entertain concerning the import, export or transport of any arms, ammunition or military stores in contravention of the provision of these rules

Obligation of revenue and village officers to give information.

IV. GOING ARMED AND POSSESSING ARMS, &c.

22. No person except those specified in Schedule A hereto annexed and to the extent therein defined shall possess or carry arms or ammunition except under a Parvana as hereinafter provided

Going armed or possessing arms without a Parvana prohibited except to persons exempted.

23. Parvanas are of four kinds

Kinds of parvana

(a) Green, which entitles the holder to possess arms and to carry and use them within the limits of the Taluka of which he is a resident

(b). Red, or temporary passes, which entitle the holder to carry arms in any part of the Palanpur Agency to which these rules apply, or any specified part thereof for a limited period only not exceeding one year.

(c) Yellow, or permanent passes which may be issued to Police Patel's Pasaitas, petty Talukdars, Mulgirasias, Kamdars, and other personal followers of Talukdars as well as to other persons of position and approved loyalty and which entitle the holder to carry arms in any part of the Palanpur Agency.

(d) Brass badges, to be worn round the waist when on duty with arms, to be issued at the discretion of the Deputy Assistant Political Agents to Pasaitas and inferior village police who are required to bear arms for the performance of their duties

Note—There should be yellow passes in addition to badges

24 (a) Parvanas described in rule 23 may be applied for from the Deputy Assistant Political Agents direct or through the Thandar, Talukdar or Chief Constable.

Application for
and issue of Par-
vanas.

(b). The Deputy Assistant Political Agents shall have full power to grant or withhold a Parvana at their discretion and shall communicate their order to the Superintendent of the Agency Police and the Thandar or Talukdar in whose limits the applicant resides

(c) Application for badges as defined in rule 23 (d) shall be made by the Talukdar or Thandar in whose jurisdictional limits the police in question perform their duties to the Deputy Assistant Political Agents who may either grant or for reasons to be recorded by them withhold them altogether or grant only a portion of those asked for.

25 If any person to whom a Parvana of any of the kinds specified in rule 23 has been issued lose such Parvana he shall at once report the fact to the Thandar or other Magistrate or the Talukdar, as the case may be within whose jurisdiction he resides. The officer to whom such report has been made shall detain the arm or arms comprised in the last Parvana pending production by the owner of a fresh Parvana. If a fresh Parvana is not produced within 12 months

Loss of Parvana
to be reported

after the date of the loss of original Parvana, the arms so detained shall be forfeited.

26. If any arms or ammunition for which a person holds a parvana granted under these rules shall in any manner pass out of his possession he shall at once give notice of the fact to the Thandar or other Magistrate or the Talukdar and get his parvana cancelled or altered as may be necessary.

Duty of holder of Parvana if arms pass out of his possession.

27. (a) A copy of the register of the parvana granted in each village and of arms in possession of persons residing in the said villages and exempted from the operation of these rules under rule 22 shall be kept by the Police patel, and it shall be his duty and the duty of all police officers (not lower in rank than Head Constables) to report any cases which come to their notice in which the arms mentioned in the said register are not in the possession of the parvana holders, or that persons are in possession of arms or ammunition without a parvana, or generally cases in which the provisions of these rules have been infringed.

Duty of officers to enforce rules.

(b) A copy of the register of parvanas granted to residents of Thana Circles and petty Talukas or railway limits shall be kept by the Inspector of Agency Police and the Inspectors of the Railway Police concerned, and it shall be their duty to report any cases which come to their notice in which the arms mentioned in the said register are not in the possession of the parvana-holders, or that persons not specially exempted are in possession of arms or ammunition without a parvana, or generally cases in which the provisions of these rules have been infringed.

V. PENALTIES

28. Whoever commits any of the following offences, namely:—

For breach of rules
3 to 5, 7 to 9, 11 to
13, 16 to 18, 22 & 23

(a) Manufactures, converts; repairs, sells or keeps, offers or exposes for sale any arms, ammunition or military stores in contravention of the provisions of rule 3, or breaks any of the conditions of a license granted under rules 4 or 5.

OR

(b). Intentionally makes any false entry in the register which by rule 7 he is required to keep.

OR

(c). Intentionally fails, or refuses to exhibit anything which by rule 7 or 8 he is required to exhibit, or to keep a board affixed to his premises as required by rule 9.

OR

(d). Sells arms or ammunition in contravention of rule 11.

OR

(e). Imports, exports, or transports, any arms, ammunition or military stores in contravention of the provisions of rules 12, 13, 16, 17, or 18

OR

(f). Possesses or carries or has under his control arms or ammunition in contravention of rule 22 or 23.

OR

(g). Allows any arms or ammunition for which he holds a parwana to pass out of his possession in a manner which creates a reasonable suspicion as to his bona fide, shall be liable, on conviction before a magistrate of not lower than the second class, to imprisonment for a term which may extend to three years, or to fine which may extend to one thousand rupees, or to both, and the arms, ammunition or military stores in respect of which the offence may have been committed, as also any cart or baggage animal used to convey the same shall be liable to confiscation.

29. Whoever omits to report the loss of a parwana as required by rule 25, or to report the loss of any arms or ammunition as required by rule 26, shall be liable on conviction before any Magistrate or Jurisdictional Talukdar to a fine which may extend to ten rupees, and the renewal of his parwana may be withheld for a term which may extend to one year.

30 Any person violating any of these rules, for the violation of which no penalty is provided by these rules, shall be liable, on conviction before any Magistrate to imprisonment for a term which may extend to one month, or to fine which may extend to two hundred rupees or to both.

For breach of rule
25 and 26

For breach of
rules not otherwise
provided for.

VI MISCELLANEOUS

31. Whenever any Magistrate has reason to believe that any unlicensed person has in his possession for sale arms or ammunition or is keeping upon his premises without permission more than 40 lbs. of sulphur, he may after recording in writing the grounds of his belief cause a search to be made of the house or premises in which he believes such arms, ammunition or sulphur are and if found may seize and confiscate them.

Search of suspected premises

32. If any person is importing or exporting arms, ammunition or military stores without a license, or is transporting them without a pass, or is in possession of arms or ammunition without a parvana in violation of these rules such arms, ammunition or military stores may be seized by any person acting under their orders

Seizure.

33. (a) The Magistrate who has tried the case or any other Magistrate to whom he is subordinate may award up to one-half the amount of any fine inflicted under these rules and upto one-half the sale price of any confiscated articles sold under these rules to any person who has given information leading to a conviction.

Rewards to informers.

(b) Cases in which no fine is inflicted or in which it appears desirable to give a reward larger than is provided for above, shall be submitted for the orders of the Political Agent, by or through the Deputy Assistant Political Agents.

34. No prosecution under these rules shall be instituted except under the orders or with the sanction of the Deputy Assistant Political Agents

Sanction for prosecution necessary

35 The Political Agent may from time to time by notification make rules not inconsistent with these rules to determine the forms in which and the terms and conditions on and subject to which any license, pass or parvana shall be granted under these rules and may by such rules among other things

Power to make subsidiary rules

(a) Fix the period of which licenses, passes or parvanas shall continue in force.

(b). Fix the fee payable by stamp or otherwise for the said licenses, passes or parvanas.

(c). Direct the holder of the license to keep a record or account in a prescribed form, and exhibit the same when called upon by an officer of Government to do so.

(d) Direct him to produce or account for the arms or ammunition when called upon to do so

36. Nothing contained in these rules shall be deemed to affect any orders or notifications published under the authority of the Bombay Government, which are at present in force or which may hereafter be brought into force on this subject.

Palanpur,
28th June 1904.

}

G E HYDE CATES, Lt. Colonel,
Political Agent, Palanpur.

SCHEDULE A.

List of persons or classes of persons exempted from the operation of the prohibition continued in Rule 22 of the Rules in the Palanpur Agency relating to arms and ammunition, other than those referring to cannon, articles designed for torpedo service, war rockets, and machinery for the manufacture of arms and ammunition

(1) All persons who if in British India would be exempt from the operation of the Indian Arms Act.

(2) All Magistrates and officers of and above the rank of a Thandar.

(3). All Jurisdictional and non-Jurisdictional Talukdars of the Palanpur Agency who either pay tribute or administrative charges.

(4). Any land-holders, and other persons of approved loyalty and good position who are specially exempted by the Political Agent from time to time.

(5). All travellers carrying arms or ammunition so far as their arms or ammunition may be covered by a permit in due form signed by a duly qualified British Officer.

Palanpur,
28th June 1904.

}

G. E. HYDE CATES, Lt. Colonel,
Political Agent, Palanpur.

FORM I.

(Name of person) is authorised to transport the undermentioned articles, arms of ammunition (as the case may be)
 from (place) to (place) within the limits of the Thana Circles of . This license will hold good from (date) to (date)

The articles covered by this license will be delivered only to persons lawfully entitled to possess the same.

The license must be delivered to the Police Patel of the village to which the articles are consigned, and where there is a resident Magistrate the license must be delivered to him

FORM II.

License to export Arms, Ammunition or Military Stores under Rule () of the Arms Regulations for the Thana Circles and Petty Jurisdictional Talukas of Palanpur Agency.

Name & ca. of licensee-holder and agent if any.	Number of packages	Arms.		Ammunition or Military Stores		Place of despatch and route.	Purpose for which consignment is required	Destination.	Name & residence of consignee.	Period for which license is valid.
		Description	Number.	Weight or number.	Weight or number.					

(Signature of)

Officer granting the license. Dated

the

190

This license is valid only for the period and the route named therein.

It becomes invalid if bulk is broken at any place on the journey.

The contents of each package covered by this license shall be described in legible characters on the outside of such package.

FORM III.

License to manufacture, convert or sell or keep Arms, ammunition and Military Stores.

Name &ca of licensee-holder and place of residence.	Place of business factory and shop	Description of Arms.		Description of ammunition or military stores		Date on which license expired.
		To be manufactured	To be kept and sold	To be manufactured	To be kept and sold	

(Signature of)

Officer granting the license.

This license is given subject to the provisions of the Arms Regulations for the Thana Circles and Petty Jurisdictional Talukas of the Palanpur Agency

The license-holder shall keep records and accounts of all arms made or converted, of all ammunition manufactured, of all stocks in hand, and of all sales in such form as the State authorities may from time to time direct.

The license-holder shall affix to his shop or place of business a sign-board as required by rules.

The license-holder shall at the time of the purchase endorse upon the license of every purchaser holding a license under Form II and the following particulars —

- (1). The name and address of the person who takes delivery of the articles sold.
- (2). The nature and amount of the articles sold
- (3). The date of sale

And shall append his signature to the endorsement.

Palanpur,

28th June 1904.

G E HYDE CATES, Lt Colonel,

Political Agent, Palanpur

LICENSE TO KEEP ARMS AT HOME.

द्वयमां हृषीकेशे राजभवानो परवानो.

[illegible]

Signature.

મહી.

190

৫৭৭

Date.

तार्किक

LICENSE TO WEAR ARMS GIVEN BY THE

તરફથી હથિયાર ધારણ કરવાનો અપાવવાનો પરવાનો.

Number. નંબર.	Name of the person to whom license is given જે શક્તિને પરવાનો આપવામાં આવે તેનું નામ.	Age ઉંમર.	Caste. નત.	Profession. વ્યવસાય.	Inhabitant of રહેવાસી.	Description of person વ્યક્તિનું વર્ણન.	Purpose for which license is given જે કારણે આપવામાં આવેલું છે.	From date to date. કેલ તારીખથી કેલ તારીખ સુધી.	From place to place. કેલ જગ્યાથી કેલ જગ્યા સુધી.	Particulars of arms હથિયારોની વીગત.	Remarks. ટીપ્પણી.

Signature.

સહી.

190

૧૯૦

Date.

તારીખ.

LICENSE TO WEAR ARMS.

હથિયાર ધારણ કરવાનો પરવાનો.

Number નંબર	Name of the person to whom license is given. જે માણસને પરવાનો આપ- વામા આવે તેનું નામ.	Age ઉમર.	Caste. જાત.	Inhabitant of રહેવાશી	Description of person. પ્રસન્ન વર્ણન.	Date. તારીખ.	Particulars of arms. હથિયારોની વિગત.

Date.

190

તારીખ

૧૯૦

Signature.

સહી.

પાલણપુર પોલીટીકલ એજન્સિમાંના થાણા સર્કલોમાં તથા હુકમત-
વાળા નાના તાલુકાઓમાં હથિયાર, યુદ્ધ સામગ્રી અને લશ્કરી
સ્ટોર તૈયાર કરવાનો, તેઓનું રૂપાન્તર કરવાનો, તે વેચ-
વાનો, અંદર લાવવાનો, બહાર મોકલવાનો, તથા
એક જગાએથી બીજી જગાએ લઈ જવાનો
તથા કબજામાં રાખવાનો ખંદોખસ્ત
કરવા બાબતની કાનૂનો.

૧—પ્રથમ નિયમ.

લાગુ પડશે

૧. આ કાનૂનો:—

(અ). પાલણપુર પોલીટીકલ એજન્સિના સધળા થાણા સર્કલોને તથા સર્કલું એજન્સિ-
ના તાબાના હુકમતવાળા નાના સરથાનોને,

(બ). પાલણપુર એજન્સિમાં (સ્ટેશનો, ધરના ઉપાગો, અથવા રેલ્વેના બીજા કામ
સાથે ઉપયોગમાં લીધેલી જમીનો સુદ્ધા) જે હવે ઉપરની સધળી ફોજદારી હુક-
મત બ્રિટિશ સરકારને સોંપેલી છે અથવા સોંપવામાં આવે તે હવેની અંદર
હાલ વિદ્યમાન હોય તે અથવા હવે પછી બાધવામાં આવે તે સધળી રેલ્વેઓને
લાગુ પડશે, અને

પોલીટીકલ એજન્ટ જાહેર કરે તે તારીખથી અમલમાં આવશે અને સર્કલું તારીખથી સં-
કલ્પ વિષય બાબત જે જે 'બીજા હુકમ, જાહેરનામા, કાનૂનો અથવા
શરૂઆત. નિયમો અમલમાં હશે તે સધળા રદ થશે, પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે

જે ચાલુ સત્તા, પરવાનગી, લાઇસેન્સ તથા માફી, સર્કલું તારીખે અમ-
લમાં હશે અને જે આ કાનૂનો મુજબ હશે તે સધળી સત્તા, પરવાનગી, લાઇસેન્સ તથા માફી,
આ કાનૂનોની રૂએ આપેલી છે એમ ગણવામાં આવશે

૨. આ કાનૂનોમાં “ તોપ ” આ શબ્દમાં સધળા હાવિટઝરનો, ગરનાળ મોર્ટરનો, વાલ્વી-
સિસનો, મિટ્રેલ્સનો તથા બીજા પ્રકારની તોપ તથા મશીનગન્સનો તથા
વ્યાખ્યા તેઓના સધળા ભાગનો તથા તે ચઢાવવાની, એક જગાએથી બીજી જ-
ગાએ લઈ જવાની તથા તેના કામમાં ઉપયોગી પડવાની સધળી ગાડી-

ઓનો તથા પ્લાટફોર્મનો તથા સાધનોનો સમાસ થાય છે.

“ હથિયાર ” આ શબ્દમાં અગ્નિશસ્ત્રનો, સગીનનો, તરવારનો તથા ખંજરનો એટલે કટા-
રીનો અને તોપનો તથા હથિયારના ભાગનો અને હથિયાર અથવા હથિયારના ભાગ તૈયાર કરવા
સાથે અથવા દુરસ્ત કરવા સાથે વાપરવાના યત્રોનો સમાસ થાય છે.

“ યુદ્ધ સામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર ” આ સત્તામાં ટારપિડોના કામમાં ઉપયોગી પડવા
સાથે તથા સમુદ્રની હેડોન સુરંગ મારવા સાથે ખસડા ચોળેલા સધળા પદાર્થોનો તથા બાણ તથા ગ-

નકાટન તથા ડિનામાઇટ તથા લીથોફાઇટર તથા અવાજ સાથે પુટે તેવા તથા ધક્કા લાગ્યાથી અથવા ધસાયા વગેરેથી મોટો અવાજ થઇને પુટનારા ખીજ પદાર્થ તથા બંદુકનો ચક્રમક તથા ગનવાર્ડસ તથા તોટી તથા ફ્યુજ અને ફ્રિક્શનટ્યૂબ તથા યુદ્ધસામગ્રીના સઘળા ભાગ તથા યુદ્ધ-સામગ્રી કરવાના સઘળા યંત્રોનો પણ સમાસ થાય છે, તેમજ તેમાં દશ રતલ કરતાં વધારે વજનનો ગંધકનો, પક્ષી મારવાની સીસાની ગોળીઓ તથા છરા કોઇ પણ વખતે એક હંફવેટ કરતાં વધારે વજનમાં હશે ત્યારે તેનો સમાસ થાય છે. પણ સીસાનો અથવા મુરાખારનો સમાસ થતો નથી.

“ અંદર લાવવું ” આ સંજ્ઞાનો અર્થ જે હદને આ કાનૂનો લાગુ હોય તે હદની બહારની કોઇ પણ જગાએથી તે હદની અંદરની કોઇ પણ જગામાં આણવું એવો થાય છે.

“ બહાર મોકલવું ” આ સંજ્ઞાનો અર્થ જે હદને આ કાનૂનો લાગુ હોય તે હદની અંદરની કોઇ પણ જગાએથી તે હદની બહારની કોઇ પણ જગાએ મોકલવું એવો થાય છે.

“ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવું ” આ સંજ્ઞાનો અર્થ જે હદને આ કાનૂનો લાગુ હોય તે હદમાં થઇને જે જગાને આ કાનૂનો લાગુ ન હોય તે જગાએથી તેવી બીજી જગાએ મોકલવું એવો થાય છે.

“ લાઇસેન્સ ” આ શબ્દનો અર્થ આ કાનૂન મુજબ અથવા કોઇ યોગ્ય અધિકારીએ હિંદુસ્તાનના હથિયારના આકટ મુજબ આપેલું લાઇસેન્સ એવો થાય છે.

“ પાસ ” આ શબ્દનો અર્થ જે હથિયાર, યુદ્ધ સામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર બાબત લાઇસેન્સ ન હોય તે હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર આ કાનૂનોની રૂએ એક જગાએથી બીજી જગાએ લઇ જવા સારૂ આપેલી લેખી પરવાનગી ચિઠ્ઠી એવો થાય છે.

“ પરવાનો ” આ શબ્દનો અર્થ હથિયાર કબજામાં રાખવાની અથવા સાથે બાંધી લઇ જવાની પરવાનગી ચિઠ્ઠી એવો થાય છે.

૨—તૈયાર કરવું, તથા રૂપાંતર કરવું તથા વેચવું.

૩. કોઇ માણસે કોઇ હથિયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર આ કાનૂનો મુજબ લાઇસેન્સ વગર તૈયાર કરવાની તથા રૂપાંતર કરવાની તથા દુરસ્તી કરવાની તથા વેચવાની મના.

આપેલા લાઇસેન્સ વગર તથા તે લાઇસેન્સ ઉપરથી જે રીતની પરવાનગી આપી હશે તે શિવાય બીજી રીતે તથા જોડે મુઠ્ઠી પરવાનગી આપી હશે તે કરતાં વધારે તૈયાર કરવા નહિ, અથવા તેઓનું રૂપાંતર કરવું નહિ અથવા દુરસ્ત કરવા નહિ અથવા તે વેચવા નહિ, અથવા વેચવા સારૂ રાખવાં નહિ અથવા વેચવા સારૂ કઢાડવાં નહિ. પણ કોઇ માણસના કબજામાં પોતાના ખરેખરા ખાનગી ઉપયોગ સારૂ હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી હશે તે કબજામાં રાખવાની જોડે મના નહીં હશે તેને વેચવાની આ કાનૂનોના કોઇ ઠરાવ ઉપરથી મના છે એમ સમજવું નહિ, પણ હમેશને માટે એવું ઠરાવ્યું છે કે સદર્દુ વેચાણ પોલીટીકલ એજન્ટની પરવાનગી મેળવ્યા વગર થશે નહિ.

૪. હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી તૈયાર કરવાનું અથવા તેનું રૂપાંતર કરવાનું લાઇસેન્સ તૈયાર કરવા વિષેનું અથવા આપવાનો અધિકાર પોલીટીકલ એજન્ટને છે. પણ એવી રીતે તૈયાર કરવાનું અથવા રૂપાંતર કરવાનું કામ થાણાના સદર સ્ટેશનોની હદમાં જ કરવું જોઇએ, બીજી કોઇ પણ જગાએ કોઇ પણ કારણસર કરવા દેવામાં આવશે નહિ.

૫ હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી દુરસ્ત કરવાનાં અથવા વેચવાનાં અથવા વેચવા સાડ રાખવાનાં અથવા કહાડવાનાં અથવા માડી મુકવાનાં લાઇસેન્સ આપવાનો અધિકાર પોલીટીકલ એજન્ટને છે. પણ આવી રીતે વેચવાનું અથવા દુરસ્ત કરવાનું કામ એજન્સિ થાણા હેડક્વાર્ટરની હદમાં જ માત્ર કરવા દેવામા આવશે.

આ લાઇસેન્સો આ કાનૂનોને જોડેલા નમુના પ્રમાણે હોવા જોઈએ.

૬. સબંધવાળા ડેપુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટે આપેલાં લાઇસેન્સના આધાર વગર ગંધક તૈયાર કરવાનું અથવા કોઈ શખસે એકી વખતે ૧૦ રતલ કરતા વધારે ગંધક તૈયાર કરવો વેચવાનું અથવા રાખવાનું નહિ અથવા પોતાના કબજામાં રાખવો નહિ અથવા વેચવો નહિ. લાઇસેન્સ

૭. ૪ થી, ૫ મી અને ૬ ફી કાનૂન મુજબ લાઇસેન્સ ધારણ કરનાર દરેક શખસે આ નમુના પ્રમાણે એક ખડ રજીસ્ટર કાઢી પણ ભુલ વગર રાખવું, અને દાસ્તાનનું રજીસ્ટર તેમાં પોતાના કબજામાંનાં સધળાં હથિયાર અને યુદ્ધસામગ્રી અથવા ગંધકનું દાસ્તાન તથા તે બનાવ્યા તથા મળ્યાની વાત તથા તેનાં વેચાણ બરોબર લખવા જોઈએ. કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ, અથવા ચીફ કોન્સ્ટેબલથી ઉતરતા દરજ્જાનો ન હોય એવો કોઈ પોલીસ અમલદાર પોતાને આ રજીસ્ટર દેખાડવાનું ફરમાવે તો તે તેને બતાવવું.

૮. કોઈ માજીસ્ટ્રેટ, અથવા ચીફ કોન્સ્ટેબલથી ઉતરતા દરજ્જાનો ન હોય એવો પોલીસ અમલદાર, સધળે વાજબી વખતે, આ કલમોની રૂયે હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા ગંધક તૈયાર કરવા સાડ, તેનું રૂપાંતર કરવા સાડ, તેની દુરસ્તી કરવા સાડ, વેચવા સાડ અથવા રાખવા સાડ જેને લાઇસેન્સ મળ્યું હોય એવા કોઈ પણ શખસના મકાન વિગેરેમાં પેસીને તે જોવાને મુખત્યાર છે, અને એવો દરેક શખસ પોતાના કબજામાંના અથવા નિબંધ હેઠળના હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા ગંધકનું સંઘળી દાસ્તાન તથા તે સબંધી સધળા હિસાબ તથા કાગળપત્ર બતાવવાને બધાયેલો છે.

૯. આ કાનૂનોની રૂયે હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા ગંધક તૈયાર કરવા સાડ તથા તેમનું રૂપાંતર કરવા સાડ તે દુરસ્ત કરવા સાડ અથવા વેચવા સાડ જેને લાઇસેન્સવાળા વેચનારા-એજન્ટે દુકાનો ઉપર પાડી મુકવા બાબત ઇસિન્સ મળ્યું હોય એવા દરેક શખસે પોતાની દુકાનના અથવા રોજનું કામ કરવાની જગાના પ્રસિદ્ધ ભાગ ઉપર એક પાટીયું મારવું જોઈએ. અને તેની ઉપર પોતાનું નામ અને “Licensed to Manufacture (હથિયાર તૈયાર કરવાના પરવાનાવાળો)” અથવા “Licensed to deal in arms, ammunition and sulphur (હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અને ગંધકનો વેપાર કરવાના પરવાનાવાળો)” એ વિગતના મોહોટા દસ્કતો અગ્રેજીમાં તથા ગુજરાતીમાં રંગથી લખાવવા જોઈએ.

૧૦. આ કાનૂનો મુજબ કોઈ તૈયાર કરનારનું અથવા વેચનારનું લાઇસેન્સ પોલીટીકલ એજન્ટ અથવા ડેપુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ કોઈ વખતે રદ કરવાને અથવા મોકુફ કરવાને મુખત્યાર છે. અને તે બાબતના કારણો દફતરમાં લખી રાખવા જોઈએ.

૧૧. કોઇ તૈયાર કરનારે અથવા લાઇસેન્સવાળા વેચનારે હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા દવાના કામસાઝ ૧૦ રતલ સુધી વાજખી જથામાં હોય તે કરતાં લાઇસેન્સવાળા વેચનારા- વધારે ગંધક ૨૩ મી કાનૂનમાં લખેલા પ્રકારનો પરવાનો જેની પાસે ન ઓએ કરવાનું વેચાણ. હોય એવા કોઇ પણ શખસને ડેપ્યુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એન્ટની લખેલી પરવાનગી વગર વેચવો નહિ, અને સદર્જ અમલદારની પરવાનગીથી વેચવામાં આવે તે પ્રસંગે ડેપ્યુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એન્ટ મંજુર કરે તેટલી જ હદ સુધી જ માત્ર વેચવો.

૩—અંદર લાવવું તથા બહાર મોકલવું તથા એક જગાએથી બીજી જગાએ લઇ જવું.

૧૨. સધળા હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર પાલણપુર એનન્સિની બહારની પાલણપુર એનન્સિની બ- કોઇ પણ જગાએથી પોલીટીકલ એન્ટે અથવા બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનનાં હારથી લાઇસેન્સ વગર અંદર કોઇ યોગ્ય અધિકારીએ હિંદુસ્તાનના હથિયાર બાબતના આક્ટના કસો વેચવાની મના મુજબ આપેલા લાઇસેન્સ વગર અંદર લાવવાની મના છે.

૧૩. સધળાં હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર જે જગાએ પાલણપુર એનન્સિની પાલણપુર એનન્સિની બ- અંદર હોય પણ જે આ કાનૂનો લાગુ પડતી હોય એવી હદની બહાર જ જગાએથી લાઇસેન્સ વ- હોય તે જગાએમાંથી, પોલીટીકલ એન્ટે આપેલા લાઇસેન્સ વગર આ- ગર અંદર લાવવાની મના ભુવાની મના છે.

૧૪. રેલવે માર્ગ અંદર આણેલા હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર નિચે પ્ર- રેલવે માર્ગ અંદર લાવવું. માણે ન હોય તો, કોઈ પણ અંદર લાવનારને અથવા કન્સાઇનીને સ્વા- ધીન કરવા નહિ એટલે:—

(અ). સદર્જ અંદર લાવનારને અથવા કન્સાઇનીને એવી રીતે અંદર લાવવાનો અધિકાર આપવાનું જે લાઇસેન્સ યોગ્ય અધિકારીએ આપ્યું હોય તે અમલ લાઇસેન્સ રજુ કરે નહિ તો,

(બ). સદર્જ કન્સાઇનમેન્ટ જે સ્ટેશને મોકલ્યું હોય તે સ્ટેશનના વરિષ્ઠ પોલીસ અમલદારે તે કન્સાઇનમેન્ટ લાઇસેન્સ સાથે સરખાવીને તે સામાન સ્વાધીન કરવાનો સ્ટેશન મા- સ્તરને અધિકાર આપ્યો ન હોય તો.

ખ. રૂલમાં ફરમાવ્યા મુજબ સરખામણી કરવા સાઝ સદર્જ પોલીસ અમલદારને જે કોઇ પણ પેકેજ શકે ભરેલું લાગે તે ઉપાડવાનો અધિકાર છે.

૧૫. દરેક સ્ટેશન માર્ગે પોતાના સ્ટેશન ઉપર આયાત કરેલા હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી, અ- સ્ટેશન માર્ગની ફરજ થવા લશ્કરી સ્ટોરનું જે કોઇપણ કન્સાઇનમેન્ટ આવે તે બાબતની ખ- બર ઉપરની કાનૂનની (બ) રકમમાં કહેલા અમલદારને આપવી જોઇએ.

૧૬. સધળા હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર પોલીટીકલ એન્ટે આપેલા લા- પાલણપુર એનન્સિની બ- ઇસેન્સ વગર પાલણપુર એનન્સિની બહારની કોઇ પણ જગાએ મોક- હારની જગાએમાં લાઇસે- લવાની મના છે. ન્સ વગર મોકલવાની મના.

૧૭. સધળા હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર જે જગાએ પાલણપુર એનન્સિની અંદર હોય પણ જે આ કાનૂનો લાગુ પડતી હોય એવી હદની બહાર હોય પાલણપુર એનન્સિની હદ- ની અંદરની બીજી જગાએમાં તે જગાએ પોલીટીકલ એન્ટે આપેલા લાઇસેન્સ વગર મોકલવાની મના છે. લાઇસેન્સ વગર મોકલવાની મના

૧૮. જે હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર જે હદને આ કાનૂનો લાગુ પડતી હોય તે હદમા થઇને જે જગાને આ કાનૂનો લાગુ ન હોય તે જગાએથી તેવી બીજી જગાએ મોકલવા બાબત લાઇસેન્સ ન હોય તે તે સધળાં હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર તેવી રીતે પોલીટીકલ એજન્ટે આપેલા પાસના આધાર વગર મોકલવાની મના છે.

૧૯. ૧૬ મી, ૧૭ મી, તથા ૧૮ મી કાનૂનોની રૂયે લાઇસેન્સ આપ્યાનો પુરાવો જે બદલ ન હોય એવા હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર મોકલવા માટે રેલવેની મારફત બાહાર મોકલવું તથા એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવું. જેમને આપવા માંડ્યા હોય તે સધળા સ્ટેશન માસ્તરોએ તે અટકાવી રાખીને તે બાબતનો રિપોર્ટ રેલવે પોલીસની મારફત કરીને તે વિષે ડેપ્યુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની મારફત પોલીટીકલ એજન્ટનો હુકમ લેવો.

૨૦. રસ્તે જતી જે કોઇપણ પેટ્રી, પેકેટ અથવા ગાંસડીમાં આ કાનૂનોની રૂયે જેના સબધમા ગુન્હો થયો છે અથવા થાય છે એવો સામાન છે એમ માનવાનું રેલવેના જે નોકરને કારણ હોય તે દરેક નોકરે તે પેટ્રી, પેકેટ અથવા ગાંસડી બાબત વાજખી બહાના શિવાય (આ બહાનું સાબિત કરવાનો બોજો તેના ઉપર રહેશે) છેક પાસેમા પાસેના પોલીસ અમલદારને ખબર આપવી.

૨૧. આ કાનૂનોના ઠરાવોની વિરુદ્ધ કોઇપણ હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર અદર આણવામા આવે છે, બાહાર મોકલવામાં આવે છે અથવા એક જગાએથી બીજી જગાએ લઇ જવામા આવે છે તે બદલ પોતાને જે કોઇપણ ખબર મળે અથવા વાજખી શક હોય તે બાબત પાસેમા પાસેના પોલીસ અમલદારને રિપોર્ટ કરવાની સધળા મુલકી તથા ગામના અમલદારોની પણ ફરજ છે.

૪—હથિયાર બાંધીને જલુ' તથા હથિયાર વિગેરે કબજામાં રાખવા.

૨૨. આ કાનૂનોને જોડેલા અ પરિશિષ્ટમા લખેલા શખસો શિવાય બીજા કોઇપણ શખસને તેમજ તે પરિશિષ્ટમા લખેલી હદ કરતા વધારે હદ સુધી હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી હવે પછી ઠરાવ્યું છે તે મુજબ પરવાનાના આધાર શિવાય કબજામાં રાખવી નહિ અથવા લઇ જવી નહિ.

૨૩. પરવાના ચાર જાતના છે:—

પરવાનાની જાત.

(અ). લીલા રંગનો પરવાનો. આ પરવાના ઉપરથી તેના ધારણ કરનારને હથિયાર કબજામાં રાખવાનો તથા પોતે જે તાલુકાનો રહેવાસી હોય તે તાલુકાની હદમા તે લઇ જઇને વાપરવાનો હક્ક છે.

(બ). લાલ રંગનો અથવા થોડી મુદત માટેનો પરવાનો. આ પરવાના ઉપરથી તેના ધારણ કરનારને પાલણપુર એજન્સિના જે ભાગને આ કાનૂનો લાગુ હોય તે

ભાગમાં અથવા તેના કોઈ નિર્દિષ્ટ કરેલા ભાગમાં એક વર્ષ સુધીની અમુક નિયમિત મુદત સુધીજ હથિયાર લઈ જવાનો હક છે.

(ક). પીળા રંગનો અથવા કાચમનો પરવાનો. આ પરવાનો પોલીસ પટેલોને, પસાયતાઓને, નાના તાલુકદારોને, મૂળ ગરાસીયાઓને, કામદારોને તથા તાલુકદારોની સાથે હજુરમાં જનારા ખીજ માણસોને તેમજ પ્રતિષ્ઠિત તથા જેમની વફાદારી સાબિત થઈ છે તેવા ખીજ માણસોને આપવાનો અધિકાર છે. આ પરવાના ઉપરથી તેના ધારણ કરનારને પાલણપુર એન્જિનિસના કોઈ પણ ભાગમાં હથિયાર લઈ જવાનો હક છે.

(ડ). પીતળનો બકલો. આ બકલો જે પસાયતા તથા ગામના નીચલા દરજ્જાના જે પોલીસ અમલદારોને પોતાનું કામ બજાવતી વખતે હથિયાર રાખવાની જરૂર હોય છે તેમને ડેપ્યુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ પોતાની નજરમાં આવે તે પ્રમાણે આપવાને મુખત્યાર છે. આ બકલો સદર્જન અમલદારો કામગીરી ઉપર હોય તથા હથિયારબંધ હોય ત્યારે તેમણે પોતાની કમરે બાંધવા.

ટીપ—આ બકલોની સાથે પીળા રંગના પરવાના પણ આપવા.

૨૪. (અ). ૨૩ મી કાનૂનમાં લખેલા પરવાના માટે અરજી કરવાની તે ડેપ્યુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટને પરભારી કરવી અથવા થાણુદાર, તાલુકદાર પરવાના માટે અરજી કરવા આપત તથા તે આપવા અથવા ફોજદારની મારજત કરવી.
આપત.

(બ). સદર્જન પરવાના આપવા કે નહિ તે ડેપ્યુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટની કુલ મુખત્યારી ઉપર છે. અને તેણે પોતાનો હુકમ એન્જિનિસ પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને તથા સદર્જન જદાર અથવા તાલુકદારની હદમાં રહેતો હોય તેને લખી જણાવવો.

(ક). કાનૂન ૨૩ ડ માં લખેલા બકલ માટેની અરજી જે તાલુકદાર અથવા થાણુદારની હકુમતની હદમાં સદર્જન પોલીસનો આસામી પોતાનું કામ કરતો હોય તે તાલુકદાર અથવા થાણુદારે ડેપ્યુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટને કરવી. અને સદર્જન ડેપ્યુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટ સદર્જન સંધળા બકલો આપવાને અથવા તે ન આપવાનાં કારણો દફતરમાં લખીને તે ન આપવાને અથવા તેમાંના થોડાકજ આપવાને મુખત્યાર છે.

૨૫. ૨૩ મી કાનૂનમાં લખેલી જાતમાનો એકાદો પરવાનો જે કોઈ શખસને આપ્યો હોય તે શખસ તે પરવાનો ખોઈ દે ત્યારે તેણે તે વાત, પ્રસંગ પ્રમાણે પોતે પરવાનો ખોવાયાનો રિપોર્ટ કરવો જેની હકુમતમાં રહેતો હોય તે થાણુદારને અથવા માજિસ્ટ્રેટને અથવા તાલુકદારને તાબડોતોબ જણાવવી. જે અમલદારને એવો રિપોર્ટ કરવામાં આવ્યો હોય તેણે, નવો પરવાનો ધણી હાજર કરે ત્યાં સુધી છેલ્લા પરવાનામા લખેલુ હથિયાર અથવા લખેલા હથિયારો અટકાવી રાખવાં. જે અસલ પરવાનો ખોવાયાની તારીખથી બાર મહિનાની અંદર નવો પરવાનો રજુ કરવામાં ન આવે તો એવી રીતે અટકાવી રાખેલા હથિયાર સરકાર દાખલ કરવામાં આવશે.

૨૬. જે આ કાનૂનોની રૂએ આપેલા પરવાનો એકાદો શખસ જે હથિયાર અથવા યુદ્ધ-સામગ્રી બદલ ધારણ કરતો હોય તે હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી તે શ-
 પરવાનો ધારણ કરનારના કબજામાંથી હથિયાર ભય
 યારે તેની ફરજ નોટીસ તે થાણુદારને અથવા ખીજા માજીસ્ટ્રેટને અથવા તાલુકદારને તા-
 બડતોખ આપવી અને પોતાનો પરવાનો જરૂર હોય તે પ્રમાણે રદ કરા-
 વવો અથવા તેમાં ફેરફાર કરાવવો.

૨૭. (અ). દરેક ગામમાં આપેલા પરવાનાની, તથા તે ગામમાં રહેનારા તથા ૨૩ મી
 કાનૂનો અમલમાં લાવવાની અમલદારોની ફરજ કાનૂની રૂએ જેમના સખધમાં આ કાનૂનોનો અમલ થશે નહિ એવું
 કરાવ્યું હોય તે શખસોના કબજામાંના હથિયારોના રજીસ્ટરની એક નકલ
 પોલીસ પટેલે રાખવી. અને તે પટેલનું તેમજ (હિડ કોન્સ્ટેબલના કરતાં
 ઉત્તરતા દરજ્જાના ન હોય એવા) સધળા પોલીસ અમલદારોનું કામ છે કે તેમણે પરવાના ધારણ
 કરનારાઓના કબજામાં સદર્જી રજીસ્ટરમાં લખેલા હથિયારો જે પ્રસંગે ન હોવાનું પોતાને જણાય તે
 પ્રસંગોનો રિપોર્ટ કરવો, અથવા પરવાના વગર જે શખસોના કબજામાં હથિયાર અથવા યુદ્ધસા-
 મગ્રી હોય તે શખસો બાબત રિપોર્ટ કરવો, અથવા સામાન્યતઃ જે બાબતોમાં આ કાનૂનોનો ભગ
 થયો હોય તે બાબતોનો રિપોર્ટ કરવો.

(બ). થાણા સર્કલમાંના તથા નાના તાલુકામાંના અથવા રેલવે હદમાંના રહેવાસીઓને
 આપેલા પરવાનાની એક નકલ એજન્સિ પોલીસના ઇન્સ્પેક્ટરે તથા હિત સખધવાળા રેલવે પો-
 લીસ ઇન્સ્પેક્ટરે રાખવી અને તેમની ફરજ છે કે તેમણે સદર્જી રજીસ્ટરમાં લખેલા હથિયાર જે
 પ્રસંગે પરવાના ધારણ કરનારાઓના કબજામાં ન હોય એમ પોતાને જણાય તે પ્રસંગ બાબત
 રિપોર્ટ કરવો, અથવા વિશેષ રીતે માફ કરેલા ન હોય એવા શખસોના કબજામાં વગર પરવાને
 હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી છે તે બાબતોનો રિપોર્ટ કરવો અથવા સામાન્યતઃ જે બાબતોમાં આ
 કાનૂનોના કરાવોનો ભગ થયો હોય તે બાબતોનો રિપોર્ટ કરવો.

૫—શિક્ષા.

૨૮. જે કોઇ શખસ હેઠળ લખેલા ગુન્હા પૈકી કોઇ પણ ગુન્હો કરશે એટલે:—

કાનૂનો ૩ થી ૫, ૭ થી ૯,
 ૧૧ થી ૧૩, ૧૬ થી ૧૮,
 ૨૨ તથા ૨૩ નો ભગ કરવા
 બદલ શિક્ષા

(અ). ત્રીજી કલમના કરાવ તોડીને કોઇ હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લસ્કરી
 સ્ટોર તૈયાર કરશે અથવા તેનું રૂપાંતર કરશે અથવા તે દુરસ્ત કરશે અથવા
 તે વેચશે અથવા વેચવાને રાખશે અથવા કઢાડશે અથવા માડી મુકશે અથવા ૪
 થી અથવા ૫ મી કાનૂનો મુજબ આપેલા લાઇસેન્સની કોઇ પણ શરત તોડશે,
 અથવા

(બ). ૭ મી કાનૂની જે રૂએ રજીસ્ટર પોતે રાખવું જોઇએ તેમાં ખોટો મજકુર જાણી
 જોઇને લખશે,

અથવા

(ક). ૭ મી અથવા ૮ મી કાનૂની રૂએ જે કોઇ વસ્તુ તેણે બતાવવી જોઇએ તે વસ્તુ
 બતાવવાને જાણી જોઇને મુકશે અથવા ના કહેશે, અથવા ૯ મી કાનૂન મુ-

જળ પોતાની જગામાં પાટીયું મારવાનું જાણી જોઇને ચુકશે અથવા તેમ કરવાની ના કહેશે;

અથવા

(૩). ૧૧ મી કાનૂન તોડીને હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી વેચશે;

અથવા

(૪). ૧૨ મી, ૧૩ મી, ૧૬ મી, ૧૭ મી અથવા ૧૮ મી કાનૂનોના ઠરાવ તોડીને હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર ચાંદર લાવશે અથવા બાહાર મોકલશે અથવા એક જગાએથી બીજી જગાએ લઇ જશે;

અથવા

(૫). ૨૨ મી અથવા ૨૩ મી કાનૂનોની વિરુદ્ધ હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી પોતાના કબજામાં રાખે અથવા તે લઇ જાય અથવા પોતાના નિર્બંધ હેઠળ રાખે;

અથવા

(૬). જેને માટે પોતે પરવાનો ધારણ કરતો હોય એવાં કોઇ પણ હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી પોતાના કબજામાંથી એવી રીતે જવા દેશે કે તેની શુદ્ધચુદ્ધિ વિશે વાસ્તવિક શક ઉત્પન્ન થાય,

તેના ઉપર બીજા વર્ગના માણસ્ટ્રેટ કરતાં ઉતરતા દરજ્જાનો ન હોય એવો માણસ્ટ્રેટ ગુન્હાની સાબિતીનો ઠરાવ કરશે, તો તે ધણામા ધણા ત્રણ વર્ષ સુધી કેદની અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયા સુધીના દંડની શિક્ષાને અથવા આ બેઉ શિક્ષાને પાત્ર થશે, અને જે હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોરના સંબંધમાં સદર્જી ગુન્હો થયો હશે તે હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર તેમજ જે ગાડાનો અથવા ભારખરદારી જનાવરનો સદર્જી પદાર્થ લઇ જવા માટે ઉપયોગ કર્યો હશે તે ગાડુ અથવા જનાવર પણ જપ્ત કરવામાં આવશે.

૨૮. જે કોઇ શખસ ૨૫ મી કાનૂનમાં ફરમાવ્યા મુજબ એકાદો પરવાનો ખોલાયા બાબતનો અથવા ૨૬ મી કાનૂનમાં ફરમાવ્યા મુજબ એકાદો પરવાનો ખોલાયા ૨૫ મી તથા ૨૬ મી કાનૂનોના ભંગ કરવા બદલ શિક્ષા. બાબતનો રિપોર્ટ કરવાની કસૂર કરશે તેના ઉપર કોઇ પણ માણસ્ટ્રેટ અથવા હકૂમતવાળો તાલુકદાર ગુન્હાની સાબિતીનો ઠરાવ કરશે તો તેને દસ રૂપિયા સુધીના દંડની શિક્ષા થશે, અને તેનો પરવાનો એક વર્ષ સુધીની કોઇ પણ મુદત સુધી નવો ન કરી આપવાનો અધિકાર છે.

૩૦. આ કાનૂનોમાંની જે કોઇ પણ કાનૂનો તોડવા બદલ શિક્ષા આ કાનૂનોમાં ઠરાવી નહિ હશે તેવી કોઇ પણ કાનૂન જે કોઇ પણ શખસ તોડશે તે શખસની ઉપર કોઇ પણ માણસ્ટ્રેટ ગુન્હાની સાબિતીનો ઠરાવ કરેથી તે શખસ એક મહિના સુધી કેદની શિક્ષાને અથવા બંન્ને રૂપિયા સુધીના દંડની શિક્ષાને અથવા આ બેઉ શિક્ષાને પાત્ર થશે.

૬—પરચુરણ.

૩૧. જ્યારે જ્યારે કોઇ પણ માણસ્ટ્રેટને એમ માનવાનું કારણ હોય કે ફલાણા લાઇસેન્સ વગરના શખસના કબજામાં વેચવા માટે હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી છે, વેહેમ આવે તે મકાન વિ- અથવા ફલાણો સખસ પોતાની જગામાં પરવાનગી વગર ૪૦ રતલ કરેનો ઝાડો લેવા બાબત રતાં વધારે ગધક રાખે છે, સારે સારે તે માણસ્ટ્રેટ પોતાને સદર્જી પ્રમાણે મનવાના કારણ હોય તે કારણ દફતરમાં લખ્યા પછી, જે ઘરમાં અથવા જગામાં સદર્જી પ્રકારનાં

હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા ગંધક છે એમ તેને લાગવાનો સખળ હોય તે ધરતો અથવા જગાનો ઝાડો લેવડાવવાને, અને જો તે મળી આવે તો તે પકડીને જપ્ત કરવાને મુખત્યાર છે.

૩૨. જો કોઈ માણસ હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી, અથવા લશ્કરી સ્ટોર લાઇસેન્સ વગર આપણતો હશે અથવા બહાર મોકલતો હશે અથવા એક જગાએથી બીજી જગાએ પાસ વગર મોકલતો હશે અથવા પરવાના વગર પોતાના કબજામાં આ કાનૂનોની વિરૂદ્ધ હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી રાખતો હશે, તો સદર્જી પ્રકારના હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર પકડવાને કોઈ પણ માણસ્ટ્રેટ, પોલીસ અમલદાર, પોલીસ પટેલ અથવા તેમના હુકમ મુજબ ચાલનારો કોઈ પણ શખસ મુખત્યાર છે.

૩૩. (અ). જો કોઈ પણ માણસ્ટ્રેટ સદર્જી મુકદ્દમાનો ધનસાફ કર્યો હશે તે માણસ્ટ્રેટ અથવા એવો માણસ્ટ્રેટ જેના હાથ હેઠળ હોય તેવો બીજો કોઈ માણસ્ટ્રેટ, અથવા કાનૂનોની રૂયે કરેલા દંડની અરધી રકમ સુધીનો કોઈ પણ અવેજ અને જપ્ત કરેલો જો કોઈ પણ માલ આ કાનૂનોની રૂયે વેચ્યો હોય ત્યારે તેના વેચાણના ઉત્પન્નની અડધી રકમ સુધીનો કોઈ પણ અવેજ જો કોઈ પણ સખસે ગુન્હો સાબિત થાય એવી ખબર આપી હશે તે સખસને આપવાનો ઠરાવ કરવાને મુખત્યાર છે.

(બ). જો મુકદ્દમાઓમાં દંડ કર્યો ન હોય અથવા જેમાં ઉપર ઠરાવેલું છે તે કરતા વધારે ધનામ આપવાનું યોગ્ય લાગે તે મુકદ્દમાઓ ઉપચુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ એજન્ટે અથવા તેની મારશલ પોલીટીકલ એજન્ટના હુકમ સાફ મોકલી આપવા.

૩૪. આ કાનૂનોની રૂયે ચલાવવાનું કોઈપણ ફોજદારી કામ ઉપચુટી આસિસ્ટન્ટ પોલીટીકલ ફોજદારી કામ ચલાવવા એજન્ટના હુકમ વગર અથવા તેની મંજૂરી વગર ચલાવવું નાહ. માટે મંજૂરીની જરૂર છે.

૩૫. પોલીટીકલ એજન્ટ, કોઈ પણ લાઇસેન્સ, પાસ અથવા પરવાનો આ કાનૂનોની રૂયે જે નમુના પ્રમાણે આપવો જોઈએ તથા જે શરત તથા બોલીને અનુસરીને પુરવણી કાનૂનો કરવાનો આપવો જોઈએ તે નમુના, શરત તથા બોલી ઠરાવવા સાફ આ કાનૂનોથી વિરૂદ્ધ નહિ હોય એવી કાનૂનો વખતે વખત કરવાને મુખત્યાર છે.

અને સદર્જી પ્રકારની કાનૂનોમાં બીજી બાબતોની સાથે નીચે પ્રમાણે કરવાને મુખત્યાર છે, એટલે:—

(અ). લાઇસેન્સો, પાસો અથવા પરવાના કેટલી મુદત સુધી અમલમાં રહેશે તે ઠરાવવાને;

(બ). સદર્જી લાઇસેન્સ, પાસ અથવા પરવાના બદલ સ્ટાપના રૂપમાં અથવા બીજી રીતે આપવાની રી ઠરાવવાને;

(ક). ઠરાવેલા નમુનામાં હિસાબ અથવા ફક્તર રાખવાનું લાઇસેન્સ ધારણ કરનારને ફરમાવવાને, અને તે જ્યારે કોઈ સરકારી અમલદાર જોવા માગે ત્યારે તે તેને બતાવવાનું ફરમાવવાને,

(ડ). હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી હાજર કરવાનું અથવા તે બદલ હિસાબ આપવાનું તેને ફરમાવવામાં આવે ત્યારે તે હાજર કરવા અથવા તેનો હિસાબ આપવો તેણે તેને ફરમાવવાને,

મુખત્યાર છે.

૩૬. મુંબઈ સરકારના અધિકારની રૂએ પ્રસિદ્ધ કરેલા જે કોઈ હુકમ અથવા જાહેરનામાં
અથવાની રકમ આ વિષયના સંબંધમાં હાલ અમલમાં હોય અથવા જે હવે પછી અ-
મલમાં લાવવામાં આવે તેને આ કાનૂનોમાંના કોઈપણ દ્વારા ઉપરથી બાધ
આવશે એમ સમજવું નહિ.

(સહી) જી. ઇ. હાઇડકેટસ, લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ,
પોલીટીકલ એન્ડ, પાલણપુર.

મુકામ પાલણપુર, તા. ૨૮ મી જુન સન ૧૯૦૪.

(True translation)

M. A. BAIG

Oriental Translator to Government.

પરિશિષ્ટ અ.

તોપ, ટાર્પીડો સર્વિસને સાફ ચોળેલા પદાર્થ, વારરાઉંટ એ બાબતની અને હથિયાર અને
યુદ્ધસામગ્રી તૈયાર કરવાના યંત્ર બાબતની મનાઈ શિવાય જે બીજી મનાઈ પાલણપુર એન્જિનિસમાં-
ની હથિયાર, તથા યુદ્ધસામગ્રી બાબતની કાનૂનોમાંની ૨૨ મી કાનૂનમાં છે તેના અમલમાંથી બા-
તલ કરેલા શખસો તથા વર્ગના શખસોની યાદી.

(૧) જે શખસો બ્રિટિશ હિંદુસ્તાનમાં હોત તો જેમને હિંદુસ્તાનનો હથિયાર બાબતનો
આક્ટ લાગુ પડત નહિ તે સઘળા શખસો.

(૨) સઘળા માલ્ટ્રેટો તથા થાણદારના તથા તેથી ચલુડતા દરજ્જાના અમલદારો.

(૩) પાલનપૂર એન્જિનીમાંના હુકમતવાળા તથા હુકમત વગરના જે તાલુકદારો ખંડણી
અથવા વહીવટ ચલાવવા બાબતનો ખરચ આપે છે તે સઘળા તાલુકદારો.

(૪) જે જમીનદારોને તથા સારી પ્રતિષ્ઠાવાળા તથા જેમની વફાદારી સાબિત થઈ હોય
એવા બીજા જે શખસોને પોલીટીકલ એન્ડ વખતે વખત વિશેષ રીતે માફ કર્યા હોય તે.

(૫) હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી લઈને મુસાફરી કરનારા સઘળા શખસો, તેમના હથિ-
યાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી સંબંધમાં યોગ્ય ને લાયક થયેલા બ્રિટિશ અમલદારે યોગ્ય નમુના ઉપર
સહી કરેલી પરવાનગી ચીટી આપી હોય તે પ્રસંગે તે મુસાફરો.

(સહી) જી. ઇ. હાઇડકેટસ, લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ,
પોલીટીકલ એન્ડ, પાલણપુર.

મુકામ પાલણપુર તા. ૨૮ મી જુન સન ૧૯૦૪.

નમુનો ૧.

(શખસનું નામ) ને નિચે લખેલા પદાર્થ, હથિયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી (પ્રસંગ પ્રસંગ પ્ર-
માણે જે હોય તે) —ના થાણા સંકલ્પના — (ઠેકાણું) થી — (ઠેકાણું) સુધી
એક જગાએથી બીજી જગાએ લઈ જવાનો અધિકાર આપ્યો છે. આ લાઇસેન્સ — તારી-
ખથી — તારીખ સુધી અમલમાં રહેશે.

આ લાઇસેન્સ જેના સંબંધમાં તે પદાર્થો જેને કબજામાં રાખવાનો કાયદેસર રીતે અધિકાર
હોય તે શખસોનેજ માત્ર તે પદાર્થો સ્વાધીન કરવામાં આવશે.

સદ્દુ પદાર્થો જે ગામમાં મોકલવાના હોય તે ગામના પોલીસ પટેલને તે લાઇસેન્સ સ્વા-
ધીન કરવું જોઈએ, અને જે જે ઠેકાણે રેસીડન્ટ માલ્ટ્રેટ હોય તે ઠેકાણેથી લાઇસેન્સ તેને સ્વા-
ધીન કરવું જોઈએ.

નમુનો ૩.

હથિયાર, યુદ્ધસામગ્રી તથા લશ્કરી સ્ટોર તૈયાર કરવાનું; તેનું રૂપાંતર કરવાનું
અથવા તે વેચવાનું અથવા તે રાખવાનું લાઇસેન્સ.

લાઇસેન્સ ધારણ કરનારનું નામ વિગેરે અને રહેવાનું ઠેકાણું.	કામ કરવાની જગા, કાર- ખાનું તથા હુકન.	હથિયારનું વર્ણન.		યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોરનું વર્ણન.		જે તારીખે લાઇસેન્સની સુદત પુરી થતી હોય તે તારીખ.
		તૈયાર કર- વાનાં.	રાખીને વેચવાનાં.	તૈયાર કર- વાનાં.	રાખીને વેચવાનાં.	

તારીખ

સન ૧૯૦

આ લાઇસેન્સ પાલણપુર એનર્સિના થાણા સંકલ્પે તથા નાના હુકમતવાળા તાલુકા બાબતના કરાવેને પાત્ર આવ્યું છે.
લાઇસેન્સ ધારણ કરનારે બતાવવામાં આવેલા અથવા રૂપાંતર કરેલાં સધળાં હથિયારોનું, તૈયાર કરેલી સધળી યુદ્ધસામગ્રીનું, હાથમાંના સધળા
દારતાનનું તથા સધળા વેચાણનું સંસ્થાનના અધિકારીઓ વખતે વખતે કરમાંવે તેવા નમુના પ્રમાણે દરતર રાખીને તેનો હિસાબ રાખવો જોઇયે.
લાઇસેન્સ ધારણ કરનારે પોતાની હુકનમાં અથવા કામ કરવાની જગાએ કન્ટેનરોમાં દરમાલ્યા પ્રમાણે પોતાના નામનું પાટીયું મારવું જોઇયે.
લાઇસેન્સ ધારણ કરનારે ૨ જ નમુના પ્રમાણેનું લાઇસેન્સ ખરીદ કરનાર ધારણ કરતો હોય તો તેના લાઇસેન્સપર નીચેની વિગતો લખવી જોઇયે:—
(૧). વેચેલી ચીજો જે સખસ પોતાને સ્વાધીન હો તેનું નામ તથા પતો.
(૨). વેચેલી ચીજો કેવી અને કેટલી છે તે.
(૩). વેચાણની તારીખ.

અને તે શેરાની નીચે પોતાની સહી કરવી જોઇયે.

સુકામ પાલણપુર,
તા. ૨૮ જુન ૧૯૦૪.

(સહી) જી. ઇ. હાઇડેકેટસ, લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ,
પોલીટીકલ એન્ટ, પાલણપુર.

દ્વરમાં હુથીઆરો રાખવાનું' લ.ઇમેન્સ.

હચિઆર સળધી કાયદાઓ.

५१५

[illegible]

Signature.

મહી.

061

920

Date.

६५३१५

LICENSE TO WEAR ARMS GIVEN BY THE

૭૧૬

પાલજીપુર એનન્સી ડિરેક્ટરી.

પતરફથી હથેયાર ધારણ કરવાનું આપેલું લાઇસેન્સ.

Number. નંબર.	Name of the person to whom license is given. ને સપ્પ મને લાઇસેન્સ આપવામાં આવ્યું હોય તેનું નામ.	Age. ઉંમર.	Caste. જાત.	Profession. વ્યવસાય.	Inhabitant of રહેવાસી.	Description of person. તેના શરીરનું વર્ણન.	Purpose for which license is given. તે કેમ માટે લાઇસેન્સ આપાયું છે.	From date to date. જારી થવાની તારીખ	From place to place. જે પ્લેસમાંથી કે જ્યાં સુધી.	Particulars of arms. દેશી અથવા ફોર્મી.	Remarks. શેરો.

Date. 190 તારીખ. ૧૯૦

Signature. સહી.

LICENSE TO WEAR ARMS.

હથિયાર ધારણ કરવાનું લાઇસેન્સ.

Number. નંબર.	Name of the person to whom license is given. જે માણસને લાઇસેન્સ આ- પ્યું હોય તેનું નામ.	Age ઉંમર.	Caste જાત.	Inhabitant of રહેવાશી,	Description of person. તેના શરીરનું વર્ણન.	Date. તારીખ.	Particulars of arms. હથિયારોની વિગત.

Date.

190

Signature.

તારીખ

૧૯૦

સહી.

15. Opium Rules.

Opium Regulations sanctioned in G. R. 7207 of 18th September 1895 and adopted by the Native States and enforced in the Thana Circles.

1. Opium includes also green poppy heads, preparations or admixtures of opium and intoxicating drugs prepared from the poppy.

2. The cultivation of the poppy or the manufacture of popium within the territory of the.....State is prohibited.

3. The import of opium from any place outside the State limits is prohibited, except under a pass signed by the Political Agent.

4. The export of any opium to any place outside the State limits is prohibited, except under a pass signed by the Political Agent.

5. The transport from one place to another within the State limits of any quantity of opium exceeding in weight such maximum quantity as the Darbar has undertaken to prescribe is prohibited, except under cover of a permit granted by a duly authorized officer.

6. Except as provided in Clauses 7 and 8, (i) no person shall have in his possession any opium other than opium purchased from the Darbar or from a farmer or licensed vendor, (ii) no person not being a farmer or licensed vendor, shall have in his possession more than such maximum quantity of opium as the Darbar has undertaken to prescribe.

7. Clause 6 does not apply to—

- (i). opium in transit covered by a permit under clause 5,
- (ii) opium imported according to rule during transit to its destination.

8 There may be granted (a) to any medical practitioner a license for the possession of opium for medical purposes only, (b) to any person a special permit authorizing him for a specified period to have in his possession, for private consumption only, a specified quantity of opium in excess of such maximum quantity as the Darbar has undertaken to prescribe.

9 No person shall sell opium without a license to this effect, provided that any medical practitioner to whom a license has been

granted under Clause 8 may sell opium in quantities not exceeding in any one transaction such maximum quantity as the Darbar has undertaken to prescribe as medicine or in medical preparations.

10. No person shall sell opium exceeding such maximum quantity as the Darbar has undertaken to prescribe to any person not legally authorized to possess the same

11. No licensed vendor shall sell more than such maximum quantity as the Darbar has undertaken to prescribe, of the inspissated juice of the poppy, or of any preparation or admixture thereof, or of any intoxicating drug prepared from the poppy or more than 5 seers of poppy heads, except to a licensed vendor or a farmer or to a medical practitioner or other person holding a special permit granted by the Darbar under Clause 8

12. Licenses for the sale of opium shall be granted by the Darbar only, such license shall contain such conditions as the Darbar may think fit to impose. Such conditions may from time to time be varied so as to assimilate them to those in force in British territory.

13. Licenses for sale shall be granted for one year only; or the right to sell opium may be farmed for a period not exceeding five years

14. Any person who, in contravention of these regulations, (a) cultivates the poppy, (b) manufactures opium, (c) possesses opium, (d) transports opium, (e) imports or exports opium, (f) or sells opium, (g) and any person who otherwise contravenes such regulations, shall, on conviction before any officer duly authorized by the Darbar, be punished for each such offence with imprisonment, either simple or rigorous, for a term which may extend to one thousand rupees, or with both, and where a fine is imposed, the convicting officer shall direct the offender to be imprisoned in default of payment of the fine for a term which may extend to six months, and such imprisonment shall be either simple or rigorous and in excess of any other imprisonment to which he may have been sentenced.

15. In prosecution under the preceding clause, it shall be presumed, until the contrary is proved, that all opium, for which the accused person is unable to account satisfactorily, is opium in respect of which he has committed an offence under these regulations.

16. In any case in which an offence under Clause 14 has been committed

- (a) the poppy so cultivated,
- (b) the opium in respect of which any offence under the same clause has been committed,
- (c) where, in the case of an offence under head (d) or (e) of the same clause, the offender is transporting, importing or exporting any opium exceeding the quantity (if any) which he is permitted to transport, import or export, as the case may be, the whole of the opium which he is transporting, exporting or importing,
- (d) where, in the case of an offence under Clause (f) of the same clause, the offender has in his possession any opium other than the opium in respect of which the offence has been committed, the whole of such other opium, shall be liable to confiscation.

The vessels, packages and coverings in which any opium liable to confiscation under this clause is found and the other contents (if any) of the vessel or package in which opium may be concealed, and the animals or the conveyance used in carrying it, shall likewise be liable to confiscation.

17. When the offender is convicted or when the person charged with an offence in respect to any opium is acquitted, but the officer trying the case decides that the opium is liable to confiscation, such confiscation may be ordered by him.

When an offence against these regulations has been committed, but the offender is not known or cannot be found, or when opium not in possession of any person cannot be satisfactorily accounted for any authorized officer may, after due inquiry, order the confiscation of such opium.

18. Opium confiscated under the regulations shall be disposed of in one of the following ways, *viz*—

- (1). It may be retained by the Darbar as part of the opium required for consumption within the State, the duty leviable in respect of which the British Government has agreed to relinquish, and shall then be issued to licensed vendors for sale,

within the State, the price to be charged by the Darbar to the licensed vendors to the customers being the same as those mentioned respectively in Clauses 4 and 5 of the agreement with the British Government, or

- (2). It may be forwarded to the Political Agent or Depot with a list of rewards that may be ordered to be awarded under Clause 19, and the Political Agent, after deducting from the sale proceeds thereof the amount of pass fee due on the quantity of opium and paying off the rewards to the persons concerned, will make over the balance (if any) to the Darbar. All other articles so confiscated shall be disposed of as the Darbar may order

19. Any authorized officer convicting an offender under Clause 14, or ordering the confiscation of opium under Clause 16 of these regulations, may grant in such proportions as he thinks fit, to informers and any other persons who have contributed to the seizure of the opium or the conviction of the offender, a reward not exceeding the value of the opium and other articles confiscated in the case plus the amount of any fine imposed. In all cases, except when otherwise expressly ordered by the Darbar concerned, at least one-half the value of the opium and other articles confiscated plus the fine realized shall be distributed as rewards among the informers and captors concerned.

20. Any authorized officer may—

- (a) At any time enter upon, and search, any premises on which he has reason to believe opium liable to confiscation under these regulations is manufactured, kept, or concealed, and to seize any such opium and all materials used in the manufacture thereof;
- (b) detain, search and arrest any person whom he has reason to believe to be guilty of any offence relating to such opium;
- (c) seize in any open place, or in transit, any opium or other thing which he has reason to believe to be liable to confiscation under Clause 16 of these regulations

21. Any State officer who without reasonable ground of suspicion enters or searches or causes to be entered or searched any building, vessel or place,

or vexatiously and unnecessarily seizes the property of any person on the pretence of seizing or searching for any opium or other thing liable to confiscation under these regulations,

or vexatiously and unnecessarily detains, searches or arrest any person,

shall for every such offence be punished with fine not exceeding Rs. 500.

22. Any authorized officer may issue his warrant for the arrest of any person whom he has reason to believe to have committed a breach of these regulations relating to opium, or for the search of any premises in which he has reason to believe opium liable to confiscation is kept or concealed.

23. The subsequent procedure in regard to persons arrested and seizures made shall be in accordance with that generally in force for criminal purposes within the state.

પાલણપુર એજન્સીના દેશી સંસ્થાનોને લાગુ કરેલા અફીણ બાબતના નિયમ.

(નામદાર સરકારના ઠરાવ નં. ૭૨૦૭ તા. ૧૮-૯-૯૫ થી મંજૂર કરેલા).

૧. અફીણ આ શબ્દમાં ખસખસનાં લીલા શુંડવાનો તથા અફીણમાંથી અથવા અફીણમાં મેળવણી કરી તૈયાર કરેલા પદાર્થોનો અને ખસખસનાં ઝાડમાંથી તૈયાર કરેલા કેદ લાવનારા વસાણાનો પણ સમાસ થાય છે.

૨. સંસ્થાનના મુલકમા ખસખસનાં ઝાડા વાવેતર કરવા અથવા અફીણ તૈયાર કરવાની મનાઈ છે.

૩. પોલીટીકલ એજન્ટની સહીવાળી પાસ હોયા શિવાય, સંસ્થાનોની હદ બહારની કોઈ પણ જગાએથી અફીણ અંદર લાવવાની મના છે.

૪. પોલીટીકલ એજન્ટની સહીવાળી પાસ હોયા શિવાય, સંસ્થાનની હદ બહારની કોઈ પણ જગાએ કાંઈ અફીણ મોકલવાની મના છે. (રેવન્યુ ડીપાર્ટમેન્ટનો સરકારનો ઠરાવ નંબર ૫૪૮૮, તારીખ ૨ જુલાઈ ૧૮૮૬ નો ૧ લો પારેઆફ્ટ્રુવો).

૫. જે વત્તામાં વત્તું પ્રમાણ દરબારે ઠરાવવાતું કચુલ કર્યું હોય તેથી કાંઈ પણ વધારે પ્રમાણમા અફીણ, યોગ્ય રીતે અધિકાર મળેલા અમલદારે આપેલી પરવાનગી ચિઠ્ઠી તે સાથે હોયા શિવાય, સંસ્થાનની હદની અંદર એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવાની મના છે.

૬. ૭ મી અને ૮ મી રકમમાં ઠરાવ્યું છે તે શિવાયને પ્રસંગે, (૧) કોઈ પણ માણસે, દરબાર પાસેથી અથવા ધનરદાર અથવા લાઇસેન્સવાળા વેચનારા પાસેથી ખરીદ કરેલા અફીણ શિવાય બીજું કાંઈ અફીણ પોતાના કબજામાં રાખવું નહિ, (૨) જે માણસ ધનરદાર અથવા

લાઇસેન્સવાળો વેચનારો નહિ હોય તેણે, દરબારે જે અશીર્વાનુ વત્તામાં વત્તુ પ્રમાણુ ઠરાવવાનુ કબુલ કર્યું હોય તે કરતા વધારે અશીર્વા પોતાના કબજામાં રાખવું નહિ.

૭. છઠ્ઠી રકમ—

(૧). ૫ મી રકમ પ્રમાણે જે અશીર્વા આપત પરવાનગી ચિઠ્ઠી મળી હોય તે અશીર્વા રસ્તે જતુ હશે તેને,

(૨). કાનુન પ્રમાણે અદર આણેલું જે અશીર્વા નિમેલી જગાએ જતું હશે તેને, લાશ પડતી નથી.

૮. (અ). કોઇ પણ મેડિકલ પ્રેક્ટિશનરને માત્ર ઓસડનાંજ કારણુ સાડ અશીર્વા કબજામાં રાખવાનુ લાઇસેન્સ આપવાનો, (બ) દરબારે જે વત્તામાં વત્તુ પરિમાણુ ઠરાવવાનુ કબુલ કર્યું હોય તેના કરતાં અમુક વધારે પરિમાણુ સુધીનુ અશીર્વા માત્ર ખાનગીજ વાપરવા સાડ અમુક મુદત સુધી કબજામાં રાખવાનો જેના ઉપરથી અધિકાર મળતો હોય એવી વીશેષ પરવાનગી ચિઠ્ઠી હરકોઇ માણસને આપવાનો અખત્યાર છે.

૯. જે કોઇ પણ માણસ પાસે અશીર્વા વેચવાનુ લાઇસેન્સ ન હોય તેણે અશીર્વા વેચવું નહિ. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, જે કોઇ પણ મેડિકલ પ્રેક્ટિશનરને ૮ મી રકમ પ્રમાણે લાઇસેન્સ આપ્યું હોય તેણે દરબારે જે વત્તામાં વત્તુ પરિમાણુ ઠરાવવાનુ કબુલ કર્યું હોય તેથી કોઇ પણ એક આપણેમાં વધારે ન હોય એવા પરિમાણુમાં અશીર્વા ઔષધ તરીકે અથવા તૈયાર કરેલા ઔષધોમાં વેચવાનો અધિકાર છે.

૧૦. દરબારે જે વત્તામાં વત્તુ પરિમાણુ ઠરાવવાનું કબુલ કર્યું હોય તે કરતાં વધારે પરિમાણુમાં અશીર્વા કબજામાં રાખવાનો જે માણસને કાયદેસર રીતે અધિકાર ન હોય તેવા કોઇ માણસને તેવુ વધારે અશીર્વા કોઇ શખસે વેચવું નહિ.

૧૧. કોઇ પણ લાઇસેન્સવાળા વેચનારાએ, દરબારે જે વત્તામાં વત્તુ પરિમાણુ ઠરાવવાનું કબુલ કર્યું હોય તે કરતા વધારે પરિમાણુમાં ખસખસના ઝાડનો જડો થએલો રસ, અથવા તેનો ખનાવેલો અથવા તે ભેળીને તૈયાર કરેલો કાઇ પણ પદાર્થ, અથવા ખસખસના ઝાડમાંથી તૈયાર કરેલુ કેરુ લાવનાર કોઇ પણ વસાણુ, અથવા ૫ શેર કરતાં વધારે ખસખસના જીડવા, લાઇસેન્સવાળા વેચનાર અથવા ઇન્જરદાર શિવાય, અથવા મેડિકલ પ્રેક્ટિશનર અથવા ૮ મી રકમ પ્રમાણે દરબારે આપેલી વિશેષ પરવાનગી ચિઠ્ઠી ધારણુ કરનાર માણસ શિવાય ખીજ માણસને વેચવા નહિ.

૧૨. અશીર્વા વેચવાનુ લાઇસેન્સ માત્ર દરબારેજ આપવું જોઇએ, એવા લાઇસેન્સમાં દરબારને યોગ્ય લાગે તેવી શરતો હોવી જોઇએ, સદ્દુ શરતોને ક્ષિટિશ મુલકમાં અમલમાં હોય તે શરતોની સાથે મળતી કરવાના હેતુથી તેમાં વખતે વખતે ફેરફાર કરવાનો અધિકાર છે.

૧૩. અશીર્વા વેચવાના લાઇસેન્સ દ્રક્ત એક વરસને માટે આપવા જોઇએ, અથવા અશીર્વા વેચવાનો હક્ક વત્તામાં વત્તા પાંચ વરસની મુદત સુધી ઇજરે આપવાનો અધિકાર છે.

૧૪. જે કોઇ પણ માણસ આ નિયમો વિરુદ્ધ, (અ) ખસખસના ઝાડનું ચાવેતર કરશે, (બ) અશીર્વા તૈયાર કરશે, (ક) અશીર્વા કબજામાં રાખશે, (ડ) અશીર્વા એક જગાએથી ખીજ જગાએ મોકલશે, (ઇ) અશીર્વા અદર લાવશે અથવા બહાર મોકલશે, (ફ) અથવા અશીર્વા વેચશે, (ગ) અને જે કોઈ માણસ ખીજ રીતે આ નિયમો તોડશે તેની ઉપર દરબારે યોગ્ય રીતે અધી-

કાર આપેલા કોઇ પણ અમલદારની રૂબરૂ ગુન્હાની સાબીતી થશે તો તેને સદર્જી પ્રકારના ફરેક ગુન્હા બદલ એક વરસની મુદત સુધી આસાન અથવા સખ મળુરી સાથે કેદની શિક્ષા થશે, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધી દંડ થશે, અથવા બેઠ શિક્ષા થશે, અને દંડ કર્યો હોય તે પ્રસંગે ગુન્હાની સાબીતી કરનારા અમલદારે દંડ આપવામાં નહિ આવે તો ગુન્હેગારને છ મહિનાની મુદત સુધી કેદમાં રાખવા બાબતનો હુકમ કરવો, અને સદર્જી પ્રકારની કેદ કાંતો આસાન અથવા સખ મળુરીની હોવી જોઇએ અને બીજી કોઇ પણ કેદની શિક્ષા કરી હશે તે ઉપરાંત છે એમ સમજવું.

૧૫. ઉપરની રકમ પ્રમાણે ફરીયાદી થાય તેમાં, ઉલટું સાબિત કરવામાં આવે ત્યાં સુધી, જે અફીણ બાબત તહોમતદાર સતોપકારક જવાબ આપી શકતો ન હોય તે સઘળા અફીણના સંબંધમાં તેણે આ નિયમો પ્રમાણે ગુન્હો કર્યો છે એમ અનુમાન કરવું.

૧૬. જે કોઇ પણ કામમાં ૧૪ મી રકમ પ્રમાણે ગુન્હો કર્યો હશે તે કામમાં—

(અ). સદર્જી પ્રમાણે વાવેતર કરેલા ખસખસનાં ઝાડો,

(બ). જે અફીણ બાબત તેજ રકમ પ્રમાણે કોઇ પણ ગુન્હો કર્યો હશે તે અફીણ,

(ક). તેજ રકમના (ડ) અથવા (ધ) સદરની રૂંચે થએલા ગુન્હેગાર, પ્રસંગ પ્રમાણે, પોતાને જેટલું અફીણ, એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવાની, અદર લાવાવવાની અથવા બહાર મોકલવાની પરવાનગી હશે તેથી વધારે અફીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલતો હશે, લાવતો હશે, અથવા બહાર મોકલતો હશે ત્યારે, તે જે અફીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલતો હશે, લાવતો હશે અથવા બહાર મોકલતો હશે તે સઘળું અફીણ,

(ડ). તેજ રકમના (૪) સદરની રૂંચે થએલા ગુન્હાની બાબતમાં, જે અફીણ બાબત ગુન્હો કર્યો હશે તે અફીણ શિવાયનું બીજું અફીણ ગુન્હેગારના કબજામાં હશે ત્યારે, તેવું બીજું સઘળું અફીણ, જમ થવાને પાત્ર થશે.

તેમજ આ રકમ પ્રમાણે જમ થવાને પાત્ર હોય એવું કોઇ પણ અફીણ જે પાત્રોમાંથી, ગાંસડીઓ (પેકેજસ)માંથી, અને બારદાનમાંથી મળ્યું હશે તે પાત્રો, ગાંસડીઓ તથા બારદાનો અને જે પાત્રમાં અથવા ગાંસડીમાં એવું અફીણ સંતાડ્યું હશે તે પાત્રમાં અથવા ગાંસડીમાં બીજું જે જે પદાર્થ હશે તો તે પદાર્થ તથા તે અફીણ લઇ જવા સારૂ ઉપયોગ કરેલા જનવરો અથવા વાહનો પણ જમ થવાને પાત્ર થશે.

૧૭. જ્યારે ગુન્હેગાર ઉપર ગુન્હો સાબીત થવાનો ઠરાવ થયો હોય ત્યારે અથવા જ્યારે હરકોઇ અફીણ બાબત ગુન્હો કર્યાનું તહોમત જે માણસ ઉપર મુક્યું હોય તે માણસ ઉપર ગુન્હો સાબીત થયાનો ઠરાવ ન થયો હોય, પણ તે અફીણ જમ થવાને પાત્ર છે એવું તે મુકદ્દમાનો ધન્સાફ કરનારો અમલદાર ઠરાવે ત્યારે, તે અફીણ જમ કરવા બાબત હુકમ કરવાનો તેને આધિકાર છે.

જ્યારે આ નિયમો વિરૂદ્ધ ગુન્હો થયો હોય પણ ગુન્હેગારની ખબર નહિ હોય અથવા મળતો નહિ હોય ત્યારે, અથવા જ્યારે કોઇ પણ માણસના કબજામાં નહિ હોય એવા અફીણ બાબત ખાત્રીલાયક હકીકત જણાતી નહિ હોય ત્યારે આધિકારવાળા કોઇ પણ અમલદારને, યોગ્ય ઝોકસી કર્યા પછી, એવું અફીણ જમ કરવા બાબત હુકમ કરવાનો આધિકાર છે.

૧૮. આ નિયમો પ્રમાણે જમ કરેલા અફીણની વ્યવસ્થા હેઠળ લખેલી રીતો પૈકી કોઇ પણ એક રીતે કરવી જોઇએ. એટલે:—

(૧). તે અશીશુ, સંસ્થાનની અદર વાપરવા સારૂ જોઈતા જે અશીશુના સંબંધમાં આપવાની ડ્યુટી છોડી દેવાનું બ્રિટિશ સરકારે કયુલ કર્યું છે તે અશીશુના ભાગ તરીકે રાખી મુકવાનો દરબારને અધિકાર છે, અને પછી તે - સંસ્થાનની અદર વેચવો સારૂ લાઇસેન્સવાળા વેચનારાઓને આપવું જોઈએ અને આ અશીશુ બાબત દરબારે લાઇસેન્સવાળા વેચનારાઓ પાસેથી લેવાની કિંમત અને એવા વેચનારાઓએ ગ્રાહકો પાસેથી લેવાની કિંમત, બ્રિટિશ સરકાર સાથેના કરારનામાની રકમ ૪ અને ૫ માં અનુક્રમે કહેલી કિંમત જેટલીજ હોવી જોઈએ, અથવા

(૨). તે અશીશુ પોલિટિકલ એજન્ટ તરફ અથવા ડીપોમાં મોકલવાનો અધિકાર છે અને તેની સાથે, ૧૯ મી રકમ પ્રમાણે કાંઈ બક્ષિસો આપવા બાબત હુકમ થયો હોય તો તેની યાદી મોકલવી જોઈએ. પોલીટિકલ એજન્ટ, તે અશીશુ ઉપર પાસ બદલ ફી લહેણી થઈ હોય તો તેની રકમ તેના વેચાણમાથી બાદ કરીને તથા જે માણસોને બક્ષિસો આપવાની હોય તેઓને તે આપીને કાંઈ શલક રહેશે તે દરબારને હવાલે કરશે ઉપર પ્રમાણે જમ કરેલી સઘળી બીજી જાણસોની વ્યવસ્થા દરબાર હુકમ કરે તે પ્રમાણે કરવી જોઈએ (રેવન્યુ ડિપાર્ટમેન્ટનો સરકારનો ઠરાવ નંબર ૫૪૮૮, તા ૨ જી ઓગસ્ટ સન ૧૮૮૬ નો ૧ લો પાર્ટીકુલર ગુવો).

૧૯. અધિકાર મળેલો જે કોઈ પણ અમલદાર આ નિયમોની ૧૪ મી રકમ પ્રમાણે ગુન્હેગાર ઉપર ગુન્હાની સાબિતીનો ઠરાવ કરશે અથવા ૧૬ મી રકમ પ્રમાણે અશીશુ જમ કરવાનો હુકમ કરશે તે અમલદાર ખાતમી આપનારાઓને અને જે કોઈ પણ બીજા માણસોએ અશીશુ પકડવાના કામમાં અથવા ગુન્હેગાર ઉપર ગુન્હાની સાબિતી કરવાના કામમાં મદદ કરી હોય તે માણસોને, પોતાનો યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણમાં, તે મુકદ્દમામાં જમ કરેલા અશીશુની અને બીજી જાણસોની કિંમત તથા જે કાંઈ પણ દડ કર્યો હોય તે દડની રકમ કરતા વધારે નહિ હોય એટલી બક્ષિસ આપવાને મુખત્યાર છે. સબધવાળા દરબાર સ્પષ્ટ હુકમ કરીને બીજી રીતે ફરમાવે તે શિવાયને પ્રસંગે સઘળી બાબતમાં, જમ કરેલા અશીશુની અને બીજી જાણસોની કિંમતનો અને વસુલ કરેલા દડનો નિદાન અડધો ભાગ જે ખાતમી આપનારાઓનો અને પકડનારાઓનો સંબંધ હશે તેઓમાં બક્ષિસ તરીકે વહેંચવો જોઈએ.

૨૦. અધિકાર મળેલા કોઈ પણ અમલદારને—

(અ). આ નિયમો પ્રમાણે જમ થવાને પાત્ર હોય એવું અશીશુ જે કોઈ જગાએ તૈયાર કરવામાં આવે છે અથવા રાખ્યું છે અથવા સતાડ્યું છે એવું માનવાને તેને સખખ હશે તે જગામાં જમને તેનો ઝાડો લેવાનો અને એવું કોઈ પણ અશીશુ અને તે તૈયાર કરવામાં ઉપયોગ કરેલી સઘળી જાણસો પકડવાનો,

(બ). એવા અશીશુના સબધમાં જે કોઈ માણસે કાંઈ ગુન્હો કર્યો છે એવું માનવાને તેને સખખ હશે તેને અટકાવી રાખવાનો, તેનો ઝાડો લેવાનો અને તેને પકડવાનો,

(ક). આ નિયમોની ૧૬ મી રકમ પ્રમાણે જે કાંઈ અશીશુ અથવા બીજી જાણસ જમ થવાને પાત્ર છે એવું માનવાનો તેને સખખ હોય તે અશીશુ અથવા જાણસ કોઈ ખુલ્લી જગામાં અથવા રસ્તે જતી હોય ત્યારે પકડવાનો અપત્યાર છે.

૨૧. સંસ્થાનનો જે કોઇ પણ અમલદાર, વહેમના વાજખી સખળ વગર હરકોઇ ધમાર-તમાં, વહાણુમા અથવા જગામાં પેસશે અથવા તેનો ઝાડો લેશે અથવા તેમાં કોઇને પેસાડશે અથવા તેનો ઝાડો લેવડાવશે.

અથવા આ નિયમો પ્રમાણે જમ થવાને પાત્ર હોય એવું કાંઇ અફીણ અથવા ખીણ જણુસ પકડવાનાં અથવા તેને સાડ ઝાડો લેવાના બહાના ઉપરથી કોઇ માણુસનો માલ તેને ત્રાસ થાય એવી રીતે તથા વગર કારણે પકડશે. અથવા હરકોઇ માણુસને ત્રાસ થાય એવી રીતે તથા વગર કારણે અટકાવી રાખશે અથવા તેનો ઝાડો લેશે અથવા તેને પકડશે, તેને સદ્દુ પ્રકારના દરેક ગુન્હા બાબત ૫૦૦ રૂપિયા સુધી દંડ થશે.

૨૨. અધિકાર મળેલા કોઇ પણ અમલદારને જે કોઇ માણુસે અફીણ સંબંધી આ નિયમોનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે એવું માનવાનો પોતાને મળ્ય હોય તે માણુસને પકડવા સાડ અથવા જમ થવાને પાત્ર હોય એવું અફીણ જે કોઇ પણ જગામાં રાખ્યું છે અથવા સંતાડ્યું છે એવું માનવાનો પોતાને મળ્ય હોય તે જગાનો ઝાડો લેવા સાડ પોતાનું વારંટ કહાડવાનો અધિકાર છે.

૨૩. પકડેલા માણુસોના અને પકડેલી જણુસોના સબંધમાં આગળ કામ ચલાવવું તે સંસ્થાનમાં ફોજદારી કામ ચલાવવાની સાધારણ જે રીત અમલમાં હશે તેજ રીતે ચલાવવું જોઇએ.

16. Salt Rules.

Salt: Rules regarding the application to the States under the Palanpur Superintendency of certain provisions of the Act.

No 4706.

Revenue Department,

Bombay Castle 19th, July 1882.

×

+

×

+

Resolution—The draft rules as amended by the Commissioner of Customs, Opium and Abkari, are approved.

2. A copy of the rules, together with the notification should be forwarded to the Political Superintendent Palanpur, with a request that they may be communicated to the Chiefs concerned who should be asked to introduce and apply them in their states.

Signature of

Acting Secretary to Government.

NOTIFICATION.

It is hereby notified, by orders of the Governor in Council, that all salt not covered by a permit which shall be carried across the Frontier Line herein after described and all salt spontaneously produced within and eastward of the said line which shall be re-

moved without due permission will from the date of this notice be contraband salt as defined in Bombay Act VII of 1873, and all persons concerned in passing, removing or transporting such salt, or accepting or retaining such salt, and all such salt, and all vessels, animals and conveyances used or intended to be used in transporting it, and all goods, packages and coverings in or among which it may be placed will be liable to the penalties set forth in Part VI of the said act.

Definition of the Salt Frontier Line North of the Frontier of Jhinjuwara in Kathiawar.

From the Northern Extremity of the Frontier Preventive Line as defined by Notification No. 44 of 1875 of the Political Agent in Kathiawar the line will follow a northerly course parallel with the Coast of the Runn and at a distance of three miles therefrom until it arrives opposite the boundary between Mowsari, a Wao village under the Palanpur Political Superintendency and Boyetra under Jodhpur in Rajputana.

The following Rules of procedure have been approved by His Excellency in Council.

I. For the due protection of the salt Revenue the Chiefs should be required to admit posts of offices of the Salt Department into such villages and places as the Political Superintendent may appoint at the instance of the Collector of Salt Revenue, and to assist the Salt officers to find accomodation in such villages and places in every reasonable way.

II. The officers of the Salt Department should be permitted to follow and apprehend smugglers, and to seize suspected salt, and carriages, animals and trappings used in its conveyance, and the contents of any package in which it may be concealed And it shall be the duty of the officers making such apprehension and seizures to take the prisoner or prisoners and property forthwith to the Inspector to whom they are immediately subordinate, who after such preliminary inquiry as may be necessary (to be in all cases completed within 24 hours) shall forward any prisoner or prisoners who may

appear from the information obtained to have committed any offence punishable under this notification to the proper court and shall release any prisoner or prisoners, the evidence or reasonable ground or suspicion against whom appears insufficient to justify his or their transmission to a Court, submitting a report of the case for the orders of their immediate superior. Any person or persons who may have been released from arrest under this rule by Inspectors of the Salt Department shall be liable to rearrest and trial on application being made to the Political Superintendent by the Assistant Collector of Salt Revenue incharge of the Preventive Line

III. It shall be the duty of the States concerned to cause their officers to take part in the pursuit and seizure of smugglers &c. and generally to assist the officers of the Salt Department. In the case of any seizure made by the Chief's officers independently of the officers of the Salt Department, notice should be given to the head local officer of the Salt Department, who will then arrange to take possession of the salt and property seized and pass a receipt therefor. Opportunity should also be given him for such inquiry as may be necessary to ascertain whether the property seized is liable to confiscation.

IV. The Salt Department should prosecute all persons accused of smuggling before the Local Court of the Chief or Superintendency. An appeal to the Political Superintendent, if he has jurisdiction over the Local Court, against the decision of the Court, whatever it may be, will be open both to the prosecutor and to the accused.

V. The Patel or Headman of every village under the Superintendency in which formations of natural salt may take place shall report to the nearest officer of the Salt Department the existence of such formations within three days from the time he may become aware of it. If any person bound to report under this Rule shall wilfully omit to do so he shall for every such offence be liable to fine not exceeding (500) five hundred rupees.

Sd/ W PORTEOUS.

પાલણપુર સુપ્રીન્ટેન્ડેન્સી તાબાના સંસ્થાનને નીમકના ચોક્કસ નિયમ લાગુ પડતા કાયદાઓ.

નંબર ૪૭૦૬.

તા. ૧૯—જુલાઈ ૧૮૮૨.

રેવન્યુ ડીપાર્ટમેન્ટ.

×

×

×

×

×

×

ઠરાવ—મહેરબાન કમીશનર આવ કરટમ્સ, ઓપિયમ, અને આબકારી સાહેબે સુધારેલા નિ-
યમોનો ખરડો મોકલ્યો છે તે મજુર રાખવો.

પાલણપુર સુપ્રીન્ટેન્ડેન્સી તાબેના સંસ્થાનોમાં નીમકને લગતા કાયદા દાખલ કરવાને તથા
તેનો અમલ કરવાને નીમકને લગતા સુધારેલા કાનુનો સરકારે મજુર કર્યા છે.

એક્ટીંગ સેક્રેટરી ટુ ધી
ગવર્નમેન્ટની સહી.

જાહેર ખબર.

નામદાર ગવર્નર ધન કાઉન્સીલના હુકમથી આ જાહેર ખબરથી હરકોઈને ખબર આપવામાં
આવે છે કે પરવાના વગરનું તમામ નિમક ફ્રન્ટીયર લાઇન જેતુ ખ્યાન આમાં હવે પછી કરવામાં
આવશે તે ઓળગી લઇ જવામા આવશે તથા તમામ નિમક સદર્જી “ફ્રન્ટીયર લાઇનની” અદર
તથા તેની ઉગમણી તરફ આપો આપ પોતાની મેજે કુદ્રતિ પેદા થયેલ નિમક યોગ્ય પરવાનગી
મેળવ્યા શિવાય ખસેડવામા આવશે તો તેને મુખાઇ પ્રેસીડેન્સીના સને ૧૮૭૩ ની સાલના આકટ
૭ મામાં ખ્યાન કરેલ દાણુચોરીના નિમકની વ્યાખ્યા મુજબ આ જાહેર ખબરની તારીખથી તેને
દાણુચોરીનું નિમક ગણવામા આવશે. અને આવી પ્રકારનું નિમક લઇ જવામાં, ખસેડવામાં અથવા
પરદેશ મોકલવામા તમામ આસામીઓ સામેલ હશે તે તમામ આસામીઓ તથા આવી પ્રકારનું
તમામ નિમક તથા તમામ પાત્રો, જનવરો તથા વાહનો, સદર્જી પ્રકારનું નિમક પરદેશ મોકલવામાં,
તથા વાપરવામા આવ્યાં હશે અથવા વાપરવાનો ઇરાદો કરેલ હશે તે તમામ, તથા તમામ સા-
માનની ખીંદીઓ તથા ઢાંકણો જેની અદર દાણુ ચોરીનું નીમક રાખેલ હશે તે તમામ સદર્જી
આકટના ભાગ ૪ મા દર્શાવેલ ગુનેહગારી આપવાને પાત્ર થશે.

ફ્રન્ટીયર લાઇનની વ્યાખ્યા.—

કાઠિયાવાડ ઇલાકામાં ઝીંઝુવાડાની સરહદથી-ઉત્તરની તરફ.

કાઠિયાવાડ પ્રાંતના પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની નંબર ૪૪-સને ૧૮૭૫ ની સાલની જા-
હેર ખબરમા “ફ્રન્ટીયર પ્રીવેન્ટીવ લાઇન” ની વ્યાખ્યા દર્શાવી છે. કાઠિયાવાડમા સદર્જી લાઇન
ઉત્તર તરફ રણુના કિનારા મુધી સમાન્તર રીતે ચાલે છે તેની ઉત્તર તરફના છેડેથી ત્રણ માઇલ

છેટે પાલણપુર સુપ્રીન્ટેન્ડેન્સીના વાવ તાખાનું ગામ માવસરી તથા રજપુતાના એનન્સીના સંસ્થાન જોધપુરના ગામ જોયતરાના સીમાડાની સામી બાજુ સુધી એ લાઇન આવે છે ત્યાં સુધી.

નીચેના કામ ચલાવવાના ધારા નામદાર ગવર્નર ઇન કૌન્સીલે મંજુર કર્યા છે.

૧. નીમક ખાતાની રેવન્યુનુ યોગ્ય રીતે રક્ષણ થવા સાથે તાલુકદારોએ નીમક ખાતાના અમલદારોના થાણા કલેક્ટર ઓફ સોલ્ટ રેવન્યુના સાહેબની દરખાસ્તથી પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ જે જે ગામોએ તથા જગોએ મુકે ત્યાં મુકવા દેવો જોઈએ, તથા નીમક ખાતાના અમલદારો જે સદર્જુ ગામોએ તથા જગોએ યોગ્ય રીતે સગવડ પડવા સાથે હરેક પ્રકારે તેમણે જોઈતી મદદ આપવી જોઈએ.

૨. નીમક ખાતાના અમલદારોને દાણ ચોરી કરી જનારાની પાઠ લાગ લેવા દઇ તેમને પકડવા દેવા જોઈએ તથા તેમની પાસે શકવાળું નીમક હોય તે, તથા ગાડીઓ, જનવરો, તથા તે લઇ જવામાં સાજ વાપરેલ હોય તે તથા કોઇ પણ ખીંદડી જેની અંદર સદર્જુ પ્રકારનું નીમક સંતાડેલ હોય તેની અદરનો તમામ સામાન પકડવા દેવો જોઈએ. અને જે અમલદારો એ પ્રમાણે હરામખોરો તથા સામાન જે પકડે તેમણે કેદી અથવા કેદીઓને તથા મુદ્દામાલને જે ઇન્સપેક્ટરના હાથ નીચે તેઓ નોકરી કરતા હોય તેમની પાસે લઇ જવા દેવો જોઈએ. જેઓ એ વિષે પ્રથમ દરજ્જાની જરૂરીયાત તપાસ (જે કે તમામ કેસોમાં ૨૪ કલાકની અંદર પુરી કરવી જોઈએ) કર્યા બાદ કોઈ કેદી અથવા કેદીઓ કે જે હકીકત ઉપરથી ગુનો કર્યાનું જણાય કે તેની સજા જાહેર ખખર મુજબ થઇ શકે માટે તેમને યોગ્ય કોર્ટમાં મોકલવા જોઈએ. અને જે કેદી અથવા કેદીઓની ઉપર પુરાવો તથા વ્યાજબી સખખોને લીધે શક આણવાના અથવા તેમનો ઇન્સાફ થવા સાથે કોર્ટમાં મોકલવાના ચોક્કસ કારણ નજર ન આવે તેને અથવા તેમને છોડી દઇ શકે ને એ મુકદ્દમા વિષેનો રિપોર્ટ તેમના ઉપરી અધિકારી તરફ હુકમ થવા સાથે કરવો જોઈએ. કોઇ શખસ અથવા શખસોને આ ધારા મુજબ નીમક ખાતાના ઇન્સપેક્ટર તરફથી પોલીસની નેધેબાનીમાંથી છોડી મુકવામાં આવેલ હોય તેમને નીમક ખાતાના પ્રીવેન્ટીવ લાઇનના આર્સીસ્ટન્ટ કલેક્ટર સાહેબે પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબને દરખાસ્ત કરવાથી જરૂરી પકડવાને તથા તેમનો તપાસ થવાને પાત્ર થશે.

૩. તમામ લાગતા વળગતા સંસ્થાનોની ફરજ છે કે દાણ ચોરી કરનારાની પાઠ લાગમાં ભાગ લઇ તેમને પકડાવવા વિગેરેમાં નીમક ખાતાના અમલદારોને, દરખારના કામદારોએ તમામ પ્રકારે મદદ આપવાનો બંધોબસ્ત કરવો જોઈએ. જે કોઇ બાબતમાં તાલુકદારોના કામદારો નીમક ખાતાના નોકરોથી અલગ રીતે દાણ ચોરીનું નીમક પકડે તો તે વાતના ખખર નીમક ખાતાના સ્થાનિક ઉપરી અમલદાર તરફ કરવા જોઈએ, એટલે જે ઉપરથી તેઓ દાણ ચોરીનું નીમક તથા મુદ્દામાલ પકડાયેલ હશે તે પોતાને કબજે લેવા બંધોબસ્ત કરાવશે, અને તેની પહોંચ કરી આપશે. વળી નીમક ખાતાના સ્થાનિક અમલદારોને જરૂર પડે તે મુજબ તેની તપાસ કરી ખાતરી કરવાનો લાગ તેમને મળવો જોઈએ કે પકડાયેલ મિલકત જપ્ત કરવાને પાત્ર છે કે નહીં તેનો તપાસ કરી શકે.

૪. નીમક ખાતાએ, દાણચોરી કરનારા તમામ તહોમતવાળા શખસોની ઉપર ફરિયાદી તરફનું કામ તાલુકદારોની સ્થાનિક કોર્ટોમાં અથવા સુપ્રીન્ટેન્ડેન્સીની કોર્ટોમાં ચલાવવું જોઈએ, ને તે ઉપર અપીલ પોલીટીકલ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબને જે તાલુકદારોની સ્થાનિક કોર્ટોના ફરાવ ઉપર અપીલ સાંભળવાની હકુમત હશે તો થઇ શકશે. ગમે તેમ હોય તો પણ બંને ફરિયાદી કરનાર તથા તહોમતદારને અપીલ કરવાનો રસ્તો છે.

૫. પાલણપુર સુપ્રીન્ટેન્ડેન્સીના ગામોમા જ્યાં કુદ્રતિ નિમક થાય ત્યાંના દરેક ગામના પટેલ અથવા મુખીએ નજીકમાંના નજીકના નીમક ખાતાના અમલદારને એ નીમક જોવામાં આવે ત્યારથી દીન ત્રણની અંદર સુધીમાં રીપોર્ટ કરવો જોઈએ જો કોઈ શખ્સ આ ધારા મુજબ રીપોર્ટ કરવાને બંધાયેલ છતાં તે જાણી બુજી એ પ્રમાણે કરવામાં ગફલત કરશે તો તે એવા દરેક ગુન્હા બદલ રૂ. ૫૦૦ પાચસોથી વધારે નહિ એટલો દડ આપવાને પાત્ર થશે.

અવધ્યુ. પોરટીઅસ સાહેબની સહી.

સ. નં. ૨૪.

સરક્યુલર.

આ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્સીના તાબાના તમામ ગેરેન્ડીડ ઠાકોરો અને ગીરાસીઆઓને આથી ખબર આપવામાં આવે છે કે, તેઓની વડોદરા રાજ્યમા આવેલ જમીનની રેવન્યુ મેનેજમેન્ટ તથા મહે-સુલની વસુલાત માટે થોડા વખત ઉપર વડોદરામા ભરાયલા કોન્ફરન્સે કરેલ ધારા હિંદુસ્તાનની સરકારે પસંદ કરી મંજૂર કરીધા છે, અને તે એકદમ અમલમા મુકવામા આવશે.

ઉપર જણાવેલ શખ્સોને વધારામા ખબર આપવામાં આવે છે કે, આ ધારાની નકલો છ-પાય છે અને વડોદરાના મહેરબાન એ. ગ. જ. સાહેબ તરફ ખારોખાર અરજ કરેથી છાપેલી ન-કલો થોડી મુદતમાં મળી શકશે.

તા. ૮-૧૦-૯૭.

Sd./ F. H. Jackson, Colonel.

17. Giras Rules.

Rules regarding the Revenue Management to be exercised by the Guaranteed Thakors, Girasias etc, in the villages and Wantas in Baroda Territory.

1. The Thakors and others named in the margin who enjoy full revenue powers, shall exercise all the

1. The Thakore of Bhadiawa.
2. The Rana of Mandva.
3. The Thakore of Chhalai.
4. The Rana of Shanoie
- 5 The Thakore of Shihoi
6. The Barias of Nahara
- 7 The Thakore of Varsoda.
- 8 The Thakore of Wasna.
9. The Thakore of Pethapuri
10. Bhayats of Nana-1aj Varsoda
11. Bhavat Patapsingji Mahad, Mansa

powers of revenue management hereinafter described over their villages, Wantas, estates, lands, gabhans, Wadas, houses, trees, &c. in Baroda Territory.

2 The Agent to the Governor General may after considering any representation which the Baroda Darbar may have to make, de-

cide whether any other guaranteed Thakore or Girasia (who on the ground of former usage or from his position character and extent of his holding or estate is entitled to the concession) shall be entrusted with the right to the whole or any part of the above powers of revenue management.

3. These powers shall be exercised by the Thakores or Girasias themselves or by their Kamdars, or if their estate under the Political control of the Government of Bombay are under Agency Management by any Juptidar or manager appointed by the Political Agent.

4. Powers of revenue management shall be as under :—

- (1). To demand security from the Wantas tenants for the due payment of land revenue or rent in cash or kind.
- (2). To prevent the reaping of the crop.
- (3). To prevent its removal from the land on which it has been reaped or from any place in which it may have been deposited without the permission of the Thakore or Girasia, or his Kamdar or Juptidar or manager, as the case may be.
- (4). To place watchmen over the crop at the expense of tenant.
- (5). To make Mohsuls, provided the amount recoverable by this process does not in any one case exceed Rs. 10
- (6). To attach and sell the property of the defaulter except the property mentioned below —
 - (a). The necessary wearing apparel and bedding of the tenant, his wife and children.
 - (b). Implements of husbandry and such cattle and seed grain as are necessary to enable the tenant to earn his livelihood.
 - (c). Materials of houses and other buildings belonging to and occupied by the tenant.
- (7). To fix the amount and date of instalments and in case in which revenue is recoverable in kind to fix the time of making "Kaltar" and to ascertain the quantity of grain &c., due by the tenant.
- (8). To receive notices of relinquishment and determine the date of relinquishment
- (9). To change tenants after due notice except where the tenancy has been declared permanent by the special settlement officer.

or by some other British Officer who exercised similar functions to those of the special settlement officer. In such exceptional cases tenants shall be dispossessed only on account of default of payment of rent or revenue and only after all other remedies have failed.

- (10). To appoint Patels, Matadars, and Talatis in guaranteed Wantas and villages and to determine the lands and perquisites to be enjoyed by them as such and to remove them and resume such lands &c.
- (11). To dispose off disputes between his Wanta tenants as to the boundaries of fields, the bed of water channels and the distribution of water from a common well or common source of supply and other petty matters incidental to their tenancy within the Wanta, but not in any one affecting the Talpad.
- (12). To make such arrangements as may be necessary for the proper revenue management of his Wanta including lands, gabhans, trees, alienated land in Wantas and other property without prejudice to the rights of tenants. This includes the right to change the system of calculating the rent by "Kaltar" or otherwise to one of bigoti or cash payment except in cases where the contrary has been decided by the special settlement officers or by any British Officer exercising analogous powers. Besides the powers above defined the Thakores and others shall continue to exercise such other powers as they may have hitherto exercised

5. All compulsory process shall cease on the defaulters paying the amount demanded of him, or on his furnishing to the Thakore or his Kamdar satisfactory security for the due payment of the amount demanded.

6 In the event of the demand not being realised from the tenant, the Thakore may recover it as a revenue demand from the surety.

7. Smaller Girasias, &c, who hold Wanta lands &c, under the revenue management of the Thakore shall apply to the latter for assistance for the recovery of their rent or revenue.

8. Except with the previous sanction of the Baroda Darbar no Girasia or his Kamdar, Juptidar or manager appointed by the Political Agent, exercising revenue management or any person acting under his orders, shall be liable to prosecution in a Criminal Court or be used in a Civil Court for acts done by him in good faith in the exercise of such powers. No action shall be taken until intimation of such sanction shall be given to the Gevernor General and approved of by him.

9. The claims of the Thakores, Girasias &c., on their tenants for rent or revenue in Wanta estate shall have precedence over all other claims so far as the land under guarantee and its crops are concerned except the claims of His Highness the Gaekwar on such lands.

10. The Thakores shall make their own arrangements for serving processes &c, and they shall generally follow the procedure obtaining in Baroda Territory so far as the same is not inconsistent with any of the provisions of these rules. In cases in which they cannot serve the processes through their own Agency, they may apply to the Baroda Revenue Courts for assistance under the rules for the recovery of revenue

11. Any tenant or person disobeying the orders of the Thakore or his Kamdar passed in the exercise of the powers above granted or offering any resistance to the lawful exercise of such powers, shall be liable to pay to the Thakore a fine not exceeding Rs 10 and on repetition not exceeding Rs 25 or where the order refers to the recovery of rent or revenue due to pay double the amount of such rent or revenue. This penalty shall be recovered as a revenue demand.

12. No decree of a Civil Court passed against a tenant of Wanta land shall prejudice the right of Wanta holder.

GENERAL RULES.

13. If any guaranteed Thakore or Girasia has reason to complain of any encroachment on his guaranteed rights or has any other complaint to make regarding such rights or privileges, he should present a petition on plain paper to the Baroda Giras Department who shall enquire into it with as little delay as possible.

14. If within 3 months he does not obtain redress from the Giras Dapartment, or if he is dissatisfied with the order or decision

passed by that Department, he may present an application to the Agent to the Governor General attaching to it any order or answer which he may have received from the Giras Department or a copy of any order which may have been passed by the Giras Department.

15. Nothing laid down above shall restrict the powers of the Agent to the Governor General exercised hitherto.

II

Special rules for the recovery of rent or revenue of Wanta lands, &c., (or other guaranteed haks), belonging to guaranteed Girassias situated within His Highness the Gaekwar's Territory.

Note—These rules will apply to Wanta lands &c, over which the guaranteed tributaries and Girassias do not exercise full revenue powers

1 Applications for the recovery of revenue (or other guarantee haks) should be preferred to the Local Revenue Court during the year for which the rent or demand is due or within one year after its expiration, i. e. on or before 31st July of the year following that to which the claim refers. Applications made after the above mentioned period shall be enquired into and disposed of by the State Giras Department, such applications shall not be entertained by the Giras Department, if made after the period allowed by the Civil Law of the Baroda State for the institution of Civil suits.

2 If the application includes the claim against more cultivators

Serial No	Name of the individual	Amount of claim	Brief particulars of the claim	than one of the same village, a statement in the form given in the margin should be attached to it. Documentary

evidence list of witnesses together with any other necessary papers should be filed with the application.

Note:—The word application includes Yadis or other customary correspondence.

3. The application may be made either personally or by a registered letter by the claimant or his authorised Agent. The Agent

should produce either a power-of-attorney or a certificate signed by a jurisdictional Thakore or an Agency Officer (not lower in rank than a Thandar) of the place in which the claimant resides.

4 Any application which the Court deems unnecessary to enquire into may be rejected and the applicant informed to that effect. But the reason for the rejection should be recorded on the application and a copy of the same furnished to the applicant if required. If the Court enters into the enquiry it shall fix the date thereof and give notice of it (in form A. Appended to the rules) to the party complained against. Intimation of the date shall also be given to the complainant.

5. The notice in form A and summonses for the attendance of witnesses on either side should be issued and served free of cost except that the subsistence (Bhatha) for witnesses should be paid by the party who requires their attendance.

6. On the date fixed as provided in rule 4 or on any other date to which for any due cause the case may have been adjourned, the revenue Court shall pass such order as it thinks proper after recording the evidence of both parties, or that on the side of the plaintiff alone in default of the defendant, or after recording the admission, if any, of the defendant, if the plaintiff is absent.

7. Whenever on the date fixed the plaintiff does not attend or fail to produce evidence, the Court shall be competent to dismiss the application. But if within 30 days from the date of dismissal of the application, the plaintiff appears and shews due cause for the default, the Court shall restore the application to the file. A notice of the order readmitting the claim should be given to the parties as provided by rule 4.

8. When any agreement between the Girasia and his tenant is proved, the Court shall award rent according to that agreement. In the absense of any agreement the Usage of the Wanta shall be followed. If this cannot be ascertained the rent of similar lands in the neighbourhood shall be taken as the basis. In cases in which the rent has been fixed by the special settlement officer or by the former settlement officer, i. e. the assistant Resident, the Revenue Court shall give assistance to that extent only.

9. After the revenue Court has passed the decree for the payment of the land rent or other guaranteed demand, measures for its

recovery shall be taken as provided for the realization of revenue demands, but no cost thereof shall devolve on the Girasias.

10. With the exception of the rent due to the Sirkar the claim of Girasias on their tenants for rent or revenue shall have precedence over all other claims. No deduction from the rent recovered under these rules shall be made on account of any rent due on other Sarkari land held by the same cultivator.

11. All claims for previous arrears which do not come under rule one shall be preferred to the Revenue Court within one year from the date on which these rules come into force.

12. An appeal (on plain paper) shall lie to the Subha from all orders passed by the original revenue Courts within 30 days from the date on which they are passed, provided that after 90 days from the date of the original application in rule 2nd (exclusive of the time taken by the applicant in filing the appeal to the Subha) the Girasia may appeal to the Agent to the Governor General.

13. Petitions of appeal shall be accompanied by certified copies of the orders passed by the Baroda Courts and these copies shall be furnished to the Girasias free of cost. Copies of depositions or other papers shall be made by the Girasias themselves or by section-writers at their expense. Certified copies of such depositions and papers shall be supplied by the Courts at the expense of the Girasias within 10 days from the date of application, copying and comparing fees being charged at the rate of one and a half annas per 100 words or portion thereof.

14. Nothing laid down above shall restrict the powers of the Agent to the Governor General exercised hitherto.

15. These rules do not apply to the claims against the Darbar, but only to recovery of rent, &c., from tenants.

૧૮. કોર્ટ ફી સ્ટેમ્પ રૂલ્સ.

નામદાર સરકારનો રેજીસ્ટ્રેશન નંબર ૧૧૨૪ તા. ૧૬ મી માર્ચ ફેબ્રુઆરી
સને ૧૮૯૩ માં આ સુપ્રીન્ટેન્ડન્સીમાં કોર્ટ ફી સ્ટેમ્પસ લાગુ કર્યાં તે
સંબંધમાં સ્ટેમ્પ વેચવા તથા લાગુ કરવાની બાબતમાં નીચે
સુજબ નીચેના કરવામાં આવે છે.

૧. સ્ટેમ્પનો મોટો સ્ટોક. (જથ્થો) પાલણપુર ત્રીજેરી ઓફીસરના આર્જમાં રહેશે અને (મે.
મુબાઇના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ ઓફ સ્ટેમ્પસનો સરકયુલર નંબર ૧૯૬ તા. ૨૨-૧-૮૩ ને અનુ-
સરી) તેઓ સાહેબ ત્રણ ત્રણ માસ મુંઘી પહોંચે તેટલા સ્ટેમ્પસ હસ્તેસના માટે રાખશે	
૧. મે. પોલી. સુ. સા. બા.	} એટલુજ નહીં પણ
મારજીનમાં બતાવેલા
અમલદારો તરફથી
ઇન્ટેન્ટ મોકલવામાં
આવે તે પ્રમાણે તે-
મને સ્ટાંપ આપશે.
૨. મે. આસી. પો. સુ. સા.	
૩. મે. રા. બા. ડી. ડે. આ. સા.	
૪. મે. રા. બા. હ. ડી. આ. સા.	
૫. આ. કાફેજ થાણદાર.	
૬. આ. દીયોદર થાણદાર.	
૭. આ. વારાહી થાણદાર.	
૮. આ. સાતલપુર થાણદાર.	
૯. આ. થરાદ થાણદાર.	
૧૦. આ. વાવ થાણદાર.	

૨. પહેલી કલમમાં દર્શાવેલા ઓફીસરોએ પોતાની પાસેથી સ્ટેમ્પ ટીકીટો ખપી જાય
તે પહેલાં મહેરબાન ત્રીજેરી ઓફીસર તરફ વખતસર ઇન્ટેન્ટ મોકલવા તજવીજ
રાખવી જોઈએ.
૩. પહેલી કલમના શરૂઆતના ભાગમાં સુચના પ્રમાણે મે. હજુર ત્રીજેરી ઓફીસરે વખત-
સર ઇન્ટેન્ટ તૈયાર કરીને મે. પો. સુ. સાહેબની મારફતે મે. મુબાઇના સુપ્રી. ઓફ સ્ટે-
મ્પસ તરફ મોકલવું અને સ્ટાંપ ટીકીટો આવે ત્યારે ત્રીજેરી ઓફીસરે તપાસવી. ટીકીટો
ગણીને તપાસ્યા પછી તે બાબતની રસીદ ઉપર એકાઉન્ટન્ટે ઇનીસીયલ કરવી અને ત્રી-
જેરી ઓફીસરે તે ઉપર સહી કરીને મે. પો. સુ. સા. ની મારફતે મુબાઇના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ
ઓફ સ્ટેમ્પસ તરફ મોકલવી.
૪. પહેલી કલમમાં બતાવેલ ઓફીસરોને ઇન્ટેન્ટમાં માગ્યા પ્રમાણે મે. ત્રીજેરી ઓફીસર સા.
એ સ્ટાંપ આપવા અને જોઈએ તે કરતાં વધારે સ્ટાંપનું ઇન્ટેન્ટ જણાય તો ત્રીજેરી
ઓફીસરે એક કરવું પણ છુટક વેચવા નહીં.

૫. મારજીને બતાવેલી જાતની સ્ટામ્પ ટીકીટો પાલણુપુર ત્રીજેરીમાંથી હાલ મળી શકશે માટે

એડીસીવ સ્ટેમ્પ (કાગળ ઉપર ચોડવાની.)	ધમ્પ્રેસડ સ્ટેમ્પ (કાગળ ઉપર ચોડેલી.)
એક આનાવાળી. ચાર આનાવાળી આઠ આનાવાળી. એક રૂપીયાવાળી. પાચ રૂપીયાવાળી.	દસ રૂપીયાવાળી. પચીસ રૂપીયાવાળી.

ઓશીસરોએ પોતાનાં ઇન્ડે-
ન્ટ તે પ્રમાણે બનાવવાં. એ-
ડીસીવ સ્ટેમ્પના એક શીટમાં
૩૬ ટીકીટો આવે છે માટે
એડીસીવ ટીકીટોના ઇન્ડે-
ન્ટમાં દરેક જાતનું આખું
એક એક શીટ મંગાવવું.

૬. જ્યારે બારે કીમતની ટીકીટો વાપરવાની જરૂર હોય ત્યારે ત્રીજેરી ઓફીસરે તે બાબ-
તમા પહેલી કલમમા બતાવેલા ઓશીસર તરફથી જોઈતી હકીકત મગાવી પછી તેવા
સ્થામ્પનું ઇન્ડેન્ટ કરવું અને ત્રીજી કલમમા શરમાવ્યા પ્રમાણે મે. સુપ્રી. ઓફ સ્ટેમ્પસ
તરફ મોકલવું.
૭. સ્ટામ્પના મોટા જથ્થાનો હીસાબ પાલણુપુર ત્રીજેરીમા રાખવામા આવશે.
૮. નમુનાનું શરમ ૧ પ્રમાણે હજુર ત્રીજેરી ઓફીસર સ્ટામ્પનો હીસાબ રાખતાની સાથે
નમુના નંબર ૨ મુજબ મે. પો. સુ. તરફ માસીક પત્રક મોકલવું.
૯. સ્ટામ્પ વેચવાનું કામ જે ઓફીસરોને સોંપવામા આવે તેઓએ નંબર ૧ ના ફોર્મ-પ્રમાણે
હીસાબ રાખવો અને નંબર ૩ ના ફોર્મનું માસીક પત્રક મે. પો. સુ તરફ (ત્રીજેરી ઓ-
ફીસર મારફતે) મોકલવું. અને ત્રીજેરી ઓફીસરે તે પત્રક તપાસ્યા પછી રચના કરવું,
૧૦. પહેલી કલમના મારજીનમા બતાવેલા ઓફીસરોની કોઈ પણ કોર્ટમાની કોઈ પણ કોર્ટમાંથી
સ્ટેમ્પ વેચાતી લેવાને માટે કોઈકોને છુટ આપવામા આવે છે અને તે સદર્જી અધીકારીઓ
પોતાના તાબાના કારકુનો પૈકી હરકોઈને સ્ટામ્પ વેચવાનું કામ સોંપશે. થાણામા અવલ-
કારકુનો સ્ટામ્પ વેચશે.
૧૧. સ્ટેમ્પ વેચનાર અમલદારે વેચતી વખતે દરેક ઇમ્પ્રેસડ સ્ટેમ્પ ઉપર શેરો કરવો તેમા ની-
ચેની બાબત દર્શાવવી.
અ. જે માણસને સ્ટામ્પ વેચાતો આપ્યો હોય તેનું નામ.
બ. વેચ્યાની તારીખ
ક. વેચનાર અમલદારની સહી તથા હોદ્દો.
૧૨. હવે પછી કોર્ટ પ્રીને માટે સ્ટેમ્પ લેવા અને રોકડ લેવું નહીં. રોકડ તથા પોષ્ટ ટીકીટો લે-
વાની બાબતનો સરક્યુલર આ કલમથી રદ કરવામા આવે છે.
૧૩. સુપ્રીન્ટેન્ડેન્સીની હરકોઈ કોર્ટમાં પ્રીને માટે જ્યારે સ્ટેમ્પસ રજુ કરવામા આવે ત્યારે જે
અપીલ અથવા અરજી (દાખલ કરવા લાયક હોય તો) રજુ કરેલા સ્ટામ્પ ઉપર કોર્ટને
સીકંકો કરીને રદ કરવા.
૧૪. કમીશન પ્રી વગેરે રોકડ નાણું જમે લેવાની બાબતમા હાલ સુધી જે ધારો ચાલે છે તેજ
ધારો સ્ટામ્પની ઉપજ જમે કરવામા ચલાવવો. નવું આસન જોલવા માટે જગ્યા ન હો-
વાથી ત્રીજેરી ઓફીસરે સ્ટામ્પની પેદાસ કમીશન પ્રીમા જમે કરવી.
૧૫. પહેલી કલમમાં નામ બતાવેલ છે તે અમલદારો તરફ નીચે બતાવ્યા મુજબ સ્ટેમ્પ ટી-
કીટો હાલને માટે મોકલવી.

નંબર.	ઓફીસરનું નામ.	ઇમ્પ્રોવ્ડ સ્ટેમ્પ. (કાગળ ઉપર ચોડેલા).		એડીસીવ સ્ટેમ્પ્સ (કાગળ ઉપર ચોડવાના.)					એકંદર.
		૨૫ પચીસ વાળા.	૨૦ દસ વાળા.	પાંચ રૂપીઆ વાળા.	એક રૂપીઆ વાળા.	આઠ આના વાળા.	ચાર આના વાળા.	એક આના વાળા.	
૧	મે. પોલી. સુ. સા. બા.	૧૨૫	૧૫૦	૮૫	૯૦	૨૫	૧૫	૧૦	૫૦૦
૨	મે. આસી. પો. સુ. સા.	૧૨૫	૧૫૦	૮૫	૯૦	૨૫	૧૫	૧૦	૫૦૦
૩	રા. બા. ડી. ડે. આ. સા.	૧૨૫	૧૫૦	૮૫	૯૦	૨૫	૧૫	૧૦	૫૦૦
૪	રા. બા. હ. ડી. આ. સા.	૧૨૫	૧૫૦	૮૫	૯૦	૨૫	૧૫	૧૦	૫૦૦
૫	આ. કાંકરેજ થાણુદાર.	૭૫	૧૩૦	૧૪૦	૧૦૦	૨૫	૧૫	૧૫	૫૦૦
૬	આ. દીયોદર થાણુદાર.	૭૫	૧૩૦	૧૪૦	૧૦૦	૨૫	૧૫	૧૫	૫૦૦
૭	આ. વારાહી થાણુદાર.	૭૫	૧૩૦	૧૪૦	૧૦૦	૨૫	૧૫	૧૫	૫૦૦
૮	આ. વાવ થાણુદાર.	૭૫	૧૩૦	૧૪૦	૧૦૦	૨૫	૧૫	૧૫	૫૦૦
૯	આ. થરાદ થાણુદાર.	૭૫	૧૩૦	૧૪૦	૧૦૦	૨૫	૧૫	૧૫	૫૦૦
૧૦	આ. સાંતલપુર થાણુદાર.	૭૫	૧૩૦	૧૪૦	૧૦૦	૨૫	૧૫	૧૫	૫૦૦

૧૬. પહેલી કલમના મારજનમાં બતાવેલા અમલદારો દરેક વર્ષના સપ્ટેમ્બર અને માર્ચની આખર તારીખે પોતાની ઓફીસના સ્ટેમ્પો પોતાના રૂબરૂ ગણવા અને સપ્ટેમ્બર અને માર્ચ માસના પત્રકો સાથે નીચેના નમુનાનું સર્ટીફિકેટ ટાંકવું “ સર્ટીફિકેટ આપવામાં આવે છે કે તમામ જાતના મારા, ચાર્જના સ્ટેમ્પો તપાસીને તા. સપ્ટેમ્બર માર્ચ ના રોજ ગણવામાં આવ્યા છે અને દરેક જાતના સ્ટેમ્પની કીમત મારજનને બતાવ્યા પ્રમાણે છે.

૧૭. પહેલી કલમના મારજનમાં બતાવેલા અમલદારોએ પોતાના ઇન્ડેન્ટ ફોર્મ નં. ૪ પ્રમાણે કરવાં. સુ. પાલણપુર તા. ૧૮ માહે ડીસેમ્બર સને ૧૮૯૪.

ઇંગ્રેજ હરફે જેકસન સાહેબની સહી.

આ. પો. સુ. પાલણપુર.
ખરી નકલ.

Sd/ Ganesh Gangadhar.

હ. ડી. આ. પો.

નંબર ૩.
પાલણપુરના ની ઓફીસમાં સ્ટેમ્પ જમે થયા તથા તેમાંથી વેચ્યા તેનું માસીક પત્રક માટે મને ની સાલનું.

સ્ટેમ્પ તથા સ્ટેમ્પ પેપરની જાત.	ગયા મહીનાની પહેલી તારીખે સીલિક.		જમા થયા તે. કુલ.		વેચાણુ.		માસ આખરે વેચાણુના પૈસા સીલિક.		તીજેરીમાં ભર્યા તે.	
	રૂ.	આ.	રૂ.	આ.	રૂ.	આ.	રૂ.	આ.	રૂ.	આ.
ઑફીસીવ સ્ટેમ્પ.										
ઑફ આનાની સ્ટેમ્પ.										
ચાર આનાની										
આઠ આનાની										
ઑફ રૂપીઆની										
પાંચ રૂપીઆની ઇમ્પ્રેસડ										
દસ રૂપીઆના										
પચાસ રૂપીઆના										
કુલ...										

નંબર ૪.

પાલણપુર હજીર તીજેરીમાંથી સ્ટેમ્પ મંગાવવાનું ઇન્ડેન્ટ કોર્ટ તરફથી.

રેકૉર્ડ નં.	કોર્ટનું નામ.	ઇમ્પ્રેસડ સ્ટેમ્પ.		ઑફીસીય સ્ટેમ્પ.					કુલ કોમ્પ.
		રૂ. ૨૫ વાળા રૂ. ૧૦ વાળા		રૂ. ૫ વાળા	રૂ. ૧ વાળા	આઠ આના વાળા.	ચાર આના વાળા.	ઐકે આના વાળા.	
		રૂ.	૨૫ વાળા						

અમલદારની સહી.

19. Examination Rules.

Rules for the Subordinate Agency Service and Agency Departmental Examinations in the Mahikantha and Palanpur Agencies.

x

x

x

x

No 3519

Political Department.

Bombay Castle, 30th May 1904

RESOLUTION —The clerical establishment of the Rewa Kantha Agency should be excluded from this scheme, and the Revenue Department Lower and Higher Standard Departmental Examinations should be considered as equivalent tests for Political appointments in that Agency.

2 The Rules as amended and printed as an accompaniment to this Resolution are approved for the Mahi Kantha and Palanpur Agencies The reports appear to overlook the fact that passing the Higher Standard Departmental Examination will be an essential preliminary to preferment from the 'Thandar to the Deputy Assistant Political Agent's grades In view of the very few officers belonging to these Agencies who are expected to appear for the Higher Standard Departmental Examination the candidates for the Higher Standard Departmental Examination may at first be examined in Kathiawar. It will be necessary for the Political Agent, when candidates from his Agency are to appear for the Higher Standard Examination at Rajkot, to supply questions to take the place of those set in Kathiawar under Sections III and IV of Appendix C to Government Resolution No 6823 dated the 12th October 1903 Candidates from the Gujrat Agencies cannot be expected to sit for Examination in Local Kathiawar Laws, rules and treaties, and must be examined in those of their own Agency. The appendix attached to this Government Resolution supplies the necessary syllabus.

Sd S W. EDGERLEY.

Acting Chief Secretary to Government.

Accompaniment to Government Resolution No. 3519, dated the 30th May 1904.

Rules for the Subordinate Agency Service and Agency Departmental Examinations.

With a view to ensuring, so far as this may be practicable, that members of various establishments under the Agency shall be fitted for retention in the service and for promotion from the lower to the higher grades, the following examinations will be held to test their knowledge of the duties which they are or may be called upon to perform: -

- (i) Subordinate Agency Service Examination.
- (ii). Agency Lower Standard Departmental Examination.
- (iii). Agency Higher Standard Departmental Examination

2 The Subordinate Agency Service Examination will be held yearly in September. Every person appointed substantially to the Agency Service who is not a graduate will be required to pass this examination on the first occasion on which it is held after the expiration of one year from the date of his appointment and will be regarded as a probationer until he has passed it. The first examination will be held in September 1905, and all persons who have joined the Agency Service subsequently to September 1901 will be required to pass. If any person fail on this occasion who was appointed prior to the date of these rules but subsequently to September 1901 he shall not be entitled to promotion from the grade in which he may be at the time of his failure until he has passed the examination. Should a probationer fail his services will be dispensed with unless for special reasons he be permitted by the Political Agent to appear at the next examination. No person shall be allowed to appear more than twice.

3. The subjects of the examination, which is an elementary one, designed to test a probationer's general fitness for the Agency service and his knowledge of the working of an office and of the matters with which a junior member of the establishment may have to deal, are specified in Appendix A.

4. Probationers passing the Subordinate Agency Service Examination will become eligible for promotion in their turn to appointments the pay of which does not exceed Rs. 50 per mensem.

5 The Agency Lower Standard Departmental Examination will be held yearly in September, the first being held in September 1905. No person who has not passed this examination will be eligible for promotion to any post the pay of which exceeds Rs. 50 per mensem.

6 The Agency Lower Standard Departmental Examination is open to all members of the establishment on the following conditions—

- (a). that the candidate holds a substantive *appointment* of which the pay is not less than Rs 20 per mensem;
- (b). that the candidate produces a certificate from the Head of the office in which he is serving that he is qualified by merit, industry, character and knowledge for admission in examination, and
- (c). that he has completed—
 - (i) if a graduate, eighteen months' pensionable service
 - (ii). if a non-graduate, three years' pensionable service at the Agency.

7 The subjects of the Agency Lower Standard Departmental Examination are specified in Appendix B.

8 Members of the establishment who have passed the Lower Standard Departmental Examination will be eligible in filling appointments the pay of which exceeds Rs 100 per mensem and will be eligible for promotion in their turn if the pay of which does not exceed Rs 100 per mensem.

9 The Agency Higher Standard Departmental Examination will be held yearly in September. No person who has passed the Lower Standard Departmental Examination will be eligible for promotion if the pay of which exceeds Rs 100.

10 A member of the establishment who has passed the Lower Standard Examination may be admitted to the Higher Standard Departmental Examination on the following conditions:—

- (a). that he holds substantively an appointment the pay of which exceeds, Rs. 50 per mensem by the Political Agent.
- (b). that he is specially permitted by the Political Agent.

11. The subjects of the Agency Higher Standard Departmental Examination are specified in Appendix C. The Lower but more difficult examination will be similar in its object shall be to test the fitness of the candidate to hold the higher and more responsible appointments.

12 Those who have passed the Higher Standard Departmental Examination will be eligible for appointments the pay of which exceeds Rs 100 per mensem.

13 The local examination will be conducted by a Committee consisting of a Deputy Agent and the Assistant Political Agent, with the Political Agent as President. The Huzur Deputy Political Agent will be Secretary to the Examination Committee.

14 Power is reserved to make appointments for exceptional reasons otherwise than on the conditions prescribed in the foregoing rules.

APPENDIX A.

Subjects for Subordinate Agency Service Examination.

	Marks.
Accounts...	200
Elementary Law.	200
Writing a precis of a correspondence	
Writing an official report on a given subject.	100
Local...	100

Question on Accounts shall be in regard to the Thana
business, and Sub-Treasury Accounts.

Candidates of this examination shall also be tested in the neat-
ness and promptness of their actual account work, such as

(II). Writing of figures (rupees, annas, pies) and making cal-
culations following:— to be made for pay bills, &c,
Indian Penal Code in Elementary Law shall be put in the

The Criminal Code, Chapters 2 and 9.
39 and 46. The Criminal Code, Chapters 3,4,5,6,9,13,14,16,17,

(III). The preceding part may be written in Gujarati, but
candidates who claim to be conversant as knowing English shall write
the same in English in the second paper. Gujarati The number of questions
in each of the two papers shall be limited to nine and the time for
disposing of each paper to be limited to nine and the time for
(IV). The oral examinations.

connected with the rules and regulations shall embrace such general questions
of conducting official correspondence of the Agency and the method
Committee consider suitable and of keeping the records as the
diction, &c, of the various States questions about the class, juris-
Agency in which the can-
didate is serving.

Marks will be given for neatness and handwriting, both English
and Gujarati, as exhibited in all papers throughout the examination.
The maximum number of marks to be obtained by a candidate
in order to pass will be 50 percent of the number of marks in each
subject and 60 percent of the total aggregate number of marks.

APPENDIX B.

Subjects for Agency Lower Standard Departmental examination.

		Marks.
I.	One paper on the system of Thana Local Fund and Japti Accounts...	100
II.	One paper on Imperial and Treasury Accounts Pay, Acting and Travelling Allowance Rules and Leave Rules.	100
111.	Two papers on Criminal Law, one with the assistance of the books and the other without such assistance.—	
	(1) Indian Penal Code.	
	(2) Criminal Procedure Code.	
	(3). Evidence Act	
	(4). Foreign Jurisdictional and Extradition Act.	
	(5) Cattle Trespass Act.	
	(6) Whipping Act.	
	(7). Opium Rules and Akbari Rules of the Agency in which the candidate is serving.	
	(8). Arms Act and Arms Rules of the Agency in which the candidate is serving.	
	(9). Indian Railways Act	
	(10) Indian Telegraph Act.	200
IV.	Two papers on Civil Law and Political matters, one to be answered with the assistance of books and the other without such assistance.	
	(1). Civil Procedure Code.	
	(2). Contract Act.	
	(3). Limitation Act or Rules.	
	(4). Registration Rules.	
	(5). Court-fees Rules.	
	(6) Japti Rules	
	(7) Encumbered Estate Rules.	
	(8). The rules and Standing Orders and Treaties	
	(9) Border Court Rules.	
	(10). Border Affray Rules.	
	(11). Waltar Rules	
		200
V	Writing a judgment in a Civil and Criminal Case each.	50
	§ The oral examination to which will be assigned.	100

Of the Agency in which the candidate is serving.

Marks shall comprise questions relating to the method of conducting official correspondence and keeping the records, the Standing Orders and Rules of the Agency, Thana and Treasury Accounts, as also questions in any subject in which a paper has been set.

The minimum number of marks to be obtained by a candidate to pass shall be 50 percent., of the number of marks in each paper and 60 percent., of the total aggregate number of marks.

§ The oral examination is subsequently omitted from the Examination curriculum.

APPENDIX C.

Subjects for the Agency Higher Standard Departmental Examination,

I	Accounts—	Marks.
	(1) Thana Accounts. (2) Local Fund Accounts.	
	(3) Japti Accounts.	100
II	(4) Imperial Accounts. (5) Civil Accounts Code.	
	(6) Civil Service Regulations... ..	100
III.—	Two papers on Criminal Law, one with the assistance of books and the other without such assistance.	
	(1) Indian Penal Code (2) Criminal Procedure Code.	
	(3) Field's Law of Evidence.	
	(4) Foreign Jurisdiction and Extradition Act.	
	(5) Cattle Trespass Act.	
	(6) Opium and Abkari Rules of the Agency in which the candidate is serving.	
	(7) Whipping Act	
	(8) Arms Rules of the Agency in which the candidate is serving	
	(9) Indian Railway Act.	
	(10) Indian Telegraphs Act.	200
IV.	Two papers on Civil Law and Political matters one to be answered with the assistance of books and the other without such assistance—	
	(1) Civil Procedure Code. (2) Contract Act.	
	(3) Limitation Act or Rules.	} Of the Agency in which the candidate is serving.
	(4) Registration Rules.	
	(5) Court-fee Rules. (6) Japti Rules.	
	(7) The rules and Standing Orders and Treaties.	
	(8) Encumbered Estate Rules.	
	(9) Border Court Rules	
	(10) Border Affray Rules.	
	(11) Waltar Rules.	200
V.	Writing a judgment in a Civil and a Political Case each	50
	§ The oral examination to which will be assigned	100
	marks shall comprise questions relating to the Standing Orders and Rules for the Agency, the constitution of the Agency, and the method of conducting official correspondence and keeping the records and Thana and Treasury accounts, as also questions in any subject in which a paper has been set	
	The minimum number of marks to be obtained by a candidate to pass shall be 50 percent, of the number of marks in each paper and 60 percent, of the total aggregate number of marks	

al examination is subsequently omitted from the Examination curriculum.

